Biztonsági ismeretek

Büntetés-végrehajtási szervező

Szerkesztette:

Kocsis Zsolt bv. őrnagy

2021. június 01.

Tartalomjegyzék

A JEGYZETBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE....11
I. FEJEZET....13
A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET BIZTONSÁGI RENDSZERE....13
1. A biztonság fogalmának értelmezése....13
2. A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszere....15
2.1. A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszerének elemei (feltételei)....16
2.2. A biztonsági rendszer alapokmánya....16
2.3. A folyamatosság követelménye....17
II. FEJEZET....18
A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG ALAPFOGALMAI, ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEI....18
1. A biztonsági tevékenység fogalma, területei és tartalma....18
1.1. A biztonsági tevékenység fogalma....18
1.2. A biztonsági tevékenység területei....18
1.3. A biztonsági tevékenység tartalma (főbb biztonsági feladatok)....18
1.4. Az őrzés, felügyelet, ellenőrzés fogalma....19
2. A biztonsági tevékenységet ellátó személyi állomány....19
2.1. A személyi állomány....20
A biztonsági felügyelő....21
A körletfelügyelő....21
A foglalkoztatási felügyelő....22
2.2. Az együttműködő szervek....23
3. A biztonsági tevékenységet ellátók feladatait tartalmazó okmányok....23
4. A szolgálatteljesítési helyek....24
5. A biztonsági tevékenység tárgya....24
III. FEJEZET....26
A SZOLGÁLATTELJESÍTÉSI IDŐ, A SZOLGÁLATI IDŐRENDSZEREK, A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓK SZOLGÁLATÁNAK SZERVEZÉSE....26
1. A szolgálattervezés- és szervezés fogalma....26
2. A szolgálattervezés rendje....26
2.1. A szolgálati terv készítése....26
2.2. Szolgálatteljesítési idő....27
2.3. Munkarendek....28
2.4. A pihenőidő, heti pihenőnap, munkaszüneti nap....30
2.5. A munkaközi szünet....31
2.6. A szabadság nyilvántartásának, kiadásának szabályai....31
Egészségügyi szabadság....32
3. A napi szolgálatszervezés....33
4. Alapilletmény és a pótlékok....34
5. Készenléti időszak, és kiemelt készenléti időszak....35

6. Alapfeladatot ellátók megnövelt szolgálati pótlékja....35
7. Túlszolgálat....35
8. Egyéb rendelkezések....37
8.1. A fegyveres biztonsági őrség szolgálat tervezésére és szervezésére vonatkozó szabályok....38
IV. FEJEZET....39
A BV. SZERVEZET, VALAMINT A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG IRÁNYÍTÁSA ÉS ELLENŐRZÉSE, A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSGET IRÁNYÍTÓ, ELLENŐRZŐ ELÖLJÁRÓK FELADATAI....39
1. A biztonsági tevékenység irányítása....39
2. A biztonsági tevékenység ellenőrzése....39
3. A biztonsági tevékenységet irányító, ellenőrző elöljárók feladatai....41
4. A szakmai ellenőrzés....51
4.1. A szakmai ellenőrzés célja....51
4.2. A szakmai ellenőrzés feladata....51
4.3. A szakmai ellenőrzés alapelvei....51
4.4. A szakmai ellenőrzés rendszere, követelményei....52
4.5. A szakmai ellenőrzés módszerei....55
4.6. A szakmai ellenőrzés típusai....56
A rendkívüli események vizsgálatára vonatkozó szabályok....57
4.7. Értelmező rendelkezések....58
V. FEJEZET....61
BIZTONSÁGI OSZTÁLY, KÜLSŐ ŐRZÉS, OBJEKTUMVÉDELEM, A BV. SZERV TERÜLETÉRE TÖRTÉNŐ BE- ÉS KILÉPÉS SZABÁLYAI....61
1. A biztonsági osztály....61
1.1. A biztonsági osztály szervezeti felépítése....61
1.2. A biztonsági tevékenység területei és azok feladatkör szerinti szolgálati tagozódása....61
2. A büntetés - végrehajtási objektumok őrzése, védelme....63
A bv. objektum fogalma....63
2.1. Objektumvédelem fogalma....63
2.2. Objektumvédelem célja....63
2.3. Az objektumvédelem jellege....64
2.4. Az objektumvédelem fokozatai....64
3. A büntetés-végrehajtási intézetek külső őrzése....66
3.1. A külső őrzés alapjai....66
4. A bv. szerv működésének, a fogva tartás rendjének és biztonságának fenntartása érdekében alkalmazott biztonsági létesítmények, berendezések és technikai eszközök....67
5. Az objektumőrzésben és védelemben résztvevő személyek köre (az őrzést ellátók)....75
5.1. A biztonsági felügyelők jogállása....75
5.2. A biztonsági felügyelő kötelessége....76
5.3. A biztonsági felügyelő fegyvere, felszerelése, ruházata....76
5.4. A biztonsági felügyelő ellenőrzésére vonatkozó szabályok....76
5.5. Biztonsági felügyelő intézkedései....77

6. Járőrszolgálat.....77
6.1. A járőr fogalma.....77
6.2. A járőrszolgálat elrendelésére jogosult személyek.....78
6.3. A járőrszolgálat fajtái.....78
Eseti járőrszolgálat.....78
Állandó járőrszolgálat.....78
6.4. A járőrszolgálat formái.....78
6.5. A járőrözési tevékenységet megbízott biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatai.....78
7. A büntetés- végrehajtási szerv területére történő be- és kilépés szabályai.....79
7.1. A be- és kilépés általános (törvényi szintű) szabályai.....79
7.2. A be- és kilépés részletes szabályai a 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet, a Biztonsági Szabályzat, valamint a 42/2020. BVOP utasítás alapján.....79
A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személyekre vonatkozó rendelkezések.....83
A bv. szerv személyi állományának munkaidőn kívüli belépésre vonatkozó szabályok.....88
A fogvatartott látogatóira vonatkozó rendelkezések.....89
A fogvatartott képviselőjének belépésére, ellenőrzésére vonatkozó rendelkezések.....89
A szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítéltre vonatkozó rendelkezések.....89
7.3. A be- és kilépés dokumentumai.....89
7.4. Belépésre jelentkező személyek ruházatának, csomagjának, valamint a gépjárművek ellenőrzése.....92
7.5. A személybejárati biztonsági felügyelő.....92
A be- és kilépésre jogosultság vizsgálata fogvatartott esetében.....93
A személybejárati biztonsági felügyelő szolgálati nyomtatványai.....94
7.6. A járműbejárati biztonsági felügyelő.....94
Zárt rakterű gépjárművek ellenőrzése.....95
A jármű kísérésének és rakodásának ellenőrzése.....95
A járműbejárati biztonsági felügyelő szolgálati nyomtatványai és vezetésének szabályai.....95
A személy-, illetve a gépjármű-bejárati biztonsági felügyelőre vonatkozó közös szabályok.....96
VI. FEJEZET.....98
A KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSÁNAK RENDJE.....98
1. Az intézkedési kötelezettség és az intézkedések alkalmazásának közös szabályai.....98
Az arányosság.....98
A kínzás tilalma.....98
Az intézkedés módja.....99
Az intézkedésre jogosultság igazolása.....99
A tájékoztatási kötelezettség.....99
2. A kényszerítő eszközök alkalmazásának közös szabályai.....100
2.1. A rendszeresített kényszerítő eszköz helyettesítése.....101
2.2. A kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző intézkedések.....102
2.3. A kényszerítő eszköz alkalmazását tiltó, valamint korlátozó rendelkezések.....102
2.4. A kényszerítő eszköz alkalmazását követő jelentési kötelezettség.....103
2.5. A kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségi vizsgálata.....108

2.6. Az intézkedést elszenvedett személy jogorvoslati lehetőségei....110
3. A kényszerítő eszköz alkalmazásának általános feltételei....111
4. Az egyes, rendszeresített kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó speciális szabályok....112
4.1. A testi kényszer....112
4.2. A bilincs....114
4.3. A könnygáz, az elektromos sokkoló, a gumibot....114
4.4. Traumatikus és irritáló lőszer....116
4.5. A szolgálati kutya....116
4.6. A lőfegyverhasználat....117
A szolgálati lőfegyver viselésére vonatkozó jogosultság....117
A szolgálati lőfegyver kezelésének, tárolásának és bv. szerv területére történő bevitelének rendje....118
A lőfegyver-használati jog és kötelezettség....118
A lőfegyverhasználatot megelőző intézkedések....121
A lőfegyverhasználatot tiltó rendelkezések....121
A lőfegyverhasználat törvényben meghatározott esetei....122
A lőfegyverhasználattal kapcsolatos egyéb szabályok....124
Lőfegyverhasználat tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben....129
Kötelékben való fellépés....129
Tömegoszlatás....130
5. Kényszerítő eszközökkel kapcsolatos értelmező rendelkezések....130
VII. FEJEZET....133
A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓ SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY ELIGAZÍTÁSA....133
1. Az eligazítás fogalma, végrehajtásának általános szabályai....133
1.1. Az eligazítás alanyai....133
1.2. Az eligazítás, mint elöljárói kötelezettség....133
1.3. Az eligazítás általános szabályai....133
2. Az eligazítás fajtái, az általános és speciális eligazítás tartalma....134
2.1. Az általános eligazítás....134
2.2. A speciális eligazítás....136
3. A fegyverszobák, valamint a fegyverek töltésére és ürítésére vonatkozó szabályok....139
3.1. A fegyverszobában tárolt szakanyagok kiadásának, visszavételének rendje....139
3.2. A fegyverzeti szakanyagok kiadási és visszavételi nyilvántartása....139
3.3. A fegyverszoba rendje....139
3.4. A fegyverek töltésére és ürítésére vonatkozó szabályok....140
VIII. FEJEZET....142
A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓ SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY SZOLGÁLAT ÁTADÁS-ÁTVÉTELE....142
1. A szolgálat átadás – átvétel, valamint a váltás végrehajtásának szabályai....142
1.1. A biztonsági tisztek szolgálat átadása és átvétele....142
1.2. A biztonsági főfelügyelők szolgálat átadása és átvétele....143
1.3. A biztonsági felügyelők szolgálat átadása és átvétele....144

A felvezetés szabályai....145
1.4. A körlet-főfelügyelők szolgálat átadása és átvétele....145
1.5. A körletfelügyelők szolgálat átadása és átvétele....146
IX. FEJEZET....152
A FOGVATARTÁS BIZTONSÁGÁRA HATÓ KÖRÜLMÉNYEK, A FOGVATARTOTTAK BIZTONSÁGI KOCKÁZATÁNAK ELEMZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE....152
1. A fogvatartottak biztonsági kockázatának elemzése és értékelése....152
A biztonsági kockázati besorolás felülvizsgálata....152
2. A fogvatartotti többletinformáció adatmező vezetése....154
X. FEJEZET....156
A BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK....156
1. Biztonsági elkülönítés....157
2. Biztonsági zárkába vagy biztonsági részlegre helyezés....159
3. Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása....161
4. Elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása....165
5. Elektronikus megfigyelési eszköz vagy az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszköz alkalmazása....168
5.1. Az elektronikus megfigyelési eszközök üzemeltetése, telepítése és ellenőrzése....170
5.1.1. Technikai rendszerkezelő....172
5.1.2. A technikai rendszerkezelő feladatai....172
5.1.3. A technikai ügyeleten kívüli őr- és szolgálati helyein történő megfigyelés....174
5.2. Mobil megfigyelési eszköz....174
6. Motozás....174
7. A biztonsági ellenőrzés, a biztonsági vizsgálat és a biztonsági szemle, átfogó biztonsági vizsgálat....177
7.1. A biztonsági ellenőrzés....177
7.2. A biztonsági vizsgálat....177
7.3. A biztonsági szemle....178
7.4. Átfogó biztonsági vizsgálat....179
8. Az ajtók zárva tartásának elrendelése....179
9. Egyes jogok gyakorlásának a felfüggesztése....180
Terrorfenyegetettség miatti korlátozás....181
XI. FEJEZET....183
A BELSŐ ŐRZÉS, FELÜGYELET, ELLENŐRZÉS....183
1. A körlet-főfelügyelő....183
1.1. A körlet-főfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatai....183
1.2. A körlet-főfelügyelő ellenőrzési kötelezettségei....184
1.3. A körlet-főfelügyelő szolgálati naplója....184
2. A körletfelügyelő....185
2.1. A körletfelügyelő fogalma és alárendeltsége....185
2.2. A körletfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatai....185
2.3. A körletfelügyelő ellenőrzési kötelezettsége....185
2.4. A körletfelügyelő szolgálati nyomtatványai....186

A körletfelügyelő szolgálati naplója....186
Egyéb nyomtatványok....187
3. A fogvatartotti krízisek, öngyilkossági kísérletek és önártalmak megelőzésével kapcsolatos biztonsági szabályok....188
4. A fogvatartottak napirend szerinti tevékenységének irányítása, ellenőrzése, a napirendi pontok végrehajtása....190
4.1. Az ellenőrzés gyakoriságának meghatározása....191
4.2. Az ellenőrzés végrehajtásának elemei....191
4.3. Az ellenőrzés végrehajtása nappali időszakban....193
4.4. Az ellenőrzés végrehajtása éjszakai időszakban....193
4.5. Az ellenőrzések dokumentálása....193
4.6. Az ébresztő végrehajtásának módja....193
4.7. A sorakozók....194
4.8. A takarodó végrehajtásának módja....195
4.9. A zárás végrehajtása....195
5. Az egyéni kezelési utasítás....195
6. A fogvatartottak egymás sérelmére elkövetett, bűncselekményt megvalósító események minősítése 197
6.1. Jelentés és kivizsgálás általános rendje....197
6.2. A kivizsgálás menete....197
7. A szolgálati alkalmazás a fogvatartás elősegítésére (SAFE) rendszer....198
8. Tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása....200
8.1. Kockázat felmérés, elemzés....200
8.2. A tiltott tárgyak bejutási csatornáinak feltérképezése érdekében vizsgálandó területek....200
8.3. Tiltott tárgyak előtalálása....201
8.4. Kockázati térkép....201
9. Speciális részlegek biztonsági szabályai....202
9.1. Első bűntényes elítéltek részlege....202
9.2. Hosszúidős Speciális Részleg (HSR)....202
10. Telekommunikációs eszköz alkalmazásával lefolytatott nyomozati cselekmények gyakorlata....204
11. Társszervektől érkező nyílt információk továbbításának eljárásrendje....205
XII. FEJEZET....207
A MUNKÁLTATÁS KÖZBENI ŐRZÉS, FELÜGYELET, ELLENŐRZÉS, MUNKÁLTATÁSSAL KAPCSOLATOS BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG....207
1. A munkáltatás biztonsági felügyelete....207
1.1. A munkáltatás fogalma....207
1.2. A munkáltatás területei....208
A költségvetési munkáltatás....208
A gazdálkodó szervezeteknél folyó munkáltatás....208
Más gazdálkodó szervezettel kötött szerződés alapján történő munkáltatás....209
1.3. A bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munka....209
1.4. A munkáltatás biztosítása, felügyelete, ellenőrzése....210

1.5. Munkahelyek kialakításának feltételei, új munkahely kialakítása vagy meglévő munkahely jellegének megváltoztatása....211
1.6. A munkahelyek biztonsági kockázatának besorolása....211
Alacsony biztonsági kockázatú munkahely....212
Közepes biztonsági kockázatú munkahely....212
Magas biztonsági kockázatú munkahely....213
2. A munkáltatás irányításában résztvevő személyek....213
2.1. A foglalkoztatási biztonsági felelős....213
2.2. A foglalkoztatási felügyelő....214
2.2.1. A foglalkoztatási felügyelő feladatai....214
2.2.2. A foglalkoztatási felügyelő ellenőrzi....215
2.3. A foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető....215
2.3.1. A foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető feladatai....215
2.3.2. A foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető ellenőrzi....216
3. A munkáltatás nyomtatványai és vezetésének szabályai....216
3.1. Munkahelyi szolgálati napló....216
3.2. Biztonságra veszélyes anyagok, eszközök kiadásának és visszavételének nyilvántartása....217
3.3. Munkáltatási Engedély....218
4. A munkáltatás szabályai....218
4.1. A munkáltatás általános szabályai....218
4.2. A munkaügyi hatósági ellenőrzés....220
5. Az elektronikus távfelügyeleti eszköz fogvatartotti munkáltatásban való alkalmazása....221
5.1. A távfelügyeleti eszköz ellenőrzése, jelentési rendje....221
5.2. A távfelügyeleti eszköz meghibásodása....222
XIII. FEJEZET....224
AZ EGYÉB BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG KÖZBENI ŐRZÉS, FELÜGYELET VAGY ELLENŐRZÉS VÉGREHAJTÁSA....224
1. A szabadlevegőn tartózkodás végrehajtásának biztonsági szabályai....224
1.1. A szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő....224
1.2. A szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelő....225
2. A látogatás közbeni biztonsági tevékenység....225
2.1. A látogatófogadások különböző típusai....227
2.2. A látogatás felügyeletét ellátó felügyelő....228
3. A fogvatartott polgári egészségügyi intézményben történő elhelyezése....228
3.1. Az egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzése, ellenőrzése....229
3.2. Tervezhető kihelyezés....231
3.3. Azonnali kihelyezés....231
3.4. Kihelyezés okmányai és folyamata....231
3.5. Őrzéssel történő kihelyezés....232
A speciális eligazítás tartalma....233
A kihelyezéssel kapcsolatos információk, szabályok....233

3.6. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő....235
3.6.1. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő feladatai....235
3.6.2. Az őrzési feladatot ellátó biztonsági felügyelő fegyverzete, felszerelése, ruházata....236
3.6.3. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő tevékenysége rendkívüli esemény bekövetkezése esetén 237
XIV. FEJEZET....239
A FOGVATARTOTTAK SZÁLLÍTÁSA KÖZBENI BIZTONSÁGI FELADATOK....239
1. A szállítás fogalma....239
1.1. A szállítás végrehajtási formái....240
1.2. A szállítás előkészítése....243
1.3. A szállítás járművei....243
2. A szállítás nyomtatványai és kitöltésének szabályai....244
2.1. A szállítási terv és ülésrend....244
2.2. A fogvatartottak azonosítását és figyelemmel kísérését szolgáló dokumentumok....245
2.3. Átadás - átvételi elismervény....246
3. A szállítás szervezése....247
4. Szállítás végrehajtása....249
4.1. Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása szállítás során....256
4.2. Elkülönítés a szállítás során....257
4.3. Egyéb biztonsági feladatok....257
4.4. Szállítás rendszeresített gépjárművekkel....257
4.5. Szállítás légi járművel....258
5. A szállítás közbeni rendkívüli események....258
5.1. Eljárás a szállítás közbeni szökés esetén....259
5.2. Eljárás a gépjármű üzemképtelenné válás és közlekedési baleset esetén....259
5.3. Eljárás a szállítás közbeni rosszullét esetén....259
6. Beteg fogvatartott szállítása....260
XV. FEJEZET....262
A FOGVATARTOTTAK ELŐÁLLÍTÁSA KÖZBENI BIZTONSÁGI FELADATOK....262
1. Az előállításra vonatkozó általános rendelkezések....262
2. Az előállítás szervezése....264
2.1. Az előállítás végrehajtását befolyásoló körülmények....264
2.2. Az állomány felkészítése az előállítás végrehajtására....266
2.3. Az előállítási feladatra beosztottak eligazítása....267
3. Az előállítás végrehajtása....269
3.1. A fogvatartott átvétele, eligazításának, motozásának végrehajtása....270
3.2. A fogvatartott mozgatása, kísérése....274
3.3. Dohányzásra és étkezésre vonatkozó szabályok előállítás során....278
3.4. A fogvatartott előállítása bírósági tárgyalásra, ügyészi meghallgatásra, egyéb célból....279
3.5. A bírósági tárgyaláson elrendelt letartóztatás foganatosításához kapcsolódó biztonsági feladatok végrehajtása....285

3.6. A fogvatartott előállítása közeli hozzátartozó temetésére....285
3.7. A fogvatartott előállítása súlyos beteg hozzátartozójának meglátogatására....287
3.8. A fogvatartott előállítása szakorvoshoz, külkórházba....288
3.9. Az előállító biztonsági felügyelő feladata váratlan helyzetek esetén....290
XVI. FEJEZET....292
A FOGVATARTÁS RENDJÉT VESZÉLYEZTETŐ ESEMÉNYEK....292
1. Az eseményekről általában....292
2. Az események csoportosítása....292
3. Az események fajtái....293
3.1. A biztonság személyi feltételeit sértő, vagy veszélyeztető események....293
3.2. A biztonság tárgyi feltételeit sértő, vagy veszélyeztető események....293
3.3. A biztonsági rendszabályokat sértő, vagy veszélyeztető események....293
4. A bv. szervezet ügyeleti tevékenysége és a jelentések rendje....294
4.1. Esemény bekövetkezésével kapcsolatos személyi állományi jelentések rendje....297
5. A terrorizmus elleni küzdelem feladatainak végrehajtása....297
5.1. Az irányítás rendje....298
5.2. Külön intézkedések bevezetését szükségessé tevő, vélelmezett események....298
5.3. Az egyes terrorfokozatok elrendelése esetén bevezetendő intézkedések....299
6. A büntetés-végrehajtási szervezet katasztrófavédelmi feladatai....299
XVII. FEJEZET....301
A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEK SZEMÉLYI ÁLLOMÁNYÁNAK ÉRTESÍTÉSI RENDJE 301
1. Alapfogalmak....301
2. Általános szabályok....302
3. Kommunikációs eszközökön keresztül történő értesítés....305
4. Lakcím szerinti személyes értesítés....305
5. Az értesítés gyakorlásának rendje....306
XVIII. FEJEZET....309
A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEK KÉSZENLÉTBE HELYEZÉSÉRŐL, KÜLÖNLEGES JOGRENDI MŰKÖDÉSÉNEK SZABÁLYAIRÓL ÉS AZ ELLENŐRZÉS RENDJÉRŐL....309
1. Készenlét elrendelésének jellemzői....309
2. Készenléti fokozatok....310
3. Felkészülés, gyakorlatok, jelentési kötelezettségek....310
XIX. FEJEZET....313
A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET CSAPATSZOLGÁLATI TEVÉKENYSÉGE....313
1. Kötelékben való fellépés....313
2. A csapaterő szervezete....314
3. Általános intézkedési sorrend rendkívüli események bekövetkezése során....314
4. Rendkívüli események megelőzése, bekövetkezése esetén alkalmazható csapatszolgálati tevékenységek 315
4.1. Megszökött fogvatartott felkutatása, elfogása....315
4.2. A Bv. szervet, illetve eszközeit, járműveit ért támadás, objektumvédelem....318

4.3. Fogolyzendülés felszámolása....322
4.4. A robbantással vagy más közveszéllyel való fenyegetés felszámolása....323
4.5. Terrorcselekmény felszámolása, túszok kiszabadítása....324
4.6. A bv. szerv biztonságát sértő vagy ezzel közvetlenül fenyegető, tömeges vagy erőszakos cselekmények megakadályozása, felszámolása....325
4.7. A bv. szervtől, annak járműveiből való erőszakos kitörés megakadályozása....326
4.8. Zárkatorlasz felszámolása....327
4.9. Az alaptörvényben nevesített különleges jogrend során ellátandó feladatok....328
5. Az egyes rendkívüli események Terrorelhárítási Központtal történő együttes felszámolása....328
6. A rendkívüli események felszámolási tervei....330
7. A törzsfoglalkozásra való felkészítés és részvétel szabályai....331
XX. FEJEZET....334
A SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY SZOLGÁLATKÉPES ÁLLAPOTA, ILLETVE A SZOLGÁLAT ALATT BIRTOKBAN TARTHATÓ TÁRGYAK KORLÁTOZÁSA....334
1. A szolgálatképes állapot megállapításának rendje....334
1.1. Az alkoholos befolyásoltság vizsgálata....334
1.2. A kábítószer-fogyasztás okozta befolyásoltság vizsgálata, a biológiai mintavétel végrehajtása....335
2. A szolgálat alatt birtokban tartható vagyontárgyakra, magáncélú telekommunikációs eszközre, készpénzre és készpénzt helyettesítő eszközökre vonatkozó korlátozás....336
2.1. A technikai ellenőrzés szabályai....336

A JEGYZETBEN HASZNÁLT RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

Bv. Sztv.	A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény
Btk.	A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
Be.	A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény
Hszt.	A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény
Bv. kódex	A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény
Bv. Szabályzat	16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól
BSZ.	A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról
Bv. (bv.)	Büntetés-végrehajtás
ht.	hivatásos
Bv. szervezet	Büntetés-végrehajtási szervezet
BFB	Befogadási és Fogvatartási Bizottság
EDR	Egységes Digitális Rendszer
HSR	Hosszúidős Speciális Részleg
SAFE	szolgálati alkalmazás a fogvatartás elősegítésére
FBŐ	Fegyveres Biztonsági Őrség

I. FEJEZET

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET BIZTONSÁGI RENDSZERE[1]

1. A biztonság fogalmának értelmezése

Ahhoz, hogy a büntetés-végrehajtási szervezet komplex biztonsági rendszerét elemezni lehessen fontos tisztázni a szabadságvesztés alapvető célját, mely célok mások a határozott idejű szabadságvesztés kiszabását követően és a feltételes szabadságra bocsátás kizárásával kiszabott életfogytig tartó szabadságvesztés esetén.

Az első szempont az adott **szervezet célja és elvei**

A Bv. kódex a szabadságvesztés célját meghatározza:

A **szabadságvesztés végrehajtásának célja** az ügydöntő határozatban meghatározott joghátrány érvényesítése, valamint a végrehajtás alatti reintegrációs tevékenység eredményeként annak elősegítése, hogy az elítélt szabadulása után a társadalomba sikeresen visszailleszkedjen és a társadalom jogkövető tagjává váljon.[2]

A feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének kizárásával kiszabott **életfogytig tartó szabadságvesztés végrehajtásának célja** a társadalom védelme érdekében az ügydöntő határozatban meghatározott joghátrány érvényesítése.[3]

A szabadságvesztés céljának fogalmi meghatározása a Btk. rendelkezéseivel összhangban különbséget tesz a határozott idejű és az ún. tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés között, ugyanakkor komplex módon jeleníti meg a jogintézmény kettős célját. Egyértelműen rögzíti azt a primer szakmai feladatot, amely a személyiség olyan kedvező irányba való fejlesztését jelenti, amely elősegíti, hogy az elítélt szabadulása után a társadalom jogkövető tagjává váljon. Másrészt tükrözi, hogy operatív feladatként jelenik meg az elítélt biztonságos megőrzése, amely az ítéletben meghatározott joghátrány érvényesítésének szükségképpeni velejárója. Jelentős újítás, hogy a törvény adekvát célfogalmat határoz meg a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés esetére, amely nem lehet más, mint a társadalom védelme.
A célok definiálásakor a szóhasználatban is megjelenik az új szakmai nyelvezet (reintegráció), amely pontosabban lefedi a végrehajtási gyakorlatot, mint a szabadságvesztés céljának elérési módját.

---

[1] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény
A 2013. évi CCXL. törvény indoklása
A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról

[2] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 83.§. (1) bekezdés

[3] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 83.§. (2) bekezdés

A **reintegráció** új fogalomként 2013-ban került be a jogszabályba, ezért lényeges a fogalom tisztázása. A reintegráció magában kell, hogy foglaljon minden olyan programot, tevékenységet, mely elősegíti, támogatja a társadalomba történő visszailleszkedés hatékonyságát, a visszaesés esélyének minimalizálását, akár kizárását is. A reintegráció keretében nem szigorúan a büntetés-végrehajtási intézetben szervezett tevékenységekre kell fókuszálni, hiszen a bv. szervek más szervekkel együttműködve eredményesebben szolgálják a büntetés-végrehajtás céljának megvalósítását.

Azaz a büntetés-végrehajtás szervezetének azt kell elérnie, hogy a bv. intézetekben fogva tartott személyek a szabadulásuk után a társadalom hasznos tagjaivá váljanak, és ne kövessenek el újabb bűncselekményeket.
Természetesen az iménti meghatározás ilyen egyértelműen nem igaz a letartóztatottakra, mivel az ő esetükben az alapvető célja a fogva tartásuknak az, hogy velük szemben le tudják folytatni a büntetőeljárást. Azonban nem szabad elfelejteni, hogy ők is ugyanúgy börtön körülmények között élnek - akár több évig is -, így az ő személyiségüket is ugyanúgy rombolják a totális intézmény káros hatásai. Továbbá a nagy részük az eljárás lefolytatása után jogerős ítélettel – már elítéltként – továbbra is az intézet lakója marad.

A második különbséget az adott szervezet **feladatai** adják.

A büntetés–végrehajtási szervezet részére feladatot **csak törvény határozhat** meg, ennek a követelménynek alapvetően két jogszabály tesz eleget. Az egyik a Bv. Sztv., amely kimondja:

A büntetés-végrehajtási szervezet a külön törvényben meghatározott szabadságelvonással járó büntetéseket, intézkedéseket, büntetőeljárási kényszerintézkedéseket, a szabadságvesztésből szabadultak utógondozását, valamint a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői feladatokat végrehajtó állami, fegyveres rendvédelmi szerv.[4]

Tehát a bv. szervezet törvény által meghatározott feladatai:

- a szabadságelvonással járó büntetések végrehajtása,
- a letartóztatás foganatosítása,
- a kényszergyógykezelés,
- az előzetes kényszergyógykezelés,
- szabálysértési elzárás végrehajtása,
- büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelői feladatok végrehajtása.

A másik feladatot meghatározó jogszabály a Bv. kódex, amely kimondja:

A szabadságvesztés végrehajtása során biztosítani kell, hogy az elítélt önbecsülése, személyisége, felelősségérzete fejlődhessen, és ezáltal felkészüljön a szabadulása utáni, a társadalom elvárásának megfelelő önálló életre.[5]

Az elítéltek társadalmi beilleszkedését elősegítő reintegrációs tevékenységet a végrehajtásért felelős szerv – önállóan vagy más szervezetekkel együttműködve – az elítéltek munkáltatása,

[4] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 1.§ (1) bekezdés, Hatályos: 2017.01.01.
[5] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 83.§ (7) bekezdés

munkaterápiás foglalkoztatása, továbbá általános iskolai, illetve középfokú iskolai oktatása, felsőfokú tanulmányok végzése, szakképzése, szakmai gyakorlat megszerzése, valamint egyéb reintegrációs programok által biztosítja. A végrehajtásért felelős szerv a reintegrációs tevékenységet az elítélt személyéhez igazodó szakmai módszerekkel végzi.[6]
A reintegrációs folyamat során törekedni kell az elítélt önbecsülésének és felelősségérzetének kialakítására, fejlesztésére, a szabadulás után a munkaerő-piaci és a társadalmi életébe való beilleszkedésének elősegítésére.

Valamennyi szabadságelvonás, de különösen a szabadságvesztés büntetés vonatkozásában elvi éllel jelenik meg az a kritérium, hogy a büntetőelem, a valódi büntetés a szabad élettől való megfosztásban, azaz a „bebörtönzésben" jelentkezik. Ez azt jelenti, hogy a személyi szabadságtól való megfosztáson túl az elítélt életkörülményeiben bekövetkező és a büntetéssel szükségszerűen együtt járó, az életrend meghatározottságából adódó körülményeket közelíteni kell a szabad élet viszonyaihoz. E közelítés során a bíróság ítéletében meghatározott végrehajtási fokozatra vonatkozó jogszabályok és a rendelkezésre álló szociálpolitikai adottságok meghatározó jelentőséggel bírnak. Mindebből az következik, hogy a normalizáció kiteljesedésének mértéke minden országban másként alakul. E tekintetben a nemzetközi kötelezettségvállalásokból eredő minimális körülményeket azonban biztosítani kell.

A harmadik különbséget az adott szervezet felépítése, és működésének jellege adja. A büntetés-végrehajtás szervezete, ezen belül az intézmények és intézetek erősen hierarchizált rendszerben működnek.

2. A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszere

A bv. szervezete az állam biztonsági rendszerén belül a közrend és közbiztonság alrendszeréhez tartozik. **A bv. szervezet a feladatainak törvényes ellátásával járul hozzá a közrend és a közbiztonság erősítéséhez.**[7]

A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszere azon szabályok, valamint tárgyi, személyi és szervezeti elemek összessége, amely biztosítja a bv. szervezet jogszabályokban meghatározott feladatainak biztonságos körülmények közötti ellátását.[8]

A bv. intézetnek/intézménynek olyan **biztonsági rendszert** kell kialakítania, mely folyamatosan biztosítja:
- a fogvatartottak őrzését, felügyeletét, ellenőrzését,
- a bv. szerv őrzését, védelmét,
- a személyi állomány tagjainak és a bv. szerv területén tartózkodók életének, testi épségének megóvását,
- a jogszabályban meghatározott feladatok biztonságos körülmények közötti ellátását.[9]

[6] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 83.§ (3) bekezdés
[7] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 1.§ (2) bekezdés
[8] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 3. pont
[9] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 4. pont

2.1. A büntetés-végrehajtási szervezet biztonsági rendszerének elemei (feltételei)

A bv. szervezet **biztonsági rendszerének elemei**:
- a bv. szervezet tevékenységére vonatkozó jogszabályok és alacsonyabb szintű rendelkezések,
- a szervezeti elemek,
- a rendelkezésre álló személyi állomány,
- a biztonsági létesítmények, biztonsági berendezések, technikai és kényszerítő eszközök, megfelelően kitöltött digitális és egyéb okmányok.[10]

2.2. A biztonsági rendszer alapokmánya[11]

A bv. szervek biztonságos működésének egyik feltétele, hogy a biztonsági tevékenység alapokmánya, a **biztonságirendszer-leírás** mindenkor olyan, a tényleges helyzetnek megfelelő, naprakész adatokat, információkat tartalmazzon, amelyeket alapul véve az egyes szakfeladatok végrehajtására vonatkozó helyi szabályozás kialakítható.

Az okmány minősített adatot nem tartalmazhat. Az alapokmány mellékleteiként csatolt azon okmányokat, amelyek a helyi sajátosságoknak megfelelő pontos adatokat és információkat tartalmazzák az adott bv. szerv biztonságával összefüggésben, minősíteni kell.

A **gazdasági társaságokra** vonatkozó biztonságirendszer-leírást a munkáltatás-biztonsági vezető köteles elkészíteni. A **bv. intézet és a gazdasági társaság biztonságirendszer-leírását** - egységes szerkezetbe foglaltan - **a bv. szerv vezetője hagyja jóvá és lépteti hatályba.**

A biztonsági rendszer alapokmánya tartalmazza:
- a bv. intézet típusát (országos végrehajtó intézet, megyei intézet), rendeltetését,
    - a főbb biztonsági feladatokat az alapító okiratra, a Szervezeti és Működési Szabályzatra, a magasabb szintű szabályozó eszközökre, valamint a bv. intézettel együttműködő más bv. szervvel kötött együttműködési megállapodásra figyelemmel,
    - az esetleges kiegészítő feladatokat,
- a biztonsággal összefüggő jellemzőket,
    - a bv. intézet területi elhelyezkedését, földrajzi környezetét,
    - a bv. intézet építészeti jellegű adottságait,
    - a fogvatartottak biztonsággal összefüggő főbb adatait,
- a biztonsági rendszer területeit,
    - a bv. intézet külső őrzését,
    - a részlegeken belüli felügyeletet és ellenőrzést,
    - a munkavégzés ideje alatti őrzést, felügyeletet, ellenőrzést,
    - a szállítás és az előállítás alatti őrzést,

[10] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 5. pont

[11] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 38/2020. (VII.24.) BVOP utasítása a bv. szervek biztonságirendszer-leírás tartalmának meghatározásáról

    - egyéb, a fogvatartottak őrzésével, felügyeletével, ellenőrzésével kapcsolatosan végrehajtandó biztonsági feladatokat,
- a biztonsági feladatok ellátásának szervezeti és szolgálati időrendszerét, a biztonsági osztály elhelyezkedését,
    - a biztonsági feladatokat ellátók személyi összetételét
    - a biztonsági osztály elhelyezési körletét
- a biztonsági berendezések, technikai eszközök, fegyverek, gépjárművek, szolgálati állatok, szolgálati okmányok leírását.

A fegyverek, fegyverműszaki anyagok, kényszerítő eszközök vonatkozásában csak azt kell rögzíteni, hogy az intézet feladatai teljesítéséhez milyen típusú eszközökkel rendelkezik. Ezen túl utalni kell az eszközök feladat ellátásához való arányára, és arra, hogy az intézeti készleteket az országos parancsnok, a fegyverszobában elhelyezett mennyiséget az intézetparancsnok szabályozza, az egyes őrzési feladatokhoz rendelt fegyvert pedig az őrutasítások tartalmazzák.

A biztonsági osztály elhelyezési körletének szöveges ismertetése a védelmi megoldásra, a belépési jogosultságra, **a fegyverszoba és a raktár konkrét helyére nem térhet ki**. A biztonsági osztály elhelyezési körletéről készült vázlatrajzot az objektumvédelmi terv mellékleteként kell kezelni.

2.3. A folyamatosság követelménye

A biztonsági rendszer által kialakított állapotot folyamatosan fenn kell tartani, ami azt jelenti, hogy **napi 24 órában azonos szinten kell működtetni** a biztonsági rendszert. Természeten a rendszernek alkalmazkodnia kell bizonyos természetes körülményekhez, így pl. mások a követelmények a rendszerrel szemben éjszaka, vagy rossz látási viszonyok között. A folyamatosságot a folyamatos váltásos munkarend alkalmazásával biztosítjuk, azaz a rendszer bizonyos elemei a nap 24 órájában egyfolytában működnek. **A folyamatosságnak ki kell terjednie a fogvatartottak őrzésére, felügyeletére és ellenőrzésére, valamint a bv. szerv őrzésére és védelmére.**

Az őrzés, felügyelet, ellenőrzés fogalmával és jelentőségével, mint alapvető biztonsági tevékenységgel a következő fejezetben, a bv. szerv védelmével pedig az objektumőrzésről szóló fejezetben foglalkozom.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Sorolja fel a bv. szervezet törvény által meghatározott feladatait!
- Mi a bv. szervezet biztonsági rendszerének fogalma?
- Ismertesse a bv. szervezet biztonsági rendszerének elemeit!

II. FEJEZET

A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG ALAPFOGALMAI, ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEI

1. A biztonsági tevékenység fogalma, területei és tartalma

1.1. A biztonsági tevékenység fogalma

Biztonsági tevékenységnek minősül a bv. szervezet biztonsági rendszerének működtetéséhez szükséges biztonsági feladatok végrehajtása.

1.2. A biztonsági tevékenység területei

- külső őrzés,
- belső őrzés, felügyelet, ellenőrzés,
- szállítás, előállítás közbeni őrzés,
- munkáltatás közbeni őrzés, felügyelet és ellenőrzés,
- egyéb biztonsági feladatok közbeni őrzés, felügyelet és ellenőrzés.

A felsorolt öt nagy területet később egy-egy fejezetben részletezem.

1.3. A biztonsági tevékenység tartalma (főbb biztonsági feladatok)

A biztonsági tevékenység tartalmát a főbb biztonsági feladatok adják, vagyis azok a konkrét nap mint napi feladatok, melyeket a bv. személyi állománya a jogszabályok és egyéb alacsonyabb szintű rendelkezések, és eligazítás alapján végrehajt.

A meghatározott biztonsági feladatokat a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény, valamint a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet szellemiségének megfelelően, a reintegrációs célok elősegítésének figyelembe vételével, az **egyéni differenciálás elve szerint kell tervezni**, szervezni és végrehajtani.

Főbb biztonsági feladatok

Biztonsági tevékenységnek minősül a bv. szerv biztonsági rendszerének működtetéséhez szükséges biztonsági feladatok végrehajtása, így különösen
- a fogvatartott őrzése, felügyelete vagy ellenőrzése,
- a bv. szerv, továbbá a fogvatartottak bv. szerven kívüli foglalkoztatására szolgáló terület őrzése, ellenőrzése,
- a fogvatartottak előállítása, szállítása és egyéb célból történő kísérése,

- a bv. intézet házirendjében, azon belül a napirendben meghatározott feladatok szervezése, végrehajtása,
- a fogvatartottaktól a rájuk vonatkozó szabályok betartásának megkövetelése, ellenszegülés esetén a szabálykövető magatartás kikényszerítése,
- a rendkívüli események megelőzése, megszakítása, a következmények felszámolása és a megfelelő működést biztosító állapot visszaállítása,
- a bv. szerv zavartalan működéséhez szüksége belső rend biztosítása.[12]

A biztonsági feladatok eredményes ellátásához biztosítani kell a szükséges adatokat, információkat, a megfelelő egyenruházatot és védőfelszereléseket, kényszerítő eszközöket, és a hírösszeköttetést biztosító, valamint az egyes feladatok végrehajtásához szükséges egyéb eszközöket.[13]

1.4. Az őrzés, felügyelet, ellenőrzés fogalma[14]

A biztonsági tevékenység alapját az elítéltek vonatkozásában ellátandó őrzési, felügyeleti és ellenőrzési tevékenység jelenti, mely fogalmakat a bv. szabályzat definiál.

Az őrzés az elítélt meghatározott helyen való tartására, életének és testi épségének megóvására, a bv. szerv és az ahhoz tartozó létesítmények, illetve területek védelmére irányuló tevékenység, amelyet jogszabály alapján rendszeresített lőfegyverrel, technikai eszközzel vagy szolgálati kutyával látnak el.

Amennyiben a biztonsági tevékenység végrehajtása során a három feltétel (lőfegyver, technikai eszközök, szolgálati kutya) közül bármelyik megvalósul úgy őrzésről beszélünk. Az őrzés a legszigorúbb biztonsági tevékenység, ebből következően végrehajtása során a lehető legnagyobb körültekintéssel szükséges eljárni.

A felügyelet az elítélt meghatározott helyen való tartózkodásának, tevékenységének folyamatos - közvetlen vagy közvetett - irányítása.

Az ellenőrzés az elítélt meghatározott helyen való tartózkodásának, tevékenységének az időszakos figyelemmel kísérése.

Az őrzési, felügyeleti és ellenőrzési feladatok ellátásának rendjét, a kockázatértékelési összefoglaló jelentés, az elítélt végrehajtási fokozata és a fogvatartás biztonságára való veszélyessége, továbbá a bv. intézet sajátosságainak a figyelembevételével a bv. intézet parancsnoka határozza meg.

Az elítélt személyi kör a Bv. szabályzat értelmezésében nemcsak a szabadságvesztés hatálya alatt álló, hanem más, büntetőjogi szankcióként a szabadságuktól megfosztott személyek köre.

---

[12] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 9. pont

[13] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 8. pont

[14] 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 49.§ (1)-(4) bekezdés

2. A biztonsági tevékenységet ellátó személyi állomány

A bv. szervek személyi állományának szinte minden tagja lát el biztonsági vonatkozású feladatokat, de vannak olyanok, akik kifejezetten biztonsági tevékenységet végeznek. Ide sorolandó az együttműködő szervek, szervezetek állománya is, akik tevékenységükkel közreműködnek a szükséges biztonság kialakításában.

Két alapvető csoportot határozhatunk meg:
- személyi állomány,
- az együttműködő szervek.

2.1. A személyi állomány

A biztonsági tevékenységet ellátók jogállása

Ahhoz, hogy valaki biztonsági tevékenységet láthasson el, először a törvényben meghatározott jogviszonyt kell létesítenie a bv. szervvel. A Bv. sztv. meghatározza azokat a jogviszonyokat, amelyek létrejöhetnek egy természetes személy és a bv. szervezet között.

A bv. szervezet személyi állománya **hivatásos büntetés-végrehajtási szolgálati jogviszonyban**, továbbá külön jogszabályban meghatározott munkakörök esetén **rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban és munkaviszonyban álló személyekből állhat.**[15]

Fegyveres biztonsági őr (a továbbiakban: FBŐ) a bv. szervvel munkavállalói jogviszonyban álló személyi állományi tag, aki a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény alapján lát el őrzési, biztosítási feladatokat.

A bv. szervezetben működtetett **fegyveres biztonsági őrség** a következő tevékenység ellátásában működhet közre:
- a bv. szervek területére történő be- és kiléptetés végrehajtása,
- objektumvédelmi tevékenység,
- járőrözési tevékenység,
- területőrzés a bv. szervek határán kívül elhelyezkedő területen a bv. szervek anyagi javainak vagy az ott tartózkodó fogvatartottak őrzése érdekében,
- fogvatartotti foglalkoztatás biztosítása a bv. szervek területén belül vagy kívül.[16]

A rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszonyban álló, illetve munkaviszonyban álló személy csak olyan munkakört láthat el, amelyhez a hivatásos szolgálati jogviszony létesítésének sajátos feltételei nem szükségesek.[17]

A bv. szervezet állománya olyan személyekből áll, akik rendelkeznek a munkakör betöltéséhez szükséges - más jogszabályokban meghatározott - személyi, egészségi, fizikai feltételekkel, megfelelő iskolai végzettséggel (szakképzettséggel) és azokkal a pszichikai

[15] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 10.§ (1) bekezdés Utolsó módosítás: 2020.02.01.
[16] Beiktatta a 2018. évi CXXI. tv 36. §
[17] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 10.§ (3) bekezdés

adottságokkal, amelyek alkalmassá teszik őket arra, hogy feladatukat a fogvatartott emberek között emberséges módon lássák el.[18]

Tehát összességében **háromfajta jogviszonnyal** találkozhatunk a büntetés-végrehajtás szervezetén belül, ezek a következők:

- hivatásos szolgálati jogviszony, (szabályait a HSZT. tartalmazza)
- rendvédelmi igazgatási szolgálati jogviszony, (szabályait a HSZT. tartalmazza)
- munkajogviszony. (Munka Törvénykönyv, 2012. évi I. törvény)

Biztonsági feladatot a bv. szervezet állományának az a tagja láthat el, aki:
- **kiképzett,**
- **ismeri az adott feladat végrehajtására vonatkozó szabályokat, valamint a feladata ellátásához szükséges mértékben a kényszerítő eszközök, fegyverzeti és egyéb szakanyagok, a biztonsági berendezések, technikai eszközök alkalmazásának és kezelésének szabályait,**
- **a napi szolgálatteljesítésre egészségügyi szempontból alkalmas.[19]**

Tehát ahhoz, hogy a bv. szervezetének tagja napi biztonsági feladatot lásson el, együttesen rendelkeznie kell az itt felsorolt feltételekkel.

A biztonsági felügyelő

Biztonsági felügyelő a bv. szerv hivatásos állományú tagja, aki a szolgálatban lévő biztonsági tiszt – bv. gazdasági társaság esetén munkanapokon a munkáltatás-biztonsági vezető – közvetlen alárendeltségében, lőfegyverrel vagy egyéb rendszeresített kényszerítő eszközzel, eligazítás és őrutasítás vagy szolgálati utasítás alapján biztonsági tevékenységet lát el.[20]

A biztonsági felügyelő **alárendeltsége**

A biztonsági felügyelő főszabály szerint közvetlenül a biztonsági tisztnek van alárendelve. Amennyiben az egyes feladatok ellátása során e főszabálytól eltérő a szabályozás, ott külön kiemelem a változást.

A biztonsági felügyelő **feladatai**

Ha azt akarjuk meghatározni, hogy a biztonsági felügyelőt milyen feladatok ellátására lehet beosztani, akkor röviden azt mondhatjuk, hogy az ún. főbb biztonsági feladatok bármelyikét elláthatja, természetesen a szükséges eligazítás megtörténte után. Ilyen feladatok, pl. az előállítás, szállítás, kísérés, a fogvatartottak őrzése, felügyelete, ellenőrzése, valamint különböző fegyveres biztosítási feladatok. Ezen feladatokat őr-, ügyeleti-, készenléti- és járőr szolgálat keretei között láthatja el.

[18] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 10.§ (4) bekezdés

[19] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, I. fejezet 6. pont

[20] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 10. pont

A körletfelügyelő

Körletfelügyelő a bv. intézet hivatásos állományú tagja, aki ellátható kényszerítő eszközzel és – ha a bv. intézet vezetője eltérően nem rendelkezett – a szolgálatban lévő körlet-főfelügyelő közvetlen alárendeltségében, eligazítás, és szolgálati utasítás alapján biztonsági tevékenységet lát el.[21]

A körletfelügyelő **alárendeltsége**

A körletfelügyelő – ha a parancsnok másként nem rendelkezik – közvetlenül a körlet-főfelügyelőnek van alárendelve.
A körletfelügyelő alapvetően a belső őrzéssel, felügyelettel és ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat látja el, de természetesen jelentős számban lát el biztonsági feladatokat is. Itt nem kívánok a részletesebb fejtegetésbe bocsátkozni, a témát a belső felügyeletről szóló fejezetben tárgyalom.

A foglalkoztatási felügyelő

Foglalkoztatási felügyelő a bv. szerv azon tagja, aki az elöljáró által meghatározott személy közvetlen alárendeltségében, eligazítás és őrutasítás, szolgálati utasítás vagy munkaköri leírás, valamint annak biztonsági mellékletében meghatározottak szerint a fogvatartottak munkavégzését irányítja, felügyeli vagy figyelemmel kíséri.[22]

Foglalkoztatási felügyelő lehet hivatásos, közalkalmazott és munkajogviszonyban álló személy is. A feladataival részletesen itt nem kívánok foglalkozni, ezt a fogvatartottak munkáltatásáról szóló fejezetben teszem meg.

	Jogviszony	**Kinek az alárendeltségében**	**Mivel látja el feladatát**	**Mi alapján lát el feladatot**	**Milyen tevékenységet végez**
biztonsági felügyelő	hivatásos szolgálati jogviszony	szolgálatban lévő BIT munkáltatás-biztonsági vezető	lőfegyverrel, vagy egyéb rendszeresített kényszerítő eszközzel	eligazítás, ill. őr- vagy szolgálati utasítás	biztonsági tevékenység
körlet-felügyelő	hivatásos szolgálati jogviszony	ha a pk. eltérően nem rendelkezett a szolgálatban lévő KFFE	ellátható kényszerítő eszközzel	eligazítás, illetve szolgálati utasítás	biztonsági tevékenység
foglalkoztatási felügyelő	bv. szervezet személyi állománya	elöljáró által meghatározott személy	(jogviszonyától és feladatvégzésétől függ)	eligazítás, őr- vagy szolgálati utasítás, munkaköri leírás biztonsági melléklete	fogvatartottak munkavégzését irányítja, vagy figyelemmel kíséri

[21] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 11. pont
[22] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 12. pont

2.2. Az együttműködő szervek

A bv. szervezet feladatának az ellátásában jogszabály által meghatározottak szerint más állami szervek is közreműködnek. Jogszabályi kötelezettség nélkül is lehetőség van egyes szervezetekkel (pl. karitatív szervezetek, oktatási intézmények), az egyházakkal, alapítványokkal, illetve magánszemélyekkel való együttműködésre. Az együttműködés célja a bv. szervezet feladatainak a segítése, amely számos formában (pl. a fogvatartottak anyagi segítésében, fogvatartási körülmények figyelemmel kísérésében, lelki gondozásában, a szabadulás után a társadalom életébe való beilleszkedés elősegítésében, karitatív tevékenységek végzésében stb.) megnyilvánulhat.

Együttműködési megállapodás megkötése indokolt különösen az együttműködés huzamos időtartama, az együttműködésben megnyilvánuló feladatok, jogok és kötelezettségek összetettsége vagy büntetés-végrehajtási feladatok ellátása szempontjából való jelentősége.
Együttműködési megállapodás kötésére a bv. intézet parancsnoka, igazgatója, főigazgató főorvosa a BVOP Hivatala előzetes normakontrolljával, ha pedig az együttműködés több bv. intézetre is kiterjed, a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka jogosult.

Ha a büntetés-végrehajtási feladatok teljesítését segítő szervezetek, illetve személyek tevékenysége jogszabálysértő, vagy nem felel meg az együttműködési megállapodásban foglaltaknak, a megállapodást az előzőekben meghatározott személyek megszüntethetik, továbbá az érintett szervezetek képviselőinek vagy az érintett személynek a bv. intézetbe történő belépését megtilthatják. Ha a döntést a parancsnok hozta, erről az országos parancsnokot haladéktalanul tájékoztatja.

Természetesen nagyon fontos szerepe van az együttműködésnek a biztonság szempontjából is.

A Bv. Sztv. a következőket határozza meg:

Ha az intézkedések a személyi állomány vagy a fogvatartottak életének és testi épségének a megvédésére, a fogva tartás törvényes biztosítására, a fogolyszökés megakadályozására nem elegendők, **a bv. szerv köteles más rendvédelmi szerv közreműködését kérni.**[23]

A biztonsági szempontú együttműködés alanyai tehát a más rendvédelmi szervek, így különösen a rendőrség, a nemzeti adó- és vámhivatal, a katasztrófavédelem, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok.

3. A biztonsági tevékenységet ellátók feladatait tartalmazó okmányok[24]

A munkaköri leírás az adott munkakör betöltőjének figyelembe vétele nélkül tartalmazza egy adott munkakör feladatait, megadva a részletes feladat-meghatározást, hatáskört és felelősségi kört.

A szolgálati viszony keretében a munkáltatói jogkört gyakorló elöljáró köteles:
a) a hivatásos állomány tagjának feladatait munkaköri leírásban rögzíteni, őt a szolgálati viszonyra vonatkozó szabályok és az egyéb jogszabályok szerint foglalkoztatni, részére az

[23] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (7) bekezdés
[24] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 21-23. pont

egészséges és biztonságos szolgálatteljesítés feltételeit biztosítani, annak követelményeiről őt tájékoztatni;.[25] A munkaköri leírás a beosztási feladatok mellett kapcsolt feladatokat is meghatározhat.

Az **őrutasítás** az a szolgálati okmány, amelyben meg kell határozni az őrhelyre beosztottak jogállását, kötelességeit, feladatait, az annak ellátásához szükséges felszerelést, illetve az összeköttetés rendjét.

A **szolgálati utasítás** az a szolgálati okmány, amelyben meg kell határozni szolgálati helyre beosztottak jogállását, kötelességeit, feladatait, az annak ellátásához szükséges felszerelést, illetve az összeköttetés rendjét.

A **munkaköri leírás biztonsági melléklete** az a szolgálati okmány, amely a bv. szerv azon személyi állományának részére határozza meg a fogvatartás biztonságával összefüggő feladatait, akik nem őr- vagy szolgálati utasítás alapján látják el ezen tevékenységüket.

A biztonsági felügyelő feladatait **őrutasításban** kell meghatározni, amennyiben a fegyverrel végrehajtott védelmi, biztosítási, és őrzési feladatok végrehajtása őrhelyen történik. **Szolgálati utasításban** kell meghatározni a szolgálati helyre beosztott biztonsági-vagy körlet felügyelők feladatait.

4. A szolgálatteljesítési helyek[26]

A szolgálatteljesítési hely az a helyiség vagy terület, ahol a bv. szerv személyi állományának tagja feladatait eligazítás és őrutasítás, szolgálati utasítás vagy munkaköri leírás biztonsági melléklete alapján látja el. A szolgálatteljesítési helyhez tartozik a felállítási hely és a kijelölt mozgási terület. A szolgálatteljesítési hely lehet őrhely vagy szolgálati hely.

Őrhely az a szolgálatteljesítési hely, ahol a bv. szerv hivatásos állományú tagja vagy az FBŐ a bv. szerv védelmét és a fogvatartottak őrzését eligazítás, valamint őrutasítás alapján lőfegyverrel látja el.

Szolgálati hely az a szolgálatteljesítési hely, ahol a bv. szerv személyi állományának tagja biztonsági tevékenységet eligazítás, szolgálati utasítás vagy a munkaköri leírás biztonsági melléklete alapján látja el.

5. A biztonsági tevékenység tárgya

Azok a személyek és tárgyak, akiket, és amiket a bv. szerv működésével összefüggő rendkívüli események fenyegetnek.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

[25] A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 101. § (1) a. bekezdés

[26] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 18-20. pont

- Sorolja fel a biztonsági tevékenység területeit!
- Ismertesse a főbb biztonsági feladatokat!
- Mi az őrzés fogalma?
- Mi a felügyelet fogalma?
- Mi az ellenőrzés fogalma?
- Milyen jogviszonyú személyekből állhat a bv. szervezet személyi állománya?
- Ki láthat el biztonsági feladatot?
- Mi a biztonsági felügyelő fogalma?
- Mi a körletfelügyelő fogalma?
- Mi a foglalkoztatási felügyelő fogalma?
- Mi a szolgálatteljesítési hely fogalma?
- Mi az őrhely fogalma?
- Mi a szolgálati hely fogalma?

III. FEJEZET

A SZOLGÁLATTELJESÍTÉSI IDŐ, A SZOLGÁLATI IDŐRENDSZEREK, A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓK SZOLGÁLATÁNAK SZERVEZÉSE[27]

1. A szolgálattervezés- és szervezés fogalma

A **szolgálattervezés- és szervezés** az erre kötelezett elöljáró vezetői tevékenysége, amely a rendelkezésre álló erők és eszközök legcélszerűbb felhasználására, biztosítására irányul a napi feladatok sikeres végrehajtása érdekében.

A szolgálatszervezéssel szemben támasztott követelmények
- Tervszerű
- Körültekintő
- Konkrét
- Pontos
- Rugalmas
- Arányos
- Differenciált
- Objektív

2. A szolgálattervezés rendje

2.1. A szolgálati terv készítése

A **szolgálat szervezés hatálya** a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságán, a büntetés-végrehajtási intézeteknél és intézményeknél, valamint a gazdasági társaságoknál szolgálatot teljesítő hivatásos szolgálati és rendvédelmi igazgatási alkalmazotti jogviszonyban álló személyekre terjed ki.

A szolgálatok tervezését, valamint a napi szolgálat szervezését és teljesítését a Robotzsaru integrált ügyviteli, ügyfeldolgozó és elektronikus iratkezelő rendszer **szolgálatvezénylési**

[27]A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény,
30/2015. (VI. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről,
31/2015. (VI. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről,
33/2015. (VI. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos szolgálati jogviszonyban álló tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól,
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 13/2019. (X.4.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet szolgálattervezéséről és szolgálatszervezéséről

moduljában[28] (a továbbiakban: Modul), illetve meghatározott munkarendek esetében azzal párhuzamosan a szolgálatszervezési naplóban kell rögzíteni.

A szolgálatteljesítési időbeosztás **tervezését tárgyhónapot megelőző egy héttel korábban,** egy hónapra előre el kell készíteni. Gondoskodni kell arról, hogy az érintettek megismerjék, akadályozásuk esetén (egészségügyi szabadság, egyéb távollét) kiértesítésük a bv. szerv vezetője által meghatározottak szerint megtörténjen. A szakterület szolgálattervét a szakterületi vezető, a szakterületi vezetőkre vonatkozó szolgálatterveket a bv. szerv vezetője hagyja jóvá.

A Modulban a tervezett szolgálatteljesítési időbeosztást rögzíteni kell. A szolgálatteljesítési időt – amennyiben a tervezethez eltérés történt – a **szolgálat befejezését követően, de legkésőbb a következő munkanapon** a szolgálati napló vagy a túlszolgálat elrendelő, illetve szabadidő kivételét igazoló dokumentum adatai alapján a Modulban is rögzíteni kell.

A ht. állományú tag szolgálatteljesítését a részére meghatározott munkaidőkeretnek megfelelő óraszám figyelembevételével kell tervezni. Ha a tárgyhónapban a ht. állományú tag szolgálatteljesítése az összesített kötelező óraszámot nem éri el, az a következő elszámolási időszakban túlszolgálat elrendelésével nem kompenzálható. Amennyiben a szolgálatra berendelés a kijelölt pihenőnapra esik, azt a Modulban **túlszolgálatként kell rögzíteni**.

Szabadságot és egészségügyi szabadságot kizárólag a ht. állományú tag szolgálati időrendszerének megfelelő napokra lehet a Modulban rögzíteni, az azon felüli, helyettesítés miatt betervezett napokra távollétet elszámolni tilos.

Hivatali munkaidőn kívül a szolgálatban lévő biztonsági tiszt – előzetes egyeztetést követően – a bv. szerv vezetője jogkörében eljárva, kizárólag szolgálati érdekből, a berendelhetők létszámát figyelembe véve a **napi szolgálatszervezést megváltoztathatja**, a ht. állományú tagot szolgálatba legalább 24 órával előbb, rendkívüli esetben azonnal – dokumentáltan – berendelheti. Hivatali munkaidőben a szakterület vezetője, azon túl a szolgálatban lévő biztonsági tiszt a szolgálati feladatok végrehajtását követően – a tervezettől eltérően, az ott megjelölt időponttól korábban - elrendelheti a szolgálat befejezését, azonban az elrendelt túlszolgálat pénzbeli megváltását igénylő ht. állományú tag esetében a későbbi szolgálati napokra előre tervezett órákat a szolgálati érdekre csökkenteni nem lehet. Hivatali munkaidőben a **szolgálatból engedéllyel történő korábbi távozás** tényét a szakterületi vezető, azon túl a biztonsági tiszt a Modulban, és azon szakterületeknél, ahol szolgálati napló vezetése kötelező, a szolgálati napló „A szolgálat alatt történt események" rovatában is köteles időpont megjelölésével rögzíteni.

Az éves oktatásra, fizikai állapot-felmérésre, illetve egészségügyi és pszichikai vizsgálatra fordított időt a szolgálatszervezés során előre tervezetten kell jelölni. Annak végrehajtását szolgálatteljesítési időként kell elismerni.

2.2. Szolgálatteljesítési idő

A büntetés-végrehajtási szervezet **legfeljebb kéthavi keretet** alkalmaz a szolgálatszervezés, munkaidő-beosztás meghatározása során. A kötelező havi szolgálatteljesítési időt az egy hónapban lévő munkanapok 8 órával való szorzata adja meg, ez alól kivételt képez a hivatali

[28] 2018. május 18-tól üzemben, a teljes bv. szervre vonatkozó tesztelés megkezdésével egyidejűleg a NEXON-Time Szolgálatszervezési programot a továbbiakban nem kell vezetni (30500/5320-1/2018.ált.)

szolgálati időrendszerben foglalkoztatott személyi állomány, akik esetében az adott napra előírt szolgálatteljesítési idő – a heti 40 órás szolgálatteljesítési idő figyelembevételével – az irányadó.

A szolgálatteljesítési idő heti negyven óra. A részben vagy egészben készenléti jellegű szolgálati beosztásban ennél hosszabb, de heti **negyvennyolc órát** meg nem haladó szolgálatteljesítési idő állapítható meg.

Készenléti jellegű szolgálati beosztás az a szolgálati beosztás, amelyben

- a hivatásos állomány tagja szolgálati feladatainak jellege miatt - hosszabb időszak alapulvételével - a heti szolgálatteljesítési idejének legalább egyharmadában fizikai vagy szellemi erőkifejtéssel járó, vagy fokozott figyelmet igénylő szolgálatteljesítés nélkül áll a rendvédelmi szerv rendelkezésére, vagy
- a szolgálatteljesítés - különösen a szolgálati beosztás sajátosságára, a szolgálatteljesítés feltételeire tekintettel - a hivatásos állomány tagja számára az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel jár,

és a hivatásos állomány tagja állandó készenléti helyzetben, a szolgálatteljesítés helyén látja el a szolgálatát.[29]

A folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett szolgálati beosztások, a készenléti jellegű szolgálati beosztások, valamint az őrszolgálati beosztások körének meghatározását a BM rendelet[30] 11. melléklete tartalmazza.

A személyi állományú tag **szolgálati időrendszerét, munkarendjét** a bv. szerv vezetője határozza meg. A szolgálati időrendszerek, munkarendek közötti váltás a munkaköri leírás módosítása nélkül nem engedélyezett.

A szolgálatteljesítési idő a munkanapokra egyenlőtlenül is beosztható. A napi szolgálatteljesítési idő ilyen esetben sem lehet **négy óránál rövidebb**, és - a folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett, az őr- és a készenléti jellegű szolgálati beosztásokat, valamint az eligazítás és a váltás miatt 30 perccel növelt szolgálatteljesítési időt kivéve - tizenkét óránál hosszabb. A hivatásos állomány tagjának beosztás szerinti napi vagy heti szolgálatteljesítési ideje a meghatározott időtartamot legfeljebb egy órával meghaladhatja, ha a téli időszámítás kezdete a beosztás szerinti szolgálatteljesítési időre esik.

Ha a szolgálati feladatot az eredeti szolgálati beosztásba tartozó feladatként kell **más szervezeti egységben vagy más helységben** teljesíteni, akkor a ténylegesen szolgálatban töltött szolgálatteljesítési időt kell számítani. Az utazással indokoltan eltöltött időt a szolgálatteljesítési időbe be kell számítani.

2.3. Munkarendek

A hivatásos állomány tagja szolgálati beosztásától függően a rendvédelmi szerv szervezeti egységének jogszabályban meghatározott feladatai folyamatos ellátása érdekében

[29] A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 134 §. (3) bekezdése

[30] 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről

- hivatali,
- rugalmas,
- folyamatos (az országos parancsnok egyedi engedélye alapján),
- váltásos,
- vezényléses, vagy
- kombinált

szolgálati időrendszerben teljesíti szolgálatát.[31]

Hivatali szolgálati időrendszer azokban a szolgálati beosztásokban alkalmazható, ahol a szolgálati feladatok csak a nappali időszak meghatározott részében igénylik a szolgálat ellátását. A hivatali szolgálati időrendszerben a hivatásos állomány tagja a hét munkanapjain, hétfőtől csütörtökig 7.30 órától 16.00 óráig vagy 8.00 órától 16.30 óráig, pénteki munkanapon 7.30 órától 13.30 óráig vagy 8.00 órától 14.00 óráig teljesíti a heti szolgálatteljesítési idejét. A szolgálatkezdés és a szolgálat befejezésének időpontját az állományilletékes parancsnok szolgálati érdekből vagy kérelemre – a heti negyven órás szolgálatteljesítési idő figyelembevételével – ettől eltérő időpontban is megállapíthatja. A hivatali munkarend esetében az adott napra vonatkozóan, az intézetparancsnok által meghatározott/engedélyezett szolgálatteljesítési időt kell a távollét napjaira elszámolni.

Rugalmas szolgálati időrendszer azokban a szolgálati beosztásokban alkalmazható, ahol a szolgálati beosztással járó feladatok nem kötődnek kizárólag a hivatali szolgálati időrendszerben meghatározott időszakhoz, illetve amelyeknél a napi szolgálatteljesítés időtartama előre nem meghatározható és hullámzó jellegű. A rugalmas szolgálati időrendszerben a hivatásos állomány tagja naptári hetenként vasárnap kivételével a hét bármely öt napján teljesít szolgálatot, amelyben a napi szolgálatteljesítési időt – a heti negyven órás szolgálatteljesítési idő figyelembevételével – úgy állapítják meg, hogy a napi szolgálatteljesítési idő nem lehet öt óránál rövidebb és tizenkét óránál hosszabb. A napi szolgálatteljesítési időben meg kell határozni azt az öt órás időszakot, amelyet a hivatásos állomány tagja a szolgálatteljesítési napon szolgálatban köteles tölteni, a fennmaradó időtartamot a hivatásos állomány tagja az általa vagy a szolgálatszervezést végző szolgálati elöljáró által meghatározott időpontban tölt szolgálatban. Rugalmas szolgálati időrendszer alkalmazása esetén a **törzsidőt a bv. szerv vezetője határozza meg**, a törzsidőnek 8.30 és 13.30 közé kell esnie, és a szolgálati feladatok teljesítését nem késleltetheti és nem akadályozhatja.

Folyamatos szolgálati időrendszer azokban a szolgálati beosztásokban alkalmazható, ahol a megszakítás nélküli működést igénylő feladatok ellátása fokozott figyelmet igényel és a munkaterhelés viszonylag állandó, egyenletes.

A **váltásos szolgálati időrendszer** a folyamatos szolgálatteljesítést igénylő, folyamatos beavatkozási vagy intézkedési feladatok ellátására rendszeresített, továbbá a részben vagy egészben készenléti jellegű szolgálati beosztásokban alkalmazható. A váltásos szolgálati időrendszerben a szolgálatot napoktól, napszakoktól függetlenül 12/24-12/48, 12/48-12/48, illetve a BVOP főügyeletesi szolgálata esetében 24/72 szolgálati időrendszerben szervezik és teljesítik. A szolgálatok átadása, átvétele 12, illetve a BVOP főügyeletesi szolgálata esetében 24 óránkénti történik, a váltások száma négy vagy öt. A váltásos szolgálati időrendszerben szolgálatot teljesítő ht. állományú tag esetében a szabadságon vagy betegszabadságon töltött

[31] 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről, 71. §.

napokra az eligazítás és váltás idejével csökkentett óraszámokat kell a távollét napjaira a Modulban rögzíteni, illetve a havi szolgálatteljesítési idő összesítésénél elszámolni.

Vezényléses szolgálati időrendszer azokban a szolgálati beosztásokban alkalmazható, amelyeket olyan feladatokra rendszeresítettek, ahol a szolgálatteljesítési feladat ellátása időszakonként eltérő létszámot igényelhet, továbbá ahol a szolgálati feladatok rendes szolgálatteljesítés keretében történő ellátása előreláthatóan a hét bármely napján, annak bármely időpontjában szükségessé válhat. A vezényléses szolgálati időrendszer a hét bármely napján teljesíthető, egyenlőtlenül beosztható, amelyben a napi szolgálatteljesítési idő – a heti negyven órás szolgálatteljesítési idő figyelembevételével – legalább négy óra és legfeljebb tizenkét óra időtartamban határozható meg.

A **kombinált szolgálati időrendszer** a váltásos, vezényléses és a hivatali szolgálati időrendszer kombinációjának függvényében alakul. A szolgálati időrendszer váltását a szolgálatteljesítési napot követő szabadidő letelte után lehet végrehajtani. A kombinált szolgálati időrendszer bevezetése nem járhat a ht. állományú tag aránytalan szolgálati leterhelésével, a szolgálati időrendszerek közötti váltások során a pihenőidők betartása kötelező. A ht. állományú tag kombinált szolgálati időrendszerben, az annak alapjául szolgáló időrend szerinti szolgálatokon felül havonta maximum négy - más időrendnek megfelelő - szolgálatra osztható be. A kombinált szolgálati időrendszerre történő áttérés során a ht. állományú tag bevezetést megelőző szolgálati időrendszerét minden esetben figyelembe kell venni, és alapként kezelni.

A **vezetők szolgálati időrendszere, munkarendje** megválasztása során figyelemmel kell lenni arra, hogy a hivatali munkaidőn kívül, tervezetten végrehajtott vezetői ellenőrzések lehetőség szerint ne keletkeztessenek túlszolgálatot. Abban az esetben, ha a vezetői ellenőrzésre túlszolgálat keretében kerül sor, kizárólag a **ténylegesen ellenőrzésre fordított idő számolható el** szolgálatteljesítési időként. A ht. állományú tag szabad-, pihenő vagy munkaszüneti napon történő berendelése esetén keletkezett túlszolgálat esetén kizárólag a tényleges munkavégzésre fordított időt lehet elszámolni.

2.4. A pihenőidő, heti pihenőnap, munkaszüneti nap

A munkaszüneti napot pihenőnapként kijelölni nem lehet. A váltásos szolgálati időrendszerben szolgálati feladatot ellátó ht. állományú tagnak, amennyiben a nappali szolgálat befejezésétől a következő éjszakai szolgálat kezdetéig 24 óránál rövidebb idő áll rendelkezésre, az pihenőnapként nem jelölhető ki.

A hivatásos állomány tagját **hetenként kettő pihenőnap** illeti meg, ezeket lehetőleg együtt kell kiadni. A folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett szolgálati beosztásban szolgálatot teljesítők esetében az egy hónapra eső pihenőnapok közül az egyiknek vasárnapra kell esnie. A jogszabály lehetőséget ad arra, hogy az előzőktől eltérően a pihenőidő – a fokozottan veszélyes szolgálati beosztást kivéve – a szolgálati elfoglaltság miatt havonta összevontan is kiadható.

A pihenőnapokat a tervezési időszakra vonatkozóan előre ki kell jelölni, melyeket a programban úgy kell rögzíteni, hogy az **egybefüggő 24 óra egyértelműen megállapítható legyen**.

A hivatásos állomány tagja részére a napi szolgálati tevékenység befejezése és a következő napi szolgálatteljesítés megkezdése között **legalább nyolc óra egybefüggő pihenőidőt** kell biztosítani, amelybe a lakásról a szolgálatteljesítési helyre és az onnan való visszautazás időtartama nem számít bele. A napi pihenőidő, ha az a nyári időszámítás kezdetének időpontjára esik, legalább hét óra.

Munkaszüneti nap a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvényben meghatározott munkaszüneti nap, valamint a büntetés-végrehajtási szervezet ünnepnapja szeptember 8-a, Szent Adorján napja. Munkaszüneti napon, valamint húsvét- vagy pünkösdvasárnapon teljesített szolgálatért a ht. állományú tagját a munkájáért járó illetményén felül **távolléti díj** is megilleti.

2.5. A munkaközi szünet

A hivatásos állomány tagja részére, ha teljesített szolgálata a hat órát meghaladja, **munkaközi szünetet** kell biztosítani. A munkaközi szünetet a napi szolgálatteljesítési időn belül kell kiadni. A hat órát meghaladó szolgálatteljesítési idő esetén **harminc perc**, a tizenkét órát elérő szolgálatteljesítési idő esetén **negyvenöt perc**[32], a huszonnégy órás szolgálat teljesítése esetén **hatvan perc** munkaközi szünetet kell biztosítani.

2.6. A szabadság nyilvántartásának, kiadásának szabályai

A hivatásos állomány tagja évente alap- és pótszabadságra jogosult, továbbá az HSZT-ben meghatározott feltételekkel egészségügyi, szülési és illetmény nélküli szabadságot vehet igénybe. Az alap- és pótszabadság, valamint a szülési szabadság idejére távolléti díj jár.

Gyermeke születése esetén öt munkanap - ikergyermekek esetében hét munkanap - pótszabadság illeti meg az apát, amelyet legkésőbb a születést követő második hónap végéig, a kérésének megfelelő időpontban kell kiadni. A szabadság akkor is megilleti, ha a gyermek halva születik vagy meghal.

A pótszabadságon túl évente **öt munkanap** pótszabadságra jogosult a büntetés-végrehajtási szervezet hivatásos állományának tagja, ha szolgálati feladatait a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló törvény szerinti **biztonsági részlegen** látja el.

A személyügyi és szociális szakterület a hivatásos állomány tagját megillető **alap- és pótszabadság mértékét**[33] évente, valamint a jogosultság változását követően megállapítja, és azt az érintett tudomására hozza (tárgyév január 31-éig, és gondoskodik a Robotzsaru Neo Szolgálatszervezés rendszerben történő rögzítéséről). A szabadság nyilvántartását, a szabadságolási terv elkészítését (február 28-áig) és a szabadság kiadásának tervezését szervezeti egységenként a szolgálati feladatok függvényében és az érintettek igényének figyelembevételével az állományilletékes parancsnok intézkedése szerint kell végrehajtani. A szabadság tartamának 50%-át egybefüggően, a 25%-át, de legalább tíz napot pedig a hivatásos állomány tagja által megjelölt időben és időtartamban kell kiadni úgy, hogy az a rendvédelmi szerv működőképességét ne veszélyeztesse. A rendvédelmi szerv az általa

[32] Hatályos: 2017.01.01-től

[33] A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény, 143-145. §.

meghatározott szabadság kezdő napját **harminc nappal előbb köteles közölni** a hivatásos állomány tagjával.

A szabadság kiadásánál a hivatali szolgálati időrendszerben dolgozók számára az ötnapos munkahét munkanapjait kell szabadságként figyelembe venni. A hivatali munkarendtől eltérő szolgálati időbeosztás esetében a szabadság kiadása a szolgálatteljesítési napok figyelembevételével történik. A **szabadságot** valamennyi szolgálati időrendszerben foglalkoztatott részére **úgy kell kiadni**, hogy a szabadság kezdő napja a rá érvényes szolgálatszervezés szerint szolgálati napra essen. Váltásos szolgálati időrendszerben dolgozóknál a szabadságot úgy kell kiadni, hogy annak befejező napja után a hivatásos állomány tagjának az eredeti szolgálatteljesítési időbeosztása szerint szolgálatteljesítési nap következzen.

Váltásos szolgálati időrendszerben a szabadság szolgálati napokra történő **átszámításának módja**:
- meg kell állapítani a hivatali munkarendben dolgozók évi munkanapjainak számát, majd a hivatali munkarendtől eltérő rendben dolgozók egy év alatt teljesítendő szolgálati napjainak számát,
- a hivatali munkarendtől eltérő szolgálati időrendszerben dolgozók szolgálati napjait el kell osztani a hivatali munkarendben dolgozók munkanapjainak számával, így megállapítható a két szolgálati rend szerinti szabadságként számfejthető távollétek aránya,
- a napok hányadosát három tizedes jegyig kell kiszámítani, a kerekítés szabályai szerint, a tört napokból kapott szabadságot szintén a kerekítés szabályai szerint kell meghatározni.

A **kombinált időrendszer** alkalmazása esetén az évesszabadság-szám meghatározása az alapul szolgáló időrendszer figyelembevételével történik.

A ht. állományú tag részére szabadságának ideje alatt szolgálatteljesítés nem engedélyezhető. Amennyiben a ht. állományú tag bármely oknál fogva berendelésre kerül, az csak a **szabadság egyidejű megszakításával** történhet.

Egészségügyi szabadság

Egészségügyi szabadság jár a hivatásos állomány tagjának, ha betegség, műtét vagy baleset miatti sérülés következtében a szolgálat ellátására képtelen, vagy a szolgálat további ellátása egészségi állapotának rosszabbodását eredményezné, valamint, ha a szolgálatképességének helyreállítása pihenést vagy gyógyüdülést igényel. Az egészségügyi szabadság az egészségi állapot helyreállításáig vagy a végső fogyatékosság kialakulásáig, de legfeljebb – a gyermekápolás céljából történő egészégügyi szabadságot kivéve – egy évig jár.

Ha a hivatásos állomány egészségügyi szabadságon levő tagja a **betegségét vagy sérülését szándékosan maga okozta**, az egészségügyi szabadság időtartama alatt számára **távolléti díj vagy térítés nem folyósítható**; ha pedig az súlyos gondatlanságának következménye, a távolléti díj vagy térítés legfeljebb 50%-kal csökkenthető. Az egészségügyi szabadságra járó távolléti díjat vagy térítést meg lehet vonni a hivatásos állomány tagjától, ha a gyógyulását neki felróhatóan késleltette, az orvos utasításainak felróhatóan nem tett eleget, vagy az elrendelt orvosi vizsgálaton elfogadható indok nélkül nem jelent meg.

A váltásos vagy az azon alapuló kombinált szolgálati időrendszerben a ht. állományú tag egészségügyi szabadságát a szolgálati **időrendszernek megfelelő alapszolgálatra kell**

kijelölni, kivéve, ha előre ütemezetten hivatali munkarendben (pl. rehabilitációs szabadság, rekreáció stb.) tölti egészségügyi szabadságát. Abban az esetben, amennyiben a ht. állományú tag nem előre ütemezetten/tervezhetően tartózkodott egészségügyi szabadságon, azonban egy hónap vonatkozásában **legalább 2 teljes naptári hetet töltött betegállományban**, úgy az elszámoláskor a napi 8 óra szolgálatteljesítési idő az irányadó a hivatali munkarend szerinti munkanapokra tekintettel.

A rugalmas, vezényléses és az azon alapuló kombinált szolgálati időrendszerekben a ht. állományú tag egészségügyi szabadságát a szolgálati időrendszerének megfelelő alapszolgálataira kell kijelölni és 8 órában elszámolni. Amennyiben már a szolgálat tervezésekor ismert az egészségügyi szabadság ténye, akkor azt 8 órában szükséges rögzíteni, egyéb esetben a már tervezett óraszámot szükséges felülírni.

Az előzőekben nem taglalt a szabadságok megállapítására és nyilvántartására vonatkozó részletszabályokat a témában kiadott BVOP utasítás tartalmazza.[34]

3. A napi szolgálatszervezés

A napi szolgálat meghatározására a Modul szerinti szolgálatszervezési kimutatást (személyi szolgálattervezet) kell alkalmazni. Amennyiben a Modul szerinti szolgálatszervezési kimutatás alkalmazása – a tervezett szolgálatok gyakori változása, a meghatározott napi szolgálati létszám biztosítása miatt – akadályba ütközik, a BVOP utasítás 1. melléklet szerinti szolgálatszervezési napló alkalmazható. A naplót minden olyan szakterület köteles vezetni, ahol vezényléses, váltásos munkarendet, illetve ahol őr-, ügyeleti és készenléti szolgálatot alkalmaznak. A napi szolgálatszervezést a szolgálatba lépést megelőzően **72 órával** el kell készíteni, ki kell nyomtatni, és jóvá kell hagyni. A soron következő szolgálat időpontjának tudomásulvételét az érintettek aláírásukkal igazolják a bv. szerv vezetője által egyedileg rendszeresített okmányban. Amennyiben arra távollét miatt nincs mód, akkor a kiértesítés megtörténtét dokumentálni kell. A szolgálatszervezési napló tartalmi jegyeiben a helyi sajátosságoknak megfelelő módosítást a bv. szerv vezetője engedélyezi.

Szolgálatcserére a tárgynap előtt legalább 48 órával, indokolt esetben 24 órával megelőzően van lehetőség, egyéni kérelem alapján. A kérelemnek tartalmaznia kell az elcserélendő szolgálat pontos helyét, idejét, illetve a cserét kérő és a cserét biztosító aláírását. A szolgálatcserét a bv. szerv vezetője vagy az általa megbízott szakterületi vezető engedélyezheti, amely **nem okozhat sem túlszolgálatot, sem a kötelező óraszámtól kevesebb szolgálati időt.**

Amennyiben a soron következő szolgálat helyének és időpontjának közlése a megelőző szolgálatból történő lelépéskor nem lehetséges, az érintett ht. állományú tagot arról – a bv. szerv vezetője által meghatározott módon – értesíteni kell. Más szakterületre történő áthelyezés, ideiglenes átrendelés esetén a Modulban a ht. állományú tag szolgálati időrendszerét, besorolását a szolgálattal összefüggő idők rögzítésével a szolgálatteljesítés utolsó napjával le kell zárni.

[34] A büntetés-végrehajtási szervezet országos parancsnokának 66/2020. (XII.12.) BVOP utasítása a szabadság megállapításáról és nyilvántartásáról

4. Alapilletmény és a pótlékok

A hivatásos állomány tagja havonta alapilletményre és az egyéb pótlékokra jogosult. Az alapilletmény beosztási illetményből, szolgálati időpótlékból és hivatásos pótlékból tevődik össze. Az ellátott feladattól és körülményektől függően a hivatásos állomány tagja a HSZT-ben megállapított egyéb pótlékokra jogosult.

A **beosztási illetmény** a hivatásos állomány tagjának besorolása alapján megállapított fizetési fokozathoz tartozó illetményszorzó és a rendvédelmi illetményalap szorzata. A **szolgálati időpótlék** a hivatásos állomány tagját tíz szolgálati viszonyban eltöltött évet követő naptól megillető, a szolgálatban eltöltött további ötévenként növekvő mértékű, a rendvédelmi illetményalap meghatározott százalékában megállapított illetményelem. A **hivatásos pótlék** a hivatásos állomány esküjében vállalt többletkötelezettségek és a szolgálati beosztással járó többlet-igénybevétel és -terhelés ellentételezését szolgálja. A hivatásos állomány tagja az előző évi egyéni teljesítményértékelésének eredményétől függően, a szervezeti egység számára a szervezeti teljesítményértékelés eredménye alapján a személyi juttatás előirányzaton belül biztosított költségvetési keret terhére évente két alkalommal, április és szeptember hónapban, egyenlő mértékű **teljesítményjuttatásban részesíthető**.

A hivatásos állomány tagja a szolgálatteljesítési helyétől, idejétől és körülményeitől függően, a miniszteri rendeletben meghatározott feltételekkel a következő **pótlékra** jogosult:

a) a nagyfrekvenciás és ionizáló sugárzásnak, mérgezésnek vagy biológiai kóroki tényezők jelenléte miatt fertőzés veszélyének kitett beosztásban szolgálatot teljesítők pótléka havonta a rendvédelmi illetményalap 25%-a,

b) a preferált településen szolgálatot teljesítők pótléka havonta a rendvédelmi illetményalap 50%-a,

c) az **éjszakai pótlék** teljesített óránként a rendvédelmi illetményalap 0,5%-a, valamint

d) a **készenléti pótlék** teljesített óránként a rendvédelmi illetményalap 0,25%-a, kiemelt készenlét esetén 1%-a.

Az *a)* és *b)* pontja szerinti pótlék a szolgálati beosztás betöltésének idejére, a *c)* és *d)* pontja szerinti pótlék a hivatásos állomány tagjának a pótlékkal elismert tevékenység tényleges kifejtésének idejére jár.

Az **éjszakai szolgálatteljesítésről** (éjszakai szolgálatteljesítés: a huszonkét és hat óra közötti időszakban teljesített szolgálat) teljesített óránként nyilvántartást kell vezetni és azt a tárgyhónapot követő hónap 5-éig összesítve a gazdasági szerv részére meg kell küldeni. Az éjszakai pótlékot a tárgyhónapot követő hónapra esedékes illetménnyel együtt kell folyósítani.

A hivatásos állomány

- nő tagját várandóssága megállapításától gyermekének egyéves koráig, továbbá
- gyermekét egyedül nevelő tagját gyermekének tízéves koráig, ha annak felügyeletét más nem tudja ellátni,

éjszakai szolgálatteljesítésre, valamint huszonnégy órás szolgálatra nem lehet beosztani.

A szolgálatteljesítési idő korábbi berendeléssel vagy visszatartással való meghosszabbítása a pótlékra való jogosultságot munkarendtől függetlenül megnyitja.

5. Készenléti időszak, és kiemelt készenléti időszak

A szolgálati elöljáró a hivatásos állomány tagját kötelezheti arra, hogy a szolgálatteljesítési időn kívül szolgálati érdekből, **szolgálatképes állapotban** olyan **elérhető** - szolgálati helyen kívüli - **helyen tartózkodjon**, ahonnan szolgálati feladatra bármikor igénybe vehető.

Ha a szolgálati érdek vagy rendkívüli eset szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja kötelezhető arra, hogy az elrendelő által meghatározott, a szolgálatteljesítési hely közigazgatási határán kívül eső helyen álljon készenlétben (a továbbiakban: kiemelt készenlét). A **kiemelt készenlétet** az állományilletékes parancsnoknak írásban kell elrendelnie. A szolgálati feladatok elvégzésének tényleges végrehajtási helye nem határozható meg a kiemelt készenlét rendelkezésre állási helyeként.

A **készenlét időtartama** havonként - többhavi szolgálatteljesítési időkeret alkalmazása esetén havonkénti átlagban - a **kettőszázhatvan órát nem haladhatja meg.**

6. Alapfeladatot ellátók megnövelt szolgálati pótlékja

150% a pótlék mértéke, amennyiben speciális (hosszúidős biztonsági, gyógyító-terápiás, pszichoszociális, szexuális bűncselekményt elkövetettek, drogprevenciós) részlegen, különleges biztonsági részlegen vagy HIV részlegen, műveleti osztályon, illetve csoportban teljesít szolgálatot, vagy páncélozott szállító járművet vezet, vagy ténylegesen életfogytiglani szabadságvesztésre ítélt fogvatartottat munkáltat.[35]

7. Túlszolgálat

Ha a **szolgálati érdek vagy rendkívüli eset** - így különösen tömegbaleset, elemi csapás, katasztrófa vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása, továbbá egyéb, a köz- és vagyonbiztonságot veszélyeztető, előre nem látható körülmény bekövetkezése - szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja a meghatározott szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon is kötelezhető arra, hogy szolgálatot teljesítsen.

A szolgálati érdekből elrendelhető túlszolgálat maximális időtartamát úgy kell meghatározni, hogy a heti szolgálatteljesítési idő és a túlszolgálat együttesen nem haladhatja meg a 48 órát[36], illetve többhavi időkeret alkalmazása esetén négyhavi átlagban nem haladhatja meg az irányelvben meghatározott heti időtartamot.[37]

Az **előbbi korlátozás nem alkalmazható**, ha a túlszolgálatra tömegbaleset, elemi csapás, katasztrófa vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása vagy egyéb, a köz- és vagyonbiztonságot veszélyeztető előre nem látható körülmény bekövetkezése miatt kerül sor.

---

[35] A belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről, 30/2015. BM. (VI.16) rendelet 6. melléklet

[36] A munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikk *b)* pontja

[37] Hatályos: 2016.01.01.-től

A napi tervezett szolgálati időn felül, az adott szolgálati időrendszerben meghatározható napi óraszám felső határát meghaladóan, a munkaidőkeret alapján meghatározható óraszámon felül, vagy a heti pihenőnapon, illetve munkaszüneti napon dokumentáltan elrendelt szolgálat túlszolgálatnak minősül. A ht. állományú tag részére szolgálati felszerelés felvétele, leadása miatt túlszolgálat nem ismerhető el.
A nem hivatali szolgálati időrendszerben dolgozónál a munkaszüneti napon teljesített szolgálat önmagában nem jelent túlszolgálatot. A **túlszolgálat akkor keletkezik**, ha a hivatásos állomány tagja részére meghatározott szolgálatteljesítési idő keretét az e napon teljesített szolgálat részben vagy egészben túllépi, vagy ha a hivatásos állomány tagját a szolgálatteljesítési időbeosztáson túl szolgálatteljesítésre szolgálatba rendelték.

A rugalmas és vezényléses szolgálati időrendszerben szolgálatot teljesítő állomány napi 12 órát meghaladó szolgálati ideje túlszolgálatnak minősül, melyet ennek megfelelően kell rögzíteni a Modulban.

Túlszolgálatot írásban kell elrendelni, mely elsősorban a Modul által generált nyomtatvány alkalmazásával történhet a bv. szerv vezetője, valamint az SZMSZ-ben meghatározott, túlszolgálat elrendelésére jogosult személy aláírásával. A túlszolgálat elrendelésére történő felhatalmazást a szolgálati elöljáró részére az állományilletékes parancsnok írásban adhat, amelyben egyértelműen meg kell jelölni, hogy mely szervezeti elemek mely vezetői beosztást betöltő tagjai és mely állomány vonatkozásában **jogosultak a túlszolgálat engedélyezésének jogkörét gyakorolni**. A felhatalmazást az érintett állománnyal írásban ismertetni kell.

Amennyiben a túlszolgálat elrendelése előzetesen a Modulban nem rögzíthető, vagy annak előzetes rögzítése érdeksérelemmel járhat, az elrendelés az alábbi dokumentumok alkalmazásával is történhet, de a teljesítést a Modulban utólag rögzíteni szükséges, és a generált nyomtatványt ki kell tölteni és ki kell nyomtatni:
- havi és a napi szolgálatszervezési okmány,
- belföldi kiküldetési utasítás és költségelszámolás.

A hivatásos állomány tagjának (kivétel a bv. szerv vezetője, helyettese, valamint a szervezeti egység vezetője és helyettese) a **túlszolgálattal azonos tartamú** szabadidőt kell biztosítani. Ha a túlszolgálatot heti pihenőnapon vagy munkaszüneti napon teljesítették, a túlszolgálat **kétszeresének megfelelő** szabadidő jár. A túlszolgálatért járó szabadidőt lehetőség szerint harminc napon belül kell kiadni. Ha a szabadidő kiadása veszélyezteti a szolgálatellátást, a szabadidő kiadását hat hónapon belül kell biztosítani.

Túlszolgálat elrendeléskor a ht. állományú tagot **írásban nyilatkoztatni kell, hogy a túlszolgálat ellentételezését szabadidőben vagy díjazás formájában igényli**, majd ezt követően a Modulban rögzíteni kell, és a modul által generált nyomtatványon aláírással igazolja az ellentételezés általa választott módját. Szabadidőben történő megváltásra a ht. állomány tagjának nyilatkozata alapján is csak a már teljesített túlszolgálat esetén van lehetőség, túlszolgálatot megelőzően, annak kompenzálására jóváírni nem lehet. A **túlszolgálat szabadidőben történő megváltása** kizárólag a Modul által generált nyomtatvány aláírásával valósulhat meg. **A túlszolgálat szabadidővel történő megváltása nem tekinthető havi kötelező óraszám alatti teljesítésnek.**

Amennyiben szolgálati érdekből a ht. állomány tagjának szolgálati ideje **már a tervezéskor meghaladja a havi kötelező óraszámot**, az azon felüli szolgálatokat túlszolgálatként kell rögzíteni. Ha a kötelező óraszám elérése egy adott napra tervezett szolgálati időn belülre esik,

az aznapi szolgálatot **megbontva rendes szolgálat és túlszolgálat** egyidejű elrendelésével kell rögzíteni.

Szolgálatteljesítési időként kell elismerni:
- a rendkívüli események megelőzése, megszakítása, felszámolása érdekében elrendelt szolgálatteljesítést,
- a készenlétbe helyezési vagy értesítési gyakorlaton,
- a törzsfoglalkozáson való részvételt.

A rendkívüli eset (pl. baleset, elemi csapás stb.) miatt elrendelt szolgálat túlszolgálatnak minősül. Rendkívüli esetben túlszolgálatra a fokozottan veszélyes beosztást betöltők is kötelezhetők.

A túlszolgálat nyilvántartása, elszámolása a BVOP utasítás 2. melléklet szerint történik. A jogszabályban meghatározottak szerint elrendelt és nyilvántartott, a tárgy hónapban teljesített túlszolgálat idejére járó távolléti díj kiszámításakor teljesített túlszolgálat percben kiszámított idejét össze kell adni. A teljesített túlszolgálatot órában és percben meg kell állapítani úgy, hogy amennyiben a **teljes óra feletti maradék idő harminc percnél kevesebb, fél óraként, amennyiben több, azt teljes óraként kell figyelembe venni**.

Túlszolgálatra való berendelés esetén az érintettel való közlés módját, formáját a bv. szerv vezetője határozza meg. Annak tényét – amennyiben annak vezetése meghatározásra került – a napi szolgálatszervezési napló "megjegyzés" rovatában rögzíteni kell. A túlszolgálat elrendeléséről a ht. állományú tagot **legalább 48 órával korábban** értesíteni kell, ettől eltérni csak rendkívül indokolt esetben lehet.

8. Egyéb rendelkezések

A **rendvédelmi alkalmazottakra vonatkozóan** a rendkívüli munkaidőt írásban kell elrendelni, elsősorban a Modul által generált nyomtatvány alkalmazásával történhet a bv. szerv vezetője, valamint az SZMSZ-ben meghatározott, túlszolgálat elrendelésére jogosult személy aláírásával. A nyilvántartás és az elszámolás rendjét a rendvédelmi szerv vezetője határozza meg. A rendvédelmi alkalmazottak esetén a rendkívüli munkaidő nyilvántartása, elszámolása a BVOP utasítás 3. melléklet szerint történik.

A Modulban kell elvégezni a havi időszakra vonatkozó szolgálattervezést és szolgálatszervezést, a szolgálatteljesítési és illetménypótlékra jogosító idők szükség szerinti utólagos rögzítését, valamint az összesített túlszolgálati adatok kinyomtatását. A szolgálatszervezéssel kapcsolatos helyi intézkedésben a garanciális elemeket be kell építeni (pl. tervek bv. szerv vezetője általi jóváhagyása, megismerés lehetőségének biztosítása, tervek és összesítések iktatása, határidők betartása, túlszolgálat elrendelése pihenőnapok kijelölése, adatmentés). A bv. szerv vezetője által kijelölt rendszeradminisztrátor beállítja az egyes felhasználók RZS jogosultsági szintjeit, végrehajtja az új munkatársak RZS rendszerbe történő felvételét, valamint a leszerelők törlését.

A Modul hozzáférési jogosultságait a bv. szerv vezetője határozza meg. A jogosultságok meghatározásánál figyelembe kell venni a jogosultak helyettesíthetőségét. A Modul hozzáférési jogosultságainak kiosztásával egy időben a felhasználót az adatvédelmi szabályok betartására vonatkozóan nyilatkoztatni kell. A Modulban történő rögzítés kizárólag az erre

kijelölt és jogosult személyek feladata. A szolgálatszervezés elkészítéséért, az ahhoz kapcsolódó feladatok végrehajtásáért, annak ellenőrzéséért - függetlenül attól, hogy a bv. szervben szolgálatszervezési csoport működik - az érintett szakterületi vezető a felelős.

Az elszámolás alapjául szolgáló szolgálatteljesítési időt és pótlékokat a BVOP Közgazdasági Főosztály Illetmény-számfejtési Osztálya részére minden hónap 5-éig kell megküldeni.

Az Ellenőrzési Szolgálat elektronikusan vagy helyszíni ellenőrzés keretében ellenőrzi a bv. szervek, valamint a BVOP szervezeti elemeinek Modulban végrehajtott feladatait.

8.1. A fegyveres biztonsági őrség szolgálat tervezésére és szervezésére vonatkozó szabályok[38]

Az **FBŐ tagjainak munkavégzését úgy kell szervezni**, hogy a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvényben részükre meghatározott feladatok ellátásához hivatali, valamint azon kívüli időszakban megfelelő létszámban rendelkezésre álljanak.
A biztonsági szakterület napi szolgálatszervezési okmányában a napi szolgálati feladatok ellátására beosztott fegyveres biztonsági őröket a **hivatásos állománytól elkülönülten kell jelölni.**

A **fegyveres biztonsági őrök szolgálatának tervezéséért és szervezéséért** a BVOP-n az őrségparancsnok, a bv. szervnél az őrségparancsnok-helyettes felelős. Az őrségparancsnok és az őrségparancsnok-helyettes a szolgálattervezést egy hónapra, a tárgyhónapot megelőző hónap 15-éig elkészíti, és az őrségparancsnok-helyettes a bv. szerv vezetőjének, az őrségparancsnok a Biztonsági Főosztály vezetőjének felterjeszti jóváhagyásra. Az őrségparancsnok és az őrségparancsnok-helyettes a jóváhagyott szolgálattervezést kifüggeszti és az érintettek részére hozzáférhetővé teszi, és a bv. szerv őrségparancsnok-helyettese három munkanapon belül felterjeszti az őrségparancsnoknak. A szolgálat tervezésekor ütemezni kell a szabadnapok, illetve az évi szabadságok kiadását. A tervezés elkészítésekor figyelembe kell venni a fegyveres biztonsági őrök éves szabadságtervét. A szolgálattervezésben egy hónapra előre kell tervezni a pihenőnapokat, illetve szabadságokat.

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Sorolja fel a szolgálatszervezéssel szemben támasztott követelményeket!
- Ismertesse a szolgálati terv készítésére vonatkozó szabályokat!
- Mi a szolgálatteljesítési idő?
- Milyen munkarendek alkalmazhatók a büntetés-végrehajtásnál?
- Ismertesse a pihenőidő, a heti pihenőnap és a munkaszüneti napra vonatkozó szabályokat!
- Mi a munkaközi szünet?
- Ismertesse a szabadság nyilvántartásának és kiadásának szabályait!
- Ismertesse a napi szolgálatszervezésre vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse az alapilletményre és a pótlékokra vonatkozó szabályokat!
- Mit jelent a készenléti időszak és a kiemelt készenléti időszak?
- Ismertesse a túlszolgálatra vonatkozó szabályokat!

[38] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 1/2020. (II.21.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezetben működtetett fegyveres biztonsági őrségről

IV. FEJEZET

A BV. SZERVEZET, VALAMINT A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG IRÁNYÍTÁSA ÉS ELLENŐRZÉSE, A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSGET IRÁNYÍTÓ, ELLENŐRZŐ ELÖLJÁRÓK FELADATAI

1. A biztonsági tevékenység irányítása

Az irányítás az irányító személy és az irányított személy közötti olyan hatalmi viszony, amelyben az irányító – közvetett vagy közvetlen úton – az irányított viszonyaira meghatározó befolyást gyakorol.

Az irányítás szintjei

I. Minisztériumi szint
II. Országos Parancsnoksági szint
III. Intézeti (végrehajtói) szint

A bv. szervezet biztonsági tevékenységének irányítását a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka, illetve az általa megbízott személy látja el.

Az általános irányítási hatáskörrel rendelkező elöljárók az intézeti szinten
- intézetparancsnok, (főigazgató-főorvos, igazgató, ügyvezető igazgató)
- intézetparancsnok-helyettes,
- biztonsági osztályvezető,
- biztonsági osztályvezető-helyettes,
- szolgálatban lévő biztonsági tiszt,
- szolgálatban lévő biztonsági főfelügyelő, (a biztonsági tiszt akadályoztatása esetén),
- a rendkívüli esemény felszámolását irányító elöljáró.

2. A biztonsági tevékenység ellenőrzése

Az ellenőrzés az a vezetői tevékenység, illetve eljárás, amely során azt vizsgálják, hogy az adott szervezeti egység, vagy az egyes tevékenységet végrehajtók a jogi rendelkezéseknek megfelelően és annak szellemében hajtják-e végre feladataikat, valamint az egyes feladatok végrehajtására az ott dolgozók alkalmasak-e, továbbá magába foglalja az ehhez szükséges eljárási jogosítványokat is.

Az ellenőrzés szintjei

I. Minisztériumi szint
II. Ügyészségi szint
III. Országos Parancsnoksági szint

IV. Intézeti (végrehajtói) szint

A bv. szervezet biztonsági tevékenységének **ellenőrzésére jogosult**:
- a belügyminiszter, a belbiztonsági államtitkár,
- az országos parancsnok és helyettesei, valamint az általuk megbízottak,
- a Biztonsági Szolgálat és a Biztonsági Főosztály vezetője,
- a bv. törvényességi felügyeletét ellátó ügyész a törvényesség betartására vonatkozóan.[39]

A bv. szerv biztonsági tevékenységének irányítását és ellenőrzését a bv. szerv vezetője látja el, az ezzel kapcsolatos feladatokat a biztonsági tevékenységet ellátó szervezeti egységek vezetőin keresztül is gyakorolhatja.

Általános ellenőrzési jogkörrel rendelkező elöljárók az intézeti szinten
- intézetparancsnok (főigazgató-főorvos, igazgató, ügyvezető igazgató),
- intézetparancsnok-helyettese,
- biztonsági osztályvezető,
- biztonsági osztályvezető-helyettes,
- szolgálatban lévő biztonsági tiszt,
- szolgálatban lévő biztonsági főfelügyelő a szolgálatban lévő biztonsági tiszt megbízása alapján,
- a rendkívüli esemény felszámolását irányító elöljáró.

Saját hatáskörbe utalt területen ellenőrzési jogkörrel rendelkező elöljárók az intézeti szinten
- büntetés-végrehajtási osztályvezető,
    - alegységvezető,
    - vezető reintegrációs tiszt,
    - körlet-főfelügyelő.
- gazdasági vezető,
- személyzeti osztályvezető,
- informatikai osztályvezető (főelőadó),
- egészségügyi osztályvezető,
- gazdálkodó szervnél
    - munkáltatás-biztonsági vezető,
    - foglalkoztatási biztonsági felelős.
- egyéb biztonsági feladat ellátása esetén
    - szállítmányvezető,
    - előállítás-vezető,
    - járőrvezető,
    - kutyatelep-vezető,
    - vezető műszerész.

[39] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, III. fejezet 53. pont

3. A biztonsági tevékenységet irányító, ellenőrző elöljárók feladatai[40]

A bv. szervezet működését a Kormány a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter útján irányítja.

A büntetés-végrehajtásért felelős miniszter

- előkészíti a bv. szervezetre vonatkozó, az Országgyűlés és a Kormány hatáskörébe tartozó jogszabályok és egyéb döntések tervezeteit;
- rendeletalkotás és normatív utasítás útján szabályozza a bv. szervezet tevékenységét;
- a Kormány döntésének végrehajtása érdekében, illetve a feladatkörében eljárva a bv. szervezet részére a törvényi keretek között feladatot határoz meg, és egyedi utasítást ad;
- ellenőrzi a gazdálkodást, jóváhagyja a bv. szervezet fejlesztési terveit;
- dönt bv. szerv létrehozásáról, átalakításáról, valamint megszüntetéséről;
- meghatározza az oktatás, a képzés és a továbbképzés irányait, összehangolja az erre irányuló tevékenységet;
- jogszabályban meghatározottak szerint munkáltatói jogkört gyakorol;
- meghatározza a kizárólag hivatásos szolgálati jogviszonyban álló személyekkel betölthető beosztásokat;
- kinevezi, illetve felmenti a büntetés-végrehajtás országos parancsnokát, illetve az országos parancsnok javaslatára kinevezi, illetve felmenti az országos parancsnok helyetteseit;
- rendszeresíti a bv. szervezetnél alkalmazható kényszerítő eszközöket, fegyverzeti, egyenruházati anyagokat, hír- és biztonsági rendszereket;
- megsemmisíti vagy megváltoztatja az országos parancsnok jogszabálysértő intézkedését;
- jogszabályban meghatározott esetekben felülvizsgálja az országos parancsnok határozatait, kivéve, ha a határozat a bíróság előtt közvetlenül megtámadható;
- gondoskodik a bv. szervezet ellenőrzéséről;
- jóváhagyja az Országos Parancsnokság szervezeti és működési szabályzatát;
- ellátja a jogszabályokban meghatározott egyéb feladatokat.

A büntetés-végrehajtásért felelős miniszter a bv. szervezet részére egyedi utasítást az országos parancsnok útján adhat.

A törvényességi felügyeletet ellátó ügyész

A büntetések és az intézkedések végrehajtása felett az ügyészség - külön törvényben meghatározottak szerint - törvényességi felügyeletet gyakorol.
Kizárólagos ellenőrzési területe a **törvényesség betartatása**, vagyis a hatályos jogszabályok gyakorlati érvényesülésének ellenőrzése a büntetések és az intézkedések végrehajtása során.

[40] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény,
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, III. fejezet
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 68/2020. (XII. 18.) BVOP utasítása a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Szervezeti és Működési Szabályzatáról

Az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként érvényesíti az állam büntetőigényét a büntetőeljárásról szóló törvényben meghatározott feltételek szerint; irányítja, felügyeli, illetve elvégzi a vádat előkészítő nyomozási eljárást, képviseli a közvádat a bírósági eljárásban, **felügyeletet gyakorol a büntetés-végrehajtás törvényessége felett**.[41]

Az ügyészség[42]

e) törvényességi felügyeletet lát el a büntetések, a mellékbüntetések, az intézkedések, a személyi szabadságot elvonó és azt korlátozó eljárási kényszerintézkedések, az utógondozás, valamint a bűnügyi, a szabálysértési, a körözési nyilvántartás és a központi elektronikus hozzáférhetetlenné tételi határozatok adatbázisának végrehajtásáról szóló jogszabályi rendelkezések megtartása felett, továbbá közreműködik a büntetés-végrehajtási bíró eljárásában;

Egyes események bekövetkezése esetén a bv. szervezetnek tájékoztatnia kell a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt, mely **értesítési rendben**[43] meghatározásra került az értesítő személy, és a szóbeli, valamint az írásbeli jelentések határideje.

Az országos parancsnok

- gondoskodik a bv. szervezet törvényes működéséről;
- előterjesztést, javaslatot tesz a miniszter részére;
- meghatározott tevékenység vagy feladat végrehajtására, illetve a hivatásos állomány tagjaira vonatkozóan — egyedi döntésként — parancsot ad;
- gondoskodik a bv. szervezet költségvetésében foglaltak megtartásáról;
- jogszabályban meghatározottak szerint munkáltatói jogkört gyakorol;
- jóváhagyja a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények szervezeti és működési szabályzatát;
- meghatározza a bv. szervezetnél rendszeresített kényszerítő eszközök, fegyverzeti, egyenruházati, hír- és biztonsági rendszerek, illetve az egyéb technikai eszközök típusát és készletnormáit.

Az országos parancsnok a jogszabályok, a közjogi szervezetszabályozó eszközök és a miniszter törvényben meghatározott jogkörében hozott döntéseinek keretei között vezeti a bv. szervezetet. Az országos parancsnok a bv. szervezet személyi állományának **szolgálati elöljárója, illetve felettese.**

Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága

Az **Országos Parancsnokság** a jogszabályok, a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter döntései és az országos parancsnok utasításai, valamint egyedi intézkedései alapján

- előkészíti az országos parancsnok utasításait, parancsait és előterjesztéseit;
- felügyeli, ellenőrzi és szakmailag irányítja a bv. szervek szolgálati feladatainak a végrehajtását, így különösen a fogvatartás biztonságával, a fogvatartottak reintegrálásával,

[41] Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 1. §.

[42] Az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 2. § e) pontja.

[43] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 6/2019. (11.05.) OP körlevélének 1. számú melléklete

foglalkoztatásával, egészségügyi ellátásával, szállításával és nyilvántartásával, valamint a szabadságvesztésből szabadultak utógondozásával, az utógondozás keretében végzett börtönpártfogolási tevékenységgel, pártfogó felügyelői vélemény elkészítésével, valamint a feltételes szabadság tartamára törvény alapján fennálló vagy elrendelt pártfogó felügyelet végrehajtásával kapcsolatos tevékenységet;

- bv. szervezet költségvetésének keretei között biztosítja a bv. szervek feladatainak ellátásához szükséges feltételeket;
- a fogvatartottak foglalkoztatását végző gazdasági társaságok (a továbbiakban: gazdasági társaságok) és a fogvatartottak foglalkoztatására létrehozott költségvetési szervek működésével kapcsolatban ellátja a miniszter által meghatározott büntetés-végrehajtási feladatokat;
- végzi a honvédelemmel, a polgári és katasztrófavédelmi tevékenységgel, a munkavédelemmel, környezetvédelemmel, energetikai tevékenységgel, elektronikus információbiztonsággal és a tűzvédelemmel kapcsolatos központi feladatokat;
- együttműködik a büntetések és az intézkedések végrehajtásában közreműködő, illetve a végrehajtást segítő állami szervekkel és egyesületekkel, vallási közösségekkel, alapítványokkal és személyekkel, továbbá az érintett nemzetközi szervezetekkel;
- ellátja a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott egyéb feladatokat.

Az Országos Parancsnokság **középirányító szervként**

- jóváhagyja a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények szervezeti és működési szabályzatát,
- törvény eltérő rendelkezése hiányában gyakorolja a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények gazdasági vezetője tekintetében a kinevezés, felmentés, megbízás vagy megbízás visszavonásának jogkörét,
- közreműködik a fejezetet irányító szervvel a büntetés-végrehajtási intézeteknek és intézményeknek a bevételi és kiadási előirányzatokkal való gazdálkodása rendszeres figyelemmel kísérésében, gondoskodik a bv. szervezet költségvetésében foglaltak megtartásáról,
- jogszabályban meghatározott esetekben gyakorolja a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények döntéseinek előzetes egyetértése vagy utólagos jóváhagyása jogkörét,
- egyedi utasítást adhat feladat elvégzésére vagy mulasztás pótlására a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények részére,
- a büntetés-végrehajtási intézeteket és intézményeket jelentéstételre vagy beszámolóra kötelezheti,
- kezeli a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények kezelésében lévő közérdekű adatokat és közérdekből nyilvános adatokat, valamint az irányítási jogkörök gyakorlásához szükséges, törvényben meghatározott személyes adatokat.

Az Országos Parancsnokság **szervezeti egységei**: a BVOP Hivatal, továbbá a BVOP szolgálatai és főosztályai, önálló osztályai.

Az országos parancsnok helyettesei

Az országos parancsnok közvetlen irányítása mellett irányítják és ellenőrzik az alárendeltségükbe tartozó országos parancsnoksági szervezeti egységeket, a szakterületüket érintő körben szakmai irányítást gyakorolnak a szolgálatok, főosztályok felett, valamint ellenőrzik azok működését. Hatáskörükbe utalt területen ellenőrzik, illetve ellenőriztetik a bv. szervek biztonsági tevékenységét.

Az **országos parancsnok helyettesei** szolgálati elöljárói a bv. szervezet hivatásos állományának (az országos parancsnok kivételével), továbbá felettesei a kormánytisztviselői és a közalkalmazotti állományának.

A büntetés-végrehajtási intézetek, intézmények

A büntetés-végrehajtási intézetek a jogszabályok, az országos parancsnoki utasítások, az országos parancsnok parancsai, valamint a szervezeti és működési szabályzatukban foglaltak alapján ellátják a büntetések és intézkedések végrehajtásával járó feladatokat, a fogvatartottak - köztük a kóros elmeállapotúak - gyógykezelését, elmemegfigyelését és kivizsgálását.

Intézetparancsnok, főigazgató főorvos, igazgató

Az intézetet (intézményt) a parancsnok, főigazgató főorvos, igazgató vezeti, aki
- felelős az intézet (intézmény) feladatainak a törvényes végrehajtásáért, annak rendjéért és biztonságáért;
- gyakorolja a büntetések és az intézkedések végrehajtásáról szóló jogszabályokban meghatározott jogait, ellátja az ebből eredő kötelezettségeit;
- kapcsolatot tart a szervezetekkel, elősegíti tevékenységüket és biztosítja az intézet részéről ehhez szükséges feltételeket;
- felelős az intézet (intézmény) gazdálkodásáért, a költségvetés előkészítéséért és végrehajtásáért, a számviteli rend betartásáért;
- ellátja a hivatásos állománnyal kapcsolatos parancsnoki feladatokat, jogszabályban meghatározottak szerint munkáltatói jogokat gyakorol a személyi állomány tagjai felett;
- képviseli az intézetet (intézményt).

<u>A bv. szerv vezetőjének biztonsággal összefüggő feladatai</u>

- tervezi, igényli és biztosítja a bv. szerv biztonságának fenntartásához szükséges személyi és tárgyi feltételeket, gazdálkodik a rendelkezésre álló erőkkel és eszközökkel, a működőképesség veszélyeztetése esetén jelentést tesz az országos parancsnoknak,
- részletesen szabályozza a jogszabályokban és a Szabályzatban meghatározott biztonsági feladatok végrehajtásának rendjét,
- szolgálatteljesítési helyet létesít, megszüntet,
- ellenőrzi és ellenőrizteti a biztonsági feladatok végrehajtását és indokolt esetben megteszi a szükséges intézkedéseket, rendszeresen beszámoltatja a biztonsági tevékenység irányításával megbízott vezetőket,
- intézkedik a rendkívüli esemény megelőzésére, megszakítására és következményeinek felszámolására,
- biztosítja az együttműködési megállapodások alapján jelentkező biztonsági feladatok végrehajtását,

- vezeti az éves átfogó biztonsági vizsgálatot, meghatározza a biztonsági szemle, vizsgálat és ellenőrzés végrehajtásának rendjét,
- meghatározza a kulcsok, elektromos vezérlésű ajtókat működtető kártyák kezelésének, az egyenruházati anyagok és a polgári öltözet tárolásának rendjét,
- jóváhagyja a bv. gazdasági társaság munkáltatás-biztonsági vezetőjének havi ellenőrzési tervét.

A bv. szerv vezetőjének oktatással összefüggő feladatai

- évenként értékeli a bv. szerv személyi állománya előtt a bv. szerv biztonsági helyzetét, oktatási célzattal feldolgozza az adott időszakban bekövetkezett rendkívüli eseményeket,
- gondoskodik a bv. szerv személyi állományának biztonsági képzéséről, továbbképzéséről.

Intézetparancsnok-helyettes

- ellátja a bv. szerv vezetője által a hatáskörébe utalt szakterületek vezetőinek közvetlen irányítását, végrehajtja azokat az egyéb feladatokat, amelyekkel a bv. szerv vezetője megbízza,
- a bv. szerv vezetője távollétében vagy akadályoztatása esetén teljes hatáskörrel ellátja a bv. szerv biztonsági tevékenységének irányítását.

Biztonsági osztályvezető

- közvetlen alárendeltségéről a bv. intézet vezetője rendelkezik,
- feladatait távollétében a szervezetszerű helyettese, annak hiányában a bv. szerv vezetője által kijelölt biztonsági tiszt látja el.

A **biztonsági osztályvezető elöljárója** a biztonsági osztály állományának, továbbá – ha az adott bv. intézet vezetője eltérően nem rendelkezett – a körlet-főfelügyelőknek, és körletfelügyelőknek, továbbá a biztonsági feladatok ellátására más osztálytól igénybe vett beosztottaknak, a rendkívüli esemény megelőzésére, megszakítására és a következmények felszámolására igénybe vett állománynak.

A **biztonsági osztályvezető utasításait** az alárendeltségébe tartozók kötelesek végrehajtani, más szakterületen dolgozók részére a biztonsággal összefüggő utasítást közvetlen veszély elhárítása, rendkívüli esemény megszakítása, felszámolása, a bv. szerv biztonságának fenntartása érdekében adhat. Észrevételeiről, tapasztalatairól és intézkedéseiről az érintett osztályvezetőt, valamint a bv. gazdasági társaság munkáltatás-biztonsági vezetőjét tájékoztatja, továbbá az elöljárójának jelentést tesz.

A biztonsági osztályvezető feladatai

- megtervezi és megszervezi a hatáskörébe utalt területeken a feladatok végrehajtását, gazdálkodik a rendelkezésre álló eszközökkel,
- a biztonsági tiszteket legalább félévenként beszámoltatja,
- intézkedik a biztonságot közvetlenül veszélyeztető körülmény megszüntetésére,

- halaszthatatlan esetekben, ha az elöljáró nincs jelen, intézkedik a rendkívüli esemény megelőzésére, megszakítására és következményeinek felszámolására,
- javaslatot tesz, intézkedik a biztonsági osztály által üzemeltetett létesítmények, biztonsági berendezések, kényszerítő-, mozgáskorlátozó-, valamint technikai eszközök karbantartására, javítására, pótlására.

A biztonsági osztályvezető oktatással kapcsolatos feladatai

- gondoskodik az alárendeltségébe tartozók szakirányú felkészítéséről,
- havonta eligazítja a bv. intézet általi munkáltatásban résztvevő állományt, melynek célja az állomány szakmai tapasztalatának, ismeretszintjének felmérése, fejlesztése, valamint az eltelt időszak eseményeinek értékelése,
- együttműködik a bv. gazdasági társaság munkáltatás-biztonsági vezetőjével, részt vesz a foglalkoztatási felügyelők és művezetők biztonsági szempontú felkészítésében,
- osztályértekezleten félévente értékeli a biztonsági tevékenység végrehajtását, az állomány fegyelmét és meghatározza a következő időszak feladatait,
- a büntetés-végrehajtási osztályvezetővel közösen a körlet-főfelügyelők részére félévenként eligazítást tart.

Biztonsági osztályvezető-helyettes

A biztonsági osztályvezető-helyettes a biztonsági osztályvezető távollétében vagy akadályoztatása esetén hatáskörében ellátja a bv. intézet biztonsági tevékenységének irányítását.

A biztonsági tiszt

A biztonsági tiszt jogállása (alárendeltsége)
- közvetlenül a biztonsági osztályvezetőnek van alárendelve,
- szolgálatban elöljárója:
    - az alárendeltségébe tartozó főfelügyelőknek, felügyelőknek, hivatali munkaidőn kívül a bv. intézet vezetője által meghatározott körben a személyi állománynak, amennyiben szolgálati elöljárójuk nincs jelen,
    - rendkívüli eseménnyel összefüggésben az igénybe vett személyi állománynak, amíg elöljárója az intézkedést át nem veszi,
- elöljáróinak távollétében a bv. intézet vezetője által meghatározott hatáskörrel és felelősséggel rendelkezik,
- helyettesítésére csak arra alkalmas, a beosztás ellátásához szükséges szakmai kompetenciákkal rendelkező személy jelölhető ki.

A biztonsági tiszt feladatai

- ellenőrzi a napi biztonsági feladatot ellátó állomány felkészültségét, alkalmasságát, a szolgálat befejezésekor közli a lelépő állománnyal a soron következő szolgálatba lépésük időpontját,

- útba indítja és visszaérkezéskor fogadja az előállítási, szállítási és egyéb intézeten kívüli őrzési, felügyeleti és ellenőrzési feladatra kijelölteket,
- szükség esetén leváltja az alárendeltségébe tartozó személyt,
- indokolt esetben foganatosítja a jogszabályban meghatározott biztonsági intézkedéseket,
- szükség esetén a napirendtől eltérő időpontban létszámellenőrzést rendel el,
- a fogvatartottak mozgatásakor – a létszámra is tekintettel – a biztonsági körülményeket figyelemmel kíséri, a szükséges intézkedéseket megteszi,
- gondoskodik a fogvatartott szabadításáról, hivatali időn kívül a befogadásról, visszafogadásról,
- haladéktalanul intézkedik a biztonságot veszélyeztető körülmény megszüntetésére, arról elöljárójának jelentést tesz,
- helyszíni szemlét igénylő rendkívüli esemény bekövetkezése esetén intézkedik a helyszín biztosítására, a sérült ellátására és haladéktalanul jelentést tesz az elöljárójának,
- a fogvatartott rosszulléte esetén intézkedik az orvosi vizsgálatra, ha szükséges egészségügyi intézménybe szállításra,
- a fogvatartott halála esetén intézkedik a helyszín biztosítására, az orvos, az ügyész és a nyomozó hatóság értesítésére,
- teljesíti az események jelentési rendjéről szóló szabályozásban eszközben meghatározottakat.

A szolgálatban levő biztonsági tiszt a bv. szerv területét - a bv. szerv vezetője által meghatározottak szerint - csak ellenőrzés, vagy intézkedés céljából hagyhatja el.
A biztonsági tiszt feladatkörét, ha **bármilyen okból a szolgálat ellátására alkalmatlanná válik**, a biztonsági főfelügyelő veszi át. Az átvétel idejét óra, perc pontossággal, és tényét a szolgálati naplóban rögzíteni kell. A biztonsági főfelügyelő az eseményről köteles haladéktalanul jelentést tenni a bv. intézet vezetőjének vagy az őt helyettesítő személynek.

Az **elektronikus szolgálati napló** folyamatos vezetése a biztonsági tiszt és a biztonsági főfelügyelő feladata. Digitális szolgálati okmány a szolgálatellátással összefüggésben alkalmazott elektronikus felületen vezetett és kezelt dokumentum, nyomtatvány. Az elektronikus napló vezetésének szabályait a Biztonsági szabályzat 1. melléklete tartalmazza.[44]

Fegyelmi eljárást megelőző vizsgálattal kapcsolatos feladatok:[45]

Hivatali időn kívül észlelt esemény esetén a biztonsági tiszt **köteles előzetes vizsgálat lefolytatására**, aki az eredménytől függetlenül a keletkezett iratokat és bizonyítási eszközöket köteles a következő munkanapon eljuttatni a fegyelmi jogkör gyakorlójának.

A biztonsági főfelügyelő

A biztonsági főfelügyelő jogállása

- közvetlenül a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek van alárendelve,

[44] Hatályos: 2021.02.01.
[45] Szakmai Protokoll a fogvatartottak fegyelmi eljárásának, valamint a fegyelmi fenyítések végrehajtása során alkalmazott egységes gyakorlathoz, 2019.

- ha a szolgálatban lévő biztonsági tiszt bármilyen okból akadályoztatva van, akkor a biztonsági tisztet megillető hatáskörrel és felelősséggel intézkedik.

A biztonsági főfelügyelő feladatai

- összeköttetés tartása a szolgálatban lévő biztonsági tiszttel, a biztonsági felügyelőkkel, a körletfelügyelőkkel, a körlet-főfelügyelőkkel és a foglalkoztatási felügyelőkkel,
- végrehajtja a fegyverzeti szabályzatban részére meghatározottakat,
- folyamatosan figyelemmel kíséri a biztonsági feladatokat végrehajtók tevékenységét,
- kezeli a biztonságtechnikai rendszert, amennyiben azzal külön személyt nem bíztak meg (ez esetben a beosztáshoz tartozó egyéb kötelezettség teljesítésének idejére váltásáról dokumentáltan gondoskodni kell).

A büntetés-végrehajtási osztályvezető

- – ha a bv. szerv vezetője eltérően nem rendelkezett – felelős a fogvatartotti elhelyezési körletek biztonságának folyamatos fenntartásáért,
- közvetlen alárendeltségéről a bv. intézet vezetője rendelkezik,
- a körlet-főfelügyelők, körletfelügyelők irányítását és ellenőrzését (amennyiben alárendeltségébe tartoznak) arra alkalmas hivatásos állományú beosztottján keresztül is gyakorolhatja.

A büntetés-végrehajtási osztályvezető feladata a hatáskörébe utalt területen

- a biztonsági osztályvezetővel együttműködve elkészíti a körlet-főfelügyelők, körletfelügyelők szolgálati utasításait,
- megszervezi a fogvatartottak jogszabályban meghatározott elhelyezését és elkülönítését,
- foganatosítja a biztonsági intézkedéseket,
- részvétel a biztonsági szemlén és az éves átfogó biztonsági vizsgálaton,
- intézkedik a rendkívüli esemény megelőzésére, halasztást nem tűrő esetben annak megszakítására, felszámolására, valamint jelentést tesz az intézkedéséről és annak eredményéről a bv. intézet vezetőjének.

A büntetés-végrehajtási osztályvezető oktatással kapcsolatos feladatai

- a biztonsági osztályvezetővel közösen félévenként eligazítja a körlet-főfelügyelőket,
- végzi a körlet-főfelügyelők, körletfelügyelők szakirányú felkészítését,
- a büntetés-végrehajtási osztály beosztottjai előtt a körlet biztonsági helyzetét, a körleten folyó tevékenységet szükség szerinti, de legalább félévenként értékeli és a következő időszak feladatait meghatározza.

A körlet-főfelügyelő

A körlet-főfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatai

- a körletfelügyelők napi szolgálati feladatainak irányítása,
- a körletre vonatkozó biztonsági rendelkezések, a házirendben előírtak érvényesítése,
- a napirendi feladatok szervezése, irányítása,
- közreműködés a fogvatartottak eligazításában,
- a hatáskörébe tartozó biztonsági intézkedések szervezése, irányítása, a végrehajtásban való közreműködés,
- a létszámellenőrzés, az ébresztő és a takarodó végrehajtásának irányítása,
- a fogvatartott kiadása és visszavétele a körletről és annak dokumentálása,
- eltérő rendelkezés hiányában a fogvatartott részére érkező vagy az általa küldött csomag átvétele, a csomag tartalmának ellenőrzése, ellenőriztetése,
- a fogvatartottak telefonálására – különös tekintettel a fogvatartotti mobiltelefonokra – vonatkozó szabályok betartatása, ellenőrzése,
- közreműködés biztonsági vizsgálat, biztonsági szemle megtartásában,
- részvétel az előállítás, szállítás előkészítésében,
- a biztonsági- és fegyelmi elkülönítés, valamint a magánelzárás végrehajtásának irányítása és dokumentálása,
- a rendszeresített okmányok és nyilvántartások vezetése.

A körlet-főfelügyelő ellenőrzi különösen

- a körletfelügyelői feladatot ellátó állomány tevékenységét,
- a biztonsági előírások, a házirend betartását,
- a napirendi feladatok végrehajtását,
- a fogvatartottak differenciált elhelyezésének végrehajtását,
- a fogvatartotti körleten végrehajtott biztonsági intézkedések érvényesülését,
- a biztonsági- és fegyelmi elkülönítés, valamint a magánelzárás végrehajtására vonatkozó szabályok betartását,
- a kiemelt figyelmet érdemlő és a fokozott ellenőrzés alá eső fogvatartottakkal kapcsolatos feladatok végrehajtását.

A bv. gazdasági társaság vezetője

Közreműködése a bv. intézet biztonsági feladatainak végrehajtásában

- ** a bv. szerv biztonsági rendszerének megfelelően irányítja a bv. gazdasági társaságnál a foglalkoztatást, továbbá az őrzés, felügyelet, vagy ellenőrzés végrehajtását,
- * rendszeresen beszámoltatja a munkáltatás-biztonsági vezetőt és a biztonsági tevékenység közvetlen irányításával megbízott munkáltatási egységek vezetőit,
- ** ellenőrzi a biztonsággal összefüggő feladatok végrehajtását, intézkedik a rendkívüli esemény megelőzésére, halasztást nem tűrő esetben annak megszakítására, felszámolására, intézkedéséről és annak eredményéről haladéktalanul tájékoztatja a bv. szerv vezetőjét,

- * új munkahely létesítése és a foglalkoztatás jellegének megváltoztatása előtt a biztonsági feladatokat egyezteti a bv. intézet vezetőjével,
- részt vesz az átfogó biztonsági vizsgálat végrehajtására felállított munkacsoport tevékenységében, amennyiben az a bv. gazdasági társaságot is vizsgálja.

A *-gal jelölt feladatok végrehajtását a bv. gazdasági társaság vezetője másra nem ruházhatja át. A bv. gazdasági társaság vezetője a biztonsági tevékenységgel kapcsolatos **-gal jelölt feladatait a munkáltatás-biztonsági vezető útján is gyakorolhatja.

A bv. gazdasági társaság vezetőjének oktatással kapcsolatos feladata
- a bv. intézet vezetőjével egyeztetett módon és rendszerességgel értékeli a bv. gazdasági társaság biztonsági tevékenységét, mely alapján indokolt esetben – a lehetőségek figyelembevételével – hozzájárul a tárgyi feltételek javításához.

A munkáltatás-biztonsági vezető

- közvetlenül a bv. gazdasági társaság vezetőjének van alárendelve,
- ellátja azokat a biztonsági feladatokat, amelyeket a bv. gazdasági társaság vezetője a bv. intézet vezetőjével egyeztetve a hatáskörébe utal.

A munkáltatás-biztonsági vezető feladatai

- elkészíti a bv. gazdasági társaság vonatkozásában a munkáltatás biztonságával kapcsolatos intézkedéseket,
- érvényesíti a hatáskörébe utalt területen a munkáltatás biztonságával kapcsolatos rendelkezéseket,
- ha olyan körülményt észlel, amelynek megváltoztatása, megszüntetése azonnali intézkedést igényel, a biztonsági tevékenységet ellátó személynek közvetlenül utasítást adhat, azt jelenti a bv. gazdasági társaság vezetőjének, továbbá a tett intézkedéséről haladéktalanul tájékoztatja a biztonsági osztályvezetőt és a szolgálatban lévő biztonsági tisztet,
- elkészíti a bv. gazdasági társaság biztonsági feladatot ellátó személyi állománya őrutasításának, szolgálati utasításának, illetve a munkaköri leírás biztonsági mellékletének tervezetét,
- intézkedik az üzemképtelenné vált biztonsági berendezések, technikai eszközök megjavítására, pótlására, javaslatot tesz a technikai rendszer fejlesztésére,
- ellenőrzi a napi biztonsági feladatok végrehajtását,
- a hatáskörébe tartozó területen vezeti a biztonsági szemlét és dokumentálja annak végrehajtását, a biztonsági osztályvezetővel együttműködve szervezi a biztonsági vizsgálatot.

A munkáltatás-biztonsági vezető oktatással kapcsolatos feladatai
- a biztonsági tevékenységet ellátókat szükség szerint, de legalább havonta felkészíti,
- a bv. gazdasági társaságoknál a fogvatartottak munkáltatásában részt vevő állomány részére a napi eligazításon kívül havi rendszerességgel eligazítást tart, melynek célja az

állomány szakmai tapasztalatának, ismeretszintjének felmérése, fejlesztése, valamint az eltelt időszak eseményeinek értékelése.

Foglalkoztatási biztonsági felelős

A biztonsági tevékenység irányításával megbízott elöljáró a területre beosztott foglalkoztatási felügyelők közül minden esetben foglalkoztatási biztonsági felelőst jelöl ki. A foglalkoztatási biztonsági felelős a munkáltatás közbeni biztonsági tevékenység ellátása során **elöljárója az adott munkahelyre beosztott személyi állománynak**. Foglalkoztatási biztonsági felelősi feladatok ellátására elsősorban hivatásos állományú tagot kell kijelölni. Rendvédelmi igazgatási alkalmazott, FBŐ vagy munkaviszonyban álló munkavállaló csak abban az esetben láthat el ilyen feladatot, ha az adott munkahelyen **hivatásos állományú tag nem teljesít szolgálatot**.

Megjegyzés:
Lényeges eltérés mutatkozhat az országos és regionális végrehajtó intézetek, valamint a megyei bv. intézetek személyi állománytáblája között. Ezért a fentebb felsorolt irányító, ellenőrző elöljárók meghatározásánál ezeket az eltéréseket figyelembe kell venni.

4. A szakmai ellenőrzés[46]

4.1. A szakmai ellenőrzés célja

Az **ellenőrzés célja**, hogy elősegítse a büntetés-végrehajtási szervezet jogszabályokban, közjogi szervezetszabályozó eszközökben és egyéb belső szabályozókban meghatározottak szerinti működését.

4.2. A szakmai ellenőrzés feladata

Az **ellenőrzés feladata**, hogy értékelést adjon a tevékenység szabályosságáról és hatékonyságáról, vizsgálja a meghatározások teljesíthetőségét, erősítse meg az előírásoknak megfelelő gyakorlatot, tárja fel a végrehajtás hiányosságait, szabálytalanságait, szakszerűtlenségeit, célszerűségeit, a végrehajtást akadályozó tényezőket, javaslatot tegyen a hiányosságok felszámolására, a szakmai tevékenység fejlesztésére, indokolt esetben a jogszabály vagy belső szabályozás megalkotására, módosítására az ellenőrzés céljának megvalósítsa érdekében.

4.3. A szakmai ellenőrzés alapelvei

Törvényesség, szakszerűség: bármely típusú, szintű vagy módszerű ellenőrzés kizárólag a vonatkozó jogszabályok, közjogi szervezetszabályozó eszközök vagy más belső szabályozók figyelembevételével, azok magas színvonalú ismeretének birtokában végezhető. Az

[46] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 3/2018. (VI. 4.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet szakmai ellenőrzéséről (Hatályba lépés: 2018.07.01.)
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 44/2020. (VIII. 31.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet szakmai ellenőrzéséről szóló 3/2018. (VI. 4.) BVOP utasítás módosításáról

ellenőrzést végrehajtó – jóhiszemű eljárás keretében – az eredmények és szabálytalanságok tényszerű megállapításával, az egyéni érdemek és hibák, a feladatvégrehajtást akadályozó tényezők teljes körű feltárásával, elemzésével és megszüntetésükre irányuló javaslattétellel teljesíti az ellenőrzés célját.

Teljesség: az ellenőrzési rendszert úgy kell felépíteni, hogy az átfogja a bv. szervezet, valamint egy-egy bv. szerv teljes tevékenységét és biztosítsa az ellenőrzés folyamatosságát. Az ellenőrzési szempontokra vonatkozóan az ellenőrzést végrehajtó teljeskörűen köteles vizsgálódni, az általa megállapított tényekkel szemben elvárás, hogy azok legyenek pontosak, a lényeges megállapítások – az írásban történő rögzítés mellett – hitelt érdemlően, utólag is bizonyíthatóak legyenek.

Objektivitás: az ellenőrzés a valós tények megállapítására és az ezekből levonható objektív összefüggések, továbbá a következtetések levonására irányul. Az ellenőrzést végrehajtó nem utasítható abban a vonatkozásban, hogy az ellenőrzés során milyen tényeket, hiányosságokat állapítson meg.

Hitelesség: az ellenőrzés tényét, módját, megállapításait és más lényeges elemeit minden esetben megfelelő alaki követelmények szerint, tárgyilagosan, a vonatkozó előírásokkal összevetve, a valóságnak megfelelően kell dokumentálni.

Együttműködés: valamennyi ellenőrzés során – az ellenőrzés céljának elérése érdekében – a szervezeti egységek és személyek kölcsönösen együttműködnek egymással, arra is tekintettel, hogy a részben, vagy teljesen ugyanazon tárgyú ellenőrzéseket elkerüljék. Az ellenőrzést olyan módon kell végrehajtani, hogy az ne akadályozza az ellenőrzött személyt a halaszthatatlan szolgálati feladatok teljesítésében, ne zavarja a bv. szerv (szervezeti egység) működését, a folyamatban lévő feladatvégrehajtást, intézkedést. Az ellenőrzés során az ellenőrzést végrehajtó és az ellenőrzött jogait, kötelezettségeit úgy kell érvényesíteni, teljesíteni, hogy az ne sértse az emberi méltóságot, a szolgálati tekintélyt.

Célszerűség, tervszerűség: az ellenőrzés a szakmai érdekeket szolgálja. Az ellenőrzések összhangban állnak a különböző időszaki ellenőrzési tervekkel, munkatervekkel és a vezető által meghatározott szakmai prioritásokkal, a korábbi ellenőrzések tapasztalataival, továbbá a tervezés és végrehajtás során figyelemmel kell lenni a bv. szerv aktuálisan negatív tendencia jellemezte tevékenységeire is. Az ellenőrzést úgy kell megtervezni és végrehajtani, hogy az csak a feltétlenül szükséges időt vegye igénybe, a végrehajtás az ellenőrzés tárgyának megfelelő, legcélszerűbb módszerek alkalmazásával történjen.

Segítő jelleg: az ellenőrzésről készült jelentésnek az ellenőrzött bv. szerv (szervezeti egység) által folytatott jó és szabálytalan gyakorlatot, az észrevételek, megállapítások alapján tett javaslatokat egyaránt tartalmaznia kell, az ellenőrzés célja nem lehet a feltétlen hibakeresés.

4.4. A szakmai ellenőrzés rendszere, követelményei

A bv. szervezet szakmai ellenőrzési rendszere magában foglalja:
- a függetlenített ellenőrzéseket,
- a szakirányítói ellenőrzéseket,
- a vezetői ellenőrzéseket,
- a munkafolyamatba épített ellenőrzéseket.

- *A függetlenített ellenőrzések*

A Szolgálat függetlenített ellenőrzés keretében – az országos parancsnok külön utasítására – valamennyi bv. szervre, valamint a BVOP szervezeti egységeire vonatkozóan végez szakmai ellenőrzéseket.
A bv. intézet parancsnokának közvetlen utasítása szerinti szakmai-ellenőrzési feladatokat ellátó személy a bv. intézet valamennyi szervezeti egységére irányulóan végezhet ellenőrzéseket. A bv. intézet személyi állományába tartozó, függetlenített ellenőrzéseket végrehajtó(k)ról a bv. intézet személyi állományát tájékoztatni kell.

- *Szakirányítói ellenőrzések*

A szakirányítói ellenőrzés során a szakirányító szervezeti egységek – az országos parancsnok és helyettesei iránymutatása szerint – a szakmai munka színvonalának emelését, a végrehajtás országos egységesítését célzó ellenőrzésekben vesznek részt, valamint iránymutatást nyújtanak a bv. szervben bekövetkezett rendkívüli események kiváltó okainak, felelőseinek megállapítását célzó, a bv. szerv vezetője által lefolytatott vizsgálatokban.

- *Vezetői ellenőrzések*

A vezető – a munkafolyamatba épített ellenőrzései mellett – a vezetése, irányítása alatt álló bv. szervre, szervezeti egységre, szolgálati helyekre, szolgálatot teljesítő vagy munkát végző beosztottakra irányulóan vezetői ellenőrzéseket végez, amelynek az országos parancsnok által jóváhagyott tárgyköreit és minimum gyakoriságát a Szolgálat szükség esetén felülvizsgálja, és az esetleges változásokról az év november 30. napjáig tájékoztatja a bv. szervet. A vezető havonta hivatali munkaidőn kívüli, éjszakai, továbbá hétvégi és ünnepnapi ellenőrzést is köteles végrehajtani.

- *Munkafolyamatba épített ellenőrzések*

A munkafolyamatba épített ellenőrzések során a vezetők és más, a bv. szerv személyi állományába tartozó, ellenőrzésre kötelezett beosztottak a szolgálatellátás (munkavégzés) jogszabályi és belső szabályozásoknak való megfelelése, a szabálytalanságok azonnali feltárása, megszüntetése érdekében – kifejezetten a munkaköri leírásukban, őr- vagy szolgálati utasításban meghatározott tevékenységekre, személyi állományi körre irányulóan – folyamatos ellenőrzést végeznek. A munkafolyamatba épített ellenőrzéseket végrehajtó, nem vezető beosztású személyi állományi tagok körét – a jogszabályi és belső szabályozásokban meghatározott ellenőrzési kötelezettségek figyelembevételével – a bv. szerv vezetője határozza meg.

A biztonsági tisztek ellenőrzési terveibe be kell építeni a módszertani útmutatóban[47] megjelölt ellenőrzési témákat, melyeket a **rendszeres, kiszámíthatatlan, visszatérő ellenőrzési tevékenység érvényesülése érdekében** ajánlott valamennyi ellenőrzési pontot havonta végrehajtani valamennyi biztonsági tiszt által. A szolgálat ellátás során feltárt hiányosságokat szükséges a szolgálat átadás-átvétel alkalmával egymás között átadni. A biztonsági tisztek ellenőrzési tevékenysége során **érvényesülnie kell az alaposság, következetesség,**

[47] A BVOP Biztonsági Szolgálat vezetője által jóváhagyott, a biztonsági tisztek munkafolyamatba épített ellenőrzéseinek végrehajtásáról szóló MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ. (30500/545-3/2020.ált)

objektivitás alapelveinek, mindemellett a dokumentálást tényszerűen szükséges végrehajtani.

A biztonsági tiszt kötelessége és jogosultsága a bv. szerv valamennyi területén a biztonsági szempontú ellenőrzéseket végrehajtani. A bv. szerv vezetőjének olyan rendszert kell kialakítania, amely szavatolja, hogy a biztonsági tiszti állomány a **bv. szerv területén kívül eső helyszíneket ismerje**, illetve, hogy a biztonsági tisztek meghatározott időszakonként a helyszíneken ellenőrzést tudjanak tartani.

A biztonsági tisztek munkafolyamatba integrált ellenőrzéseinek területei:

- szolgálatra alkalmasság ellenőrzése, a személyi állomány alaki fegyelmi, szolgálati helyek rendjének ellenőrzése,
- személyi állomány elméleti, gyakorlati felkészültsége,
- kulcskezelés (a bv. szerv kulcsainak kezelése, a nyilvántartásának ellenőrzése),
- fogvatartottak munkáltatása (költségvetési, szerződéses, gazdasági társaság által üzemeltetett),
- a személyi állomány tagjai által használt a bv. szerv biztonságra veszélyes eszközök, anyagok tárolása, kezelése, a személyi állománynál tartható tárgyak ellenőrzése,
- egyéb biztonsági feladatok végrehajtásának ellenőrzése (a fogvatartottak sport, kulturális, szabadidős tevékenysége, szabadlevegőn tartózkodás, kultúr programok),
- a látogató fogadás végrehajtásának ellenőrzése (ki- és beléptetés, személymotozás végrehajtása, stb.),
- belső felügyelet, ellenőrzés, a fogvatartottak bv. szerven belüli mozgatása, házirend-napirend betartása,
- fogvatartottak engedéllyel tartott telekommunikációs eszközeinek ellenőrzése,
- a fogvatartottak kiétkeztetése,
- csomagosztás ellenőrzése (a fogvatartottak részére érkező csomagok átadása),
- szolgálatellátás/munkavégzés tárgyi feltételeinek megléte, az egyes anyagok, eszközök működőképessége,
- a szabályozások megléte, szakfeladatok végrehajtására kidolgozott tervek, együttműködési megállapodások, őr- és szolgálati utasítások, munkaköri leírások, biztonsági mellékletek megléte, tartalmi és formai megfelelősége,
- a fogvatartottak előállítása, szállítása,
- az bv. szerv külső őrzése, biztonsági rendszer elemei, biztonsági létesítmények, őrhelyek, a külső és belső őr- és szolgálati helyekre rendszeresített okmányok megléte, vezetése, a technikai rendszer működőképességének ellenőrzése,
- a bv. szerv területére történő be- és kiléptetési feladatok végrehajtása ellenőrzése,
- ügyeleti, készenléti tevékenység, értesítési rendszer,
- fegyverszoba kezelése, fegyverek, kényszerítő eszközök, műszaki- és fegyverzeti szakanyagok kiadása-visszavétele, kezelése, lőfegyverek töltése, ürítése,
- körlet- és biztonsági főfelügyelők szolgálatellátásának, feladat- és szabályismeretének, illetve a rendszeresített okmányok vezetésének ellenőrzése,
- a biztonsági ellenőrzés, biztonsági szemle, biztonsági vizsgálat végrehajtásának ellenőrzése,

- ideiglenes intézetelhagyások (eltávozás, kimaradás, látogató intézeten kívüli fogadása, végrehajtása, a visszafogadás ellenőrzése),
- fegyelmi részleg ellenőrzése, a magánelzárást töltő, illetve az elkülönítésbe lévő fogvatartottak körülményei, az elkülönítések dokumentálása. A magas biztonsági kockázatba sorolt fogvatartottak egyéni kezelési utasításának megléte, az abban foglaltak betartása, az okmányok aktualizáltsága,
- mozgatások, motozások,
- ébresztő, takaródó végrehajtásának ellenőrzése, a zárkaajtók nyitva tartása rendjének (nyitás-zárás) ellenőrzése. Éjszakai szolgálatban az ajtók zárva tartásának, a zárak, lakatok, negatív pecsétnyomók sértetlenségének ellenőrzése,
- körletfelügyelők szolgálat átadás-átvétele,
- a fogvatartotti fürdés rendjének ellenőrzése,
- gyógyszerosztás végrehajtása,
- kamerarendszer képeinek ellenőrzése (a beosztott állomány szolgálat ellátása, napirendi pontok végrehajtása),
- intézeti kutyatelep működtetése, szolgálati kutyákkal összefüggő feladatok ellenőrzése,
- távfelügyeleti eszközök működése, kezelése (munkáltatás, reintegrációs őrizet),
- szabadítás végrehajtása,
- polgári egészségügyi intézménybe kihelyezett fogvatartottakkal kapcsolatos ellenőrzések.

Az egyes területek részletes ellenőrzési kritériumait a módszertani útmutató tartalmazza.

4.5. A szakmai ellenőrzés módszerei

- a szolgálatellátás (munkavégzés), a szolgálati állatok, a tárgyi körülmények helyszíni megfigyelése,
- személyes meghallgatás,
- beszámoltatás,
- iratok, okmányok, nyilvántartások, belső szabályozók, szerződések, együttműködési megállapodások tanulmányozása, szükség szerint az ellenőrzés helyére történő bekérése,
- egyéb adat- és információkérés,
- anyagok, eszközök, egyenruházati termékek meglétének ellenőrzése (ruházati szemle, rovancsolás),
- a jelentési és adatszolgáltatási rendszer vagy külön utasítás alapján a bv. szerv által írásban megküldött adatok, jelentések és emlékeztetők, továbbá az előzőleg lefolytatott ellenőrzésekről szóló jelentések elemzése,
- statisztikai adatok értékelése,
- elektronikus úton történő ellenőrzés,
- a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú tagjai esetében a technikai ellenőrzés szabályairól szóló 23/2015. (VI. 15.) BM rendeletben és a szolgálat alatt birtokban tartható tárgyak, eszközök körének korlátozásáról és a technikai ellenőrzés szabályairól szóló utasításban meghatározott

technikai ellenőrzés során keletkezett adatok felhasználásával történő valós idejű vagy utólagos – mentett adatok elemzésén alapuló – ellenőrzés,
- szolgálatképes állapot ellenőrzése a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálatképes állapota megállapítása érdekében a befolyásoltság kiszűrése céljából elvégezhető vizsgálatok köréről és a vizsgálat végrehajtásának szabályairól szóló 22/2015. (VI. 15.) BM rendeletben és a szolgálatképes állapot megállapításának általános rendjéről szóló utasításban meghatározottak figyelembevételével (alkohol, kábítószer vagy pszichotróp anyag hatása alatt álló személyek kiszűrése),
- a személyi állomány tagjainak szolgálat alatti tartózkodási helyei és az ott található berendezési tárgyak átvizsgálása,
- az ellenőrzés céljának és tárgyának megfelelő egyéb módszer.

Az ellenőrzés során alkalmazott módszereket az ellenőrzést végrehajtó – az ellenőrzés elrendelőjének és vezetőjének egyetértésével – a célnak és a feladatoknak megfelelően, a tapasztalatok hasznosíthatóságra is figyelemmel választja meg.

4.6. A szakmai ellenőrzés típusai
- átfogó-,
- téma-,
- cél-,
- mobil-, és
- utóellenőrzés.

Átfogó ellenőrzést a BVOP ellenőrzési programjában kijelölt szervezeti egységei végeznek, mobilellenőrzést kizárólag a Szolgálat végez. Téma-, cél- és utóellenőrzést a Szolgálat és a szakirányító szervezeti egységek, valamint a bv. szerv vezetői és ellenőrzésre kötelezett beosztottjai egyaránt végezhetnek.

Átfogó ellenőrzés a bv. szerv egészére irányuló ellenőrzési forma, amelynek keretében a szakmai feladatok és azok végrehajtására irányuló vizsgálatára és értékelésére kerül sor annak érdekében, hogy a működés és a tendencia komplex módon megítélhető legyen.

Az átfogó ellenőrzéseket az éves szakmai ellenőrzési tervben kell rögzíteni oly módon, hogy valamennyi bv. szerv ellenőrzésére **öt éven belül** sor kerüljön. Az átfogó ellenőrzést a BVOP Ellenőrzési Szolgálat és a Belső Ellenőrzési Főosztály – az ellenőrzési program és az átfogó ellenőrzés szempontjainak megfelelően – önállóan hajtják végre.

Témaellenőrzés: azonos tartalmú szakmai feladat vizsgálatára irányuló, általánosítható következtetések levonását és ennek megfelelő intézkedések megtételét célzó ellenőrzés, amely a BVOP szervezeti egységei által végrehajtott ellenőrzés esetében legalább öt bv. szerv kijelölésével hajtható végre.

Célellenőrzés célirányos, egyedi témájú vizsgálat vagy egy adott szolgálati feladat végrehajtásának ellenőrzése egy bv. szerv (szervezeti egység) vagy bv. szerv állományába tartozó személy vonatkozásában.

Mobil ellenőrzés olyan speciális, a Szolgálat által, előzetes bejelentés nélkül végrehajtott célellenőrzés, amely eseti jelleggel, szúrópróbaszerűen vizsgálja a jogszabályokban, valamint belső szabályozókban meghatározott előírások érvényesülését, a szakmai szabályok szerinti feladatvégrehajtást.

Utóellenőrzés valamely korábban végrehajtott ellenőrzés megállapításai és javaslatai alapján a feltárt hibák és hiányosságok megszüntetésére tett intézkedések teljesítésének és azok hatásainak vizsgálata.

A rendkívüli események vizsgálatára vonatkozó szabályok

Rendkívüli esemény vizsgálata: az országos parancsnok által elrendelt helyszíni célellenőrzés, amely a rendkívüli esemény bekövetkezésének szakmai okait és körülményeit hivatott feltárni, valamint a következtetések levonására, a személyes felelősség megállapítására irányul.

A bv. intézetben, valamint a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetnél bekövetkezett rendkívüli esemény **azonnali vizsgálatát a bv. intézet vezetője köteles végrehajtani.** A bv. szerv vezetőjének felelősségi körébe tartozó helyszíni vizsgálatban – az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese utasításának megfelelően – a szakirányító szervezeti egységek személyi állományába tartozó **kettő fő személyi állományi tag** részt vehet, javaslataikkal, észrevételeikkel – a vezető ügyeleti szolgálatot teljesítő irányítása mellett – a kivizsgálás eredményességét elősegíthetik.

Az országos parancsnok külön utasítására a bv. szervben bekövetkezett rendkívüli eseményt célellenőrzés keretében a Szolgálat ellenőreiből álló bizottság önállóan vizsgálja ki.

A rendkívüli esemény vizsgálatnak különösen az alábbi szempontokra kell kiterjednie:

- **a rendkívüli esemény tényszerű vizsgálata**
    - a rendkívüli esemény elkövetésében résztvevő és az azt elszenvedő (sértett) személy(ek)re vonatkozó előzményi adatok megállapítása,
    - a bekövetkezett esemény leírása,
    - az érintett személyi állomány jelentéseinek tartalmi elemzése, továbbá az eseményben érintett fogvatartottak jegyzőkönyvi meghallgatása,
    - dokumentációk, biztonságtechnikai adatok, kamerafelvételek ellenőrzése;
- **a személyi állomány felelősségének vizsgálata**
    - a rendkívüli eseményt megelőzően végrehajtott feladatok jogszerűsége, szakszerűsége,
    - a rendkívüli esemény megakadályozása érdekében tett intézkedések hatékonysága,
    - a rendkívüli esemény észlelését követő intézkedések gyorsasága, szakszerűsége;
- **a vezetői felelősség vizsgálata**
    - a kialakított ellenőrzési rendszer hatékonysága,
    - a szabályozások, munkaköri leírások, őr- és szolgálati utasítások megléte, tartalma, alkalmazhatósága, különös tekintettel, a bv. szerv biztonságára, a fogva tartás rendjére veszélyt jelentő fogvatartottak kezelésére, a vezetők

rendkívüli esemény-megelőző feladatokban végrehajtott tevékenységének színvonala, a preventív intézkedések gyakorisága, hibafeltárás esetén a tett intézkedések,

- a vezető, valamint ellenőrzési jogkörrel rendelkező személyek ellenőrzéseinek végrehajtása, dokumentáltsága,
- az információk kezelése, továbbítása, a végrehajtói állomány eligazítása,
- a bv. szervben bekövetkezett hasonló események gyakorisága, okai,
- a korábbi eseményeket követően tett intézkedések célszerűsége, hatékonysága.

A rendkívüli eseményre irányuló vizsgálat megállapításairól az országos parancsnok részére a vizsgálat kezdési időpontjától számított 24 órán belül kell írásos jelentést készíteni.

4.7. Értelmező rendelkezések

ellenőr: az ellenőrzések bármely típusát **ellenőrzési program**, vagy az arra jogosult vezető szóbeli utasítása alapján végző, **nyílt paranccsal** rendelkező BVOP állományába tartozó vagy – a szolgálati érdekre tekintettel – az országos parancsnok által kijelölt, az előbbiekben meghatározott okmányokkal rendelkező, bv. szerv állományába tartozó személy;

elektronikus úton történő ellenőrzés: speciális ellenőrzési forma, amelynek keretében – az információtechnológia alkalmazásával – számítógépes ügyviteli programból, informatikai adatbázisból vagy a büntetés-végrehajtási tevékenységet támogató informatikai alkalmazásból történő adatgyűjtés;

ellenőrzés: ténymegállapító, összehasonlító, értékelő és javaslattevő tevékenység, amely a vizsgált szakterület és tevékenység helyzetének tényszerű feltárására, a működési gyakorlat hiteles megismerésére, mindezek jogszabályokhoz és belső szabályozókhoz való viszonyítására, majd – a megállapítások rendszerezése, összegzése alapján – vezetői döntésekhez szükséges javaslatok megfogalmazására irányul;

ellenőrzési program: az ellenőrizendő bv. szerv megnevezését, az ellenőrzés típusát és – az átfogó ellenőrzés kivételével – az ellenőrzés szempontjait tartalmazó, a készítő nevével és a jóváhagyásra jogosult aláírásával ellátott, ellenőr általi ellenőrzés végrehajtására feljogosító dokumentumok egyik típusa;

ellenőrzési terv: olyan dokumentum, amelyben a bv. szerv vezető beosztású személyi állományi tagjai, továbbá a feladatkör ellátása során ellenőrzésre kötelezettek meghatározott időszakra ütemezve tervezik meg a vonatkozó jogszabályokban és belső szabályozókban előírt, valamint egyéb ellenőrzési kötelezettségeik végrehajtását;

éjszakai ellenőrzés: a hét munkanapjain megkezdett, 22 és másnap 05 óra közötti időpontban végrehajtott ellenőrzés;

függetlenített ellenőrzés: az országos parancsnok közvetlen alárendeltségében működő, kifejezetten szakmai-ellenőrzési feladatok ellátását szolgáló szervezeti egység, valamint a bv. intézet parancsnokának közvetlen utasítására szakmai-ellenőrzési feladatokat végrehajtó beosztott által lefolytatott ellenőrzés;

hétvégi ellenőrzés: a szabad- és munkaszüneti napon végrehajtott ellenőrzés;

hivatali munkaidőn kívüli ellenőrzés: a hét munkanapjain, a bv. szervben alkalmazott hivatali munkarendtől eltérő időpontban végrehajtott ellenőrzés;

nyílt parancs: az ellenőr részére kiállított, nyomdai készítésű okmány vagy plasztik igazolvány, amely az abban meghatározott bv. szervnél a jelen utasításban meghatározott jogok gyakorolására jogosít (a BVOP utasítás 1. számú melléklete);

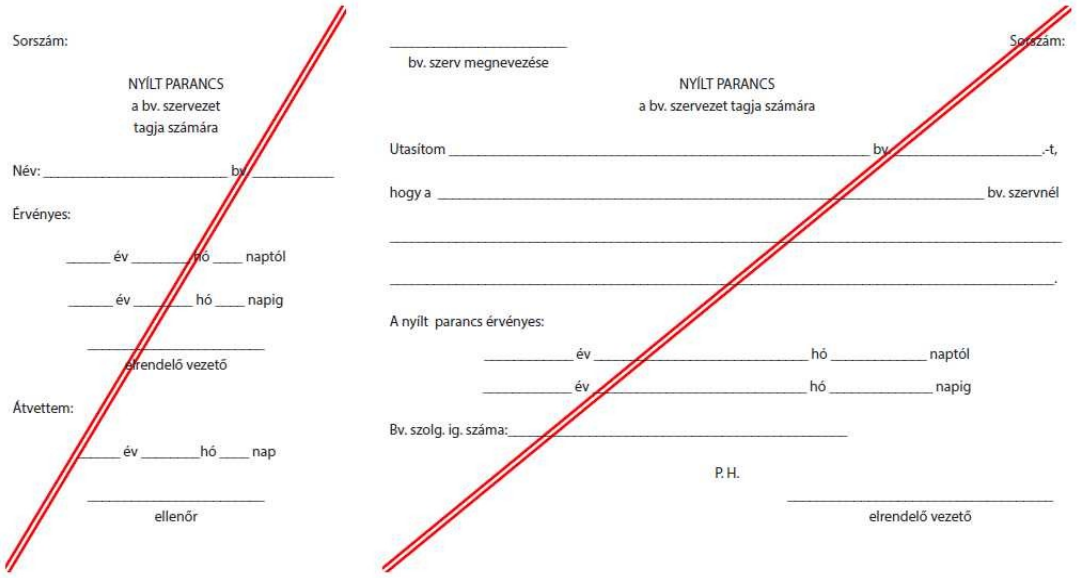

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a biztonsági tevékenység irányításának fogalma?
- Sorolja fel az irányítás szintjeit!
- Sorolja fel az általános hatáskörrel rendelkező elöljárókat intézeti szinten!
- Mi a biztonsági tevékenység ellenőrzésének fogalma?
- Sorolja fel az ellenőrzés szintjeit!
- Sorolja fel az általános ellenőrzési jogkörrel rendelkező elöljárókat az intézeti szinten!
- Sorolja fel a saját hatáskörbe utalt területen ellenőrzési jogkörrel rendelkező elöljárókat az intézeti szinten!
- Ismertesse a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter feladatait!
- Ismertesse a törvényességi felügyeletet ellátó ügyész jogállását!
- Sorolja fel az országos parancsnok feladatait!
- Ismertesse a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának feladatait!
- Ismertesse az országos parancsnok helyetteseinek jogállását!
- Ismertesse a biztonsági tevékenysége irányító és ellenőrző Szolgálatok, Főosztályok jogállását!
- Ismertesse az intézetparancsnok, főigazgató főorvos, igazgató, illetve helyetteseik feladatait!
- Mi a biztonsági osztályvezető jogállása?
- Sorolja fel a biztonsági osztályvezető feladatait!

- Mit kell a biztonsági osztályvezetőnek ellenőrizni?
- Mi a biztonsági tiszt jogállása?
- Sorolja fel a biztonsági tiszt feladatait!
- Ismertesse a szolgálatban lévő biztonsági tiszt ellenőrzési kötelezettségeit!
- Mi a biztonsági főfelügyelő jogállása?
- Sorolja fel a biztonsági főfelügyelő feladatait!
- Mi a büntetés-végrehajtási osztályvezető jogállása?
- Sorolja fel a bv. osztályvezető feladatait!
- Sorolja fel a bv. osztályvezető ellenőrzési kötelezettségeit!
- Ismertesse a körlet-főfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatait!
- Sorolja fel a körlet-főfelügyelő ellenőrzési kötelezettségét!
- Ismertesse a gazdasági vezető feladatait!
- Mi a munkáltatás-biztonsági vezető jogállása?
- Sorolja fel munkáltatás-biztonsági vezető feladatait!
- Ismertesse a munkáltatást érintően a munkáltatás-biztonsági vezető ellenőrzési kötelezettségét!
- Mi a szakmai ellenőrzés célja?
- Mi a szakmai ellenőrzés feladata?
- Ismertesse a szakmai ellenőrzés alapelveit!
- Ismertesse a szakmai ellenőrzés rendszerét, követelményeit!
- Sorolja fel a szakmai ellenőrzés módszereit!
- Ismertesse a szakmai ellenőrzés típusait!
- Ismertesse a rendkívüli események vizsgálatára vonatkozó szabályokat!

V. FEJEZET

BIZTONSÁGI OSZTÁLY, KÜLSŐ ŐRZÉS, OBJEKTUMVÉDELEM, A BV. SZERV TERÜLETÉRE TÖRTÉNŐ BE- ÉS KILÉPÉS SZABÁLYAI

1. A biztonsági osztály

1.1. A biztonsági osztály szervezeti felépítése

- biztonsági osztályvezető,
- biztonsági osztályvezető helyettes,
- szolgálatban lévő biztonsági tiszt,
- szolgálatban lévő biztonsági főfelügyelő,
- szolgálatban lévő biztonsági felügyelők.

A szervezeti és működési szabályzat alapján meghatározott bv. intézetekben, ahol a belső felügyelet is a biztonsági osztály irányítása alá tartozik:

- körlet főfelügyelők,
- körletfelügyelők.

1.2. A biztonsági tevékenység területei és azok feladatkör szerinti szolgálati tagozódása

Külső őrzés

- személybejárati biztonsági felügyelő
- gépjármű-bejárati biztonsági felügyelő
- felállított őr
- járőr

Feladata:
- az intézet épületeinek, építményeinek, határának, bástyafalának, kerítésének, a nyomsáv őrzése, védelme,
- illetéktelen személyek bejutásának, engedély nélküli kijutásának megakadályozása,
- anyagi javak, termények engedély nélküli kivitelének megakadályozása,
- tiltott tárgyak, szökésre, támadásra alkalmas eszközök, veszélyes anyagok bejutásának megakadályozása.

Belső őrzés, felügyelet, ellenőrzés

- körlet-főfelügyelő
- körletfelügyelő
- elektromos zárakat kezelő felügyelő

- belső kaput kezelő felügyelő

Feladata:
- a bv. intézet házirendjében meghatározott napirend feladatainak maradéktalan végrehajtása, és az abban való közreműködés,
- a fogvatartottak viselkedési szabályaiban meghatározottak megkövetelése, betartása, betartatása, ellenszegülés esetén a helyes magatartás kikényszerítése,
- a rendkívüli- és egyéb események előidézésének megakadályozása, megelőzése,
- a bekövetkezett rendkívüli esemény magszakítása és a rendkívüli esemény felszámolása
- a bv. szerv zavartalan működéséhez szükséges belső rend biztosítása,
- biztosítani a belső élet irányítását, a reintegrációs, kezelési feladatok teljesítését,
- meg kell akadályozni a fogvatartottak engedély nélküli mozgását, a tiltott kapcsolatok felvételét.

Szállítás, előállítás és egyéb kísérés közbeni őrzés

- szállítmányvezető
- előállítás vezető biztonsági felügyelő – előállító csoportparancsnok
- szállító biztonsági felügyelő
- előállító biztonsági felügyelő
- gépjárművezető

Feladata:
- a tevékenysége időtartama alatt a fogvatartottak őrzése,
- esemény bekövetkezésének megakadályozása, a bekövetkezett esemény megszakítása.

Munkáltatás közbeni őrzés, felügyelet, ellenőrzés

- foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető
- foglalkoztatási biztonsági felelős
- foglalkoztatási felügyelő
- termelésirányító, műszakvezető

Feladata:
- a munkáltatás alatt a fogvatartottak őrzése, felügyelete, ellenőrzése,
- a munkáltatás alatt a bv. szabályainak, a munka-, tűz- és balesetvédelmi előírásoknak a betartatása,
- a veszélyes szerszámok, anyagok szabályos kezelése.

Egyéb biztonsági tevékenység közbeni őrzés, felügyelet, ellenőrzés

- szabad levegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelő
- szabad levegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő
- látogatást biztosító biztonsági felügyelő
- külkórházi őrzést ellátó biztonsági felügyelő

Feladata:
- az őrutasításban és a szolgálati utasításban meghatározott feladatok maradéktalan végrehajtása.

2. A büntetés - végrehajtási objektumok őrzése, védelme[48]

A fogvatartottakkal kapcsolatos feladatok végrehajtásához szüksége van a bv. szervezetének olyan objektumokra, ahol a társadalomtól való elszigetelést a jogszabályokban meghatározott módon végre tudja hajtani. Ezek az objektumok a büntetés-végrehajtási intézetek és intézmények, valamint a gazdálkodó szervezetek.

A bv. objektum fogalma

A bv. objektum magába foglalja a bv. szerv személyi állományának, fegyverzeti szakanyagának és egyéb anyagi javainak elhelyezésére, a rendeltetésszerű működés biztosítására, valamint a fogvatartottak elhelyezésére, ellátására, foglalkoztatására szolgáló épületeket, létesítményeket és a hozzá tartozó területeket.[49]

Mezőgazdasági bv. intézetek esetében a rendeltetésszerű működéshez elengedhetetlenül szükséges létesítmények és a hozzátartozó területek is védendő objektumnak minősülnek.

2.1. Objektumvédelem fogalma

Objektumvédelemnek a fegyveres rendvédelmi szervek olyan fegyveres biztosítási tevékenységét nevezzük, amellyel védik az őrzésükre és védelmükre bízott objektumokat a támadó, illetve a biztonságot egyéb módon sértő vagy veszélyeztető tevékenységek ellen.

2.2. Objektumvédelem célja

Biztosítsa a meghatározott objektum sérthetetlenségét, felderítse a kívülről támadók, illetve a szökést megkísérlők szándékát, megakadályozza személyek vagy csoportok erőszakos behatolását, visszaverje azok támadását, megakadályozza az onnan történő jogellenes eltávozást és kedvező feltételeket teremtsen a szökni, kitörni szándékozó cselekmények megakadályozásához.[50]

Az objektumok elleni támadó tevékenységek célja irányulhat:
- a bv. objektum biztonságának gyengítésére,

[48] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 36/2020. (VII.16.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Csapatszolgálati Szabályzatáról, valamint a rendkívüli események felszámolási terveinek elkészítéséről, 21.-52. pont

[49] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 26. pont

[50] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 36/2020. (VII.16.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Csapatszolgálati Szabályzatáról, valamint a rendkívüli események felszámolási terveinek elkészítéséről, 21. pont

- a bv. objektum egyes részeinek (őrtorony, gépjárműkapu) használhatatlanná tételére, megsemmisítésére,
- a bv. objektum birtokba vételére,
- a bv. objektum működésének akadályozására, zavarására,
- a bv. objektumban őrzött fogvatartottak kiszabadítására, kitörésük segítésére,
- a bv. objektumban elhelyezett lőfegyverek vagy az őrzött javak megszerzésére.

A támadó tevékenységek a következő eszközökkel történhetnek, illetve cselekvésben nyilvánulhatnak meg:
- fegyveresen elkövetett támadással,
- robbantással vagy más módon elkövetett rongálással,
- be nem jelentett, vagy betiltott tömegdemonstrációval, csoportosulással, amely az objektum működését zavarja, veszélyezteti.

Normál (béke) időszakban védelmi helyzetet eredményezhet, ha:
- az szerv közelében rendbontás, rendzavarás, tömegdemonstráció vagy más, a közbiztonságot, illetve a bv. szerv biztonságát veszélyeztető, de nem az ellen irányuló csoportosulás alakul ki,
- az őrhelyeket, vagy az őrzött javakat támadás éri, vagy egyes jelekből arra lehet következtetni, hogy az hamarosan bekövetkezik,
- a bv. szervben súlyos rendkívüli esemény (erőszakkal elkövetett kitörés, fogolyzendülés, terrorcselekmény, stb) történt.

2.3. Az objektumvédelem jellege

A védelemre való berendezkedés jellegét és minőségét elsősorban az **objektum potenciális veszélyeztetettsége**, illetve a védelem szempontjából fontos adottságai határozzák meg, ennek a legfontosabb tényezői a következők:

- a fogvatartottak létszáma, társadalomra veszélyességük szerinti összetétele,
- bv. szervnél lévő lőfegyverek, fegyverzeti szakanyagok összetétele, mennyisége,
- bv. szerv hivatásos állományának létszáma, a kiképzettsége, az együttműködő erők létszáma, az együttműködés rendje,
- a bv. szerv objektumának földrajzi elhelyezkedése, kiterjedése, adottságai.

A bv. szerv objektumait őrző és védő erőknek olyan képzettségi szinten kell állniuk, mely lehetővé teszi a hatékony védelmi intézkedést.

2.4. Az objektumvédelem fokozatai

Az objektum jellegét mindig az adott helyzet határozza meg, a védelmet, az erőket és eszközöket ennek megfelelően kell alkalmazni. Az objektumőrzés a helyzettől függően alakul át objektumvédelemmé, amely különböző védelmi fokozatok elrendelésében nyilvánul meg.[51]

[51] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 36/2020. (VII.16.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Csapatszolgálati Szabályzatáról, valamint a rendkívüli események felszámolási terveinek elkészítéséről, 33. pont

A **védelem fokozatát** a védelem elrendelés körülményei határozzák meg. Ennek megfelelően megkülönböztetünk:
- megerősített őrzést,
- elsőfokú objektumvédelmet,
- másodfokú objektum védelmet.

Megerősített őrzést kell elrendelni akkor, amikor első- és a másodfokú védelmet nem igénylő rendkívüli esemény, ok, körülmény szükségessé teszi.

Elsőfokú védelmet kell elrendelni, ha:
- a személyi állomány tagját vagy az őrhelyeket megtámadták,
- rövid időn belül várható a támadás,
- az objektumon belül súlyos rendkívüli esemény történt,
- az objektum közvetlen környékén rendzavarás, tüntetés, illetve csoportosulás van kialakulóban.

A **másodfokú védelem** az objektum teljes védelmi fokozata. Abban az esetben kell életbe léptetni, ha az eredményes ellentevékenység kifejtésére rendelkezésére álló létszám kevésnek bizonyul. A másodfokú objektumvédelemnek az objektum megtartásán kívül biztosítania kell a támadók elfogását vagy a támadás felszámolását az objektum területén.

A különböző **fokozatok elrendelése** vagy elérése **függ**:
- a támadó tevékenység jellegétől (várható vagy váratlan támadás),
- az objektumon belüli ellenséges tevékenységtől,
- a támadó erők megjelenési formájától (pl. fegyvertelen vagy felfegyverzett tömeg),
- a támadók létszámától,
- a rendelkezésre álló erők és eszközök mennyiségétől.

A bv. szerv közvetlen közelében történő nagy létszámú csoportosulás esetén segítséget kell kérni a területileg illetékes rendőrkapitányságtól.

A védelem szolgálati tagozódása:
- védőcsoport,
- biztosítócsoport,
- tartalékok.

A szolgálati elemek feladatai:

Védőcsoport:
- az őrhelyekről, illetve a kiépített tüzelőállásokból megfigyelés végrehajtása,
- jelentések megtétele a védelem parancsnokának a támadás körülményeiről,
- a rendelkezésre álló eszközök alkalmazásával, az őrzött területre be-, vagy onnan kitörni szándékozó személyek feltartóztatása.

Biztosító csoport:
- a biztosítási övezetben a védelem szempontjából fontos terepszakaszok megszállása,

- a bv. szerv megközelítési útvonalainak lezárása,
- a készenlétbe helyezett személyi állomány, illetve a segítségnyújtás céljából érkező együttműködő erők objektumba történő bejutásának biztosítása,
- menekülési irányok lezárása,
- fegyveres támadás elhárítása.

Tartalékok:
- a védőcsoport részére a tartalékanyagok kiszállítása,
- az objektumon belüli rend biztosítása,
- az esetleges tűzoltási feladatok ellátása,
- a meglévő szolgálati elemek megerősítése,
- a veszteségek pótlása,
- új szolgálati csoportok létrehozása.

A biztonsági osztály állományán kívül, más szakterületek is kijelölhetők a szolgálati feladatok végrehajtására.

3. A büntetés-végrehajtási intézetek külső őrzése

3.1. A külső őrzés alapjai

A külső őrzés **célja**

A külső őrzés alkalmazásával meg kell óvni a bv. szerv területén tartózkodók életét, testi épségét a bv. objektumot ért külső támadástól, valamint meg kell akadályozni, hogy a bv. szerv területére, vagy onnan illetéktelen személy vagy a bv. rendjére, biztonságára veszélyes tárgy vagy anyag jogellenesen be-, illetve kijusson.

Alapelvek

A külső őrzést úgy kell megszervezni és működtetni, hogy a bv. objektumban elhelyezett legmagasabb biztonsági kockázatú fogvatartott biztonságos fogvatartása folyamatosan biztosított legyen. A külső őrzés megszervezésénél figyelembe kell venni a bv. objektum földrajzi, építészeti sajátosságait, a fogvatartotti és a személyi állomány jellemzőit. A külső őrzést úgy kell működtetni, hogy szükség esetén az elsőfokú objektumvédelmi állapotot rövid időn belül el lehessen érni.

Általános rendelkezések

A külső őrzést ellátó személyi állomány:
- a külső őrhelyen felállított biztonság felügyelő,
- személybejárati biztonsági felügyelő,
- gépjármű bejárati biztonsági felügyelő,
- járőr tevékenységet végrehajtó biztonsági felügyelő,
- FBŐ,

- rendvédelmi igazgatási alkalmazott (figyelési tevékenység),
- munkaviszonyban álló (portás).

A külső őrzés eszközrendszere:
- lőfegyver,
- szolgálati kutya,
- egyéb kényszerítő eszközök,
- biztonsági létesítmények,
- biztonsági berendezések,
- műszaki akadályok,
- technikai, jelző eszközök.

4. A bv. szerv működésének, a fogva tartás rendjének és biztonságának fenntartása érdekében alkalmazott biztonsági létesítmények, berendezések és technikai eszközök

Az intézet biztonsági berendezései és technikai eszközei[52]

- védelmi építmények, őrhelyek és azok technikai berendezései,
- jelző, riasztó technikai eszközök és rendszerek,
- elektronikus megfigyelési eszközök,
- bástyafal,
- biztonsági kerítés,
- nyomsáv,
- biztonsági ajtók, zárak, zárrendszerek, kulcskezelés
- biztonsági rács, jelzőrács,
- kilátásgátló,
- műszaki akadály,
- világítástechnikai berendezések, áramfejlesztő,
- különleges gépjárművek és egyéb járművek,
- hírösszeköttetést biztosító berendezések,
- mágneskártya használat,
- vezeték nélküli személyi riasztó rendszer,
- fémkereső, csomagvizsgáló berendezések.

Technikai őrzés, az érzékszervekkel történő figyelésnek, olyan biztonsági berendezéssel vagy technikai eszközzel való kiegészítése, amely a külső felállított biztonsági felügyelőnek, a biztonsági ügyeletnek jelzi az őrzött területről kifelé irányuló mozgás, illetve a behatolási kísérlet helyét.

Védelmi építmények, őrhelyek és azok technikai berendezései

[52] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, X. fejezet 292-363. pont

Az őrhelyet úgy kell kialakítani, hogy az védjen a közvetlen támadástól és szükség esetén védelmi állásként is használható legyen.

Őrhely az a szolgálatteljesítési hely, ahol a bv. szerv hivatásos állományú tagja a bv. szerv védelmét és a fogvatartottak őrzését eligazítás, illetve őrutasítás alapján lőfegyverrel látja el. Alkalmazhatunk még ideiglenes őrhelyet. Erről az alkalmazásáról akkor beszélünk, ha egy konkrét feladat végrehajtásáról van szó, vagy egy hosszabb időszakon keresztül működő, de áthelyezendő őrtornyokat létesítenek az intézetben.

A bv. szerv területén létesített őrhelyek berendezése, felszerelése:
- legalább kettő, egymástól függetlenül működő hír-összeköttetési rendszer,
- hálózattól függetlenül működtethető világítóeszköz,
- asztal, szék,
- ventilátor vagy klíma (nyáron),
- fűtőtest (fűtési időszakban),
- tűzoltó készülék.

Jelző, riasztó technikai eszközök és rendszerek és elektronikus megfigyelési eszközök

A biztonság fenntartása érdekében a bv. objektumban **jelző-riasztó technikai eszközöket, rendszereket és elektronikus megfigyelési eszközöket lehet alkalmazni.** A bv. szerv biztonságtechnikai rendszerelemei működésének periodikus ellenőrzésére ütemtervet kell összeállítani. Az egyes elemek ellenőrzését az általuk védett terület veszélyességi fokához igazítva kell végrehajtani úgy, hogy **két ellenőrzés között két hétnél hosszabb idő nem telhet el**. A fogvatartottak szökésének megakadályozása, valamint a zárt területeken illetéktelen személyek mozgásának jelzése érdekében a bv. szerv területét határoló bástyafal, kerítés, a körletépületet körülvevő kerítés belső oldalán, valamint a fogvatartottak elhelyezésére szolgáló épületek külső falán elektronikus áthatolásjelző berendezéseket és elektronikus megfigyelési eszközöket lehet telepíteni. Ezek működőképességének ellenőrzését **napi rendszerességgel, dokumentáltan** végre kell hajtani. Hibás rendszerelem észlelése esetén a kijavítására **soron kívül intézkedni kell.**

A bv. szerv minden olyan helyiségében, ahol a fogvatartottakat rendszeresen munkáltatják vagy foglalkoztatják, és a személyi riasztó alkalmazására nincs lehetőség, jelzésre alkalmas eszközt kell biztosítani. A fogvatartottak elhelyezésére szolgáló zárkákat és lakóhelyiségeket **kijelző berendezéssel** kell ellátni. A bv. szerv területén a meghatározott ajtók nyitott vagy zárt állapotának ellenőrzésére állapotjelzőt kell felszerelni.

Annak ellenőrzésére, hogy a zárak és az állapotjelzők működnek, ellenőrző lámpát kell felszerelni. A büntetés-végrehajtási intézetekben alapvető követelmény, hogy a területén lévő fontosabb ajtók, átjárók, az épületek ki- és bejárati ajtóinak a zárt vagy nyitott állapotát ellenőrizni tudják. Ez úgy valósul meg, hogy az ajtókat mikrokapcsolókkal látják el, melyek jelet küldenek a biztonsági osztály technikai ügyeletére, a nyitott vagy zárt állapotról. Az ügyeleten telepített számítógép is „figyeli” az ajtók állapotát, továbbá a számítógép monitora mellett egy elektromos térképen is megjelenik az ajtók állapotának jelzése. Ezt egy kétszínű dióda jelzi. Ha zölden világít a LED dióda, akkor az ajtó élesített állapotban, ha nem világít, akkor készenléti állapotban van. Amennyiben pirosan villog a dióda, akkor élesített állapot után, ha pedig zölden villog, akkor készenléti állapotban nyitották ki az ajtót. Az állandó piros

világítás a szabotázst, míg a piros és zöld szín felváltva történő villogása a vonalhibát jelzi. Az újabb biztonságtechnikai rendszerek az előzőekben leírtaktól eltérő jelzéseket is adhatnak.

Kültéri jelző, riasztó biztonsági berendezések

Ezek a berendezéseket az objektum külső, illetve belső bástyafal vonala, vagy a kerítés vonala mentén telepítik. Feladatuk, hogy a védett területről való ki- és belépést, a terület megközelítését jelezze. Ez a rendszer egyrészt a felállított biztonsági felügyelőnek (ha van), valamint a biztonsági ügyeletnek küld riasztó jelzést, ez általában hang- és fényjelzés formájában valósul meg.
Sajnos általános probléma ezekkel a rendszerekkel, hogy nagyon nagy számú ún. **téves riasztást** is produkálnak, amelyeknek többsége az időjárási hatásokból keletkezik. (eső, szél, hóesés, stb.), további gondot jelent még, hogy közvetlenül az őrzött **terület határára telepítik** - bástyafal - így a riasztás és az őrzött terület elhagyása között eltelt idő általában igen rövidnek mondható. Ebből következően minél rövidebb az említett időtartam, annál kisebb az őrzött terület elhagyásának megakadályozására tett intézkedések eredményességének esélye.
Visszatérve a téves riasztásokra, melyek száma akár több száz is lehet egy szolgálat alatt, fennáll az a veszély, hogy a felállított biztonsági felügyelő és a technikai-rendszerkezelő a „valódi" riasztást is megszokásból tévesnek ítéli meg, illetve a figyelme lanyhul. Ennek kiküszöbölésére ajánlott a rendszert a lehető legoptimálisabban beállítani, és a technikai kezelőt viszonylag rövid időszakonként leváltani.

- *Elektromos térérzékelő (kapacitív rendszer)*

Általában a bástya-illetve épületfal belső - ritkábban külső - részén helyezik el. Az érzékelőket **több sorban kifeszített huzalok** kötik össze, ezekhez a huzalokhoz történő közlekedés, vagy vonalakon való áthatolást (mozgást) továbbítják az érzékelőkhöz, amely érzékelők jeleket továbbítanak az őrhelyekre és a biztonsági ügyeletre, ahol az elektromos térképen hang- és fényjelzések formájában riaszt a rendszer. Mivel az egész rendszert számítógép irányítja, a beérkező riasztást a monitoron is megjeleníti. Az így beérkezett riasztások okát a technikai rendszerkezelőjének ki kell vizsgálni, és az okot rögzíteni kell a számítógépben. Az előző címszó alatt kifejtett telepítési és működési probléma erre a rendszerre a legjellemzőbb.

- *Kültéri kamerarendszer*

A biztonsági berendezések nagyon fontos eleme a **videokamerás rendszer**, ami a zártláncú televíziós rendszer eleme.
Az adott objektum fontosabb területein, épületrészein, - bejárati kapu, sétaudvar, bástyafal, stb.- videokamerák telepítésével lehet az őrzést biztonságosabbá tenni. A kamerák által közvetített kép a biztonsági ügyeletre telepített monitorokon jelenik meg. Abban az esetben, ha bármely területről, ahová kamerákat telepítettek, riasztás érkezik, a számítógép azonnal a jelzett területen elhelyezett kamera képét kapcsolja a monitorra, és azt kimerevíti. Amennyiben újabb riasztás érkezik, akkor az előző képet átirányítja egy másik monitorra, az új riasztást pedig az előző monitorra helyezi. Így egy időben mindkét területet figyelemmel tudja kísérni a kezelő.
Vannak olyan kiemelten fontos pontjai, területei egy intézetnek, amelyeknek a folyamatos figyelemmel kísérése szükséges. Ezen területekről közvetített képeket egy-egy külön üzemelő

monitorra irányítják, amelyeket kikapcsolni, vagy továbbléptetni nem lehet, ilyen pl. a személybejárati kapu vagy a fegyverszoba.

- *Infrasugaras és mikrohullámú áthatolás jelző*

A berendezés két egységből áll, egy adóból - ami a sugárzást kibocsátja - valamint a vevőből - ami a sugárzást érzékeli.
Ez a berendezés egy adott területre történő ki- és behatolás tényét jelzi azáltal, hogy a behatoló megszakítja a sugárzás folytonosságát. A telepítéskor egymás fölé több adót és vevőt helyeznek el a hatékonyság növelése érdekében. A berendezést lehetőleg óvni kell a nedvességtől, párától, mert működési zavarokat okoz. Alkalmazásra kerülhet még mikrohullámú áthatolás jelző, mikrohullámú doppler, duál érzékelő.

Bástyafal

A büntetés-végrehajtási szerv külön meghatározott területét az épülettel határolt szakasz kivételével lehetőség szerint **bástyafallal kell körülvenni**. A bástyafalat megfelelő szilárdságú és a biztonsági célokat kielégítő építőanyagból kell készíteni (pl. hagyományos építőanyag, betonelemek, stb.). A talajszinttől mért magasságának legalább 4 méternek, a beton alap szélességének minimum 50 cm-nek, mélységének minimum 100 cm-nek, a vastagságának legalább 40 cm-nek kell lennie. A bástyafalon díszítések a városképbe illeszkedés érdekében kialakíthatók, melyek a biztonságot nem veszélyeztethetik.

A bástyafalat úgy kell kialakítani, hogy azon kapaszkodásra, elrejtőzésre, **mászásra alkalmas kiszögellés ne legyen**, ha ez nem valósítható meg, akkor azokat a helyeket az áthaladást nehezítő műszaki akadállyal kell ellátni. Műszaki akadályként elsődlegesen **pengeéles dróthengert** kell telepíteni. Ez az utóbb említett helyzet sokszor fennáll a gyakorlatban, mivel a bástyafalra igen sok biztonságtechnikai berendezést, eszközt, világítótesteket, stb. telepítenek. Ezen berendezések és eszközök telepítésénél figyelembe kell venni azt, hogy ne lehessen azokat különböző események - így különösen fogolyszökés - megvalósítására felhasználni.

Biztonsági kerítés

A büntetés-végrehajtási szerv területét, vagy a hozzátartozó létesítményeket szükség szerint egy- vagy kétsoros biztonsági kerítéssel is el lehet határolni. A kerítés földfelszíntől mért magasságának a kiegészítő biztonsági elemekkel együtt legalább 4 méternek kell lennie. A kerítés készülhet fémhálóból, lemezből vagy pengeéles dróthengerből. A tartóoszlop lehet fémből, vagy vasbetonból, a köztük lévő távolságnak legfeljebb 3 méternek, a beton alap szélességének minimum 20 cm-nek, mélységének legalább 50 cm-nek, a kétsoros kerítések közötti távolságnak legalább 5 méternek kell lennie. Amennyiben a területin adottságok nem teszik lehetővé a meghatározott kialakítást, akkor a távolság legfeljebb 3,5 méterre csökkenthető. A kerítésnek a talajszinttől számítva 10 cm magas betonlábazatot kell építeni. A fémhálót vagy a pengeéles síkhálót 20 cm-enként a lábazathoz kell erősíteni.
A kerítésen **műszaki akadályt kell elhelyezni**, amelynek célja alul a kerítés bontásának, felül a mászásának a megakadályozása. A kerítéseket szükség szerint átlátás gátló palánkkal lehet kiegészíteni. Az ideiglenes jellegű kerítésekkel kapcsolatos követelményeket a bv. szerv vezetője határozza meg.

Nyomsáv

A bástyafal, valamint a kerítés belső oldala mellett, amennyiben az építészeti sajátosságok lehetővé teszik, **legalább 1 méter szélességben, a kétsoros kerítés között teljes szélességben – kivéve, ha a járőrútvonal ott van kijelölve – nyomsávot kell kialakítani**. A nyomsáv talaját nyomképzésre alkalmas állapotban kell tartani.
A nyomsávba való belépés tilalmát figyelmeztető táblával, a nyomsáv határát egyéb eszközzel egyértelműen jelezni kell. A bástyafaltól és a kerítés belső vonalától számított 5 méter távolságon belül építmény, fa vagy a terület áttekinthetőségét akadályozó vagy az akadály leküzdését elősegítő egyéb tárgy nem helyezhető el.

Biztonsági ajtók, zárak zárrendszerek

A zárkaajtókat mindkét oldalon legalább 1,5 mm vastagságú acéllemezzel borított, acélszerkezetű kivitelben kell elkészíteni. Az ajtókat a büntetés-végrehajtásnál rendszeresített, legalább **három ponton záródó**, kizárólag a folyosó felől működtethető zárószerkezettel (kilinccsel és zárbetéttel) kell ellátni. Az ajtókon betekintő és az ajtó zárjától független zárszerkezettel működtethető ételbeadó nyílást kell kialakítani.

A biztonsági szempontból fontosnak minősített ajtókat **állapotjelzővel** is el kell látni. A távműködtetésű ajtókra kizárólag olyan elektromechanikus zárakat lehet felszerelni, amelyek feszültség nélkül zárt állapotban maradnak. Az elektromechanikus zárnak kulccsal is nyithatónak, zárhatónak kell lennie.
A bv. szerv közterületre nyíló bejáratait olyan biztonsági kapukkal kell ellátni, amelyek igazodnak az épület jellegéhez. Az építészeti és területi sajátosságok figyelembevételével belső biztonsági ajtókat kell kialakítani és azokat a külső bejárati kapukkal zsiliprendszerben kell üzemeltetni. Az elektromos zárrendszert működtető kapcsolót úgy kell elhelyezni, hogy ahhoz illetéktelen személy ne férhessen hozzá.

- *Kulcskezelés*

A kulcsok használatának nyomon követhetősége érdekében a felvételéről és visszavételéről tároló helyenként **kulcsnyilvántartást** kell vezetni. A szekrényben tárolt vagy a folyamatosan használatban lévő kulcsok, valamint a kulcsdobozok és az azokat nyilvántartó okmányok a szolgálatok váltása alkalmával **tételes átadás-átvétel tárgyát képezik**. A kulcsdobozban tárolásra rendelt kulcsokat a szolgálati vagy munkaidő befejezése után a kezelésért felelős személyi állományi tag a kulcsdobozban lezárva – a BVOP tekintetében a kijelölt dobozban elhelyezve – köteles a tárolásra kijelölt helyen leadni, vagy elhelyezni. A kulcsdobozok fedélcímkéjén fel kell tüntetni a felvételre jogosult nevét, a részére kiadott negatív pecsétnyomó számát. A kulcsdoboz belsejében rögzíteni kell a tárolt kulcsok darabszámát, sorszámát és funkcióját.

A szolgálatban lévő biztonsági tiszt **rendkívüli esemény, továbbá kiemelten indokolt helyzet bekövetkezése esetén** bármely kulcsdoboz kiadására, felbontására intézkedhet. Ezen utasítása kiadásáról és annak végrehajtásáról köteles jegyzőkönyvet felvenni, valamint a felvétel tényét szóban az adott szakterület vezetőjének jelezni.

A zárkaajtók kulcsait – a kialakított csoportosításban (épületenként, szintenként, részlegenként) funkciók szerint megjelölve – szolgálati kulcskarikán kell tartani. A nem folyamatos használatban lévő kulcsokat kulcskarikára fűzve, nyilvántartási sorszámmal felcímkézve, az őr- és szolgálati helyeken kulcsszekrényben kell elhelyezni.

A szolgálati helyiségek ajtaját sorszámmal kell ellátni és a funkció megjelölésével fel kell címkézni, és azokon a felnyitásra jogosultak nevét fel kell tüntetni. A szolgálati helyiségekben elhelyezett páncélszekrényeket fel kell címkézni és azokon a felnyitásra jogosultak nevét fel kell tüntetni.

Biztonsági rács, jelzőrács

A biztonsági rács lehet **rögzített** (ablakra) vagy **nyíló** (ajtó).

Rögzített biztonsági ráccsal kell ellátni a fogvatartottak elhelyezési körletének, egyéb tartózkodási helyiségeinek, a foglalkoztatási helyiségeknek, a biztonsági felügyelet elhelyezési körletének, valamint a bv. szerv közterületre nyíló irodáinak és egyéb helyiségeinek az ablakait. **Nyíló biztonsági ráccsal** kell ellátni a fogvatartottak elhelyezési körletének, foglalkoztatási helyiségeknek a bejáratát, valamint a körletek és a foglalkoztatási helyiségek közötti átjárókat.
A **biztonsági rácsot** legalább 20 mm átmérőjű minőségi acélból, vagy annak megfelelő szilárdságot biztosító anyagból kell készíteni.
Az **elektromos jelzőrácsot** úgy kell kialakítani, hogy az a rács ablakkeretből történő eltávolításának kísérlete, a rácstagok feszítése, vagy átvágása esetén a meghatározott helyen jelzést adjon. Jelzőrácsot elsősorban a közvetlenül─közterületre nyíló zárkákra, és fogvatartottak által használt helyiségekre, továbbá a biztonsági zárkákra indokolt felszerelni. A biztonsági és a jelzőrácsot úgy kell kialakítani, hogy a függőleges osztók közötti távolság a 15 cm-t, a vízszintes osztók közötti távolság pedig az 50 cm-t ne haladja meg. A merevítő idomokat a felhasznált anyag szilárdságának figyelembe vételével úgy kell elhelyezni, hogy a rács szerkezetét a fogvatartottak által hozzáférhető eszközzel ne lehessen megbontani és alakváltoztatásra kényszeríteni.

A biztonsági és a jelzőrács együtt, vagy külön-külön is alkalmazható.

- *Elektromos rács*

A jelzőrácson belül - aminek külső tagja üreges - egy **áramkört helyeztek el**, amelynek megszakításával - fűrészelés, rácskiemelés, stb.- jelzés érkezik az ügyeleten telepített számítógéphez. A jelzőrács hátránya, hogy az elhelyezéséből adódóan közvetlenül érintkezik az időjárás viszontagságaival (szél, eső, hó, stb.), ami nagymértékben megnöveli a téves riasztások számát.
Az áramkör mellett van még egy igen hatékony biztonsági megoldás. Az üreges rács belsejében egy köracélt helyeznek el, amely fűrészelés következtében elforog, így a gyakorlatban, jelentős mértékben megnehezíti a rács tagjának teljes keresztmetszetében történő átfűrészelését.

A **biztonsági rácsokkal** kapcsolatban nagyon fontos biztonsági követelmény **a rendszeres ellenőrzésük. Ezt naponta meg kell tenni a biztonsági ellenőrzés keretében.** A zárkák, a lakóhelyiségek, a munkaterületek, az egészségügyi helyiségek és az elítéltek (fogvatartottak) tartózkodására szolgáló egyéb helyiségek biztonsági ellenőrzését naponta kell végrehajtani, amelynek ki kell terjednie a nyílászáró szerkezetek biztonságára, a falak, a mennyezet, padozat és a rácsok épségére is.

Kilátásgátló

Azon zárkák, lakóhelyiségek és fogvatartottak által használt helyiségek ablakait, ahol a biztonsági szempontok indokolják, kilátásgátlókkal lehet ellátni. A **kilátásgátlót úgy kell kialakítani** és olyan anyagból kell készíteni, hogy biztosítsa a zárka megfelelő szellőzését és természetes megvilágítását. A kilátásgátló az ablakon belülre és kívülre is felszerelhető, vagy önálló építészeti elemként is telepíthető.

Műszaki akadály

Műszaki akadályt kell elhelyezni azokon az építményeken, létesítményeken, tárgyakon, ahol biztonsági szempontból indokolt a fel- és átjutás megakadályozása. A műszaki akadály kialakítását és elhelyezését a bv. szerv vezetője határozza meg. Ide sorolandó a gépjárművek illetéktelen be- illetve kijutását megakadályozó **szöges (tüskés) útzár**, valamint az **esőelvezető csatornán mászásgátló tüskék** elhelyezése.

Világítástechnikai berendezések, áramfejlesztő

Az őrzött létesítmény falát, udvarát, a bástyafal, védőkerítés belső oldalát, a nyomsávot sötétedéstől virradatig, valamint erősen korlátozott látási viszonyok között nappal is meg kell világítani. A világítótesteket úgy kell elhelyezni, hogy a megvilágított területet a fény összefüggően érje, a terület megfigyelését ne zavarja, valamint a kültéri elektronikus megfigyelési eszközök számára is megfelelő fényviszonyokat biztosítson.
Az őrhelynek minősülő szolgálatteljesítési helyet és az ott szolgálatot teljesítő biztonsági felügyelőt megvilágítani nem szabad.
Hálózati áramszünet esetén a biztonsági világítást a szükséges teljesítményű áramfejlesztővel, továbbá akkumulátoros kézi fényszóróval, elemlámpával, elemlámpával kell biztosítani.
Az áramfejlesztő üzemképességét havonta ellenőrizni kell. Az ellenőrzés tényét az áramfejlesztőhöz kiadott üzemi naplóban kell rögzíteni.

Gépjárművek, hír- és biztonsági berendezések, biztonságtechnikai rendszerek

A bv. szerv részére a szolgálati feladatok ellátásához szükséges járművek, hír- és biztonsági berendezések, biztonságtechnikai rendszerek típusát az országos parancsnok határozza meg.

Mágneskártya használat

A bv. szervek személyi állománya, valamint a bv. szervek területére bármely okból belépő és bent tartózkodó személyek részére meg kell határozni a szolgálati beosztásokra vagy a belépés indokának megfelelő mozgási területekre vonatkozó **jogosultságbeállítási protokollt**, és a mozgásra jogosult zónák, területek körét. A bv. szervek személyi állománya a bv. szerv területén való mozgása során köteles mágneskártyát használni. A mágneskártyákat a parancsnok által kijelölt szakterület névre szólóan adja ki a személyi állomány részére. **Elvesztése, megrongálódása kártérítési eljárást von maga után.**

A bv. szervek tekintetében meg kell határozni **biztonsági zónákat**, ahol a jogosultsági szinteket beosztási csoportokra (nem személyre szólóan) szükséges rögzíteni. Az egyes szolgálati beosztásokra vonatkozó jogosultság-beállítást, biztonsági zónákhoz tartozó állandó belépési jogosultságokat, a speciális eseteket tartalmazó egyedi mérlegelés lehetőségét, valamint a mágneskártyák használatának szabályait a bv. szerv vezetőjének intézkedésben

kell szabályozni. A biztonsági zónák határához és a fontosabb bejárati és átjáró ajtókra **érintés nélküli kártyaolvasókat kell telepíteni**.

A biztonsági zónákban való mozgások megadására vonatkozó kérelmet a bv. szerv vezetőjének kell benyújtani a biztonsági osztályvezetőn keresztül, aki a kérelmet biztonsági szempontból elbírálja, javaslatot tesz az adott jogosultság engedélyezésére vagy a kérelem elutasítására. A nem állandó belépési jogosultsággal, a bv. szerv területén csak időszakosan, kíséret nélkül mozgó személyek részére **ideiglenes mágneskártya** kiadásáról – a bent tartózkodás idejére – intézkedni szükséges. Az ideiglenes mágneskártyák kiadását az e célra rendszeresített okmányban folyamatosan rögzíteni kell. Az ideiglenes zóna-jogosultságokról, valamint az ideiglenes mágneskártyák kiadásáról, visszavételéről a **biztonsági ügyeleteken nyilvántartást kell vezetni**. A belépési, mozgási jogosultságokat a biztonsági osztályvezető minden negyedévben köteles ellenőrizni, egyeztetni a technikai rendszer adataival és ennek végrehajtását az ellenőrzési naplóban kell rögzíteni. Az esetleges eltéréseket a bv. szerv vezetője részére jelenteni szükséges.

Az éjszakai szolgálatok során a beléptetett mágneskártyák körét össze kell vetni a bent lévő szolgálati állomány tagjainak adataival. **Az indokolatlanul aktív kártyákat, a visszaélések és jogosulatlan mozgások elkerülése érdekében „távozott" állapotra kell állítani.**

Meg kell határozni, hogy melyek azok a nem a bv. szerv személyi állományába tartozó személyek, akik kísérettel vagy anélkül mozoghatnak a meghatározott biztonsági zónák területén. A szolgálatba lépés előtt a mágneskártyát a „belépés" egységnél érvényesíteni, a szolgálat leadását követően a „kilépés" egységnél a rendszerből kiléptetni kell.

A **fegyverszobába** kizárólag a szolgálatban lévő biztonsági főfelügyelő, biztonsági tiszt, valamint a fegyverszoba ellenőrzésére jogosult személyek léphetnek be. Az ellenőrzést végrehajtó elöljárók csak a biztonsági tiszt vagy a biztonsági főfelügyelő jelenlétében tartózkodhatnak a fegyverszobában. A fegyverszobába történő be- és kilépésre a biztonsági tisztek, főfelügyelők részére egy darab mágneskártyát kell biztosítani, amely szolgálat átadás-átvétel tárgyát képezi. Ezt a mágneskártyát kizárólag a fegyverszoba nyitására jogosult személy, a szolgálatban levő **biztonsági főfelügyelő vagy akadályoztatása esetén a szolgálatban levő biztonsági tiszt jogosult birtokolni és használni**. A mágneskártya nem ruházható át, más személynek átadni szigorúan tilos. A mágneskártya jogosulatlan személynek történő átadása fegyelmi felelősségre vonás alapját képezi.

Az egyes átjáró ajtók nyitására vonatkozó jogosultság informatikai rendszeren történő rögzítésének jogkörét **legalább biztonsági tiszti szintre kell emelni**, ezen jogosultság nem átruházható. **A mágneskártya elvesztése esetében azt haladéktalanul jelenteni kell a biztonsági ügyeletre és annak letiltásáról soron kívül gondoskodni kell.** A minősített adathordozók tárolására szolgáló biztonsági területre, mozgósítási anyagok és felszerelések raktárba („M" raktár), biztonsági ügyeletre, a fogvatartottak elhelyezésére szolgáló speciális részlegekre, valamint az adatvédelemmel kapcsolatos egyéb helyiségekbe történő belépésre, bent tartózkodásra jogosultak körét kiemelten kell kezelni.

- **Fémkereső kapuk, csomagvizsgálók, kézi fémkereső berendezések**

Ezeknek a berendezéseknek az alapvető rendeltetésük az, hogy az alkalmazásukkal a különböző **fémből készült a bv. szerv rendjére és biztonságára veszélyes, illetve a**

fogvatartottak birtokában nem tartható tárgyakat előtaláljuk, a fogvatartottak és más, az intézetbe be- illetve kilépő személyek körében. A legelterjedtebb a fémkereső kapu és a kézi fémkereső. Elhelyezésüket tekintve a személybejárati kapunál lehetőleg mindhárom berendezést, a járműbejárati kapunál kézi fémkeresőt, a fogvatartottak elhelyezési körletén fémkereső kaput és kézi- fémkeresőt ajánlott alkalmazni.

5. Az objektumőrzésben és védelemben résztvevő személyek köre (az őrzést ellátók)

5.1. A biztonsági felügyelők jogállása

Biztonsági felügyelő a bv. szerv hivatásos állományú tagja, aki a szolgálatban lévő biztonsági tiszt – bv. gazdasági társaság esetén munkanapokon a munkáltatás-biztonsági vezető – közvetlen alárendeltségében, lőfegyverrel vagy egyéb rendszeresített kényszerítő eszközzel, eligazítás és őrutasítás vagy szolgálati utasítás alapján biztonsági tevékenységet lát el.[53]

A biztonsági felügyelő beosztható:
- őr-, készenléti és járőr szolgálatba,
- előállítási, szállítási és kísérési feladatra,
- a fogvatartott őrzésére, felügyeletére és ellenőrzésére,
- biztosítási feladatra,
- biztonsági szemle, vizsgálat és ellenőrzés végrehajtására.

Őrhelyen szolgálatot teljesítő biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatai:[54]
- a fogvatartottak, a rábízott épület, illetve terület őrzése, védelme,
- az őrhely és a szolgálat szabályos átadás-átvétele,
- biztonsági berendezések, technikai, jelző eszközök próbája,
- az őrutasítás, az eligazítás és a szolgálati elöljáró utasítása alapján történő szolgálatellátás,
- a bv. objektumba, valamint onnan illetéktelen személy, vagy a bv. rendjére, biztonságára veszélyes tárgy vagy anyag jogellenesen be- vagy onnan kijutása megakadályozása,
- a bv. objektum rendjére, biztonságára veszélyes körülmények észlelése esetén haladéktalanul intézkedés, valamint jelentéstétel,
- az őrhely zárva tartása.

Az őrhelyen tilos minden olyan tevékenység, ami veszélyezteti a feladat biztonságos végrehajtását, vagy az őrhelyen szolgálatot ellátó biztonsági felügyelő figyelmét a szolgálati feladata ellátásától elvonja így különösen:

- **az őrhelyet engedély nélkül elhagyni,**

[53] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 10. pont

[54] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IX. fejezet 280. pont

- **a lőfegyvert, felszerelést illetéktelen személynek átadni, szabályellenesen hordani, őrizetlenül hagyni, rendeltetésellenesen kezelni,**
- **tiltott tárgy átadás-átvételét megengedni, tiltott kapcsolatot engedélyezni,**
- **aludni, bódult állapotot előidéző szert fogyasztani,**
- **szórakoztató elektronikai, nem szolgálati hírközlő, kommunikációs és egyéb technikai eszközt (számítógép, játékgép, mobiltelefon, stb.) az őrhelyre kivinni, valamint az ilyen jellegű szolgálati eszközt nem szolgálati célból igénybe venni,**
- **a feladat ellátásával nem összefüggően – különösen szórakozás céljából – olvasni.**[55]

5.2. A biztonsági felügyelő kötelessége

A biztonsági felügyelő köteles
- a biztonsági felügyelő köteles a közvetlen szolgálati elöljárója utasítását, parancsát végrehajtani,
- intézkedni, ha a szolgálat ellátásában zavarják, akadályozzák, vagy a bv. szerv biztonságát egyéb módon veszélyeztetik, az ezzel összefüggő cselekmény megszüntetésére,
- a szolgálatteljesítési helyére érkező szolgálati elöljárójának – amennyiben az a feladatai ellátásában közvetlenül nem akadályozza – tiszteletadást teljesíteni és jelentést tenni.[56]

Ha a biztonsági felügyelőt a szolgálatának ellátásában rosszullét vagy más ok akadályozza, azt haladéktalanul jelenti vagy jelzi a szolgálatba lévő biztonsági tisztnek.

5.3. A biztonsági felügyelő fegyvere, felszerelése, ruházata

A fegyverét attól függően, hogy milyen feladatot lát el, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt, meghatározott őrhelyekre vonatkozóan az őrutasítás külön pontjában a parancsnok határozza meg. A biztonsági felügyelő szolgálati öltözetét – az öltözködésre vonatkozó rendelkezések alapján, az időjárási viszonyokat és a végrehajtandó feladatot, valamint az egységességet figyelembe véve – a szolgálatban lévő biztonsági tiszt vagy a bv. gazdasági társaság munkáltatás-biztonsági vezetője határozza meg.

5.4. A biztonsági felügyelő ellenőrzésére vonatkozó szabályok

A bv. intézet vezetője és a biztonsági osztályvezető, továbbá helyetteseik, valamint a bv. gazdasági társaság által működtetett őrhelyek tekintetében fentiek mellett a bv. gazdasági társaság vezetője és a munkáltatás-biztonsági vezető és helyetteseik az őrhelyen szolgálatot teljesítő biztonsági felügyelő vagy FBŐ ellenőrzésére a szolgálatban lévő **biztonsági tiszt jelenléte nélkül is jogosultak.**[57]
Az egyéb (pl. polgári egészségügyi intézményben, előállítás során, munkáltatás közben, stb.) őrzési feladatokat ellátó bv. szervezet tagjait a biztonsági tiszt jelenléte nélkül ellenőrizheti elöljárója (intézetparancsnok, intézetparancsnok-helyettes, biztonsági osztályvezető,

[55] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IX. fejezet 281. pont
[56] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, III. fejezet 74. pont
[57] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IX. fejezet 284. pont

biztonsági osztályvezető helyettes, az országos parancsnokság biztonsági szakterületet ellenőrző munkatársai) is.

A bv. szervezet lőfegyverrel felszerelt tagjától a lőfegyver elvételét megkísérelni tilos. Amennyiben a szolgálati érdek megkívánja, a lőfegyverrel felszerelt állományi tag a szolgálati elöljárójának utasítására köteles lőfegyverét és lőszerét átadni. A lőfegyver és a lőszer átadása-átvétele elismervény ellenében történik.[58]

Alapvető elvárás az ellenőrzés végrehajtásával kapcsolatban, hogy tilos az őrt az őrhelyen rejtett megközelítéssel ellenőrizni, lőfegyverének elvételét megkísérelni, vagy olyan megtévesztő magatartást tanúsítani, amely őt a feladat ellátásában zavarja, illetve eseményt okozhat.

5.5. Biztonsági felügyelő intézkedései

A külső őrhelyen szolgálatot teljesítő biztonsági felügyelő vagy FBŐ intézkedései:

a) jó látási viszonyok esetén

- amennyiben az ellenőrzésére jogosult elöljárójának közeledését észleli, tiszteletadást teljesít és jelentést tesz,
- amennyiben a váltás érkezik, felkészül a szolgálat átadására,
- amennyiben a fentieken túl más személy közelíti meg az őrhelyet, az őrzésére bízott területet, haladéktalanul megállásra, távozásra szólítja fel, és ha a közeledő személy a felszólításnak nem tesz eleget, kényszerítő eszköz alkalmazására jogosult és köteles (az intézkedés előtt működteti személyriasztóját vagy egyéb, az őrhelyen telepített riasztórendszert, majd az intézkedés foganatosítása után – amint arra lehetősége van – jelentést tesz az elöljárójának),

b) rossz látási viszonyok esetén,

- amennyiben észleli, hogy az őrhelyéhez vagy az őrzésére bízott területhez valaki közeledik, akkor az érkezőt megállásra, saját maga megnevezésére szólítja fel,
- amennyiben az érkező személy jogosult az őrhely közelében tartózkodni, felszólítja, hogy azonosítása érdekében jöjjön közelebb, majd ha meggyőződött róla, hogy a személy azonos azzal, akinek nevezte magát, az a) pontban meghatározottak szerint járjon el,
- amennyiben a közeledő illetéktelen személy, akkor őt felszólítással feltartóztatja és azonnal jelentést tesz a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek.

Ha a közeledő személyt a biztonsági felügyelő vagy FBŐ azonosította és a személy jogosult az őrhely közelében tartózkodni, akkor tovább engedi.

6. Járőrszolgálat

6.1. A járőr fogalma

[58] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 262. pont

A járőr a hivatásos állomány vagy a fegyveres biztonsági őrség azon tagja, aki eligazítás és őrutasítás vagy szolgálati utasítás alapján, meghatározott útvonalon haladva figyeléssel és egyéb ellenőrzési feladat ellátásával hajt végre biztonsági tevékenységet.

6.2. A járőrszolgálat elrendelésére jogosult személyek

A járőrszolgálat elrendelésére a parancsnok, a rendkívüli esemény felszámolását irányító elöljáró, a biztonsági osztályvezető, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt, valamint akadályoztatása esetén a szolgálatban lévő biztonsági főfelügyelő jogosult.

6.3. A járőrszolgálat fajtái

Eseti járőrszolgálat

Egy konkrét esemény, történés okán végrehajtandó védelmi, illetve őrzési tevékenység. Elrendelésére akkor kerül sor, amikor bizonyos időszakokban egy- egy konkrét területen figyelést, felderítést, vagy területzárást kell végrehajtani.
Pl.: rossz látási viszonyok zavarják az őrzött terület átláthatóságát, vagy rendkívüli esemény bekövetkezésekor egy meghatározott terület figyelése, illetve a területről való kijutás megakadályozása.

Állandó járőrszolgálat

A biztonsági rendszer részeként, rendszeresen alkalmazandó védelmi, illetve őrzési tevékenység. Az állandó járőrszolgálat megszervezése akkor indokolt, ha az intézet külső határainak védelmét erre alapozzák, vagy tagolt, nagy területen fekvő, főként mezőgazdasági intézetek esetében a területek ellenőrzésére útirántervben meghatározottak alapján hajtják végre.

Az útiránterv

Állandó járőrszolgálat estén az őrutasítás, szolgálati utasítás mellékleteként útirántervet kell készíteni.

Az útiránterv nem más, mint állandó járőrszolgálat estén a járőrök menetvonalának vázlata. Elvárás az útirántervvel szembe, hogy könnyen áttekinthető legyen, ne legyen túl bonyolult, vizuálisan érdekes legyen. (minden járőrútvonal külön színnel legyen jelölve.) Az útiránterv tartalmazza a járőr haladási útvonalának irányát, az ellenőrzési és bejelentkezési pontokat

6.4. A járőrszolgálat formái
- gyalogos,
- kerékpáros,
- gépjárműves.

A járőrszolgálatot ellátók fegyverrel vagy más kényszerítő eszközzel, illetve hírösszeköttetést biztosító eszközzel vannak ellátva a végrehajtandó feladat és a terület jellegének függvényében. Az eseti járőrszolgálat feladatait az elrendelő elöljáró eligazításban, az állandó járőrszolgálat feladatait a parancsnok szolgálati utasításban vagy őrutasításban határozza meg.

6.5. A járőrözési tevékenységet megbízott biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatai

- az őrutasításban, szolgálati utasításban és az eligazítás során meghatározottak alapján a megadott útvonalon haladva a kijelölt épületek, terület figyelése,
- amennyiben a meghatározott területen illetéktelen személyt észlel, megállásra vagy távozásra történő felszólítása, szükséges esetén intézkedés és jelentéstétel,
- a meghatározottak szerinti helyen és időben a rendszeresített technikai eszközön bejelentkezés a szolgálati elöljárójának,
- amennyiben többen hajtanak végre járőrtevékenységet, egymással folyamatos látó és/vagy halló kapcsolat tartása, intézkedés esetén egymás segítse és biztosítsa.[59]

7. A büntetés- végrehajtási szerv területére történő be- és kilépés szabályai

A büntetés-végrehajtási szervbe történő be és kilépés szabályait törvényi szinten a **Bv. Sztv. 14. §** szabályozza, további részletes szabályokat tartalmaz a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás részletes szabályairól szóló **44/2007 IRM rendelet**, valamint a **BSZ és a 42/2020. BVOP utasítás.**

7.1. A be- és kilépés általános (törvényi szintű) szabályai[60]

1. A bv. szerv területére belépő személy köteles a bv. szerv rendjére és biztonságára vonatkozó előírásokat betartani.
2. A bv. szerv területére belépni szándékozó személyt a személyazonosságának és a belépés indokának a megállapítása céljából igazoltatni kell.
3. A bv. szerv rendjére és biztonságára veszélyes - külön jogszabályban meghatározott - tárgyak bevitelének a megakadályozása érdekében a belépni szándékozó személy ruházata és csomagja átvizsgálható.
4. A bv. szerv területéről kilépő személy ellenőrzésére a (2)-(3) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.
5. A bv. szerv területére behajtó vagy onnan távozó járműveket át kell vizsgálni.
6. Amennyiben az érintett a (2)-(5) bekezdésben foglalt intézkedéseknek nem tesz eleget, a személy belépésének és a jármű behajtásának az engedélyezését meg kell tagadni, a kilépésre és a jármű kihajtására csak a szükséges intézkedések megtétele után kerülhet sor.
7. A bv. szerv rendjére és a biztonságára vonatkozó legfontosabb előírásokról szóban, illetve a részletes szabályokról - ideértve a be nem vihető tárgyak jegyzékét is - a belépni szándékozó személyeket írásban tájékoztatni kell.
8. A bv. szervek területére való belépés, a tartózkodás és a kilépés részletes szabályait, továbbá a bv. szerv területén hivatali (szolgálati) tevékenységet végző személyekre vonatkozó sajátos rendelkezéseket külön jogszabály (44/2007 (IX.19.) IRM rendelet) tartalmazza.

[59] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IX. fejezet 289. pont
[60] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 14.§ (1) bekezdés

7.2. A be- és kilépés részletes szabályai a 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet, a Biztonsági Szabályzat, valamint a 42/2020. BVOP utasítás alapján

A bv. szerv területére beléphet:

- a büntetés-végrehajtási szervezet személyi állományának tagjai;
- a hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy;
- a fogvatartotthoz látogatási céllal érkező személy;
- a szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítélt;
- a bűnmegelőzési célú látogatás keretén belül az oktatási intézmények oktatója, valamint 14. életévét betöltött tanulója, hallgatója;
- a bv. szerv parancsnoka, igazgatója, főigazgató főorvosa, ügyvezető igazgatója által engedélyezett személy;
- a fogvatartott nem védőként eljáró jogi képviselője, törvényes képviselője, illetve meghatalmazás alapján eljáró egyéb képviselője (a továbbiakban: fogvatartott képviselője).
- * az igazgató által engedélyezett személy,
- * a bv. szervezet személyi állományának oktatásában részt vevő társszervek személyi állományának tagjai, egyéb oktatók,
- * a központilag szervezett sportversenyek és szakmai versenyek részvevői, meghívott vendégei,
- * a továbbképzésen, szakmai értekezleten, konferencián részt vevő személy,
- * az üdülő szálláshely-szolgáltatást igénybe vevő személy.

(A *-gal jelölt bekezdések a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központja területére érvényesek.)

A bv. szerv területére belépő személy a belépés szabályairól, illetve a bv. szerv rendjére és biztonságára vonatkozó előírásokról a beléptetést megelőzően tájékoztatásra kerül a belépési pontokon kifüggesztett papíralapú, valamint kihelyezett vetített elektronikus tájékoztató útján. Az írásos tájékoztatót olyan helyen kell kifüggeszteni, ahol az még a beléptetés megkezdése előtt mindenki számára látható és olvasható. A tájékoztató minta az BVOP utasítás[61] melléklete.

A bv. szervek személy- és gépjármű bejárati kapuinak zsiliptereiben, **egy időben annyi személy, illetve gépjármű tartózkodhat**, amennyi a biztonsági tevékenységet végző személyi állomány részére biztosítja a be- és kiléptetések biztonságos végrehajtásához szükséges átláthatóságot. Ezt a bv. szerv vezetője határozza meg, mely legfeljebb 5 fő lehet. A **személybejáratnál elhelyezett kapukeretes fémkeresőt** folyamatosan bekapcsolt állapotban kell tartani, ettől eltérni csak különösen indokolt esetben a bv. szerv vezetője jóváhagyásával lehet.[62]

A bv. szerv területére belépő személy köteles
- a személyazonosságát igazolni és a belépés indokát közölni;

[61] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 42/2020. (VII.31.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás részletes szabályairól

[62] A BVOP biztonsági és fogvatartási helyettesének 6/2019. (09.05.) OPBFH körlevele a tiltott tárgyak bejutásának és a bejutott tárgyak előtalálásának érdekében (30500/4206-6/2019.ált.)

- betartani a bv. szerv rendjére, a házirendre és a fogva tartás biztonságára vonatkozó előírásokat.

A fent előírtak hiányában az érintett személy beléptetése, illetve a bv. szerv területén való további tartózkodása megtagadható, és az érintett személy onnan eltávolítható.

A **nem a fogvatartottak elhelyezésére, foglalkoztatására kijelölt bv. szerv személyi állományának tagja** az adott bv. szerv területére történő belépés alkalmával nem köteles a személyazonosságát igazolni és a belépés indokát közölni, ha a beléptetés egyedi azonosításra alkalmas elektronikus beléptetőrendszerrel történik.[63]

Az **ittas vagy bódult állapotban lévő személy** beléptetését meg kell tagadni. Az ittas állapot ellenőrzéséhez annak megállapítására alkalmas eszköz igénybe vehető. Az ellenőrzést lehetőleg külön (motozó vagy váró) helyiségben kell elvégezni, ha az érintett személy az ellenőrzéshez nem járul hozzá, a belépését meg kell tagadni, ezzel egyidejűleg a helyszín azonnali elhagyására kell felszólítani. Amennyiben a felszólításnak nem tesz eleget, az eltávolítására **a rendőrség segítségét kell kérni**.

Abban az esetben, ha a belépni szándékozó személyazonosításra kötelezett személy a személyazonosságának igazolásában, továbbá annak, aki a ruházata és személyi poggyásza átvizsgálásában nem működik közre, a bv. szerv területére történő beléptetését **meg kell tagadni**.

Azokban a bv. szervekben, ahol a személybejárat és a gépjármű bejárat elkülönülten működik, a gépjárművel belépő személyek ruházatát és csomagját a személybejárati kapukra meghatározott módon kell végrehajtani.

A bv. szerv területére való belépésre szolgáló minden bejáratnál jól láthatóan elhelyezett, jól olvasható felirattal fel kell hívni a figyelmet arra, hogy **elektronikus megfigyelőrendszer működik**, valamint arra, hogy a kép- és hangfelvételt a bv. szerv rögzítheti.[64]

A bv. szerv területére belépő személyt a belépési engedélyre utaló, a ruházaton elhelyezhető jelzéssel (kitűző kártya) kell ellátni, melyet a felső ruházatra tűzve köteles viselni (pl.: ügyvéd, bv. bíró, ügyész, látogató, stb.).

A bv. szerv területére – a 44/2007. IRM rendelet 3. § (1a) bekezdésben foglalt kivétellel – **nem vihető be**

- **lőfegyver,**
- **lőszer,**
- **robbanószer,**
- **szúró- vagy vágóeszköz,**
- **alkohol, szeszes ital, kábítószer,**
- **a közbiztonságra, valamint egyéb, a bv. szerv rendjére és a fogva tartás biztonságára veszélyes tárgy.**

Adó-vevő készülék, telefon, fényképezőgép, illetve hang, kép vagy hang és kép rögzítésére alkalmas más készülék bevitelét a bv. szerv vezetője engedélyezheti.

[63] 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet 2. § (1a) bekezdése

[64] 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 58. §

A Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központja területére szabadidős tevékenység, üdülés céljából történő belépés esetén külön engedély nélkül bevihető adó-vevő készülék, telefon, fényképezőgép, hang, kép vagy hang és kép rögzítésére alkalmas más készülék és alkohol, szeszes ital.[65]

A BVOP utasítás a be nem vihető tárgyakat **kiegészíti** az alábbiakkal:
- **robbanóanyag,**
- **biztonságra veszélyes gyúlékony anyagok és gyújtóeszközök, lúgok, savak, maró hatású anyagok,**
- **sugárzó anyag;**
- **gáz- és riasztó fegyver[66], hidegfegyver (pl.: íj, nyílpuska, stb.),**
- **hegyes végű vagy éles szélű tárgyak,**
- **bódító,- és pszichoaktív szerek.**

Az infokommunikációs eszközök (pl. laptop, notebook, tablet, pendrive, külső merevlemez, CD, DVD, Blu-ray lemez és egyéb adattárolók, mobil stick stb.) bv. szerv területére történő bevitelét a bv. szerv vezetője engedélyezheti.

A beléptetést végző személy a bv. szerv területére be nem vihető tárgyak tekintetében a beléptetésre váró személytől szóbeli nyilatkozatot kér. A beviteli tilalom alá eső eszközöket **a megőrzésre kijelölt helyen el kell zárni.**

A bv. szerv területére belépő **személy ruházata, csomagja** - a
- védett személy és a védelmét ellátó;
- a bíró, az ügyész, a bírósági és ügyészségi dolgozó, a pártfogó felügyelő, a közjegyző, valamint az önálló bírósági végrehajtó, végrehajtó-helyettes és kézbesítési végrehajtó;
- a hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy, továbbá
- a diplomáciai és a nemzetközi jogon alapuló egyéb mentességet élvező személyek **kivételével**

szemrevételezéssel és technikai eszközzel (kapukeretes és kézi fémkeresővel, csomagvizsgáló berendezéssel) ellenőrizhető, indokolt esetben közvetlenül is átvizsgálható. Az intézet területére be nem vihető tárgyak tekintetében tőlük szóbeli nyilatkozat kérhető.

Figyelmeztetés: Az átvizsgálás semmilyen formája nem történhet megalázó és szeméremsértő módon!

Az ellenőrzéshez szolgálati kutya is igénybe vehető. Indokolt esetben a ruházat kézzel, kézi fémkereső igénybevételével közvetlenül is átvizsgálható, melyet a bv. szerv személyi állományának a **belépő személlyel azonos nemű** tagja külön motozó helyiségben hajthat végre**.** A ruházat közvetlen átvizsgálása során az érintett személy kizárólag a felöltő vagy női kabát, a lábbeli, valamint a fejfedő levételére kötelezhető**.**

[65] 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet 3. § (1a) bekezdése
[66] 2004. évi XXIV. törvény, a lőfegyverekről, és lőszerekről, 2. § 32. pont

Az alábbi személyek a **nap bármely szakában, időkorlátozás nélkül** léphetnek be a bv. szerv területére:

- védett személyek és a kormány rendeletben[67] meghatározott állandó személyvédelemben részesülő személy,
- az alapvető jogok biztosa, illetve munkatársa,
- a büntetés-végrehajtási bíró,
- a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeletet ellátó ügyész,
- a Belügyminisztérium ellenőrzésre kijelölt munkatársa,
- büntetés-végrehajtás országos parancsnoka, helyettese és az ellenőrzési, valamint felderítési feladattal megbízott munkatársa,
- a fogvatartás körülményeivel foglalkozó nemzetközi szervezet megbízott képviselője,
- a hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, a fogvatartottak bv. szervbe történő szállítását végző, továbbá a futárszolgálatot teljesítő rendvédelmi szerv dolgozója,
- a személyi állomány és a fogvatartottak sürgősségi vagy egyéb egészségügyi ellátásában szükségszerűen vagy engedéllyel részt vevő személy,
- a rendkívüli esemény felszámolásában részt vevő személy.

Amennyiben a fenti személyek közül bárki belépésre jelentkezik, a személy bejárati biztonsági felügyelő hivatali időben a parancsnoknak, hivatali időn kívül a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek **köteles haladéktalanul jelentést tenni**, illetve ezen személyek – a belépéskor történő bejelentés mellett – külön engedély nélkül is **jogosultak a mobil telefon bv. szerv területére történő bevitelére.**

A bv. szervezet tekintetében **operatív akciónak minősül** - az országos parancsnok, vagy az általa megbízott személy részéről elrendelt - a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának szakszolgálatai, vagy szakfőosztályai által vezetett, irányított és **a tiltott tárgyak felkutatására irányuló, előzetes bejelentés nélküli akció.** Az operatív akciókkal összefüggő be- és kiléptetések végrehajtására az *„A rendkívüli események megelőzésére, megszakítására érkező közigazgatási szervek”* alcímben meghatározottak az irányadók.

Időkorlátozás nélkül léphetnek még be:

- a hatósági eljárás, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak bv. intézetbe történő szállítását végző, futárszolgálatot teljesítő rendvédelmi szerv dolgozója,
- a személyi állomány és a fogvatartottak sürgősségi vagy egyéb egészségügyi ellátásában szükségszerűen vagy engedéllyel résztvevő személy (pl. mentő, orvos),
- rendkívüli esemény felszámolásában résztvevő – külön tervekben meghatározott – személyek.

A bv. szerv területére belépő, **futárszolgálatot teljesítő rendőr a lőfegyvere leadása és személyazonossága megállapítása után további ellenőrzés céljából nem tartóztatható fel,** a ruházata, csomagja (futár táskája) **nem ellenőrizhető**. Amennyiben gépjárművel hajt be a területre, **a jármű belseje nem vizsgálható át**, tőle a be nem vihető tárgyak tekintetében **szóbeli nyilatkozatot kell kérni.**[68]

[67] 160/1996. (XI. 5.) Korm. rendelet a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről, 1. melléklet 1. pontja (módosította a 120/2018. (VII.4.) Kormány rendelet)

[68] A belföldi Állami Futárszolgálat tevékenységéről szóló 44/1998. (X. 14.) BM rendelet 7. § (3) bekezdés.

A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személyekre vonatkozó rendelkezések

A bv. szerv személyi állományának tagján kívül hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személynek minősülnek:

- állandó személyi védelemben részesülő állami vezető (a továbbiakban: védett személy) és a védelmét ellátó;
- az országgyűlési képviselő; az európai parlamenti képviselő; az önkormányzati képviselő; a kisebbségi önkormányzat képviselője; a polgármester; az önkormányzat jegyzője, illetőleg az általuk írásban megbízott személy;
- az országgyűlési biztos, továbbá az általa írásban megbízott személy;
- a bíró, az ügyész, a bírósági és ügyészségi dolgozó, a pártfogó felügyelő, a közjegyző, valamint az önálló bírósági végrehajtó, végrehajtó-helyettes és kézbesítési végrehajtó;
- a hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy;
- a bv. szerv, illetve bv. szervezet felett irányítási, felügyeleti jogot gyakorló szervek képviselője;
- a védő, valamint a fogva lévő sértett, a magánvádló és az egyéb érdekelt képviselője, továbbá a fogva lévő pótmagánvádló, illetve tanú érdekében eljáró ügyvéd;
- a nem magyar állampolgárságú fogvatartott tekintetében az állampolgársága szerinti állam diplomáciai képviselője és konzuli tisztviselője;
- a fogva tartás körülményeivel foglalkozó nemzetközi szervezet megbízott képviselője;
- a vallási közösség, továbbá a bv. szervezettel együttműködő más szervezet (személy) képviselője;
- a bv. szerv ellátásával és a fogvatartottak foglalkoztatásával, valamint anyanyelvük szabad használatával összefüggésben tevékenységet végző személy;
- a büntetőeljárásban részt vevő szakértő;
- kirendelt tolmács[69];
- a személyi állomány és a fogvatartottak sürgősségi vagy egyéb egészségügyi ellátásában szükségszerűen vagy engedéllyel együttműködő személy,
- a katona[70] állományilletékes parancsnoka vagy annak megbízottja.

A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy a bv. szervezettel vagy a bv. szervvel kötött együttműködési megállapodásban foglaltak teljesítése érdekében, illetve a feladata ellátására feljogosító igazolvány, okmány, határozat, megbízólevél vagy meghatalmazás felmutatása mellett léphet be a bv. szerv területére. A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy a **bv. szerv azon területén tartózkodhat**, ahol a feladata ellátásához jelenléte szükséges. **A büntetés-végrehajtás felügyeletét ellátó ügyész a bv. szerv bármely területén tartózkodhat.**

A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személy

[69] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 78. §-a alapján

[70] A Büntető Törvénykönyv alkalmazásában: katona a Magyar Honvédség tényleges állományú, a rendőrség, az Országgyűlési Őrség, a büntetés-végrehajtási szervezet, a hivatásos katasztrófavédelmi szerv, valamint a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagja.

- a bv. szerv ellátásával és a fogvatartottak foglalkoztatásával, valamint anyanyelvük szabad használatával összefüggésben tevékenységet végző, valamint
- a személyi állomány és a fogvatartottak sürgősségi vagy egyéb egészségügyi ellátásában szükségszerűen vagy engedéllyel együttműködő személyek **kivételével**

a fogva tartás biztonságának a fenntartása mellett a fogvatartottal ellenőrzés nélkül beszélhet.

- *Állandó személyi védelemben részesülő állami vezető és a védelmét ellátó:*

Állandó védelemben részesülő állami vezetők[71] (védett személyek):
- A köztársasági elnök,
- A miniszterelnök,
- A külpolitikáért felelős miniszter,
- Az Alkotmánybíróság elnöke,
- A Kúria elnöke,
- A legfőbb ügyész.

Speciális szabály vonatkozik a **védett személy** és kísérőik be- és kiléptetésére. A védett személyek és kísérőik be- és kiléptetése személyük, járművük és mozgásuk biztosítása a védelemhez szükséges eszközök bevitele, a parancsnok és a védelmet ellátó szervezet vezetője közötti előzetes egyeztetés szerint történik. Adott esetben még lőfegyvert is bevihetnek az intézet területére - amennyiben ez a védelemhez szükséges - és az intézet parancsnokával ezt előzetesen egyeztették. Ugyancsak **bevihetik a rendszeresített lőfegyverüket** az intézet területére az együttműködő szervek, akik az intézetben bekövetkezett rendkívüli esemény felszámolására lépnek be a bv. szerv területére (pl: TEK).

- *Az országgyűlési képviselő és az európai parlamenti képviselő:*

Az országgyűlési képviselő csak akkor léphet be a bv. szervbe vizsgálat céljából (amelynek keretében **ellenőrzés nélkül** beszélhet fogvatartottakkal), ha arra az **Országgyűlés vagy az országgyűlési bizottság felhatalmazást adott**. Az európai parlamenti képviselő – ebbéli minőségében – **vizsgálat lefolytatása céljából nem léphet be** a bv. szervbe és nem beszélhet fogvatartottakkal.

Az országgyűlési képviselő és az európai parlamenti képviselő amennyiben nem az Országgyűlés, illetve az országgyűlési bizottság felhatalmazásából **letartóztatásban lévő**, vagy olyan elítélttel szeretne bármilyen formában érintkezni, aki ellen **büntetőeljárás van folyamatban** megteheti, de arra kizárólag a Büntetőeljárásról szóló törvény a kapcsolattartásra vonatkozó előírása szerint (nem hozzátartozó esetében is a **büntetőeljárás szakaszától függően az eljáró ügyész vagy bíró engedélye alapján**), **ellenőrzés mellett kerülhet sor.**

Az országgyűlési képviselő és az európai parlamenti képviselő saját elhatározásából szeretne bármilyen formában érintkezni olyan **elítélttel**, aki ellen nincs büntetőeljárás folyamatban, **ellenőrzés mellett megteheti**. Az országgyűlési képviselő és az európai parlamenti képviselő

[71] 160/1996. (XI. 5.) Korm. rendelet a védett személyek és a kijelölt létesítmények védelméről, 1. melléklet 1. pontja (módosította a 120/2018. (VII.4.) Kormány rendelet)

általános tájékozódás, a **bv. intézet megtekintése céljából történő beléptetése megtagadható**.[72]

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 98.§ (2) bekezdése szerint az országgyűlési képviselők képviselői jogosultság gyakorlása nem eredményezheti a bv. szervek rendeltetésszerű működésének sérelmét. A bv. szervek rendeltetésszerű működéséhez tartozik, hogy oda csak munkaidőben lehet belépni és bent tartózkodni. A biztonsági területre, a fegyverszobába történő belépést, valamint a minősített adatokat tartalmazó iratokba történő betekintést kizárólag a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka engedélyezheti.
Az országgyűlési képviselők beléptetésére vonatkozó további szabályok a 30500/624-1/2019.ált. körlevélben találhatóak.

- *A büntetőeljárásban résztvevő szakértő:*

A **büntetőeljárásban résztvevő szakértő** csak a bv. szerv vezetőjével előzetesen egyeztetett időpontban, a bíróság, illetve az ügyész szakértőként való bevonásáról szóló határozatának a bemutatása mellett léphet a bv. szerv területére.

- *A bv. bíró, bv. ügyész:*

A **bv. bírótól** és a **bv. ügyésztől** a bv. szerv területére történő belépése előtt a be nem vihető tárgyak tekintetében **szóbeli nyilatkozat** kérhető.

- *A védő, a fogvatartott képviselője, ügyvédjelölt:*

A **védő,** valamint a fogva lévő sértett, a magánvádló és az egyéb érdekelt **képviselője**, továbbá a fogva lévő pótmagánvádló, illetve tanú érdekében **eljáró ügyvéd** a kirendelésről szóló határozat vagy meghatalmazás felmutatása mellett léphet be a bv. szerv területére. A belépést engedélyezni kell, ha a védő a meghatalmazásnak a fogvatartottal való aláíratása érdekében keresi fel az intézetet. **A védő a meghatalmazásnak benyújtásáig**[73] **a fogvatartottal csak ellenőrzés mellett beszélhet.** Ha a bíróság a védőt az eljárásból kizárta, az adott büntetőeljárásban nem engedélyezhető a kizárt védő bv. szerv területére történő belépése. A védő - a belépéskor történő bejelentés mellett - külön engedély nélkül is **jogosult kizárólag hangfelvételre alkalmas készülék** (pl: diktafon) bv. szerv területére történő bevitelére. A védő a fogvatartottal a bv. szerv e célra kijelölt helyiségében beszélhet.

A bv. intézet, a bíróság vagy az ügyészség jogerős határozatának kézhezvételét követően megvizsgálja az adott ügyre vonatkozó védői meghatalmazásokat. Amennyiben megállapítható, hogy a jogerős ítélettel a **meghatalmazás hatályát veszítette**, és egyéb ügyben sincs hatályban védői meghatalmazás, úgy a védőnek a fogvatartotti nyilvántartásban engedélyezett kapcsolattartók köréből történő törlésére kell intézkedni. **Ezt követően a védő bv. intézet területére történő beléptetésére az érintett fogvatartott esetében nem kerülhet sor.**

[72] A Legfőbb Ügyészség BV.911/2017/1. számon állásfoglalást adott ki az országgyűlési és az európai parlamenti képviselők bv. szervekbe történő belépésével, illetőleg a fogvatartottakkal történő kapcsolattartásával összefüggésben.
[73] Be. 45. § bekezdése

A Be. szerinti védő FANY-ban rögzített adatainak egyeztetése, a személyazonossága igazolása és a feladat ellátására feljogosító okmány (ügyvédi igazolvány), meghatalmazás vagy kirendelő határozat **egyidejű felmutatása mellett léptethető be** a bv. intézetbe.

A **fogvatartott képviselője lehet** különösen pártfogó ügyvéd, jogi segítő, törvényes képviselő, gyám, hozzátartozó, barát, akit a fogvatartott a fogvatartással kapcsolatos vagy bármely más ügyeinek rendezésével **írásban megbízhat**. Letartóztatottak esetében a rendelkezési jogkör gyakorlója által nem tiltott személyek járhatnak el.

Az **ügyvédjelöltnek** az ügyvéd mellett vagy helyetteseként a bv. intézetbe történő beléptetése során **igazolnia kell**, hogy az ügy vitelére megbízást vagy kirendelő határozatot kapott ügyvéddel (ügyvédi irodával) munkaviszonyban áll (pl.: ügyvédjelölti igazolvánnyal). **Helyettesítéskor igazolnia kell továbbá, hogy a fogvatartott ügyében jogosult eljárni.** Az igazolás származhat az ügyvédjelöltet foglalkoztató ügyvédtől (ügyvédi irodától), de elfogadható a helyettesítésre jogosult ügyvédjelölt nevének az ügyvéd részére adott meghatalmazáson való feltüntetése is.

- *Kirendelt tolmács:*

Ha a letartóztatott a magyar nyelvet nem beszéli, lehetővé kell tenni a Be. szerinti védővel való érintkezés során a **tolmács igénybevételét**. A bv. intézet a **belépés engedélyezése előtt megvizsgálja** a nyilvántartásában, hogy a rendelkezési jogkör gyakorlója nem korlátozta-e, illetve nem tiltotta-e el a kapcsolattartástól a tolmácsként belépni kívánó személyt. **Ha a kapcsolattartástól nincs eltiltva, a tolmács belépését lehetővé kell tenni.**

A **tolmács** csak a védővel egyidejűleg - a kirendeléséről szóló határozat felmutatása mellett - léphet be a bv. szerv területére.

- *A hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását végző személy:*

A hatósági eljárást, illetve nyomozati cselekményt végző személy a feladata elvégzéséhez szükséges fényképezőgép, illetve hang és kép rögzítésére alkalmas más készülék, hordozható számítógép bevitelére - a belépéskor történő bejelentés mellett - **külön engedély nélkül is jogosult.**

A hatósági eljárást, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy a **rendszeresített kényszerítő eszközöket - a lőfegyver kivételével - a bv. szerv területén is magánál tarthatja.**

- *A rendkívüli események megelőzésére, megszakítására érkező közigazgatási szervek:*

Rendkívüli esemény gyors megelőzése, megszakítása, felszámolása érdekében a Terrorelhárítási Központ, a Rendőrség, a Katasztrófavédelem, a közvetlen életveszély elhárítása érdekében az Országos Mentőszolgálat, továbbá a tiltott tárgyak felkutatása érdekében a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka vagy az általa megbízott személy által elrendelt, a BVOP szervezeti eleme által vezetett, irányított, előzetes bejelentés nélküli operatív akció résztvevőinek a bv. szerv területére történő beléptetése alkalmával, a **bv. szerv**

személyi állománya ellenőrzést nem hajthat végre. A belépő közigazgatási szerv beosztotti állományának illetékességét, létszámukat, az általuk alkalmazott, használt eszközök, anyagok legalitását a csoport vezetőjének összesítve igazolja.

- *OPCAT Nemzeti Megelőző Mechanizmus Főosztály*[74]*:*

Az OPCAT Főosztály ellenőrzéseit megbízottak, külső szakértők, tolmácsok és tapasztalati szakértők (pl. volt fogvatartottak) is végezhetik. Az OPCAT Főosztály munkatársai és az ellenőrzést végzők a helyszínen a bv. szerv **személyi állományának felügyelete nélkül** bárkivel (pl. hozzátartozó, ügyvéd) beszélhetnek, ha az érintettek az ellenőrzés helyszínén tartózkodnak. Az ellenőrzést végzők számára az ellenőrzés idejére külön helyiséget szükséges biztosítani, az ellenőrök **saját kép- és hangfelvétel készítését lehetővé tevő eszközeiket használhatják**.

Az OPCAT Főosztály tagjai az előre be nem jelentett ellenőrzéseiket az adott helyszínre vonatkozó **megbízólevél és vizsgálati terv** alapján végzik, a látogatásra **bármelyik napszakban sor kerülhet**. Amennyiben az általános működéstől eltérő helyzet áll elő, úgy az OPCAT Főosztály munkatársai általános, visszavonásig érvényes megbízólevéllel is igazolhatják megbízatásukat. A megbízóleveleket az alapvető jogok biztosa írja alá és látja el bélyegzőjével.

- *A bűnmegelőzési célú, továbbá szakmai látogatás keretén belül belépő személyekre vonatkozó speciális rendelkezések:*

Bűnmegelőzési célú látogatásra a bv. szerv vezetőjével **előre egyeztetett időpontban**, hivatali időben kerülhet sor. A bűnmegelőzési célú látogatásra érkező tanulói vagy hallgatói csoport az oktatási intézmény által előzetesen megküldött **névjegyzék alapján léptethető be**, mely tartalmazza a hallgatók nevét, anyja nevét, születési dátumát, továbbá a személyazonosság igazolására alkalmas okmány számát. A beléptetést végző személy tanulói vagy hallgatói csoport belépése esetén a belépő személyek nyilvántartásába **kizárólag a csoport létszámát és a személyes adatokat tartalmazó névjegyzék iktatószámát rögzíti**. A bv. szervhez szakmai látogatás céljából érkező nem magyar állampolgár belépését az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese engedélyezi.

A bv. szerv személyi állományának munkaidőn kívüli belépésre vonatkozó szabályok

A bv. szerv személyi állományának tagja szolgálatteljesítés vagy munkavégzés céljából meghatározott szolgálati időrendszerének vagy munkarendjének megfelelően léphet be a bv. szerv területére. Beléphetnek továbbá **szabadidőben, szabadnapon, szabadság ideje alatt személyes ügyintézés** (orvosi rendelés, pénztár, étkezés, kondicionáló terem használat, stb.) céljából is, azonban a bv. szerv területén való mozgást kizárólag az **ügyintézés helyszínére kell korlátozni.** A fogvatartottak elhelyezésére, foglalkoztatására és munkáltatására szolgáló helyszíneken történő ügyintézést kivételes esetekben a bv. szerv vezetője, vagy az általa megbízott vezető engedélyezheti. Nem a bv. szerv, de a bv. szervezet személyi állományába tartozó személyi állományi tag a bv. szerv vagy az illetékes szakterületi vezetőjével egyeztetett időpontban léphet be a bv. szerv területére.

[74] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 2/2019. (01.15.) OP körlevele a nemzeti megelőző mechanizmus zavartalan működésének biztosítására (30500/803-2/2019. ált)

A nem a fogvatartottak elhelyezésére, foglalkoztatására kijelölt bv. szerv személyi állományának tagjai egyedi azonosításra alkalmas elektronikus beléptetőrendszerrel történő belépése esetén a belépési jogosultságot vélelmezni kell, egyéb azonosítás nem szükséges.

A fogvatartott látogatóira vonatkozó rendelkezések

A fogvatartott látogatója a látogatási engedély alapján léptethető a bv. szerv területére. A látogató ruházatát és csomagját **ellenőrizni kell**, amihez technikai eszköz és szolgálati kutya is igénybe vehető. A látogató a járművét csak a bv. szerv arra kijelölt területére viheti be. A látogató a bv. szerv területén csak felügyelet mellett mozoghat. A látogató a fogvatartottal az erre kijelölt helyiségben beszélhet, a beszélgetés ellenőrizhető. Amennyiben olyan személy érkezik látogatási céllal, akinek neve az **értesítésen nem szerepel**, de az elítélt kapcsolattartói között nyilvántartott, a látogatás végrehajtásának irányításával megbízott vezető - az elítélt kérelme alapján - a látogatást és a belépést engedélyezheti. A nem magyar állampolgárságú elítélthez külföldről érkezett személy látogatását **lehetőség szerint soron kívül** is engedélyezni kell.
Amennyiben a beléptetett személy olyan magatartást tanúsít, amellyel a fogvatartás rendjét és biztonságát megsérti, a tevékenysége azonnali felfüggesztése mellett, a bv. szerv területéről ki kell utasítani.

A fogvatartott képviselőjének belépésére, ellenőrzésére vonatkozó rendelkezések

A fogvatartással kapcsolatos ügyben az elítélt vagy az egyéb jogcímen fogvatartott **képviselőt hatalmazhat meg**, akinek a képviseleti jogosultságát igazolni kell. A képviselő tevékenysége nem sértheti vagy veszélyeztetheti a fogvatartás biztonságát, illetve a végrehajtás rendjét. Nem járhat el képviselőként, akit a rendelkezési jogkör gyakorlója vagy a végrehajtásért felelős szerv vezetője a fogvatartottal való kapcsolattartásból kizárt.

Ha a képviselő **magatartása súlyosan sérti vagy veszélyezteti a fogvatartás biztonságát** vagy a végrehajtás rendjét, a végrehajtásért felelős szerv vezetője a képviselőt indokolt határozattal az elítélttel vagy az egyéb jogcímen fogvatartottal való kapcsolattartásból kizárja.
A fogvatartással kapcsolatos ügyben vagy bármely más ügyben az elítélt és az egyéb jogcímen fogvatartott képviselőjével mind írásban, mind szóban és – a fogvatartást foganatosító szerv rendjének a megtartásával – a látogatás során **személyesen, ellenőrzés mellett érintkezhet**.
A fogvatartott képviselője nem léphet a bv. szerv területére, ha a fogvatartottal való kapcsolattartását a folyamatban lévő büntetőeljárás eredményessége érdekében az ügyész vagy a bíróság korlátozta vagy kizárta, illetve akkor sem, ha magatartása - a rendelkezésre álló adatok alapján - az intézet biztonságát veszélyezteti.

A szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítéltre vonatkozó rendelkezések

A kegyelmi eljárás során az igazságügyért felelős miniszter által elrendelt szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítélt a Büntetés-végrehajtás Központi Kórház értesítése alapján léphet be a bv. szerv területére. **A szabadlábon lévő elítélt a bv. szerv területén felügyelet mellett mozoghat.**

7.3. A be- és kilépés dokumentumai

Be- és kilépés témakörénél lényeges tisztázni azt, hogy mit köteles dokumentumként elfogadni a személy és gépjármű-bejárati biztonsági felügyelő.

A személyazonosítás elvégzéséhez az alábbi **érvényes arcképes okmányok** alkalmasak:

- **"Személyazonosító igazolvány" vagy,**
- **"Vezetői engedély" vagy,**
- **"Útlevél".**

A bv. szerv területére „hivatalos" vagy „magánjellegű" ügyben belépni szándékozó személyektől a személyazonosításra az alábbi egyéb okmányok fogadhatók el[75]:

- ***a büntetés-végrehajtási szervezet személyi állományának tagja***
  - hivatásos és rendvédelmi szolgálati jogviszonyban álló személyi állományi tag esetében Szolgálati igazolvány, illetve a rendszeresített szolgálati igazolvánnyal történő ellátásig kiadott Állandó belépési engedély és személyazonosító okmány
  - munkaviszonyban álló személyi állományi tag esetében Állandó belépési engedély és/vagy személyazonosító okmány
- ***a fogvatartotthoz látogatási céllal érkező személy***
  - látogatási engedély és személyazonosító okmány
- ***a szakorvosi vizsgálatra jelentkező, szabadlábon lévő elítélt***
  - a Büntetés-végrehajtás Központi Kórház értesítése és személyazonosító okmány
- ***a bűnmegelőzési célú látogatás keretén belül az oktatási intézmények oktatója, valamint 14. életévét betöltött tanulója, hallgatója***
  - az oktatási intézmény által előzetesen megküldött névjegyzék és személyazonosító okmány
- ***a bv. szerv parancsnoka, igazgatója, főigazgató főorvosa, ügyvezető igazgatója által engedélyezett személy***
  - személyazonosító okmány
- ***a fogvatartott nem védőként eljáró jogi képviselője, törvényes képviselője, illetve meghatalmazás alapján eljáró egyéb képviselője***
  - meghatalmazás és személyazonosító okmány
- ***állandó személyi védelemben részesülő állami vezető és a védelmét ellátó***
  - személyazonosító okmány
- ***az országgyűlési képviselő; az európai parlamenti képviselő; az önkormányzati képviselő; a kisebbségi önkormányzat képviselője; a polgármester; az önkormányzat jegyzője; illetőleg az általuk írásban megbízott személy***
  - képviselői igazolvány vagy megbízás és személyazonosító okmány
- ***az alapvető jogok biztosa, továbbá az általa írásban megbízott személy***
  - Szolgálati igazolvány
- ***a bíró, az ügyész, a bírósági és ügyészségi dolgozó, a pártfogó felügyelő, a közjegyző, valamint az önálló bírósági végrehajtó, végrehajtó-helyettes és kézbesítési végrehajtó***
  - bírói igazolvány vagy
  - ügyészi igazolvány vagy
  - igazságügyi alkalmazotti igazolvány,

[75] A BVOP Biztonsági Szolgálatvezetőjének körlevele a bv. szervek területére történő beléptetésre jogosító igazolványok felsorolása és az igazolvány mintatár kiadása tárgyában (30500/8193-4/2020.ált)

  - pártfogó felügyelő esetében Kormányhivatal arcképes igazolványa és személyazonosító okmány,
  - közjegyző esetében az eljárásban illetékességet igazoló okirat, arcképes közjegyzői igazolvány és személyazonosító okmány,
  - bírósági végrehajtó és helyettese esetén a végrehajtásról szóló bírósági végzés, arcképes bírósági végrehajtói igazolvány vagy helyettes bírói végrehajtói igazolvány
- ***a hatósági eljárás, nyomozati cselekményeket, illetve a fogvatartottak intézetbe szállítását, előállítását és terhelt elfogása és megtalálása esetén meghatározott bíróság, ügyész, nyomozó hatóság elé állítását végző személy***
  - Szolgálati igazolvány
- ***a bv. szerv, illetve bv. szervezet felett irányítási, felügyeleti jogot gyakorló szervek képviselője***
  - a Belügyminisztérium meghatározott vezetőitől személyazonosító okmány,
  - a Belügyminisztérium ellenőrzésre jogosult munkatársai esetében államtitkár által kiállított megbízólevél és személyazonosító okmány,
  - a BVOP személyi állományi tagjai esetén Szolgálati igazolvány, ellenőrzés esetén Ellenőrzési program vagy Megbízólevél vagy Nyílt parancs és Szolgálati igazolvány
- ***a védő, valamint a fogva lévő sértett, a magánvádló és az egyéb érdekelt képviselője, továbbá a fogva lévő pótmagánvádló, illetve tanú érdekében eljáró ügyvéd***
  - arcképes ügyvédi, alkalmazott ügyvéd, ügyvédjelölt igazolvány és kirendelésről szóló határozat vagy meghatalmazás
- ***a nem magyar állampolgárságú fogvatartott tekintetében az állampolgársága szerinti állam diplomáciai képviselője és konzuli tisztviselője***
  - arcképes konzuli igazolvány
- ***a fogvatartás körülményeivel foglalkozó nemzetközi szervezet megbízott képviselője***
  - magyar nyelvű igazolvány vagy megbízólevél és személyazonosító okmány
- ***a vallási közösség, továbbá a bv. szervezettel együttműködő más szervezet (személy) képviselője***
  - a bv. szerv által a tevékenység gyakorlására kiállított vagy általa aláírt belépési engedély és személyazonosító okmány
- ***a bv. szerv ellátásával és a fogvatartottak foglalkoztatásával, valamint anyanyelvük szabad használatával összefüggésben tevékenységet végző személy***
  - személyazonosító okmány
- ***a büntetőeljárásban részt vevő szakértő***
  - szakértői igazolvány, a bíróság vagy ügyészség által kiállított kirendelő határozat és személyazonosító okmány
- ***a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény alapján kirendelt tolmács***
  - kirendelő határozat vagy megbízólevél és személyazonosító okmány
- ***a személyi állomány és a fogvatartottak sürgősségi vagy egyéb egészségügyi ellátásában szükségszerűen vagy engedéllyel együttműködő személy***
  - mentesül az ellenőrzés alól
- ***a katona állományilletékes parancsnoka vagy annak megbízottja***
  - Szolgálati igazolvány
- ***futárszolgálatot teljesítő rendvédelmi szerv dolgozója***

- Szolgálati igazolvány

- ***rendkívüli esemény megelőzését, megszakítását, felszámolását végző szerv személyi állománya***
  - mentesül az ellenőrzés alól.

Megjegyzés: a külföldi állampolgárok beléptetésének az engedélyezése kizárólagos parancsnoki hatáskör! A hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személytől adategyeztetés végett, a feladata ellátására feljogosító igazolvány mellett a személyazonosító igazolvány is kérhető.

7.4. Belépésre jelentkező személyek ruházatának, csomagjának, valamint a gépjárművek ellenőrzése

A bv. szerv területére belépő személy ruházatának, csomagjának közvetlen átvizsgálása nem történhet megalázó, szeméremsértő módon. A **személyi állomány azonos nemű tagja** a ruházatot külön átvizsgáló helyiségben közvetlenül is átvizsgálhatja. A belépni szándékozó személy belépésének megtagadása, továbbá a beléptetett személy eltávolításának szükségessége esetén a helyszín azonnali elhagyására kell felszólítani, és amennyiben a felszólításnak nem tesz eleget, az eltávolítására a rendőrség segítségét kell kérni. **Nem léptethető be zavart állapotban lévő személy, továbbá aki az előzetes figyelmeztetés ellenére is tiltott tárgyat kísérel meg bejuttatni a bv. szerv területére. Tiltott tárgy általánosságban** véve minden olyan tárgy, eszköz, anyag, szer, mely a büntetés-végrehajtás törvényes rendjét, az ott feladatot ellátók, valamint a fogvatartottak életét, testi épségét veszélyezteti.[76]

Abban az esetben, ha a belépésre jelentkező személy közli, hogy "**szívritmus mesterséges fenntartására szolgáló készüléket**" visel és azt hivatalos irattal is igazolja, a ruházata csak kézzel vizsgálható át, technikai eszköz az ellenőrzéshez nem alkalmazható. Amennyiben a belépni szándékozó személy igazolással nem rendelkezik, belépése a bv. szerv területére megtagadható. A bv. szerv területére belépni kívánó személy, aki beléptetése során közli, hogy egészségi állapota miatt **életmentő gyógyszer tartására van szüksége** és azt orvosi igazolás alapján hitelesen igazolni tudja, az abban megjelölt mennyiségű gyógyszert magánál tarthatja. Az érintettnek nyilatkoznia kell a gyógyszer felhasználási formájáról, továbbá annak **ellenőrzését lehetővé kell tennie a személyi állomány részére.**

A beléptetést végző személy köteles a járműveket és rakományukat biztonságtechnikai, valamint egyéb, arra alkalmas eszközök alkalmazásával különösen kamera, alvázvizsgáló tükör, létra alkalmazásával - akár speciálisan kiképzett kutya igénybevétele mellett - alapos ellenőrzésnek alávetni. **Ennek során vizsgálni kell a gépjármű motor-, utas-, és szállító terét, valamint alvázát is.** A bv. intézet területén lévő munkahelyekről a **gépjárművek kiléptetése kizárólag létszámellenőrzést követően** a biztonsági tisztnek, gazdasági társaság esetén a munkáltatás-biztonsági vezetőnek történő **jelentéstétel után, annak engedélyével hajtható végre**. A bv. **intézeten kívüli munkaterületek** vonatkozásában a létszámellenőrzés végrehajtását és a jármű távozásának engedélyezését külön személyek részére kell feladatként meghatározni.

[76] A BVOP Biztonsági Szolgálatának Módszertani Útmutatója a biztonságra veszélyes tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása érdekében végrehajtandó kockázatelemzés elkészítéséhez, 3. pont

7.5. A személybejárati biztonsági felügyelő

A személybejárati biztonsági felügyelő jogállása

A személybejárati biztonsági felügyelő közvetlenül a szolgálatban lévő biztonsági tiszt alárendeltségébe tartozik.

A személybejárati biztonsági felügyelő feladatai

- a személybejárati kapu őrzése és védelme, a szolgálatteljesítési hely fegyveres biztosítása,
- a bv. szerv tulajdonának védelme,
- a be-, és kiléptetések végrehajtása, arról nyilvántartás vezetése (adott esetben elektronikus formában), a belépési engedélyek kiállítása, ajtók működtetésére alkalmas belépő kártyák, kulcsok, kitűzők és személyi riasztók kiadása-visszavétele,
- a kapu közelében csoportosulás vagy más rendellenesség észlelése esetén jelentéstétel a szolgálatban lévő biztonsági tiszt felé,
- a személybejárati kapun illetéktelen személy bejutásának, fogvatartott szökésének, valamint a bv. szerv biztonságára veszélyes eszközök, anyagok bevitelének, vagy a bv. szerv tulajdonát képező tárgyak jogtalan kivitelének megakadályozása,
- érvényt szerezni a tiltó rendelkezéseknek, alkalmazni a be- és kiléptetésre vonatkozó helyi rendelkezéseket,
- a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás szabályairól szóló 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet 2. § (1a) bekezdésében foglalt kivétellel a be- és kilépő személyazonosságának, a belépés indokának, valamint a be- és kilépésre jogosító igazolványok, állandó belépési engedélyek vagy egyéb iratok ellenőrzése,
- * a be- és kilépők táskáinak, csomagjainak, ruházatának ellenőrzése, átvizsgálása, szükség esetén alkoholos befolyásoltságának ellenőrzése a vonatkozó rendelkezések szerint,
- * a be- és kilépők ellenőrzésére szolgáló, rendszeresített berendezések, technikai eszközök alkalmazása,
- * a fogvatartottakhoz érkező látogatók belépési jogosultságának, személyazonosságának ellenőrzése,
- a bv. szerv területén ideiglenes jelleggel dolgozó, nem a büntetés-végrehajtás alkalmazásában lévő személy be- és kiléptetése a bv. szerv vezetője által jóváhagyott engedély alapján,
- a beléptetés érdekében intézkedés az ügyintéző személy megkereséséről,
- az őrhelyen elhelyezett szolgálati okmányok, valamint elektronikus szolgálati naplók, nyilvántartások pontos vezetése.

A *-gal jelölt feladatok végrehajtásával a személybejárati felügyelő mellé rendelt egyéb személyi állományi tag is megbízható.

A be- és kilépésre jogosultság vizsgálata fogvatartott esetében

A nyilvántartási szakterület a bv. intézetből ideiglenesen eltávozó elítélt részére igazolványt állít ki, amely az elítélt személyazonosságának igazolására szolgál. **Az igazolvány feljogosítja az elítéltet a bv. intézetből való ki-, illetve a bv. intézetbe való belépésre.**

A személybejárati biztonsági felügyelő vagy FBŐ a fogvatartottak be- és kiléptetése során megvizsgálja:
- az engedéllyel történő intézetelhagyás esetén a távozásra jogosító iratok, valamint visszaérkezéskor az azokon feltüntetett adatok valódiságát,
- az okmányok, valamint a nyilvántartás alapján az intézetet engedéllyel elhagyni szándékozó, továbbá a szabadságvesztés megkezdésére vagy folytatására, és az elzárás végrehajtásának megkezdésére jelentkező, továbbá a rendőrség által átkísért fogvatartott személyazonosságát,
- ha a fogvatartott szállítása, előállítása vagy egészségügyi intézménybe való kihelyezése a személybejárati kapun keresztül történik, akkor az erről szóló okmány valódiságát.

A szabadulási igazolás **aláírás és iratmintáját** a bv. intézet azon kijáratánál kell elhelyezni, ahol a tényleges szabadítás történik.

A személybejárati biztonsági felügyelő szolgálati nyomtatványai

Az állandó belépési engedéllyel rendelkező személyeket - ha a nyilvántartásukra egyéb lehetőség nincs - az erre a célra rendszeresített E-naplóba be kell vezetni. Ezt az engedélyt azon személyek részére kell kiállítani, akik rendszeresen járnak az intézetbe munkavégzés, vagy egyéb hivatalos célból.
Állandó belépési engedélyt csak az intézet parancsnoka adhat ki, ami a **személyi igazolvánnyal együtt érvényes**. Az ilyen engedéllyel rendelkező személy a részére meghatározott területen - amelyet az engedélyen fel kell tüntetni - szabadon mozoghat. A kiadott engedélyeket név és sorszám szerint nyilván kell tartani.
Az **egyszeri belépési engedéllyel** rendelkező személy adatait értelemszerűen kell rögzíteni. Ezen személyek az engedélyező rendelkezéseinek megfelelően a bv. szerv területén kísérettel, vagy anélkül mozoghatnak. Ez utóbbi esetben a vonatkozó jelzést a felsőruházaton ellenőrizhető módon kell viselni. A naplót naponta év, hó, nap bejegyzéssel kell megnyitni, és egy vízszintes vonallal kell lezárni.

7.6. A járműbejárati biztonsági felügyelő

A járműbejárati biztonsági felügyelő jogállása

A gépjármű-bejárati biztonsági felügyelő közvetlenül a szolgálatban lévő biztonsági tiszt alárendeltségébe tartozik.

A gépjármű bejárati biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatai
- megegyezik a személybejárati biztonsági felügyelő feladataival (a gépjármű-kapura értelemszerűen alkalmazva),
- a gépjárművek be- és kiléptetésének végrehajtása, a forgalmi napló tényszerű vezetése,

- anyagszállításkor az okmányok vizsgálata, tárolása, a jogtalan szállítás megakadályozása, továbbá haladéktalan jelentése a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek,
- a be- és kihajtó jármű átvizsgálása, a vezetőfülke, az alváz, valamint a jármű minden elrejtőzésre vagy anyagszállításra alkalmas egyéb részeinek ellenőrzése,
- kilépő gépjárművek esetében a kihajtás engedélyeztetése a szolgálatban lévő biztonsági tiszttel,
- a járműforgalmat zavaró személyről, járműről vagy egyéb körülményről azonnali jelentéstétel a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek.

Zárt rakterű gépjárművek ellenőrzése

Azokban a bv. intézetekben, ahol nagy mennyiségű illetve méretű készáru vagy anyag szállítása történik, a bv. intézet területén működő gazdálkodó szervezet részéről, valamint minden olyan szállítmány ellenőrzését, amelyet a járműbejárati kapunál ellenőrizni nem lehet, a jármű rakodását, valamint ki- és beléptetését a parancsnok és a gazdálkodó szervezet vezetője külön intézkedésben szabályozza.
Az intézkedésben meghatározzák a rakodás irányítását és ellenőrzését végrehajtó személy feladatait és a gépjármű be- és kiléptetésének rendjét. A járműbejárati biztonsági felügyelő ebben az esetben csak az előzőekben felsorolt területek ellenőrzéséért felel. **A zárt raktér ellenőrzéséért az a személy felel, akit a rakodás felügyeletével megbíztak.**

A jármű kísérésének és rakodásának ellenőrzése

A gépjármű kísérésével megbízott személynek a jármű bv. szerv területén való tartózkodása alatt **meg kell akadályoznia**, hogy
- a járművön fogvatartott elrejtőzzön,
- a szállítójegyen feltüntetettől eltérő mennyiségű vagy minőségű anyagot szállítsanak be-, illetve el a bv. szervből,
- a járművel érkező személy és bármely fogvatartott tiltott kapcsolatot létesítsen,
- tiltott tárgy a bv. szerv területére be-, illetve onnan a bv. szerv tulajdonát képező tárgy, anyag vagy eszköz engedély nélkül kijusson,
- a jármű, vagy az azzal érkező személyek az engedélyezett útvonalat elhagyják, a bv. szerv számukra nem engedélyezett területére belépjenek.

A járműbejárati biztonsági felügyelő szolgálati nyomtatványai és vezetésének szabályai

A **járműforgalmi elektronikus alkalmazás** a bv. szervhez érkező és onnan távozó minden jármű és rakományának, valamint a rajta lévő személyek nyilvántartására szolgál. Ez a szabály nem vonatkozik a védett személyt és a védelmét ellátó személyeket szállító járművekre. Ez esetben a parancsnok külön rendelkezésben határozza meg a járműbejárati biztonsági felügyelő feladatait.

A gépjárműforgalmi napló a Navigator rendszer E-napló menüpontjában a **Belépő személyek, gépjárművek nyilvántartása** fülön érhető el. A belépő személyek és gépjárművek egy felületen nyilvántarthatóak, értelemszerű kitöltése szükséges a bv. intézetek, intézmények és bv. gazdasági társaságok személy- és gépjárműbejáratain. A „Belépő személyek, gépjárművek felvétele” ablakban a gépjármű beléptetése sofőr megadásával,

valamint a „Gépjárművel érkezett” részegység kitöltésével történik. A belépő személyek, gépjárművek nyilvántartásának alkalmazása a kettős funkció miatt a személy- és a gépjárműbejáratokon egyaránt történik, így a gépjárműbejáratokon is van lehetőség a személyek és a gépjárművek egyidejű és egy felületen történő beléptetésére.

Az elektronikus felületen történő kitöltést és naplóvezetést legkésőbb 2020. szeptember 1-jétől teljeskörűen alkalmazni kell. Ezzel egyidejűleg egy új papír alapú gépjárműforgalmi napló megnyitását kell elvégezni, amelyet a biztonsági tiszt páncélszekrényében kell elhelyezni arra az esetre, amikor nem lehetséges az elektronikus adatrögzítés.[77]

A személy-, illetve a gépjármű-bejárati biztonsági felügyelőre vonatkozó közös szabályok

A személy-, illetve a gépjármű-bejárati biztonsági felügyelő a büntetés-végrehajtási szervek területére történő be- és kilépés, valamint a büntetés-végrehajtási szervek területén tartózkodás szabályairól szóló 44/2007. (IX.19.) IRM rendelet 2. § (1a) bekezdésében foglalt kivétellel a bv. szervbe érkező, onnan távozó személy be, illetve kiléptetése előtt meggyőződik:

- a személy személyazonosságáról,
- a be-, vagy kilépés jogosultságáról,
- a belépés okáról, arról, hogy az ügyintéző fogadja-e a belépésre jelentkezőt,
- a belépésre jogosító igazolvány, engedély, határozat meglétéről, érvényességéről, valódiságáról.

Abban az időszakban, amikor nincs személybejárati-, illetve gépjármű-bejárati biztonsági felügyelő, feladatait a szolgálatban lévő biztonsági tiszt – bv. gazdasági társaság esetén a munkáltatás-biztonsági vezető – által kijelölt biztonsági felügyelő látja el.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a bv. objektum fogalma?
- Mi az objektumvédelem fogalma?
- Ismertesse az objektumvédelem célját!
- Sorolja fel, mi ellen irányulhat támadó tevékenység!
- Milyen cselekményekben nyilvánulhatnak meg a támadó cselekmények?
- Mi eredményezhet béke időszakban védelmi helyzetet?
- Ismertesse az objektumvédelem fokozatait!
- Ismertesse a védelem szolgálati tagozódásait!
- Sorolja fel a bv. intézet biztonsági berendezéseit, technikai eszközeit és jellemezze!
- Mi a biztonsági felügyelő fogalma?
- Sorolja fel az őrhelyen felállított felügyelő feladatait?
- Ismertesse az őrhelyen tiltott magatartásokat!
- Ismertesse a biztonsági felügyelő kötelességeit!
- Ismertesse a biztonsági felügyelő ellenőrzésére vonatkozó szabályokat!

[77] A BVOP Biztonsági Szolgálat-vezetőjének körlevele az elektronikus okmányok vezetésével kapcsolatban (30500/1049-2/2020.ált)

- Mi a járőr fogalma?
- Kik jogosultak járőrszolgálat elrendelésére?
- Ismertesse a járőrszolgálat fajtáit!
- Mi az útirányterv?
- Ismertesse a járőrszolgálat formáit?
- Mi a járőrözési tevékenységet ellátó biztonsági felügyelő feladatai?
- Ismertesse a bv. szervek területére történő be- és kilépés törvényi szintű szabályait!
- Sorolja fel milyen eszközök és anyagok nem vihető be a bv. szerv területére!
- Sorolja fel, mely személyek élveznek mentességet a bv. szerv területére történő be- és kilépéskor az ellenőrzés és a közvetlen átvizsgálás alól!
- Ismertesse milyen okmányok alapján léptethetőek be a belépni szándékozó személyek!
- Ismertesse a személybejárati biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatait!
- Ismertesse a gépjármű bejárati biztonsági felügyelő vagy FBŐ feladatait!
- Ismertesse a jármű kísérésének és rakodásának ellenőrzési szabályait!

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a biztonsági osztály fogalma?
- Mi a biztonsági osztály szervezeti felépítése?
- Ismertesse a biztonsági tevékenység területeit és azok feladatkör szerinti szolgálati tagozódását!
- Sorolja fel az őrhelyen felállított felügyelő feladatait?
- Ismertesse az őrhelyen tiltott magatartásokat!
- Ismertesse a biztonsági felügyelő ellenőrzésére vonatkozó szabályokat!

VI. FEJEZET

A KÉNYSZERÍTŐ ESZKÖZÖK ALKALMAZÁSÁNAK RENDJE[78]

1. Az intézkedési kötelezettség és az intézkedések alkalmazásának közös szabályai

A személyi állomány tagja a bv. szervezet feladatkörében, szolgálati beosztásának (munkakörének) a jogszerűellátása során a jogszabályokban meghatározott intézkedések megtételére jogosult és köteles.

Az arányosság

Az intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban annak törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas intézkedés közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett a lehető legkisebb személyi korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.[79]

Az intézkedés jogszerűségének feltétele, hogy valamely elérni kívánt magatartás kikényszerítésénél, más esetben a jogellenes magatartás megelőzésénél vagy elhárításánál alkalmazott eljárás nem okozhat az intézkedés céljával nyilvánvalóan arányban nem álló sérelmet.

A kínzás tilalma

Az intézkedő nem alkalmazhat kínzást, kényszervallatást[80], embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A személyi állománytagja az ilyen magatartás tanúsítóját a cselekmény abba hagyására felszólítani, vele szemben intézkedni, vagy az intézkedésre jogosult személynek jelentést tenni köteles.[81]

A kényszervallatás jogi tárgya az államapparátus jogszerű működésébe vetett bizalom, az igazságszolgáltatás rendjének sérthetetlenségéhez fűződő társadalmi érdek. A kényszervallatás csak abban az esetben valósulhat meg, ha a hivatalos személy eljárásában jogosult valakit vallomás, nyilatkozat tételére felhívni. A bűncselekmény megállapításához az szükséges, hogy a hivatalos személy az eljárása során erőszakot, fenyegetést, vagy más hasonló módszert azért alkalmazzon, hogy ezen személy vallomást vagy nyilatkozatot tegyen, illetőleg ne tegyen.

[78] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény IV. fejezete
1995. évi CVII. törvény indoklása
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezete
Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről

[79] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (2) bekezdés

[80] BTK, 303. §

[81] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (3) bekezdés

A kínzás, valamint az embertelen bánásmód vagy büntetés fizikai vagy lelki szenvedéssel jár, egy cselekmény akkor megalázó, ha az áldozat súlyosan megszégyenül. A megalázó bánásmód vagy büntetés lényege, hogy az érintettben olyan erős félelmet, lelki gyötrelmet és alsóbbrendűségi érzést okoz, ami alkalmas arra, hogy a testi és lelki ellenállását megtörje.[82]

A fogvatartottaktól meg kell követelni a végrehajtás rendjének betartását, nem részesülhetnek jogszabályellenes kedvezményben, nem lehet tiltott kapcsolat vagy összefonódás a személyi állomány és a fogvatartottak között.

A személyi állomány tagja köteles megakadályozni, hogy a fogvatartottak egymást bántalmazzák, sanyargassák, vagy egyéb, az emberi méltóságot sértő magtartást tanúsítsanak.[83]

Az intézkedés módja

Az intézkedés során kerülni kell a sérülés okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés során megsérült személy részére – amint az lehetséges – segítséget kell nyújtani, gondoskodni kell az orvosi ellátásról, kórházi elhelyezés esetén a hozzátartozó vagy más a sérülttel kapcsolatban álló személy értesítéséről.[84]

Az intézkedő a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, az életet, a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti.[85]

Az intézkedésre jogosultság igazolása

A személyi állomány egyenruha viselésére kötelezett tagját az intézkedése során az egyenruhája és az azon elhelyezett azonosítószáma, a nem egyenruhában szolgálatot teljesítő tagját a szolgálati igazolványa igazolja.[86]

Az intézkedésre való jogosultság igazolása különösen fontos lehet akkor, amikor az intézkedő egyenruha viselésére nem kötelezett, vagy ha az intézkedésre nem fogvatartott személlyel szemben kerül sor.

A tájékoztatási kötelezettség

Az elítéltet, közvetlenül a bv. intézetbe való befogadása után írásban tájékoztatni kell a törvényben meghatározott jogokról, szabályokról. Tájékoztatni kell továbbá, hogy a büntetés-végrehajtás törvényes rendjének megsértése esetén, illetve annak fenntartása érdekében a **személyi állomány tagjai több intézkedés megtételére jogosultak**, illetve kötelezettek, így **kényszerítő eszközöket is alkalmazhatnak**. A befogadás után át kell adni az alábbi

[82] Haraszti Margit Katalin: A kínzás és az embertelen vagy megalázó bánásmód és büntetések tilalma az ENSZ és az Európa Tanács legfontosabb dokumentumaiban, valamint az állampolgári jogok országgyűlési biztosának tevékenységében, Tanulmány

[83] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (4) bekezdés

[84] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (5) bekezdés

[85] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 229. pont

[86] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (6) bek. Hatályos: 2015.01.01.-től

tájékoztató formanyomtatványt, egyúttal szóban is fel kell hívni a fogvatartott figyelmét a kényszerítő eszközök alkalmazásának, lehetőségére. Nem magyar állampolgárságú fogvatartottat anyanyelvén, vagy az általa érthető más nyelven kell tájékoztatni. A tájékoztatás megtörténtét, a tájékoztató nyomtatvány átvételét, a fogvatartott aláírásával az elismervényen igazolja. Az elismervényt a fogvatartott bv. irataival együtt kell tárolni.

TÁJÉKOZTATÓ

Ön bv. intézetben van, ezzel a szabad élethez képest megváltozott körülmények közé került. Kérjük, olvassa el ezt a tájékoztatót azért, hogy a fogva tartása során tájékozatlanságból ne kerüljön sor Önnel szemben kényszerítő eszköz alkalmazására.

A büntetés-végrehajtás törvényes rendjének megsértése esetén, illetve annak fenntartása érdekében a személyi állomány tagjai több intézkedés megtételére jogosultak, illetve kötelezettek, így kényszerítő eszközöket is alkalmazhatnak. Kényszerítő eszköz alkalmazása esetén Önt jogorvoslati jog illeti meg.

A jogszerű intézkedések során a büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény IV. fejezetében felsorolt kényszerítő eszközök alkalmazhatók, különösen az alábbi esetekben:

- a személyi állomány intézkedésének ellenszegülővel szemben testi kényszer,
- támadás, szökés, engedély nélküli eltávozás és önkárosító magatartás megakadá1yozására, továbbá az intézkedéssel szembeni ellenszegülés megtörésére, illetve az életet, a testi épséget, a személyi szabadságot valamint a vagyonbiztonságot közvetlenül sértő, vagy veszélyeztető támadás elhárítására bilincs, könnygáz, elektromos sokkoló eszköz, gumibot, szolgálati kutya, és speciális, nem az élet kioltására tervezett traumatikus lőszerrel, valamint irritáló töltetű lőszerrel leadott lövés.

Amennyiben más kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezet eredményre lőfegyver is használható, így különösen:

- az élet elleni közvetlen fenyegetés vagy támadás elhárítására,
- a testi épséget súlyosan veszélyeztető közvetlen támadás elhárítására, a terrorcselekmény, a jármű hatalomba kerítése vagy a közveszély okozása bűncselekmény megakadályozására vagy megszakítására, bűncselekmény lőfegyverrel, robbanóanyaggal vagy az élet kioltására alkalmas más eszközzel való elkövetésének a megakadályozására, lőfegyver, illetőleg robbanóanyag jogosulatlan, erőszakos megszerzésére irányuló cselekmény megakadályozására.

Önnel szemben az intézeten kívüli szállítás vagy előállítás során különböző típusú bilincset és mozgásának korlátozására alkalmas eszközt alkalmazhatnak. Ebben az esetben az eszközök nem kényszerítő, hanem mozgáskorlátozó eszközként is alkalmazhatóak.
A törvény teljes szövege a bv. intézet könyvtárában olvasható.

ELISMERVÉNY

A kényszerítő és mozgáskorlátozó eszközök alkalmazásának lehetőségéről a tájékoztatást szóban megkaptam, a tájékoztató nyomtatvány egy példányát átvettem.

Dátum:..... .....
aláírás

2. A kényszerítő eszközök alkalmazásának közös szabályai

A bv. szervezet hivatásos szolgálati jogviszonyban álló tagja feladatának jogszerű teljesítése során — amennyiben más intézkedés nem vezet eredményre —, az e törvényben meghatározott kényszerítő eszközök alkalmazására jogosult és köteles.[87]

A törvényben meghatározott feltételek:

- hivatásos szolgálati jogviszony
- feladatának jogszerű teljesítése
- más – enyhébb – intézkedés megtétele nem vezet eredményre
- csak a Bv. Sztv.-ben meghatározott eszközöket alkalmazhatja, kivéve, ha helyettesíteni kell, mert nem áll rendelkezésre, vagy az alkalmazására nincs mód.

Az e törvényben meghatározott kényszerítő eszközök közül csak azok, addig és olyan mértékben alkalmazhatók, amelyek az intézkedés eredményességéhez szükségesek.[88]
Kényszerítő eszközzel ellátni csak az alkalmazására kiképzett személyt lehet.

A büntetés – végrehajtás szervezeténél rendszeresített kényszerítő eszközök
- testi kényszer,
- bilincs,
- könnygáz, elektromos sokkoló, gumibot,
- traumatikus és irritáló lőszer,
- szolgálati kutya,
- lőfegyver.

A kényszerítő eszköz Szervezeti törvény szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, a kényszerítő eszközök közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.[89]

2.1. A rendszeresített kényszerítő eszköz helyettesítése

Ha a rendszeresített kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre vagy a használatára nincs lehetőség, más eszköz is igénybe vehető, amennyiben a helyettesített eszköz alkalmazásának a feltételei fenn állnak és az alkalmas az intézkedéssel elérni kívánt cél megvalósítására.[90]

Kényszerítő eszközként csak a bv. szerv tulajdonában lévő és a bv. szervezetnél rendszeresített eszközök alkalmazhatók. A rendszeresített eszköz hiányában vagy azok meghibásodása, megrongálódása esetén az intézkedés céljának megvalósulását szolgáló, jellegénél fogva indokolatlan sérülést nem okozó más eszköz is alkalmazható.[91]

Helyettesíteni a rendszeresített kényszerítő eszközök közül csak a **bilincset és a gumibotot** lehet, és csak akkor ha:

[87] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 15.§ (1) bekezdés
[88] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 15.§ (1a) bekezdés
[89] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 230. pont
[90] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 15.§ (2) bekezdés
[91] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 226. pont

- a rendszeresített kényszerítő eszköz nem áll rendelkezésre, azaz nincs a birtokunkban, vagy az alkalmazására nincs lehetőség (pl. nincs elegendő idő) és
- a helyettesített kényszerítő eszköz alkalmazási feltételei fennállnak és
- a helyettesítő eszköz alkalmas a kívánt cél megvalósítására, illetve
- a helyettesítő eszköz nem okoz olyan sérülést, amit a rendszeresített eszköz szabályos alkalmazása sem okozott volna.

2.2. A kényszerítő eszköz alkalmazását megelőző intézkedések

A kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell. A figyelmeztetésnek, valamint a kényszerítő eszköz készenlétbe helyezésének csak akkor van helye, ha az e törvényben meghatározott alkalmazási feltételek fennállnak.[92]

E rendelkezés is tükrözi a kényszerítő eszközök használatának kivételes jellegét, lehetővé teszi, hogy az intézkedéssel érintett eleget tegyen az intézkedő utasításának. A Szervezeti törvény kötelezettségként írja elő, hogy az érintettet figyelmeztetni kell, természetesen csak abban az esetben, ha a körülmények lehetővé teszik, azt azonban, hogy a figyelmeztetést hogy kell végrehajtani, azt a Biztonsági Szabályzat határozza meg:

A kényszerítő eszköz alkalmazását – amennyiben a helyzet összes körülménye lehetővé teszi – jól hallható, közérthető és határozott módon meg kell előznie:
- **a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében" szavak előrebocsátásával,**
- **figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.[93]**

Természetesen a kényszerítő eszköz alkalmazására történő figyelmeztetésnek csak akkor van helye, ha az adott eszköz alkalmazásának törvényi feltételei fennállnak. A kényszerítő eszköz alkalmazási feltételeinek fennállása esetén – a fokozatosság elvét is figyelembe véve – az érintettet figyelmeztetni kell „a törvény nevében" a kényszerítő eszköz alkalmazásának a lehetőségére, amely csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés eredményessége a nélkül nem válik biztosítottá.

2.3. A kényszerítő eszköz alkalmazását tiltó, valamint korlátozó rendelkezések[94]

A fogvatartottak egyes csoportjaira nézve a kényszerítő eszközök használata tekintetében indokolt különbséget tenni, a használatot adott esetekben megtiltani vagy korlátozni.

- **tilos kényszerítő eszközt alkalmazni magatehetetlen személlyel szemben;**

Magatehetetlen a cselekvőképtelenség állapotában levő személy, aki körülményei, helyzete miatt akadályoztatva van abban, hogy akaratát szabadon kinyilvánítsa vagy megtegye azt, ami a szándékában áll.[95]

[92] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 16.§ (1) bekezdés

[93] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 228.pont

[94] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 16.§ (2-4) bekezdés

[95] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 35. pont

- **nincs helye kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört vagy az intézkedés eredményessége e nélkül is biztosítható.**

A második tiltó rendelkezés alapjaiban is eltér az elsőtől, mert míg annál bele sem lehet kezdeni a kényszerítő eszközök alkalmazásába, ennél elindul az intézkedés, de egy ponton fel kell ismerni, majd meg kell állni az intézkedéssel, ha az ellenszegülés megtört, vagy az intézkedés eredményességét máshogyan is biztosítani tudjuk.

- **csak testi kényszer és a bilincs alkalmazható a terhes nővel és a gyermekkorú személlyel szemben, ha e körülményekről az intézkedőnek tudomása van, vagy azok számára nyilvánvalóan felismerhetők;**

Ahhoz, hogy ez a tiltás érvényesüljön az intézkedőnek **vagy tudnia kell ezen körülményekről, vagy számára egyértelműen felismerhetőnek kell lenniük**. A terhes nő esetében kiemelt figyelemmel kell a megengedett kényszerítő eszközöket alkalmazni, így **kerülni kell az ütések, rúgások és földre vitel alkalmazását! Gyermekkorú** az a személy, aki a 14. életévét még nem töltötte be.

- **csak korlátozott testi kényszer (megfogás, lefogás) alkalmazható a kényszergyógykezelttel, az előzetes kényszergyógykezelttel és a kóros elmeállapotúvá vált fogvatartottal szemben;**

Az **egészségi állapotuk miatt sajátos helyzetben lévő** kényszergyógykezeltekkel, előzetes kényszergyógykezeltekkel, továbbá a kóros elmeállapotú fogvatartottakkal szemben a törvény csak korlátozott testi kényszer alkalmazását teszi lehetővé, mert esetükben az egészségügyi jogszabályokban meghatározott orvosi beavatkozások indokoltak.

A Bv. kódex tovább szűkíti az alkalmazás lehetőségét:
A beteggel szemben a szabadságvesztés végrehajtása során alkalmazható kényszerítő eszközök közül kizárólag korlátozott testi kényszer alkalmazható, és csak abban az esetben, ha az IMEI-ből vagy a felügyelet mellett az intézeten kívüli tartózkodása színhelyéről az engedély nélküli távozását másként nem lehet megakadályozni. Korlátozott testi kényszernek minősül a megfogás és a lefogás.[96]

- **az intézkedésnek passzívan ellenszegülő személlyel szemben csak testi kényszer alkalmazható.**

A passzív ellenszegülési forma kifejtése az egyes kényszerítő eszközöknél a testi kényszeren belül található.

2.4. A kényszerítő eszköz alkalmazását követő jelentési kötelezettség

A kényszerítő eszköz alkalmazását a szolgálati elöljárónak haladéktalanul szóban, a szolgálat befejezése után két órán belül írásban is jelenteni kell.[97]

[96] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény, 336. §. (2) bekezdés
[97] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 16/A.§

A kényszerítő eszköz alkalmazásának a kivételessége, továbbá annak esetleges következményei indokolják, hogy a használatot a szolgálati elöljárónak haladéktalanul jelenteni kell. Amennyiben az állomány tagja nem teljesíti a jelentési kötelezettségét bűncselekményt követ el.

Aki fontos szolgálati ügyben kellő időben nem tesz jelentést, vagy valótlan jelentést tesz, ha a bűncselekmény a szolgálatra jelentős hátrány veszélyével jár, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.[98]

Kényszerítő eszköz alkalmazása után az intézkedés alá vont személyt haladéktalanul orvosi vizsgálatnak kell alávetni, és intézkedni kell látlelet felvételére.[99]

Az intézkedő köteles jelentést készíteni a kényszerítő eszköz alkalmazásáról, valamint lőfegyver alkalmazásáról legkésőbb a szolgálat befejezését követő két órán belül.[100]

Amennyiben kényszerítő eszközként nem lőfegyverhasználat történt a következő jelentést kell kitölteni:

[98] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 440. § (1) Jelentési kötelezettség megszegése

[99] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 231.pont

[100] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 232. pont

9. melléklet

_____
bv. szerv megnevezése

Iktatószám:_____

Jelentés kényszerítő eszköz alkalmazásáról

Tisztelt Parancsnok Asszony/Úr!

Jelentem, hogy _____ nevű _____ nyilvántartási számú fogvatartottal szemben 20___ év ___ hó ____ nap ____ óra ____ perctől, 20___ év ___ hó ____ nap ____ óra ____ percig kényszerítő eszközt alkalmaztam.

A kényszerítő eszköz alkalmazásának oka:

_____

_____

_____

A kényszerítő eszközt saját elhatározásomból, szolgálati elöljáróm utasítására alkalmaztam.*
A kényszerítő eszköz alkalmazása előtt a fogvatartottat előzetesen figyelmeztettem, nem figyelmeztettem*, mert

_____

_____

Az alkalmazott kényszerítő eszköz:*

a) testi kényszer,
b) bilincs,
c) lábbilincs,
d) könnygáz,
e) elektromos sokkoló,
f) gumibot,
g) traumatikus lőszer,
h) irritáló lőszer,
i) szolgálati kutya,

A kényszerítő eszköz alkalmazásánál jelenlévő személyek:

_____ _____

_____ _____

_____ _____

_____év _____hó ____nap ____óra

_____ _____

a kényszerítő eszközt alkalmazó neve, rendfokozata

a kényszerítő eszközt alkalmazó aláírása

9. melléklet

Orvosi vélemény: ____ év ___ hó ___ nap ___ óra ___perckor:

_____

_____

_____

Látleletet a sérültről felvettem.

Az orvosi látlelet alapján*: sérülés történt, nem történt.

_____ év _____hó ____ nap

PH _____
orvos

Amennyiben a látlelet alapján sérülés történt a bv. ügyészt értesítette:

____ év ___ hó ___ nap ___ óra ___ perc.

_____
értesítő személy (név,rendfokozat,beosztás)

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségéről, jogszerűtlenségéről

_____

_____

_____

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának szükségességéről

_____

_____

_____

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának arányosságáról

_____

_____

_____

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának szakszerűségéről

_____

_____

_____

_____ év _____hó _____nap

_____
biztonsági osztályvezető

Az érintett bv. szerv vezetőjének álláspontja:

A kényszerítő eszköz alkalmazása szükséges volt, nem volt szükséges.*

A kényszerítő eszköz alkalmazása arányos volt, nem volt arányos.*

A kényszerítő eszköz alkalmazása szakszerű volt, nem volt szakszerű.*

A kényszerítő eszköz alkalmazása jogszerű, nem jogszerű.*

A jogszerűséggel kapcsolatos döntésemről a fogvatartottat _____ év _____hó ____nap _____ számon értesítettem.

A kényszerítő eszköz jogtalan alkalmazásáról az ügyészt _____ év _____ hó ____nap értesítettem.

A kényszerítő eszköz alkalmazása kényszergyógykezelttel, előzetes kényszergyógykezelttel szemben történt, a jogszerűséggel kapcsolatos döntésemről az ügyészt, az érintett személyt és annak törvényes képviselőjét _____ év ____ hó ____ nap értesítettem.

_____ év_____ hó ____ nap

_____
parancsnok/főigazgató főorvos

*-gal jelölt szövegrésznél a megfelelő rész aláhúzandó.

Az írásos jelentések formai és tartalmi követelményei:
Az **írásos jelentést 1 eredeti és 2 másolati példányban** kell elkészíteni, az eredeti példányt az irattárban, egy-egy másolati példányt a biztonsági osztályvezetőnél és a fogvatartott bv. anyagában kell elhelyezni. Az irattárban elhelyezett példány mellékleteként kell kezelni minden olyan iratot (jegyzőkönyvet, jelentést, stb.), amely a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggésben keletkezett.[101]

2.5. A kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségi vizsgálata

A kényszerítő eszköz alkalmazásának a jogszerűségét a bv. szerv parancsnoka köteles megvizsgálni, majd álláspontjáról a kényszerítő eszköz alkalmazásától számított nyolc napon belül értesíti azt, akivel szemben a kényszerítő eszközt alkalmazták.

Ha a kényszerítő eszközt a bv. szerv parancsnoka alkalmazta, vagy azt az utasítására alkalmazták, annak jogszerűségéről az országos parancsnok foglal állást.[102]

A jogszerűtlennek minősített kényszerítő eszköz használatáról az ügyészt nyolc napon belül, ha pedig a kényszerítő eszköz használata testi sérülést, vagy halált okozott, haladéktalanul értesíteni kell. [103]

Ha a kényszerítő eszközt kényszergyógykezelttel vagy előzetes kényszergyógykezelttel szemben alkalmazták, a kialakított állásfoglalásról az érintett személyen kívül értesíteni kell a betegjogi képviselőt, a beteg törvényes vagy meghatalmazott képviselőjét és a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt is (írásban 3 munkanapon belül).[104]

[101] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 1. mellékletének 6. alcíme
[102] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 16.§ (6) bekezdés
[103] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 16.§ (7) bekezdés
[104] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 16.§ (8) bekezdés

11. melléklet

_____
bv. szerv megnevezése

Iktatószám:_____

Értesítés
kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségéről

Megállapítom, hogy_____ fogvatartottal szemben _____(dátum)_____kényszerítő eszköz alkalmazása

1. jogszerű volt
2. jogszerűtlen volt.*

Tényállás:
Sérülés:
Okozott kár:
Érintett személy(ek) adatai:
Egyéb megállapítások:
Alkalmazott jogszabályok**:

Tájékoztatom, hogy a minősítéstől függetlenül a büntetés-végrehajtás szervezetéről szóló 1995. évi CVII. törvény 17. § (3) bekezdése alapján az intézkedéssel érintett személynek, továbbá ha az intézkedést kényszergyógykezelttel, előzetes kényszergyógykezelttel szemben alkalmazták, a betegjogi képviselőnek, a beteg törvényes vagy meghatalmazott képviselőjének, joga van az intézkedéssel kapcsolatban feljelentést, keresetet, bejelentést vagy panaszt tenni.

_____év_____hó_____nap

.....
parancsnok/főigazgató főorvos

Az értesítés egy példányát átvettem:

_____év_____hó_____nap

.....
átvevő

Megjegyzés:
*A nem kívánt szövegrész áthúzandó
**Az alkalmazott jogszabályok kapcsán a büntetés-végrehajtás szervezetéről szóló 1995. évi CVII. törvénynek azon rendelkezéseire kell hivatkozni, amelyek a minősítést megalapozták.

A jogszerűség vizsgálatának eredményéről külön **értesítés készül, 2 eredeti és 2 másolati példányban**. Egy eredeti példányt a fogvatartott részére kell átadni, aki az átvétel tényét az irattári példányon aláírásával igazolja. Az 1-1 másolati példányt a fogvatartott bv. anyagában és a biztonsági osztályvezetőnél kell elhelyezni. Az értesítés számát a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés vonatkozó rovatában kell rögzíteni.[105]

Így az intézkedő tudomást szerez eljárása jogszerűségéről vagy annak hiányáról, az intézkedést elszenvedő pedig megalapozottan dönthet arról, hogy a vele szemben alkalmazott intézkedést elfogadja-e, kíván-e panaszt vagy feljelentést tenni, keresetet indítani.

Az értesítések összefoglalva:
A kényszerítő eszköz alkalmazásáról értesíteni kell:
- jogszabályban meghatározott esetekben a bv. ügyészt:
  - jogszerűtlennek minősített kényszerítő eszköz használatáról nyolc napon belül,
  - ha a kényszerítő eszköz használata testi sérülést vagy halált okozott, haladéktalanul,
  - civil személlyel szemben alkalmazták a kényszerítő eszközt, haladéktalanul,
  - ha a kényszerítő eszközt kényszergyógykezelttel vagy előzetes kényszergyógykezelttel szemben alkalmazták, a kialakított állásfoglalásról a többi értesítéssel egyidőben.

A kényszerítő eszközök alkalmazásával összefüggésben minden esetben vizsgálatot kell lefolytatni. A vizsgálatról készült értesítésnek (11. melléklet) tartalmaznia kell az alkalmazás jogszerűségének minősítésére vonatkozó megállapítást, a rövid tényállást, a sérüléseket, az okozott kárt, továbbá az érintett személyek adatait. Az értesítés egy példányát kézbesíteni kell az érintetteknek. Amennyiben az érintett az értesítést nem hajlandó átvenni, arról jegyzőkönyvet kell felvenni. Az **értesítés ellen önálló jogorvoslatnak helye nincs**, az intézkedéssel szemben a Szervezeti törvény 17. § (3) bekezdése alapján van panasznak helye.

A beteggel szemben alkalmazott korlátozott testi kényszer szükségességéről a főigazgató főorvos haladéktalanul tájékoztatja a törvényességi felügyelet ellátó ügyészséget, a beteg törvényes képviselőjét, a beteg kapcsolattartóként megjelölt hozzátartozóját és az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet betegjogi képviselőjét.

2.6. Az intézkedést elszenvedett személy jogorvoslati lehetőségei

Az intézkedéssel érintett személynek, továbbá ha az intézkedést kényszergyógykezelttel, előzetes kényszergyógykezelttel szemben alkalmazták, a betegjogi képviselőnek, a beteg törvényes vagy meghatalmazott képviselőjének – függetlenül a kialakított állásfoglalástól – joga van az intézkedéssel kapcsolatban feljelentést, keresetet, bejelentést vagy panaszt tenni az illetékes hatóságnál vagy szervnél.[106]

A **feljelentés** minden olyan - a büntetőeljárás megindítására vagy lefolytatására jogosult szerv, vagy más hatóság, illetve a bíróság tudomására hozott - formához nem kötött közlés, amely meghatározott vagy ismeretlen személy által elkövetett bűncselekmény gyanújára utaló tényállást, illetve adatot tartalmaz. Feljelentést bárki, bármilyen formában tehet, ami nem jelenti feltétlen a büntetőeljárás lefolytatását, csupán azt, hogy az eljárás kezdeményezésének

[105] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 1. mellékletének 7. alcíme
[106] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 17.§ (3) bekezdés

lehetőségétől senki sincs elzárva. A feljelentés nem csupán jogosultság, hanem kötelező is azokban az esetekben, amikor annak elmulasztása bűncselekménynek minősül.

A **kereset** a felperesnek a bírósághoz címzett kérelme a polgári ügyben felmerült jogvitája eldöntésére. A keresetlevélben rögzített kereseti kérelemnek (keresetnek) a bírósághoz történő benyújtása a polgári per megindulásának elengedhetetlen előfeltétele, az a felperes első perbeli cselekménye. A bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el.

A fogvatartott a döntés ellen az országos parancsnokhoz fordulhat **panasszal**. A panaszt a fogvatartott a döntés közlésétől, illetve a döntés elmulasztásától számított tizenöt napon belül terjesztheti elő. Ha a fogvatartott a panasz megtételében akadályoztatva volt, a tizenöt napot az akadály megszűnésétől kell számítani. A panaszt harminc napon belül kell elbírálni, e határidő indokolt esetben harminc nappal meghosszabbítható. A panasz elbírálásáról a fogvatartottat tájékoztatni kell. A panasz elbírálásáról szóló határozat ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

3. A kényszerítő eszköz alkalmazásának általános feltételei[107]

A törvény általános értelemben megfogalmazza és felsorolja, hogy milyen feltételek fennállása esetén lehet kényszerítő eszközt alkalmazni fogvatartottal és más személlyel szemben.

Kényszerítő eszköz fogvatartottal szemben akkor alkalmazható, ha:

- **a bv. szerv rendjét, biztonságát sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít,**
- **bármely személy életét, testi épségét, személyes szabadságát sérti vagy veszélyezteti,**
- **bűncselekmény megakadályozása érdekében szükséges.**

Kényszerítő eszköz alkalmazható azzal a személlyel szemben, aki

- **a bv. szerv által fogva tartott személy életét, testi épségét, személyes szabadságát vagy a fogva tartás biztonságát sérti, illetve veszélyezteti,**
- **a bv. szerv területén annak rendjét, biztonságát sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít,**
- **a bv. szerv, illetve a személyi állomány tagja ellen támad, a személyi állomány tagját a feladatának ellátásában akadályoz vagy intézkedésre kényszerít,**
- **a bv. szerv vagyonát rongálja, és azt felhívásra sem hagyja abba.**

A **fogva tartás (bv. szerv) biztonsága** olyan állapot fenntartását jelenti, amelynél az intézetben, illetve a büntetés-végrehajtási feladat teljesítése miatt az intézet területén kívül tartózkodó személyek élete, testi épsége, személyes szabadsága, az intézetben lévő anyagi javak sértetlensége, illetve a büntetés – végrehajtási feladatok zavartalan ellátása a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően biztosított.[108]

[107] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény, 17.§ (1)(2) bekezdések

[108] 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet, a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 1 §. (5) bekezdés

A **támadás** fogalmának meghatározása:
Személy elleni támadás az a jogellenes és aktív emberi magatartás, amely az emberi életet, testi épséget vagy személyes szabadságot sérti vagy veszélyezteti.[109]

Amennyiben a kényszerítő eszközt civil személlyel szemben alkalmazták, az egészségügyi következménytől függetlenül a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt haladéktalanul szóban, írásban pedig a következő munkanapon értesíteni kell.[110]

4. Az egyes, rendszeresített kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó speciális szabályok

A Bv. Sztv. a kényszerítő eszközök alkalmazására vonatkozó általános szabályok meghatározása után az egyes eszközök alkalmazásának speciális szabályait is meghatározza.

4.1. A testi kényszer

A kényszerítő eszközök közé soroljuk, bár nem eszközt igénylő feladat, a testi kényszer végrehajtása. A testi kényszer alkalmazására akkor kerülhet sor, ha az intézkedő az ellenszegülés megtörése érdekében cselekvésre, vagy cselekvés abbahagyására kényszerítést alkalmaz, vagy ha az intézkedő erőfölénye, vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazása nem indokolt.

Az intézkedéssel ellenszegülő személlyel szemben az ellenszegülés megtörésére testi kényszer (megfogás, lefogás, ellökés, elvezetés, önvédelmi fogás) alkalmazható.[111]

A kényszerítő eszközök közül a legenyhébb a testi kényszer, ezért a leggyakrabban is alkalmazzák a gyakorlatban. A testi kényszer alkalmazása aktív, fizikai erő alkalmazását jelenti, különböző technikai elemek felhasználásával. Ilyen technikai elemek a megfogás, lefogás, ellökés és elvezetés, valamint önvédelmi fogások alkalmazása.

- **Megfogás:** Az intézkedés alá vont személy végtagját, vagy ruházatát megfogjuk és gyakoroljuk a kényszerítést annak érdekében, hogy – további súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazása nélkül – együttműködésre kényszerítsük az intézkedés alá vont személyt.
- **Lefogás:** Az intézkedés alá vont személy végtagját, ruházatát, vagy testét lefogjuk, ami által mozgásképtelenné válik, és nem tud további olyan aktív magatartást tanúsítani, hogy további súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazására legyen szükség. A lefogást végre lehet hajtani hátulról vagy oldalról is.
- **Ellökés:** Célja, hogy az intézkedés alá vont személy testét egy lökő jellegű mozdulattal az adott helyről eltávolítsuk. Az ellökés során az egyik lábbal előre lépve, a testtömegünket

[109] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 38. pont
[110] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 6/2019. (11.05.) OP körlevélének 1. számú melléklete
[111] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 18. §

beleadva az intézkedés alávont személyt egy, vagy két kézzel a mellkasán vagy a hátán meglökjük, és a számunkra kívánatos távolságba, vagy helyszínre mozgatjuk.

- **Elvezetés:** Egy irányító, aktív tevékenység, mely során valamely technikával (pl.: ízületi feszítésekkel: karfeszítéssel, csuklófeszítéssel, könyökfeszítéssel; egyéb küzdősportban engedélyezett rögzítésekkel) történő megfogást követően kerül az intézkedés alá vont személy kisebb távolságra elkísérésre, a bilincselési helyzet előkészítésére. Az elvezetés alkalmazására többnyire más kényszerítő eszköz alkalmazása után kerül sor.
- **Önvédelmi fogás** során az intézkedő az intézkedés alá vont személy végtagján, testfelületén, ruházatán olyan rendvédelmi közelharc technikát vagy harcművészeti rendszerelemet alkalmaz, amely arányban áll az ellenálló személy tevékenységével és alkalmas az intézkedés eredményes befejezéséhez.[112] (védések, szabadulások, fojtások, földre vitelek, ütések, rúgások, földön történő rögzítések, bilincselési testhelyzetek rendvédelmi közelharc technikával, illetve harcművészeti elemekkel történő végrehajtása)

A fenti technikák részletesen, leírásokkal és képekkel illusztrálva a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának Biztonsági Szolgálata által kiadott Módszertani Útmutatóban találhatóak, ami a bv. szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokhoz és a kényszerítő eszközök alkalmazásához nyújt segítséget.

A jogszabály a testi kényszer alkalmazását az ellenszegülés mindkét megnyilvánulási formája esetében lehetővé teszi, így egyaránt alkalmazható passzív és aktív ellenszegülés megtörésére is.

Passzív ellenszegülésnek minősül, ha az ellenszegülő a jogszabályban vagy a bv. intézet házirendjében meghatározott kötelezettségét vagy az arra jogosult utasítását nem hajtja végre.[113] (ezt nem tevékenységgel, cselekménnyel fejezi ki, hanem fizikai erő kifejtése nélkül mozdulatlan marad, aminek általában szóban is hangot ad)

Aktív ellenszegülésnek minősül, ha az ellenszegülő a jogszabályban vagy a bv. intézet házirendjében meghatározott kötelezettségét vagy az arra jogosult utasításának végrehajtását tevőleges magatartás tanúsításával tagadja meg.[114] (erőkifejtéssel járó tevőleges magatartást tanúsít)

Mindegyik kényszerítő eszköz alkalmazása esetén ügyelni kell arra, hogy az alkalmazott eszköz alkalmas legyen a kívánt cél eléréséhez, így a testi kényszernél is, továbbá **ne eredményezzen dulakodást, verekedést és ne sértse a személyi állomány tagja és a bv. szervezet tekintélyét.**
Kényszerítő eszköz alkalmazása feltételeinek fennállása esetén testi kényszer akkor alkalmazható, ha az intézkedő erőfölénye vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán az intézkedés eredményessége biztosítható.

---

[112] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 39. pont

[113] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 40. pont

[114] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 41. pont

A testi kényszer alkalmazása során az intézkedő önvédelmi fogásokat is használhat, de azoknak arányban kell állni az intézkedést kiváltó magatartással vagy cselekménnyel.[115]

Amennyiben **a támadó valamilyen eszközt használ**, akkor törekedni kell, hogy ne puszta kézzel próbáljunk meg védekezni. Ilyen esetben lehetőség szerint nagyobb létszámot kell biztosítani védőfelszereléssel, vagy más rendelkezésre álló kényszerítő eszközt kell alkalmazni. Az intézkedés során próbáljuk megszerezni a támadásra használt eszközt, és azt olyan helyre juttatni, ahol illetéktelen nem férhet hozzá.

Az eszközös támadásokkal szemben végrehajtott védekezésekre az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 11/2019. (11.04.) OPBFH körlevele által kiadott a büntetés-végrehajtási szervezet műveleti egységeinek működéséről szóló 8/2019. (IX.5.) OP utasításhoz kapcsolódó oktatási segédletben meghatározottak az irányadók.

4.2. A bilincs

Bilincs alkalmazható a fogvatartott támadásának, szökésének, engedély nélküli eltávozásának és önkárosításának a megakadályozására, továbbá bármely személy jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülésének megtörésére.
A bilincs használatára és a bilincselés módjára az elítélt mozgását korlátozó eszközök alkalmazására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni.[116]

A bilincs kényszerítő eszközként **önállóan nem kerül alkalmazásra**, azt meg kell, hogy előzze valamilyen testi kényszer alkalmazása. A felhelyezést követően az eszköz egykezes vagy kétkezes feszítésre, valamint elvezetésre alkalmazható. A **földön fekvő, megbilincselt fogvatartott motozását is végre kell hajtani**. A biztonsági intézkedés végrehajtása során a fekvő testet mindkét irányba át kell forgatni, majd a ruházat átvizsgálásának a befejezése során az intézkedés alá vontat fel kell ültetni.

Amennyiben az intézkedés alá vont személlyel szemben – tanúsított magatartása miatt – **lábbilincs alkalmazása válik szükségessé**, akkor a végrehajtók azt hasra fektetett és leszorított állapotában helyezzék föl rá.

4.3. A könnygáz, az elektromos sokkoló, a gumibot

A bv. szervezetnél rendszeresített könnygáz, elektromos sokkoló eszköz, illetve gumibot alkalmazható

- **az életet, a testi épséget, a személyi szabadságot, illetve a vagyonbiztonságot közvetlenül sértő vagy veszélyeztető támadás elhárítására,**
- **az intézkedéssel szembeni aktív ellenszegülés megtörésére.**[117]

A használat feltétele, hogy arra csak aktív magatartás (támadás vagy fizikai ellenszegülés) esetén kerülhet sor. Ezen eszközök az általuk keltett fájdalomérzet révén alkalmasak a támadás vagy ellenszegülés megtörésére, szabályszerű használatuk azonban kizárja az élet és a testi épség veszélyeztetését, az egészség károsítását.

[115] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 235. pont
[116] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 19. § (1)(2) bekezdés
[117] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 20. §

Az intézkedő az intézkedés megkezdésekor, amennyiben a körülmények megkívánják, a **könnygázt készenlétbe helyezi, a gumibotot kézbe fogja**, és felkészül a támadás elhárítására, az ellenszegülés megtörésére.[118]

A könnygázszóró eszköz

Amennyiben a könnygázt tömegoszlatásra vagy zárt térben kialakult ellenállás megtörésére alkalmazzák, egyidejűleg **gondoskodni kell** az intézkedők könnygáz hatása elleni védelméről.[119]

A **könnygáz palack** kényszerítő eszközként elsősorban az egyes személlyel, a **könnygáz tartály** pedig a csoporttal vagy tömeggel szemben alkalmazható. Alkalmazás során erős könnyezés, nyálfolyás, köhögés, nehézlégzés, mellkas szorítás, hányinger, bőr- és szem irritáció léphet fel. A könnygáz hatása a fajtájától és mennyiségétől függően 5-40 perc után múlik el.

- *Könnygáz palack*

A könnygáz palack közvetlen hatótávolsága kb. 1-1,5 méter. Zárt térben a palackot javasolt a **mellkas magasságában alkalmazni**, figyelemmel arra, hogy a gáz felfelé terjed.

A könnygáz alkalmazása során figyelembe kell venni a levegőmozgásokat. Az intézkedő számára kedvezőtlen, oldalirányú levegőmozgás korlátozhatja, az intézkedővel szembe fújó szél pedig meghiúsíthatja az intézkedés eredményességét, továbbá veszélyeztetheti az intézkedő személyt.

- *Könnygáz tartály*

A **könnygáz tartály** nagyobb kiszerelésű, de alkalmazását tekintve azonos szabályozás alá eső kényszerítő eszköz. Nagyobb létszámot érintő mozgatások, kiemelt figyelmet igénylő biztonsági feladatok végrehajtása során kiegészítő felszerelésként alkalmazható. Hatótávolsága nagyobb (kb.: 3-5 méter), ezért távolabbra alkalmazható. Hatása miatt különös figyelmet kell fordítani az alkalmazás körülményeire.

Az elektromos sokkoló eszköz

Az elektromos sokkoló eszközöket egy országos parancsnoki utasítással bevonták az intézetek, intézményektől, így alkalmazásuk jelenleg nem lehetséges.

A gumibot

Gumibot alkalmazása esetén az **ütésnek lehetőleg a támadó végtagot kell érnie**, kerülni kell, hogy az ütés olyan területet – kiemelten a fejet, nyakat, derekat, hasat – érjen, ahol súlyos sérülést okozhat.[120]

---

[118] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 237. pont

[119] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 239. pont

[120] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 238. pont

A **normál gumibot,** illetve különösen a **tonfa** (többcélú bot) széles alkalmazási lehetőséget biztosító eszközök. Előnyei a megnövekedett küzdőtávolság, a nagyobb erőkar, valamint ez által a nagyobb romboló erő. A **rendszeresített teleszkópos bot** további pszichológiai előnyhöz juttatja alkalmazóját, hiszen annak készenlétbe helyezése nagy elrettentő erővel bír.

Az eszközök optimális alkalmazását hátrányosan befolyásoló tényező, hogy készenlétbe helyezésük csak akkor lehetséges, amikor **már az alkalmazás feltételei fennállnak**. Ezzel a hirtelen, váratlan közelségből érkező hatásokra, támadásokra – az elővétel folyamata miatt – nem lehet megfelelően reagálni. Az intézkedő általi támadások lehetnek felülről lefelé irányuló rézsútos, vagy oldalról megvalósított csapások a hosszú botrész markolatát fogva vagy a rövid markolattal végzett sújtások az eszköz átforgatásával, illetve döfések.

Az eszközhasználat esetén **törekedni kell az egyszeri intézkedésre**, melyet követően az intézkedő lépjen hátrébb a fogvatartottól, így **egyértelműen látszódjon a távolodási szándéka**. Amennyiben a fogvatartott továbbra is támad, akkor bele lehet kezdeni a következő ütésbe. Ezekkel az eszközökkel – különösen a tonfával – **elvezető fogásokat is végre lehet hajtani.** Eszköz segítségével kizárólag akkor lehet végrehajtani elvezető fogást, ha a **gumibot alkalmazásának a törvényi tényállása fennáll**, tehát az intézkedéssel szemben aktív az ellenszegülés.

4.4. Traumatikus és irritáló lőszer

A bv. szervezetnél rendszeresített speciális, nem élet kioltására tervezett traumatikus lőszerrel, valamint irritáló töltetű lőszerrel leadott lövés alkalmazható

- **az életet, a testi épséget közvetlenül sértő vagy veszélyeztető támadás elhárítására;**
- **a fogvatartott szökésének megakadályozására, megszökése esetén elfogására.**[121]

A **traumatikus** szó jelentése az idegen szavak szótára szerint: **„külső sérülésből eredő”.**
Így ezekben az esetekben olyan lőszereket és azok kilövésére alkalmas eszközöket értünk, amik sérülés okozására alkalmasak, de az élet kioltására nem.

Mivel a jegyzet lezárásakor még a Büntetés-végrehajtási Szervezet nem rendelkezett ilyen eszközökkel, így véleményem szerint a részletszabályok taglalása a rendszeresítést követően válnak aktuálissá. (Szerk.)

4.5. A szolgálati kutya

A szolgálati kutya kényszerítő eszközként való alkalmazása csak abban az esetben lehetséges, ha a kutya arra kiképzett, megfelelő minősítéssel rendelkezik, egészséges és szolgálatra alkalmas. Továbbá csak kiképzett kutyavezetővel lehet a szolgálati kutyát alkalmazni.

Szájkosárral ellátott szolgálati kutya – pórázon vagy anélkül – akkor alkalmazható, ha a testi kényszer alkalmazásának feltételei fennállnak[122]

[121] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 20/A. §
[122] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 21. § (1) bekezdés

Mivel a testi kényszer passzív magatartással, ellenszegüléssel szemben is alkalmazható, itt meg kell jegyeznünk, hogy a szolgálati kutya az intézkedésnek **passzívan ellenszegülő személlyel szemben nem alkalmazható.**[123]

Szájkosár nélkül szolgálati kutya pórázon, akkor alkalmazható, ha az intézet, illetve a fogva tartás biztonságát veszélyeztető csoportosulás enyhébb kényszerítő eszközzel nem oszlatható szét, vagy ha az a személyi állomány tagjának az intézkedéssel szemben tanúsított aktív ellenállás leküzdéséhez szükséges.[124]

Szájkosár és póráz nélkül a szolgálati kutya

- **személyi sérüléssel fenyegető támadás, illetve az életet vagy a testi épséget közvetlenül fenyegető magatartás elhárítására,**
- **az elzárást töltő személy kivételével a fogvatartott szökésének a megakadályozására, és a megszökött fogvatartott elfogására alkalmazható.**[125]

A kényszerítő eszközök körében sajátos helyet foglal el a különlegesen kiképzett szolgálati kutya. Alkalmazásának a módjától függően ugyanis a legenyhébb esetektől kezdve, a fogvatartás biztonságát veszélyeztető csoportosulás szétoszlatására, a szökés megakadályozására, az elfogásra, a személyi sérüléssel fenyegető támadás elhárítására is használható.
A szolgálati kutyákkal kapcsolatos feladatokról országos parancsnoki utasítás[126] rendelkezik.

4.6. A lőfegyverhasználat

Lőfegyver: a tűzfegyver, valamint az a légfegyver, amelyből 7,5 joule-nál nagyobb csőtorkolati energiájú, szilárd anyagú lövedék lőhető ki.[127]

A **lövedék** a lőfegyverhez használt lőszer egyik alkotó eleme, így a lőszer olyan egybeszerelt töltény, amely lövedéket, lőport, továbbá gyúelegyet tartalmaz.

Ezen szempontok alapján a bv. szervezeténél rendszeresített fegyvereket lőfegyvernek kell tekinteni.

A szolgálati lőfegyver viselésére vonatkozó jogosultság[128]

Szolgálati lőfegyverrel a ht. állomány azon tagja látható el, aki a fegyverhasználatra, valamint a fegyver tárolására és kezelésére vonatkozó szabályok ismeretéből sikeres vizsgát tett, és szolgálati beosztása indokolja a lőfegyverrel történő ellátását. A szolgálati lőfegyver viselésére vonatkozó jogosultságot a ht. állomány tagjának szolgálati igazolványában fel kell tüntetni.

---

[123] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 242. pont
[124] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 21. § (2) bekezdés
[125] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 21. § (3) bekezdés
[126] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 67/2020. (XII.12.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet szolgálati kutyáinak rendszeresítéséről, beszerzéséről, tartásáról, kiképzéséről és alkalmazásáról
[127] 2004. évi XXIV. törvény, a lőfegyverekről és lőszerekről, 2. § 16, 22. pont
[128] 21/1997. (VII. 8.) IM rendelet a büntetés-végrehajtási szervezet Szolgálati Szabályzatáról, 11. §

A rendszeresített **tok előírt hordmódja** az öv – működtető kézzel megegyező – oldalán, a csípőcsont, vagy a nadrág varrás vonalánál. A működtető kézzel a fegyver markolatát, annak mutató ujjával az elsütő billentyűt kell kezelni. A **tartalék tárat** a működtető kézzel ellentétes oldalon kell viselni az övön. A segédkézzel a töltött tár fegyverbe történő behelyezését, a fegyver csőre töltését, a tárcserét kell végrehajtani, továbbá rásegít a fegyver fogására, kezeli a tár és szánkioldókat.

Fokozottan figyelni kell a sorozatlövésre alkalmas lőfegyverek tűzváltó biztosítójának kezelésére, mert lőfegyverhasználat esetén a sorozatlövő fegyverrel is csak az egyes személy elleni **egyes lövés végrehajtásával kell intézkedni**.

A szolgálati lőfegyver kezelésének, tárolásának és bv. szerv területére történő bevitelének rendje[129]

A személyi felszereléskénti kiadott szolgálati lőfegyvert vagy fegyverzeti anyagot másnak átadni, mással cserélni nem szabad. **A szolgálati lőfegyver, lőszer vagy bármilyen fegyverzeti anyag elvesztését, illetve eltűnését azonnal jelenteni kell az elöljárónak.** A ht. állomány tagja a szolgálati feladat ellátásához kiadott lőfegyvert a vonatkozó szabályok maradéktalan betartása mellett, a **legnagyobb felelősségérzettel köteles kezelni**, azt az előírt módon karbantartani és tárolni.

A bv. szerv területén belül a fogvatartottak elhelyezésére, munkáltatására és egyéb tartózkodására szolgáló helyiségbe vagy területre lőfegyvert bevinni tilos. A meghatározott tilalom nem vonatkozik a rendkívüli esemény felszámolása érdekében alkalmazott lőfegyverekre, valamint a nem élet kioltására tervezett, speciális lőszerek alkalmazása során használt lőfegyverekre.[130]

A bv. szerv területére a bv. szervezet kezelésében lévő lőfegyveren kívül más lőfegyvert - a védett személyek biztosítását ellátó, valamint a rendkívüli esemény felszámolásában közreműködő más, a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló törvény szerinti rendvédelmi feladatokat ellátó szerv hivatásos állományának tagja által viselt fegyvert kivéve - bevinni tilos, azt az erre kijelölt tároló helyre le kell adni, nyilvántartásba vételéről és biztonságos tárolásáról gondoskodni kell. [131]

A lőfegyver-használati jog és kötelezettség

A lőfegyverhasználati jog gyakorlása független attól, hogy az intézkedő egyenruhát vagy polgári öltözetet visel. Polgári öltözet viselése esetén a lőfegyvert rejtve kell hordani.[132]

Lőfegyverhasználat a hivatásos állomány tagjának saját elhatározásából, vagy az arra jogosult elöljáró utasítására történhet. Kötelékben való fellépés esetén lőfegyver csak az elöljáró utasítására használható.[133]

---

[129] 21/1997. (VII. 8.) IM rendelet a büntetés-végrehajtási szervezet Szolgálati Szabályzatáról, 12. §
[130] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 22. § (7)(8) bekezdés
[131] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 22. § (9) bekezdés
[132] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 245. pont
[133] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 22. § (1) bekezdés

A lőfegyverhasználat során kerülni kell az emberi élet kioltását. A lövést lehetőleg lábra, ha pedig a támadó kezében a támadásra távolról is felhasználható eszköz van, karra kell irányítani.[134]

A lőfegyver kényszerítő eszközként való alkalmazása esetén nem a támadó életének kioltása, hanem a jogellenes cselekmény megakadályozása, megszüntetése, elhárítása a cél. A **lőfegyverhasználat esetében törekedni kell** a halált okozó sérülések elkerülésére, amennyiben rendelkezésre áll a megfelelő idő és helyzet. Lehetőség szerint kerülni kell a fej és az életfontosságú szervek találatát.

A lőfegyverhasználatot követően a sérültet – a biztonsági óvintézkedések megtartása mellett – haladéktalanul elsősegélyben kell részesíteni, **gondoskodni kell orvosi ellátásáról** és életveszélyes állapot esetén a közvetlen hozzátartozója értesítéséről.

A megtörtént lőfegyveres intézkedés után az intézkedés alá vont személlyel szemben elsősegély-nyújtási kötelezettségünk van, ettől eltekinteni csak abban az esetben lehet, ha az elsősegély végrehajtása közben újabb támadásnak tennénk ki magunkat és indokolatlan kockázatot vállalnánk.

A lőfegyverhasználatot, valamint a halaszthatatlan segítségnyújtást követően az intézkedő a **közvetlen elöljáróját haladéktalanul értesíti** és annak megérkezéséig a helyszínt biztosítja. Az elöljáró intézkedik a helyszín biztosítására – függetlenül attól, hogy történt-e személyi sérülés vagy keletkezett-e kár –, valamint a lőfegyvert használó személyi állomány leváltására. Az elöljáró a lőfegyverhasználatról jelentést tesz a szolgálati út betartásával.[135]

Elöljárója parancsára az intézkedő köteles a lőfegyverét használni. A lőfegyver parancsra történő használatának jogszerűségéért a parancsot kiadó elöljáró a felelős. E parancs végrehajtása csak akkor tagadható meg, ha az intézkedő tudja, hogy a lőfegyver használatával bűncselekményt követne el.[136]

Lőfegyverhasználatnak csak a szándékos, személyre leadott lövés minősül. Nem minősül lőfegyverhasználatnak a figyelmeztető lövés, továbbá a tömegoszlatás, rendfenntartás céljából alkalmazott riasztólövés, valamint a speciális, nem élet kioltására tervezett traumatikus lőszerrel, irritáló töltetű lőszerrel leadott lövés.[137]

Szándékosan személyre leadott lövés akkor is lőfegyverhasználatnak minősül, ha az nem okozott sérülést.

Nem minősül lőfegyverhasználatnak:
- **a figyelmeztető lövés,**
- **az állatra vagy tárgyra leadott lövés,**
- **a nem szándékosan bekövetkezett lövés,**

[134] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 256. pont
[135] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 261. pont
[136] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 254. pont
[137] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 22. § (2) bekezdés

- **a tömegoszlatás, rendfenntartás céljából alkalmazott riasztólövés**
- **a speciális nem élet kioltására tervezett traumatikus lőszerrel, irritáló töltetű lőszerrel leadott lövés.**

Lényeges, hogy konkrétan el tudjuk határolni, azt, hogy mi minősül lőfegyverhasználatnak és mi nem. A jogalkotó konkrétan megfogalmazza azt, hogy jogi szempontból mi minősül lőfegyverhasználatnak: **„csak a szándékos, személyre leadott lövés**". Azaz, egyfelől a szándékot kell vizsgálni – csak a szándékos magatartás minősül lőfegyverhasználatnak, ebből logikailag következik, hogy a gondatlan magatartás gondatlan fegyverkezelésnek minősül – másfelől **a lövésnek személyre kell irányulnia**, azaz személyre kell céloznia az intézkedőnek azzal a szándékkal, hogy a testét eltalálja, és ezzel megakadályozza a törvényellenes magatartást, ami a lőfegyverhasználat okát képezi.

- **Figyelmeztető lövés**

Figyelmeztető lövést alkalmazni csak abban az esetben lehet, amennyiben a lőfegyverhasználat törvényi feltételei fennállnak.[138] A figyelmeztető lövés alkalmazása során kerülni kell az emberi élet, testi épség veszélyeztetését, valamint a vagyoni károkozást.

- **Állatra vagy tárgyra irányuló lövés**

Ha a támadás közvetett, a támadó ahhoz tárgyat vagy állatot alkalmaz, akkor az intézkedő **elsősorban tárgyra, állatra adjon le lövést**. Más személyek testi épségét, vagyonát közvetlenül veszélyeztető, megvadult állatra az intézkedő akkor lőhet, ha a veszélyhelyzet elhárítására az adott körülmények között más lehetőség nincs. A tárgyra, állatra leadott lövés során fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy az az ember életét, testi épségét ne veszélyeztesse és az intézkedés céljával arányban álló lehető legkisebb károkozással járjon.[139]

- **Nem szándékosan bekövetkezett lövés**

Ha a lőfegyverhasználatnak nem minősülő lövés az intézkedőnek felróható okból következik be, vagy az intézkedő figyelmetlensége, gondatlansága következtében kárt, sérülést okoz, a bekövetkezett esemény vizsgálatának eredménytől függően kártérítési, fegyelmi vagy büntetőeljárást kell indítani.[140]

- **Tömegoszlatás, rendfenntartás céljából leadott riasztólövés**

Tömegoszlatás és rendfenntartás céljából **riasztó lövés** akkor adható le, ha a lőfegyverhasználat törvényi feltételei nem állnak fenn, de a fogvatartást súlyosan sértő vagy veszélyeztető rendkívüli esemény megszakítására, felszámolására az alkalmazás eredményes lehet. **Riasztó lövés leadására csak az intézkedést irányító elöljáró parancsa alapján kerülhet sor.**

---

[138] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 250. pont

[139] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 258.-259. pont

[140] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 247. pont

Riasztó lövés leadása során a lőfegyvert tilos személyre irányítani.[141]

A lőfegyverhasználatot megelőző intézkedések

A lőfegyverhasználatot a következő sorrendben meg kell előznie

- **felhívásnak, hogy a felhívott személy az intézkedésnek tegyen eleget;**

A felhívást határozottan, érthetően és megfelelő hangerővel kell megtenni!

- **más kényszerítő eszköz alkalmazásának;**

A lőfegyverhasználat ultima ratio jellegére tekintettel, meg kell próbálni a törvénysértő magatartást más, enyhébb kényszerítő eszközzel megakadályozni.

- **figyelmeztetésnek, hogy lőfegyverhasználat következik;**

A figyelmeztetéssel egyidőben a lőfegyvert **tüzelésre kész** (csőre töltés) állapotba kell helyezni.

- **figyelmeztető lövésnek.[142]**

A figyelmeztető lövés alkalmazása során kerülni kell az emberi élet, testi épség veszélyeztetését, valamint a vagyoni károkozást.
Ezt annak ellenére fontosnak tartjuk, hogy a jogalkotó a törvényben ezt nem határozta meg.
A figyelmeztető lövést általában függőleges irányba, a légtérbe kell leadni. Ha ez nem biztonságos, a lövés irányát úgy kell megválasztani, számolva a becsapódást esetlegesen követő gurulattal, hogy a lövedék életet, testi épséget ne veszélyeztessen és lehetőleg ne okozzon anyagi kárt.[143]

A jogalkotó a többi kényszerítő eszköz alkalmazásához hasonlóan, a lőfegyverhasználat esetében is gondolt az előre nem látható körülményekre, helyzetekre és megteremtette annak a jogszabályi lehetőégét, hogy a megelőző intézkedések törvényben meghatározott rendjétől az intézkedő eltérhessen.

A lőfegyverhasználatot megelőző intézkedések részben vagy teljesen mellőzhetők, ha az eset összes körülményei miatt ezek megtételére nincs idő, és a késedelem az élet közvetlen veszélyeztetésével járna.[144]

Az intézkedések részben vagy egészben történő elhagyása nem jelenti a sorrend felcserélést, **a sorrendtől nem lehet eltérni**.

A lőfegyverhasználatot tiltó rendelkezések

---

[141] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 248.-249. pont
[142] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 24. § (1) bekezdés
[143] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 251. pont
[144] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 24. § (2) bekezdés

A törvény az általános tilalmakon (kényszerítő eszközök alkalmazását tiltó rendelkezések) túl, a lőfegyverhasználat esetében további tilalmakat határoz meg.

Nincs helye lőfegyverhasználatnak:

- **ha olyan személy életét vagy testi épségét veszélyeztetné, akivel szemben a lőfegyverhasználat feltételei nem állnak fenn (vétlen személy),**
- **ha az intézkedés célja tárgyra vagy állatra leadott lövéssel is elérhető,**
- **a fogvatartott szökésének megakadályozására, illetve szökése esetén elfogására.**[145]

A tilalom nem vonatkozik arra az esetre, ha a lőfegyverhasználata fegyveresen vagy felfegyverkezve elkövetett támadás, illetve ellenállás leküzdése miatt szükséges.[146]

Fegyveresen követi el a támadást, aki lőfegyvert vagy robbanóanyagot tart magánál, a fegyveres elkövetésre vonatkozó rendelkezéseket alkalmazni kell akkor is, ha a bűncselekményt lőfegyver vagy robbanóanyag utánzatával fenyegetve követik el. **Felfegyverkezve követi** el a támadást, aki az ellenállás leküzdése vagy megakadályozása érdekében az élet kioltására alkalmas eszközt tart magánál. [147]

A lőfegyverhasználat törvényben meghatározott esetei

A jogalkotó a Bv. Sztv 22.§ (3) bekezdésében taxatíve felsorolja azokat az eseteket, (feltételeket) amikor:
Ha más kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezet eredményre – lőfegyver használható.

- **az élet elleni közvetlen fenyegetés vagy támadás elhárítására;**

Ha a törvény csak a közvetlen fenyegetés vagy támadás elhárítása céljából teszi lehetővé a lőfegyverhasználatot, és a közvetlen fenyegetés vagy támadás bármely oknál fogva megszűnt, a lőfegyver-használati jogosultság is azonnal megszűnik.

- **a testi épséget súlyosan veszélyeztető közvetlen támadás elhárítására;**

- **a terrorcselekmény, a jármű hatalomba kerítése vagy a közveszély okozása bűncselekmény megakadályozására vagy megszakítására;**

Ezen bűncselekmények esetében a különösen nagy társadalomra veszélyesség, ezen belül a súlyos eredmény bekövetkezésének veszélye indokolja a lőfegyver használatát.

- *Terrorcselekmény*[148]

Aki abból a célból, hogy
- állami szervet, más államot vagy nemzetközi szervezetet arra kényszerítsen, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűrjön,
- a lakosságot megfélemlítse,

[145] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 23. § (1) bekezdés
[146] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 23. § (2) bekezdés
[147] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § (1) bekezdésének 5.-6. pontja
[148] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 314. § (1) bekezdése

- más állam alkotmányos, társadalmi vagy gazdasági rendjét megváltoztassa vagy megzavarja, illetve nemzetközi szervezet működését megzavarja,

a Büntető Törvénykönyv 314. § (4) bekezdésben meghatározott személy elleni erőszakos, közveszélyt okozó vagy fegyverrel kapcsolatos bűncselekményt követ el.

- *Jármű hatalomba kerítése*[149]

Aki légi jármű, tömegközlekedési vagy tömeges áruszállításra alkalmas jármű ellenőrzését erőszakkal, fenyegetéssel, illetve másnak öntudatlan vagy védekezésre képtelen állapotát előidézve magához ragadja, bűntett miatt szabadságvesztéssel büntetendő.

- *Közveszély okozása*[150]

Aki anyag vagy energia pusztító hatásának kiváltásával közveszélyt idéz elő, vagy a közveszély elhárítását, illetve következményeinek enyhítését akadályozza, bűntett miatt szabadságvesztéssel büntetendő.

- **bűncselekmény lőfegyverrel, robbanóanyaggal, vagy az élet kioltására alkalmas más eszközzel való elkövetésének a megakadályozására;**

A robbanóanyag olyan anyag, melynek rendkívüli gyors oxidációja (elégése) során eredeti térfogatát rendkívüli mértékben meghaladó gázmennyiség keletkezik és ez a folyamat hatalmas hőt és feszítőerőt fejt ki. **Robbantószer** olyan eszköz, amely a robbanóanyag felrobbantására szolgál (pl.: gyújtózsinór, gyutacs, időzítő szerkezet, stb.). **Robbanóanyag, vagy robbantószer felhasználására szolgáló készülék,** olyan eszköz, amely magában egyesíti a robbanóanyagot és a robbantószert (pl.: bomba, kézigránát, stb.). Nem minősülnek robbantóanyagnak a pirotechnikai anyagok.

- **lőfegyver, illetőleg robbanóanyag jogosulatlan, erőszakos megszerzésére irányuló cselekmény megakadályozására;**

Mivel ezek az eszközök, illetéktelen személyek kezében fokozott veszélyt jelentenek a közbiztonságra, minden eszközzel meg kell akadályozni azt, hogy az arra jogosulatlanok megszerezzék őket. A jogalkotás korlátozta, szűkítette az elkövetés módját, mivel csak abban az esetben lehet lőfegyvert használni, ha **erőszak alkalmazásával próbálják megszerezni** az eszközöket. Azaz, ha valaki nem jogosult az eszköz birtoklására és úgy szerzi meg azt, hogy nem alkalmaz erőszakot - mert például a birtoklásra jogosult őrizetlenül hagyta az eszközt - nem lehet a megszerzés megakadályozására lőfegyvert használni.

- **a bv. szerv ellen elkövetett fegyveres támadás elhárítására;**

- **a fogvatartott erőszakos kiszabadításának megakadályozására;**

[149] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 320. § (1) bekezdése
[150] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 322. § (1) bekezdése

- **azzal szemben, aki a nála lévő fegyvert, vagy más, az életre és testi épségre veszélyes eszközt felszólításra nem teszi le, és magatartása annak ember elleni közvetlen használatának szándékára utal;**

A lőfegyverhasználat csak arra a személyre irányulhat, akivel szemben a Szervezeti törvény 22. §-ában meghatározott feltételek fennállnak.

A lőfegyverhasználatról, a figyelmeztető és riasztólövésről a bv. szerv parancsnoka az illetékes ügyészt haladéktalanul tájékoztatja. **A lőfegyver használata után gondoskodni kell a helyszín biztosításáról.**

A lőfegyverhasználattal kapcsolatos egyéb szabályok

Ha a Szervezeti törvény csak a közvetlen fenyegetés vagy támadás elhárítása céljából teszi lehetővé a lőfegyverhasználatot, és a közvetlen fenyegetés vagy támadás bármely oknál fogva megszűnt, a lőfegyverhasználati jogosultság is azonnal megszűnik.[151]

Amennyiben a szolgálati érdek megkívánja a lőfegyverrel felszerelt állományi tag a lőfegyverhasználatot követően a szolgálati elöljárójának **utasítására köteles lőfegyverét és lőszerét átadni**. A lőfegyver és a lőszer átadása-átvétele elismervény ellenében történik. A lőfegyverhasználatot követően, amint azt a körülmények lehetővé teszik – a lőfegyvert használó meghatározott formában és tartalommal, az arra utasítást adó elöljáró és az az az állományi tag, akinek hitelt érdemlő tudomása van az eseményről, köteles írásos jelentést készíteni. A fenti személyek a lőfegyverhasználatot követő vizsgálatban nem vehetnek részt. Ha a bv. szerv vezetőjével szemben jelentésírási kötelezettség vagy egyéb kizáró ok áll fenn, a vizsgálatot az országos parancsnok folytatja le.[152]

A lőfegyvert használó jelentése a következőket tartalmazza:

[151] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 257. pont

[152] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 262.-263. pont

10. melléklet

_____
bv. szerv megnevezése

Iktatószám:_____

Jelentés lőfegyver alkalmazásáról

Tisztelt Parancsnok Asszony/Úr!

Jelentem, hogy _____ nevű _____ nyilvántartási számú fogvatartottal/személyi igazolvány számú személlyel szemben*
20___ év ___ hó ____ nap ____ óra ____ perckor,
_____ helyszínen
az 1995. évi CVII. törvény 15. §, valamint a 22. § (3) bekezdés __) pontja alapján lőfegyver kényszerítő eszközt alkalmaztam.

A lőfegyver alkalmazásának oka:

_____

_____

_____

A lőfegyvert saját elhatározásomból, szolgálati elöljáróm utasítására alkalmaztam.*

A lőfegyver alkalmazása előtt a ..... nyilvántartási számú fogvatartottat/.....személyi igazolvány számú személyt* előzetesen figyelmeztettem/nem figyelmeztettem*, mert

_____

_____

Az alkalmazott lőfegyver típusa:_____, gyári száma:_____,
leadott lövések száma:
figyelmeztető lövés:_____ db, személyre leadott lövés:_____db, állatra leadott lövés:_____db,
tárgyra leadott lövés: _____db

A lőfegyver alkalmazásánál jelenlévő személyek, tanúk:

_____ _____

_____ _____

_____ _____

_____év _____hó ____nap ____óra

_____ _____
a lőfegyvert alkalmazó neve, rendfokozata

_____
a lőfegyvert alkalmazó aláírása

Elsősegélyt nyújtó neve, rendfokozata, beosztása:

_____

Orvosi vélemény: ____ év ___ hó ___ nap ___ óra ___perckor:

_____

_____

_____

Látleletet a sérültről felvettem.

Az orvosi látlelet alapján: sérülés / halál* történt, nem történt.

_____ év _____hó ____ nap

PH _____
orvos

Jelenleg a sérült_____ tartózkodik.**

A lőfegyverhasználatról az illetékes ügyészt az 1995.évi.CVII. törvény 22.§ (5) alapján

____ év ___ hó ___ nap ___ óra ___perckor tájékoztattam.

_____
értesítő személy aláírása
(név,rendfokozat,beosztás)

Milyen kárt okozott a lövés:

_____

_____

_____

Károsult (név, lakcím, anyja neve, igazolvány típusa és száma):

_____

_____

_____

A kár enyhítésére tett intézkedések (külön megjelölve az intézkedő és a károsult tevékenységét):

_____

_____

_____

Bűnjelek:

Az intézkedés során használt lőfegyver és az ahhoz kiadott, megmaradt lőszer

____ év ___ hó ___ nap ___ óra ___perckor

_____ részére került átadásra ***

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának jogszerűségéről, jogszerűtlenségéről

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának szükségességéről

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának arányosságáról

Vélemény a kényszerítő eszköz alkalmazásának szakszerűségéről

_____ év _____hó _____nap

_____
biztonsági osztályvezető

Az érintett bv. szerv vezetőjének álláspontja:

A lőfegyver alkalmazása szükséges volt, nem volt szükséges.*

A lőfegyver alkalmazása arányos volt, nem volt arányos.*

A lőfegyver alkalmazása szakszerű volt, nem volt szakszerű.*

A lőfegyver alkalmazása jogszerű, nem jogszerű.*

A jogszerűséggel kapcsolatos döntésemről a fogvatartottat _____ év _____hó ____nap _____ számon értesítettem.

A lőfegyver jogtalan alkalmazásáról az ügyészt _____ év _____ hó ____nap értesítettem.

A lőfegyver alkalmazása kényszergyógykezelttel, előzetes kényszergyógykezelttel szemben történt, a jogszerűséggel kapcsolatos döntésemről az ügyészt, az érintett személyt és annak törvényes képviselőjét _____ év _____ hó _____ nap értesítettem.

_____ év_____ hó ____ nap

_____
parancsnok/főigazgató főorvos

*-gal jelölt szövegrésznél a megfelelő rész aláhúzandó.
** amennyiben sérülés történt
*** amennyiben történt lefoglalás, a lefoglalási határozatot mellékelni kell

Lőfegyverhasználat tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben[153]

A lőfegyverhasználat sajátos esetét jelenti, ha annak szükségessége tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben merül fel. Ilyenkor fokozott a veszélye annak, hogy olyanokat is találat ér, akikkel szemben a lőfegyverhasználat kizárt vagy enyhébb kényszerítő eszköz használata is elegendő. A törvény erre figyelemmel a lőfegyverhasználatot csak akkor engedi, ha az egyes személy elleni alkalmazás feltételei fennállnak, a használatnak pedig kizárólag az egyes személy ellen kell irányulnia.

Lőfegyverhasználatnak tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben csak akkor van helye, ha az egyes személy elleni lőfegyverhasználat feltételei fennállnak. A lőfegyverhasználatnak az egyes személy ellen kell irányulnia.

A tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben a lőfegyverhasználatot a **következő sorrendben meg kell előznie**
- a tömeg (csoportosulás) szétoszlatására, illetőleg a jogellenes magatartás megszüntetésére irányuló felhívásnak;
- a tömeg (csoportosulás) szétoszlatására irányuló egyéb kényszerítő eszköz alkalmazásának;
- figyelmeztetésnek, hogy lőfegyverhasználat következik;
- figyelmeztető lövésnek.

A tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben a lőfegyverhasználatot megelőző intézkedések mellőzésére az egyes személy elleni lőfegyverhasználat szabályai az irányadók.

Kötelékben való fellépés[154]

A törvény szabályozza azokat a bv. szerv, illetve a fogvatartás biztonsága szempontjából kiemelkedő veszélyt jelentő cselekményeket, amelyek felszámolására, megakadályozására a hivatásos állomány tagjai kötelékben alkalmazhatók.

A hivatásos állomány tagjai kötelékben alkalmazhatók
- **fogolyzendülés felszámolására;**
- **terrorcselekmény felszámolására;**
- **túszok kiszabadítására;**
- **megszökött fogvatartott felkutatására és elfogására;**
- **a bv. szervet, illetőleg eszközeit, járműveit ért támadás elhárítására;**
- **a bv. szerv területéről vagy annak járműveiből való erőszakos kitörés megakadályozására;**
- **a bv. szerv biztonságát sértő vagy ezzel közvetlenül fenyegető tömeges vagy erőszakos cselekmények megakadályozására, felszámolására;**
- **a 13. § (3) bekezdésében meghatározott esetben.**

Kötelékben történő fellépés esetén a hivatásos állomány tagja a kötelék parancsnokának az utasítása szerint köteles eljárni.

[153] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 25. §
[154] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 26. §

Csapaterő zárt alakzatban történő alkalmazása esetén az intézkedő saját elhatározásából is használhatja lőfegyverét, amennyiben a lőfegyverhasználat törvényben meghatározott feltételei fennállnak és a zárt alakzattól elszakadt, vagy alakzaton kívüli feladat végrehajtására kap utasítást.[155]

Tömegoszlatás[156]

A fogvatartás, illetve a bv. szerv biztonságát közvetlenül veszélyeztető tömeg szétoszlatására a törvény az egyébként alkalmazható kényszerítő eszközökön túl, további sajátos eszközök használatát is lehetővé teszi. E sajátos eszközök (vízsugár, pirotechnikai eszköz, stb.) olyan jellegűek, hogy alkalmasak a tömeg szétoszlatására, használatuk azonban nem eredményezheti az emberi élet kioltását, nem okoz testi sérülést vagy egészségkárosodást. Erre figyelemmel a törvény tömegoszlatás céljára a lőfegyverhasználatot nem teszi lehetővé.

Ha a fogvatartás és a bv. szerv biztonságát közvetlenül veszélyeztető tömeg a szétoszlásra, illetve a jogellenes cselekmény abbahagyására irányuló felszólításnak nem tesz eleget, a meghatározott kényszerítő eszközök használata mellett a következő eszközök és intézkedések alkalmazhatók

- **vízsugár;**
- **pirotechnikai eszköz, riasztólövés;**
- **ingerlő vegyi eszköz;**
- **kényszeroszlatás.**

A meghatározott eszközök, illetve intézkedések alkalmazására a **tömeget előzetesen figyelmeztetni kell. A tömeget a helyszínről való eltávozásában tilos korlátozni.**
Tömegoszlatásnál lőfegyverhasználatnak nincs helye.

5. Kényszerítő eszközökkel kapcsolatos értelmező rendelkezések[157]

A **sérelem** olyan helyzet kialakulása, amelyben valamely személy testi épségében, egészségében vagy dolog épségében, működésében hátrányos változás következik be.

A **veszély**, olyan helyzet kialakulása, amelyben a sérelem bekövetkezése valószínűsíthető, de nem szükségszerű. A veszély a sérelem bekövetkezésének reális lehetősége.

Személy elleni támadás az a jogellenes és aktív emberi magatartás, amely az emberi életet, testi épséget vagy személyes szabadságot sérti, vagy veszélyezteti.

A **rongálás** idegen dolog, - vagyontárgy - sérülésével, megsemmisítésével vagy működésképtelenné tételével okozott kár.

[155] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VII. fejezet 255. pont
[156] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 27. §
[157] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet

Engedély nélküli eltávozást követ el azon fogvatartott, aki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C törvény 283. §-ban szabályozott bűncselekmény elkövetője nem lehet, de a bv. szervezet által kijelölt kényszertartózkodási helyet engedély nélkül elhagyja.

Önkárosító magatartás a fogvatartott minden olyan cselekménye, amely a saját életét, testi épségét sérti vagy veszélyezteti.

Testi sérülés minden olyan elváltozás a szervezet sejtjeiben, szöveteiben, amely külsérelmi nyomokkal, valamint nem látható belső szervi elváltozásokkal járó alaki eltérést vagy az életszerű működésben zavart okoz.

Közvetlen támadásnak minősül, amennyiben a támadó és a megtámadott közötti térbeli elhelyezkedésre, közelségre, valamint a támadó magatartására tekintettel a sérelem azonnali bekövetkezésével kell számolni.

Intézkedési távolság az a távolság, amelyen kívül helyezkedve biztosítja az intézkedőt, hogy a vele szemben álló személy támadása ne érje el, azonban ő gyors mozdulattal, hatékonyan a támadó közvetlen közelébe tudjon kerülni.

Helyzetfelismerés: Az intézkedő a szükséges kényszerítő eszköz alkalmazásának megkezdése előtt mérje fel a kialakult helyzetet. Amennyiben az erő- vagy létszámfölény, vagy más akadályozó körülmény, illetve az intézkedés alá vont személy állapota veszélyezteti az eredményes intézkedést, akkor a személyi állomány tagja **hívjon segítséget** az intézkedés biztonságos végrehajtásához.

A szolgálati feladatra átvett kényszerítő eszközöknek az alkalmazásukra megfelelő állapotúaknak kell lenniük, ennek érdekében az **állapotukat, működőképességüket, tartozékaik meglétét az átvételük során ellenőrizni kell**.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse az arányosság elvét!
- Mit jelent a kínzás tilalma?
- Mit jelent az intézkedés módja?
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazásának közös szabályait!
- Ismertesse a kényszerítő eszközök helyettesítésére vonatkozó szabályt!
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazását megelőző intézkedéseket!
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazását tiltó, valamit korlátozó rendelkezéseket!
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazását követő jelentési kötelezettség általános szabályait!
- Milyen adatokat kell tartalmaznia a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésnek?
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszerűségi folyamatát!
- Ismertesse az intézkedést elszenvedett személy jogorvoslati lehetőségeit!
- Sorolja fel, mikor alkalmazható kényszerítő eszköz fogvatartottal szemben!
- Sorolja fel, mikor alkalmazható kényszerítő eszköz más személlyel szemben!
- Ismertesse a testi kényszer alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a bilincs, mint kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó szabályokat!

- Ismertesse a könnygáz, az elektromos sokkoló és a gumibot alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a traumatikus és irritáló lőszer alkalmazására vonatkozó szabályt!
- Ismertesse a szolgálati kutya, mint kényszerítő eszköz alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a lőfegyver fogalmát!
- Ismertesse a szolgálati lőfegyver viselésének, tárolásának és bv. szerv területére történő bevitelének szabályait!
- Mi a lőfegyver-használati jog és kötelezettség?
- Mi minősül lőfegyverhasználatnak?
- Mi nem minősül lőfegyverhasználatnak?
- Ismertesse a lőfegyverhasználatot megelőző intézkedéseket, és azok mellőzésének lehetőségét!
- Ismertesse a lőfegyverhasználatot tiltó rendelkezéseket, valamint a tilalmat feloldó szabályokat!
- Ismertesse a lőfegyverhasználat törvényben meghatározott eseteit!

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazását követő jelentési kötelezettség általános szabályait!
- Milyen adatokat kell tartalmaznia a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésnek?
- Ismertesse a kényszerítő eszközök alkalmazásának jogszerűségi folyamatát!
- Ismertesse az intézkedést elszenvedett személy jogorvoslati lehetőségeit!
- Milyen adatokat kell tartalmaznia a lőfegyvert használó jelentésének?
- Milyen adatokat kell tartalmaznia a lőfegyverhasználatnak nem minősülő lövést leadó személy jelentésének?
- Ismertesse a lőfegyverhasználat szabályait a tömegben (csoportosulásban) lévő személlyel szemben!
- Sorolja fel, mely esetekben alkalmazható a bv. szerv hivatásos állománya kötelékben!
- Ismertesse a tömegoszlatásra vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a kényszerítő eszközökkel kapcsolatos értelmező rendelkezéseket!

VII. FEJEZET

A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓ SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY ELIGAZÍTÁSA[158]

1. Az eligazítás fogalma, végrehajtásának általános szabályai

Az eligazítás az a szolgálati tevékenység, amelynek során meg kell határozni a szolgálatba lépő, és a szolgálatban lévő állomány feladatait és azok végrehajtásának módját.

1.1. Az eligazítás alanyai

A biztonsági és körlet-főfelügyelőket, felügyelőket a szolgálatba lépés előtt, a speciális biztonsági tevékenységet ellátókat a szolgálati feladatok megkezdése előtt kell eligazítani.

1.2. Az eligazítás, mint elöljárói kötelezettség

A Hszt. a szolgálat teljesítésére vonatkozó szabályok között az alábbiakat rögzíti:

A szolgálati viszony keretében a munkáltatói jogkört gyakorló **elöljáró köteles**:
- a feladatok elvégzéséhez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni, a szolgálatteljesítéshez szükséges ismeretek megszerzését biztosítani.[159]

A Szolgálati Szabályzat is kitér az elöljáró kötelezettségeire és többek között így rendelkezik:

Az elöljáró irányítja, vezeti, szervezi, ellenőrzi az alárendelt szervezeti egységek és alárendeltjei munkáját, megadja a feladatok ellátásához szükséges információkat, figyelembe veszi és mérlegeli az alárendeltek javaslatait, biztosítja a munkavégzés feltételeit.[160]

A Biztonsági Szabályzat pedig konkrét **feladatként határozza meg a biztonsági tiszt számára** a biztonsági tevékenységet ellátó állomány eligazítását.

1.3. Az eligazítás általános szabályai

A személyi állomány tagja a szolgálatellátásra a bv. szerv vezetője által meghatározott időpontban, **szolgálatra alkalmas állapotban**, az előírásoknak megfelelő tiszta és ápolt öltözetben köteles megjelenni. Folyamatos, váltásos, hivatali munkarendtől eltérő vagy vezényléses szolgálat esetén az eligazításra kötelezettel a következő szolgálatba lépés helyét és idejét a közvetlen elöljáró a bv. szerv vezetője által meghatározott módon közli, annak tudomásulvételét dokumentálni kell.

---

[158] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IV. fejezet
A BVOP Biztonsági Szolgálatának Módszertani Útmutatója az általános és speciális eligazítások felkészítéséhez, megtartásához (30500/5144-1/2007.ált.)

[159] A rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 101. § c. pont

[160] 21/1997. (VII. 8.) IM rendelet a büntetés-végrehajtási szervezet Szolgálati Szabályzatáról, 6. § (1) bekezdés

Ha az eligazításra kötelezett bármilyen oknál fogva nincs szolgálatra alkalmas állapotban, szolgálatba nem léptethető. Ha a személyi állomány tagja önhibából eredő állapota miatt nem láthatja el szolgálatát, fegyelmi és büntetőjogi felelősséggel tartozik, váltásáról intézkedni kell.

Az eligazítást végrehajtó az eligazítás során legyen **határozott, érthető és lényegre törő**. Az eligazítások időtartamával megfelelően kell gazdálkodni, úgy, hogy azok ne legyenek indokolatlanul hosszúak vagy rövidek.

Az eligazítást fel kell használni az állomány szakmai felkészültségének szúrópróbaszerű ellenőrzésére és szükség szerint annak javítására. Az eligazításon meg kell győződni arról, hogy a szolgálatba lépő megértette-e a részére meghatározott feladatokat és azok végrehajtására alkalmas-e.

2. Az eligazítás fajtái, az általános és speciális eligazítás tartalma

Az eligazítás lehet **általános** vagy **speciális**.

2.1. Az általános eligazítás

Az **általános eligazítást** a bv. szerv vezetője által meghatározott időben, helyen és módon, a kijelölt személy (elsődlegesen a szolgálatba lépő biztonsági tiszt) tartja a szolgálatot átvevő biztonsági tevékenységet ellátó állomány részére.

A biztonsági- és büntetés-végrehajtási osztály folyamatos váltásos rendszerben szolgálatba lépő tagja köteles a meghatározott szolgálati öltözetben, az eligazítása előtt - a parancsnok rendelkezése szerint - a szolgálatban lévő biztonsági tisztnél jelentkezni a szolgálati feladtok ellátására. A váltás nélküli szolgálati rendszerben az eligazítás a szolgálati időben történik.

Előfordulhat, hogy a szolgálatba lépő biztonsági tiszt akadályoztatva van – késik, beteg, stb. – ilyen esetben, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt tartja az eligazítást.
Az általános eligazításon a biztonsági szabályzatban meghatározottakon túl ismertetni kell, hogy a szabályoktól való eltérés vagy ezen előírások megsértése a biztonság veszélyeztetésén túl különböző fegyelmi, vagy súlyosabb esetekben akár büntetőjogi felelősségre vonást is eredményezhet.

A szolgálatot átvevő állomány a meghatározott szakanyagokat a fegyverszobából az eligazítás előtt átveszi, a lőfegyverrel vagy a traumatikus, illetve irritáló lőszerrel és a célba juttatásukra szolgáló eszközzel szolgálatba lépők betáraznak, kivéve, ha ezzel a lőfegyver vagy a kényszerítő eszköz töltött állapotba kerülne. **Az eligazításon töltött lőfegyverrel, illetve célba juttató eszközzel megjelenni tilos!**

Amennyiben a szolgálati feladat ellátása lőfegyverrel történik, a lőfegyver típusától függően a tárazást az intézeti parancsnak megfelelően kell végrehajtani, de főszabály szerint az eligazításon töltött lőfegyverrel megjelenni, részt venni tilos!

A körletfelügyelőket a körletre vonatkozó részletszabályokról a körlet-főfelügyelő igazítja el, a szolgálatot átvevő biztonsági tiszt eligazítását követően. A más szakterületeken biztonsági tevékenységet ellátók eligazítása a parancsnok által meghatározott vezető feladata.

Az eligazítás előtt meg kell győződni arról, hogy a szolgálatot átvevő állomány **egészségügyi szempontból alkalmas** a biztonsági tevékenység ellátására. Hiányosság vagy rendellenesség esetén a szolgálatot átvevő biztonsági tiszt a szükséges intézkedéseket köteles megtenni.

Eligazításra a szolgálatba szervezett állományt a **biztonsági főfelügyelő sorakoztatja fel szolgálati beosztások szerint**, ennek során ellenőrzi a szolgálatba lépők ruházatát, egyéni ápoltságát és felszerelését.
A biztonsági tiszt a napi szolgálatszervezés alapján ellenőrzi a létszámot, a szolgálatra alkalmasságot, az öltözetet, a fegyvereket és a felszerelést; hiányosság észlelése esetén intézkedik annak megszüntetésére és megtartja az eligazítást.

Az általános eligazítás tartalmazza:
- az előző szolgálat ellátásának, valamint az azzal kapcsolatos lényeges események tapasztalatait,
- az előző szolgálat óta a bv. szervezetnél történt súlyosabb rendkívüli események tanulságait,
- az elöljárónak a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezéseit, utasításait,
- az eligazításon résztvevők szolgálati beosztását (ki, mikor, hol, milyen szolgálatot teljesít, mikor van váltás, stb.),
- a bv. szervet, a személyi állományt, a fogvatartottak őrzését, felügyeletét, ellenőrzését érintő lényeges információkat (pl.: szuicid veszélyeztetett fogvatartottak),
- a napi aktuális feladatokat,
- a személyi állomány szakmai felkészültségének szúrópróbaszerű ellenőrzését,
- a szolgálatot átvevő állomány szóbeli nyilatkoztatását arra vonatkozóan, hogy alkalmasnak érzik-e magukat a szolgálat ellátására.

Nézzük a felsorolás pontjait részletesebben:
- *az előző szolgálat ellátásának, valamint az azzal kapcsolatos lényeges események tapasztalatait,*
    - rövid értékelés, jó és rossz gyakorlatok, hiányosságokat kiküszöbölő helyes megoldások
    - elemzés, értékelés, melynek célja a helyes gyakorlat kialakítása, megerősítése
- *az előző szolgálat óta a bv. szervezetnél történt súlyosabb rendkívüli események tanulságait,*
    - a BVOP Főügyeletesének összefoglaló jelentései alapján, lehetőleg mellőzve a napi eseményjelentő komplex felolvasását,
    - javasolt a bekövetkezett eseményeket a helyi viszonyokra vonatkoztatva értékelni
- *az elöljárónak a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezéseit, utasításait,*
    - a személyi állománnyal közölni kell az egyes szolgálati feladatokkal kapcsolatban született, vagy módosult elöljárói rendelkezéseket, utasításokat
    - javasolt haladéktalanul az erre a célra rendszeresített „Vezetői utasítások” füzetbe a közvetlen elöljáró által aláírva is berögzíteni

- *az eligazításon résztvevők szolgálati beosztását (ki, mikor, hol, milyen szolgálatot teljesít, mikor van váltás, stb.),*
    - a Szolgálatszervezési Napló alapján név szerint kerüljenek ismertetésre a szolgálati beosztások, a tervezett közbenső váltások, munkaközi szünetek időpontjait, a váltást végrehajtó személyét
- *a bv. szervet, a személyi állományt, a fogvatartottak őrzését, felügyeletét, ellenőrzését érintő lényeges információkat (pl.: szuicid veszélyeztetett fogvatartottak),*
    - a személyi állományt érintően kiemelt a személyi változások, valamint a szolgálatot befolyásoló körülmények, módosulások, váratlan feladatok és az ezekkel összefüggő berendelések ismerete, tudomásul vétele
    - a fogvatartotti elkülönítések; az általuk elkövetett jelentésköteles események; a kiadott egyéni kezelési utasítások; a munkáltatás biztosítását érintő EVSZ alkalmazás elrendelését, vagy annak megvonását a suicid szempontból magas kockázatú fogvatartottak nyilvántartásába történő felhelyezése vagy a felülvizsgálatot követő levétele; stb
- *a napi aktuális feladatokat,*
    - a már megkezdett és a soron következő napi feladatok bemutatása
- *a személyi állomány szakmai felkészültségének szúrópróbaszerű ellenőrzését,*
    - javasolt a kérdéseket a napi feladat végrehajtással összhangban, a jogszabályok ismeretét is magába foglalva összeállítani.

Az **általános eligazítás részét képezi** váltást követően a szolgálatot átadó állomány eligazítása, amelyet a szolgálatot átadó biztonsági tiszt tart a bv. szerv vezetője által meghatározott módon és időben tartalmazza:

- a szolgálat rövid értékelését,
- a következő szolgálatba lépés helyének és időpontjának ismertetését.

2.2. A speciális eligazítás

A **speciális eligazítást** a szolgálatban lévő biztonsági tiszt vagy az általa meghatározott személy a tevékenységet megelőzően, annak jellegéből adódó feladatokra irányulóan tartja meg. Az eligazítás ideje, helye, módja eltérő, a feladatok és a téma függvényében kerül végrehajtásra.

A speciális biztonsági tevékenységet ellátók - többek között az előállítási, szállítási feladatokat végző,- a szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó- és a szabadlevegőn tartózkodást biztosító,- a látogatás felügyeletét ellátó,- a járőrszolgálatra, biztonsági szemlére, biztonsági vizsgálatra és egyéb biztosítási feladatra beosztott,- a külkórházban elhelyezett a beteg fogvatartott őrzését, vagy ellenőrzését ellátó személyi állomány tagja - részére a **feladatok megkezdése előtt speciális eligazítást kell tartani**.

A BIT az eligazítás megtartásához **állításon össze egy vázlatot**. Ahhoz használja fel a szolgálat átadás-átvétel során kapott információkat, rendelkezésre álló okmányokat (pl.: egyéni kezelési utasítás, bűntársi csoportok listája, ügyészi rendelkezés, többletinformáció, egészségügyi rendelkezés, előállítási utasítás, szállítási terv, stb.). A vázlatnak a Biztonsági Szabályzat speciális eligazításra meghatározott kötelező elemeit tartalmaznia kell.

A speciális eligazításon ismertetni kell:

- a végrehajtandó biztonsági feladatot, annak helyét és idejét, a feladat végrehajtásának módját,
- az összeköttetés módját,
- a feladatot végrehajtó állomány öltözetét, fegyverzetét, felszerelését,
- az esetleges veszélyforrásokat,
- a rendkívüli esemény megelőzése, megszakítása, következményeinek felszámolása érdekében teendő elsődleges intézkedéseket,
- más szervvel történő együttműködés esetén a kapcsolattartás módját, a végrehajtandó feladatok megosztását,
- amennyiben a feladat végrehajtásban fogvatartott is érintett
    - a fogvatartott alapadatait, biztonsági kockázat értékelését és a rendelkezésre álló adatok alapján a várható magatartását,
    - az alkalmazandó mozgáskorlátozó, továbbá az alkalmazható kényszerítő eszközök típusát és alkalmazásának módját.

Nézzük a felsorolás pontjait részletesebben:

- *a végrehajtandó biztonsági feladatot, annak helyét és idejét, a feladat végrehajtásának módját,*
    - a feladathoz tartozó fontosabb időpontok, helyszínek meghatározása
    - a korábbiakhoz képest új körülmény felmerülése esetén a beszerzett információkat elemezni, értékelni kell
    - meg kell határozni a feladat előrelátható időtartamát
- *az összeköttetés módját,*
    - készülék hívójelek meghatározása
    - technikai eszközök próbájának meghatározása és végrehajtása
- *a feladatot végrehajtó állomány öltözetét, fegyverzetét, felszerelését,*
    - az évszaknak megfelelő öltözködési változatok betartása, csoportos végrehajtás esetén a ruházatnak egységesnek kell lennie[161]
    - eligazításon meg kell határozni a szakanyagok rendeltetésszerű működésének ellenőrzését
- *az esetleges veszélyforrásokat,*
    - pl.: a hozzátartozók várható létszáma, bűntársi vagy ellenérdekelt csoportok találkozásának kiküszöbölése, szabadon lévő vádlottak létszáma, civil személyektől való veszélyeztetettség, tiltott tárgyak bejutásának kockázata, stb.
- *rendkívüli esemény megelőzése, megszakítása, következményeinek felszámolása érdekében teendő elsődleges intézkedéseket,*
    - a feladat jellegét figyelembe véve meg kell határozni a felszámolással kapcsolatos elsődleges intézkedéseket

[161] A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 9/2019. (10.11.) OPBFH körlevele a bv. szervezet, valamint a hivatásos szolgálati jogviszony kihangsúlyozásának, a rendvédelmi szervek egységes megjelenésének, továbbá az esetlegesen bekövetkezett rendkívüli események hatékony felszámolása érdekében

- *más szervvel történő együttműködés esetén a kapcsolattartás módját, a végrehajtandó feladatok megosztását,*
    - meg kell határozni a hatásköröket, kapcsolattartás módját
    - ha a feladat jellege lehetővé teszi célszerű valamennyi közreműködő társ szerv jelentétében végrehajtani a speciális eligazítást
- *amennyiben a feladat végrehajtásban fogvatartott is érintett annak alapadatait, biztonsági kockázat értékelését és a rendelkezésre álló adatok alapján a várható magatartását,*
    - pl.: elkövetett bűncselekmény jellege, fogvatartottal szemben kiszabott vagy várható ítélet tartama, együttműködése, szabálykövetése, esetleges szembehelyezkedése, korábbi előállításai során tanúsított magatartása, folyamatban lévő ügy esetén, annak aktuális fázisa, fegyelmi és jutalmazási helyzete, szabadítás lehetősége, stb.
- *az alkalmazandó mozgáskorlátozó, illetve az alkalmazható kényszerítő eszközök típusát és alkalmazásának módját.*
    - érvényesíteni kell az egyéniesítés elvét a körülmények mérlegelése mellett
    - kerülni kell túlzott indokolatlan alkalmazást, ugyanakkor az alulbiztosítás kockázatát is szem előtt kell tartani
    - meg kell győződni az eszközök alkalmazásának ismeretéről.

A speciális eligazításnak különösen fontos szerepe van azon biztonsági feladatok esetében, amikor a végrehajtás az intézet területén kívül történik. Ilyen feladat a szállítás, az előállítás és a kísérés.

Az előállításnál az alapvető feladatok a következők:
- az előállítások végrehajtását megelőzően az előállítás biztonságát befolyásoló biztonsági körülményeket, információkat össze kell gyűjteni, és azt az eligazítás alatt közölni kell az előállítást végrehajtókkal;
- az előállítást végzőket fel kell készíteni az előállítás alatt adódó váratlan helyzetekben követendő eljárásra (pl. a hozzátartozók negatív magatartására, fogvatartott rosszullétére, agresszív magatartására, szökésekor teendő intézkedési és jelentési kötelezettségére, az elvonulási útvonal ellehetetlenülésére stb.);
- az előállító állományt körültekintően kell kiválasztani, a feladat végrehajtására jól kiképzett, kellő szakmai gyakorlattal rendelkező, a szolgálati feladatok ellátásában folyamatosan fegyelmezett magatartást tanúsító, gyors helyzetfelismeréssel bíró, határozott, átgondolt intézkedések meghozatalára, és azok végrehajtására alkalmas legyen.

Speciális eligazítást kell tartani különösen:
- a biztonsági és körletfelügyelők feladatairól a közbenső váltások előtt,
- az előállítást vagy szállítást végrehajtók részére a feladat végrehajtása előtt,
- a foglalkoztatási feladat végrehajtása előtt,
- a szabadlevegőn tartózkodással kapcsolatos feladatokról,
- a látogatással kapcsolatos feladatokról,
- biztonsági vizsgálat és biztonsági szemle előtt,
- rendkívüli esemény megelőzése érdekében, annak megszakításakor, következményeinek felszámolásakor,

- a bv. szerv vezetője által meghatározott egyéb esetekben.

3. A fegyverszobák, valamint a fegyverek töltésére és ürítésére vonatkozó szabályok[162]

3.1. A fegyverszobában tárolt szakanyagok kiadásának, visszavételének rendje

A fegyverszobába csak a szolgálatot átadó és átvevő biztonsági főfelügyelő, fegyverzeti anyag kiadása és visszavétele céljából a biztonsági főfelügyelő, illetve a biztonsági tiszt, továbbá kíséretükben ellenőrzés céljából az ellenőrző elöljárók és takarítás céljából az azt végrehajtó biztonsági főfelügyelők léphetnek be. A fegyverszobában elhelyezett fegyverzeti szakanyagok, optikai szakanyagok és híradástechnikai eszközök a **szolgálat átadás-átvétel tárgyát képezik**, melynek tényét **óra és perc feltüntetésével** a kiadás-visszavételezési okmány üres sorában az átadó és átvevő aláírásával igazoltan kell rögzíteni. A fegyverszobában elhelyezett fegyverzeti szakanyagok átadás-átvételét, megőrzését, kiadását és visszavételét a szolgálatban lévő biztonsági főfelügyelő köteles végrehajtani. A biztonsági főfelügyelő **akadályoztatása, távolléte esetén, vagy esemény bekövetkezésekor** a biztonsági tiszt is nyithatja a fegyverszobát.

Az átvett fegyverzeti szakanyagok meglétéért, viseléséért, szabályos használatáért teljes **anyagi, fegyelmi és büntetőjogi felelősséggel** tartoznak az átvevő állomány tagjai.

3.2. A fegyverzeti szakanyagok kiadási és visszavételi nyilvántartása

A kiadott és visszavett fegyverzeti szakanyagokról minden esetben az erre rendszeresített „**Fegyverzeti szakanyagok kiadási és visszavételi nyilvántartás**”-ban dokumentációt kell vezetni az időpontok pontos megjelölésével. A „Fegyverzeti szakanyagok kiadási és visszavételi nyilvántartás” kitöltését a szolgálatban lévő biztonsági főfelügyelő (biztonsági tiszt) köteles végrehajtani. Az átvevő személy **olvasható saját kezű aláírással** köteles elismerni az átvétel tényét. Az üresen maradt rovatokat minden esetben egy vízszintes vonallal ki kell húzni.

A fegyverzeti szakanyag kiadása a „Fegyverzeti szakanyagok kiadási és visszavételi nyilvántartás”-ba történő bejegyzés és aláírás után engedélyezhető azok részére, akik szolgálatba lépnek, szolgálati feladatot látnak el vagy karbantartást végeznek.

3.3. A fegyverszoba rendje

A fegyverszobában csak karbantartott (tiszta) fegyverzeti szakanyagokat lehet elhelyezni, visszavételkor a **biztonsági főfelügyelő (biztonsági tiszt) köteles meggyőződni** a fegyverzeti szakanyagok darab és szám szerinti meglétéről, épségéről. A biztonsági főfelügyelők a szolgálat átadás-átvételkor tételesen kötelesek a fegyverszobában tárolt fegyverek, lőszerek, **szakanyagok meglétét ellenőrizni**. Lezárt ládák esetében azok pecsételtségének jogszerűségét, sértetlenségét kell ellenőrizni. Amennyiben rendellenességet észlelnek, akkor a zárt ládákban tárolt anyagokat tételesen le kell ellenőrizni, és ezt a szolgálati naplóban rögzíteni kell. **Csak egyezőség esetén történhet meg az átadás-átvétel.** Amennyiben a

[162] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 1/2021. (I.7.) BVOP utasítása a fegyverzeti szakanyagokról és a körzeti fegyvermesterek feladatairól, IX. fejezet, a fegyverszobában tárolt szakanyagok kiadásának, visszavételének rendje és elszámolása
A BVOP biztonsági szolgálat vezetőjének 30500-16/168-6/2021. bizt. számon kiadott feladat-meghatározása

fegyverzeti szakanyagokról szóló „KIMUTATÁS” nem egyezik a fegyverszobában lévő fegyverek és anyagok darabszámával, úgy az átvevő biztonsági főfelügyelő az **átvételt köteles megtagadni**. A hiány vagy eltérés tényét a biztonsági osztályvezetőnek és a bv. szerv vezetőjének haladéktalanul jelenteni kell, utasításaik szerint (keresés, jelentés stb.) kell eljárni, majd engedélyük szerint történhet meg az átadás-átvétel.

3.4. A fegyverek töltésére és ürítésére vonatkozó szabályok

Szolgálatba lépés előtt a szolgálati fegyverekhez tartozó lőszereket be kell tárazni, a szolgálat befejezését követően kitárazva kell a fegyverszobában elhelyezni.

A **fegyverek töltése és ürítése minden esetben** a végrehajtónak a töltő-ürítő helyre léptetésével kezdődik. A töltő-ürítő helyen felfestett **piros, négyzet alakú keretbe** belépni, illetve onnan kilépni kizárólag a **fekete négyzet alakú keretben** elhelyezkedő vezénylő konkrét utasítására lehet.

A lőfegyver csövét a töltés ürítés végrehajtása során minden esetben a lövedék fogó homok láda irányába kell tartani vagy a lövedék csapda nyílásába kell helyezni.

Bármilyen tevékenység – beleértve a feladat ellenőrzését és a vezénylését is – kizárólag a kijelölt helyen végezhető:

- a töltő-ürítő helyet úgy kell kialakítani, hogy a feladatok biztonságosan végrehajthatók, irányíthatók és teljeskörűen – technikai rendszer felvételein keresztül is – ellenőrizhetők legyenek,
- a felfestések és egyéb kialakítások – a kiadott utasítások maradéktalan érvényesíthetősége mellett – figyelembe kell venni a helyi adottságokat, a **kamera látószögét** úgy kell beállítani, hogy annak segítségével a feladatot végrehajtó és az azt ellenőrző személye és mindkettőjük tevékenysége, illetve a tárak (sörétes puska esetében a lőszertartó) meghatározott helyre (**lőszertartó tálca**) lehelyezése egyértelműen végigkövethető legyen,
- a fegyverek töltését és ürítését – beleértve a tárak eltávolítását és a fegyver ellenőrzését is – a biztonsági tiszt vagy a helyettesítését ellátó biztonsági főfelügyelő távollétében, **önállóan megkezdeni szigorúan tilos**,
- a váltás fegyvereinek töltését úgy kell végrehajtani, hogy azt először a biztonsági tiszt a biztonsági-főfelügyelő vezényletével, majd a biztonsági-főfelügyelő a biztonsági tiszt vezényletével hajtsa végre, a váltás fegyvereinek töltését a vezénylést, ellenőrzést végrehajtó biztonsági tiszt vagy biztonsági-főfelügyelő lőfegyverrel felszerelve köteles biztosítani,
- a feladatokkal összefüggő valamennyi tevékenységet kizárólag a biztonsági tiszt vagy biztonsági-főfelügyelő **kiadott vezényszavára lehet végrehajtani**, az önállóan megkezdett tevékenység megszakítására a biztonsági tiszt vagy a biztonsági-főfelügyelő köteles azonnal intézkedni,
- a fegyverek töltésének és ürítésének végrehajtását a biztonsági osztályvezető, illetve helyettese köteles legalább havonta két alkalommal személyesen, heti két alkalommal a technikai rendszeren keresztül dokumentáltan ellenőrizni.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi az eligazítás fogalma?
- Ismertesse milyen szabályok vonatkoznak az általános eligazításra?
- Mit kell az általános eligazításnak tartalmazni?
- Mit kell a speciális eligazításnak tartalmazni!
- Mikor kell speciális eligazítást tartani?

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse az általános eligazításra való felkészülés és megjelenés szabályait!
- Ismertesse, hogy eligazítás előtt az átadó biztonsági tisztnek mit kell közölnie az átvevő biztonsági tiszttel!
- Ismertesse, hogy mit kell az általános eligazításon ismertetni!
- Ismertesse, hogy mit kell a speciális eligazításon ismertetni!
- Ismertesse az előállítás előtti speciális eligazítás alapvető feladatait!
- Ismertesse a fegyverszoba kialakítására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a fegyverzeti anyagok kiadásának és visszavételének szabályait!
- Ismertesse a fegyverszoba rendjére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a fegyverek töltésére és ürítésére vonatkozó szabályokat!

VIII. FEJEZET

A BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉGET ELLÁTÓ SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY SZOLGÁLAT ÁTADÁS-ÁTVÉTELE[163]

1. A szolgálat átadás – átvétel, valamint a váltás végrehajtásának szabályai

A hivatásos állomány tagja vagy az FBŐ a bv. szerv vezetője által meghatározott helyen, időpontban és módon jelentkezik szolgálatra a szolgálatot átvevő biztonsági tisztnél. A fegyverszobából átveszi a szolgálat ellátásához részére meghatározott szakanyagokat.

A váltások időtartama alatt a szolgálatteljesítési helyeken, a felvezetési útvonalon vagy azok közelében – amennyiben az közterületet nem érint – **illetéktelen személy nem tartózkodhat**.

1.1. A biztonsági tisztek szolgálat átadása és átvétele

A biztonsági tisztek a váltást a bv. intézet vezetője által meghatározott helyen, időpontban és módon hajtják végre.

A szolgálatot átadó biztonsági tiszt a szolgálatot átvevő **biztonsági tiszttel közli**:
- a szolgálat ideje alatt történt és tudomására jutott eseményeket, a megtett intézkedéseket,
- a szolgálat ellátásával, a szolgálatteljesítési helyekkel kapcsolatos változásokat,
- a folyamatban lévő feladatokat,
- a szolgálatszervezésben történt módosítást,
- az elöljáró szolgálat ellátásra vonatkozó és egyéb rendelkezéseit, utasításait,
- a biztonsági tevékenységgel összefüggő egyéb lényeges információkat.

A szolgálatot átadó biztonsági tiszt átadja, a szolgálatot átvevő **biztonsági tiszt átveszi**:
- a nyilvántartás alapján létszám szerint a körleten (részlegeken), a munkahelyeken és a bv. szerven kívül tartózkodó fogvatartottakat,
- a szolgálati okmányokat, iratokat,
- a kezelésére bízott kulcsokat és kulcsdobozokat, egyéb, kezelésében lévő eszközöket,
- a megkezdett és soron következő feladatokat,
- a fogvatartottaktól átvett tárgyakat, értékeket, a fogvatartottak részére kiadandó pénz- és értékletéteket, a szabadulást igazoló iratokat, a biztonsági osztály részére egyéb célra kiadott pénzeszközöket, továbbá a hivatali munkaidőn túl vagy munkaszüneti napon befogadott fogvatartottól átvett érték és egyéb tárgyakról szóló jegyzéken szereplő tételeket.

A szolgálatot átvevő biztonsági tiszt **ellenőrzi vagy ellenőrizteti** különösen:
- a szolgálatba lépő állomány szolgálatra való alkalmasságát,
- a fegyverszoba átadás-átvételét,

[163] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, IV. fejezet

- a biztonsági főfelügyelő kezelésében lévő biztonsági berendezések és a technikai eszközök meglétét, működését, állapotát és a tűzbiztonsági berendezéseket,
- a biztonsági osztály helyiségeinek rendjét, tisztaságát, a berendezések és felszerelések meglétét és állapotát,
- a váltás időszakában a szolgálati elöljárója által meghatározottakat, elsősorban a biztonsági és körletfelügyelők váltását.

Az elektronikus szolgálati napló valamennyi eleme elektronikus úton kerül kitöltésre, amelyet a biztonsági tisztek a Robotzsaru integrált ügyviteli, ügyfeldolgozó és elektronikus iratkezelő rendszerben iktatnak. Az átadó és átvevő biztonsági tiszt hitelesítését követően a vezetők részére felterjesztésre kerül, ezáltal az aláírási kötelezettségek teljesülnek.[164]

Amennyiben a szolgálatot átvevő biztonsági tiszt közli a szolgálatot átadó biztonsági tiszttel, hogy **„a szolgálatot átvettem”**, a szolgálatot átadó váltás távozhat.

A **váltás ideje alatt bekövetkezett** rendkívüli esemény esetén a szolgálatot átadó biztonsági tiszt köteles és jogosult a meghatározott intézkedési és jelentési kötelezettségnek eleget tenni. Az esemény jellegétől függően, amennyiben az – vagy a szükséges intézkedés – a váltás tervezett időtartamánál tovább tart, kizárólag a biztonsági osztályvezető engedélyével kerülhet sor az időközbeni szolgálat átadás-átvétel végrehajtására.

1.2. A biztonsági főfelügyelők szolgálat átadása és átvétele

A biztonsági főfelügyelők váltáskor a bv. intézet vezetője által meghatározott helyen, időpontban és módon az **alábbi feladatokat hajtják végre**:
- a szolgálatot átvevő biztonsági főfelügyelő a töltő-ürítő helyen végrehajtja a töltést, majd őrhelyére vonul és megkezdi a váltást,
- a szolgálatot átadó biztonsági főfelügyelő a szolgálatot átvevő **biztonsági főfelügyelővel közli**
    - a szolgálata ideje alatt történt eseményeket,
    - a technikai rendszer elemeiben bekövetkezett változást vagy azok meghibásodását, a hibaelhárításra tett esetleges intézkedését,
    - a szolgálatellátással összefüggő lényeges körülményeket.
- a szolgálatot átadó biztonsági főfelügyelő átadja, a szolgálatot átvevő **biztonsági főfelügyelő átveszi**
    - a szolgálati okmányokat,
    - a kezelésére bízott kulcsokat és kulcsdobozokat,
    - a fegyverszobát, annak kulcsát, az ajtót működtető mágneskártyát, az ott található szakanyagokat tételesen, a tételeket darabszám szerint,
    - a biztonsági főfelügyelők kezelésében lévő egyéb eszközöket.

A biztonsági főfelügyelők a váltás tényét, tapasztalatait, az átadás-átvétel megtörténtét kötelesek bejegyezni a biztonsági tiszt elektronikus szolgálati naplójába.

A váltás időtartama alatt a szolgálatot átvevő biztonsági főfelügyelő **ellenőrzi** különösen:

[164] A BVOP Biztonsági Szolgálata által kiadott MÓDSZERTANI SEGÉDLET az elektronikus szolgálati napló alkalmazásához

- a hír- és biztonságtechnikai eszközöket és berendezéseket,
- a biztonságtechnikai rendszert üzemeltető számítógépes rendszer működőképességét,
- a biztonsági osztály elhelyezési körletén belül az elektromos zárak működőképességét,
- a fegyverzeti szakanyagok és kényszerítő eszközök meglétét, mennyiségét.

A szolgálatot átadó biztonsági főfelügyelő a váltást követően a biztonsági tiszt utasítására végrehajtja a töltő-ürítő helyen a meghatározott feladatot, majd a kitárazást, végül leadja a fegyverzeti szakanyagokat a fegyverszobába.

1.3. A biztonsági felügyelők szolgálat átadása és átvétele

A biztonsági felügyelők a lőfegyverrel történő váltáskor a bv. szerv vezetője által meghatározott helyen, időpontban és módon **végrehajtják az alábbi feladatokat**:
- a biztonsági felügyelőket a szolgálatba lépő biztonsági tiszt vagy a biztonsági főfelügyelő a töltő-ürítő helyre vezeti és ellenőrzi a töltés szabályszerű végrehajtását,
- azt követően a biztonsági felügyelőket a felvezető az őrhelyekre felvezeti,
- az őrhelyen szolgálatban lévő biztonsági felügyelőnek a szolgálatot átadó biztonsági tiszt utasítást ad a váltásra való felkészülésre és annak végrehajtására,
- az őrhelyen a szolgálatban lévő biztonsági felügyelő a váltás felvezetését lőfegyverrel biztosítja a felállítási helyéről,
- a felvezetést végző személy a szolgálatot átvevő biztonsági felügyelőnek utasítást ad az őrhely átvételére, melynek során a szolgálatot átadó biztonsági felügyelő átadja, az átvevő biztonsági felügyelő átveszi az őrhelyet,
- a biztonsági felügyelők a váltás tényét és tapasztalatait kötelesek bejegyezni az átadás-átvétel nyilvántartására szolgáló okmányba. A szolgálatátvétel tapasztalatait és tényét a szolgálatot átvevő biztonsági felügyelő a meghatározott módon jelenti a szolgálatot átvevő biztonsági főfelügyelőnek,
- a szolgálatot átadó biztonsági felügyelő a váltást követően a biztonsági tiszt vagy az általa meghatározott személy utasítására végrehajtja a töltő-ürítő helyen az ürítést, majd a kitárazást, ezt követően leadja a fegyverzeti szakanyagokat a fegyverszobába,
- a közbenső váltás előtt a biztonsági tiszt (biztonsági főfelügyelő) eligazítja a biztonsági felügyelőt a szolgálati feladatra, ellenőrzi a lőfegyver töltését, és útba indítja a szolgálatteljesítés helyére. Az útba indítást hírközlő eszközön keresztül közli a leváltásra váró biztonsági felügyelővel.

Az őrhely átvételekor a szolgálatot átvevő biztonsági felügyelő ellenőrzi:
- a biztonsági berendezések és technikai eszközök meglétét, működését, állapotát,
- a berendezési tárgyak meglétét, állapotát, az őrhely tisztaságát,
- a rendszeresített szolgálati okmányok meglétét,
- az őrhelyen rendszeresített kulcsok, kulcsdobozok meglétét,
- a felállítási helyet, a mozgási területet és az őrzésére bízott területet és az ott tartózkodókat.

Abban az esetben, ha a bármilyen rendellenességet tapasztal az őrhelyet nem kell átvennie, és ezt azonnal jelenteni kell a biztonsági tisztnek, aki köteles intézkedni a felmerült probléma megoldásra.

A felvezetés szabályai

Az őrhelyen felállított biztonsági felügyelő és az FBŐ váltásakor a váltást minden esetben felvezetéssel kell végrehajtani, ha a **váltás közterületen keresztül történik**. A bv. szerv területén belül történő felvezetés abban az esetben mellőzhető, ha a felvezetési útvonal elektronikus megfigyelési eszközzel ellátott, mely esetben a váltást a biztonsági felügyelők önállóan hajtják végre.

A felvezetőt a biztonsági tiszt jelöli ki. A felvezető a felvezetés időtartamára **elöljárója** a szolgálatot átvevő és a leváltott biztonsági felügyelőknek. A felvezetőt hírösszeköttetést biztosító eszközzel is el kell ellátni. A felvezetés útvonalába eső területeken **fogvatartott, továbbá az érintett személyi állományon kívül más személy nem tartózkodhat**. A felvezetés időszakában a felvezetési útvonalra nyíló helyiségek ajtóit zárva kell tartani.

A felvezető a felvezetés és váltás végrehajtása után jelentést tesz a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek a felvezetés tapasztalatairól. A körletfelügyelőket a szolgálati helyre a szolgálatba lépő körlet-főfelügyelő vezeti fel.

1.4. A körlet-főfelügyelők szolgálat átadása és átvétele

A körlet-főfelügyelők váltáskor a bv. intézet vezetője által meghatározott helyen, időpontban és módon **végrehajtják az alábbi feladatokat**:
- a szolgálatot átadó körlet-főfelügyelő a szolgálatot átvevő **körlet-főfelügyelővel közli**:
    - a szolgálata ideje alatt történt legfontosabb eseményeket és a megtett intézkedéseket,
    - a fogvatartottak őrzésével, felügyeletével, ellenőrzésével, mozgatásával, valamint a házirenddel, különösen a napirenddel kapcsolatos változásokat,
    - a fogvatartottakra vonatkozó lényeges információkat (pl.: szuicid veszélyeztetett),
    - a fogvatartottak hangulatát, az azt befolyásoló tényezőket.
- a szolgálatot átvevő körlet-főfelügyelő meggyőződik a váltás végrehajthatóságáról, szükség esetén intézkedik a felmerülő probléma megoldására.

A szolgálatot átadó körlet-főfelügyelő átadja, a szolgálatot átvevő körlet-főfelügyelő **átveszi**:
- szolgálati napló alapján a körlet nyilvántartásában szereplő fogvatartottakat létszám szerint,
- a végrehajtott és végrehajtandó feladatokat,
- a szolgálati okmányokat, nyomtatványokat és nyilvántartásokat,
- a körlet-főfelügyelő kezelésében lévő mágneskártyákat, kulcsokat, kulcsdobozokat,
- a körlet-főfelügyelők kezelésében lévő szakanyagokat, egyéb eszközöket.

A váltás időtartama alatt a szolgálatot átvevő körlet-főfelügyelő **ellenőrzi**:
- a körletfelügyelők váltásának végrehajtását,

- a körlet-főfelügyelő kezelésében lévő biztonsági berendezések, technikai eszközök meglétét, működőképességét, használhatóságát, tárolását és a tűzbiztonsági berendezéseket,
- a körleten telepített biztonságtechnikai rendszerek és technikai eszközök működőképességét,
- a szolgálati okmányok, nyilvántartások meglétét, pontosságát.

A szolgálatot átvevő körlet-főfelügyelő a váltást, annak tapasztalatait, és a körleten lévő, valamint az onnan kiadott fogvatartottak létszámát **jelenti a biztonsági tisztnek**. Amennyiben a körlet-főfelügyelő a szolgálatot váltás nélkül fejezi be, a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek jelenti mindazt, amit a szolgálatot átvevővel közölne.

A szolgálatot átadó körlet-főfelügyelő és körletfelügyelők részére a szolgálatot átvevő körlet-főfelügyelő ad engedélyt a részleg elhagyására a váltás végrehajtása után. A szolgálatot átadó körlet-főfelügyelő a váltás befejezését követően felvezeti a szolgálatot átadó körletfelügyelőket a biztonsági osztály elhelyezési körletére, majd jelentést tesz a váltás végrehajtásáról a szolgálatot átvevő biztonsági tiszt részére.

1.5. A körletfelügyelők szolgálat átadása és átvétele

A körletfelügyelők váltáskor a bv. intézet vezetője által meghatározott helyen, időpontban és módon **végrehajtják az alábbi feladatokat**:
- a szolgálatot átadó körletfelügyelő a szolgálati helyén várja a váltást,
- amennyiben a szolgálati hely átvételekor bármilyen rendellenességet észlelnek, arról a szolgálatot átvevő haladéktalanul jelentést tesz a szolgálatot átvevő körlet-főfelügyelőnek és a továbbiakban az ő utasítása alapján jár el. Ezekben az esetekben a tapasztaltakat és a megtett intézkedéseket rögzíteni kell a szolgálati naplóban.
- a körletfelügyelők a váltás tényét és tapasztalatait kötelesek bejegyezni a szolgálati naplóba,
- a szolgálat átvétel tapasztalatait és tényét a szolgálatot átvevő körletfelügyelő jelenti szóban vagy hírközlő eszköz útján az átvevő körlet-főfelügyelőnek,
- a szolgálatot átadó körletfelügyelő a váltást követően a szolgálatot átadó körlet-főfelügyelő felvezetésével a biztonsági osztály elhelyezési körletére vonul.

A szolgálatot átadó körletfelügyelő a szolgálatot átvevő körletfelügyelővel **közli**:
- a szolgálata ideje alatt történt legfontosabb eseményeket és a megtett intézkedéseket,
- a szolgálat ellátását befolyásoló információkat,
- a házirendben, különösen a napirendben bekövetkezett változásokat,
- a kiemelt figyelmet érdemlő vagy fokozott ellenőrzés alá eső fogvatartottak elhelyezését, a velük kapcsolatos lényeges információkat,
- a folyamatban lévő feladatokat.

A szolgálatot átvevő körletfelügyelő – az átadó körletfelügyelő egyidejű biztosítása mellett – **ellenőrzi**:
- a körletrészen, a zárkákban, lakóhelyiségekben ténylegesen és nyilvántartás alapján tartózkodó fogvatartottak létszámát, állapotát, tevékenységét,

- a körletrészről kiadott fogvatartottakat nyilvántartás alapján,
- a biztonsági berendezések és technikai eszközök meglétét, működését, állapotát,
- szemrevételezéssel a zárkák, lakóhelyiségek és berendezési tárgyak épségét, használatra alkalmasságát,
- a szolgálati okmányok meglétét,
- a körletrész rendjét és tisztaságát,
- a körletrészen lévő helyiségek állapotát.

Az átadás-átvételi tevékenység a **fogvatartotti részlegen egy olyan komplex szakmai feladat**, amely körültekintő előkészületet, magas szintű szakmai színvonalat igényel a szolgálatot átadó, és az átvevő körletfelügyelőtől egyaránt.[165]

A szolgálatot átadó körletfelügyelő - egyéb intézkedés, utasítás hiányában önállóan is - **köteles a váltásra felkészülni**, melynek keretében a következő feladatokat kell végrehajtania:
- az általa felügyelt részleget és az ott elhelyezett fogvatartottakat a váltásra felkészíteni;
- a zárkák/lakóhelységek ajtajának zártságát ellenőrizni;
- a szolgálati okmányokat (átadásra) előkészíteni;
- az átadás tárgyát képező felszereléseket, technikai eszközöket, berendezéseket leellenőrizni, előkészíteni;
- a szolgálati hely rendezettségét, takarítottságát biztosítani;
- a szolgálat alatt történt eseményeket áttekinteni, az információ átadásra felkészülni (erről külön jegyzet is készíthető);
- elvégeztetni az elhelyezési részleg takaríttatását;
- végrehajtani a fogvatartottak létszámellenőrzését;
- minden olyan feladat végrehajtását kontrollálni, a felszereléseket ellenőrizni kell, melyek a váltás tárgyát képezik.

A váltás tényét a részlegen **rendszeresített jelzőcsengőve**l, vagy **hangos figyelemfelhívással** kell jelezni a fogvatartottak részére.

A szolgálatot átadó körletfelügyelő az átvevővel a **következő információkat, tényeket köteles megosztani:**
- a szolgálata ideje alatt történt legfontosabb eseményeket, és a megtett intézkedéseket;
- napirendi pontok végrehajtását, azokkal kapcsolatos tapasztalatokat;
- létszámváltozásokat, vagy zárka összetételben bekövetkezett változásokat és azok okát;
- napirendtől eltérő, de a részleget érintő tevékenységét (pl.: biztonsági szemle, vagy vizsgálat végrehajtása, kártevő irtás, karbantartás stb.);
- rendkívüli eseményeket, vagy külön intézkedést igénylő eseményeket, fegyelmi cselekményeket stb;
- a szolgálat ellátását befolyásoló **információkat**:
    - fogvatartotti hangulatváltozást;
    - fokozott figyelmet igénylő fogvatartottak körének változását;

[165] A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Biztonsági Szolgálata által előterjesztett és jóváhagyott „a fogvatartottak napirend szerinti tevékenységének irányításához, a szolgálat átadás-átvételi tevékenységhez, az ébresztő/takarodó végrehajtásához, valamint a zárkában/lakóhelyiségben történő ellenőrzéshez” témakörben kiadott módszertani útmutató (30500-6767-1/2017. ált)

    - a suicid veszélyeztetettségű fogvatartottak listáját;
    - a kiemelt figyelmet érdemlő fogvatartottak listáját;
    - a részleg műszaki, technikai paramétereiben bekövetkezett változás stb;
- a házirendben, különösen a napirendben **bekövetkezett változásokat**:
    - külön átadás-átvétel tárgyát képezi az általános és a részlegre vonatkozó változás ismertetése,
- a folyamatban lévő **feladatokat**:
    - elsődlegesen a körletfelügyelő által megkezdett (eü. ellátásra előállítatás, részlegről ideiglenesen kiadás stb.) és a részlegre vonatkozó feladatokat kell átadni.

A váltás során a **biztonsági berendezések és technikai eszközök meglétét, működését, állapotát** (telefon, személyi riasztó, OV készülékek, rádió, speciális vágó eszköz stb.) minden esetben ellenőrizni kell, az észlelt hiányosságot szolgálati elöljáró (körlet-főfelügyelő) felé jelenteni, valamint a szolgálati naplóba is dokumentálni szükséges.

A **szolgálati okmányok, nyilvántartások ellenőrzése** során az alábbiakra kell figyelemmel lenni:
- a nyilvántartásokat csak előírt, kifogástalan, sérülésmentes és hiánytalan állapotban lehet átadni, az ellenőrzés kiterjed az előző szolgálatok során (lehetőség szerint a korábbi szolgálat ellátásig, de **legalább 48 órás időintervallumig visszatekintve**) történt bejegyzések átolvasására is, hiányosság esetén a körletfelügyelő a tapasztaltakat köteles szolgálati elöljárójának jelenteni;
- a részleggel kapcsolatos, de jelentési kötelezettséggel nem bíró információk tekintetében, javasolt átadó füzetet rendszeresíteni a személyi állomány tagjai között, melybe a releváns információk bejegyzésre és megismerésre kerülhetnek a felügyelők, vagy a reintegrációs tisztek által;

  a részlegekről kiadott fogvatartottakat esetében **nyilvántartás alapján ellenőrizni kell**, (szolgálati napló és a tényleges nyilvántartás és fogvatartotti létszám összevetésével) **a távollévő fogvatartottak létszámát**, illetve a távollét okát, státuszát;

A részlegek rendje és tisztasága:
- a váltással egybekötött ellenőrzés, amely kiterjed a részlegekhez tartozó folyosószakasz, továbbá a kiszolgáló helyiségek ellenőrzésére;

A fogvatartotti részlegen lévő helyiségek állapota:
- **valamennyi helyiségre** kiterjedő ellenőrzést kell végrehajtani;
- a rendeltetésszerűen zárt állapotú helyiségek (nem a felügyelet által kezelt raktárak, irodák); zártságát és a falakat, a **gyurmapecsétek sértetlenségét** kell ellenőrizni;
- a váltás részét képezi az **„üres" zárkák és a zuhanyzók** ellenőrzése is.

A váltás kiemelt fontosságú részeként kellő körültekintéssel **át kell venni** a részlegen rendszeresített **valamennyi kulcsot** a nyilvántartás alapján, valamint az önakasztást elkövetett fogvatartott esetében az elsősegélynyújtás végrehajtásához **rendszeresített vágóeszközt**.

Amennyiben az átvevő és/vagy átadó körlet felügyelő a szolgálati hely átvételekor bármilyen **rendellenességet észlelnek**, arról a szolgálatot átvevő haladéktalanul jelentést tesz a szolgálatot átvevő körlet-főfelügyelőnek és a továbbiakban az ő utasítása alapján jár el. Ezekben az esetekben a tapasztaltakat és a **megtett intézkedéseket minden esetben rögzíteni kell** a szolgálati naplóban.

A részlegen, a zárkákban/lakóhelyiségekben ellenőrzi a ténylegesen és nyilvántartás alapján tartózkodó fogvatartottak létszámát, szemmel látható egészségi állapotát, tevékenységét. A **váltás végrehajtásának irányát** javasolt eltérő időközönként változtatni annak érdekében, hogy a fogvatartottak számára kiszámíthatatlanná váljon, hogy a felügyelet melyik zárkában kezdi a váltást.

Az átadó körletfelügyelő kezeli a részleg kulcsait, betekintő nyíláson keresztüli ellenőrzést követően, egyesével nyitja a zárkát, majd az átvevő körletfelügyelő tevékenységét a zárkaajtóban biztosítja. **Az átadás során több zárkát előre kinyitni tilos.**

Az átvevő körletfelügyelő belép a zárkába, és szükség esetén felszólítja a fogvatartottakat arra, hogy lépjenek hátrébb, az ellenőrzési feladat alapos végrehajthatósága érdekében, majd **fogadja a zárkamegbízott jelentését.** A váltás során a fogvatartottaktól meg kell követelni az egységes ruházatot, annak épségét és a zárt lábbeli viselését, valamint az egyéni ápoltságot, ezek hiányát észlelve a fogvatartottakat a váltás során fel kell szólítani azok pótlására, majd a váltást követően a végrehajtás tényét vissza kell ellenőrizni (elsősorban nappali időszakra vonatkozóan).

A váltás során szemrevételezés módszerével a **fogvatartott vonatkozásában** az alábbiakra kell különös figyelmet fordítani:
- látható sérülésekre, bódult állapotra utaló jeleket;
- indokolatlan viselkedésváltozásokat;
- hangulatváltozást, agressziót, befelé fordulást;

A sérülések felderíthetősége érdekében – amennyiben gyanús körülményt észlel – a váltás során a fogvatartottakat (kizárólag azonos nemű kolléga) **szúrópróba szerűen félmeztelenre is vetkőztetheti.** Bódult állapot a bódító hatású szertől befolyásolt állapot. Bódító hatású szer a szeszes ital fogyasztásából származó alkohol kivételével a képességekre hátrányosan ható szer, így minden olyan anyag vagy vegyületcsoport, amely a központi idegrendszer működésének befolyásolása révén alkalmas a tudatállapot, a viselkedés vagy az érzékelés módosítására, megváltoztatására.

Amennyiben a váltás során bármely fogvatartott nem ellenőrizhető (pl.: WC-n tartózkodik), **annak visszaellenőrzése** (fizikális állapotról meggyőződés) **még a váltás időtartamán belül kötelező.**

A fokozott ellenőrzés alá eső (pl.: suicid, magas biztonsági kockázatú, 15 perces stb.) fogvatartottak ellenőrzése a váltás során célzott kell, hogy legyen, közvetlenül meg kell figyelni az érintett fogvatartottat, vele kontaktust kell kialakítani (meg kell szólítani).

A váltás során szemrevételezés módszerével a zárkák/lakóhelységek vonatkozásában a létszám ellenőrzési tevékenységgel egy időben az alábbiakra kell **különös figyelmet fordítani**:
- a berendezési, felszerelési tárgyak épsége;

- rácsozat, falak, padozat, mennyezet épsége, ajtók és a zárszerkezetek;
- a zárka technikai eszközeinek épsége működőképessége, különösen a televízió-készülékek elektromos kábeleinek sértetlenségére, a hálózati csatlakozók épségére, az ellenőrzés - külön utasítás alapján - kiterjedhet a fogvatartotti mobiltelefonok ellenőrzésére is.

Az ellenőrzésnek ki kell terjedni a **leválasztott mellékhelyiségek állapotára** is, annak kinyitásával és betekintéssel, szemrevételezéssel, hiányosság esetén (pl.: törött felszerelési tárgyak) köteles arról jelentést tenni, intézkedést kezdeményezni, a tapasztaltakat a szolgálati naplóba dokumentálni.

Amennyiben az átvevő felügyelő meggyőződött valamennyi fent említett körülményről, akkor kilép a zárkából, majd a **zárkaajtót az átadó körletfelügyelő zárja**, a váltás során az **átvevő körletfelügyelő kulcsot nem kezelhet**. A váltás időtartama alatt - bv. fokozattól függetlenül - valamennyi fogvatartott zárkáját zárva kell tartani. Azokon a részlegeken, ahol a jogszabálynak megfelelően a fogvatartottak zárkái napközben nyitva lehetnek **a nyitást** (nappali időszakban) **kizárólag csak a váltást követően** a szolgálat átadás-átvétele után lehet végrehajtani a napirend szerint, illetve a szolgálati elöljáró utasítására.

Az ellenőrzés végrehajtását, valamint a létszámot az **átvevő körletfelügyelő telefonon jelenti** a körlet-főfelügyelő részére, majd a körletfelügyelő szolgálati naplóban (jelentés rovat) dokumentálja, hogy a szolgálat átvétele - *„A szolgálatot jelentésre kötelezett esemény nélkül .... fővel átvettem!”* – megtörtént.

Az átadó körletfelügyelő a részleget csak a létszám- és az átadás-átvételről szóló jelentés megtételét követően hagyhatja el, úgy, hogy a szolgálatot átadó körletfelügyelő a váltást követően a szolgálatot átadó **körlet-főfelügyelő felvezetésével a biztonsági osztály elhelyezési körletére vonul**.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a biztonsági felügyelők váltásának folyamatát!
- Őrhely átvételekor mit kell ellenőriznie a biztonsági felügyelőnek?
- Írja le a felvetésre vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a körletfelügyelők váltásának folyamatát!

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse, hogy a szolgálat átadás-átvétel során az átadó biztonsági tiszt az átvevővel mit köteles közölni!
- Ismertesse, hogy a szolgálat átadás-átvétel során az átvevő biztonsági tiszt az átadótól mit vesz át!
- Ismertesse, hogy a szolgálat átadás-átvétel során az átvevő biztonsági tiszt mit köteles ellenőrizni, illetve ellenőriztetni!
- Ismertesse a szolgálat átadás-átvétel során az átvevő biztonsági tisztnek az okmányok vezetésére vonatkozó szabályait!

- Ismertesse, hogy a szolgálat átadás-átvétel során az átadó biztonsági főfelügyelő az átvevővel mit köteles közölni!
- Ismertesse, hogy a szolgálat átadás-átvétel során az átvevő biztonsági főfelügyelő az átadótól mit vesz át!
- Ismertesse, hogy a szolgálat átadás-átvétel során az átvevő biztonsági főfelügyelő mit köteles ellenőrizni!
- Ismertesse, hogy a szolgálat átadás-átvétel során az átadó körlet-főfelügyelő az átvevővel mit köteles közölni!
- Ismertesse, hogy a szolgálat átadás-átvétel során az átvevő körlet-főfelügyelő az átadótól mit vesz át!
- Ismertesse, hogy a szolgálat átadás-átvétel során az átvevő körlet-főfelügyelő mit köteles ellenőrizni!

IX. FEJEZET

A FOGVATARTÁS BIZTONSÁGÁRA HATÓ KÖRÜLMÉNYEK, A FOGVATARTOTTAK BIZTONSÁGI KOCKÁZATÁNAK ELEMZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

1. A fogvatartottak biztonsági kockázatának elemzése és értékelése[166]

Annak érdekében, hogy a bv. szervezet a törvényben meghatározott feladatait biztonságosan és eredményesen el tudja látni, minden fogvatartott esetében meg kell azt állapítani, hogy **milyen szintű veszélyt, kockázatot jelent a bv. rendjére, biztonságára**. Ezért el kell készíteni a kockázatelemzést és értékelést, majd ezek alapján meg kell határozni a biztonsági kockázatának szintjét. Ezt követően minden egyes feladatot a meghatározott veszélyességi szint figyelembe vételével kell megtervezni, valamint végrehajtani.

A büntetés végrehajtási feladatok biztonságos végrehajtása érdekében minden fogvatartott esetében – a rá vonatkozó kockázatelemzés és értékelés részeként – meg kell határozni a **biztonsági kockázati szintet**, amely **magas, közepes vagy alacsony szintű** lehet.

Magas szintű a biztonsági kockázata annak az elítéltnek, akinél az elkövetett bűncselekmény jellege, a kiszabott büntetés tartama, bűnszervezetben vagy a fogvatartotti szubkultúrában betöltött szerepe, a bv. intézet rendjéhez és biztonságához való viszonya, korábbi fogvatartása során tanúsított magatartása vagy más személyi körülménye alapján megalapozottan feltehető, hogy adott helyzetben a bv. intézet rendjét súlyosan sértő cselekményt, szökést, a saját vagy mások életét, testi épségét sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsítana, és így a biztonságos fogvatartása csak őrzéssel biztosítható.

Közepes szintű a biztonsági kockázata annak az elítéltnek, akinél megalapozottan feltehető, illetve magatartása alapján megállapítható, hogy a bv. intézet rendjével tudatosan szembe helyezkedik, az azzal kapcsolatos magatartási szabályokat megszegi, és így a biztonságos fogvatartása csak felügyelettel vagy őrzéssel biztosítható.

Alacsony szintű a biztonsági kockázata annak az elítéltnek, aki a bv. intézet rendjét várhatóan betartja, szökésétől vagy más bűncselekmény elkövetésétől nem kell tartani, és így a biztonságos fogvatartása általában ellenőrzéssel is biztosítható.

A biztonsági kockázati besorolás felülvizsgálata

Az elítélt biztonsági kockázati besorolását a bfb.
a) az **alacsony** szintű biztonsági kockázati besorolású elítélt esetében legalább **évente**,
b) a **közepes** szintű biztonsági kockázati besorolású elítélt esetében legalább **hathavonta**,
c) a **magas** szintű biztonsági kockázati besorolású elítélt esetében legalább **háromhavonta** felülvizsgálja.[167]

[166] 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 50. § (1-4) bekezdése

A besorolás alapjául szolgáló **körülmények változása esetén** a bfb. - halaszthatatlan esetben a bv. intézet parancsnoka - az elítélt biztonsági kockázati besorolását a határidőktől függetlenül is **köteles megváltoztatni**.[168]

A szabályozás lehetővé teszi az olyan rendkívüli körülményekre történő reagálást (pl: szökés, stb), amely a biztonsági kockázati besorolás megváltoztatását indokolja. Főszabály szerint ebben az esetben is a Befogadási és Fogvatartási Bizottság jár el, azonban előfordulhat olyan eset, amikor nincs idő a bfb. összehívására, hanem a **bv. intézet parancsnoka az, aki azonnali intézkedésként köteles megváltoztatni a besorolást.**

Amennyiben a fogvatartott rezsimbe és **biztonsági kockázati csoportba sorolása megváltozik**, a BFB annak munkahelyét és munkakörét felülvizsgálja.[169]

Halaszthatatlan az eset, ha terrorcselekmény, fogolyzendülés, fogolyszökés, támadás, tömeges ellenállás, önkárosítás, vagy bármilyen, az intézet biztonságára veszélyt jelentő más körülményről bejelentés érkezik, valamint, ha rendkívüli esemény bekövetkezésétől tartani lehet.[170]

A hatályon kívül helyezett, a szabadságvesztés és az előzetes letartóztatás végrehajtásáról szóló 6/1996. (VII. 12.) IM rendelet által meghatározott
- I. és II. biztonsági csoport az e rendelet szerinti **alacsony**,
- III. biztonsági csoport az e rendelet szerinti **közepes**,
- IV. biztonsági csoport az e rendelet szerinti **magas**

biztonsági kockázati szintnek felel meg.[171]

Ha a rezsimkategórába való besoroláshoz szükséges **adatok, ismeretek hiányosak**, azok megszerzéséig a letartóztatottat az általános rezsimbe kell helyezni, valamint a közepes biztonsági kockázati szintre kell besorolni.

A megőrzésre szállított fogvatartottat soron kívül kell a célintézetben a bfb. elé állítani, **ha olyan körülmény, információ jut a célintézet tudomására, ami a megállapított biztonsági kockázati besorolás felülvizsgálatát indokolja.** Annak megváltoztatásának okáról, az annak alapjául szolgáló információról a fogvatartotti nyilvántartásban rögzítetteken túl, a küldő bv. intézet parancsnokát a határozat megküldésével tájékoztatni kell.

A biztonsági kockázat elemzés két jól elhatárolható logikai gondolatkör köré csoportosítható. Az **egyik logikai egység**, hogy a fogvatartott várhatóan milyen módon viszonyul a bv. intézet rendjéhez. A logikai egységben felfedezhető lépcsőzetesség az alacsony kockázattól haladva a magas kockázat felé. (várhatóan betartja, tudatosan szembe helyezkedik, súlyosan veszélyezteti).

---

[167] 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól 50. §. (5) bekezdése, Hatályos: 2018.01.01.

[168] 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól 50. §. (6) bekezdése, Hatályos: 2018.01.01.

[169] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 8/2020. (III.25.) BVOP utasítása a Befogadási és Fogvatartási Bizottság működéséről

[170] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 95. § (6) bekezdése

[171] 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 207. § (2) bekezdése, Hatályos: 2017.01.01-től

A **másik logikai egység**, hogy a biztonságos fogvatartás miként valósítható meg. Szintén lépcsőzetesen épül fel, a biztonsági tevékenységeket egyre erősödő feltételként fogalmazza meg (ellenőrzés, felügyelet, őrzés) az alacsonytól a magas felé haladva.

2. A fogvatartotti többletinformáció adatmező vezetése

A fogvatartással kapcsolatos döntés-előkészítések támogatása érdekében egyedi esetekben szükséges olyan többletinformációk rögzítése, amelyek az általánosan nyilvántartott adatokon túl a bv. szervek rendjének, biztonságának fenntartása és a megfelelő szintű szakmai tevékenység elősegítése érdekében releváns információt tartalmaznak.

Hogy mely adatokat kell a többletinformáció adatmezőben rögzíteni, azt az utasítás[172] 3. pontja tartalmazza.

A többletinformáció adatmezőbe történő rögzítés során a bejegyzés alapjául szolgáló hiteles adatot, információt – amennyiben rendelkezésre áll – a hatóság és az iktatási szám megjelölésével kell feltüntetni. **Amennyiben az adat nem került megerősítésre, a „nem megerősített információ" szöveget kell rögzíteni.** A többletinformáció adatmezőbe tartalma szerint rögzítendő, de nem megerősített adatokat tartalmazó, hatóságtól vagy természetes személytől érkezett szóbeli, illetve telefonos megkeresésről írásos jelentést kell készíteni pontos időpont, telefonszám és a bejelentő adatai feltüntetésével, melyet a közvetlen szolgálati elöljárónak – halasztást nem tűrő esetben soron kívül – kell felterjeszteni. Az adat nem ellenőrzött jellegére a jelentésben utalni kell.

A többletinformáció adatmezőbe történt bejegyzést a szabadszöveges rögzítési lehetőségeknek megfelelően a lényeges tények, adatok, körülmények feltüntetésével kell megtenni. **Lényeges adatnak minősül** többek között

- a nagy sajtónyilvánosságot kapott ügy esetén az ügyre történő egyértelmű utalás annak beazonosíthatósága érdekében,
- szökési kísérlet esetén az eset egyértelmű feltüntetése,
- veszélyeztetettség esetén a veszélyt jelentő fogvatartott azonosítása,
- rendvédelmi szerv volt tagja esetén a szolgálatteljesítési hely, rendfokozat, beosztás, illetve szolgálatban töltött idő megjelölése.

A többletinformáció adatmezőbe minősített adatot bejegyezni tilos. Amennyiben a személyi állomány többletinformáció bejegyzésre jogosult tagjának az utasítás 3. pontjában megjelölt szempontok tudomására jutnak, köteles azt soron kívül a többletinformáció adatmezőbe felvezetni, a személyi állomány többletinformáció bejegyzésére nem jogosult tagja a tudomására jutott többletinformációt **köteles soron kívül felterjeszteni a szolgálati út betartásával elöljárójának.**

Amennyiben a fogvatartott többletinformációval rendelkezik, annak tényét a fogvatartott **mutatókartonján, munkáltatási könyvén, munkáltatási engedélyén, valamint reintegrációs anyagának fedőlapján piros színnel jelölni kell**, feljegyezve a fogvatartotti nyilvántartásba történő bejegyzés dátumát, szempontját és a jelölő aláírását. Amennyiben

[172] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 16/2020. (V.29.) BVOP utasítása a fogvatartotti többletinformáció adatmező vezetéséről

többletinformáció már nem aktuális, azt a felsorolt okmányokon az okmányjavítás szabályainak megfelelően is jelölni kell.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a magas biztonsági kockázati besorolás szabályát!
- Ismertesse a közepes biztonsági kockázati besorolás szabályát!
- Ismertesse az alacsony biztonsági kockázati besorolás szabályát!

X. FEJEZET

A BIZTONSÁGI INTÉZKEDÉSEK[173]

A Bv. Kódex és a Bv. Szabályzat meghatározza azokat a biztonsági intézkedéseket, amelyek megtételére a bv. szerv vezetője, vagy az általa megbízott személy jogosult és adott esetben köteles. Ezek az intézkedések egyfelől **megelőző jellegűek**, másfelől a már bekövetkezett rendkívüli események megszüntetésére szolgálnak.

A fogva tartás rendjét és biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmények megelőzésére, illetve megszüntetésére az elítélttel (fogvatartottal) szemben a következő biztonsági intézkedések alkalmazhatók:

a) biztonsági elkülönítés,

b) biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés,

c) mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása,

d) elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása,

e) elektronikus megfigyelési eszköz vagy az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszköz alkalmazása,

f) motozás,

g) biztonsági ellenőrzés, biztonsági vizsgálat és biztonsági szemle,

h) az ajtók zárva tartásának elrendelése,

i) egyes jogok gyakorlásának felfüggesztése.

Az a) – d) pontokban meghatározott biztonsági intézkedések egyéni kockázatelemzés alapján alkalmazhatók. Indokolt esetben több biztonsági intézkedés együtt is alkalmazható.

A biztonsági ellenőrzés, a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása, valamint a motozás végrehajtása – az esetleges törvénysértések elkerülése végett – **megköveteli a végrehajtó személy elméleti és gyakorlati képzését is**, ugyanis ezen intézkedések jelentősen érintik az elítélt intimszféráját is.

A büntetés-végrehajtási szervezet tagjai a bv. intézet biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmények felszámolása érdekében jogosultak és kötelesek a rend fenntartásához, illetve helyreállításához szükséges intézkedéseket megtenni.

---

[173] 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról

16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól

A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VI. fejezet

A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 1/2021. (01.13.) OPBFH körlevelével (1. számú melléklet) kiadott szakmai protokoll a fogvatartottak bv. szerven kívül történő előállításának végrehajtásához (30500/1078-1/2021.biz)

1. Biztonsági elkülönítés

A biztonsági elkülönítés az elítélt külön e célra szolgáló helyiségben történő elhelyezése. Nem kell az elhelyezést megváltoztatni, ha az elítélt egyszemélyes zárkában van, és ez a biztonsági elkülönítés célját nem veszélyezteti.

A fogvatartott biztonsági elkülönítésére akkor kerülhet sor, ha
- **a bv. intézet rendjét, biztonságát súlyosan sérti vagy veszélyezteti,**
- **csoportos ellenszegülésben vesz részt,**
- **az utasítás végrehajtását, a munkavégzést megtagadja, vagy**
- **ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsít.**

A biztonsági elkülönítésről hivatali munkaidőben a bv. intézet vezetője vagy az általa megbízott személy, hivatali munkaidőn kívül, továbbá hétvégén és ünnepnapon a szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönt. Amennyiben az elrendelő szükségesnek tartja, az elkülönítésről más szakterület véleményét is kikérheti.
Az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elhelyezésének fenntartásáról munkaidőben a bv. intézet vezetője vagy az általa megbízott személy, hivatali munkaidőn kívül a szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönt.

A biztonsági elkülönítés csak az elrendelésre okot adó körülmény megszűnéséig, de legfeljebb **tíz napig** tarthat, ezt egy alkalommal legfeljebb **tíz nappal** a bv. intézet parancsnoka meghosszabbíthatja. Az elkülönítés tartamába minden megkezdett nap beszámít. A biztonsági elkülönítés indokoltságát – az ön és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott kivételével – a bv. intézet parancsnoka vagy annak jogkörében eljáró személy szükség szerint, de legalább **háromnaponta** köteles felülvizsgálni.

Összevont munkaszüneti napok esetén a biztonsági elkülönítés indokoltságát, az erre jogosult személy távollétében - a parancsnok megbízása alapján - a biztonsági tiszt is elvégezheti, amennyiben nem ő volt az elrendelő. Ebben az esetben a felülvizsgálatot elvégző személy döntéséről jelentést köteles tenni a parancsnok részére. A biztonsági elkülönítés során az elítélt mind pszichikailag, mint fizikailag kerülhet olyan állapotba, amely egyértelműen megnöveli a rendkívüli események elkövetésének valószínűségét, ezért szükséges az intézkedés háromnaponta történő felülvizsgálata.

A biztonsági elkülönítés ideje alatt a fogvatartott
- állandó felügyelet alatt áll,
- az intézet területén engedéllyel és felügyelettel mozoghat, zárkáját zárva kell tartani,
- látogatójával biztonsági beszélőfülkében vagy biztonságtechnikai eszközön keresztül érintkezhet,
- az intézet csoportos művelődési, sportolási és szabadidő eltöltésének lehetőségeit nem veheti igénybe,
- önképzést folytathat,
- saját ruhát nem viselhet,
- magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége korlátozható.

A korlátozások együttesen vagy külön-külön alkalmazhatók, erről az elrendelőnek írásban kell határoznia.

Az **elrendelt korlátozó intézkedéseket** a biztonsági elkülönítés dokumentációjában pontosan rögzíteni kell (pl. a fogvatartott az elkülönítés időtartama alatt támadásra, önkárosításra, illetve tűzgyújtásra alkalmas eszközt nem tarthat magánál). A biztonsági elkülönítés végrehajtására szolgáló **zárkát a behelyezés előtt át kell vizsgálni**, a fogvatartott személyes felszerelési tárgyait **tételesen ellenőrizni kell**, a zárkában nem tartható felszerelés biztonságos, illetéktelen hozzáféréstől mentes elzárásáról gondoskodni kell. Az elkülönítések időtartama alatt a reintegrációs, valamint egészségügyi szakterület munkatársai, a részükre meghatározott **ellenőrzések végrehajtását és tapasztalatait** az elkülönítési dokumentumon kötelesek rögzíteni.[174]

Az **ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartottat** az erre a célra kialakított helyiségben kell elhelyezni, és haladéktalanul intézkedni kell orvosi vizsgálata iránt. Az elkülönítés legfeljebb **hat óra** időtartamú lehet, és annak szükségességét **kétóránként** felül kell vizsgálni. Hat óra elteltével ha a fogvatartott állapota nem rendeződik, intézkedni kell pszichiátriai vizsgálata iránt.

Az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére szolgáló **helyiséget** olyan nagyságúra kell kialakítani, amely nem teszi lehetővé a kitámasztással történő mászást, továbbá burkolata (oldalfal, padozat) legyen képes megakadályozni a dühöngő személy önkárosító sérülését. A helyiség rendelkezzen előtérrel, kamerával, valamint füstérzékelővel. A helyiségben berendezési és felszerelési tárgy nem lehet. A helyiséget a használatba vételkor folyamatosan meg kell világítani. A fogvatartottat olyan ruházatban kell behelyezni, mely kizárja az élet kioltásának önfojtással való lehetőségét.

Az elítéltet az elrendelő köteles **írásban tájékoztatni** a biztonsági elkülönítés tartama alatti korlátozó intézkedések bevezetéséről, a jogairól és a kötelezettségeiről. A tájékoztatást a biztonsági elkülönítés elrendelését követően haladéktalanul meg kell tenni, a tájékoztatás tudomásulvételét az elítélt aláírásával igazolja. Az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító elítélt tájékoztatását szóban, a személyi állomány két tagja jelenlétében kell végrehajtani. Büntetőeljárás alatt álló elítélt az ahhoz kapcsolódó jogainak gyakorlásában nem korlátozható.

Fegyelmi és biztonsági elkülönítésnél a fogvatartott **külön rendelkezés szerint tarthatja**, vagy nem tarthatja magánál mobiltelefonját. Amennyiben a külön rendelkezés alapján a fogvatartott nem tarthatja magánál a mobiltelefont, úgy a készülék elhelyezésére a fegyelmi zárkán kívüli zárkaszekrény szolgál.[175]

A biztonsági elkülönítésről **biztonsági elkülönítési lapot** (BSZ. 6. számú melléklete) **kell kiállítani**, amelyet az ügykezelési szabályok, betartásával kell kezelni, eredeti példányát az elkülönítés megszüntetése után az irattárban, fénymásolatát a fogvatartott reintegrációs anyagában kell elhelyezni. Az biztonsági elkülönítést a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíteni kell. A fogvatartott szállítása miatt megszüntetett biztonsági elkülönítésről a szállítmányvezetőt, valamint a fogadó bv. intézetet a biztonsági elkülönítési lap fénymásolt példányának átadásával kell tájékoztatni.

[174] A BVOP Biztonsági Szolgálat vezetőjének 30500/13521-1/2018. ált. számú körlevele

[175] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 35/2020. (VII.16.) BVOP utasítása a Telekom hálózatos, nem nyilvános mobil távközlési szolgáltatás fogvatartottak részére történő működtetésével kapcsolatos feladatokról

A biztonsági elkülönítésre okot adó körülmény megszűnésével a biztonsági intézkedést haladéktalanul meg kell szüntetni.

2. Biztonsági zárkába vagy biztonsági részlegre helyezés

Az elítéltet a bv. intézet rendjét és biztonságát súlyosan sértő cselekmény vagy bűncselekmény elkövetésének megelőzése céljából a bv. intézet parancsnoka biztonsági zárkába vagy biztonsági részlegre helyezheti.

biztonsági részleg: a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka normatív utasításában kijelölt büntetés-végrehajtási intézetnek az e célra kialakított, biztonsági zárkákból és a hozzájuk tartozó helyiségekből álló, elkülönített része, ahová a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén az elítélt végrehajtási fokozattól függetlenül helyezhető el;

biztonsági zárka: olyan sajátos szabályok szerint működtetett, speciálisan kialakított és felszerelt helyiség, ahová a jogszabályban meghatározott feltételek fennállása esetén legfeljebb két fő elítélt helyezhető el;

Biztonsági zárkába vagy részlegre helyezhető az a fogvatartott, akinek különösen az előélete, bűncselekménye, büntetési ideje, magatartása, informális kapcsolati rendszere, az intézet rendjéhez és biztonságához való viszonya, valamint személyi körülményei alapján alapos okkal arra lehet következtetni, hogy

- **a bv. intézet rendjét és biztonságát súlyosan sértő cselekményt vagy bűncselekményt készíthet elő, vagy ilyen cselekményt már megkísérelt vagy elkövetett,**
- **saját vagy mások életét, testi épségét, illetve vagyontárgyakat sértő vagy veszélyeztető magatartást fog tanúsítani vagy ilyen cselekményt már elkövetett, nyíltan vagy rejtetten agresszív viselkedésű.**

Az elítélt biztonsági zárkába vagy részlegre helyezését a **bv. intézet parancsnoka** indokolt határozattal legfeljebb három hónapra rendelheti el, amelyet alkalmanként három hónappal, legfeljebb azonban egy év időtartamig (a bfb. javaslata alapján) meghosszabbíthat. Ezen intervallumot meghaladóan a biztonsági zárkába helyezés – alkalmanként – legfeljebb hat hónappal való meghosszabbításáról, valamint az elítéltnek legfeljebb hat hónapra biztonsági részlegre helyezéséről, vagy annak – alkalmanként – legfeljebb hat hónappal való meghosszabbításáról az **országos parancsnok** (az e célra létrehozott bizottság javaslatának figyelembevételével) indokolt határozattal dönt.

A szabadságvesztés végrehajtási fokozatára vonatkozó általános szabályok a biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés esetén annak végrehajtási rendjéhez igazodnak.
A **biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés** esetén az elítélt

- állandó őrzés és felügyelet alatt áll,
- az intézet területén engedéllyel és felügyelettel mozoghat, zárkáját zárva kell tartani,
- zárkájában indokolt esetben belső biztonsági rács alkalmazható,
- látogatóval biztonsági beszélőfülkében vagy biztonságtechnikai eszközön keresztül érintkezhet, melytől a parancsnok engedélyével el lehet térni,

- munkát a biztonsági zárkában, illetve a biztonsági részleg területén belül, valamint a parancsnok által kijelölt helyen végezhet,
- önképzést folytathat, az intézet csoportos művelődési, sportolási és szabadidő eltöltésének lehetőségeit csak a biztonsági részlegen belül, illetve a parancsnok engedélyével veheti igénybe,
- lelkészi gondozásban egyénileg, közösségi lelki gondozásban a parancsnok engedélye szerint részesülhet,
- magánál tartható tárgyainak köre és mennyisége korlátozható.

Az elítélt - kérelmére, vagy hivatalból - biztonsági zárkába vagy részlegre helyezhető, ha **személyes védelme érdekében** más elítéltektől való elkülönítése szükséges, és más módszer nem vezet eredményre.

A biztonsági zárkában vagy részlegen elhelyezett elítéltet a végrehajtási fokozata szerinti **szigorúbb rezsimkategóriába kell besorolni** és az előzőekben leírtak az irányadók. Amennyiben a biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés a fogvatartott kérelmére vagy hivatalból kezdeményezve, személyes védelme érdekében más elítéltektől való elkülönítése miatt szükséges, úgy az elítélt a részére legutóbb megállapított rezsimkategóriában folytatja szabadságvesztés büntetése letöltését.

A biztonsági zárkába vagy biztonsági részlegre helyezés további szabályai[176]

Biztonsági zárkát az adott körletrészen belül a többi zárkától, a biztonsági részleget bv. intézet területétől elkülönítetten kell kialakítani. Biztonsági zárkában a fogvatartottat **lehetőleg egyedül kell elhelyezni**. Amennyiben a biztonsági zárkában vagy részlegen történő elhelyezés indokoltsága megszűnik, a bv. intézet vezetője haladéktalanul intézkedik az elhelyezés megszüntetésére. Ha az országos parancsnok által elrendelt vagy fenntartott elhelyezés indokoltságának megszüntetésére merül fel indok, arról a bv. intézet vezetője haladéktalanul írásos előterjesztést tesz.

A biztonsági zárkába vagy részlegre helyezett fogvatartottra vonatkozó **egyéni kezelési utasítást** soron kívül, de legkésőbb a **behelyezést követő munkanapon el kell készíteni.**
A biztonsági zárkában vagy részlegen elhelyezett fogvatartottak felügyeletével, a speciális feladatok ellátásával csak arra felkészített személy bízható meg. Abban az esetben, ha a behelyezés kizárólag a fogvatartott védelme érdekében történik, a Bv. törvény 147. § (7) bekezdésében meghatározott korlátozások közül csak azok és olyan mértékben alkalmazhatók, amelyek a személyes védelme biztosításához szükségesek.

A biztonsági zárkába, valamint a részlegre történő be- és kilépésre és ott tartózkodásra, a fogvatartotti jogok gyakorlásának módjára, továbbá a napirend végrehajtására vonatkozó **részletszabályokat a bv. intézet vezetője helyi intézkedésben szabályozza**.

A biztonsági zárkába, illetve részlegre beléphetnek:
- a személyi állomány napi szolgálati feladatot ellátó, oda beosztott tagjai,

[176] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, VI. fejezet 153-159. pontok
A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 1/2021. (01.13.) OPBFH körlevelével (1. számú melléklet) kiadott szakmai protokoll a fogvatartottak bv. szerven kívül történő előállításának végrehajtásához (30500/1078-1/2021.biz)

- a bv. intézet parancsnokának értesítése mellett a büntetés-végrehajtás törvényességi felügyeletét ellátó ügyész, az alapvető jogok biztosa és megbízottja, az OPCAT Nemzeti Megelőző Mechanizmus Főosztály munkatársai, és a felügyeleti szerv ellenőrzésre jogosult tagjai,
- a bv. intézet parancsnokának engedélyével a hivatalos vagy szolgálati ügyben eljáró személyek, a bv. szervezet tagjai, az oktatásra szerződött pedagógusok, a javítási, karbantartási munkát végző külső szakemberek, nem a bv. szerv állományába tartozó szakorvosok, a fogvatartott védője és jogi képviselője, a fogvatartott lelki gondozója.

- A bv. szerven kívüli szállítás, előállítás és külkórházi őrzés esetén kérni kell az illetékes rendőri szerv együttműködését.
- A fogvatartott szállítását **célszállítással**, indokolt esetben a külön erre a célra kialakított (páncélozott) szállító járművel kell végrehajtani. A szállítás megkezdését és befejezését a BVOP főügyeletesének jelenteni kell.
- Legkésőbb a behelyezést követő munkanapon készíteni kell egy egyénre szabott mozgatási, kezelési és egyéb szabályokat meghatározó rendelkezést.
- A fogvatartott a biztonsági zárkát, illetve részleget a **szükséges biztonsági intézkedések megtételét követően hagyhatja el**. A mozgatást úgy kell végrehajtani, hogy őt lehetőleg más fogvatartott ne láthassa, vele kapcsolatba ne kerülhessen.
- A biztonsági zárkába, illetve a részleg területére más körletrészen elhelyezett **fogvatartott nem léphet be**.
- A biztonsági zárkába vagy részlegre belépők csak a feladatukkal összefüggő, illetve legszükségesebb személyes tárgyaikat vihetik magukkal. A be- és kilépés előtt kötelesek alávetni magukat ruházatuk és felszerelésük átvizsgálásának.
- Az élelmezést úgy kell megszervezni, hogy az étel elfogyasztása csak a zárkában vagy a részlegen belül történhet. Az elkészített étel adagolásában, **kiosztásában fogvatartott nem vehet részt**.
- A fogvatartott csomagot csak a rendszeresített technikai eszközzel és kézi átvizsgálással végzett ellenőrzés után kaphat és küldhet.
- A szabadlevegőn tartózkodást úgy kell megszervezni, hogy azon alapvetően egy fogvatartott vegyen részt, de a bv. szerv vezetője engedélyezheti egyidejűleg több fogvatartott részvételét is.
- A fogvatartott elkülönítését, magánelzárás-fenyítés végrehajtását az elhelyezés megváltoztatása nélkül, **a zárka felszerelésének módosításával** kell végrehajtani.
- A fogvatartottat a biztonsági zárkába, illetve részlegre helyezéséről, a házirendről, a korlátozó intézkedésekről, a betartandó szabályokról szóban és írásban is tájékoztatni kell. A fogvatartott hozzátartozóját a látogatás rendjéről írásban, a látogatás előtt szóban is tájékoztatni kell.

3. Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása

Amennyiben a bilincs kényszerítő eszközként való alkalmazásának törvényben meghatározott feltételei nem állnak fenn, a fogvatartott mozgásának a korlátozása

azonban a fogvatartás biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmény megelőzése érdekében szükséges, mozgáskorlátozó eszközként bilincs vagy a végtagra helyezett, testi sérülést nem okozó más eszköz alkalmazható.

A mozgáskorlátozó eszköz alkalmazásáról szóló döntést az érintett fogvatartott vonatkozó adatok és információk alapján kell meghozni, amelynek során figyelembe kell venni a kockázatelemző és értékelő összefoglaló jelentés tartalmát is.

Mozgáskorlátozó eszközt lehet alkalmazni:
- a behelyezés indokának figyelembe vételével biztonsági zárkában vagy biztonsági részlegen elhelyezett, vagy biztonsági elkülönítésbe helyezett fogvatartottal szemben, ha zárkán, illetve részlegen kívüli kísérése történik,
- körleten belüli vagy azon kívüli kísérés időtartama alatt azzal a fogvatartottal szemben, akinél alapos okkal feltételezhető, hogy kísérésekor a fogvatartás biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekményt szándékozik megvalósítani,
- kör- és célszállítás során,
- előállítás végrehajtásakor,
- nem a bv. által működtetett egészségügyi intézményben történő gyógykezelés időtartama alatt,
- önkárosító magatartás megelőzése céljából,
- ha bv. szerven kívüli vagy külső munkahelyről bűncselekmény megalapozott gyanúja vagy fegyelmi vétség elkövetése miatt a fogvatartott soron kívüli beszállítása vagy bekísérése válik indokolttá.

A bv. szervezeténél rendszeresített mozgáskorlátozó eszközök:
- patentbilincs,
- kombinált bilincs, (patent+vezetőszár),
- vezető szárral ellátott bilincstag, (vezető bilincs),
- bilincsrögzítő öv,
- lábbilincs, (a bőrtagok között 28 cm[177])
- egyszer használatos szalagbilincs.

A rendszeresített mozgáskorlátozó eszközök közül az arányosság figyelembevételével egyidejűleg több is alkalmazható.

A **mozgás korlátozása történhet** a kezek előre vagy hátra bilincselésével, két vagy több személy egymáshoz rögzítésével, bilincs és bilincsrögzítő öv együttes alkalmazásával, vezetőszárral ellátott bilincstag (vezető bilincs), valamint egyéb, a végtag rögzítésére alkalmas eszköz (lábbilincs) használatával is. Testi sérülést nem okozó, más alkalmas eszköz (pl.: nadrág- vagy derékszíj, stb.) ilyen célra csak akkor vehető igénybe, ha az alkalmazás feltétele fennáll és az előzőekben felsorolt eszköz nem vagy nem kellő mennyiségben áll rendelkezésre. Vezetőbilincs elsősorban előállítás végrehajtása során alkalmazható.

Büntető ügyben történő előállításkor az eljáró ügyész vagy a bíróság elrendelheti az alkalmazott mozgáskorlátozó eszköz eltávolítását. Az előállító biztonsági felügyelő az erre vonatkozó rendelkezést köteles végrehajtani. **Az intézkedés nem vonatkozhat a vezető és a**

[177] A BVOP biztonsági szolgálatvezetőjének 30500/7403-3/2019.ált. számon kiadott körlevele a lábbilincsek átalakításának és a lánctag hosszának rövidítése témájában

lábbilincs eltávolítására. Az előállítás során kiemelt szerepe van a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazásának, ugyanis az intézeten kívül jelentősen megnő a rendkívüli események elkövetésének kockázata, így különösen a szökési, valamint támadó jellegű cselekményeké. Ezen események megelőzése, megszakítása egyértelműen a bv. szervezet feladata. A Bv. Szabályzat szerint azon elítélt esetében, akinél biztonsági okok miatt indokolt a vezető- vagy a lábbilincs alkalmazása, az még a bíró vagy az ügyész rendelkezése alapján sem távolítható el.

Ha a fogvatartott meghatározott helyen tartása másként nem biztosítható – a járművön való szállítást kivéve – **átmeneti intézkedésként végtagja tárgyhoz is rögzíthető**. Szállításkor az elítéltet tilos tárgyhoz rögzíteni, valamint kezeit hátra bilincselni. Ez alól kivételt képez, ha a jármű valamilyen ok miatt hosszabb időre várakozásra kényszerül és a biztonságos őrzés más módon nem biztosítható. A fogvatartott foglalkoztatása, oktatása, kulturális- és sportrendezvényen, vallásgyakorlás során nem lehet mozgáskorlátozó eszközt alkalmazni.

A mozgáskorlátozó eszközt **utasításra vagy saját elhatározásból** lehet alkalmazni, amit minden esetben írásban kell rögzíteni. A mozgáskorlátozó eszközt alkalmazó köteles jelentést készíteni (BSZ 7. számú melléklete). Az utasításra történő alkalmazás esetén a mozgáskorlátozást elrendelő köteles rendelkezni az alkalmazásról (BSZ 8. számú melléklete). A mozgáskorlátozás indokoltságának vizsgálatát valamennyi esetben a bv. szerv vezetője vagy az általa megbízott személy végzi **nyolc napon belül**.

A mozgáskorlátozó eszközként – testi sérüléssel nem járó módon – rögzítő övvel vagy anélkül, vezetőbilincs vagy a végtag rögzítésére alkalmas más eszköz az intézkedésre okot adó körülmény megszűnéséig, de **folyamatosan legfeljebb 12 óra időtartamban** tartható fenn, ha az elítélt egészségi állapota azt megengedi. A 12 óra időtartam nem vonatkozik a fogvatartott bv. szerven kívüli előállítására, szállítására vagy őrzésére, ezért előállítás esetén az elrendelési ok megszűnésének a tárgyaláson történt szabadlábra helyezést, vagy a bv. szervbe visszaérkezést, szállításnál a bv. szervbe történő visszaérkezést vagy célintézetbe érkezést, külkórházban történő gyógykezeléskor pedig a visszaszállítás befejezését kell érteni. Nem minősül folyamatos alkalmazásnak, ha a mozgáskorlátozó eszköz levétele és újabb alkalmazása között **két óra eltelt.**

Mozgáskorlátozó eszköz alkalmazásáról **a biztonsági osztályvezető dönt**, ettől eltérni kizárólag a bv. szerv vezetőjének írásos rendelkezése alapján lehet. Ezen személyek döntése hiányában az alkalmazásról a szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönthet. Amennyiben a mozgáskorlátozó eszközt a fogvatartottal szemben rendszeresen alkalmazzák, annak rendjét és részleteit a fogvatartottra vonatkozó **egyéni kezelési utasításban kell meghatározni**. A mozgáskorlátozást meghatározó rendelkezéseket a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíteni kell. Amennyiben a mozgáskorlátozó eszközt a fogvatartottal szemben eseti jelleggel alkalmazzák, arról a bv. szerv vezetője által kiadott intézkedésben meghatározottak szerint kell dönteni.

Lábbilincs elsősorban azzal az elítélttel szemben alkalmazható,

- akinek kezére sérülés vagy a kézfej hiánya miatt mozgáskorlátozó eszköz nem helyezhető, vagy
- akinél alapos okkal feltételezhető, hogy kíséréskor a fogvatartás biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekményt szándékozik megvalósítani, különösen, ha szökésétől, az életet és testi épséget sértő vagy veszélyeztető támadásától, önkárosító magatartásától, valamint

a bv. intézet működésének súlyos megzavarására irányuló cselekmény megvalósításától kell tartani.

A **bilincselés módját** az intézkedő az adott körülmények között a legcélirányosabban választja meg azzal, hogy:

- **a kezek hátra bilincselése** akkor célszerű, ha
  - a mozgáskorlátozásra kényszerítő eszköz-alkalmazást követően kerül sor, vagy
  - alapos okkal támadástól vagy szökéstől kell tartani.

Lábbilincselés, illetve kéz- és lábbilincselés együttes alkalmazása akkor indokolt, ha a fogvatartottról feltételezhető, hogy önmagában vagy másban kézbilincs alkalmazása esetén is kárt tud okozni, vagy szökési szándéka feltételezhető.

Tárgyhoz bilincselésnek akkor van helye, ha a fogvatartott további önkárosításának, támadásának, szökésének megakadályozása, ellenszegülésének megtörése vagy az intézkedés eredményes befejezése más módon nem biztosítható. A fogvatartott tárgyhoz rögzítésére akkor is sor kerülhet, amennyiben a személyi állomány tagjának egyéb rendkívüli esemény megakadályozására más módon nincsen lehetősége. Az önkárosítással fenyegetőző fogvatartott csak abban az esetben rögzíthető tárgyhoz, amennyiben az állapota nem indokolja az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elhelyezésére szolgáló helyiségbe helyezést. Az indokoltság megítélésében az orvos – egészségügyi személyzet – véleménye az irányadó.

A fogvatartott további önkárosítás megakadályozása céljából történő tárgyhoz rögzítést **kizárólag kamerával ellátott** egyszemélyes elkülönítésre szolgáló zárkában lehet végrehajtani, a rögzítést az erre a célra kialakított eszközön háton fekvő helyzetben, a végtagok rögzítésével és a fej védelmét biztosító védőeszköz felhelyezésével lehet csak végrehajtani. A tárgyhoz rögzítés alatt a fogvatartott állapotát az egészségügyi szolgálat **óránként köteles ellenőrizni,** és amennyiben a tárgyhoz rögzítés szükségessége már nem áll fenn**,** vagy az a fogvatartott egészségét veszélyezteti, azt haladéktalanul meg kell szüntetni.

Amennyiben az önkárosítás veszélye a **két óra** leteltével is fenn áll, a tárgyhoz rögzítést meg kell szüntetni, és a fogvatartottat az ön- és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére szolgáló helyiségben kell elhelyezni. Az ön- vagy közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére szolgáló helyiségből történő kihelyezést követően – amennyiben a fogvatartott magatartása újból indokolttá tenné – **adott napon a tárgyhoz bilincselést már nem lehet ismételten végrehajtani**, ebben az esetben a fogvatartottat vissza kell helyezni az ön- és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére szolgáló helyiségbe.

A fogvatartott tárgyhoz rögzítés esetszámait a bv. szerv köteles az év végi adatszolgáltatás során jelenteni, a tárgyhoz rögzítést a bv. szerv vezetője által **kijelölt szakterületi vezető rendelheti el**, hivatali időn kívül **a szolgálatban lévő biztonsági tiszt**.

Külkórházba történő előállítás esetén a vizsgálat vagy orvosi ellátás idejére a mozgáskorlátozó eszközt – szükség esetén – a fogvatartottnak arra a végtagjára kell áthelyezni, amelyen az a vizsgálatot vagy az **ellátást nem akadályozza**. Amennyiben a vizsgálatot vagy az ellátást végző személy ragaszkodik az eszköz eltávolításához, akkor a

biztonsági felügyelő az eligazítás során erre vonatkozóan kapott utasítás szerint járjon el. Ha mozgáskorlátozás alatt lévő fogvatartottat valamilyen okból (pl. beleset) elsősegélyben vagy orvosi ellátásban kell részesíteni, a mozgáskorlátozást a megfelelő ellátás biztosításához szükséges mértékben csökkenteni kell, vagy ha szükséges meg kell szüntetni.

Amennyiben a mozgáskorlátozó eszköz láthatóan sérülést okozott, a szükséges **egészségügyi ellátásról gondoskodni kell.**

A **mozgáskorlátozó eszközök felhelyezésének gyakorlati végrehajtását** az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele[178] tartalmazza, amely a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről szól.

4. Elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása

Az elektronikus távfelügyeleti eszköz az elítélttel szemben alkalmazható olyan biztonsági intézkedés, amely alkalmas az elítélt bv. intézeten kívüli mozgásának és tartózkodási helyének technikai rendszer általi nyomon követésére.

Az elektronikus távfelügyeleti rendszerben működtetett technikai eszköz **biztonsági intézkedésként**, valamint **reintegrációs őrizet céljából** az intézkedés alá vont elítélt bv. intézeten kívüli földrajzi helyzetének meghatározására, valamint a részére előírt magatartási szabályok megtartásának ellenőrzésére alkalmazható.

Az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásáról – egyéni kockázatelemzés alapján – a bv. intézet parancsnoka a bv. intézet ideiglenes elhagyását engedélyező határozatában dönt. A fogvatartott bv. intézet területén kívül történő foglalkoztatása esetén az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásáról a bfb. dönt.

A fogvatartottak intézeten kívüli mozgásának nyomon követése érdekében **elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazható**
- a fogvatartott bv. intézet területén kívül történő foglalkoztatása,
- a nem a büntetés-végrehajtási szervezet kezelésében lévő egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzése, felügyelete,
- a súlyos beteg közeli hozzátartozóját meglátogató fogvatartott felügyelete,
- a közeli hozzátartozója temetésén részt vevő fogvatartott felügyelete,
- csoportos kimaradás felügyelete

esetén.

Biztonsági intézkedésként elrendelt elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásáról a bv. intézet **értesíti az eltávozási úti cél szerint illetékes rendőrkapitányságot**. A bv. intézet ideiglenes elhagyását engedélyező határozatban rendelkezni kell a fogvatartott magatartására, a technikai eszköz ellenőrzésére, karbantartására vonatkozó szabályokról. Az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásának elrendelése esetén az intézkedés alá vont fogvatartott köteles azt rendeltetésszerűen használni, és az eszközben bekövetkezett bármely meghibásodást késedelem nélkül a bv. intézet felé jelenteni. A fogvatartott az eszköz nem

[178] IV. fejezet, Az egyes biztonsági feladatok végrehajtása során alkalmazandó taktikai eljárásokra, 43. pont

rendeltetésszerű használata miatt fegyelmi és kártérítési felelősséggel tartozik. A fogvatartottat az eszköz használatáról ki kell oktatni, amelyet dokumentálni kell.

Amennyiben az elítélt a végtagjára **felhelyezett eszközt eltávolítja**, haladéktalanul gondoskodni kell az elítélt felkutatásáról, bv. intézetbe történő visszaszállításáról. Az eredményes végrehajtás érdekében a rendőrség együttműködését kell kérni. Az elektronikus távfelügyeleti eszköz nem alkalmazható, amennyiben a fogvatartott szívritmus-szabályozóval rendelkezik.

Az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazása esetén a BVOP főügyeletese felé jelenteni kell:
- az alkalmazás rendjét,
- az eszköz elítéltre történő felhelyezését,
- az eszköz eltávolítását,
- valamint az alkalmazás során történt rendellenességeket (meghibásodás, rongálás, illetve szabotázs).

Az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásával kapcsolatos egyéb szabályok[179]:

- Jelzések kivizsgálása elsődlegesen a bv. intézet technikai központjának a feladata.
- Ennek keretében köteles telefon útján **az elítélttel felvenni a kapcsolatot** és tájékoztatást kérni a jelzés okáról. Ha többszöri próbálkozás ellenére nem sikerül telefon útján az elítélttel való kapcsolatfelvétel, értesíti a bv. pártfogó felügyelőt, aki hivatali munkaidejében személyesen ellenőrzi az elítéltet.
- Az ellenőrzés eredményéről annak végrehajtását követően a bv. pártfogó felügyelő köteles értesíteni az intézeti ügyeletet. Ha az ellenőrzés során megállapítást nyer, hogy az elítélt a **magatartási szabályokat súlyosan megszegte** vagy a távfelügyeleti **eszközt szándékosan megrongálta, vagy eltávolította és kivonta magát a végrehajtás alól**, a bv. pártfogó felügyelő és a bv. intézet parancsnoka köteles a bv. bíró, valamint az ügyész felé intézkedni.
- **Súlyos magatartási szabályszegésnek minősül** különösen, ha az elítélt:
    - magatartása a reintegrációs célokkal nem összeegyeztethető;
    - a bv. bíró által előírt magatartási szabályokat megtartja, de életvitele, magatartása megbotránkozást vált ki a lakókörnyezetében;
    - magatartása veszélyezteti a vele közös háztartásban életvitelszerűen tartózkodókat vagy fennáll a családon belüli erőszak kockázata;
    - rendszeresen leittasodik vagy kábító hatású szereket fogyaszt;
    - ismétlődő jelleggel, sorozatosan zónasértést követ el;
    - az előzőekben foglaltak elkövetése miatt vele szemben rendőri intézkedés válik szükségessé.

[179] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 4/2020. (III.6.) BVOP utasítása a bv. szervezet elektronikus távfelügyeleti rendszer működtetésével kapcsolatos feladatainak végrehajtásáról

- Ha a szabotázs jellegű cselekmény egyértelműen megállapítható, az **intézeti ügyelet haladéktalanul értesíti** az ingatlan területi elhelyezkedése szerint illetékes megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság tevékenység-irányítási központját.
- A távfelügyeleti eszközt minden esetben feltöltött állapotban kell felhelyezni, azt - és a későbbi eltávolítást - kizárólag az elítélttel **azonos nemű személyi állományú tag végezheti** el.
- A távfelügyeleti eszköz alkalmazásával összefüggő szolgálati feladatokat, intézkedéseket (felhelyezés, eltávolítás, szabotázs, kijelölt terület elhagyása, stb.) a Biztonsági Szabályzat 1. függelékének **"A szolgálat alatt történt események" rovatában rögzíteni szükséges**.
- A bv. intézet ügyeletére beérkező, a magatartási szabályok megsértésére utaló jelzések kiváltó okainak kivizsgálása a bv. intézet parancsnokának intézkedésében meghatározott szabályok szerint a bv. intézet biztonsági tisztje, illetve a bv. pártfogó felügyelő kötelessége. Ennek érdekében a beérkező jelzéseket a technikai rendszert kezelő személyi állományi tag folyamatosan értékeli, amennyiben rendellenességet tapasztal, azt **haladéktalanul jelenti** a szolgálati elöljárójának.
- A bv. intézet által értékelt, a magatartási szabályok megszegésének gyanúját felvető jelzések kivizsgálásának eredményéről, a bevezetett intézkedésekről, valamint az eszközök esetleges működési zavaráról a **BVOP Főügyeletesének jelentést kell tenni, valamint értesíteni kell 3 munkanapon belül írásban a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt**.
- A biztonsági intézkedés alóli kibúvás gyanúja esetén, illetve amennyiben bebizonyosodik, hogy az elítélt a reintegrációs őrizet hatálya alól kivonta magát - az illetékes rendőri szerv együttműködését kérve - **haladéktalanul intézkedni kell az elítélt tartózkodási helyének beazonosítására, az elítélt elfogására, bv. intézetbe történő visszaszállítására.**
- Az intézet ügyeletén a biztonsági tiszt által kijelölt személyi állományi tag **köteles nyilvántartást vezetni** azokról az őrizetesekről, akik több alkalommal részesültek figyelmeztetésben zónasértés miatt, a bv. pártfogó jelzése alapján korábban magatartási szabályt szegtek vagy a helyszíni ellenőrzések alkalmával nem mutattak együttműködő magatartást.
- A **technikai rendszer meghibásodásáról, leállításáról, valamint annak helyreállításáról** a bv. intézet biztonsági tisztjének jelentést kell tennie a BVOP főügyeletese és közvetlen szolgálati elöljárója részére, továbbá soron kívül értesítenie kell az illetékes megyei rendőr-főkapitányság tevékenységirányítási központját, valamint a bv. intézet informatikusát és a bv. pártfogó felügyelőt.
- Az elektronikus távfelügyeleti rendszer egyes elemeinek, vagy teljes egészének technikai meghibásodása esetén, amennyiben az a reintegrációs őrizet vagy az intézkedés alá vont fogvatartott hollétének nyomon követhetőségét megakadályozza a **törvényességi felügyeletet ellátó ügyész értesíteni kell**.[180]
- A technikai rendszert kezelő személyi állományi tag másfél óránként - kivéve a 23.00 órától 04.00 óráig terjedő időszakot - **telefonon köteles ellenőrizni** a reintegrációs őrizetben lévő elítéltet. A telefonbeszélgetés során az őrizetes nem szerezhet tudomást a technikai rendszer meghibásodásáról. Amennyiben a **telefonos ellenőrzés nem jár**

[180] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 6/2019. (11.05.) OP körlevélének 1. számú melléklete

eredménnyel, a helyi szinten kialakított együttműködés alapján kérelemmel kell fordulni a területileg illetékes rendőri szerv felé, helyszíni ellenőrzés lebonyolítása érdekében.

5. Elektronikus megfigyelési eszköz vagy az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszköz alkalmazása

A bv. szerv biztonságos működéséhez, az esetleges rendkívüli események gyors észleléséhez, a szükséges intézkedések haladéktalan megtételéhez, az utólagos vizsgálatok eredményesebb lefolytatásához jelentős mértékben hozzájárul ez a biztonsági intézkedés.

A bv. intézet területén zárt rendszerű műszaki megoldással kiépített elektronikus álló- és mozgókép, valamint hang rögzítésére alkalmas megfigyelőrendszer működhet. A bv. szerv területére való belépésre szolgáló minden bejáratnál jól láthatóan elhelyezett, jól olvasható felirattal fel kell hívni a figyelmet arra, hogy **elektronikus megfigyelőrendszer működik**, valamint arra, hogy a kép- és hangfelvételt a bv. szerv rögzítheti.

Az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazásáról a bv. intézet területére belépni szándékozó személyeket jól látható és olvasható módon tájékoztatni kell.

A fogvatartottak intézeten belüli mozgásának megfigyelése, valamint a büntetés-végrehajtás rendjének biztosítása céljából a bv. intézetnek fogvatartottak részére fenntartott, **közös használatú helyiségeiben**, **bv. intézet udvarán, folyosóin**, valamint a bv. intézet területét határoló **külső falakon és kapujánál** elektronikus megfigyelési eszközt helyezhető el. A büntetés-végrehajtás rendjének biztosítása, valamint bűncselekmények, szabálysértések és fegyelmi vétségek vagy más jogsértések megelőzése céljából a **biztonsági zárkában** és **részlegen**, a **biztonsági elkülönítőben**, a **HSR részlegen**, a **fegyelmi elkülönítőben** és a **magánelzárás fenyítés végrehajtására kialakított zárkában**, valamint az fogvatartottak **szállítására szolgáló járműben** is elhelyezhető elektronikus megfigyelési eszköz.

Az elektronikus megfigyelési eszköz elhelyezéséről a bv. intézet vezetője dönt. A bv. gazdasági társaság területét érintően a munkáltatás-biztonsági vezető javaslatára a bv. intézet vezetője és a bv. gazdasági társaság ügyvezetője közösen dönt. A bv. intézet külső falain és kapujánál az elektronikus megfigyelési eszközt úgy kell elhelyezni, hogy az általa közvetített képen a közterületnek csak a bv. rendjének biztosítása érdekében szükséges része legyen látható.

A korábban öngyilkosságot megkísérlő vagy a saját testi épsége elleni önkárosító cselekményt elkövető fogvatartott zárkájában a **fogvatartott életének, testi épségének megóvása érdekében** helyezhető el elektronikus megfigyelési eszköz, ha a fogvatartott viselkedésének folyamatos nyomon követése szükséges, valamint, ha a fogvatartott életének és testi épségének megóvása érdekében az egyébként szükséges. Kötelező az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazása a korábban öngyilkosságot megkísérlő vagy a saját testi épsége elleni önkárosító cselekményt elkövető elítélt biztonsági elkülönítése, biztonsági zárkába helyezése, magánelzárás fenyítésének végrehajtása és egyszemélyes elhelyezéssel járó fegyelmi elkülönítése során.

Az elhelyezett elektronikus megfigyelési eszköz **nem alkalmazható** külön légterű illemhely, vagy fürdőhelyiség megfigyelésére.

Az eszköz által rögzített felvétel és az abban szereplő személyes adat

- az eszköz alkalmazásának a helyszínén elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés miatt indult eljárásban,
- az eszköz alkalmazásának a helyszínén az elítélt vagy a büntetés-végrehajtási szervezet állományába tartozó személy által elkövetett jogsértés miatt indított fegyelmi eljárásban, és
- az eszköz alkalmazásának a helyszínén a büntetés-végrehajtási szervezet állományába tartozó személy eljárása jogszerűségének a megállapítására irányuló eljárásban

használható fel.

Az elektronikus megfigyelési eszköz által rögzített felvétel és az abban szereplő személyes adat a felvételen szereplő személy által, jogainak gyakorlása érdekében indított eljárásban is felhasználható. Az a felvételen szereplő személy, akinek a felvételre a jogainak gyakorlása érdekében van szüksége, a rögzítéstől számított **harminc napon belül** jogának vagy jogos érdekének igazolásával kérheti, hogy az adatot annak kezelője ne törölje. A jogainak gyakorlása érdekében indított eljárás során a felvétel a bíróság vagy más szerv megkeresésére továbbítható.
Az elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvételt legfeljebb **a rögzítést követő hatvan nap elteltével törölni kell**, ha a felvételen szereplő személy által, jogainak gyakorlása érdekében indított eljárás lefolytatását nem kezdeményezték vagy a felvételen szereplő személy a felvétel megőrzését nem kérte. Ha felvételen szereplő személy jogainak gyakorlása céljából az adat felhasználására kerül sor, akkor az eljárás befejezését követően kell az elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvételt törölni. Ha büntetőeljárás indult, a rögzített kép-illetve hanganyagot vagy ezek másolatát az eljáró hatóság kérésére az iratokhoz csatolás érdekében meg kell küldeni, törölni a kérelemtől számított **kilencvenedik napon** kell.

A büntetés-végrehajtási szervezet a felvétel kezelése során köteles megtenni az ahhoz szükséges szervezési, technikai és egyéb adatbiztonsági intézkedéseket, hogy az érintett személy személyes adatait, így különösen magántitkait és magánéletének körülményeit illetéktelen személy tudomására jutásától megóvja.

Az elítélt ellenőrzése a saját vagy mások életét, testi épségét sértő vagy veszélyeztető cselekmény megelőzése érdekében – az emberi méltóság tiszteletben tartása mellett – a külön légterű illemhely, illetve fürdőhelyiség falán vagy ajtaján **kialakított ellenőrző nyíláson át közvetlen személyes betekintés útján is végrehajtható.**[181] Az ellenőrzést biztosító megfigyelési eszközként **(betekintő nyílás)** a külön légterű illemhely, illetve fürdőhelyiség falán vagy ajtaján az ellenőrző nyílást úgy kell kialakítani, hogy azon az elítéltek ne tekinthessenek be.

Az elektronikus megfigyelési eszközök telepítése során – indokolt esetben – gondoskodni kell azok **fizikai védelméről**, emellett a tápellátásra és a jelek továbbítására szolgáló **vezetékeket rejtetten**, a fogvatartottak számára hozzáférhetetlen módon kell elhelyezni. Az elektronikus megfigyelési rendszert úgy kell kialakítani, hogy az általa továbbított vagy tárolt adatok külső hálózaton keresztül ne legyenek hozzáférhetőek.
A rögzített adatok felhasználásának, kezelésének, továbbításának rendjét, valamint az ehhez kapcsolódó hatásköri felelősséget a bv. intézet vezetője intézkedésben szabályozza. A tárolt

[181] Beiktatta a 2020. évi XLIII. törvény 110. §-a. Hatályos: 2021.01.01.

adatokba való betekintést dokumentálni kell, mely során rögzíteni kell annak okát, idejét, tárgyát, valamint a betekintő nevét és beosztását. A rögzített adatok Bv. törvényben meghatározott tárolási idő leteltével történő törlésének műszaki feltételeit, a dokumentálás rendjét ki kell alakítani.

5.1. Az elektronikus megfigyelési eszközök üzemeltetése, telepítése és ellenőrzése[182]

A témakör szabályozásának célja a bv. szerveknél üzemeltetett kamerarendszerek alkalmazásának és az azzal összefüggő **optimális megfigyelési tevékenység** kialakításának elősegítése a rendkívüli események bekövetkezésének megelőzése érdekében.

A **technikai ügyelet** (a továbbiakban: TRK helyiség) a bv. szervek azon központi helyisége, ahol a bv. szerv működéséhez és biztonságának fenntartásához szükséges valamennyi információ összefogására lehetőség nyílik. A TRK helyiség szerves részét képezi a bv. szervek biztonsági rendszerének, ezért azt azzal összhangban kell kiépíteni, a biztonsági kockázat minimális szinten tartása mellett.
A bv. szerv területén elhelyezett **elektronikus megfigyelési eszközök telepítésének meghatározása,** valamint a már telepített kamerák elhelyezésének megváltoztatása minden esetben a bv. szerv vezetőjének hatásköre, az általa vezetett bizottsággal dokumentáltan végrehajtatja a kamerák elhelyezésének időszakos felülvizsgálatát és az új kamerák helyének kiválasztását. A bizottság tagja a biztonsági osztályvezető, informatikai osztályvezető, gazdasági (osztály)vezető, valamint a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaságok tekintetében a munkáltatás-biztonsági vezető. A vezetői döntés során **figyelembe kell venni** a bizottság tagjai által tett javaslatokat, a megfigyelt vagy megfigyelni tervezett terület biztonsági kockázatát, a megfigyelés folyamatosságának szükségességét, a telepített eszközök típusát, számát, a megfigyelés folyamatosságának szükségességét, valamint a megfigyelésükre rendelkezésre álló élő erő létszámát és az elmúlt időszak eseményeit is.

A **kamerarendszer telepítése, kialakítása, működtetése során** szem előtt kell tartani, hogy a biztonság megteremtése, fenntartása és fejlesztése minden esetben alacsonyabb ráfordítással és költséggel jár az események bekövetkezése előtt, mint azokat követően. A kamerarendszer eredményes működése érdekében fel kell mérni annak alapvető igényeit, kerülve a túlbiztosítást, de törekedve annak legmagasabb szintű hatékonyságának kialakítására. **Kerülni kell a szükségtelen megfigyelési tevékenységet**, mely elvonhatja a feladatot végrehajtó figyelmét a valós veszélyforrásokról, biztonsági kockázatokról. A kamerarendszer elemeinek vizsgálata során fel kell mérni a működését tekintve a meghibásodott vagy nem optimális hatékonysággal funkcionáló eszközök számát, és gondoskodni kell azok selejtezéséről, cseréjéről. A kamerarendszer fejlesztésére, új eszközök beszerzésére folyamatos gondot szükséges fordítani. Az informatikai, valamint a biztonsági szakterületek vezetőinek közös feladata a biztonságtechnikai rendszer működtetése, a bv. szerv működésére veszélyt jelentő hatások figyelemmel kísérése, továbbá új körülmények fellépése esetén a gyors, szakszerű és a leghatékonyabb reakció meghatározása.

Meg kell teremteni annak lehetőségét, hogy hivatali munkaidőn kívül, továbbá munkaszüneti napokon **a szolgálatban lévő biztonsági tiszt és biztonsági főfelügyelő vagy technikai rendszerkezelő a felvételeket vissza tudja nézni.**

[182] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 28/2021. (V. 19.) BVOP utasítása a kamerarendszerek alkalmazásának és a kameraképek megfigyelésének optimalizálásáról, valamint a technikai rendszerkezelő feladatairól

Az elektronikus megfigyelési eszközök által közvetített képek figyelésére szolgáló központi szolgálatteljesítési helyen a **szolgálatellátás folyamatosságát fenn kell tartani**. A bv. szerven belül folyamatosan biztosítani kell, hogy a megfigyelési eszköz által továbbított, illetve rögzített adatokhoz illetéktelen személy ne férhessen hozzá. Az elektronikus megfigyelési rendszer kezelésével megbízott személyi állományi tag **figyelmét még időszakosan sem lehet a szolgálatellátásától elvonni**.

A bv. szerv **technikai ügyeletét úgy kell kialakítani**, hogy a biztonsági szempontból kritikus veszélynek kitett területek megfigyelése kerüljön a technikai rendszer kezelőjének központi látóterébe. Az alacsony biztonsági kockázattal bíró területek kamera képei periférikusan helyezkedjenek el úgy, hogy azok ne zavarják a központi tevékenységet, ugyanakkor belátható távolságra kerüljenek a technikai rendszer kezelőjének felállítási pontjától. Fontos kritérium, hogy a telepített kamerák akár napszakhoz köthető beállítás alkalmazásával is, de **egyetlen esetben se figyeljenek** biztonsági szempontból relevanciával nem rendelkező tereptárgyat, területet.

A bv. szervekben üzemeltetett TRK helyiségben megjelenített kameraképek megfigyelése lehet:
- folyamatos vagy
- időszakos.

A bv. szerv biztonságos működése szempontjából az alábbi területek folyamatos megfigyelése indokolt:
- személy- és gépjárműbejárati kapu,
- folyamatos munkarendű – fogvatartottak foglalkoztatására szolgáló – munkaterületek,
- biztonsági szempontból kiemelt fogvatartotti részlegek, amennyiben ott fogvatartott tartózkodik,
- áthatolásjelzővel nem rendelkező kerítés, valamint bástyafalszakaszok,
- fogvatartotti részlegek folyosói (elsősorban nyitott vagy magas biztonsági kockázatba sorolt fogvatartottak elhelyezésére szolgáló részlegek folyosói),
- biztonsági osztály kamerával megfigyelt területei (különösen az ügyelet, a fegyverzeti szakanyagok tárolására szolgáló helyiségek bejárata, belső területei, valamint a töltő-ürítő helyiség),
- az állandó felügyelet nélküli fogvatartotti részlegek (amennyiben ilyen részleg a bv. szervben üzemel, és ott fogvatartott tartózkodik),
- kiemelt fogvatartotti zárkák (amennyiben ott fogvatartott tartózkodik),
- biztonsági részlegek területei (amennyiben ott fogvatartott tartózkodik),
- szuicid szempontból veszélyeztetett fogvatartottak elhelyezésére szolgáló zárkák (amennyiben ott fogvatartott tartózkodik),
- kamerával megfigyelt biztonsági és fegyelmi elkülönítő zárkák, magánelzárásra szolgáló zárkák (amennyiben ott fogvatartott tartózkodik).

A bv. szerv biztonságos működése szempontjából alapvetően az alábbi területek időszakos megfigyelése indokolt:
- szabad levegőn tartózkodás biztosítására szolgáló területek a napirendi pont végrehajtásának időtartamára,

- nem folyamatos munkarendű – fogvatartottak foglalkoztatására szolgáló – munkaterületek, a munkavégzés időtartamában,
- látogatóhelyiség a napirendi pont lebonyolításának időtartamában,
- kiétkezőhelyiség a napirendi pont végrehajtásáig, de legkésőbb hivatali munkaidő végéig,
- fogvatartottak részére kialakított kondicionálóteremben a fogvatartotti foglalkozás időtartamában,
- fogvatartotti kultúrhelyiség, vallásgyakorlás céljából üzemeltetett kápolna, terem, továbbá oktatási célú tanterem a foglalkozások idejére,
- motozóhelyiség a fogvatartottak motozásának időtartamára.

5.1.1. Technikai rendszerkezelő

A technikai rendszerkezelő a bv. szerv személyi állományának azon tagja, aki a szolgálatban lévő biztonsági tiszt – akadályoztatása esetén a biztonsági főfelügyelő – közvetlen alárendeltségében a technikai rendszer kezelésével, kameraképek megfigyelésével összefüggő biztonsági tevékenységet lát el.

A technikai rendszerkezelő szolgálati beosztást ellátó hivatásos állomány részletes feladatait szolgálati okmányban (őrutasításban vagy szolgálati utasításban, továbbá rendvédelmi igazgatási alkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott és munkaviszonyban álló személyi állomány esetén munkaköri leírásban és annak biztonsági mellékletében) kell rögzíteni. További feladatait a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról szóló 72/2020. (XII. 23.) BVOP utasításban rögzítettek figyelembevételével, eligazítás alapján, valamint a biztonsági tiszt utasításai szerint látja el.

5.1.2. A technikai rendszerkezelő feladatai

- a biztonságtechnikai rendszer, a jelző-, riasztó- és híradóeszközök és az ezekre vonatkozó kezelési utasítások ismerete,
- a biztonságtechnikai rendszer működésének és jelzéseinek folyamatos figyelemmel kísérése, a jelzések, riasztások kivizsgálása, valamint a kameraképeken keresztül az őrzésére, felügyeletére bízott személyek, területek, javak ellenőrzése, továbbá a biztonsági feladatokat ellátók, nagyobb fogvatartotti csoportok mozgatását végzők tevékenységének nyomon követése,
- a megfelelő összeköttetés fenntartása és annak módja a szolgálatban lévő biztonsági feladatot ellátó állománnyal,
- az Egységes Digitális Rádiórendszer készülék kezelésével és a rádióforgalmazással kapcsolatos feladatok,
- a személyi riasztóról beérkező jelzések esetén teendő elsődleges intézkedések körében az arra vonatkozó feladatok meghatározása,
- a bv. szerv sajátossága szerint, amennyiben az elektromos zárak kezelőpanelje a TRK helyiségben van elhelyezve, a biztonsági osztály elhelyezési egységének és egyéb területek ajtóinak kezelése, valamint annak szabályai,

- az elektronikus távfelügyeleti rendszer (reintegrációs őrizet) szoftverének működtetése, alkalmazása és kezelése, meghatározások a folyamatos felügyeletről, a szükséges intézkedésekről és a jelentési rendről,
- a bv. szerven kívülről érkező telefonhívások fogadásával és a hívás tárgyában érintett mellékekre kapcsolásával összefüggő feladatok,
- a technikai rendszerrel kapcsolatos hibák, hiányosságok észlelelése esetén előírt jelentési rend,
- a szolgálat alatt tapasztaltak és az információ átadása, annak módja, ideje,
- a szolgálat alatti közbenső váltások szabályai, annak dokumentálása,
- a zárkákban elhelyezett kamerák képeinek megfigyelésével összefüggő feladatok, különös tekintettel az ön- és közveszélyes fogvatartott elhelyezésére szolgáló zárkára (amennyiben azokban fogvatartott van elhelyezve),
- a technikai rendszeren keresztül észlelt rendkívüli esemény vagy annak gyanúja esetén a halaszthatatlan intézkedések megtételére vonatkozó meghatározások,
- a kameraképek folyamatos és időszakos megfigyelésével összefüggő meghatározások, feladatok, ehhez igazodóan az aktuális kamerakép-kiosztások beállításával összefüggő feladatok, a napirendi feladatok alapján biztonsági szempontból priorizált megfigyelési tevékenység meghatározása,
- a biztonságtechnikai rendszer egyes elemeinek, állapotának figyelemmel kísérésével, jelzések, riasztások szabályszerű kezelésével összefüggő feladatok (a meghatározásoknak részletesen ki kell terjednie a végponti eszközök tételes meghatározására, az időszakok szerint élesített, valamint készenléti állapotban tartásuk konkrét időtartamára, a beállításokkal kapcsolatos feladatokra),
- feszültségkimaradás, üzemzavar esetén teendő intézkedésekre, jelentési kötelezettségekre vonatkozó előírások,
- a technikai rendszerben a proximity-kártyákkal, a be- és kilépők szoftveres nyilvántartásának kezelésével összefüggő, szükség esetén annak aktualizálásával kapcsolatos feladatok,
- a személyi állomány technikai rendszeren keresztül történő értesítését végrehajtó szoftver kezelésének megfelelő ismerete és annak készségszintű alkalmazása.

A technikai rendszerkezelőnek a **szolgálatellátás folyamatosságát fent kell tartani**. Ennek megfelelően a technikai rendszer kezelésével megbízott személyi állományi tag figyelmét még **időszakosan sem lehet a szolgálatellátástól elvonni**. A váltások során az átadás-átvétel tényét helyileg kialakított módon kell dokumentálni az átvétel pontos idejével, valamint az átadó és átvevő személyi állományi tag aláírásával, továbbá az alkalmazott szoftverekben a felhasználóváltást is végre kell hajtani. Az átadó az átvevőt tájékoztatja a szolgálat alatt történt eseményekről, tapasztaltakról, a folyamatban lévő feladatokról, az adott napi szolgálatellátásra meghatározott, kiemelt fontosságú tevékenységekről.

A technikai rendszerkezelő szolgálati okmányának mellékleteként kell kiadni – meghatározott megfigyelési időszakok szerinti bontásban – a monitorokon megjelenített **kameraképek kiosztását és elrendezését**, valamint az arra képes kamerák mozgásérzékeléssel összefüggő **beállításait tartalmazó dokumentumot.**

5.1.3. A technikai ügyeleten kívüli őr- és szolgálati helyein történő megfigyelés

A fogvatartottak elhelyezésére szolgáló részlegeken és egyéb szolgálatteljesítési helyeken megfigyelt kameraképek személyi állomány általi hozzáférését lehetőség szerint oly módon kell kialakítani, hogy az ott **szolgálatot teljesítők helyi vagy a technikai rendszerkezelő által történő távoli beállítási, konfigurálási lehetőséggel rendelkezzenek** az adott eszköz tekintetében. A kialakítás során figyelemmel kell lenni arra, hogy a mindenkor megfigyelt terület valóban releváns, a szolgálat ellátását és a fogvatartás biztonságát ténylegesen elősegítő képeket közvetítsen.

A nappalos és éjszakás szolgálatban történő kamerakép megfigyelését – a napirendi pontok végrehajtásának elsődlegessége miatt – el kell különíteni, éjszakás szolgálatban gyakoribb kameraképen keresztül történő ellenőrzést szükséges elrendelni.

5.2. Mobil megfigyelési eszköz[183]

A végrehajtás rendjének és a fogvatartás biztonságának fenntartása érdekében foganatosított intézkedéssel érintett személyről, valamint az intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról mobil **elektronikus megfigyelési eszközzel képfelvétel, hangfelvétel vagy kép- és hangfelvétel készíthető.** A mobil elektronikus megfigyelési eszközzel rögzített felvétel és az abban szereplő személyes adat felhasználására és kezelésére a Bv. Kódex, az elektronikus megfigyelési eszköz által rögzített felvétel és az abban szereplő személyes adat felhasználására és kezelésére vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

6. Motozás

Biztonsági intézkedésként motozás csak fogvatartottal szemben alkalmazható, a fogvatartott személyes használati tárgyai és teljes ruházata átvizsgálható. Az intézkedésnél technikai eszköz és szolgálati kutya is igénybe vehető.

A **motozás célja** a fogvatartás rendjét vagy biztonságát sértő vagy veszélyeztető cselekmények megelőzése, illetve megakadályozása, rendkívüli esemény elkövetésére alkalmas tárgyak előtalálása, tiltott tárgyak felkutatása, büntetőeljárással vagy fegyelmi eljárással összefüggő tárgyi bizonyítási eszközök megszerzése.

A motozás nem történhet szeméremsértő, megalázó módon. A motozás végrehajtása során fokozott figyelmet kell fordítani a helyszín és a módszer megválasztására. Célszerű kihasználni a váratlanság lélektani hatását, ugyanakkor **fel kell készülni** az intézkedés alá vont személy esetleges támadására vagy ösztönszerű viselkedésére.

A motozás az elítélt testének és ruházatának, valamint a nála lévő személyes tárgyainak az átvizsgálása. **Az elítélt motozását - ide nem értve a motozásnál közreműködő orvost és egészségügyi szakszemélyzetet, valamint a technikai eszközzel történő ruházatátvizsgálást végző személyt - az elítélttel azonos nemű személy végezheti**. Ha a testfelület és ruházat átvizsgálására – amennyiben a ruházat nem kerül levételre – irányuló motozás kézi fémkereső alkalmazásával történik, a fogvatartottal **ellentétes nemű személy**

[183] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 11.§ (8) bekezdés, Hatályos: 2017.01.01.

csak úgy hajthatja végre a vizsgálatot, hogy a technikai eszköz semmilyen fizikai kontaktusba nem kerülhet a vizsgálat alá vont személy testével, ruházatával.

Testüregek átvizsgálását – a szájüreg kivételével – csak orvos végezheti, melynél kizárólag a fogvatartottal azonos nemű, szükséges létszámú személyzet és csak indokolt esetben lehet jelen. A **szájüreg** szemrevételezéssel történő ellenőrzését a bv. intézet állományának a fogvatartottól eltérő nemű tagja is végrehajthatja.
Az altesten lévő testnyílások szemrevételezését is csak orvos vagy egészségügyi szakszemélyzet végezheti.[184]

A motozás során kerülni kell az indokolatlan károkozást. Intézkedni kell arra is, hogy az intézkedés alá vont személy a biztonsági intézkedéssel kapcsolatos jogairól, kötelezettségeiről anyanyelvén vagy az általa ismert más nyelven tájékoztatást kapjon.

A **szívritmus-szabályozóval élő** fogvatartott technikai eszközzel nem ellenőrizhető. A motozás végrehajtásának megkezdése előtt – amennyiben arra lehetőség van – az érintettet a végrehajtás alatti együttműködő magatartásra figyelmeztetni kell.

A motozás végrehajtható:
- kézzel,
- az e célra rendszeresített technikai eszközökkel,
- speciálisan kiképzett szolgálati kutyával.

A motozás fajtái:
- ruházat átvizsgálása,
- testfelület átvizsgálása,
- testüreg átvizsgálása.

A ruházat átvizsgálás kétféle módon történhet:
- a fogvatartotton lévő ruházat tapintásos módszerrel való végrehajtásával,
- a ruházat levételére irányuló utasítást követően, a levett ruházat, tapintásos módszerrel, technikai eszközzel, vagy speciálisan kiképzett szolgálati kutyával való végrehajtásával.

A testfelület átvizsgálása során különös figyelmet kell fordítani:
- a lábszár és boka környékére,
- a tenyér és ujjak közére,
- a combok között a nemi szervek környékére,
- női fogvatartott esetében a mellek környékére,
- a sarkakra, talpakra, hátközépre, hajzatra és a szakállra.

A ruházat átvizsgálása során különös figyelmet kell fordítani:
- a kabát, zubbony és inggallérra,
- a nadrág derékvarrására és hajtókájára,
- a cipő talpára, sarkára, belsejére,
- a fehérneműre.

[184] A szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 16/2014. (XII.19.) IM rendelet 59. §. (3) bekezdés, Hatályos: 2018.01.01.

A fogva tartás biztonságának fenntartása érdekében a fogvatartottat meg kell motozni:
- befogadáskor és visszafogadáskor,
- zárkába, lakóhelyiségbe helyezés előtt,
- elkülönítés, magánelzárás, biztonsági zárkába- vagy részlegre helyezés előtt,
- szállítás, előállítás előtt és után,
- foglalkoztatásra indulás előtt, foglalkoztatás befejezésekor és a körletre visszaérkezéskor,
- biztonsági vizsgálat, biztonsági szemle során,
- látogatás előtt és után,
- szabadon bocsátás előtt,
- ha feltételezhető, hogy tiltott tárgyat tart magánál.

A bv. szerv vezetője az előzőekben meghatározottakon túl más esetekben is elrendelheti a motozást, így különösen:
- csoportos rendezvény előtt és után,
- meghallgatás, kihallgatás előtt és után,
- szabadlevegőn tartózkodás előtt és után,
- munkavégzés közben, előtte és utána,
- eltűnt tárgy, eszköz, anyag felkutatása érdekében.

A fogvatartottak zárkába helyezése, valamint kiléptetése során a **motozás végrehajtása mellőzhető** azokban az esetekben, ha az érintett fogvatartottak csoportosan, napirendi pont szerinti tevékenység (pl.: szabadlevegőn tartózkodás, munkára ki- és bevonulás, látogatófogadás, kiétkezés) céljából hagyják el az elhelyezési részleget, vagy érkeznek oda vissza, és **motozásuk a részleg központi pontján** a rendelkezésre álló technikai eszközökkel, tapintásos és kellő arányú vetkőzéses módszerrel, szükség esetén speciálisan kiképzett szolgálati kutya igénybevételével végrehajtható.

Az elítélt személyes tárgyainak átvizsgálása során, az elítéltnél nem tartható tárgyak **elvételéről, illetve megsemmisítéséről jegyzőkönyvet kell felvenni.**

A **motozás gyakorlati végrehajtását** az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele tartalmazza, amely a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről szól.

Amennyiben az együttműködő fogvatartott **hozzáállása megváltozik és eláll** a további együttműködő magatartástól, akkor az együttműködésre való felhívás, majd a kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségére történő figyelmeztetés és „a törvény nevében” történő felszólítás után **kényszerintézkedéssel kell a motozást végrehajtani**.

A körlevé meghatározza az együttműködő, a passzívan ellenszegülő és intézkedés alá vont fogvatartott, valamint az aktív ellenállása miatt földre vitt fogvatartott motozásának végrehajtását, illetve a teljes vetkőzéssel végrehajtott motozás gyakorlati mozzanatait.

7. A biztonsági ellenőrzés, a biztonsági vizsgálat és a biztonsági szemle, átfogó biztonsági vizsgálat

7.1. A biztonsági ellenőrzés

A biztonsági ellenőrzés célja a rongálások, valamint a fogolyszökés előkészületének felderítése.

Az ellenőrzés kiterjed a nyílászáró szerkezetek, a berendezési- és felszerelési tárgyak állapotára, a falak, a mennyezet, a padozat és a rácsok épségére is.
A biztonsági **ellenőrzést alapvetően szemrevételezéssel kell végrehajtani**, de a bv. szerv vezetője az intézkedés hatékonyabbá tétele érdekében további módszereket is meghatározhat. A biztonsági ellenőrzés végrehajtásakor – a kórteremben, betegszobában elhelyezett fekvőbetegen kívül – **fogvatartott nem lehet jelen**, ezért lehetőség szerint olyan időben kell végrehajtani, amikor az ellenőrzendő helyiségeket a fogvatartottak elhagyták, vagy a napirend szerint még nem használják. Olyan helyiségek esetében, amelyeknél az ellenőrzést az előzőek szerint nem lehet végrehajtani, annak időtartamára a fogvatartottakat a bv. szerv előre **meghatározott részére kell kísérni és a felügyeletükről gondoskodni kell**. Amennyiben erre – a helyiségben elhelyezett fogvatartott egészségügyi állapota miatt – nincs lehetőség, az ellenőrzés idejére bent tartózkodhatnak, de ott a biztonsági körülmények feltárása érdekében rendszeresen biztonsági vizsgálatot is végre kell hajtani. A villanykapcsolók épségének ellenőrzését is végre kell hajtani, amennyiben az ellenőrzést végző személy a kapcsoló sérülését, hiányát tapasztalja, szolgálati úton jelezze a haladéktalan csere, pótlás érdekében.[185]

A biztonsági ellenőrzést **naponta legalább egyszer kell végrehajtani**. Azt a fogvatartottak munkáltatására szolgáló helyiségek vonatkozásában a **munkakezdés előtt és annak befejezése után a bv. szerv vezetőjének rendelkezése szerint kell elvégezni**.

A biztonsági ellenőrzést a zárkákban és a lakóhelyiségekben a körletfelügyelő a munkahelyeken a foglalkoztatási biztonsági felelős, más helyiségekben (kórterem, tanterem, stb.) a bv. szerv vezetője által meghatározott személyek kötelesek végrehajtani. **Fokozott figyelemmel és körültekintéssel** kell a biztonsági ellenőrzést végrehajtani a magas biztonsági kockázatú fogvatartottak körletrészén, zárkáiban és munkahelyein. A biztonsági ellenőrzés végrehajtójának nevét, a végrehajtás idejét („tól-ig") és tapasztalatait a bv. szerv vezetője által meghatározott módon dokumentálni kell.

A bv. intézet biztonságának fenntartása, a rendkívüli események megelőzése, megszakítása, felszámolása érdekében a napi biztonsági ellenőrzésen túl a bv. intézet helyiségei, területei a nap bármely szakaszában átvizsgálhatók.

7.2. A biztonsági vizsgálat

A biztonsági vizsgálat célja a fogvatartás rendjét vagy biztonságát sértő vagy veszélyeztető, tiltott tárgyak felkutatása.

A biztonsági vizsgálattal szemben támasztott alapvető követelmény a rendszeresség, a kiszámíthatatlanság és a hatékonyság.

[185] A BVOP Műszaki és Ellátási Főosztály vezetőjének 30500/221-1/2019. ált számú körlevele

Tiltott tárgynak minősül minden olyan eszköz, tárgy anyag, szer, melynek a bv. szerv, területére történő illegális bekerülése, fogvatartottak által történő engedély nélküli birtoklása, felhasználása, alkalmazása közvetetten vagy közvetlenül veszélyezteti a fogvatartás biztonságát.

A vizsgálatnak ki kell terjednie a fogvatartott személyes használati tárgyainak, valamint a fogvatartott által használt helyiségek átvizsgálására. **A vizsgálattal egyidejűleg a fogvatartott motozását is végre kell hajtani.**

A **helyiségek átvizsgálása** történhet általános szemrevételezéssel, illetve az egyes tárgyi elemek mindenre kiterjedő részletes ellenőrzésével. Az alkalmazott módszer lehet központból kiindulva a perifériák felé haladással, vagy az adott helyiség belső határvonalán haladva balról-jobbra, fentről-lefelé.

A biztonsági vizsgálat a nap bármely szakában végrehajtható, de a jogszabályban meghatározott pihenőidőn belül csak halaszthatatlan esetben végezhető. A biztonsági vizsgálatok szervezéséért és végrehajtásáért a biztonsági osztályvezető, valamint a munkáltatás-biztonsági vezető felelős. A vizsgálatról készült jelentéseknek tartalmaznia kell a vizsgálat célját, idejét, helyét, a végrehajtók létszámát, a megállapításokat, a tett és a javasolt intézkedéseket. A biztonsági vizsgálat végrehajtásának szabályait (gyakoriság, végrehajtók létszáma, eljárás tiltott tárgyak előtalálásakor, stb.) a bv. szerv vezetője határozza meg.

7.3. A biztonsági szemle

A biztonsági szemle célja a biztonságra veszélyes körülmények felderítése, valamint a fogvatartott birtokában lévő tárgyak egyidejű és teljeskörű ellenőrzése.

A bv. szerv valamennyi helyiségére és létesítményére kiterjedő biztonsági szemlét szükség szerint, de **legalább négyhavonta kell végrehajtani**, ennek során el kell végezni a fogvatartott motozását, ellenőrizni kell a biztonsági berendezési és felszerelési tárgyak meglétét, rendeltetésszerű használatát. A biztonsági szemlének a bv. szerv valamennyi helyiségére és létesítményére, így a fogvatartottaktól elzártakra (személyzet irodái, vállalkozásoknak bérbe adott helyiségek, stb.) is ki kell terjednie. A biztonsági szemle során minden fogvatartottat meg kell motozni, továbbá ezzel egyidejűleg biztonsági vizsgálat is végrehajtható.

Együttműködési megállapodásban rögzítettek alapján a biztonsági vizsgálat vagy biztonsági szemle végrehajtásában más rendvédelmi szerv tagja is részt vehet. A biztonsági szemle végrehajtásáról és tapasztalatairól jegyzőkönyvet kell felvenni, a feltárt hiányosságok jelentős száma vagy súlyossága esetén pedig a megszüntetést előirányzó **intézkedési tervet is kell készíteni**. Jóváhagyásáról a bv. szerv vezetője rendelkezik. A jegyzőkönyvnek tartalmaznia kell az előző szemle során feltárt, de még meg nem szüntetett hiányosságokat és azok okait is.

A szemle előkészítésével, vezetésével, a dokumentumok összeállításával a biztonsági osztály vezetőjét, bv. gazdasági társaságnál a munkáltatás-biztonsági vezetőt kell kijelölni. Ha a biztonsági ellenőrzés, biztonsági szemle vagy biztonsági vizsgálat során a fogvatartott személyes tárgyai között az elítéltnél nem tartható tárgyat találnak, annak elvételéről, illetve megsemmisítéséről jegyzőkönyvet kell felvenni. Ha a fogvatartott a **személyes használati tárgyainak az átvizsgálásánál nincs jelen**, az intézkedést – jegyzőkönyv felvétele mellett –

két tanú jelenlétében kell végrehajtani. A jegyzőkönyv egy példányát a fogvatartottnak át kell adni.

7.4. Átfogó biztonsági vizsgálat

Az átfogó biztonsági vizsgálat célja a biztonsági rendszer elemeinek bizottság általi elemzése, a szabályozás, a működtetés és a biztonsági feladatok végrehajtási tapasztalatainak értékelése.

A bv. szervnél **évente legalább egy alkalommal** a biztonsági rendszer valamennyi elemére kiterjedő, átfogó biztonsági vizsgálatot kell tartani.

Az átfogó biztonsági vizsgálat végrehajtási tervének összeállítását, a vizsgálat témaköreit a bv. szerv biztonsági rendszer leírásának fejezetei szerint kell meghatározni. Az átfogó biztonsági vizsgálat előkészítéséért a biztonsági osztályvezető és a munkáltatás-biztonsági vezető, vezetéséért a bv. szerv vezetője a felelős. A vizsgálat vezetése alárendeltre nem ruházható át.

Az átfogó biztonsági vizsgálatot **bizottság által kell végrehajtani**. A bizottság munkájában a bv. gazdasági társaság vezetője is köteles részt venni, amennyiben az a bv. gazdasági társaságot is vizsgálja, elemzi. A bizottság megállapításairól és annak alapján tett intézkedésekről jegyzőkönyvet kell készíteni.

Biztonsági ellenőrzés-, vizsgálat-, szemle, valamint az átfogó biztonsági vizsgálat végrehajtásának közös rendelkezései

A biztonsági ellenőrzés, vizsgálat, szemle, valamint az átfogó biztonsági vizsgálat végrehajtása alapján készülő iratokat az ügykezelési szabályok szerint kell iktatni és eredeti példányaikat az irattárban kell őrizni. A jelentést, a jegyzőkönyvet és az intézkedési tervet a feladat elvégzését követő **10 munkanapon belül el kell készíteni**. A meghatározott feladatokat az érintettek szolgálati utasításában munkaköri leírásában vagy a munkaköri leírás biztonsági mellékletében rögzíteni kell. Biztonsági vizsgálat vagy biztonsági szemle végrehajtásába más rendvédelmi szerv tagja kizárólag az országos parancsnok utasítására vagy a két szerv közötti együttműködési megállapodás alapján – az abban szabályozott feladatra – vonható be. A feladatok végrehajtásában szolgálati kutya, a tiltott tárgyak, eszközök, anyagok felderítésére, valamint biztosítási feladatokra vehető igénybe.

8. Az ajtók zárva tartásának elrendelése

A bv. intézet parancsnoka biztonsági okból, rendkívüli esemény bekövetkezésének a megelőzése, megszakítása vagy felszámolása érdekében – a kiváltó ok megszűnéséig, a végrehajtási fokozattól függetlenül – elrendelheti a fogvatartottak elhelyezési részlegén az ajtók zárva tartását.

Ez a jogkör nem ruházható át. Az elrendelésről a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészséget haladéktalanul értesíteni kell. Az ajtók zárva tartásának **elrendelésekor létszámellenőrzést kell tartani**. Az elrendelés ideje alatt minden érintett fogvatartott a számára meghatározott zárkában vagy lakóhelyiségben köteles tartózkodni. Az intézkedés végrehajtását

dokumentálni kell, amelyben rögzíteni szükséges a kiváltó ok rövid leírását, az elrendelés és a megszüntetés időpontját, és azt, hogy mely fogvatartottakat, fogvatartotti csoportokat érint.

Az elrendelés lehet **részleges** vagy **teljes** (egy zárkára, egy részlegre vagy a teljes fogvatartotti körletre kiterjedő).

9. Egyes jogok gyakorlásának a felfüggesztése

A bv. intézet rendjét, a fogvatartás biztonságát közvetlenül és súlyosan sértő vagy veszélyeztető események felszámolásának idejére – legfeljebb öt napig – a bv. intézet parancsnoka a fogvatartottak meghatározott csoportjára nézve elrendelheti a fogvatartotti jogok gyakorlásának teljes vagy részleges felfüggesztését. Az országos parancsnok az intézkedés időtartamát további öt nappal meghosszabbíthatja.

Az elrendeléséről vagy meghosszabbításáról az **ügyészséget haladéktalanul értesíteni kell**. A bv. intézet vezetője által kijelölt személy a jogok gyakorlásának a felfüggesztéséről az érintett fogvatartottakat, továbbá a lehetőségek szerint mindazokat – a hatóságokat, a látogatásra és csomagküldésre jogosultakat – értesíti, akikre az intézkedés végrehajtása kihat. Az intézkedés vonatkozhat egyes fogvatartottakra, fogvatartottak meghatározott csoportjára, továbbá a bv. intézetben elhelyezett valamennyi fogvatartottra. Az intézkedést kiváltó ok előidézésében vétlen fogvatartott részére az elmaradt jogainak gyakorlását utólag lehetővé kell tenni.

A végrehajtást írásban dokumentálni kell, amelyben szerepeltetni kell a kiváltó ok rövid leírását, az elrendelés és a megszüntetés időpontját, továbbá a felfüggesztett jogok és az érintett fogvatartotti kör megnevezését.

Az intézkedés során az **alábbi jogok függeszthetők fel:**

- a hozzátartozóival, valamint az általa megjelölt és a bv. intézet által engedélyezett személyekkel, szervezetekkel az e törvényben meghatározottak szerinti kapcsolattartás,
- testi és szellemi állapotának fenntartása, illetve fejlesztése érdekében
    - naponta – a szabadságvesztés végrehajtási rezsimjeinél megállapított rendelkezések szerint, de legalább egy óra – szabad levegőn tartózkodás,
    - önképzésre, sajtótermékek megrendelésére, a bv. intézet művelődési és sportolási lehetőségeinek – a szabadságvesztés végrehajtási rezsimjeinél megállapított rendelkezések szerinti – igénybevétele,
    - tanuláshoz való jogának a bv kódexben meghatározottak szerint gyakorlásai; általános iskolai, középfokú, valamint felsőfokú tanulmányok megkezdésére, illetve folytatására, a vizsgákra való felkészüléshez tanulmányi és vizsgaszabadsághoz való joga,
- önkéntes vállalása alapján – a szabadságvesztés fokozatának és a rezsimre vonatkozó szabályok szerint – oktatási, képzési, valamint reintegrációt elősegítő személyes fejlődését biztosító programokon való részvétele,
- büntetés-végrehajtási szervezeten belüli fogvatartotti fórumon való véleménynyilvánítása.

Terrorfenyegetettség miatti korlátozás[186]

A terrorfenyegetettség miatt a büntetés-végrehajtási szerveknél elrendelt 1-2-es fokozatok esetén a büntetés-végrehajtás országos parancsnoka - a terrorfokozat elrendelésének idejére - a fogvatartottak

- az törvényben[187] felsorolt jogait,
- súlyos beteg hozzátartozó meglátogatását, közeli hozzátartozó temetésén való részvételét,
- bv. intézeten kívüli munkavégzését,
- szakképzésben és továbbképzésben való részvételét, valamint
- a magánál tartható tárgyainak körét

korlátozhatja.

Az intézkedés elrendeléséről az ügyészt haladéktalanul értesíteni kell. A terrorfokozat megszüntetését követően a fogvatartottak elmaradt jogainak gyakorlását utólag lehetővé kell tenni.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Sorolja fel, hogy fogvatartottal szemben milyen biztonsági intézkedések alkalmazhatóak!
- Sorolja fel, fogvatartott biztonsági elkülönítésére mikor kerülhet sor!
- Ismertesse a biztonsági elkülönítés tartamát és felülvizsgálatának szabályait!
- Ismertesse az ön- és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elkülönítésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse az ön- és közveszélyes magatartást tanúsító fogvatartott elhelyezésére szolgáló helyiség kialakításának kritériumait!
- Ismertesse, mely fogvatartottak helyezhetőek biztonsági zárkába vagy részlegre!
- Ismertesse a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazásának főszabályát!
- Sorolja fel, mikor lehet fogvatartottal szemben mozgáskorlátozó eszközt alkalmazni!
- Ismertesse a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazására vonatkozó szabályokat egészségügyi előállítás, orvosi ellátás, vizsgálat esetén!
- Ismertesse, hogy fogvatartottak intézeten kívüli mozgásának nyomon követése érdekében mely esetekben alkalmazható elektronikus távfelügyeleti eszköz!
- Ismertesse az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Mi a motozás célja?
- Hogyan történhet, és hogyan nem történhet motozás?
- Sorolja fel a motozás fajtáit!
- A testfelület és a ruházat átvizsgálásakor mire kell különös figyelmet fordítani?
- Mikor kell a fogvatartottat megmotozni?
- Mikor rendelhet el a parancsnok motozást az általánosan meghatározottakon felül?
- Mi a biztonsági ellenőrzés célja?
- Ismertesse a biztonsági ellenőrzés végrehajtására vonatkozó szabályokat!

[186] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény, 154/A. §. (1-3) bekezdés, Hatályos: 2016.07.17.

[187] A büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény, 122. §. b), e), n), és o) pontjában, 123. § (1) bekezdésében meghatátozott jogok

- Mi a biztonsági vizsgálat célja?
- Ismertesse a biztonsági vizsgálat végrehajtására vonatkozó szabályokat!
- Mi a biztonsági szemle célja?
- Ismertesse a biztonsági szemle végrehajtására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse az ajtók zárva tartásának elrendelésének szabályait!
- Ismertesse az egyes jogok gyakorlásának felfüggesztésének szabályait!

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse, hogy biztonsági elkülönítés ideje alatt a fogvatartott kezelésére milyen szabályok vonatkoznak!
- Mi a biztonsági részleg fogalma?
- Mi a biztonsági zárka fogalma?
- Ismertesse, hogy biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés esetén a fogvatartott kezelésére milyen szabályok vonatkoznak!
- Ismertesse a biztonsági zárkába vagy részlegre helyezés szabályait!
- Ismertesse a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazásával kapcsolatban a bilincselés módjait!
- Ismertesse az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse az elektronikus megfigyelési eszköz alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a mobil megfigyelési eszköz alkalmazására vonatkozó szabályokat!
- Hogyan történhet, és hogyan nem történhet motozás?
- Ismertesse az átfogó biztonsági vizsgálatra vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a biztonsági ellenőrzés, a biztonsági vizsgálat valamint a biztonsági szemle végrehajtásának közös rendelkezéseit!
- Ismertesse a terrorfenyegetettség miatti korlátozásra vonatkozó szabályokat!

XI. FEJEZET

A BELSŐ ŐRZÉS, FELÜGYELET, ELLENŐRZÉS[188]

A belső őrzés, felügyelet, ellenőrzés (a továbbiakban: belső felügyelet) **célja, a házirendben meghatározottak érvényre juttatása, annak megakadályozása, hogy a fogvatartottak a részükre kijelölt részleget, körletrészt engedély nélkül elhagyják, illetve ott rendkívüli eseményt kövessenek el.**

A belső felügyeletet úgy kell megszervezni, hogy az alkalmas legyen a fogvatartottak elhelyezési körletein a meghatározott rend és fegyelem fenntartására. A belső felügyelettel összefüggő feladatok végrehajtása során a reintegrációs feladatok teljesítésének elősegítése érdekében a belső felügyeletet ellátó állomány és a reintegrációs tisztek szorosan együttműködve hajtják végre feladataikat.

A belső felügyeletet ellátó állomány felszerelését a bv. szerv vezetője határozza meg.

A belső őrzést, felügyeletet, ellenőrzést ellátó személyi állomány:
- körlet-főfelügyelő,
- körletfelügyelő.

A körlethez tartozó belső átjárókat, kapukat a körlet-főfelügyelő, illetve a körletfelügyelők a bv. szerv vezetőjének rendelkezése alapján kezelik. Amennyiben indokolt, a bv. szerv vezetője önálló szolgálati helyet is létesíthet ebből a célból.

1. A körlet-főfelügyelő

A körlet-főfelügyelő a bv. osztályvezetőnek, illetve a külön rendelkezésben meghatározott intézetekben közvetlenül a biztonsági tisztnek van alárendelve, hivatali időn kívül és munkaszüneti napokon minden esetben a biztonsági tiszt alárendeltségébe tartozik.

1.1. A körlet-főfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatai

- a körletfelügyelők napi szolgálati feladatainak irányítása,
- a körletre vonatkozó biztonsági rendelkezések, a házirendben előírtak érvényesítése,
- a napirendi feladatok szervezése, irányítása,
- közreműködés a fogvatartottak eligazításában,
- a hatáskörébe tartozó biztonsági intézkedések szervezése, irányítása, a végrehajtásban való közreműködés,
- a létszámellenőrzés, az ébresztő és a takarodó végrehajtásának irányítása,

[188] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, V. fejezet

- a fogvatartott kiadása és visszavétele a körletről és annak dokumentálása,
- eltérő rendelkezés hiányában a fogvatartott részére érkező vagy az általa küldött csomag átvétele, a csomag tartalmának ellenőrzése, ellenőriztetése,
- a fogvatartottak telefonálására – különös tekintettel a fogvatartotti mobiltelefonokra – vonatkozó szabályok betartatása, ellenőrzése,
- közreműködés biztonsági vizsgálat, biztonsági szemle megtartásában,
- részvétel az előállítás, szállítás előkészítésében,
- a biztonsági- és fegyelmi elkülönítés, valamint a magánelzárás végrehajtásának irányítása és dokumentálása,
- a rendszeresített okmányok és nyilvántartások vezetése,
- *[189] a hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtása a fogvatartottak öngyilkossági cselekményeinek megelőzésével kapcsolatban.

1.2. A körlet-főfelügyelő ellenőrzési kötelezettségei

A körlet-főfelügyelő ellenőrzi különösen

- a körletfelügyelői feladatot ellátó állomány tevékenységét,
- a biztonsági előírások, a házirend betartását,
- a napirendi feladatok végrehajtását,
- a fogvatartottak differenciált elhelyezésének végrehajtását,
- a fogvatartotti körleten végrehajtott biztonsági intézkedések érvényesülését,
- a biztonsági és fegyelmi elkülönítés, valamint a magánelzárás végrehajtására vonatkozó szabályok betartását,
- kiemelt figyelmet érdemlő és a fokozott ellenőrzés alá eső fogvatartottakkal kapcsolatos feladatok végrehajtását.

1.3. A körlet-főfelügyelő szolgálati naplója

A napló a részlegeken elhelyezett fogvatartottak létszámváltozásának és a szolgálat alatt történ események rögzítésére szolgál.
A szolgálatban lévő főfelügyelő (távollétében a helyettesítést ellátó felügyelő) azt **folyamatosan köteles vezetni**. A fejrésznél sorolt létszámadatokat a növedék és fogyaték figyelembevételével kell a reggeli és az esti létszámellenőrzést követően kitölteni. A *„kiadott és visszavett fogvatartottak”* rovatban minden létszámváltozást folyamatosan kell vezetni. A kiadást az átvevő, a visszavételt a visszavevő olvasható aláírásával igazolja. A *„növedék”, „fogyaték”* rovatba azokat a fogvatartottakat kell bevezetni, akik a részlegre új befogadásként érkeztek, vagy megőrzésre más szervből átszállítottak, illetve a részlegről megőrzésre vagy véglegesen kiadtak, továbbá külkórházba tartósan kihelyezettek és onnan visszavettek.

A *„Jelentés, intézkedés”* rovatban – az időpont megjelölésével – rögzíteni kell mindazokat az eseményeket, amelyek a részleg belső rendjétől eltérnek, így különösen:
- házirendet, napirendet érintő eseményeket, változásokat,
- a fogvatartottakat érintő eseményeket,

[189] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 18/2020. (V.29.) BVOP utasítása a fogvatartotti krízisek, öngyilkossági kísérletek és önártalmak megelőzéséről

- az elhelyezési részlegekkel összefüggő változásokat,
- a szolgálat ellátást befolyásoló egyéb körülményeket stb.

Szintén az előző rovatban kell rögzíteni – a körletfelügyelő szolgálati naplóján felül – a részlegeken végrehajtott biztonsági ellenőrzések megtörténtét és annak tapasztalatait.

A szolgálatot átadó körlet-főfelügyelő és biztonsági tiszt a szolgálat átadásakor aláírja a naplót, az átvevő is a szolgálat átvételét aláírásával igazolja, majd az osztályvezetőnek (büntetés-végrehajtási vagy biztonsági) bemutatja.

2. A körletfelügyelő

2.1. A körletfelügyelő fogalma és alárendeltsége

Körletfelügyelő a bv. intézet hivatásos állományú tagja, aki ellátható kényszerítő eszközzel és – ha a bv. intézet vezetője eltérően nem rendelkezett – a szolgálatban lévő körlet-főfelügyelő közvetlen alárendeltségében, eligazítás, és szolgálati utasítás alapján biztonsági tevékenységet lát el.[190]

2.2. A körletfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatai

- a házirend betartásának megkövetelése,
- a napirendi feladatok végrehajtása, fogvatartottakkal való betartatása,
- a felügyeletére bízott körletrész, zárka, lakó- és egyéb helyiségek ajtóinak a szolgálati utasítás szerinti zárva tartása,
- a napirendben meghatározott esetekben és a szolgálati elöljáró utasítása alapján a fogvatartott elhelyezése a részlegen, vagy kiadása a részlegről,
- a meghatározott biztonsági intézkedések végrehajtása, azok előírtak szerinti dokumentálása,
- annak megakadályozása, hogy a fogvatartott a körletrészt, részleget engedély nélkül elhagyja, a körlet, a zárka vagy más helyiség kulcsát megszerezze,
- a körletből anyagok, felszerelési és berendezési tárgyak engedély nélküli kivitelének vagy a körletre bevitelének megakadályozása,
- a fogvatartás rendjét és biztonságát veszélyeztető cselekmény elkövetésének megakadályozása,
- részvétel a biztonsági szemlén és biztonsági vizsgálaton,
- rendszeresített okmányok és nyilvántartások vezetése,
- *[191] a hatáskörébe tartozó feladatok végrehajtása a fogvatartottak öngyilkossági cselekményeinek megelőzésével kapcsolatban.

[190] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, II. fejezet 11. pont

[191] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 18/2020. (V.29.) BVOP utasítása a fogvatartotti krízisek, öngyilkossági kísérletek és önártalmak megelőzéséről

2.3. A körletfelügyelő ellenőrzési kötelezettsége

A körletfelügyelő ellenőrzi

- a felügyeletére bízott körletrészen, részlegen elhelyezett fogvatartottak létszámát,
- a fogvatartottak tevékenységét, a zárkában levő fogvatartottak magatartását az elöljáró rendelkezése szerint meghatározott időközönként, de legalább két óránként,
- a házirend megtartását,
- az ajtók, az ablakrácsok, a falak, a mennyezet és padozat épségét a szolgálati utasítás szerint naponta legalább egyszer,
- a fogvatartottak telefonálására – különös tekintettel a fogvatartotti mobiltelefonokra – vonatkozó szabályok betartását,
- a biztonsági berendezések, a technikai eszközök, valamint a zárka- és a körletrész berendezési tárgyainak meglétét, állapotát, használhatóságát,
- a körletrész, a zárkák, a lakóhelyiségek rendjét, tisztaságát, a fogvatartottak ruházatát, ápoltságát.

A belső felügyeletet ellátó állomány a szolgálatteljesítés ideje alatt **szolgálati elöljárójának jelenti**:
- a létszámellenőrzés végrehajtását, a fogvatartottak létszámát,
- fegyelmi vétség vagy bűncselekmény elkövetésének gyanúját, ezzel egyidejűleg fegyelmi lapot állít ki,
- a fogvatartottak hangulatában bekövetkezett változást,
- a ruházat, a felszerelési tárgyak elhasználódását, hiányát, elvesztését, az anyagok megrongálását,
- a biztonságra veszélyes körülmény észlelését és a megszüntetésére tett intézkedést,
- a rendkívüli esemény előkészületét, kísérletét, elkövetését,
- a biztonsági berendezésekben és a technikai eszközökben keletkezett üzemzavart,
- a szolgálata alatt előforduló egyéb rendellenességet,
- a szabad levegőn tartózkodásra vagy foglalkoztatásra sorakoztatás tényét, a ki- és bevonulás végrehajtását, a fogvatartottak létszámát.

2.4. A körletfelügyelő szolgálati nyomtatványai

A körletfelügyelő szolgálati naplója

A naplóban rögzíteni kell részlegen elhelyezett fogvatartottak létszámának változásait. A napló vezetését a szolgálat átvételekor kell megkezdeni és a szolgálat átadásakor kell lezárni. A naplók lezárásának az üresen maradt területek teljes egészére ki kell terjednie, az egyenes vonallal saroktól-sarokig történjen. A hibák javításának egyértelműnek kell lennie, egy egyenes vonallal, történjen mellette csillag és a javítással egy vonalban a napló szélén újabb csillag, továbbá a javítást végző aláírása és a javítás időpontja kell, hogy szerepeljen. Hibajavítót használni, átfirkálást, satírozást alkalmazni tilos.

A fejrésznél sorolt létszámadatokat a növedék és fogyaték figyelembevételével kell a reggeli és az esti létszámellenőrzést követően kitölteni. A *„kiadott és visszavett*

fogvatartottak,, rovatban minden létszámváltozást folyamatosan kell vezetni. A kiadást az átvevő, a visszavételt a visszavevő olvasható aláírásával igazolja. A „*növedék, fogyaték”* rovatba azokat a fogvatartottakat kell bevezetni, akik a részlegre új befogadásként érkeztek, vagy megőrzésre más szervből átszállítottak, illetve a részlegről megőrzésre vagy véglegesen kiadtak.

A *„Jelentés, intézkedés”* rovatban – az időpont megjelölésével – rögzíteni kell mindazokat az eseményeket, amelyek a részleg belső rendjétől eltérnek, így különösen:

- házirendet, napirendet érintő eseményeket, változásokat,
- a fogvatartottakat érintő eseményeket,
- az elhelyezési részlegekkel összefüggő változásokat,
- a szolgálat ellátást befolyásoló egyéb körülményeket stb.
- a munkaközi váltások végrehajtását.

Szintén az előző rovatban szükséges dokumentálni a biztonsági ellenőrzések végrehajtását („tól-ig” időpont megjelöléssel) és annak tapasztalatait.

A szolgálat ellátásával összefüggő meghagyások között kell feltüntetni a részlegen elhelyezett különös figyelmet igénylő fogvatartottak nevét, elhelyezését, illetve a megfigyelés okát, ellenőrzésük időpontját. Ugyanebben a szövegmezőben szükséges rögzíteni továbbá a végrehajtott napirendi pontokat időpont megjelöléssel, a fogvatartottak tevékenységére irányuló ellenőrzések időpontját, azok tapasztalatait, illetve a részlegen bekövetkezett egyéb történéseket (pl.: csomagosztás, ügyvédi beszélő-, rendőri kihallgatás megtörténte, stb.).

A szolgálatot átadó körletfelügyelő és körlet-főfelügyelő szolgálat átadásakor aláírja a naplót, az átvevő is a szolgálat átvételét aláírásával igazolja.

Egyéb nyomtatványok

A bv. intézetek a fogvatartottak **bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkavégzés**ének idejét a rendszeresített nyilvántartásba vezetni kötelesek. A nyilvántartás tartalmazza a fogvatartott személyi és büntetés-végrehajtási adatait a nyomtatvány alapján értelemszerűen, a díjazás nélküli munka megnevezését, a munka időpontját, időtartamát, összóraszámot a munka végzését igazoló felügyelő, a fogvatartott, valamint ellenőrzés végett a főfelügyelő aláírását. Az igénybevétel óraszámait havonta név szerint összesíteni kell. **A díjazás nélküli munkaidő a napi 4 órát és a havi 24 órát nem haladhatja meg.** Az óraösszesítéseket erre figyelemmel kell elkészíteni.

A "**Nyilvántartás a fogvatartott bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkájáról**" elnevezésű nyomtatványt a körlet-főfelügyelő vagy a körletfelügyelő állítja ki, és a **körletfelügyelő vezeti**, melyen a fogvatartott által végzett munkaidőt havonta piros tollal kell összesíteni. A nyilvántartást a bv. orvos által kiállított "Orvosi nyilatkozat a fogvatartott munkavégző képességéről" elnevezésű nyomtatvánnyal együtt a kijelölt felügyelő vagy főfelügyelő kezeli és őrzi. A fogvatartott díjazás nélküli foglalkoztatása az orvos által rögzített munkavégzés képességének megfelelően történhet. A **betelt nyomtatvány** adatait a hónap utolsó napján a körlet-főfelügyelő ellenőrzi, és azt aláírásával hitelesíti. A betelt és lezárt nyomtatványt a fogvatartott **reintegrációs iratanyagában kell megőrizni**.

Amennyiben a hónap során újabb nyilvántartó lapot kell kiállítani és vezetni, akkor azt a **korábbi nyilvántartó lappal a hónap végéig együtt kell kezelni**. A korábbi lapról az összesített időt áthozatként szerepeltetni kell.

3. A fogvatartotti krízisek, öngyilkossági kísérletek és önártalmak megelőzésével kapcsolatos biztonsági szabályok[192]

A fogvatartás teljes időtartama alatt kiemelt figyelmet kell fordítani az egyén pszichés teherbíró képességét jelentősen meghaladó állapotok és események (a továbbiakban: krízisveszély) megelőzésére és kezelésére.

A fogvatartást végrehajtó bv. szervekben objektumonként önállóan, állandó tagságú **krízismegelőző bizottság működik** (a továbbiakban: Bizottság). A Bizottság dönt a Nyilvántartás adatainak módosításáról, fenntartásáról vagy törléséről.
A Bizottság vezetője javaslatot tesz vagy utasítást ad a reintegrációs tiszt számára a Nyilvántartásban szereplő fogvatartott elhelyezésére, egyéni kezelése vonatkozásában. A Bizottság vezetője a bv. osztályvezető, további tagjai:

- biztonsági osztályvezető;
- egészségügyi osztály kijelölt tagja;
- pszichológus.

A Bizottság munkájában további szakterület képviselője is részt vehet (pl. reintegrációs tiszt, lelkész, bv. pártfogó felügyelő). A Bizottság ülése a Befogadási és Fogvatartási Bizottság ülésével összevonható.

A rendőrség által a bv. intézetbe átkísért fogvatartott befogadása során, a befogadást végző személynek tájékozódnia kell az átkísérést végző személytől, az őrizetet végrehajtó fogda vezetőjétől, illetve szükség esetén a bv. ügyésztől az átkísért fogvatartott korábbi magatartási jellemzőiről, esetlegesen ismert önkárosító vagy öngyilkossági cselekményeiről, valamint az általa elkövetett bűncselekmény jellegéről.

Hivatali időn túli új befogadás esetén a biztonsági tiszt (amennyiben egészségügyi személyzet is szolgálatban van, az ápoló) kikérdezi a befogadott személyt az esetleges öngyilkossági előtörténetéről. Amennyiben felmerül az öngyilkossági veszélyeztetettség, feljegyzést készít, melyet továbbít a Bizottságnak. A biztonsági tiszt feladata a Nyilvántartásban szereplő fogvatartottra vonatkozó információknak a felügyelők szolgálati helyeire továbbításának biztosítása.

Ha a **hivatali időn kívüli befogadás esetén** a fogvatartott pszichés egyensúlyvesztésének jele észlelhető, orvos közreműködésére kell intézkedni. Orvosi ellátást és intézkedést követően, amennyiben az orvosi vélemény szerint a fogvatartott bv. intézetben elhelyezése lehetséges, a **biztonsági tiszt a körülmények figyelembevételével meghatározza a fogvatartott további ellenőrzésére vonatkozó feladatokat**. A bv. szerv adottságainak megfelelően gondoskodnia kell a fogvatartott társas és/vagy elektronikus megfigyelési eszközzel felszerelt zárkában történő elhelyezéséről. A továbbiakról hivatali időben a Bizottság dönt.

[192] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 18/2020. (V.29.) BVOP utasítása a fogvatartotti krízisek, öngyilkossági kísérletek és önártalmak megelőzéséről

A megelőzés érdekében a szakterületek, valamint a bv. szervek közötti hatékony információátadás és együttműködés támogatására a veszélyeztetett fogvatartottakról nyilvántartást (a továbbiakban: Nyilvántartás) kell vezetni. A **Nyilvántartás azokat a fogvatartottakat tartalmazza**, akik esetében az előzményeik ismeretében a megelőző intézkedések mellett is alapos okkal számítani lehet öngyilkosságra vagy más önártalom/önkárosítás megjelenésére, pszichoaktív szerhasználatból eredő magatartási zavarra vagy fiziológiai krízisre, hátrányos közösségi helyzetükből eredő pszichés- vagy alkalmazkodási-magatartási krízis kialakulására.

A Nyilvántartás alcsoportjai:
- magas öngyilkossági kockázatú fogvatartottak;
- önkárosító fogvatartottak;
- pszichoaktív szerhasználat szempontjából magas kockázatú fogvatartottak;
- bántalmazás szempontjából magas kockázatú fogvatartottak;
- hosszú ítélettartam miatt labilis fogvatartottak;
- egyéb okból veszélyeztetett fogvatartottak.

Amennyiben a Nyilvántartásban szereplő fogvatartott egyszemélyes elhelyezése válik szükségessé magánelzárás vagy elkülönítés végrehajtására, az elrendelő köteles a Bizottság állásfoglalását kikérni az egyszemélyes elhelyezés végrehajthatóságára vonatkozóan. Ha a Bizottság a fogvatartott egyszemélyes elhelyezését jóváhagyja, úgy a zárka **elektronikus megfigyelési eszközzel történő megfigyelését folyamatosan biztosítani kell.**

A biztonsági szemle, az átfogó biztonsági vizsgálat, valamint – annak végrehajtási keretei adta lehetőségek szerint – a napi biztonsági ellenőrzés során **kiemelt figyelmet kell fordítani** az elkövetést elősegítő fizikai adottságok feltárására, megszüntetésére, továbbá az **önkárosító/önártó cselekmények elkövetésére alkalmas eszközök** (pl. kötél, zsineg, hajlékony kábel, fonál, éles eszköz stb.), valamint kábító- vagy bódítószerek, vegyszerek és engedély nélkül tartott gyógyszer kiszűrésére.

A korábban öngyilkosságot megkísérlő vagy a saját testi épsége elleni önkárosító cselekményt elkövető fogvatartott zárkájában – függetlenül attól, hogy az aktuális Nyilvántartásban szerepel-e – a megelőzés érdekében elektronikus megfigyelési eszköz helyezhető el.
Magánelzárás, fegyelmi és biztonsági elkülönítés során a korábban öngyilkosságot elkövető vagy saját testi épségét veszélyeztető fogvatartottat – függetlenül attól, hogy az aktuális Nyilvántartásban szerepel-e – elektronikus megfigyelési eszközzel felszerelt zárkában kell elhelyezni.

A **„magas öngyilkossági kockázatú fogvatartottak”** ellenőrzésének gyakoriságát úgy kell meghatározni, hogy az ellenőrzés a fogvatartott számára ne legyen kiszámítható. A „magas öngyilkossági kockázatú fogvatartottak” ellenőrzését **nappal 60, éjszaka 30 percenként kell elvégezni**, illetve egyénileg kell megvizsgálni, hogy szükséges-e az ellenőrzések gyakoribb végrehajtása. A tevékenység rendszeres ellenőrzése mellett 12 óra alatt legalább 3 soron kívüli ellenőrzést kell végrehajtani. A „magas öngyilkossági kockázatú fogvatartottak” **a zárkában vagy más helyiségben nem maradhatnak egyedül**. E lehetőség esetére a bv. szerv vezetője intézkedésben határozza meg a fogvatartottal kapcsolatos feladatokat.

A biztonsági osztály a **„pszichoaktív szerhasználat szempontjából magas kockázatú fogvatartottak”** zárkájában ütemezetten biztonsági vizsgálatot tart.

A személyi állomány tagjánál **egyedi azonosítóval ellátott vágóeszközt kell rendszeresíteni**, amely további sérülés okozása nélkül alkalmas az önakasztás eszközéül használt anyag elvágására. A vágóeszközt a szolgálatban lévő körletfelügyelő vagy a személyi állománynak az a tagja tartja magánál, aki a leghamarabb képes a beavatkozásra.

4. A fogvatartottak napirend szerinti tevékenységének irányítása, ellenőrzése, a napirendi pontok végrehajtása[193]

A fogvatartottak zárkán belüli tevékenységének ellenőrzése, mint szakfeladat, ok- okozati összefüggések tekintetében szerteágazó. Az ellenőrzés elsődleges célja a **fogvatartott tevékenységének figyelemmel kísérése, kontroll alatt tartása.** További célként jelenik meg a fogvatartottak önkárosító, valamint egymás sérelmére elkövetett cselekményeinek megakadályozása, valamint a tiltott, biztonságra, avagy esetenként a fogvatartottak életére, testi épségére veszélyt jelentő eszközök tartásának, készítésének, felhasználásának, továbbá rendkívüli esemény megvalósításának megakadályozása is. A prevenciós tevékenység hatékony megvalósulása érdekében az ellenőrzéseket a vonatkozó szabályzók előírásainak maradéktalan betartásával kell végrehajtani.

Az érintett helyiségekbe történő belépés során **kiemelt éberséget kell tanúsítani**. A **betekintő nyíláson be kell nézni** és fel kell mérni a zárkában elhelyezett fogvatartottak elhelyezkedését és tevékenységét. Kiemelt figyelmet kell fordítani az üveg vagy plexi betét, fúrt lemez meglétére, a zárkából történő szándékos kiszúrás vagy egyéb kihatás elkerülése érdekében. Indokolt esetben a helyiség áramtalanítását is előzetesen el kell végezni. Közvetlenül a zárkaajtó mögött elhelyezkedő fogvatartottakat – a zárkanyitás előtt – távolabb kell küldeni az ajtótól.

Belépéskor a **személyi állomány tagjai úgy helyezkedjenek**, hogy egymást biztosítva folyamatosan figyelemmel tudják kíséri az ott elhelyezett fogvatartottak viselkedését, magatartását. Az ajtót biztosító személy kívülről biztosítsa a zárkába belépő társát, társait és egyben akadályozza meg az ajtó becsukását és a folyosó felől irányuló illetéktelen mozgást.

Amennyiben **egyedül történik a zárkába belépés**, akkor a személyi állomány tagja csak az ajtóba álljon, vagy a zár előzetes bezárásával kell biztosítani, hogy az ajtót kívülről ne lehessen becsukni, illetve **jelzés leadására alkalmas eszközt** (pl.: személyi riasztó, EDR készülék) **készenléti helyzetben kell tartani**. Olyan zárkák esetében, melyben elhelyezett fogvatartottak által a hivatalos személy elleni erőszak bűncselekmény elkövetésének veszélye áll fenn, vagy ilyen jellegű cselekménnyel kapcsolatban előzményi adatok állnak rendelkezésre, **minden esetben 2 fő hivatásos személyi állományú tagnak** kell a zárkanyitást végrehajtani.

[193] A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Biztonsági Szolgálata által előterjesztett és jóváhagyott „a fogvatartottak napirend szerinti tevékenységének irányításához, a szolgálat átadás-átvételi tevékenységhez, az ébresztő/takarodó végrehajtásához, valamint a zárkában/lakóhelyiségben történő ellenőrzéshez" témakörben kiadott módszertani útmutató (30500/6767-1/2017. ált.)
A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságának Fogvatartási Ügyek szolgálatvezetője által jóváhagyott Reintegrációs Kézikönyv
Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről

4.1. Az ellenőrzés gyakoriságának meghatározása

Az ellenőrzések gyakoriságát úgy kell meghatározni, hogy az megfeleljen a fogvatartotti populáció összetételének, annak végrehajtása kellő mértékben lefedje a fogvatartott tevékenységének részleteit is. Az ellenőrzések végrehajtását úgy kell megszervezni, hogy az **ne legyen a fogvatartottak által kiszámítható.**

Az ellenőrzésekre vonatkozó helyi intézkedések kidolgozásánál alapként kell figyelembe venni, hogy rezsimkategóriától függetlenül, két ellenőrzés között **maximum 1 óra időintervallum telhet el éjszakai, valamint nappali szolgálatban egyaránt**. A gyakoribb ellenőrzéseket az intézet parancsnoka határozza meg. (A 7/2019. (12.19.) OP körlevél lehetőséget ad 2020. január 01-től a bv. szerv vezetőjének, hogy a fogvatartotti populáció biztonsági kockázatához igazodva a nappali és éjszakai időszakokban egyaránt két órára növelheti az ellenőrzések gyakoriságát, illetve munkanapokon 12.00-14.00 óra között, hétvégén és munkaszüneti napon 16.00 óra után zárást rendelhet el a részlegeken.) A fogvatartottak zárkán belüli elhelyezése során, amennyiben az intézeti adottságok lehetővé teszik, törekedni kell arra, hogy a zárkán vagy lakóhelyiségen belül a felszerelési tárgyak optimális elhelyezésével minimalizálható legyen a holtterek aránya.

A szolgálatba lépő állomány minden esetben legyen tisztában az ellenőrzési feladataival, illetve az eligazítások során kerüljön külön meghatározásra annak gyakorisága is.

4.2. Az ellenőrzés végrehajtásának elemei

A fogvatartotti zárkák, illetve lakóhelyiségek betekintő nyílásánál (ajtón, vagy falazaton kialakított) történő ellenőrzés során minden esetben **meg kell győződni a zárkában lévő fogvatartottak létszámáról, tevékenységéről**. Az ellenőrzésnek **addig kell tartania**, ameddig a körletfelügyelő meg nem győződött valamennyi fogvatartott állapotáról, tevékenységéről.

Az ellenőrzések kiszámíthatatlansága érdekében javasolt az **ellenőrző kártyás rendszer** bevezetése, melyen rögzítésre kerülnek az ellenőrzések időpontjai. A kártyákat - éjszakás szolgálatban -, az **eligazítások alkalmával kell kiosztani** és a kártya számát a körletfelügyelő szolgálati naplójában fel kell tüntetni, (pl: az ellenőrzéseket a 4. számú kártya alapján hajtom végre), hogy visszaellenőrizhető legyen a végrehajtott ellenőrzés. Amennyiben valamilyen ok miatt (azonnali intézkedést igénylő esemény) **elmarad a kiírt ellenőrzés**, úgy azt a **szolgálati naplóban rögzíteni kell**, majd azt követően az ellenőrzési tevékenységet a kártyán szereplő időpontok szerint kell folytatni.

A körletfelügyelő az ellenőrző kártyán meghatározott általános és/vagy gyakoribb időpontban elindul a fogvatartotti részlegen és a **betekintő nyíláson meggyőződik** a fogvatartottak állapotáról, a tevékenységükről.

Amennyiben a **szuicid nyilvántartásban szereplő** valamelyik fogvatartott egyszemélyes elkülönítése válik szükségessé (pl.: egészségügyi elkülönítés, magánelzárás fenyítés, biztonsági vagy fegyelmi elkülönítés miatt), és a fogvatartott egyszemélyes elhelyezését a bizottság, hivatali munkaidőn túl a szolgálatban lévő biztonsági tiszt javaslatára az intézet parancsnoka vagy helyettese jóváhagyja, úgy az elhelyezés során a fogvatartott

tevékenységének fokozott – **lehetőség szerint technikai eszközzel történő – figyelemmel kisérését biztosítani kell.**

Zárkán, lakóhelyiségben tartózkodó **fogvatartottak ellenőrzése terjedjen ki** az alábbiakra:
- a fogvatartott(ak) létszámára, a napirendnek megfelelő tevékenységükre, az azzal összefüggő feladataik teljesítésére (pl.: felkeltek-e, beágyaztak-e, takarítottak-e,)
- a zárkarend kialakítottságára, fenntartására (a napirendnek megfelelő állapot);
- a napirendi pontok kellő időben kerülnek-e végrehajtásra;
- a kiadott utasításokat a fogvatartottak teljesítették-e;
- a fogvatartottak személyes és általános higiéniás körülményeire;
- fogvatartottak aktuális hangulatára;
- a fogvatartottakon szemmel látható külsérelmi nyomokra, azok keletkezésének feltételezhető okaira;
- szuicid cselekmények előkészületére, bekövetkezésére utaló jelekre (pl: kötélfonás, eldobható penge preparálása, önakasztás, „falcolás”);
- a szuicid szempontból veszélyeztetett fogvatartott a részére kijelölt helyen tartózkodik-e, illetve megfelelő-e a zárkán belüli kijelölés;
- tiltott tárgy tartására, használatára, készítésére;
- tiltott kapcsolattartás létesítésére vagy annak előkészületére („fidizés”, „liftezés”, ablakon kikiabálás);
- a fogvatartottak egészségügyi állapotában bekövetkezett folyamatszerű, vagy hirtelen kialakuló negatív változásra (rosszullét);
- a fogvatartottak egymás sérelmére elkövetett cselekményeinek előkészületére, kialakulására vagy éppen folyamatban lévő eseményre;
- a fogvatartottak elhelyezkedésére az adott zárkában, az abban bekövetkezett változásokra (másik ágyban alszik, mint az előző ellenőrzés során, a földön ül vagy fekszik);
- a zárka felszerelési tárgyainak meglétére, azok korábban kialakított elhelyezésének változatlan fenntartására;
- a zárka felszerelési tárgyak rendeltetésszerű használatára, az azokban esetlegesen bekövetkezett rongálásokra, az elkövetett cselekménnyel feltételezhetően gyanúsítható fogvatartott személyének beazonosítására;
- rendkívüli esemény előkészületére, kísérletére (pl.: falbontás, rácsvágás, tűz, stb.).

Amennyiben az ellenőrzés során **rendellenességet, esetlegesen rendkívüli eseményt**, vagy sérült, az átlagostól eltérő egészségügyi állapotban lévő fogvatartottat észlel, azt azonnal jelentse a szolgálati elöljárójának, és adjon tájékoztatás az egészségügyi szakápoló felé.

Mérje fel a helyzetét, **hozza működésbe személyi riasztóját**, és ezt követően kezdje meg az elsődleges intézkedéseket, vagy a helyszínen tartózkodva várja meg az intézkedőket.
A fogvatartott önakasztásának vagy szemmel láthatóan súlyos önkárosításának észlelése, vagy ha a fogvatartott életét közvetlen veszélyeztető körülmény áll fenn, **amennyiben a beavatkozás biztonságosan végrehajtható**, nyisson zárkaajtót, kezdje meg a rendkívüli esemény felszámolását, vagy az adekvát elsősegélynyújtást. A biztonságos végrehajtása érdekében, annak megkezdése előtt valamennyi körülményt értékelje, a szemben álló erőviszonyokat is mérje fel. Amennyiben a többi fogvatartottak alszik, a közvetlen életveszély elhárítása érdekében azokat ébressze fel és a körülményekről tájékoztassa őket.

4.3. Az ellenőrzés végrehajtása nappali időszakban

Az ellenőrzési tevékenység megvalósítása során nappali időszakban, az éppen aktuálisan zajló napirendi pontokat is figyelembe kell venni. Ennek során az ellenőrzések akár a **munkafolyamat végrehajtásába is beépíthetőek** úgy, hogy az nem jár a szolgálati feladatok biztonságos ellátásának veszélyeztetésével. A nappali időszakban végrehajtott ellenőrzéseket a **társ szakterületek személyi állományának napi feladatokba történő bevonásával is** meg lehet erősíteni. Ebben az esetben, az egyéb napirendi pontok biztosítását az ellenőrzés időtartamára az ott szolgálati feladatokban **részvevő kolléga dokumentáltan átveszi.**

4.4. Az ellenőrzés végrehajtása éjszakai időszakban

Az éjszakai időszakban végrehajtott ellenőrzések során a fenti rendelkezéseket is figyelembe kell venni, a körletfelügyelő az ellenőrzések végrehajtása során **köteles használni az éjszakai ellenőrző fényt** működtető nyomógombot. A betekintő nyílás plexi üvegének hiányában, vagy annak sérülése esetén javasolt alkalmazni „**plexilapátot**”, amelyet a betekintő nyílás elé kell helyezni az esetleges támadás vagy sérülés megelőzése érdekében.

4.5. Az ellenőrzések dokumentálása

A körletfelügyelő az ellenőrzési kötelezettségének végrehajtását, annak tényét és tapasztalatait a **szolgálati naplóban köteles dokumentálni**. A szolgálati naplóban az ellenőrzés tényének dokumentálását úgy kell végrehajtani, hogy annak mozzanatai, tapasztalatai jól nyomon követhetőek és bármikor visszaellenőrizhetőek legyenek. Abban az esetben, ha egy adott fogvatartott vonatkozásában **gyakoribb ellenőrzés** végrehajtásának elrendelése kerül sor (pl: 18-22 perc), úgy a fogvatartott nevét, zárkaszámát külön fel kell tüntetni a naplóban, és elkülönülten rögzíteni kell a rá vonatkozó ellenőrzési időpontokat, valamint tapasztalatokat.

A végrehajtott ellenőrzés és annak dokumentálása utólag, a dokumentumok és technikai eszközök felhasználásával visszaellenőrzésre kerülhet szúrópróba szerűen, ennek során egy esetleges ellenőrzés kimaradásánál, **egyértelműen látszani kell a végrehajtást akadályozó, és/vagy előidéző szolgálati tevékenységnek, eseménynek**. Ennek hiánya fegyelmi, vagy akár büntetőjogi felelősségre vonással jár.

4.6. Az ébresztő végrehajtásának módja

Az ébresztőt, mint kötelező napirendi pontot úgy kell végrehajtani, hogy az valamennyi érintett fogvatartott számára **egyértelmű**, vizuálisan és/vagy akusztikai lehetőségek kimerítésével is **jól érzékelhető legyen.** A végrehajtás során a helyi intézkedésekben meghatározott eszközöket - annak sorrendiségét betartva - igénybe kell venni az alábbiak szerint:

- központilag működésbe helyezhető csengő alkalmazásával;
- zárkák világításának felkapcsolásával;
- központi hírtechnikai hálózaton működtetett hangosbeszélő segítségével;
- zárkára szerelt OV-készülék alkalmazásával zárkánként, vagy ha lehetőség engedi csoportos jelzéssel;

- technikai feltételek hiányában, kulturált hangnemben élőszóval, a zárka ajtón történő kopogtatással.

Az ébresztési technikák kialakításánál ugyanakkor, fő szabályként kell figyelembe venni az egységes végrehajtási tematikát, illetve azt, hogy az ébresztő központi kérdéskörében a fogvatartotti **zárkák kellő fénnyel történő megvilágítása szerepeljen**. Fontos szempont ez annak érdekében, hogy a fogvatartottak tevékenységét, állapotát, továbbá a napirendi pont végrehajtását a **legrövidebb időn belül kontrolálhassa a személyi állomány feladatra kijelölt tagja.**

Az ébresztő végrehajtása a szolgálat átadás-átvételt megelőző feladat. A fenti ébresztési technikák alkalmazását követően a részlegeken szolgálatot teljesítő körletfelügyelő valamennyi zárka vonatkozásában **hajtson végre ellenőrzést az alábbiakra kiterjedően**:
- a fogvatartottak az ébresztő tényét értették-e, a napirendi pont minden fogvatartott vonatkozásában végrehajtásra került;
- a fogvatartottak létszáma zárkánként megfelel-e a részlegen vezetett nyilvántartásnak;
- az ébresztőt követően a fogvatartottak a zárkákban megkezdték tevékenységüket a zárkarend, valamint egyéni ápoltságuk kialakítása érdekében;
- valamennyi fogvatartott szemmel látható életfunkciója megfelelő, szuicid cselekmény, vagy rosszullét, esetlegesen haláleset bekövetkezése nem tapasztalható.

Az ébresztő végrehajtását a rendelkezésre álló élőerő függvényében a zárkába belépéssel, annak hiányában betekintő nyíláson keresztül **vissza kell ellenőrizni**.

Az ébresztő gyakorlatban történő végrehajtása során a fogvatartott **köteles a napirendben meghatározott időben** az ébresztőt végrehajtani, haladéktalanul felkelni, felöltözni (rendszeresített ruházat, előírt lábbeli stb.), ágyát bevetni, és a szabályoknak megfelelő ágy- és zárkarendet kialakítani a reggeli létszámellenőrzésre.

Amennyiben **nem hajtják végre az ébresztőt**, annak nyomatékosítása érdekében az ételbeadó nyílás lenyitását követően a körlet felügyelő hívja fel a fogvatartottak figyelmét, hogy keljenek fel az ágyból. Abban az esetben, ha utasítása ellenére továbbra sem valósul meg az ébresztő, szükség esetén kellő biztosítás mellett nyisson zárkát, és a zárkába belépve szerezzen érvényt utasításának. Az a fogvatartott, aki a reggeli létszámellenőrzésre nem hajtja végre az ébresztőt, nem öltözik fel, nem alakítja ki az ágy- és zárkarendet, illetve a létszámellenőrzésre nem sorakozik fel, **fegyelmi vétséget követ el**.

Amennyiben az ébresztő a **fogvatartotti állomány adott csoportjára vagy csoportjaira vonatkozik** a hanghatással járó tematika használatát kerülni kell. Ebben az esetben – kulturált hangnemben élőszóval, a zárka ajtón történő kopogtatással történjen az ébresztés.

4.7. A sorakozók

Ápolatlanul, hiányos öltözetben a zárkát a fogvatartottaknak elhagyni tilos! A sorakozó, illetve a vonulás a felügyelet utasításának megfelelően, csendben, fegyelmezetten, zárt rendben történik. Sorakozókor a létszám-megállapítás, névsorolvasás alatt, nevének hallatán nyilvántartási száma megadásával kell jelentkezzen. Kivonuláskor a tevékenységhez szükséges, illetve engedélyezett tárgyakat, eszközöket (pl. tanszerek, könyvek, sportfelszerelés, stb.) ellenőrizni kell.

4.8. A takarodó végrehajtásának módja

A takarodót, mint kötelező napirendi pontot úgy kell végrehajtani, hogy az valamennyi érintett fogvatartott számára egyértelmű, vizuálisan és/vagy akusztikai lehetőségek kimerítésével is jól érzékelhető legyen. A végrehajtás során a helyi intézkedésekben meghatározott eszközöket - annak sorrendiségét betartva - igénybe kell venni az alábbiak szerint:

- központilag működésbe helyezhető csengő alkalmazásával;
- zárkák világításának lekapcsolásával;
- központi hírtechnikai hálózaton működtetett hangosbeszélő segítségével;
- zárkára szerelt OV-készülék alkalmazásával zárkánként, vagy ha lehetőség engedi csoportos jelzéssel;
- technikai feltételek hiányában, kulturált hangnemben élőszóval.

A takarodó alkalmával a részlegeken szolgálatot teljesítő körletfelügyelő valamennyi zárka vonatkozásában **hajtson végre ellenőrzést az ébresztőnél meghatározottak alapján a takarodóra értelemszerűen alkalmazva.**

A takarodó végrehajtását követően a körletfelügyelő minden zárka tekintetében győződjön meg arról, hogy azok **kulccsal történő zárása megtörtén**. A lakóhelységek esetében az azokra vonatkozó speciális szabályok ezen rendelkezés alól kivételt képezhetnek az intézet helyi szabályozásának megfelelően.

Mindezek ellenére azon részlegeken ahol zárkákban vannak elhelyezve a fogvatartottak, **éjszakai időszakban egyetlen zárka sem maradhat nyitott állapotban**. Ennek tényéről, a manuális módszer alkalmazása mellett a technikai rendszer adatainak visszaellenőrzésével is minden esetben meg kell győződni, amennyiben ezt az intézet technikai lehetőségei lehetővé teszik.

Amennyiben **nem hajtják végre a kapott utasítást**, annak nyomatékosítása érdekében – zárka esetében – az ételbeadó nyílás lenyitását követően a körlet felügyelő hívja fel a fogvatartottak figyelmét, hogy feküdjenek le. Abban az esetben, ha utasítása ellenére továbbra sem valósul meg a takarodó, szükség esetén kellő biztosítás mellett nyisson zárkát, és a zárkába belépve szerezzen érvényt utasításának. Az a fogvatartott, aki a takarodót nem hajtja végre fegyelmi vétséget követ el.

4.9. A zárás végrehajtása

A zárás a bv. intézet valamennyi körletén a **fogvatartotti mozgás teljes beszüntetését, illetve a zárkák nyitásának tilalmát jelenti**. A zárás során ellenőrizni kell a fogvatartottakkal kapcsolatosan a korábbiakban már részletezett valamennyi körülményt, és annak végrehajtását követően a zárkák zárt állapotát, a technikai rendszer segítségével is.

5. Az egyéni kezelési utasítás

Egyéni kezelési utasítást kell kiadni, ha a fogvatartott

- tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetést tölt,

- letartóztatott, akivel szemben első fokon az eljáró hatóság tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés végrehajtását szabta ki,
- hosszúidős speciális részlegen került elhelyezésre,
- biztonsági zárkába vagy biztonsági részlegre került elhelyezésre,
- fokozott őrzését rendelte el a rendelkezési jogkör gyakorlója,
- szerepel a BVOP kiemelt fogvatartotti listáján,
- fogvatartása alatt fogolyszökés bűntette kísérletét követte el vagy megszökött, vagy a rendőrség őrizetéből vagy javítóintézetből megszökött,
- aktuális fogvatartása alatt tettlegesen, egyenes szándékkal követett el hivatalos személy elleni erőszakos bűncselekményt,
- fogolyzendülést követett el,
- más fogvatartottat bántalmazott, és súlyos vagy maradandó sérüléseket okozott,
- esetében rendszeresen alkalmazásra kerül mozgáskorlátozó eszköz.

Egyéni kezelési utasítást lehet kiadni abban az esetben, ha az előzőekben foglaltakon túl olyan tény, körülmény merül fel a fogvatartottal kapcsolatban, amely egyéni kezelésének meghatározását indokolttá teszi. Egyéni kezelési utasítás **meghatározott formában és tartalommal adható ki** (BSZ 12. számú melléklete), kitöltése során a feladatok pontos meghatározása szükséges, továbbá nem tartalmazhat általános jellegű megfogalmazásokat. Az egyéni kezelési utasítás elhelyezésére, ellenőrzésére vonatkozó pontjában meg kell jeleníteni a **fogvatartottra vonatkozó ellenőrzési tevékenység gyakoriságát**, amelyet minden esetben személyre szabottan kell meghatározni.

Az egyéni kezelési utasítás elkészítése és rendszeres felülvizsgálata során kiemelt figyelmet kell fordítani az alábbi információk folyamatos aktualizálására:
- a fogvatartott fényképe,
- az elrendelés oka,
- többletinformáció,
- elhelyezése,
- mozgáskorlátozással kapcsolatos meghatározások,
- bv. intézeten belüli mozgatása,
- bv. intézeten kívüli mozgatása, őrzése (szállítás, előállítás, külső egészségügyi intézmény),
- a bv. intézeten kívüli mozgatással kapcsolatos jelentési kötelmek,
- egyéb rendelkezések, különös tekintettel
  - a vezetői ellenőrzés szabályaira, gyakoriságára, dokumentálására,
  - az egyéni kezelési utasítás aktualizálásának felülvizsgálati gyakoriságára, a lebonyolítás kivitelezésére és a végrehajtásért felelős személy kötelezettségeire,
- aktuális reintegrációs foglalkozás és pszichológiai vélemény megléte.

Az **egyéni kezelési utasítás felülvizsgálatát** a fogvatartott vonatkozásában bekövetkező lényegi változást követően azonnal, egyéb esetekben **a biztonsági kockázati besorolás felülvizsgálati idejéhez igazodóan, de legfeljebb háromhavonta** kell végrehajtani.

Egyéni kezelési utasítással rendelkező **fogvatartott szállítása** esetén a célintézetbe történő megérkezést követően a fogadó bv. intézet soron kívül intézkedik az egyéni kezelési utasítás

elkészítésére, kiadására. Ennek elősegítése érdekében a küldő bv. intézet a szállítás napján megküldi a fogvatartott többi anyagával együtt a fogadó bv. intézet részére a hatályos egyéni kezelési utasítást. A fogadó bv. intézet a beérkezett egyéni kezelési utasításban foglaltakat köteles megfelelően adaptálni a saját intézeti viszonyaira. Ezeket a meghatározásokat a megőrzésre történő szállítás esetén is kötelező alkalmazni. Az egyéni kezelési utasítás kiadásával, kezelésével és végrehajtásával kapcsolatos feladatokat a bv. intézet helyi intézkedésben szabályozza.

6. A fogvatartottak egymás sérelmére elkövetett, bűncselekményt megvalósító események minősítése[194]

6.1. Jelentés és kivizsgálás általános rendje

A személyi állomány tagja, amennyiben tudomást szerez fogvatartott vagy fogvatartottak egymás sérelmére elkövetett cselekményéről napszaknak függetlenül, **haladéktalanul tegyen jelentést** a szolgálatban lévő biztonsági tiszt, akadályoztatása esetén a biztonsági- vagy körlet-főfelügyelő részére.

A biztonsági tiszt soron kívül intézkedjen az **érintett fogvatartottak egymástól történő elkülönítésére** a meghallgatási jegyzőkönyvek felvételéig. Ezzel egy időben köteles haladéktalanul jelentést tenni a parancsnoknak vagy az által meghatározott személy részére. A **jelentésnek tartalmaznia kell** az addig ismert körülményeket, az érintett fogvatartottal vagy fogvatartottakkal kapcsolatos valamennyi szükséges információt. Amennyiben az elöljárók úgy döntenek, a megfelelő személy berendelését végre kell hajtani, melynek érdekében célszerű „ügyeleti rendszert” kialakítani.

A hivatali munkaidőn kívül a biztonsági tiszt által lefolytatott kivizsgálást minden esetben a **következő munkanapon felül kell vizsgálni**, melyet a bv. szerv vezetője által meghatározott személy hajt végre. Hivatali munkaidőben a kivizsgálást a bv. osztály kijelölt tagja végzi, szükség esetén be kell vonni a fegyelmi- és nyomozótisztet.

6.2. A kivizsgálás menete

A sértett fogvatartott(ak)at meg kell hallgatni, az általa elmondottakat jegyzőkönyvbe kell foglalni, illetve a sértett környezetében lévő más fogvatartott(ak) által közölt információkat is rögzíteni kell. Az összes érintett fogvatartottat **egészségügyi vizsgálatnak kell alávetni** az esetleges külsérelmi nyomok feltárása érdekében. Intézkedni kell minden esetben látlelet felvételére a sértettről és elkövetőkről is, továbbá amennyiben szükséges, intézkedni kell a fogvatartott(ak) kórházi kivizsgálására. **Fejsérülés vagy eszméletvesztés esetén** kivétel nélkül minden esetben intézkedni kell a polgári egészségügyi intézményben történő traumatológiai vizsgálatára.

A személyi állományi tagoknak **jelentést kell írniuk**, melynek ki kell terjednie a konkrét eseményre, cselekményre, annak helyszínére, a résztvevő személyekre, időpontra, az elkövetők indítékára, az elkövetés eszközére és módszerére. Ezen információk alapján kell minősíteni, hogy a **cselekmény könnyű testi sértés, súlyos testi sértés kísérlete, súlyos testi sértés vagy egyéb bűncselekmény gyanúja**. Súlyos testi sértés kísérlete, 8 napon túl

[194] A BVOP Biztonsági, valamint Humán Szolgálata által kiadott szakmai protokoll a fogvatartottak egymás sérelmére elkövetett, bűncselekményt megvalósító eseményeinek minősítésére (30500-12530-1/2019.ált)

gyógyuló sérülés esetén súlyos testi sértés miatt feljelentést kell tenni. A **fejen, lágyrészen eszközzel elkövetett súlyos testi sértés** amennyiben megállapítható, emberölés kísérlete miatt kell feljelentést tenni. Amennyiben a fogvatartott konzekvensen tagadja, de a körülményekre tekintettel feltételezhető, vagy egyértelműen megállapítható, hogy bűncselekmény áldozatává vált, úgy **hivatalból kell a kivizsgálást, illetve az eljárást megindítani.**

A kivizsgálás során **keletkezett valamennyi dokumentumot** továbbítani kell a feljelentés elkészítésére kötelezett személynek. A további jelentéseket a büntetés-végrehajtási szervezet ügyeleti tevékenységéről és a jelentések rendjéről szóló 4/2018. BVOP utasításban foglaltak szerint kell megtenni.

7. A szolgálati alkalmazás a fogvatartás elősegítésére (SAFE) rendszer[195]

A szolgálati alkalmazás a fogvatartás elősegítésére elnevezésű rendszer az a szolgálati alkalmazás, amely **a fogvatartotti információk és adatok gyors, elektronikus lekérdezését teszi lehetővé, továbbá alkalmas alapvető intézkedések végrehajtásának rögzítésére.**

A szolgálati feladatok elősegítését szolgáló mobileszközökön (a továbbiakban: SAFE eszköz) **kizárólag a szolgálat ellátásához szükséges alkalmazások telepíthetők** és futtathatók. SAFE eszközzel kizárólag a személyi állomány azon tagja látható el, aki a megfelelő oktatásban részesült.

A SAFE rendszert elsősorban a vezetői állomány, a biztonsági tisztek, biztonsági főfelügyelők, a biztonsági felügyelők, a fogvatartotti részlegeken szolgálatot ellátók (pl.: reintegrációs tiszt, körlet-főfelügyelő, körletfelügyelő stb.), valamint a fogvatartottak foglalkoztatásában, munkáltatásában résztvevők (pl.: munkáltatásbiztonsági vezető, konyhavezető, műhelyvezető, foglalkoztatási biztonsági felelős, foglalkoztatási felügyelő stb.) alkalmazzák. A SAFE rendszer alkalmazására a bv. szerv vezetője egyéb szolgálati feladatot ellátó személyi állománytagokat is kijelölhet.

A SAFE eszközöket minden felhasználó kizárólag a **saját felhasználó nevével és jelszavával** történő bejelentkezést követően használhatja. A rendszer a bejelentkezéseket, adatmódosításokat naplózza. A SAFE eszközöket huzamosabb használaton kívüli időszakban (pl.: hivatali munkarendben dolgozók hivatali munkarenden kívül) elzárva, kikapcsolt állapotban kell tárolni.

[195] A BVOP Biztonsági Szolgálatának és az Informatikai Főosztályának Módszertani Útmutatója a szolgálati alkalmazás a fogvatartás előregítésére (SAFE) rendszer üzemeltetésének és alkalmazásának egységes kialakítására

A részlegekre (szolgálati helyekre) kiosztott SAFE eszközök a **váltások során átadás-átvétel tárgyát képezik**. Minden átadás-átvétel alkalmával, az átadó személyi állománytag köteles a SAFE-ből kijelentkezni, majd a SAFE eszközt az őt leváltó személyi állománytagnak átadni. **Az átadás-átvétel során az eszköz állapotát, sértetlenségét az átvevőnek ellenőriznie kell.** Az átvevő köteles az átadás-átvétel során bejelentkezni a SAFE-be. A részlegekre (szolgálati helyre) kiosztott SAFE eszközért az oda beosztott és ott szolgálati feladatot ellátó személyi állománytag kártérítési felelősséggel tartozik. Az eszközt felszerelési tárgyként kezelje, tartsa magánál, alkalmazza. **Az eszközt fogvatartottak által hozzáférhető módon elhelyezni tilos.** A részlegekre (szolgálati helyekre) kiosztott SAFE eszközök töltéséről, az ott szolgálatot ellátók – lehetőség szerint – éjszaka vagy olyan időszakban gondoskodjanak, amikor az eszköz alkalmazására a napirendből adódóan ritkábban kerülhet sor. Az eszközt töltés közben elzárva kell tartani, amennyiben a személyi állománytag nem a töltés helyszínén tartózkodik. A SAFE eszközt fogvatartottak, valamint nem a bv. szervezet személyi állományába tartozó személyek részére átadni tilos. A SAFE eszköz rendellenes működéséről, meghibásodásáról, megrongálódásáról **haladéktalanul jelentést kell tenni** a közvetlen szolgálati elöljáró részére, az informatika tájékoztatása mellett.

A felhasználók a bejelentkezési adataikat, és a SAFE eszköz lezárását feloldó mintát kötelesek zártan kezelni. A SAFE alkalmazása során **törekedni kell arra**, hogy a SAFE eszközön megjelenő adatokra illetéktelen személyek, elsősorban a fogvatartottak ne láthassanak rá. Különös körültekintéssel kell eljárni az NFC fogvatartotti kiétkező kártya / NFC karkötő leolvasás során.

A SAFE főbb funkciói:

- információszolgáltatás a bv. szervben elhelyezett fogvatartottakról:
  - természetes személyazonosító adatok,
  - fénykép,
  - bv. jogviszony adatai (fogvatartás jellege, jogcíme, tartama),
  - kiemelt figyelmet megalapozó adatok (pl.: magas biztonsági kockázat, szuicid veszélyeztetettség),
  - fogvatartott birtokában engedéllyel tartható technikai eszközök,
  - fogvatartott bv. intézetben lévő bűntársai helyben és országos szinten.
- részlegeken, zárkákban elhelyezett fogvatartottak azonosítása a részlegeken és a zárkaajtók környezetében elhelyezett NFC chipek SAFE eszközzel történő leolvasásával,
- fogvatartott azonosítása NFC fogvatartotti kiétkező kártya / NFC karkötő leolvasásával,
- fogvatartottak tartózkodási helyének (pl.: zárkába helyezés, szabadlevegőn tartózkodás, látogatás, munkahely) megadása a NFC fogvatartotti kiétkezési kártya / NFC karkötő felügyelői készülékkel történő leolvasásával, akár csoportosan is,
- zárka és ágy kijelölése a fogvatartott számára.

A részlegeken – az előzőekben meghatározott funkciók alkalmazásával – összefüggő feladatok a következők:

- fogvatartott mozgatása során NFC kártya / NFC karkötő leolvasásának végrehajtása a mozgatás megtörténtekor,

- fogvatartott elhelyezésének megváltoztatásakor a zárka és ágy kijelölésének végrehajtása. Az elhelyezés megváltoztatásakor figyelemmel kell lenni a fogvatartotti adatokra és azokból tájékozódni kell,
- fogvatartott birtokában tartható technikai eszközök ellenőrzésekor a SAFE eszköz vonatkozó információszolgáltató funkciójának alkalmazása,

A feladatok végrehajtása során a fogvatartott azonosítást is el kell végezni minden esetben.

A fogvatartottak mozgása 2 nap időtartamig a SAFE rendszerben visszakereshető, az NFC fogvatartotti kiétkezési kártyával / NFC karkötővel ellátott fogvatartottak a zárka elhagyásakor kötelesek azt maguknál tartani.

8. Tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása[196]

A Módszertani Útmutató értelmezésében:

Tiltott tárgynak minősül minden olyan tárgy, eszköz vagy anyag, amely a bv. intézetben és az ahhoz tartozó területen, vagy a bv. által üzemeltetett gépjárműveken fogvatartottaknál, vagy más személyeknél engedély nélkül tartott, rejtett, tárolt. Annak birtoklása, használata közvetlen vagy közvetett módon sérti, veszélyezteti a bv. szerv, vagy a fogvatartás rendjét, biztonságát.

8.1. Kockázat felmérés, elemzés

A tiltott tárgyak bejutási csatornáinak kockázat felmérése során elemezni szükséges a bv. szerv és a gazdasági társaság biztonsági rendszerének elemeit egyaránt.
A felmérés során **vizsgálni kell a biztonsági rendszer** azon alapvető igényeit, melyek a tiltott tárgyak bejutásának megakadályozását alapjaiban szolgálják, kerülve a túlbiztosítást, de szem előtt tartva annak legmagasabb szintű hatékonyságát. Az **elemzés során figyelembe kell venni** a tárgyi és személyi feltételeket, így különösen az adott terület biztonsági feltételeit, a munkavégzés jellegét, körülményeit, továbbá a fogvatartottakra vonatkozó információkat.

Kockázat elemzés: olyan vezetői tevékenység melynek köszönhetően elemző, értékelő munka segítségével valamennyi körülmény mérlegelését követően meghatározható a tiltott, biztonságra veszélyes tárgyak bejutásának kockázati mértéke.

8.2. A tiltott tárgyak bejutási csatornáinak feltérképezése érdekében vizsgálandó területek

- **a személy- és gépjármű bejáratok**
  - *a személybejáraton belépő személyek* (pl.: ruházat alatt a testfelületre erősítve, táskában, ruházatban elrejtve, intim testtájra rögzítve, személyes használati tárgyakban elrejtve stb.)

[196] A BVOP Biztonsági Szolgálatának Módszertani Útmutatója a bv. szerv biztonságra veszélyes tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása érdekében végrehajtandó kockázat elemzés elkészítéséhez (30500/68-1/2019.ált)

    - fogvatartotthoz érkező látogatók (pl.: ruházatban, ruházat alatt elrejtve, szájból-szájba történő átadás, mellékhelyiségben elhelyezés, gyermek ruházatában, pelenkájában, játékában elrejtve stb.)
    - fogvatartott jogi képviselője belépése (kiemelendő fontosságú a fogvatartottak tekintetében a vetkőzéses módszerrel történő motozás végrehajtása, valamint a náluk lévő iratok biztonsági szempontból történő átvizsgálása.)
  - *az intézetbe érkező járművek* (pl.: utas-, motor-, vagy raktérben, jármű tartozékában, rakományban vagy azok között elrejtve, a gépjárművezető ruházatában, vagy személyes tárgyai között stb.)
- **egyéb területek**
  - *külső munkahelyekről* (beszállítás előtt alapos motozás még a munkahelyen, a részlegre érkezéskor és a zárkába helyezéskor, illetve a személyes tárgyak átvizsgálása stb.)
  - *munkáltatási területekről* (pl.: műhelyben engedély nélkül készített vagy eltulajdonított tiltott, biztonságra veszélyes tárgyak, eszközök elrejtése a ruházatban, illetve karbantartó szerszámos-ládákban elrejtve stb.)
  - *fogvatartottak részére érkező csomagban* (pl.: mindennapi használati tárgyakban elrejtve
  - *fogvatartottak részére érkező értéklevélben* (pl.: írószerek belsejében elrejtve, újságok, folyóiratok között, pszichotróp anyaggal átitatott levélpapír vagy boríték stb.)
  - *fogvatartottak részére érkező technikai eszközök* (pl.: tv. készülék belsejében stb.)
  - *bástyafalon történő bedobálás* (pl.: részlegekre bejuttatás az udvaros fogvatartottak által, vagy zsinórral húzzák be a zárkába stb.)
  - *előállítás helyszínéről* (pl.: rendőrségről visszaszállított fogvatartott személyes tárgyaiban, előállítás során engedélyezett beszélő során stb.)
  - *szállítással* (pl.: a fogvatartottak csomagjaiban, tárgyaiban elrejtve, ruházatban, testfelületen elrejtve stb)
  - *légi útvonalon történő bejuttatás* (pl.: drónok)

8.3. Tiltott tárgyak előtalálása

Tiltott tárgy előtalálása esetén az észlelő személy haladéktalanul jelentést tesz a szolgálati út betartásával. A feltételezhetően bűncselekményt megvalósító, elsősorban kábítószergyanús anyagot a rendőrségnek át kell adni. A kábítószergyanús anyag a rendőrség intézkedéséig nem tárolható reintegrációs tiszti irodában, annak tárolását olyan helyiségben kell megoldani, ahol **fogvatartott, vagy más illetéktelen személy nem juthat hozzá** (biztonsági tiszti páncélszekrényben zárható pénzkazettában).[197]

A bv. szervben előtalált tiltott, vélhetően kábítószer-gyanús anyag – függetlenül attól, hogy azt a fogvatartottakig történő eljutás előtt vagy után találták elő – **szabad bőrfelülettel nem érintkezhet, belégzése kerülendő**, megérintése, megfogása gumikesztyűvel vagy orvosi csipesz használatával történhet.[198]

[197] A BVOP Fogvatartási Ügyek Szolgálatának szolgálatvezetője által jóváhagyott szakmai protokoll, amely a fogvatartottak csomag- és levélküldeményeivel kapcsolatos feladatok végrehajtásához nyújt segítséget (30500/8676-3/2019.ált.)

A szolgálatban lévő biztonsági tiszt készíttessen **fényképfelvételt** az rejtés helyéről, annak módjáról és a tárgyról. A felvételeket a belső hálózaton közzé kell tenni. Az eligazítások során a kinyomtatott képeket be kell mutatni a személyi állománynak.

8.4. Kockázati térkép

A **tiltott tárgyak bejutásának kockázati térképe** az adott intézet/intézmény, és/vagy bv. gazdasági társaság területének feltérképezését követően az ismertté vált, valamint a bekövetkezés valószínűsége által feltételezett valamennyi kockázati tényező grafikus megjelenítésére szolgál. (kockázati térkép minták a Módszertani Útmutató mellékletében találhatóak)

9. Speciális részlegek biztonsági szabályai

9.1. Első bűntényes elítéltek részlege[199]

Ilyen specializált részleg az országos parancsnok jóváhagyásával létesíthető, amit **lehetőség szerint külön körleten kell kialakítani**, törekedni kell a más fogvatartottaktól történő elkülönítésre, **szektorráccsal történő leválasztására**. Az elhelyezés során törekedni kell a kis létszámú zárkába vagy lakóhelyiségbe történő elhelyezésre, mely során a **különböző végrehajtási fokozatú elitéltek együttesen is elhelyezhetők.**

Magas biztonsági kockázati besorolású elítélt **kizárólag abban az esetben** helyezhető a speciális részlegre, amennyiben besorolását a szuicid veszélyeztetettség indokolja.

A bv intézetnek – lehetőség szerint – törekednie kell arra, hogy a specializált részlegen elhelyezett fogvatartottak **munkáltatása, oktatása** lehetőség szerint a többi fogvatartottól elkülönítetten valósuljon meg. A részleg napirendjének a Házirendben szerepelnie kell.

A részlegről való **kihelyezésre soron kívül intézkedni kell** amennyiben az elítélt:

- az intézetelhagyással kapcsolatos magatartási szabályokat megszegi,
- önhibájából nem tesz eleget visszatérési kötelezettségének,
- a bv. rendjét, biztonságát súlyosan megsérti, vagy fogvatartása alatt ellene büntetőeljárás indul,
- súlyos vagy ismételt fegyelmi vétséget követ el (olyan fegyelemsértés, amely miatt az elítélttel szemben magánelzárás fenyítést szabtak ki, vagy büntetőeljárás indul)
- a részleg programjaiban nem működik közre,
- kihelyezését kérelmezi,
- más speciális részlegre helyezése válik indokolttá.

[198] A BVOP biztonsági és fogvatartási helyettesének 6/2019. (09.05.) OPBFH körlevele a tiltott tárgyak bejutásának és a bejutott tárgyak előtalálásának érdekében (30500/4206-6/2019.ált.)
[199] A büntetés-végrehajtás országos parancsnoksága Fogvatartási Ügyek Szolgálata, szolgálatvezetője által jóváhagyott Reintegrációs Kézikönyv VI.2. fejezet

Jelenleg az Állampusztai Országos Bv. Intézetben, a Bács-Kiskun Megyei Bv. Intézetben, a Közép-dunántúli Országos Bv. Intézet I. objektumában, a Pálhalmai Országos Bv. Intézetben, a Szegedi Fegyház és Börtönben, a Szombathelyi Országos Bv. Intézetben és a Tököli Országos Bv. Intézetben működik első bűntényes részleg.

9.2. Hosszúidős Speciális Részleg (HSR)[200]

Törvényi szinten a Bv. kódex a 105. §-ban rendelkezik a HSR szabályairól. Alacsonyabb szinten a 16/2014 IM rendelet állapít meg további rendelkezéseket.

A HSR a legalább 15 évre, az életfogytig tartó szabadságvesztésre, illetve a tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetésre ítéltek elhelyezésére szolgáló, egyéni igényeikhez igazodó, speciális kezelésükre szolgáló, **fokozott biztonságú részleg.**

A részlegre történő behelyezésről a bfb. dönt, amelyet meg kell előznie egy egyeztetésnek a Fogvatratási Ügyek Szolgálatával (FÜSZ). A bizottság a FÜSZ engedélye alapján dönthet a részlegre történő behelyezésről és kihelyezésről.

A részlegen elhelyezett fogvatartottak részére **elsősorban egyszemélyes elhelyezést** kell biztosítani. Lehetőség szerint **belső biztonsági rács** alkalmazásával is növelni kell a zárkák biztonságát. Annak érdekében, hogy az itt elhelyezett fogvatartottak a rendszer működését ne ismerjék ki, illetve a rendkívüli események bekövetkezésének megelőzése érdekében a HSR-en elhelyezettek **maximálisan 5 évig tartózkodhatnak** egy bv. intézetben.

A fogvatartottak részlegen belüli mozgatása során mozgáskorlátozó eszköz alkalmazására akkor van szükség, ha ez az egyéni kezelési utasításban külön meghatározásra kerül. A mozgatást **minimum két fő alapfelszereléssel ellátott férfi** személyi állományi tag hajthatja végre. A részleg elhagyását eredményező intézeten belüli mozgatásba **be kell vonni a műveleti csoport tagjait**. Ebben az esetben kötelező a patentbilincs alkalmazása. Szabadlevegőn való tartózkodás során egy időben, azonos sétaudvaron maximálisan 2 fő fogvatartott tartózkodhat.

A **bv. intézeten kívüli előállítás** során szükség szerint intézkedni kell az illetékes rendőri szervek bevonására. A tervezett kísérést, előállítást, célszállítást a Biztonsági Osztály osztályvezetőnek kell megszerveznie és a műveleti csoportnak végrehajtania. A kezelési utasítások, a rendelkezésre álló információk, a személyi és tárgyi feltételek értékelése alapján a biztonsági osztályvezető, hivatali időn kívül a szolgálatban lévő biztonsági tiszt rendelkezik a szolgálati feladat végrehajtásának módjáról. Tervezett intézkedéseit a végrehajtás megkezdése előtt minden esetben jelenteni köteles a bv. intézet parancsnokának. Ezen felül, a HSR-en elhelyezett fogvatartottak bárminemű szállítása kapcsán tájékoztatni kell a BVOP Főügyeletesét.

A részlegen elhelyezett fogvatartottak **látogató fogadását biztonsági beszélőfülkében** kell végrehajtani, a személyes érintkezés lehetőségét ki kell zárni. A beszélgetés teljes egészét a részleget vezető reintegrációs tiszt köteles ellenőrizni. A kivétel nélküli ellenőrzési kötelezettségnek meg kell valósulnia a fogvatartottak által írt és részükre érkezett levelek

[200] A büntetés-végrehajtás országos parancsnoksága Fogvatartási Ügyek Szolgálata, szolgálatvezetője által jóváhagyott Reintegrációs Kézikönyv VI.1. fejezet

esetében is, az érkező leveleket minden esetben **röntgensugaras csomagvizsgálóval** is ellenőrizni kell.

A kiétkezési lehetőséget hetente biztosítani kell, melyen a fogvatartott **személyesen nem vehet részt**. Terméklistából történő választás után a részlegen kell átadni a vásárolt termékeket. A fogvatartottak részére elsősorban a részlegen belül kell biztosítani a **munkavégzés, foglalkozás** lehetőségét. Az élelmet a fogvatartottak részére előre ki kell adagolni, majd **zárt fóliába csomagolva** kell részükre kiosztani, melyet az átadáskor ellenőrizni kell.

A HSR-re történő be-, illetve az onnan történő kilépés során a kapukeretes, indokolt esetben a kézi fémkereső készüléket is alkalmazni kell. A részlegre belépő személyek **kizárólag a legszükségesebb tárgyaikat** vihetik magukkal**. A részlegre szigorúan tilos kommunikációs eszközök, illetve a biztonságra fokozott veszélyt jelentő eszközök bevitele.**

Fogvatartottak egyszemélyes elhelyezésével kapcsolatos biztonsági feladatok[201]

A beilleszkedési problémák, vagy egyéb más, büntetés-végrehajtási-, biztonsági okokból egyszemélyes elhelyezésben lévő fogvatartottak kezelésének helyi gyakorlatát a vonatkozó belső szabályzókban meg kell jeleníteni. **Az egyszemélyes elhelyezés korlátozó intézkedéssel nem járó, de elsősorban a fogvatartott társak fenyegetése, illetve az érintett személy fenyegetettsége, sérelmére elkövetett cselekmények megelőzése érdekében alkalmazott elhelyezési gyakorlat.**
A fogvatartottakra vonatkozó egyéni szabályok alkalmazását, a biztonsági korlátozásokhoz (tartható tárgyak köre, egyéb kezelési szabályok) hasonlóan meg kell határozni. Az egyszemélyes elhelyezésben lévő fogvatartottra vonatkozóan az általános és speciális szabályokat ki kell terjeszteni a zárkán kívüli napirendi pontok, vagy egyes mozgatások során alkalmazandó körülményekre is annak érdekében, hogy az izoláció a végrehajtó állomány számára egyértelmű legyen.

Tartós elhelyezés esetén egyéni kezelési utasítás kiadása indokolt, továbbá az egyszemélyes elhelyezés és a kapcsolódó korlátozó **rendelkezések szükségességét rendszeresen felül kell vizsgálni.**

10. Telekommunikációs eszköz alkalmazásával lefolytatott nyomozati cselekmények gyakorlata[202]

A telekommunikációs eszközökkel, köznapi nevén **távmeghallgatással, távtárgyalással** rengeteg időt és pénzt lehet megtakarítani, valamint csökkenti a biztonsági kockázatot is, mert a fogvatartottakat nem kell a bírósági tárgyalások helyszínére szállítani, hiszen napjainkra szinte minden börtönben van olyan tárgyaló helyiség, amely kép és hangösszeköttetést tud létesíteni, bármelyik bírósággal.

[201] A BVOP Biztonsági Szolgálatvezetőjének körlevele a jelentésekkel és egyszemélyes elhelyezésekkel kapcsolatos szakmai elvárásokról (30500/4669-1/2020.ált)
[202] A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese által jóváhagyott MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a telekommunikációs eszköz alkalmazásával lefolytatott nyomozati cselekmények során alkalmazott egységes gyakorlathoz (30500/1309-17/2019.ált.)

Az **elsődleges cél** az intézeten kívüli esetszámok csökkenése, a fogva tartás biztonságának erősítése. Azon fogvatartottak esetében, akiknél a személyes jelenlétet nem igénylő nyomozati célú eljárási cselekmény (tanúkihallgatás, gyanúsítotti kihallgatás, folytatólagos tanú- vagy folytatólagos gyanúsítotti kihallgatás, szembesítés) végrehajtása külső helyszínhez nem kötött, lehetőség van távmeghallgatás lebonyolítására.

A nyomozó hatóság megkeresése kapcsán a nyilvántartási szakterület kijelölt munkatársa egyeztetést folytat a nyomozati cselekmény lebonyolításának tervezett időpontjáról, a **távmeghallgató helyiség igénybevételének** függvényében. A nyilvántartási szakterület munkatársa a fogvatartott előállítása érdekében értesíti a szolgálatban lévő körlet-főfelügyelőt a meghallgatás időpontjáról.

A nyomozó hatóság által befoglalt időpontra a fogvatartottat **minden esetben pontosan elő kell állítani, késés semmilyen okból nem megengedett.** Amennyiben az érintett fogvatartott egészségi állapota nem teszi lehetővé a meghallgatásra történő előállítását, erről a nyomozó hatóságot rövid úton értesíteni kell.
A körlet-főfelügyelő, vagy az általa kijelölt személy gondoskodik az **érintett fogvatartott helyszínre történő kíséréséről**, majd a kapcsolat létrejöttét követően a személyazonosság igazolásáról. **Ezt követően a nyomozati cselekmény lefolytatása során személyi állományi tag már nem tartózkodhat a helyiségben.**

A védő a meghallgatás során a távmeghallgató helyiségben tartózkodhat. Amennyiben a védő a kihallgatói oldalról vesz részt a nyomozati cselekményen, úgy a bv. intézetnek **kötelessége biztosítani a védő és a fogvatartott közötti hangkapcsolatot** az erre a célra rendszeresített **mobiltelefon-készüléken** keresztül.

A távmeghallgatás befejezését követően haladéktalanul intézkedni kell a kapcsolat bontására, majd a fogvatartott elhelyezési körletre való visszakísérésére.

11. Társszervektől érkező nyílt információk továbbításának eljárásrendje[203]

A bv. szervek fogvatartotti állományának részletesebb megismerése, a kontroll fenntartása, ezáltal a fogvatartotti részlegeken a fegyelem, a törvényes rend további megerősítése, valamint a bv. intézetek biztonságára veszélyes tiltott eszközök, tárgyak bejutásának megakadályozása, felkutatása érdekében rendszeres és **folyamatos információtovábbítási eljárásrendet** kell alkalmazni.

Az eljárásrend a bv. szervezet által működtetett **valamennyi informatikai rendszerre, a manuálisan érkező postai küldeményekre, az azokban jelzett valamennyi adatra kiterjed**. Az eljárásrend célja, hogy a bv. szervezet nyílt (nem megerősített) adataival kapcsolatos intézkedési és jelentési kötelezettsége meghatározásra kerüljön, a feladatellátás szakmai szintjének növelése mellett.

Az eljárásrend vonatkozásában **nyílt forrású adatnak számít** valamennyi társszervtől (kiemelten a Készenléti Rendőrség Nemzeti Nyomozó Iroda; Országos Rendőr-főkapitányság, illetve alárendelt szervezeti egységei; Terrorelhárítási Központ; Nemzeti Védelmi Szolgálat)

[203] A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 1/2020. (IX.7.) OPBFH körlevele a büntetés-végrehajtási intézetekben rendelkezésre álló, társszervektől érkező nyílt információk továbbításának eljárásrendjéről, valamint a fogvatartottak vonatkozásában tett intézkedések szabályairól

büntetés-végrehajtási intézetbe beérkező minősítéssel nem rendelkező adat, amely magában foglalja a fogvatartottakkal, illetve a bv. intézet biztonságos működésével kapcsolatban felmerülő alábbi információkat:

- rendkívüli esemény bekövetkezését lehetővé tevő,
- a fogvatartottak átszállítására/előállítása vonatkozó,
- a fogvatartottak belső mozgatására, elhelyezésére vonatkozó,
- a fogvatartottak szubkulturális viszonyait jellemző,
- tiltott tárgyak bejutásával, bejuttatásával kapcsolatban felmerülő,
- egyéb a biztonságos fogvatartást veszélyeztető.

A bv. intézetbe érkező nyílt információkat azok **beérkezésétől számított huszonnégy órán belül** a Robotzsaru integrált ügyviteli, ügyfeldolgozó és elektronikus iratkezelő rendszeren keresztül a BVOP Felderítési Főosztály vezetője részére továbbítani kell.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a körletfelügyelő fogalma?
- Sorolja fel a körletfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatait!
- Ismertesse a körletfelügyelő ellenőrzési kötelezettségét!
- Ismertesse a körletfelügyelő jelentési kötelezettségét!
- Sorolja fel, hogy mit kell jelentenie a belső felügyeletet ellátó állománynak a szolgálati elöljáró részére!
- Ismertesse a körletfelügyelő szolgálati naplójának kitöltési szabályait!

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a körlet-főfelügyelő jogállását!
- Sorolja fel a körlet-főfelügyelő biztonsággal összefüggő feladatait!
- Sorolja fel a körlet-főfelügyelő ellenőrzési kötelezettségét!
- Ismertesse a körlet-főfelügyelő jelentési kötelezettségét!
- Ismertesse a körlet-főfelügyelő szolgálati naplójának vezetési szabályait!
- A fogvatartottak öngyilkossági cselekményeinek megelőzésével kapcsolatban a többletinformációs mezőben milyen információkat kell rögzíteni?
- Ismertesse a fogvatartottak öngyilkossági cselekményeinek megelőzésével kapcsolatos feladatokat koordináló bizottság munkáját!

XII. FEJEZET

A MUNKÁLTATÁS KÖZBENI ŐRZÉS, FELÜGYELET, ELLENŐRZÉS, MUNKÁLTATÁSSAL KAPCSOLATOS BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG[204]

A fogvatartottak munkáltatásának biztonsága szerves részét képezi a bv. szerv biztonsági rendszerének, ezért azt azzal összhangban kell megszervezni, oly módon, hogy a biztonsági kockázat a szükséges mértéket ne lépje túl.

A munkáltatásra vonatkozó biztonsági szabályokat értelemszerűen alkalmazni kell a foglalkoztatás többi formájára is.

1. A munkáltatás biztonsági felügyelete

1.1. A munkáltatás fogalma

Munkáltatás a reintegrációs tevékenység azon formája, amikor az elítéltek vagy a kényszerintézkedés hatálya alatt álló személy és a szabálysértési elzárásra kötelezett elkövető munkavégzése **szervezetten, rendszeresen,** haszon- vagy bevételszerzési céllal, a munka törvénykönyvében szabályozott munkaviszonytól eltérő, jogszabályban meghatározott feltételekkel és **díjazás ellenében történik** (…..)[205]

A munkáltatás ideje alatt figyelemmel a munkahely és a fogvatartott biztonsági kockázatának besorolására a fogvatartottakat őrizni, felügyelni, illetve ellenőrizni kell.

Az elítéltet munkával a bv. szerv foglalkoztatja és gyakorolja a munkáltatói jogokat. A munkáltató szerződése alapján az elítélt – írásban megadott hozzájárulásával – más gazdálkodó szervezetnél is végezhet munkát. A szerződésben a munkáltatói jogok kizárólag azon része ruházható át, amely az e törvényben szabályozott jogok és kötelezettségek gyakorlását, illetve az elítéltek személyiségi jogait nem sérti.

Az elítélt más gazdálkodó szervezetnél nem végezhet munkát, ha

- ott a fogvatartás megkezdése előtt öt éven belül a munkavállaló, vezető tisztségviselő vagy tulajdonos volt, üzletrésszel rendelkezett, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állt, illetve e körülmények bármelyike a szabadságvesztés végrehajtása alatt is fennáll,

[204] 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról,
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, XII. fejezet

[205] Teljes fogalom: 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról, 3. §. 13 pont.

- olyan munkakörben foglalkoztatnák, amelyet jogszabály rendelkezése szerint csak büntetlen előéletű személy tölthet be,
- a hozzátartozójával kerülne alá-fölérendeltségi vagy elszámolási viszonyba.

Az esetleges visszaélések és rendkívüli események megelőzése érdekében a törvény egyértelműen rögzíti azokat az összeférhetetlen helyzeteket, mikor az elítélt más gazdálkodó szervezetnél történő munkavégzése kizárt.

1.2. A munkáltatás területei

A fogvatartottat a büntetés-végrehajtási intézet (költségvetési), vagy az e célra alapított gazdálkodó szervezet foglalkoztatja.

A költségvetési munkáltatás

A költségvetési munkáltatási forma alatt elsősorban a **bv. intézet működéséhez, fenntartásához** szükséges munkahelyeket kell érteni, mint pl. háziműhely, mosoda, konyha, raktárak. Ugyanakkor, a **szabadkapacitás hasznosításának** keretében - külső vállalkozóval vagy céggel kötött szerződés alapján - is történik munkáltatás.
Ez döntően ipari jellegű épületben, zárt helyen történik és a munkahelyek a körletekkel egy épületben vagy a bv. intézet területén külön épületben helyezkednek el.

A fogvatartottak biztonsági felügyeletét többnyire a gazdasági osztály állományába tartozó személyek látják el. A munkáltatás szervezése, irányítása, ellenőrzése és a biztonsági felügyeletet ellátók megfelelő létszámának biztosítása a gazdasági vezető feladatkörébe tartozik.

A gazdálkodó szervezeteknél folyó munkáltatás

A fogvatartottak díjazás ellenében történő foglalkoztatását **elsődlegesen a bv. gazdasági társaságok végzik**. A foglalkoztatáshoz szükséges létszámú, szakképzettségű és megfelelő biztonsági besorolású fogvatartottat - az ügyvezető igazgató által előzetesen meghatározott igény alapján - az intézetparancsnok biztosítja.

A bv. gazdasági társaságnál a fogvatartotti foglalkoztatás során a felügyeletet **elsősorban hivatásos állományú** biztonsági felügyelővel kell ellátni. Amennyiben a foglalkoztatáshoz szükséges hivatásos állományú **felügyelői létszám nem áll rendelkezésre**, akkor a felügyeletet a bv. gazdasági társaság állományába tartozó olyan munkavállaló is elláthatja, akinek az erre vonatkozó feladata a munkaköri leírásában és az ahhoz tartozó biztonsági mellékletben szerepel, illetve akit előzetesen kiképeztek és alkalmas a feladat ellátására.

A **munkáltatás-biztonsági vezető a bv. szerv** hivatásos állományának azon tagja, akit az ügyvezető igazgató a parancsnokkal egyetértésben e feladat elvégzésére beoszt. A munkáltatás-biztonsági vezető közvetlenül az ügyvezető igazgatónak van alárendelve. Ellátja azokat a feladatokat, amelyeket az ügyvezető igazgató – a parancsnokkal (igazgatóval) egyeztetve – hatáskörébe utal. Elöljárója a gazdasági társaságnál a munkáltatás biztonsági felügyeletét ellátó személyi állománynak. Tevékenysége során szorosan együttműködik a bv. szerv biztonsági osztályának vezetőivel.

A gazdasági társaságnál történő munkáltatás biztonsági felügyeletét döntően a bv. intézettől (intézménytől) a parancsnok (igazgató) által határozatlan időtartamra odavezényelt hivatásos állományú munkáltatási felügyelők látják el.
Biztonsággal összefüggő feladataik azonosak a költségvetési munkáltatás biztonsági felügyeletét ellátó személyi állomány feladataival.

Más gazdálkodó szervezettel kötött szerződés alapján történő munkáltatás[206]

A fogvatartott munkába állításának engedélyezése előtt különösen mérlegelni kell az egyes elítéltek által **elkövetett bűncselekmény jellegét, a bv. intézetben tanúsított magatartásukat, a szabadságvesztés tartamát, illetve annak fokozatát.**

A bv. intézet és a bv. gazdasági társaság területén kívül az fogvatartott **egyénileg nem foglalkoztatható**, továbbá ezeken kívül felügyelet nélkül - ellenőrzéssel - csak az enyhébb végrehajtási szabályok hatálya alatt álló és az átmeneti részlegbe sorolt elítélt foglalkoztatható. **Nem engedélyezhető felügyelet nélküli munkáltatás**, ha az elítélt a bűncselekményt szervezetten vagy fegyveresen követte el, illetve, ha nem bocsátható feltételes szabadságra.
Nem köthető szerződés nyilvános helyen végzendő szórakoztató- vagy vendéglátóipari tevékenységre, szórakoztató- vagy vendéglátóipari egységben végzendő munkára, továbbá végelszámolás, felszámolás, csődeljárás, végrehajtási eljárás alatt álló cég munkahelyein végzendő munkára, továbbá olyan tevékenységre, amely negatívan befolyásolja a büntetés-végrehajtási szervezet társadalmi megítélését.
A bv. intézet és a bv. gazdasági társaság területén kívül történő munkavégzésre vonatkozó szerződés akkor köthető meg, ha a munkáltató megbízottja személyes vizsgálat után megállapította, hogy a munkahely a szerződésben megfogalmazott feltételeken túl munkavédelmi, foglalkozás-egészségügyi és **biztonsági szempontból is megfelel** a jogszabályi előírásoknak.

A fogvatartottak őrzését, felügyeletét, ellenőrzését a szerződés megkötésével egy időben kell megtervezni, és **meg kell határozni az ellenőrzés formáját, gyakoriságát, valamint az ellenőrzés végrehajtásáéért felelős személyeket.**

1.3. A bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munka

Az elítélt köteles a fogvatartó bv. **intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkában** díjazás nélkül részt venni. A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkában csak olyan elítélt vehet részt, aki egyébként munkáltatásra is alkalmas. A munkaköri alkalmasság megállapításáig az elítélt nem vehet részt a munkavégzésben. A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkavégzés ideje a **napi négy órát, havonta összesen a huszonnégy órát nem haladhatja meg.** A bv. intézet orvosa a munkavégzés idejét az elítélt egészségi és fizikai állapotára vagy életkorára tekintettel csökkentheti, melyet a nyomtatvány megjegyzés rovatába fel kell vezetni.

A tisztántartást, karbantartást és ellátást szolgáló munkavégzés idejére az elítéltet szükség szerint el kell látni munkaruhával és lábbelivel, szakmai oktatásban kell részesíteni, **balesetét a munkabalesetre vonatkozó jogszabály szerint kell elbírálni**. A tisztántartást,

[206] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 63/2020. (XII.12.) BVOP utasítása a fogvatartottak foglalkoztatásáról

karbantartást és ellátást szolgáló munkavégzés időpontjait és tartamát a bv. intézet a fogvatartotti nyilvántartásban rögzíti.

A "**Nyilvántartás a fogvatartott bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkájáról**" elnevezésű nyomtatványt a körlet-főfelügyelő vagy a körletfelügyelő állítja ki, és a **körletfelügyelő vezeti**, melyen a fogvatartott által végzett munkaidőt havonta piros tollal kell összesíteni. A nyilvántartást a bv. orvos által kiállított "Orvosi nyilatkozat a fogvatartott munkavégző képességéről" elnevezésű nyomtatvánnyal együtt a kijelölt felügyelő vagy főfelügyelő kezeli és őrzi. A fogvatartott díjazás nélküli foglalkoztatása az orvos által rögzített munkavégzés képességének megfelelően történhet. A **betelt nyomtatvány** adatait a hónap utolsó napján a körlet-főfelügyelő ellenőrzi, és azt aláírásával hitelesíti. A betelt és lezárt nyomtatványt a fogvatartott **reintegrációs iratanyagában kell megőrizni**.

Amennyiben a hónap során újabb nyilvántartó lapot kell kiállítani és vezetni, akkor azt a **korábbi nyilvántartó lappal a hónap végéig együtt kell kezelni**. A korábbi lapról az összesített időt áthozatként szerepeltetni kell. A megőrzés céljából történő szállításkor a **bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munkáról** vezetett nyilvántartó lapot és a fogvatartott munkavégző képességéről kiállított orvosi nyilatkozatot a **szállítási okmányok közé kell csatolni**, és azt a fogadó intézet a fogvatartott visszaszállításakor visszaküldi az útba indító intézetnek. A **bv. intézet tisztántartását, karbantartását és ellátását szolgáló munka** megkezdése előtt a munkavédelmi előírásoknak megfelelő oktatást és annak dokumentálását a parancsnok által megbízott személy végzi.

1.4. A munkáltatás biztosítása, felügyelete, ellenőrzése

A munkáltatás közbeni biztonsági tevékenységet a munkavégzés jellegével, körülményeivel, a munkavédelmi és a tűzrendészeti szabályokkal összhangban kell megszervezni.

A munkáltatás ideje alatti biztonsági felügyeletet és ellenőrzést:
- a foglalkoztatási felügyelő,
- a munkáltatást közvetlenül irányító hivatásos állományú személy, vagy
- közalkalmazott, illetve
- a gazdálkodó szervvel munkaviszonyban álló személy látja el.

A személyi állomány hivatásos állományú tagja a munkáltatás ideje alatt őrzési, felügyeleti, ellenőrzési feladatot láthat el.
A rendvédelmi igazgatási alkalmazotti, továbbá a bv. gazdasági társasággal **munkaviszonyban álló személy** a munkáltatás ideje alatt felügyeleti, ellenőrzési feladatot láthat el, valamint különleges esetben – amikor nincs a munkaterületre beosztva hivatásos állományban lévő személy – a foglalkoztatási biztonsági felelős munkakörét is elláthatja.
Az **FBŐ** a munkáltatás ideje alatt őrzési, felügyeleti, ellenőrzési feladatot láthat el, valamint különleges esetben – amikor nincs a munkaterületre beosztva hivatásos állományú személy – a foglalkoztatási biztonsági felelős munkakörét is elláthatja.

A fogvatartottak munkáltatásánál biztonsági tevékenységet ellátó állomány részletes feladatait:
- őrutasításban,
- szolgálati utasításban,

- munkaköri leírásban, valamint rendvédelmi igazgatási alkalmazotti és munkaviszonyban álló munkavállaló esetén annak biztonsági mellékletében kell rögzíteni.

A fogva tartás rendjének fenntartása érdekében az elítélt **nem bízható meg olyan feladattal**, amelynek végrehajtása során más elítélttel alá- és fölérendeltségi viszonyba, illetve más elítélt személyiségi jogait sértő adat birtokába kerülhet. A különböző végrehajtási fokozatú elítéltek a munkahelyen **együtt dolgozhatnak**, az iskolai oktatásban, szakmai képzésben, a sport és a kulturális, valamint a vallási rendezvényeken, illetve az orvosi (egészségügyi) rendelésen közösen részt vehetnek, a szabad levegőn, illetőleg a közös étteremben együtt tartózkodhatnak.

A munkahelyeket biztonsági szempontból **minden esetben a bv. szerv vezetője minősíti**, amelynek során **figyelembe kell venni**
- az ott foglalkoztatott fogvatartottak összetételét,
- létszámát,
- biztonsági kockázat értékelését,
- a rendelkezésre álló személyi állomány létszámát, valamint
- a munkaterület jellegét, sajátosságait.

1.5. Munkahelyek kialakításának feltételei, új munkahely kialakítása vagy meglévő munkahely jellegének megváltoztatása

A fogvatartottak munkáltatása a bv. szerv vezetője által jóváhagyott állandó és ideiglenes munkahelyeken, az engedélyezett fogvatartotti állománytábla és a munkáltatási szabályzatban megállapított munkarend szerint történik.

A bv. szerven belüli munkavégzés esetén az **alacsony** biztonsági kockázatú fogvatartottak munkavégzésére kijelölt munkahelyeken elsősorban ellenőrzéssel, a **közepes** biztonsági kockázatú fogvatartottak esetében felügyelettel, a **magas** biztonsági kockázatú fogvatartottaknál pedig őrzéssel és felügyelettel kell biztosítani a munkáltatást. Ellenőrzéssel történő munkavégzés esetén a bv. szerv vezetője köteles meghatározni az ellenőrzés módját, a bejelentkezések időpontjait, amelyek között 1 óránál több idő nem telhet el. A felügyelet létszámát a munkahely jellegével és az ott foglalkoztatott fogvatartottak összetételével, létszámával összhangban a bv. szerv vezetője határozza meg. Új munkahely létesítése esetén is el kell végezni annak biztonsági besorolását, majd annak megfelelően ki kell egészíteni a bv. szerv vagy bv. gazdasági társaság biztonsági rendszerének leírását.

Ha az elítélt munkáltatása felügyelettel vagy ellenőrzéssel történik, az **elektronikus távfelügyeleti eszközök igénybevételével is megvalósítható**.

1.6. A munkahelyek biztonsági kockázatának besorolása[207]

Az egyes munkaterületeken foglalkoztatott fogvatartottakkal szemben – a személyi állomány részéről - alkalmazott biztonsági tevékenység módját (őrzés, felügyelet, ellenőrzés) a fogvatartottak biztonsági kockázati besorolása alapján, ahhoz igazodóan kell meghatározni, az ahhoz szükséges **személyi feltételek megteremtéséről folyamatosan gondoskodni kell**. A

[207] A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Biztonsági Szolgálata által kiadott MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a fogvatartottak foglalkoztatása érdekében kialakított munkahelyek biztonsági kockázatának besorolásához

munkaterületeken alkalmazott személyi állomány létszámát, összetételét, felszerelését, a biztonsági körülmények figyelembe vételével kell szervezni. A munkáltatásban részvevő személyi állomány helyettesítésének rendjét ki kell alakítani, a **felügyeleti létszámot utólagosan és időszakosan csökkenteni tilos.**

A munkaterületek biztonsági kockázatának besorolásában bekövetkező változtatást kizárólag a bv. intézet, valamint a gazdasági társaság **biztonságirendszer-leírásának egyidejű módosítása mellett** – a BVOP Biztonsági Szolgálatának, valamint Gazdasági Társaságok Főosztályának véleményezését követően – lehet végrehajtani. A **biztonságirendszer-leírásban meg kell határozni** az adott munkahely biztonsági besorolását, az ott foglalkoztatható fogvatartottak biztonsági kockázatát, a minimális felügyeleti létszámot és a maximálisan foglalkoztatható fogvatartotti létszámot. **Új munkahely létesítése esetén** minden esetben el kell végezni annak biztonsági besorolását, majd ahhoz igazodóan ki kell egészíteni a bv. szerv, vagy bv. gazdasági társaság biztonsági rendszerének leírását.

A munkaterületek biztonsági jellemzői között a **belépési jogosultság szerint** megkülönböztethető:
- **zárt munkaterület**, ahová csak meghatározott személyek, meghatározott jogosultsági rendben és okmányokkal léphetnek be,
- **nyílt** (nyitott) **munkaterület**, ahová bárki külön engedély nélkül beléphet,
- **részben nyitott munkahely**, amelynek meghatározott részére csak külön engedéllyel léphetnek be személyek.

Alacsony biztonsági kockázatú munkahely

A bv. szerv **őrzött területén belül létesített olyan munkaterület**, amelynek nyílászárói rácsozattal megfelelően levédettek, a szükséges biztonság-technikai eszközökkel ellátottak, a helyiség elektronikus megfigyelési eszközzel ellenőrizhető és biztonságosan zárható. Nem tagolt, könnyen áttekinthető, továbbá a szociális helyiségek (mosdó, étkezde, pihenő) - lehetőleg – a munkaterületen belül kialakítottak. **Az alacsony minősítésű munkahely valamennyi biztonsági kockázatba sorolt fogvatartott foglalkoztatására alkalmas.**

A munkaterület alacsony biztonsági kockázatba történő besorolását **még hatékonyabban elősegítheti** az alábbi minimális feltételek megléte, rendelkezésre állása:
- a munkaterületet körülvevő bástyafal, biztonsági kerítés önállóan, vagy kombináltan,
- a munkaterületet körülvevő áthatolás jelző rendszer,
- a munkaterületet kívülről határoló kamerarendszer, mely teljes egészében lefedi annak külső vonalát, abban holtterek nem találhatóak,
- a munkaterület bejáratai a manuális nyitást csupán áramkimaradás esetén engedik, azokon alaphelyzetben kizárólag mágneskártya alkalmazásával nyílik lehetőség átlépni.

Közepes biztonsági kockázatú munkahely

A bv. szerv **őrzött területén belül és azon kívül létesített olyan munkaterület**, melynek biztonsági kialakítása során elsősorban az alacsony minősítésű munkahelyeknél meghatározott feltételekre kell törekedni. Ennek értelmében olyan munkaterület, amelynek nyílászárói rácsozattal megfelelően levédettek, a szükséges biztonság technikai eszközökkel ellátottak, a helyiség lehetőség szerint elektronikus megfigyelési eszközzel ellenőrizhető és

biztonságosan zárható. Könnyen áttekinthető, továbbá a szociális helyiségek (mosdó, étkezde, pihenő) - lehetőleg - a munkaterületen belül kialakítottak, azokkal a biztonsági szempontú eltérésekkel, melyek alkalmassá teszik a **közepes és az alacsony kockázati besorolású** fogvatartottak foglalkoztatása során a biztonságos fogvatartásra.

Magas biztonsági kockázatú munkahely

A bv. szerv **őrzött területén belül és azon kívül létesített olyan munkaterület**, melynek biztonsági szempontú kialakításai nem felelnek meg az alacsony és a közepes minősítésű munkahelyeknél meghatározott feltételeknek (pl:. mezőgazdasági jellegű intézetek esetében az épülettel nem rendelkező, nagy kiterjedésű nyitott területeken, szántóföld, vagy épülettel rendelkező, de adott bv. intézettől nagy távolságra lévő stb,). A munkaterületnek alkalmasnak kell lennie az **alacsony, kivételes esetben a közepes biztonsági kockázati besorolású** fogvatartottak foglalkoztatása során a biztonságos fogvatartásra.

2. A munkáltatás irányításában résztvevő személyek

2.1. A foglalkoztatási biztonsági felelős

A biztonsági tevékenység irányításával megbízott elöljáró a területre beosztott foglalkoztatási felügyelők közül minden esetben foglalkoztatási biztonsági felelőst jelöl ki.

A foglalkoztatási biztonsági felelős a munkáltatás közbeni biztonsági tevékenység ellátása során **elöljárója az adott munkahelyre beosztott személyi állománynak**. Foglalkoztatási biztonsági felelősi feladatok ellátására **elsősorban hivatásos állományú tagot kell kijelölni**. Rendvédelmi igazgatási alkalmazott, FBŐ vagy munkaviszonyban álló munkavállaló csak abban az esetben láthat el ilyen feladatot, ha az adott munkahelyen hivatásos állományú tag nem teljesít szolgálatot.

A foglalkoztatási biztonsági felelős köteles minden munkakezdést megelőzően ellenőrizni a fogvatartottak munkáltatási kartonján feltüntetett fénykép aktualitását.

2.1.1. A foglalkoztatási biztonsági felelős feladatai

- a biztonsági feladatokat ellátók eligazítása:
    - a munkaterület biztonsági helyzetéről,
    - a fogvatartottak összetételéről,
    - a munkarendről, a munkavégzéssel kapcsolatos követelményekről,
    - a jelzési és jelentési kötelezettségről,
    - szállítással, kíséréssel, mozgatással és motozással kapcsolatos feladatokról,
    - a rendkívüli esemény bekövetkezésekor teendő intézkedésekről,
    - a fogvatartottak eligazításáról,
- a munkára kivonuláskor és visszakíséréskor a fogvatartottak átvétele és átadása,
- a fogvatartottak zárt rendben történő kísérésének megszervezése a munkaterületre, a munka befejezése után a körletre,
- a munkakezdés előtt a munkavégzéssel összefüggő biztonsági és munkavédelmi követelmények ismertetése a fogvatartottakkal,

- a biztonságra veszélyes szerszámok és anyagok kezelésére és nyilvántartására vonatkozó szabályok betartása és betartatása,
- a bv. szerv vezetőjének rendelkezése szerint a munkakezdés előtt és befejezése után a munkaterület biztonsági ellenőrzésének, illetve a fogvatartottak motozásának szervezése, a végrehajtás időpontjainak és a tapasztalatok dokumentálása a munkahelyi szolgálati naplóba,
- a felügyeletére vagy az ellenőrzésére bízott fogvatartottakról nyilvántartás vezetése, az ellenőrzéssel foglalkoztatott fogvatartottak részére kiállított engedélyek aktualizáltságának ellenőrzése,
- az ajtók zárva vagy nyitva tartására vonatkozó szabályok érvényesítése,
- a munkaterületre, a munkahelyre illetéktelenül érkező személyek a távozásra való felszólítása,
- részvétel az adott munkahelyen végrehajtott biztonsági szemlén és vizsgálaton,
- mezőgazdasági jellegű munkáltatás esetén az őrzéshatárok kijelölése, betartásának folyamatos figyelemmel kísérése,
- a kulcskezelési szabályok, valamint az egyen- és polgári ruházat tárolási szabályainak betartása és betartatása,
- a munkaterületre a szabályos be- és kiléptetés végrehajtása.

2.1.2. A foglalkoztatási biztonsági felelős ellenőrzi

- meghatározott időközönként, de legalább óránként, valamint a munkaterületről távozó gépjármű bv. szerv területéről történő kiengedése előtt a fogvatartottak létszámát,
- a munkáltatást közvetlenül irányítók biztonsági tevékenységének az ellátását,
- a fogvatartotti foglalkoztatási engedélyek (karton) és fényképes nyilvántartások naprakészségét.

Az ellenőrzés tapasztalatait rögzíti a munkahelyi szolgálati naplóba.

2.2. A foglalkoztatási felügyelő

A foglalkoztatási felügyelő közvetlenül a foglalkoztatási biztonsági felelősnek van alárendelve.

2.2.1. A foglalkoztatási felügyelő feladatai

- a munkára kivonuláskor és visszakíséréskor a fogvatartottak átvételének és átadásának biztosítása,
- a fogvatartottak zárt rendben történő kísérése a munkaterületre, a munka befejezése után a körletre,
- a bv. szerv vezetőjének rendelkezése szerint a munkakezdés előtt és befejezése után a munkaterület biztonsági ellenőrzése, a fogvatartott motozása,
- a biztonságra veszélyes szerszámok és anyagok kezelésére és nyilvántartására vonatkozó szabályok betartása és betartatása,
- az ajtók zárva vagy nyitva tartására vonatkozó szabályok érvényesítése,

- a munkaterületre, a munkahelyre illetéktelenül érkező személyek a távozásra való felszólítása,
- a kulcskezelési szabályok, valamint az egyen- és polgári ruházat tárolási szabályainak betartása,
- a munkaterületre a szabályos be- és kiléptetés végrehajtása.

Kísérés a bv. szervek területén: az a biztonsági tevékenység, mely során a személyi állomány tagja a részére meghatározott személyt, személyeket vagy csoportot **tőlük kissé lemaradva és oldalra helyezkedve, zárt rendben tartva, a szükséges mértékig irányítva és felügyelve**, egyik kijelölt helyről a másikra mozgatja. A kísért létszám nagyságától függően a feladatot, az alakzat elejét, oldalait és végét is kontrollálni tudó létszámú személyi állomány hajtsa végre. Ennek során **tartsák fenn a meghatározott fogvatartotti alakzat formáját**, törekedjenek a látó, halló kapcsolat fenntartására.[208]

2.2.2. A foglalkoztatási felügyelő ellenőrzi

- meghatározott időközönként, de legalább óránként, valamint a munkaterületről távozó gépjármű bv. szerv területéről történő kiengedése előtt a fogvatartottak létszámát,
- a munkaterületen lévő fogvatartottak és a fogvatartottak munkáltatásában részt vevő, de nem a bv. szerv állományába tartozó személyek tevékenységét, magatartását,
- a biztonsági berendezések, a technikai eszközök, valamint a berendezési tárgyak meglétét, állapotát és használhatóságát,
- a munkaterület rendjét, a tűzvédelmi, munkavédelmi, környezetvédelmi és energiagazdálkodási szabályok betartását.

A munkáltatók naponta **kötelesek dokumentáltan ellenőrizni** a fogvatartotti öltözőt (öltözőszekrények tartalmát is), a műhely(eke)t, valamint a fürdőhelyiséget. A rendkívüli események megelőzése érdekében a rendet és fegyelmet be kell tartatni. A munkaterületen a fogvatartott kontroll nélkül nem végezhet munkát. A munkáltatók a munkára történő ki- és bevonuláskor kötelesek fokozott figyelmet fordítani a motozások végrehajtására, a tiltott tárgyak körletről történő le-, illetve felvitelének megakadályozására. A dokumentumok csak a munkáltatók által zárva tartott szekrényekben tárolhatók.[209]

Az ellenőrzés tapasztalatait rögzíti a számára meghatározott szolgálati okmányba.

2.3. A foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető

A foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető közvetlenül a foglalkoztatási biztonsági felelősnek van alárendelve.

2.3.1. A foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető feladatai

[208] Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről

[209] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 31/2020. (VII.10.) BVOP utasítása a karbantartó műhely működési, nyilvántartási rendjéről

- a fogvatartottak szakmai munkájának irányítása, ellenőrzése,
- a fogvatartottak tevékenységének figyelemmel kísérése, rendellenesség esetén a szükséges intézkedések megtétele,
- a biztonságra veszélyes szerszámok és anyagok kezelésére és nyilvántartására vonatkozó szabályok betartása,
- az ajtók zárva vagy nyitva tartására vonatkozó szabályok betartása,
- a munkaterületre, munkahelyre illetéktelenül érkező személyek távozásra való felszólítása,
- a kulcskezelési szabályok, valamint az egyen- és polgári ruházat tárolási szabályainak betartása.

2.3.2. A foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető ellenőrzi

- meghatározott időközönként a fogvatartottak szakszerű munkavégzését, létszámát,
- a munkaterületen lévő fogvatartottak tevékenységét, magatartását,
- a biztonsági berendezések, a technikai eszközök, valamint a berendezési tárgyak meglétét, állapotát és használhatóságát,
- a munkaterület rendjét, a tűzvédelmi, munkavédelmi, környezetvédelmi és energiagazdálkodási szabályok betartását.

Az ellenőrzés tapasztalatait rögzíti a számára meghatározott okmányba.

A munkáltatás során a személyi állomány tagjainak **meg kell akadályozni a fogvatartottat** abban, hogy:
- a kijelölt munkaterületet engedély nélkül elhagyja,
- illetéktelen személlyel kapcsolatot létesítsen, csomagot, levelet, üzenetet és tiltott tárgyat átvegyen vagy átadjon,
- a munkaterületről szökéshez, támadáshoz használható eszközt, egyéb anyagot elvigyen, vagy ott olyat készítsen, más fogvatartottnak átadjon,
- a bv. szerv biztonságára fokozott veszélyt jelentő anyagot, így különösen mérget, alkoholt, az egészség károsítására vagy tűz okozására alkalmas anyagot magánál tartson vagy elvigyen,
- anyagot, gépet, munkaeszközt, terméket (terményt) jogosulatlanul használjon, megrongáljon, használhatatlanná tegyen vagy megsemmisítsen,
- magáncélú munkát végezzen.

3. A munkáltatás nyomtatványai és vezetésének szabályai

3.1. Munkahelyi szolgálati napló

A munkahelyi szolgálati napló a munkáltatás során bekövetkezett **események és létszámváltozások** bejegyzésére szolgál.
A foglalkoztatási biztonsági felelős a naplót a munkakezdés előtt köteles átvenni, munka befejezése után leadni.

A létszámellenőrzéseket a bv. szerv vezetője által meghatározottak szerint, illetve az őrutasításban, szolgálati utasításban és a munkaköri leírás biztonsági mellékletében foglalt előírás szerint kell végezni, a végrehajtását a naplóba beírni. A biztonsági ellenőrzések végrehajtását („tól-ig" időpont megjelöléssel) és annak tapasztalatait, a *„jelentés"* rovatba kell bejegyezni.
A munkahely ellenőrzésére jogosult elöljáró az esetleges intézkedését a *„jelentés"* rovatba jegyezheti be.

3.2. Biztonságra veszélyes anyagok, eszközök kiadásának és visszavételének nyilvántartása

Biztonságra fokozott veszélyt jelentenek azok a szerszámok, eszközök, anyagok, amelyek fizikai jellemzőiknél fogva az emberi élet, a testi épség veszélyeztetésére alkalmasak, valamint a közbiztonságot veszélyeztető rendkívüli esemény – fogolyszökés, közveszély-okozás, terrorcselekmény – elkövetésére, vagy annak kísérletére, előkészületére használhatók, **így különösen**:
- amivel a biztonsági rács könnyen átvágható,
- amivel a falazat könnyen megbontható,
- amely mászásra, fal, kerítés egyéb műszaki akadály leküzdésére alkalmas,
- amellyel tűzokozás, robbantás, mérgezés, más súlyos egészségkárosítás végrehajtható,
- amellyel személy elleni támadás végrehajtható.

A biztonságra veszélyes eszközöket kivétel nélkül egyértelműen beazonosítható, egyedi jelöléssel kell ellátni.

A biztonságra fokozott veszélyt jelentő szerszámok, eszközök, anyagok tárolásáról, kiadásáról, visszavételezéséről, felhasználásáról **pontos nyilvántartást**[210] **kell vezetni** úgy, hogy azok útja, mozgása a beszerzéstől (beszállítástól) a felhasználásig, továbbá a selejtezést követő megsemmisítésig (elszállításig) nyomon követhető legyen. A tárolás helyén az ott lévő eszközökről, anyagokról **naprakész tételes listát**[211] kell kifüggeszteni, melyen szerepelnie kell a gazdasági vezető és a biztonsági osztályvezető, gazdasági társaság esetében pedig a munkáltatás-biztonsági vezető bélyegzővel hitelesített aláírásának. A **kémiai biztonsági adatlapok**[212] a tárolás helyszínén szintén álljanak rendelkezésre, az elsősegélynyújtásra a szakszemélyzet legyen felkészült. **A nyilvántartásokat fogvatartott nem kezelheti.**

Fogvatartott részére veszélyes szerszámok, eszközök, anyagok **kizárólag munkavégzés céljából, a munkavégzés időtartamára**, az elvégzendő feladathoz szükséges mennyiségben adhatók ki. Kiadásukat és visszavételezésüket név, időpont (óra, perc) megjelölésével dokumentálni kell. A fogvatartott az anyag, eszköz átvételét aláírása és a nyilvántartási száma rögzítésével igazolja. A fogvatartottak a részükre kiadott szerszámokat, eszközöket, anyagokat **más fogvatartottaknak nem adhatják át**.

A felhasznált veszélyes anyagok mennyiségét a nyilvántartó könyvben azonnal fogyatékolni kell, a maradványnak mindig a tényleges készletet kell mutatnia. A biztonságra veszélyes

[210] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 23. – 24. melléklet
[211] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, 22. melléklet
[212] A kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény és az Európai Parlament és a Tanács 1907/2006/EK rendelete (2006. december 18.) a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH rendelet)

anyagok mennyiségének ellenőrzéséhez az erre a célra szolgáló mérőedényeket, mérőpálcákat, mérlegeket biztosítani kell.

A biztonságra fokozott veszélyt jelentő szerszámokat, eszközöket, anyagokat úgy kell tárolni, hogy azokhoz fogvatartott vagy más **illetéktelen személy engedély nélkül ne férhessen hozzá,** ne tudja eltulajdonítani, rendkívüli esemény elkövetése céljából felhasználni. Tárolásukat egyéb eszközöktől, anyagoktól elkülönítetten, a tűz- és munkavédelmi szabályok betartásával kell megoldani. A biztonságra a méretüknél fogva fokozottan veszélyes eszközöket, anyagokat (állvány, létra, palló, stb.) lehetőleg raktárban, pincében, padláson, amennyiben erre nincs mód, akkor a bv. szerv kerítéssel külön elzárt területén, **rögzítetten kell tárolni**.

A fogvatartottak létszámellenőrzéseivel párhuzamosan a részükre kiadott biztonságra veszélyes eszközök meglétét is kontrollálni kell. A veszélyes eszközökkel, anyagokkal kapcsolatos feladatokat az érintettek munkaköri leírásában, őr- vagy szolgálati utasításában vagy a munkaköri leírás biztonsági mellékletében rögzíteni kell.

3.3. Munkáltatási Engedély

A **Munkáltatási Engedélyt** a munkavégzés helyén kell tárolni és megőrizni.
Amennyiben a munkavégzés helye olyan külső helyszínen van, ahol **nem biztosított a Munkáltatási Engedély tárolása, megőrzése**, ott vagy a Munkáltatási Engedély hiteles fénymásolatát, vagy annak kivonatát - a fényképet, illetve a fogvatartott személyi azonosító adatait tartalmazó példányát -, mint Egyszerűsített Munkáltatási Engedély elnevezésű nyomtatványt kell a foglalkoztatási felügyelőnél tartani.[213]

Amennyiben a fogvatartott többletinformációval rendelkezik, annak tényét a munkáltatási engedélyén és a munkáltatási könyvén **piros színnel jelölni kell**, feljegyezve a fogvatartotti nyilvántartás bejegyzés dátumát, szempontját és a jelölő aláírását.[214]

4. A munkáltatás szabályai

4.1. A munkáltatás általános szabályai

Az elítélt munkába állításáról - a munkakör és a munkáltató megjelölésével - a befogadási és fogvatartási bizottság dönt.

Az elítéltet nem terheli munkavégzési kötelezettség, ha
- tankötelezettsége áll fenn,
- a várandósság a hatodik hónapot elérte, a szülést, illetve a várandósság egyéb okból bekövetkezett megszűnését követő ötvenedik napig,
- gyermekével együttesen kerül elhelyezésre,
- munkaképtelen,

[213] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 63/2020. (XII.12.) BVOP utasítása a fogvatartottak foglalkoztatásáról, 29. pont
[214] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 16/2020. (V.29.) BVOP utasítása a fogvatartotti többletinformáció adatmező vezetéséről

- a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltötte vagy a szükséges szolgálati időt megszerezte.

Az előzőeken kívül mentesül az elítélt a munkavégzési kötelezettség alól:
- amíg állampolgári kötelezettségét teljesíti,
- közeli hozzátartozója súlyos betegsége vagy halála esetén legfeljebb két munkanapon át, ha a rendelkezési jogkör gyakorlója a látogatást, illetve a temetésen való részvételt engedélyezte,
- keresőképtelen betegség esetén,
- a kötelező orvosi vizsgálat teljes időtartamára, valamint a véradás miatt távol töltött időre, de legfeljebb egy munkanapra,
- ha elháríthatatlan ok miatt nem tud a munkahelyén megjelenni, vagy
- a munkáltató engedélye alapján.

A munkavégzési kötelezettség alóli mentesülés szempontjából **elháríthatatlan oknak minősül** az intézetnek az elítélt jogai érvényesítésével, illetve a kötelezettségei teljesítésével kapcsolatos, valamint a fogva tartás rendjének és biztonságának a fenntartása érdekében tett intézkedése. A munka jellegének megfelelően az elítélteket szervezeti egységekbe lehet beosztani. Az elítélt a biztonság, a munkafegyelem és a rend fenntartása érdekében a **munkahelyre vagy a munkakörre utaló jelzés viselésére kötelezhető**.

A munkáltató köteles
- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés feltételeit a jogszabályokban előírtak szerint biztosítani,
- a munkavégzéshez szükséges tájékoztatást és irányítást megadni, az előírt oktatásokat megtartani,
- a munka jellegének és a munkában részt vevő elítéltek és egyéb jogcímen fogvatartottak összetételének megfelelő munkarendet kialakítani,
- a munkát folyamatosan szervezni,
- a végzett munkáért díjazást fizetni,
- a munkafolyamatokat, illetve a munkaköröket munkavédelmi szempontból veszélyességi fokozatokba sorolni,
- a munkáltatásra vonatkozó jogszabályi előírásokat betartani,
- a munkába állítás előtt, vagy azt követően a jogszabály előírása szerint az elítéltet munkaköri alkalmassági orvosi vizsgálatra küldeni, valamint
- az elítéltek számára a végzett feladatokra vonatkozó egyedi vagy csoportos munkaköri leírást készíteni.

Az elítélt köteles
- törvényben meghatározott kivételtől eltekintve munkát végezni,
- a kijelölt munkát szakismereteinek és képességeinek megfelelően, fegyelmezetten ellátni,
- a munkabiztonsággal és a környezetvédelemmel kapcsolatos előírásokat megtartani,
- a munkát
    - a kijelölt időben és helyen,
    - a munkáltató utasítása szerint,

- az elvárható szakértelemmel és gondossággal,
- a munkájára vonatkozó szabályok, előírások és technológiai utasítások szerint
- elvégezni.

A munkáltató - törvényben meghatározott keretek között - a munkáltatással kapcsolatos jogok és kötelezettségek érvényesítéséhez szükséges adatokat nyilvántartja. Ha a letartóztatott elítéltekkel együtt végez munkát, a kijelölt körletrészen lévő zárkákban vagy lakóhelyiségekben közösen helyezhető el.

A munkára kivonuláskor és visszakíséréskor a fogvatartott átadása-átvétele

A munkáltató megbízottja a parancsnok által, vagy a bv. intézet és a bv. gazdasági társaság között létrejött Együttműködési megállapodásban meghatározott időpontban, a munkába állított fogvatartottak kivonulólistáján tájékoztatja a körlet-főfelügyelőt a munkába állított fogvatartott nevéről, nyilvántartási számáról továbbá arról, hogy a részlegen a fogvatartottat a munkahelyre történő kísérés céljából mikor (óra, perc) kell átadni, és a munka befejezése után mikor (óra, perc) kísérik vissza a részlegre.

A munkába állított fogvatartottak kivonulólistája alapján - **a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatának előírásainak megfelelően** - a foglalkoztatási biztonsági felelős vagy az általa kijelölt felügyelő látja el a fogvatartottak átvételével és átadásával kapcsolatos feladatokat.

A hivatali munkaidő befejezéséig a munkáltató megbízottja, az egészségügyi, a gazdasági, a bv. és a biztonsági osztály vezetője rendelkezik a körlet-főfelügyelő felé, hogy a kimutatáson szereplők közül mely fogvatartott milyen okból, mikor és mennyi ideig nem adható ki munkára a következő naptól. A következő munkakezdés előtt a kimutatáson feljegyzett adatokban történt változást a körlet-főfelügyelő vagy a körletfelügyelő rögzíti. Hivatali munkaidőn kívül a biztonsági tiszt jogosult a fentiek szerinti intézkedésre.

Ha a fogvatartottat **munkavégzésre az elhelyezési részlegről nem lehet kiadni**, akkor a körlet-főfelügyelő vagy a körletfelügyelő, a kivonuló helyettesíthetőségére tekintettel, kellő időben tájékoztatja a fogvatartott átvételére jogosult személyt és a fogvatartottat.
A munkába állított fogvatartottak kivonulólistáját az elhelyezési részleg **szolgálati naplójának mellékleteként kell megőrizni.**

4.2. A munkaügyi hatósági ellenőrzés[215]

A **munkaügyi felügyelő jogosult ellenőrzést végezni** valamennyi fogvatartotti munkavégzési helyen, függetlenül a munkáltató székhelyétől, illetve telephelyétől. Az ellenőrzést végző személy a helyszíni ellenőrzés során kiemelt figyelmet fordít arra, hogy eljárása ne akadályozza a munkáltató rendeltetésszerű tevékenységének végzését.

A **munkaügyi felügyelő jogosult** az ellenőrzéshez szükséges nyilvántartások, fogvatartotti munkáltatással kapcsolatos dokumentumok megtekintésére, bekérésére, továbbá azokról másolatot készíthet. Szükség esetén az ellenőrzés során a fogvatartott meghallgatására is lehetőség van, a munkáltató által biztosított munkajogi védelem, valamint az életet és testi épséget közvetlenül veszélyeztető körülmények feltárása érdekében. A munkaügyi felügyelő

[215] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 11/2020. (IV. 24.) BVOP utasítása a fogvatartotti munkáltatás munkaügyi hatósági ellenőrzésének eljárási rendjéről

jogosult minden olyan számítógépes adathordozó megismerésére, amelyből a fogvatartotti foglalkoztatásra vonatkozó információ ismerhető meg.

5. Az elektronikus távfelügyeleti eszköz fogvatartotti munkáltatásban való alkalmazása[216]

A fogvatartottak sikeres reintegrációja, a szabadulást követő társadalmi beilleszkedése és a munkaerő-piaci integrációja érdekében szükséges a munkáltatásban érintett fogvatartotti populáció létszámának bővítése, a munkahelyekre történő kivonulási arányuk növelése. Ezen feladatok végrehajtása során fontos szempont, hogy a fogolyszökést, illetve az általános társadalmi közrendet, közbiztonságot megzavaró események bekövetkezését megelőzzük. A távfelügyeleti eszközök munkáltatásban való alkalmazása lehetővé teszi ezen kiemelt bv. feladat hatékonyabb megvalósítását.

A **Befogadási és Fogvatartási Bizottság dönt** a távfelügyeleti eszköz munkáltatás közbeni alkalmazásáról. A távfelügyeleti eszköz alkalmazását a bv. szerv biztonsági-rendszerleírásában is szerepeltetni kell. Az eszköz felhelyezését és eltávolítását kizárólag a bv. szervezet arra felkészített és kiképzett, a fogvatartottal azonos nemű tagja végezheti.

A bv. gazdasági társaság a fogvatartotti munkáltatás növelése érdekében létrehozott új munkahely bővítése esetén a távfelügyeleti rendszerbe illeszthető eszközöket beszerezhet és önállóan is kialakíthat felügyeleti központot. **Nem lehet a távfelügyeleti eszközt alkalmazni** olyan munkaterületen, ahol a távfelügyeleti eszköz adatforgalmazásához szükséges hálózati lefedettség és jelerősség a kijelölt munkaterület bármely részén vagy helyiségben nem áll rendelkezésre.

5.1. A távfelügyeleti eszköz ellenőrzése, jelentési rendje

Az elítéltnek a munkáltató őrzött területén kívüli foglalkoztatása esetén az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásáról a BFB dönt.[217]

A technikai rendszer-kezelő **folyamatosan figyeli** az eszközök ellenőrzését szolgáló internetes felületet és **kapcsolatot tart** a munkahelyekkel, valamint a szolgálatban levő biztonsági tiszttel EDR készüléken keresztül. A **technikai rendszer-kezelőnek intézkedni kell** a távfelügyeleti programban megjelenő értesítések (piros TX jelzés) megfelelő kezelésére.

Az eszköz működéséről beérkező jelzéseket a technikai rendszert kezelő személyi állományi tag folyamatosan értékeli. Amennyiben rendellenességet tapasztal, illetve az eszköz jelzése alapján indokolt a **következő intézkedéseket kell foganatosítani**:
- haladéktalanul fel kell venni a kapcsolatot a foglalkoztatási biztonsági felelőssel,
- tájékoztatni kell, hogy melyik fogvatartottra felhelyezett eszköz, milyen jelzést adott,
- utasítani kell, hogy hajtson végre létszámellenőrzést, és győződjön meg a készülék meglétéről és működőképességéről (a létszámellenőrzés eredményéről, a szolgálati elöljáró mellett a technikai rendszer-kezelőt is tájékoztatni kell)

[216] A 30500/10003-1/2019.ált. számon kiadott az elektronikus távfelügyeleti eszköz fogvatartotti munkáltatásban való alkalmazásának biztonsági vonatkozású feladatrendszeréről szóló MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ
[217] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 8/2020. (III.25.) BVOP utasítása a Befogadási és Fogvatartási Bizottság működéséről

- a létszámellenőrzés függvényében a hibás, folyamatosan rosz jelzést adó készülék esetén jelenteni kell a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek. A foglalkoztatás a biztonsági tiszt engedélyével, folyamatos felügyelet mellett folytatható.
- amennyiben a létszámellenőrzés igazolja a fogvatartott engedély nélküli eltávozását, a felszámolási tervek fogolyszökés esetén teendő intézkedései szerint kell eljárni.

Az elektronikus nyomkövető eszközzel történő foglalkoztatás nem helyettesíti a fogvatartottak tevékenységének és létszámának ellenőrzési kötelezettségét.

Amennyiben munkavégzés közben bármely egyéb más ok miatt a **fogvatartott mozgatása válik szükségessé**, ami a számára kijelölt mozgási körzet elhagyásával jár (pl. egészségügyi vagy fegyelmi ok miatti szállítás, stb.) akkor a foglalkoztatási felügyelő haladéktalanul értesíti a bv. intézet szolgálatban lévő biztonsági tisztjét, a munkáltatást végrehajtó szakterület vezetőjét, valamint a technikai rendszer-kezelőt is tájékoztatni kell.

5.2. A távfelügyeleti eszköz meghibásodása

A távfelügyeleti eszköz nem rendeltetésszerű működésére és a meghatározott magatartási szabályok megszegésére vonatkozó **jelzések kivizsgálása** a munkáltatás szerint az illetékes, szolgálatban lévő biztonsági tiszt, bv. gazdasági társaság munkáltatása esetén a kft. munkáltatás biztonsági vezető kötelezettsége. A távfelügyeleti **rendszer meghibásodása esetén** a meghibásodás elhárításáig a fogvatartottakat kizárólag megfelelő biztosítás mellett (megfelelő felügyeleti létszám, szükséges őrhelyek, szolgálati helyek felállítása) lehet foglalkoztatni.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a munkáltatás fogalma?
- Ismertesse a munkáltatás területeit!
- Ismertesse a díjazás nélküli munkavégzés szabályait?
- Mi a foglalkoztatási felügyelő fogalma?
- Sorolja fel a foglalkoztatási felügyelő feladatait?
- Ismertesse, mit kell ellenőriznie a foglalkoztatási felügyelőnek!
- Ismertesse a munkahelyi szolgálati napló vezetésének, kitöltésének szabályait!
- Ismertesse a biztonságra veszélyes anyagok kiadásának és visszavételének nyilvántartására szolgáló okmány vezetésének, kitöltésének szabályait!
- Ismertesse mikor mentesül a fogvatartott a munkavégzési kötelezettség alól!
- Ismertesse, hogy a munkáltatás során a személyi állomány tagjainak miben kell a fogvatartottat megakadályozni!

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse, mely esetekben nem végezhet munkát más gazdálkodó szervnél munkát az elítélt!
- Mi a munkáltatók havi eligazítása?
- Mi a munkáltatás-biztonsági vezető jogállása?
- Sorolja fel a munkáltatás-biztonsági vezető feladatait!
- Ismertesse a munkáltatás-biztonsági vezető ellenőrzési kötelezettségét!
- Ismertesse a foglalkoztatási biztonsági felelős jogállását!
- Sorolja fel a foglalkoztatási biztonsági felelős feladatait!
- Ismertesse a foglalkoztatási biztonsági felelős ellenőrzési kötelezettségét!
- Mi a foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető jogállása?
- Sorolja fel a foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető feladatait!
- Ismertesse a foglalkoztatást közvetlenül irányító művezető ellenőrzési kötelezettségét!
- Sorolja fel, mikor nem terheli munkavégzési kötelezettség az elítéltet!
- Ismertesse a munkáltató kötelességét a munkáltatás során!
- Ismertesse az elítélt kötelességét a munkáltatás során!

XIII. FEJEZET

AZ EGYÉB BIZTONSÁGI TEVÉKENYSÉG KÖZBENI ŐRZÉS, FELÜGYELET VAGY ELLENŐRZÉS VÉGREHAJTÁSA[218]

1. A szabadlevegőn tartózkodás végrehajtásának biztonsági szabályai

A szabadlevegőn tartózkodás biztonsági feladatainak végrehajtásában, az irányításban és a felügyelet végrehajtásában résztvevő körletfelügyelők és a biztosításban résztvevő biztonsági felügyelők feladatait jól el kell határolni egymástól.

Szabadlevegőn tartózkodás, vagy egyéb zárkán kívüli szabadidős tevékenység idejére – amennyiben azon nem kíván részt venni – **fogvatartott nem maradhat egyedül a zárkájában.**

1.1. A szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő

A szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő a bv. intézet azon tagja, aki az elöljáró által meghatározott személy közvetlen alárendeltségében, eligazítás és őrutasítás, szolgálati utasítás vagy munkaköri leírás és annak biztonsági mellékletében meghatározottak szerint látja el feladatát.

Biztonsággal összefüggő feladatai

- a szabadlevegőn tartózkodásra kijelölt terület átvizsgálása a szabadlevegőn tartózkodás megkezdése előtt és után,
- a fogvatartottak létszám szerinti átvétele és átadása a körleten,
- a fogvatartottak motozása,
- a fogvatartottak biztonságos kísérése a körlet és a szabadlevegőn tartózkodás helyszíne között,
- a szabadlevegőn tartózkodásra szolgáló terület biztonságra veszélyes pontjainak ismerete és fokozott figyelése,
- a magas biztonsági kockázatú fogvatartottak létszámának ismerete és tevékenységük fokozott figyelemmel kisérése,
- a fogvatartottak magatartásának folyamatos figyelése, jelentés tétele az elöljárónak, ha rendbontást észlel, lehetőség szerint intézkedés, szükség esetén a rendbontót bekíséri,

[218] 2013. évi CCXL. törvény a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról
16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, V. fejezet

- látó- és halló összeköttetés tartása a szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelőkkel,
- azonnali jelentéstétel a közvetlen elöljárójának, ha bármilyen, a normálistól eltérő vagy rendkívüli esemény bekövetkezésére utaló jelet észlel,
- a bv. intézet vezetője és közvetlen elöljárója által meghatározott külön rendelkezések betartása és betartatása.

1.2. A szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelő

A szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelő a bv. intézet hivatásos állományú tagja, aki közvetlenül a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek van alárendelve, feladatát őrhelyen lőfegyverrel, szolgálati helyen szolgálati kutyával vagy egyéb kényszerítő eszközzel látja el, az őrutasításban vagy szolgálati utasításban meghatározottak szerint és eligazítás alapján.

Biztonsággal összefüggő feladatai
- összeköttetés tartása a technikai ügyelettel és a szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelővel,
- a terület biztonságra veszélyes pontjainak ismerete és fokozott figyelése,
- rendkívüli esemény bekövetkezése esetén, amennyiben lehetséges, intézkedés foganatosítása és jelentés a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek,
- annak megakadályozása, hogy a fogvatartottak a kijelölt területet elhagyják,
- a szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő biztosítása, különösen intézkedése alatt,
- a fogvatartottak mozgásának, magatartásának, hangulatának folyamatos figyelemmel kísérése,
- azonnali jelentéstétel a közvetlen elöljárójának, ha bármilyen, a normálistól eltérő vagy rendkívüli esemény bekövetkezésére utaló jelet észlel,
- a bv. intézet vezetője és közvetlen elöljárója által meghatározott külön rendelkezések betartása és betartatása.

2. A látogatás közbeni biztonsági tevékenység

A látogatás biztonságos végrehajtása a bv. intézetek alapvető érdeke. Ezért megszervezése, lebonyolítása nagy körültekintést és pontosságot igényel.

A látogatás irányítása a büntetés-végrehajtási osztály kijelölt beosztottjának (reintegrációs tiszt) feladata. A látogatás felügyeletét ellátók közvetlenül a látogatást irányító alárendeltségébe tartoznak, aki együttműködik a szolgálatban lévő biztonsági tiszttel. Feladatukat a látogatást vezető elöljáró irányításával, eligazítása alapján és a bv. intézet vezetőjének a látogatás rendjére vonatkozó írásos rendelkezéseinek betartásával végzik.

Az elítélt által megjelölt személyek részére a látogatásról a bv. intézet az elítélt útján értesítést küld. A **látogatásról szóló értesítésnek** tartalmaznia kell

- a látogatásra jogosult nevét,
- a látogatás időpontját és időtartamát,
- felhívást, hogy a látogató a személyazonosságát igazoló okmányt hozza magával,
- a bv. intézetbe bevihető tárgyak körét,
- a beszélgetés ellenőrzésének és megszakításának lehetőségéről való tájékoztatást,
- a ruházat és csomag átvizsgálásának lehetőségéről és a bv. intézetben való tartózkodás szabályairól való tájékoztatást.

Az elítélthez látogatóként érkező kapcsolattartó személyazonosságának megállapítása és a bv. intézetbe történő beléptetése a **látogatási értesítő és a személyazonosságot igazoló fényképes okmány** adatainak összehasonlításával történik. Amennyiben olyan személy érkezik látogatási céllal, **akinek neve az értesítésen nem szerepel**, de az elítélt kapcsolattartói között nyilvántartott, a látogatás végrehajtásának irányításával megbízott vezető - az elítélt kérelme alapján - a látogatást és a belépést engedélyezheti.[219] A nem magyar állampolgárságú elítélthez külföldről érkezett személy látogatását lehetőség szerint soron kívül is engedélyezni kell.

Az **elítélt látogatójának ajándékot vagy más tárgyat** akkor adhat át, ha arra vonatkozóan a reintegrációs tiszt írásos engedélyével rendelkezik, és azt az átadással egyidejűleg bemutatja a látogatás irányításával megbízottnak, valamint az átadás előtt biztonsági szempontból a tárgy ellenőrzése megtörtént a tiltott tárgyak tekintetében.

A biztonsági zárkában, vagy biztonsági részlegen elhelyezett elítélt csak zárt fülkéből beszélhet. Az elítélt részére engedélyezhető, hogy a helyben vásárolt élelmiszert elfogyassza. A látogatás ideje alatt csak a bv. intézetben vásárolt vagy a bv. intézet által biztosított ital fogyasztható. Az elítéltet és a látogatót a beszélgetés ellenőrzésének a lehetőségéről tájékoztatni kell. Az elítélt vagy a kapcsolattartó kérésére a látogatási idő indokolt esetben meghosszabbítható, melyről a látogatás irányításával megbízott dönt.

A látogatóhelyiségeket, valamint a biztonsági beszélő fülkéket **elektronikus megfigyelési eszközzel** úgy kell ellátni, hogy a mutatott képen a fogvatartottak tevékenysége folyamatosan megfigyelhető, az esetleges tiltott tárgyak átadása vagy átvétele felismerhető legyen. **A kameraképeket a látogatófogadás teljes időtartama alatt figyelni kell.**[220]

A fogvatartottakat a látogatást követően **minden esetben meg kell motozni**, amelyre a rendelkezésre álló valamennyi technikai eszközt igénybe kell venni. A látogatásról visszaérkező fogvatartottakat minden esetben **vetkőzéses motozásnak kell alávetni**. A vetkőzéses motozást a látogató helyiséghez legközelebbi ponton célszerű szervezni. A levetett ruházatot – lehetőség szerint – kábítószer-kereső kutyával is meg kell vizsgálni. Az

[219] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 12/2020. (IV.24.) BVOP utasítása a látogatás végrehajtásának eljárási szabályairól

[220] A büntetés-végrehajtás országos parancsnoksága Fogvatartási Ügyek Szolgálata, szolgálatvezetője által jóváhagyott Reintegrációs Kézikönyv 474. pontja

ellenőrzéseket – kiemelten látogató helyiségből kilépve, a körlet bejáratánál, valamint az adott részlegen is, motozás, vetkőzéses motozás formájában – a látogató helyiséghez legközelebbi ponton időközönként változtatni szükséges annak érdekében, hogy az a **fogvatartottak részéről kiszámíthatatlan elemeket is tartalmazzon**.

A látogatók beléptetése során előtalált olyan tárgyak, anyagok (pl.: közbiztonságra különösen veszélyes eszköz, kábítószergyanús anyag), amelynek **birtoklása bűncselekményt valósít meg minden esetben kérni kell az illetékes rendőrségi szerv közreműködését** (lefoglalás, előállítás) és intézkedni szükséges az esetleges feljelentés megtételére.[221]

Az elítéltet a más bv. intézetben fogvatartott hozzátartozója a két bv. intézet parancsnokának együttes engedélyével látogathatja meg. Az elítélt kérelmére - kivételesen - a két bv. intézet parancsnokának együttes engedélyével a látogató lakóhelyéhez közelebbi bv. intézetbe szállítható a látogatás elősegítése érdekében. A látogatás költségei az átszállított elítéltet terhelik, kivéve, ha az utazásra a bv. intézetek közötti heti rendszeres szállítás keretében kerül sor.

2.1. A látogatófogadások különböző típusai

A látogatófogadások különböző típusai, azokon belül a fogvatartottak és látogatóik közötti **érintkezési lehetőségek eltérő módjai** azt a célt szolgálják, hogy a fogvatartottak motivációjának kialakításával igényként fogalmazódjon meg bennük a minél kedvezőbb körülmények mellett végrehajtásra kerülő látogatófogadáson való részvétel. A különböző típusú látogatófogadásokat **egymástól elkülönítve kell végrehajtani**.

- *Csoportos látogatófogadás*

Csoportos látogatófogadásnak tekinthető az, amikor fizikailag egy térben, azonos időben több fogvatartott fogad látogatót. A fogvatartottak és a látogatók ebben az esetben **térelválasztó elemmel el vannak választva**, mely megakadályozza a tiltott tárgyak átadását. a fogvatartott és látogatója között a **testi kontaktus minden formája tilos**.

- *Családi látogatófogadás*

Családi látogatófogadásnak minősül az, amikor a fogvatartott a látogatóival **fizikailag azonos térben** tartózkodik, de más fogvatartottaktól és látogatóiktól elhatárolódnak, vagy ha a látogatófogadásra egy arra alkalmas, fizikailag elkülönített helyiségben kerül sor. A fogvatartottak és látogatóik az asztalt körbe ülve közvetlenül kommunikálhatnak egymással.

A fogvatartottak és a hozzátartozóik közti **testi kontaktus alábbi formái engedélyezettek**: üdvözlő és elköszönő puszi arcra, kézfogás, ölelés, illetve a fogvatartott 8 éven aluli

[221] A BVOP biztonsági és fogvatartási helyettesének 6/2019. (09.05.) OPBFH körlevele a tiltott tárgyak bejutásának és a bejutott tárgyak előtalálásának érdekében (30500/4206-6/2019.ált.)

gyermekét az ölében tarthatja, hozzátartozóinak kezét a látogatás időtartama alatt foghatja. Amennyiben a fogvatartott a családi látogató fogadás során a bv. intézet rendjét és biztonságát veszélyeztető vagy sértő magatartást tanúsít, vagy tiltott tárgyat vesz át hozzátartozójától, a látogatás azonnali megszakítása és fegyelmi eljárás lefolytatása mellett rezsimkategóriába történő és biztonsági kockázati besorolását soron kívül felül kell vizsgálni.

- *Rácson keresztüli látogató fogadás*

Rácson keresztül végrehajtott látogató fogadásnak minősül, ha a beszélő időtartama alatt a fogvatartottat és látogatóját fizikailag azonos térben, az **asztal lapjától a mennyezetig érő rács vagy biztonsági háló választ el egymástól**.

- *Biztonsági beszélő*

Biztonsági beszélőfülkének minősül az a helyiség, amelyben a fogvatartott **teljes mértékben izolálható a környezetétől**. A láthatósága biztonsági üvegfelületen keresztül, a beszédkapcsolat híreszköz alkalmazásával biztosított.

Látogató bv. intézeten kívüli fogadása

A látogató bv. intézeten kívüli fogadása esetén az elítélt kizárólag a látogató megjelenését követően távozhat a bv. intézetből.

2.2. A látogatás felügyeletét ellátó felügyelő

Biztonsággal összefüggő feladatai

- a látogató helyiség átvizsgálása a látogatás előtt és után, különös tekintettel az illemhelyekre és a látogatók által használt egyéb helyiségekre,
- közreműködés a látogatók szabályos be- és kiléptetésében, a személyazonosság ellenőrzésében, a látogatók kísérése,
- a körleten a fogvatartottak létszám szerinti átvétele, motozása, kísérése,
- a látogatás alatt a rend fenntartása,
- a látogatás során annak megakadályozása, hogy a látogató tiltott tárgyat átadhasson vagy a bv. intézet vezetője által nem engedélyezett tárgyat átvehessen, továbbá annak, hogy a bv. intézet területén rendkívüli eseményt kövessen el,
- esemény bekövetkezésekor jelentéstétel a szolgálatba lévő biztonsági tisztnek és az általa meghatározott feladatok végrehajtása,
- a látogatás befejeztével a fogvatartotti létszám ellenőrzése,
- a hozzátartozók kikísérése, közreműködés a kiléptetés végrehajtásában,
- a fogvatartottak motozása a körletre való visszakísérésekor.

3. A fogvatartott polgári egészségügyi intézményben történő elhelyezése

A büntetések és intézkedések végrehajtása során, a fogvatartott egészségi állapotának megfelelő gyógyító-megelőző ellátását a fogvatartottak egészségügyi ellátásáról szóló 8/2014. (XII.12.) IM rendelet szerint kell végrehajtani. Az őrzés, ellenőrzés végrehajtásának részletes szabályait BVOP utasítás[222], és a témában kiadott módszertani útmutató [223] tartalmazza.

A büntetések és intézkedések végrehajtása során a fogvatartott egészségi állapotának megfelelő gyógyító-megelőző ellátását elsősorban a fogva tartó bv. intézet, illetve a Büntetés-végrehajtás Egészségügyi Központja, annak a Tököli telephelye, a Szegedi Fegyház és Börtönben működő Krónikus Utókezelő Részlege, valamint az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet biztosítja, és a fogvatartott ezt az ellátást köteles igénybe venni.

Amennyiben a fogvatartott megfelelő egészségügyi ellátása a **büntetés-végrehajtási szervezet keretein belül nem lehetséges**, a bv. intézet orvosa vagy a büntetés-végrehajtási szervezet kezelésében lévő egészségügyi intézete gondoskodik arról, hogy a fogvatartott nem a büntetés-végrehajtási szervezet kezelésében lévő egészségügyi intézményben részesüljön a megfelelő ellátásban.

A külkórházi elhelyezésre – orvos vagy ápoló javaslatára – akkor kerülhet sor, ha a fogvatartott egészségügyi **ellátása nem tűr halasztást**, vagy a bv. szervezet egészségügyi intézményeibe történő szállítsa az egészségi állapotában rosszabbodást eredményezhet. Ebben az esetben a fogvatartottat a területileg illetékes kórház megfelelő osztályán kell kiszállítani, szükség esetén ott elhelyezni. Egészségügyileg indokolt esetben a **külkórházi kiszállítás nem tagadható meg**, minden más napirendi ponttal szemben elsőbbséget élvez.

Ha az elzárást töltő kórházi egészségügyi ellátása szándékosan előidézett betegség vagy más személy által okozott testi sértés miatt válik szükségessé, akkor ez esetben az elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló jogszabályban meghatározottak szerint kell eljárni.

3.1. Az egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzése, ellenőrzése

Fogvatartott polgári egészségügyi intézménybe történő kihelyezése az összes körülmény mérlegelésével, a bv. intézet parancsnokának utasítása szerint, **őrzéssel vagy ellenőrzéssel** történhet, melynek megszervezése hivatali időben a biztonsági osztályvezető, hivatali időn túl a biztonsági tiszt feladata. Szükség szerint vizsgálni kell az elektonikus távfelügyeleti eszközzel történő kihelyezés lehetőségét is, amely alkalmazásának elrendelése az intézetparancsnok hatáskörébe tartozik.

Külkórházban történő elhelyezéskor az őrzésről vagy ellenőrzésről, illetve az elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásáról való **döntés előkészítése során figyelembe kell venni**

[222] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 19/2019. (XII.13.) BVOP utasítása a polgári egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartottak őrzésének, ellenőrzésének végrehajtásáról

[223] A BVOP biztonsági és fogvatartási helyettese által jóváhagyott MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a polgári egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzésének végrehajtásához, (30500/12466-6/2019.ált)

- a fogvatartott által elkövetett bűncselekmény jellegét és az elkövetés körülményeit,
- a büntetés tartamát és az abból még hátralévő időt,
- a biztonsági kockázati besorolását,
- a rendelkezési jogkör gyakorlója által elrendelt korlátozásokat,
- a fogvatartása alatt tanúsított magatartását,
- egészségi állapotát.

A fogvatartottal előre nem közölhető a kihelyezés helye, dátuma és időpontja.

A kihelyezett fogvatartott őrzését vagy ellenőrzését a biztonsági osztályvezető, hivatali munkaidőn túl a biztonsági tiszt szervezi, az intézetparancsnoknak történő egyidejű jelentés mellett. A kihelyezett fogvatartott ellenőrzésének végrehajtását a biztonsági osztályvezetőnek – akadályoztatása esetén helyettesének – a **kihelyezéstől számított 24 órán belül** végre kell hajtani. Az őrzésre beosztott vagy az ellenőrzéssel megbízott feladatait, kötelességeit őrutasításban, illetve szolgálati utasításban kell szabályozni, valamint a feladat végrehajtása előtt speciális eligazítást kell tartani számára.

Letartóztatott külkórházban **csak őrzéssel helyezhető el**, és a kihelyezéshez meg kell kérni a rendelkezési jogkör gyakorlójának (ügyész vagy bíróság) engedélyét, kivéve, ha arra orvosilag indokolt sürgős esetben kerül sor. Erről azonban a rendelkezési jogkör gyakorlóját haladéktalanul értesíteni kell.

Abban az esetben, ha az elítéltnek folyamatban lévő büntetőügye van, a kihelyezés kizárólag őrzés biztosítása mellett történhet. **Őrzéssel kell kihelyezni** a elítéltet azonnali kihelyezés esetén, valamint akkor is, ha a fogvatartottról kevés, vagy egyáltalán nem áll elegendő adat rendelkezésünkre a helyes döntés meghozataláig. A **magas biztonsági kockázatú** fogvatartott külkórházban – különleges egészségügyi állapot kivételével – csak őrzéssel helyezhető el.

A „külkórházi" kihelyezésnek nagy a kockázata. Alapvetően attól kell tartani, hogy a fogvatartott kivonja magát a gyógyító tevékenység alól, illetve elhagyja a számára kijelölt eü. intézményt. A fogvatartottak döntő többségénél ezt a kockázatot a bv. nem vállalhatja fel. **Amennyiben az őrzéssel kihelyezett fogvatartott, kivonja magát az őrzés alól, fogolyszökést valósít meg.**

A külkórház illetékes osztályvezető főorvosát minden esetben tájékoztatni kell, hogy a fogvatartott beteg őrzéssel vagy ellenőrzéssel kerül az illetékes osztályra. kihelyezés esetén tájékoztatni kell a főorvost a külkórházi rendet is érintő őrzés vagy ellenőrzés, illetve elektronikus távfelügyeleti eszköz alkalmazásának legfontosabb biztonsági szabályairól. A bv. intézet egészségügyi osztályvezetője vagy főápolója, akadályoztatásuk esetén a szolgálatban lévő szakápoló vagy ápoló figyelemmel kíséri a kihelyezett beteg fogvatartott állapotát, ennek érdekében telefonon, szükség szerint személyes megjelenéssel tájékoztatást kér az illetékes osztályvezető főorvostól vagy kezelőorvostól. Lehetőség esetén az illetékes

osztályvezető főorvos vagy kezelőorvos egyetértésével haladéktalanul kezdeményezi a fogvatartott átszállítását a bv. egészségügyi intézményeibe.

Az ellenőrzéssel kihelyezett fogvatartott a külkórház látogatási rendje szerint fogadhatja a nyilvántartott kapcsolattartóit. A levelezés és a csomagküldés az őrzéssel vagy ellenőrzéssel történő kihelyezés esetén is csak a bv. intézet címén történhet. A fogvatartott életveszélyes állapotba kerülése esetén a bv. intézet a közeli hozzátartozót soron kívül értesíti, és a látogatás lehetőségét biztosítja.

- *Kihelyezés ellenőrzéssel*

Fogvatartott ellenőrzéssel akkor helyezhető ki, ha a körülmények mérlegelése alapján, valamint a mozgásképtelenséget okozó egészségi állapotából **feltehető, hogy nem vonja ki magát a büntetés végrehajtása alól**, nem kell tartani öngyilkosságától, és gyógyulása érdekében együttműködik az őt gyógykezelőkkel.

Az **ellenőrzéssel kihelyezett fogvatartottat** a szolgálatban lévő biztonsági tiszt tájékoztatja a kötelezettségeivel és jogaival kapcsolatban. A **személyes napi ellenőrzés** (mely **egy alkalomnál kevesebb nem lehet**) számát a kihelyezéskor meg kell határozni. Az ellenőrzések szempontjait a biztonsági tiszt határozza meg, a végrehajtást követően jelentést kér, rendellenesség esetén intézkedést kezdeményez. A személyes ellenőrzésen kívül a szolgálatok átvétele után a biztonsági tiszt **köteles érdeklődni** a fogvatartott állapotáról, magatartásáról az egészségügyi személyzettől telefonon keresztül.

Ellenőrzéssel történő kihelyezéskor a telefonszám megadásával egyidejűleg kérni kell, hogy bármilyen rendellenesség (így különösen a kihelyezett fogvatartott engedély nélküli eltávozása, a gyógykezelés megtagadása, öngyilkossági kísérlet, vagy a külkórház rendjének sorozatos megsértése stb.) esetén haladéktalanul értesítsék a bv. intézetet, továbbá tegyék lehetővé a fogvatartott személyes ellenőrzését. Amennyiben a kihelyezés során elrendelték az **elektronikus távfelügyeleti eszköz** alkalmazását, az eszköz által szolgáltatott jeleket folyamatosan értékelni kell, az információkat a fogvatartott esetleges jogellenes távozása esetén a felkutatása érdekében fel kell használni.

A fogvatartott eü. intézménybe történő kihelyezése két módon lehetséges:
- Tervezhető vagy prognosztizálható kihelyezés.
- Azonnali kihelyezés.

3.2. Tervezhető kihelyezés

Ez a feladat ugyan úgy jelentkezik a biztonsági osztálynak, mint egy előállítási feladat. A biztonsági osztály a parancsnok által meghatározott időpontban megkapja a kihelyezéshez szükséges okmányokat és az azon szereplő parancsnoki döntésnek megfelelően, gondoskodik az őrzési feladat megszervezéséről. A kihelyezés időpontjáig a dokumentumok kézhezvételétől számítva akár több nap (hét) is lehet még hátra. Így van idő a kihelyezés megszervezésére, a napi feladatok közé történő beillesztésére.

3.3. Azonnali kihelyezés

Ezzel a lehetőséggel akkor lehet élni, ha a fogvatartott eü. állapotában olyan súlyos és gyors romlás következik be, ami **szükségessé teszi a gyors beavatkozást**, és azt a bv. által működtetett eü. intézményekben nem lehet végrehajtani.
Az azonnali kihelyezést csak őrzéssel lehet megvalósítani, mert nincs idő a szükséges adatok megszerzésére. Ennek hiányában túl nagy a kockázata egy esetleges rossz döntésnek. Ilyen estben a szükséges adatok megszerzése később is történhet, a döntést később is ki lehet alakítani és a szükséges korrekciót végre lehet hajtani. A korrekció akár az is lehet (ha a feltételek megvannak), hogy az őrzést megszüntetik, és ellenőrzésre változtatják.

3.4. Kihelyezés okmányai és folyamata

Fekvőbeteg ellátásra a bv. intézet orvosa utalhatja be a fogvatartottat. A beutaló kiállításával egyidejűleg jelzi a biztonsági osztályvezetőnek – hivatali munkaidőn túl a biztonsági tisztnek – a szállítás szükségességét, illetve annak időpontját, a szállításhoz és az esetleges elhelyezéshez szükséges intézkedések megtétele, valamint a kihelyezéshez szükséges dokumentáció elkészítése érdekében.

A beteg fogvatartott polgári egészségügyi intézménybe történő kihelyezése az 1. számú melléklet[224] szerinti ***„Külkórházi kihelyezést elrendelő lap”*** elnevezésű okmány értelemszerű kitöltésével egyidejűleg kezdhető meg, melyet minden érintett szakterület (egészségügy, nyilvántartás, biztonság) a rendelkezésre álló, releváns adatokkal ellát. A fogvatartott pontos elhelyezésének rögzítése, annak megtörténtét követően utólag is dokumentálható. Az elrendelő lap másolati példányát a biztonsági tiszt köteles tárolni, abban az elhelyezést érintő esetleges változásokat rögzíteni kell.

Valamennyi polgári egészségügyi intézménybe történő elhelyezés esetén alkalmazni kell a 2. számú melléklet szerinti ***„Szolgálati napló polgári egészségügyi intézményben szolgálatot teljesítő felügyelő részére”*** elnevezésű okmányt, amelynek szabályos vezetése elengedhetetlen a feladat végrehajtása során bekövetkező változások, a végrehajtott ellenőrzések, a szolgálat átadás-átvételek, valamint a további lényeges információk rögzítése érdekében. Abban az esetben, ha egy időben több fogvatartott kerül kihelyezésre, minden külkórházi őrzést végrehajtó biztonsági felügyelőt el kell látni külön naplóval. Ellenőrzéssel történő kihelyezés esetén az érintett fogvatartottra vonatkozó szolgálati naplót a biztonsági ügyeleten kell eseményszerűen vezetni.

A speciális eligazítások egységes nyilvántartása érdekében a 3. számú mellékletben szereplő ***„Speciális eligazítás megtartásáról és annak tudomásul vételéről szóló naplót”*** kell, havi bontásban alkalmazni, és iktatni.

Az őrzést végrehajtót el kell látni az adott feladat végrehajtásához szükséges felszereléssel, illetve a szükséges dokumentumokkal (pl.: őrutasítással, szolgálati naplóval, külkórházi kihelyezést elrendelő lappal, 1db A4 méretű fogvatartotti fényképpel, amennyiben van, egyéni kezelési utasítással stb.).

[224] A BVOP Biztonsági Szolgálatának 30500/7661-17/2019.ált. számon kiadmányozott körlevele a külkórházi és speciális eligazító okmányok egységesítése tárgyában. Hatályos: 2019.08.01-től
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 19/2019. (XII.13.) BVOP utasítása a polgári egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartottak őrzésének, ellenőrzésének végrehajtásáról

A BVEK-ba szállított fogvatartottak esetében a kihelyezésük, illetve az előállításuk biztonságos végrehajtása érdekében az anyagukhoz csatolni kell egy 10 napnál nem régebbi reintegrációs tiszti véleményt, illetve az aktuális kockázatértékelési jelentéstét.[225]

Amennyiben a külkórházba kihelyezett fogvatartottat az őrzés illetékességi rendjének megfelelően át kell adni egy másik bv. intézetnek, akkor az utasítás[226] 1. melléklet szerinti dokumentum kitöltése mellett, a betegfelvételtől számított **4 órán belül végre kell hajtani az átvételt.**

3.5. Őrzéssel történő kihelyezés

Amennyiben a fogvatartott az egészségügyi beavatkozást követően fekvőbeteg ellátásban részesül, az **őrzés megszervezésekor figyelemmel kell lenni** különösen:
- a biztonsági felügyelők szükséges létszámára, elhelyezésére (a fogvatartott folyamatosan látókörében legyen),
- a kórterem elhelyezkedésére, méretére, a kórteremben elhelyezett polgári személyek létszámára, a helyiség őrizhetőségére,
- a mosdó, a mellékhelyiség megközelíthetőségére, elhelyezkedésére, őrizhetőségére,
- az ágyhoz vagy más rögzítésre alkalmas eszközhöz történő bilincselés módjára (a vizsgálatokkal, az egészségügyi ellátást legkevésbé zavarja, a bilincs vagy lakat kulcsát a biztonsági felügyelő folyamatosan tartsa magánál).

A kihelyezés napján, a kihelyezést végző biztonsági felügyelő jelentkezik eligazításra a biztonsági tisztnél. Eligazítás előtt felveszi a feladat végrehajtásához szükséges fegyverét, felszerelését. A kihelyezés során kizárólag a rendszeresített kényszerítő és mozgáskorlátozó eszközök alkalmazhatóak. Az általános eligazítás után jelentkezik a biztonsági tisztnél a speciális eligazítás végett.

A speciális eligazítás tartalma

A fogvatartottra vonatkozó adatok és információk:
- a személyes adatai, nyilvántartási száma,
- a fogvatartott testi, fizikai adottságait, küzdő és fizikai erőt igénylő egyéb sportokban való jártasságát,
- a fogvatartott egészségi és lelki állapotát,
- a feltételezett vagy elkövetett bűncselekményt, jellegét és az elkövetés körülményeit,
- a büntetése tartamát és az abból még hátralévő időt,
- a fogvatartott eddigi kriminalitását (visszaesés foka),
- a rendelkezési jogkör gyakorlója által elrendelt korlátozásokat,
- a fogva tartása alatt tanúsított magatartását,

[225] 49/2020. (X. 16.) BVOP utasítás a Büntetés-végrehajtás Egészségügyi Központ egészségügyi ellátásainak, valamint az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézet járóbeteg-szakellátásának igénybevételéről, a beutalás rendjéről

[226] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 13/2020. (V.8.) BVOP utasítása a polgári egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzésének vagy ellenőrzésének illetékességi rendjéről

- a fogvatartott biztonsági kockázati besorolását (amennyiben nem lehet megállapítani, közepes szintű biztonsági kockázatúnak kell tekinteni),
- a kapcsolattartást, annak korlátozását (a fogvatartotti rendszerből kinyomtatott névsort az előállítási okmányokhoz mellékelten kapja meg a biztonsági felügyelő)
- a látogatók (családtagok, rokonok) várható létszámát, illetve hangulatát,
- a fogvatartott veszélyessége alapján a kényszerítő-és mozgáskorlátozó eszközök alkalmazását.

Az őrzés végrehajtására vonatkozó információk:
- az őrzés végrehajtásának szabályossága,
- a szolgálat átadás- átvétele,
- a látogatófogadás biztosítása, illetve
- az esetlegesen bekövetkezett rendkívüli események alkalmával teendő intézkedések tárgyában.

A kihelyezéssel kapcsolatos információk, szabályok

Mentővel történő sürgősségi kiszállítás esetén a biztonsági felügyelőnek úgy kell az autóban elhelyezkedni, hogy fegyveréhez ne férjen hozzá sem a fogvatartott, sem a mentőszolgálat személyzete, az őrzésére bízott személyt folyamatosan figyelemmel tudja kísérni, szükség esetén intézkedni tudjon. Az egészségügyi személyzet tevékenységét ne zavarja, illetve ne akadályozza a beteg (sérült) ellátásában. A **mozgáskorlátozó eszköz/ök/ alkalmazásánál** (bilincselésnél) figyelembe kell venni a fogvatartott sérülését (pl.: kézsérülésnél a lábra történjen a mozgáskorlátozó eszköz helyezése), betegségének jellegét, biztonsági kockázati besorolását továbbá azt, hogy a fogvatartott a mentőautóban ülő vagy fekvő testhelyzetben kerül szállításra. Fekvő helyzetben történő szállítás esetén fel kell mérni, hogy az egészségügyi személyzet az erre rendszeresített hevederrel - a magatehetetlen állapota, illetve további sérülések elkerülése miatt - rögzítette-e a hordágyhoz a fogvatartottat.

A mozgáskorlátozó eszközöket a lehetőségeknek megfelelően (pl.: kéz vagy láb rögzítése a hordágyhoz, tolókocsihoz), minden esetben – az egészségügyi ellátást nem akadályozó módon – alkalmazni kell, azonban **a gépjármű felépítményéhez történő rögzítés tilos.**

Fel kell készülni, hogy a fogvatartott színleli a rosszullétet, és az intézetből kijutva szökést kísérel meg. Megelőzésére a mozgáskorlátozás különböző változatai alkalmazhatók. Mentővel történő szállítás esetén a fogvatartottat menet közben a gépjármű belső tartozékához bilincselni tilos! A kihelyezés történhet (ez a gyakoribb) a bv. tulajdonában lévő gépjárművel is.

A kihelyezést végző biztonsági felügyelő a speciális eligazítás után, leadja megőrzésre fegyverét az erre rendszeresített helyre és a kihelyezést végző gépjárművel együtt elmegy a fogvatartott elhelyezési körletére és a fogvatartott motozása, eligazítása és mozgáskorlátozása után elhelyezi őt a gépjárműben. Ezek után jelentkezik a biztonsági tisztnél, aki az útba indítás előtti biztonsági ellenőrzés végrehajtása után engedélyezi az intézet elhagyását. Magát a kiléptetést a járműbejárati biztonsági felügyelő hajtja végre az idevonatkozó szabályoknak megfelelően.

Az **őrzés folyamatosságát** minden esetben fenn kell tartani, ennek érdekében az elrendelt mozgáskorlátozó eszközök kórtermen belüli felhelyezésénél figyelemmel kell lenni arra, hogy a fogvatartott legalább egy végtagja biztonsági szempontból megfelelő módon legyen rögzítve az arra alkalmas szilárdságú tárgyhoz. Az esetleges rendkívüli esemény bekövetkezésének a lehetőségét szem előtt tartva, **egyedi mérlegelés után** a fogvatartott bal vagy jobb egészséges kezét rögzíthető állású patentbilinccsel meg kell bilincselni és az ágyhoz kell rögzíteni, valamint egyik lábát lábbilinccsel szintén az ágyhoz kell rögzíteni, oly módon, hogy az a gyógykezelését ne akadályozhatja.

A fogvatartott vizsgálatra vagy egyéb célból történő **kísérése kizárólag a vezetőszárral ellátott bilincstag szakszerű alkalmazása mellett történhet.** Mozgáskorlátozó eszköz eltávolítása vizsgálat, műtét esetére, a szolgálatban lévő **biztonsági tisztnek történő jelentéstétel után** lehetséges. Ha a mozgáskorlátozó eszköz eltávolításra kerül ezekben az esetekben, akkor a felügyelőnek úgy kell megválasztania a felállítási helyét, hogy azzal fogvatartott esetleges szökése a leginkább megakadályozható legyen (pl.: a vizsgáló, vagy kórterem ajtaja és a fogvatartott között helyezkedjen el).

Az őrzést végrehajtó személyi állományi tag **elsődlegesen EDR készüléken keresztül** tartja a kapcsolatot a bv. intézettel. Kizárólag a megfelelő lefedettség hiányában engedélyezhető a szolgálati mobiltelefon. Az elrendelt mozgáskorlátozás könnyítése előtt a személyi állomány tagja köteles a számára biztosított kézi EDR készüléken a bv. intézet biztonsági ügyelete felé jelentést tenni. Mozgáskorlátozás könnyítésének elrendelése esetén, a jelentést vételét követően, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönt az őrzés biztosításának esetleges megerősítéséről.

A biztonsági felügyelőnek fokozott figyelmet kell fordítania a **fogvatartott mellékhelyiségbe, fürdőbe, zuhanyzóba kísérése**, valamint annak ideje alatt a fogvatartott tevékenységére, viselkedésére, továbbá arra a kezelési folyamatra, ahol nem lehet jelen. A biztonsági felügyelőnek ebben az esetben a **leggyorsabb intézkedést biztosító**, a szökésre legalkalmasabb útvonalon kell elhelyezkednie.

A hivatásos állomány tagja, ha a fogvatartott előállítását vagy külkórházban történő őrzését egyedül látja el és a **személyes szükséglete, váratlan rosszulléte**, betegsége, illetve szolgálati ügyben történő rádióforgalmazás, illetve telefonálás, a szolgálat átadás-átvétel vagy a fogvatartott szándékos önkárosító magatartása miatti segítségül hívás érdekében az őrzött személyt magára kell hagynia, **távollétének idejére, illetve leváltásáig a fogvatartott végtagját tárgyhoz rögzítheti** (amennyiben nincs folyamatosan elrendelve). Annak az őrzéssel kihelyezett fogvatartottnak a végtagja, akinél alapos indokkal (konkrét tények, vagy bizonyítékok alapján) arra lehet következtetni, hogy szökni szándékozik, a saját vagy mások életét, testi épségét veszélyeztető magatartást fog tanúsítani, – a személyi állomány arra jogosult tagjának engedélyével – a külkórházban tárgyhoz rögzíthető, ez azonban a gyógykezelést nem akadályozhatja. A **tárgyhoz rögzítést úgy kell végrehajtani**, hogy az rendkívüli esemény – **különösen fogolyszökés – elkövetését ne tegye lehetővé**. Amennyiben az alapos indok már nem áll fent, a tárgyhoz rögzítést haladéktalanul meg kell szüntetni.

3.6. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő

3.6.1. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő feladatai

- a kiszállítandó fogvatartott adatainak egyeztetése,
- a fogvatartott és személyes használati tárgyainak ellenőrzése, átvétele,
- a fogvatartott motozása,
- a fogvatartott eligazítása,
- a meghatározott mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása,
- a fogvatartott biztonságos előállítása,
- az őrzés helyszínének bejárása, szükség esetén további mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása,
- az egészségügyi személyzet szükséges mértékű tájékoztatása,
- a fogvatartottak tevékenységének folyamatos figyelemmel kísérése, ha rendellenességet észlel a halaszthatatlan intézkedések megtétele, majd jelentéstétel az elöljárónak,
- szükség esetén a fogvatartott biztonságos kísérése a külkórház helyiségei között,
- az őrzésre szolgáló terület biztonságra veszélyes pontjainak ismerete és fokozott figyelése,
- ha bármilyen a normálistól eltérő vagy rendkívüli esemény bekövetkezésére utaló jelet észlel, közvetlen elöljárója azonnali értesítése,
- a bv. intézet vezetője és közvetlen elöljárója által meghatározott külön rendelkezések betartása és betartatása.

A kihelyezés napján, illetve, ha váltás során új biztonsági felügyelő lép szolgálatba felméri az elhelyezés és a hozzá tartozó terület biztonsági feltételeit, valamint a kórteremhez képest azok elhelyezkedését. **Főszabály, hogy a felállítási helyet úgy kell meghatározni, hogy a fogvatartott soha ne maradjon őrzés nélkül.** A fogvatartott biztonságos őrzésének megvalósítása érdekében konzultáljon a kezelő orvossal, hogy az egészségügyi ellátás során milyen lehetőség van az őrzés folyamatos biztosítására. Törekedjen az egészségügyi személyzettel jó munkakapcsolat kialakítására, mert helytelen magatartás esetén előfordulhat az, hogy egészségügyi személyzet a fogvatartottal vállal szimpátiát és ez nem könnyíti meg a felügyelő feladat végrehajtását. A váltás során a szolgálatot átvevő biztonsági felügyelővel közölni kell a bekövetkezett változásokat (egészségügyi, magatartási, elhelyezési, stb.).

Amennyiben **a felügyelőnek az egészségügyi szükségleteinek elvégzése céljából** a felállítási helyét el kell hagynia, úgy távozása előtt EDR rádión jelentse le a távozás tényét a biztonsági tiszt felé, majd a rendelkezésre álló mozgáskorlátozó eszközzel a fogvatartottat rögzítse az ágyhoz vagy más alkalmas tárgyhoz, melyről tájékoztassa a kórteremben tartózkodó betegeket, valamint az intézmény osztályos egészségügyi szakápolóját. Távollétének idejét a lehető legrövidebb időre korlátozza, visszaérkezése után szintén jelentsen a fentebb leírtak alapján.

A fogvatartott biztonságot veszélyeztető magatartása esetén szüntesse meg a veszélyforrást a rendelkezésére álló kényszerítő eszközökkel, és tegyen jelentést a biztonsági tisztnek. Tájékoztassa az eü. személyzetet, hogy rosszulléte vagy betegsége esetén, milyen módon tudják az elöljáróját értesíteni. **Akadályozza meg, hogy a fogvatartott tiltott tárgyat szerezzen, vagy tartson magánál, illetve tiltott kapcsolatot létesítsen**.

Az őrhely megválasztásánál figyelembe kell venni:
- hol helyezkedik el a kórterem, hány kijárata van,
- a kórteremhez viszonyítva hol található a WC, fürdő helyiség,

- hány beteg van elhelyezve a kórteremben, az ágyak között mekkora a távolság,
- emeleten vagy földszinten van-e a kórterem,
- földszinten lévő kórterem esetén van-e az ablakon rács,
- az ablakok közterületre néznek-e, vagy nem,
- emeleten elhelyezkedő kórterem esetén van-e az ablak mellett esőcsatorna vagy villámhárító vezeték.

Mindezek figyelembe vételével úgy válassza ki a felállítási helyét, hogy a fogvatartott őrzése folyamatosan biztosított legyen. A kórteremen belül elhelyezkedő felügyelő tudja a leginkább kontroll alatt tartani a fogvatartottat, ha ez valami oknál fogva nem valósítható meg, akkor a folyosóról kell biztosítani a fogvatartott őrzését. A folyosón történő elhelyezkedés során különös figyelemmel kell lenni a kórterem kijárataira (pl.: közös fürdő a kórtermek között). A **fogvatartott fürdésének alkalmával** is úgy kell a pozíciót megválasztani, hogy a fogvatartott tevékenysége folyamatosan figyelemmel kísérhető legyen, amennyiben a fürdőnek több kijárata van, akkor a felügyelő lásson rá ezekre is.

Külső egészségügyi intézményben **őrzésben lévő elítélt látogatását a parancsnok engedélyezheti**. [227]

A **szolgálat átadása-átvétele során az átvevő köteles megbizonyosodni** a mozgáskorlátozó eszközök működőképességéről, a felhelyezett eszköz vagy eszközök biztonságos alkalmazásáról, a dokumentumok meglétéről, illetve a fogvatartott aktuális állapotáról. A váltás tényét, illetve a fogvatartottra vonatkozó információkat – akkor is, ha nem történt változás – a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek jelenteni kell. Indokolt esetben (pl.: látogatófogadás napján) a váltáskor át kell vizsgálni a fogvatartott személyes használati tárgyait, valamint az ezek tárolására használt bútorokat (pl.: szekrényt), továbbá a fogvatartott fekvőhelyét és ágyneműit.

A fogvatartott őrzését ellátó felügyelőnek **soron kívüli jelentési kötelezettsége van a szolgálatban lévő biztonsági tiszt felé**, ha a fogvatartott állapotában jelentős romlás következik be, az elhelyezésére szolgáló kórterem vonatkozásában változás történik vagy a fogvatartott vizsgálat, műtét, egyéb beavatkozás céljából mozgatásra kerül. Az elhelyezésben bekövetkezett változásokat, illetve a szolgálat alatt végrehajtott vizsgálatokat, szokásostól eltérő eseményeket a szolgálati napló megfelelő rovatában dokumentálni kell.

3.6.2. Az őrzési feladatot ellátó biztonsági felügyelő fegyverzete, felszerelése, ruházata

Felszerelése
- rendszeresített maroklőfegyver
- gumibot, könnygázszóró palack, bilincs, speciális vezetőbilincs,
- őrutasítás, EDR rádió, vagy mobiltelefon, az ezzel történő ellátásról a parancsnok külön rendelkezik,
- a felszerelés elhelyezésére szolgáló kazetta, vagy táska.

Ruházata

[227] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 12/2020. (IV.24.) BVOP utasítása a látogatás végrehajtásának eljárási szabályairól

A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese 9/2019. (10.11.) OPBFH körlevele (30500/4206-9/2019.ált) alapján a polgári egészségügyi intézménybe kihelyezett fogvatartott őrzése során a végrehajtó állomány az évszaknak megfelelő 12M szolgálati egyenruhát a 12M taktikai övvel együtt viselheti. Előfordulhat, hogy a kórház a fogvatartott állapotára, kezelésére való tekintettel **többlet követelményt támaszt az öltözettel kapcsolatban**, pl. minden esetben **steril kórházi ruhát**, szájmaszkot, lábzsákot kell viselnie a biztonsági felügyelőnek.

3.6.3. Az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő tevékenysége rendkívüli esemény bekövetkezése esetén

A rendkívüli esemény bekövetkezésének lehetősége külkórházban sem kisebb - sőt, bizonyos esetekben nagyobb - mint az intézetekben, csak annyiban veszélyesebb, hogy az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő egyfelől az intézeten kívül egy idegen intézményben – ismeretlenebb terület - teljesít szolgálatot, és az is előfordulhat, hogy egyedül van, illetve a tevékenységét nem irányítja közvetlenül az elöljárója. Ezért a külkórházban történő őrzési feladat ellátására a lehető legrátermettebb, szakmailag jól felkészült biztonsági felügyelőt kell kijelölni. Számunkra az egyik legveszélyesebb rendkívüli esemény a fogolyszökés.

Rendkívüli esemény bekövetkezése esetén annak jellegétől függően **meg kell kezdeni az elsődleges intézkedések foganatosítását**, amelyek az alábbiak:

- fogolyszökés esetén a fogvatartott üldözése vagy keresése, a kórházi személyzettől információ szerzése a menekülés irányáról,
- önkárosító cselekmény elkövetése esetén meg kell akadályozni a további szuicid magatartást és értesíteni kell a kórházi személyzetet a sérülések ellátása céljából,
- a fogvatartott személyi állományi tag vagy a kórházi dolgozók elleni támadása esetén az arányosság elvének betartása mellett kényszerítő eszközt kell alkalmazni és a fogvatartott további jogsértő cselekményét meg kell akadályozni.

Ha a fogvatartott az őrzésből meg tudott szökni a biztonsági felügyelő ebben a helyzetben mérlegelje lehetőségeit, **kísérelje meg a fogvatartott elfogását**. Abban az esetben, ha nincs adat arra vonatkozóan, hogy mikor, merre menekült el a fogvatartott és nem lát esélyt az elfogásra, ne kezdjen üldözésbe. **Az első lehetőséget kihasználva tegyen jelentést szolgálati elöljárójának, majd értesítse a területileg illetékes rendőrkapitányságot.** Várja meg a rendőrség helyszínre érkezését, adja át a rendőröknek a fogvatartott fényképét, személyes adatait azért, hogy a rendőrök a forrónyomon üldözést meg tudják kezdeni. Maradjon továbbra is a helyszínen és várja meg az intézettől érkező feljebbvalóját, a továbbiakban az ő utasítása szerint járjon el.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a szabadlevegőn tartózkodás általános szabályait!
- Ismertesse a szabadlevegőn tartózkodás felügyeletét ellátó felügyelő alárendeltségét, feladatait!
- Ismertesse a szabadlevegőn tartózkodást biztosító biztonsági felügyelő alárendeltségét, feladatait!

- Ismertesse a látogatás közbeni biztonsági tevékenység általános szabályait!
- Ismertesse a látogatás felügyeletét ellátó felügyelő alárendeltségét, feladatait!

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Milyen adatokat tartalmaz a látogatási engedély?
- Ismertesse a fogvatartott polgári intézményben történő elhelyezésének alapelveit!
- Ismertesse az egészségügyi intézményben elhelyezett fogvatartott őrzésére és ellenőrzésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a kihelyezés okmányait!
- Sorolja fel külkórházas kihelyezésnél a speciális eligazítás tartalmi elemeit!
- Mi az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő jogállása?
- Sorolja fel az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő feladatait!
- Sorolja fel, milyen szempontokat kell figyelembe venni az őrhely megválasztásánál!
- Ismertesse az őrzést végrehajtó biztonsági felügyelő tevékenységét rendkívüli esemény bekövetkezése esetén!

XIV. FEJEZET

A FOGVATARTOTTAK SZÁLLÍTÁSA KÖZBENI BIZTONSÁGI FELADATOK[228]

1. A szállítás fogalma

A szállítás az biztonsági tevékenység, amely során a fogvatartottak mozgatása meghatározott útvonalon szolgálati gépjárművel vagy mentőautóval (indokolt esetben mentőhelikopterrel) történik.

Alapelvek

A szállítást úgy kell végrehajtani, hogy a **lehető legrövidebb ideig tartson,** amennyiben a szállítás biztonsága érdekében szükséges, más rendvédelmi szerv együttműködését kell igénybe venni. A szállítást végrehajtó állományt a szállítás közben előforduló váratlan helyzetekre fel kell készíteni.

A szállítás során minden járműben legalább annyi mozgáskorlátozó eszközzel kell rendelkezni, amennyi a szállított fogvatartottak létszáma. A **fogvatartottak motozását úgy kell végrehajtani**, hogy ne maradjon náluk olyan tárgy vagy eszköz, amellyel a szállítás biztonságát veszélyeztethetik. A magas biztonsági kockázatú fogvatartottak esetén – a jogszabályi előírások figyelembe vételével – célszerű a mozgáskorlátozó eszközök olyan kombinációját alkalmazni, amellyel a rendkívüli esemény bekövetkezését minimalizálni lehet.

A fogvatartott rendszeresített szállító járművel, mentőautóval vagy légi járművel, elsősorban őrzéssel szállítható. A **mozgásában akár ideiglenes jelleggel korlátozott** fogvatartottak szállítását úgy kell végrehajtani, hogy a biztonságos utazás feltételei adottak legyenek, kapaszkodási lehetőség biztosított legyen, elsődlegesen az erre a célra kialakított betegszállító járművel kell végrehajtani. Amennyiben ilyen felépítményű gépjármű nem áll rendelkezésre

[228] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, XI. fejezet
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 3/2021. (I.7.) BVOP utasítása a fogvatartottak szállításának végrehajtásáról
A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Biztonsági Szolgálata által kiadott (30500/6132-1/2017.ált.) „a tiltott tárgyak bejutásának megakadályozása a fogvatartottak előállítása és szállítása során" témájú MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ
A Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága Biztonsági Szolgálata által kiadott (30500/2217-1/2020.ált.) „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a fogvatartottak szállításának végrehajtásához"

és a biztonságos utazást a bv. intézet nem tudja biztosítani, úgy az Országos Mentőszolgálat segítségét kell kérni. Mozgáskorlátozott fogvatartott csomagjainak mozgatására más fogvatartott nem kötelezhető.

A biztonsági szakfeladatok során a **fogvatartottak tevékenységét folyamatosan figyelemmel kell kísérni**, átvizsgálásukat követően folyamatos felügyelet, illetve őrzés nélkül nem maradhatnak.

A BVOP szállítás szervezésére és irányítására hatáskörrel rendelkező szervezeti egysége a Központi Szállítási és Nyilvántartási Főosztály (a továbbiakban: KSZNYFO).

1.1. A szállítás végrehajtási formái

- **központosított szállítás**

A fogvatartottak központosított szállítását a Biztonsági Szabályzatban foglaltak betartásával kell végrehajtani, elrendeléséről a KSZNYFO vezetője dönt.

A központosított szállítás végrehajtásának központi helyszíne elsődlegesen a Budapesti Fegyház és Börtön (továbbiakban: BFB.), azonban a KSZNYFO más, a feladat végrehajtására alkalmas bv. intézetet is kijelölhet (a továbbiakban: központosított gyűjtőhely, melyről előzetesen a bv. intézet parancsnokával egyeztet. A KSZNYFO a központosított szállítás szervezése, végrehajtása során hozott egyedi intézkedéssel a fogvatartottak elismervény alapján történő átadásának és átvételének helyéül más bv. intézetet is kijelölhet.

A központosított szállítás zavartalan végrehajtása és a különböző intézkedések megtétele érdekében az adott napon a központi gyűjtőhely területén ideiglenes szervezetet kell működtetni. Az **ideiglenes szervezet vezetője** a KSZNYFO Szállítási Osztálya osztályvezetője, aki a központosított szállítást megelőző utolsó munkanapon köteles tájékoztatni a központi gyűjtőhely parancsnoka által kijelölt parancsnok-helyettest a várható létszámokról, valamint a központosított szállítás végrehajtása során felmerülő szakmai és operatív kérdésekről. **Az ideiglenes szervezet vezetőjének helyettese** a központosított szállítás biztonsági jellegű, valamint az ideiglenes elhelyezés során felmerülő feladatok végrehajtása tekintetében a központosított gyűjtőhely parancsnoka által beosztott szállítási biztonsági tiszt, a központosított szállítás igazgatási, szervezési, koordinálási feladataival kapcsolatosan a KSZNYFO kijelölt kiemelt főreferense. A központosított szállítás napján a szállítással összefüggő feladatot, utasítást az ideiglenes szervezet vezetője, és feladatkörükbe eső kérdésekben a helyettesei adhatnak.

A **központi gyűjtőhely parancsnoka** a központosított szállítás napján a bv. intézet területén a központosított szállítással összefüggésben bekövetkező valamennyi rendkívüli esemény esetén köteles intézkedni, mely esetekben a bv. intézetek központosított szállításban részt vevő személyi állományának tagjai a kiadott utasítása szerint kötelesek eljárni. A központosított szállítással érintett napokon ezen pont első mondata érvényes a központosított

szállítás végrehajtásában közreműködő szállítójárműveken bekövetkező rendkívüli események esetén is. A szállítmányvezető a kialakult helyzetről - az esemény felszámolását követően - az útba indító bv. intézet Biztonsági Osztálya osztályvezetőjének köteles jelentést tenni.

A központosított szállítás lebonyolításához a személyi feltételeket biztosítani kell, melyre igénybe vehető a szállításba bevont bv. intézetek szállítmányát biztosító felügyelet (kivéve, ha az érintett bv. intézet járműve több fordulót bonyolít le), ha az nem veszélyezteti az egyes szállítmányokkal kapcsolatos feladatok végrehajtását, valamint a munkaközi szünetek kiadhatóságát. A központosított szállításban részt vevő szállítójárműveken a rádióforgalmazást és az ideiglenes szervezetben szolgálatot teljesítő állomány rádióforgalmazását a „BVOP" mappában rendelkezésre álló „Bv. Országos Szállítás" forgalmi csoportban kell lebonyolítani. A szállítójárművek központi gyűjtőhely területére való beérkezési sorrendjét a KSZNYFO az útvonaltervben határozza meg. A beérkezés tervezett sorrendjét a gépjárműbejárati kapun történő beléptetéskor figyelembe kell venni. A szállítmány szállítmányvezetője a központi gyűjtőhelyre történő várható beérkezés előtt 60 perccel köteles bejelentkezni a „Bv. Országos Szállítás" forgalmi csoportba, és tájékoztatást adni a várható érkezés időpontjáról. A központosított szállítás hatékony lebonyolítása érdekében a több fordulót is lebonyolító bv. intézetek szállítójárművei számára a be- és kiléptetésnél elsőbbséget kell biztosítani.

A meghatározott bv. intézetek biztonsági osztályvezetői a központosított szállítást végrehajtó felügyelői állományából a szállítást megelőző utolsó munkanapon kijelölik a BFB területén **tartalék szolgálatot ellátó személyeket** és az érintetteket a szállítási terven piros színű névaláhúzással jelölik meg. A kijelölt tartalékállomány részére a BFB területére történő megérkezést követően a szállítási biztonsági tiszt köteles eligazítást tartani.

A központosított szállításban részt vevő személyi állomány számára a **munkaközi szünetet** a szállítmányvezető a végrehajtandó feladatokat figyelembe véve a központi gyűjtőhely területén biztosítja, annak megtörténtét a szállítási terv megjegyzés rovatában rögzíti. A munkaközi szünet pontos időpontját a bv. intézetbe történő visszaérkezést követően egyeztetni kell a szolgálatban lévő biztonsági tiszttel a szolgálatvezénylési programba történő pontos rögzítés érdekében.

A szállítójármű központi gyűjtőhely területére történő megérkezése után a mozgáskorlátozás megszüntetését a szállítmányvezető intézkedésére a fogvatartottak szállító járműből való kiszállítása előtt, a járműben végre lehet hajtani. Az ideiglenes szerv vezetője ettől eltérően rendelkezhet, melyről a szállítmányvezetőt a gépjárműkapun a beléptetés során tájékoztatni kell. A központi gyűjtőhely területére történő megérkezést követően a mutatókartonokat a fogvatartottal együtt a szintes szállítási körletfelügyelőnek kell átadni, a fogvatartottakat az adatok egyeztetését és a fényképpel történő azonosítást követően a célintézet elhelyezése szerinti részleg zárkájában, a mutatókartont a részlegen az arra kijelölt tárolóban kell elhelyezni. A célintézetbe történő útba indulás előtt a célintézet szállítmányvezetőjének a fogvatartottal együtt a körlet mutatókartont is át kell adni.

A bv. intézetek szállítójárműveinek útirányát a KSZNYFO legkésőbb a szállítást megelőző utolsó munkanapon közli a bv. intézetekkel. Az **útvonaltervet** a KSZNYFO rendelkezésének

megfelelően kell elkészíteni. Amennyiben a központosított szállítás napján a szállítójármű útirányának módosítása válik szükségessé, az útvonaltervet is módosítani kell. A szállítást megelőző utolsó munkanapon a **szállítmányvezető minden esetben ülésrendet készít**, melyet a szolgálatban lévő biztonsági tiszt hagy jóvá. Ülésrendet a szállítmányvezető azon fogvatartottak tekintetében is köteles készíteni, akik nem a szállítmányt útba indító bv. intézetben kerülnek a szállítójárműre. Az ülésrendet ez esetben a fogvatartottakat utólag elhelyező bv. intézet biztonsági tisztje hagyja jóvá. A szállítójármű visszaindulását megelőzően a szállítmányvezető által elkészített ülésrenden szereplő fogvatartottak célintézetbe történő szállításának jogszerűségét a KSZNYFO kiemelt főreferense (főelőadója) az ülésrend aláírásával igazolja. A szállítási biztonsági tiszt az igazolás megtörténtét, valamint a biztonsági előírások betartásának ellenőrzését követően hagyja jóvá az ülésrendet.

A fogvatartott szállítására **központosított szállítással** akkor kerül sor, ha:

- végleg más bv. intézetbe szállítják,
- megőrzésre szállítják, illetve megőrzésből visszaszállítják,
- átadása szükséges más hatóság részére,
- a KSZNYFO által a szabadságvesztés megkezdése tárgyában kiadott felhívásban megjelölt bv. intézettel ellentétben más bv. intézetben jelentkezik,
- reintegrációs őrizetbe helyezését rendelték el, és a végzésben szereplő ingatlan más bv. intézet illetékességébe tartozik.

Végleg kell szállítani a fogvatartottat:
- a végrehajtási fokozatának megfelelő bv. intézetbe, hivatalból vagy kérelemre engedélyezett átszállítás, illetve a KSZNYFO egyéb rendelkezése alapján,
- rendőrség részére történő végleg átadás,
- fiatalkorú fogvatartott javítóintézet részére történő végleg átadás esetén, továbbá
- minden olyan esetben, ha a várható szabadulása 15 napon belül esedékes.

Más esetben a szállítás megőrzésre történik.

A kikért elítéltet kivételesen, a kiadást kérő hatóság erre irányuló kérelmére a hatóság székhelye szerint illetékes legközelebbi bv. intézetbe kell megőrzésre szállítani. Az elítéltet a megőrző intézet adja át a hatóságnak a nyomozati cselekmények lefolytatása céljából és veszi vissza.

- **célszállítás**

A célszállítás a fogvatartottak bv. intézetek, objektumok közötti átcsoportosítására, az Igazságügyi Megfigyelő és Elmegyógyító Intézetbe, a Büntetés-végrehajtás Egészségügyi Központba (a továbbiakban: BVEK) **valamint egyéb, szakmai szempontból szükségessé váló rendszeres vagy eseti jellegű szállítására szolgál, mely gépjárművel történik.**

A jogerősen vagy nem jogerősen **tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés** büntetést töltő fogvatartottak szállítására kizárólag célszállítással kerülhet sor, esetükben központosított

szállítást kizárólag a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának biztonsági és fogvatartási helyettese engedélyezhet. Az érintett fogvatartottak esetében rögzített többletinformációk felülvizsgálata, indokolt esetben azok módosítása a fogvatartást végrehajtó büntetés-végrehajtási intézetek folyamatos feladata.

A KSZNYFO vezetője központi intézkedésként vagy valamely bv. intézet kezdeményezésre **célszállítás végrehajtását rendelheti** el az alábbi esetekben:
- büntetés-végrehajtási, biztonsági, egészségügyi okból,
- létszám- vagy munkaerő-átcsoportosítás céljából,
- előállítás céljából,
- közeli hozzátartozó temetésén őrzéssel való részvétel címén,
- súlyos beteg közeli hozzátartozó meglátogatása miatt,
- munkáltatási célból,
- az egyes bv. intézetek férőhely-betelepítése, telítettségének kiegyensúlyozása okán,
- az elkülönítési szabályok végrehajtásának érvényesülése érdekében,
- rendkívüli vagy katasztrófahelyzetben, az életet vagy testi épséget veszélyeztető elhelyezési körülmények megszűntetésére.

A célszállítást a KSZNYFO vezetője által kijelölt, ennek hiányában a kezdeményező bv. intézet köteles végrehajtani.

1.2. A szállítás előkészítése

Igazgatási feladatok:
- bűnügyi iratok előkészítése,
- reintegrációs nyilvántartás előkészítése,
- egészségügyi iratok előkészítése.

Egészségügyi Osztály feladata:
- egészségügyi iratok előkészítése,
- gyógyszer biztosítása.

Gazdasági Osztály feladata:
- pénzletétek, elszámolások előkészítése,
- értékletétek előkészítése,
- hideg élelem biztosítása.

Biztonsági és a Bv. Osztály feladatai:
- a bilincselés módjának meghatározása,
- különleges biztonsági feladatok meghatározása,
- a szállításra kerülő fogvatartottak szállító zárkába helyezése, motozása
- a szállítási terv és az ülésrend elkészítése,
- a fogvatartottak eligazítása, bilincselése,
- a szállítmányvezető és szállító biztonsági felügyelők eligazítása, felszerelése,
- a szállítmány biztonsági feltételeinek útba indulás előtti ellenőrzése.

A szállításokkal kapcsolatos jelentések rendje

A nagy létszámú (4 fő feletti) egészségügyi célú szállítások, a súlyos beteg hozzátartozó meglátogatása, valamint a kegyeleti jog gyakorlása céljából történő szállítások esetén a KSZNYFO részére előzetes tájékoztatás megküldésére kell intézkedni. Az IMEI-be, valamint a BVEK-ba történő egészségügyi előállítások esetében, amennyiben a fogvatartott megőrzésre történő befogadása válik szükségessé – tekintettel arra, hogy e tény előre nem prognosztizálható –, utólagos tájékoztatást szükséges küldeni. A BVOP Főügyeleten vezetett kiemelt fogvatartottak nyilvántartásában szereplő személyek, valamint a jogerősen vagy nem jogerősen életfogytig vagy tényleges életfogytig tartó szabadságvesztés büntetést töltő fogvatartottak esetében valamennyi intézetelhagyással járó mozgatást – így az előállításokat is – előzetesen jelenteni kell a KSZNYFO és a BVOP Főügyelet részére is.

1.3. A szállítás járművei

- A bv. szervezetnél rendszeresített közúti szállító gépjárművek (pl.: MERCEDES, IVECO. PEUGEOT, OPEL, FORD, WV, RENAULT, stb.),
- Mentőautó,
- Légi jármű,
- Munkáltatási területre történő szállításra (tehergépkocsi és autóbusz),
- Páncélozott gépjármű (speciális fogvatartotti szállító jármű).

Speciális fogvatartotti szállítójármű igénybevételére vonatkozó szabályok

A páncélozott fogvatartotti szállító gépjármű bv. intézetek, továbbá a több objektummal rendelkező bv. intézetek objektumai közötti szállítás, valamint előállítás céljából vehető igénybe. A gépjármű a büntetés-végrehajtás rendjére nézve **kiemelt kockázatot jelentő, valamint szállítás alkalmával feltételezhetően veszélyeztetett fogvatartottak szállítására, előállítására alkalmazható.**

A gépjármű a KSZNYFO vezetőjének **előzetes engedélyével** vehető igénybe fogvatartotti szállítási feladatok végrehajtására. A gépjárművek a Fővárosi Bv. Intézet és a Szegedi Fegyház és Börtön gépjárműpark-állományába tartoznak. Igénybevétel esetén a gépjármű vezetője az üzemeltető bv. intézet állományába, míg a szállítmányvezető és a szállító őrség tagjai az igénybe vevő bv. intézet állományába tartozó személyi állományi tagok lehetnek.

2. A szállítás nyomtatványai és kitöltésének szabályai

2.1. A szállítási terv és ülésrend

A szállítást megelőzően szállítási tervet és annak mellékletét képező ülésrendet kell készíteni. **A szállítási tervet a kijelölt biztonsági tiszt készíti el és a biztonsági osztályvezető hagyja jóvá.**

A **központosított szállítás során** a központi elosztóhelyről történő szállítás ültetési rendjéről a szállítmányvezető dönt, az ülésrendet annak megfelelően készíti el, majd azt a szállítási biztonsági tiszt hagyja jóvá.

A szállítási terv és a mellékletként kezelendő ülésrend a szállító biztonsági felügyelők őrzési feladatainak meghatározására, a fogvatartottak szállítása közben a biztonság fenntartására, a bűntársak szállítás alatti közvetlen érintkezésének megakadályozására szolgáló adatokat rögzíti.

A **szállítási tervben** meg kell határozni:
- a rendeltetési helyeket,
- a szállító biztonsági felügyelők fegyverzetét, felszerelését, a bilincselés módját, rendkívüli esemény, szállítás alatti megbetegedés, közúti baleset, illetve műszaki hiba esetén a szállítást végzők feladatait,
- rendkívüli esemény bekövetkezése esetén a jelentés módját, a híradó forgalmazás rendjét.

A jelentés rovatban a szállítás alatt történt, a tervben eredetileg meghatározottaktól eltérő eseményeket, intézkedéseket kell bejegyezni.

A **szállítmányvezetői feladatokkal megbízott** testületi tag ezek után magához veszi, ellenőrzi a szállítási okmányok, szállítási terv kitöltöttségét. A szállítási lista segítségével **elkészíti az ülésrendet** figyelemmel
- a megfelelő elkülönítések biztosítására,
- az egyéni mozgáskorlátozásra, illetve
- a fogvatartottak biztonsági kockázati besorolására, többletinformációira, egyéb információira.

Az ülésrend készítésekor a **szállítótér folyosójával szembeni ülésre fogvatartottat ültetni tilos, kivéve, ha az ülés biztonsági övvel felszerelt**. Az elkészítés során súlyozottan figyelembe kell venni a kiemelt figyelmet érdemlő fogvatartottakról szóló információkat. Az ülésrendet a szállítási tervvel együtt kell kezelni.

Nem kell szállítási tervet készíteni, ha:
- a szállítást a bv. intézet helye (település) szerinti közigazgatási területen belül hajtják végre és a szállítandó fogvatartottak létszáma nem haladja meg a 6 főt,,
- a szállításra halasztást nem tűrő esetben kerül sor,
- a szállítás egy bv. intézet különböző objektumai között történik,
- a szállítás munkáltatás céljából történik és a munkavégzés a bv. intézet, intézmény vagy a bv. intézet mellett működő gazdasági társaság területén valósul meg.

Kiemelt fogvatartott szállítása esetén az előzőekben foglaltaktól eltérően szállítási terv készítése minden esetben kötelező.

Ülésrendet a halasztást nem tűrő esetet kivéve minden – 6 főt meghaladó – szállítás esetében készíteni kell.

2.2. A fogvatartottak azonosítását és figyelemmel kísérését szolgáló dokumentumok

A fogvatartottak azonosítása és figyelemmel kísérése céljából az **alábbi dokumentumok rendelkezésre állása szükséges**:

- fényképpel ellátott mutatókarton,
- feljegyzés kiemelt figyelmet érdemlő fogvatartott szállításának végrehajtásához (szuicid jellegű bejegyzés kivételt képez),
- a megőrzésre, valamilyen jogcímen történő előállítás céljából átszállításra kerülő fogvatartottakról a Biztonsági Szabályzatban rögzítettek szerint készült előállítási utasítás,
- egyéni kezelési utasítás.

kiemelt figyelmet igénylő fogvatartott: a bűncselekmény jellege, elkövetési módja, a fogvatartott előélete, a bv. szervben tanúsított magatartása, veszélyeztetettsége miatt ebbe a kategóriába sorolt, valamint az országos írott vagy elektronikus sajtóban nevesített - a BVOP Biztonsági Szolgálat által meghatározott központi listán feltüntetett – fogvatartott.[229]

A kiemelt figyelmet igénylő fogvatartott ideiglenes vagy végleg történő szállításának előkészítése során a küldő intézetnek **egyeztetést kell kezdeményeznie** a fogadó intézettel, mely során kiemelt figyelmet kell fordítani az alábbiakra:
- biztonságos fogvatartáshoz szükséges feltételek,
- az egyéni kezelési utasítás tartalma,
- a fogvatartott aktuális kérelmei, büntetés-végrehajtási ügyei,
- a fogvatartott hangulatát, együttműködési készségét befolyásoló aktuális körülmények,
- a rezsimcsoporttól eltérő engedélyek, magánál tartható tárgyak,
- elhelyezéssel, foglalkoztatással kapcsolatos egyéb aktuális információk.

Az egyeztetést alacsony és közepes biztonsági kockázatba sorolt fogvatartott esetében legkésőbb a szállítást megelőző munkanapon, magas biztonsági kockázatba tartozó vagy a biztonsági kockázattól függetlenül a szigorúbb rezsimszabályok hatálya alá tartozó fogvatartott esetén a szállítást megelőzően legalább három munkanappal rövid úton, továbbá a kapcsolódó dokumentumok megküldésével, az érintett információkat kezelő szakterületi vezetők között kell végrehajtani.

A fogvatartottról szóló írásos feljegyzést legkésőbb a szállítást megelőző utolsó munkanapon, elektronikus formában meg kell küldeni a KSZNYFO, a központi gyűjtőhely, valamint a fogvatartott számára kijelölt célintézet részére.

A feljegyzést két példányban csatolni kell az érintett fogvatartott mutatókartonjához. **A szállítmányvezető annak átvételekor az első példányon aláírásával igazolja a feljegyzés átvételét és tartalmának megismerését, tudomásulvételét**. A központi gyűjtőhely területére történő megérkezés után a szállítmányvezető a feljegyzés másodpéldányát a szállítási biztonsági tisztnek átadja, aki az első példányon aláírásával igazolja az átvétel tényét, és annak tartalmát mérlegelve intézkedik a fogvatartott szállításos körleten való elhelyezésére, a zárka kijelölésére.

A Biztonsági Szabályzat mellékletét képező előállítási utasításon az útba indító bv. intézet illetékes szakterületének kijelölt munkatársa rögzíteni köteles a fogvatartott viselkedésére, illetve várható magatartására vonatkozó információkat, a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazására vonatkozó esetleges javaslatokat.

[229] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 4/2018. (XII.7.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet ügyeleti tevékenységéről és az események jelentési rendjéről

A nyilvántartási szakterület gondoskodik a fogvatartottak bv. iratanyagainak előkészítéséről, mely tartalmazza a nyilvántartási, reintegrációs, egészségügyi dokumentációkat, valamint az előállítási utasításokat (nyilvántartási, reintegrációs dokumentumok kizárólag végszállításkor kerülnek bele az iratcsomagba). **A lezárt borítékokra átadás-átvételi elismervényt kell tűzni, melyet valamennyi érintett személyi állományú tag aláír.**

2.3. Átadás - átvételi elismervény

A szállításra kerülő fogvatartottakról célintézetenként 2 példányban **átadás-átvételi elismervényt kell készíteni**. Az átadás-átvételi elismervényen szereplő fogvatartottak iratait egybe kell csomagolni. Az átadás-átvételi elismervényt annak érdekében, hogy a szállítmányvezető az adatokat egyeztetni tudja, olyan módon kell rögzíteni az iratcsomagon, hogy annak mindkét oldala hozzáférhető legyen.

Az átadás-átvételi elismervény tartalmazza:
- az iratcsomagban lévő iratok jegyzékét,
- az érték- és tárgyletét jegyzékét,
- a fogvatartott nevét, jogállását, végrehajtási fokozatát,
- a fogvatartás alapjául szolgáló bűncselekmény és törvényi rendelkezés megnevezését, az esetleges többletinformációt,
- a biztonsági kockázat értékelésére, mozgáskorlátozásra vonatkozó rendelkezést, továbbá minden, a biztonság szempontjából jelentős információt,
- az elkülönítésre vonatkozó ügyészi vagy bírói rendelkezést,
- külön intézkedés szerint a szállítás során szükséges egészségügyi adatokat,
- az átadó-átvevő nevét, rendfokozatát, jelvényszámát, szolgálati helyét.

A nyilvántartási szakterület az átadás-átvételi elismervényeket is tartalmazó iratcsomagokat a szállítást megelőző munkanap hivatali idejének befejezése előtt átadja a biztonsági szakterület felé. Az **egyéni kezelési utasítással rendelkező** fogvatartottak esetében az **egyéni kezelési utasítást** a szállítást megelőző munkanapon 10,00 óráig elektronikus levelezés - akadályoztatás esetén fax - útján a **célintézetnek meg kell küldeni**.

A szállítmányvezető a bűnügyi nyilvántartó csoport által kinyomtatott átadás-átvételi jegyzékre – személyenként – jegyezze fel a **telefonkészülékek meglétét vagy hiányát**, sérülés esetén a hiányosságokat, majd azokat a célintézetben adja át az érintett szakterület illetékesének. A mobiltelefonokat – ellenőrzésüket követően – a fogvatartottak a **szállítógépjármű rakterében elhelyezendő csomagokban helyezzék el**. A szállításra kerülő fogvatartottak fogvatartotti nyilvántartásban történő „szállítás alatt" státuszba helyezését a bny. terület hajtja végre. Ezzel a fogvatartottak mobiltelefonjai letiltott állapotba kerülnek a célintézetben történő befogadásig.

3. A szállítás szervezése

A szállítás végrehajtásának megszervezése a biztonsági osztályvezető feladata. A szállítás végrehajtásának irányítására a szállító biztonsági felügyelők közül **szállítmányvezetőt kell kijelölni**. A szállítmányvezető áttekinti a büntetés-végrehajtási iratokat, a letéti csomagokat.

Ezt követően javaslatot tesz a szállító jármű típusára, a szállító biztonsági felügyelők létszámára, összetételére, fegyverzetére, felszerelésére, valamint az egyéni mozgáskorlátozó eszközök mennyiségére és alkalmazására. A javaslatban foglaltakról a biztonsági osztályvezető dönt.

Ha a szállítás útvonalába eső bv. szervben a szállított **fogvatartottak létszámát növelik**, és emiatt az eredetileg útba indított biztonsági felügyelők létszáma a biztonságos szállításhoz nem elegendő, az útba eső bv. intézet vezetője köteles a végrehajtáshoz szükséges létszámú szállító biztonsági felügyelőt biztosítani. Az útba eső bv. intézet személyi állományából **további 1 fő szállító biztonsági felügyelőt** kell biztosítani, ha ott legalább 10 fő fogvatartott utólagos elhelyezésére kerül sor a szállítójárműben, feltéve, hogy a szállítandó fogvatartottak száma ezzel a 30 főt eléri. E rendelkezést akkor is érvényesíteni kell, ha a KSZNYFO előrejelzése szerint a központi gyűjtőhely területéről elszállítandó fogvatartottak száma a 30 főt eléri. Az érintett bv. intézetek biztonsági osztályvezetői a szállítás előtt kötelesek egymással egyeztetni. Ezt a szállítási tervben dokumentálni kell.

A fogvatartotti szállítójárművekben - a szállítmány létszámának és a szállítás távolságának figyelembe vételével - **annyi ivóvizet, valamint eldobható műanyag ivópoharat** kell biztosítani a fogvatartottak és a személyi állomány tagjai számára, amennyi a szállítás időtartamára elégséges. A szállítmányvezető a szállítás útba indítása előtt gondoskodik az **életmentő gyógyszer** egészségügyi szakterülettől történő átvételéről és az orvos rendelkezésének megfelelő felhasználásról. A hűtést igénylő gyógyszerek hűtve szállításáról minden szállítógépjárműben gondoskodni kell.

A szállítás végrehajtása előtt – amennyiben az a bv. intézet vagy a fogvatartás biztonságát közvetlenül nem veszélyezteti – a **fogvatartottat értesíteni kell** a szállítás idejéről, okáról, a célintézet helyéről, a távol töltött idő várható időtartamáról, a visszaszállítás tervezett idejéről, továbbá fel kell hívni a figyelmét arra is, hogy a **célintézetben köteles az ottani házirend előírásait betartani.**

A **szállítmányvezető feladatai** a szállítást megelőzően:
- eligazítja a szállító biztonsági felügyelőket,
- egyezteti a szállítási névsor és mutatókarton alapján a fogvatartottak létszámát és adataikat,
- átveszi a fogvatartott iratait, az átadás-átvételi elismervények alapján meggyőződik az érték- és tárgyletét meglétéről és sértetlenségéről, majd gondoskodik azok biztonságos elhelyezéséről,
- ellenőrzi a szállítás előkészítésére kiadott intézkedések végrehajtását,
- előkészíti jóváhagyásra a szállítási tervet és az ülésrendet,
- ellenőrizteti a gépjármű közúti közlekedésre való alkalmasságát,
- ellenőrzi a hírösszeköttetést biztosító eszközök működését,
- kioktatja a fogvatartottakat a szállítás, előállítás során tanúsítandó magatartási szabályokról,
- intézkedik:

- a fogvatartottak tájékoztatására,
- a fogvatartottak személyes használati tárgyainak átvizsgálására, a motozás végrehajtására,
- az orvos által felírt gyógyszerek átvételére,
- a mozgáskorlátozására vonatkozó rendelkezések végrehajtására,
- a hidegélelem átvételére és az ivóvíz biztosítására.

A szállítást útba indító bv. intézet **biztonsági tisztjének feladatai**:
- szükség szerint módosítja a szállítási tervet és az ülésrendet,
- eligazítja a szállítást végrehajtókat,
- ellenőrzi a gépjármű biztonsági állapotát, különös tekintettel a rácsok, nyílászárók állapotára,
- ellenőrzi a hírösszeköttetést,
- ellenőrzi a szállítás szabályos elindulását,
- jelentést tesz a BVOP főügyeletese felé, amennyiben olyan fogvatartottat indított útba, akinek szállítása jelentési kötelezettség alá tartozik (pl. nagy sajtónyilvánosságot kapott bűncselekmény elkövetője, HSR vagy biztonsági részlegen elhelyezett, stb.).

Az útba indító bv. intézet **körlet-főfelügyelőjének feladatai**:
- intézkedik:
  - a szállításra kerülő fogvatartottak felkészítésére,
  - a szállítási körlet (zárka) átvizsgálására.
- átadja:
  - a fogvatartottakat,
  - a mutatókartonokat,
  - a szállítással kapcsolatos releváns információkat,
  - a hidegélelmet.

A szállítást fogadó bv. intézet **biztonsági tisztjének feladatai**:
- ellenőrzi a szállítmány fogadását,
- ellenőrzi a fogvatartottak átvételét,
- a szállítmányvezető jelentése alapján, amennyiben szükséges, intézkedik a fogvatartottak elkülönítésére,
- ellenőrzi a fogvatartottak személyes tárgyainak átvizsgálását, a motozás végrehajtását,
- ellenőrzi a fogvatartottak zárkára helyezését,
- a bv. intézet vezetőjének rendelkezése szerint átveszi az érték- és okmányletétet a szállítmányvezetőtől,
- eligazítja a többletinformációval érkezett fogvatartottakról a szolgálatban lévő állományt,
- jelentést tesz a BVOP főügyeletese felé, amennyiben olyan fogvatartott érkezett, akinek befogadása jelentési kötelezettség alá tartozik,
- intézkedik az orvosi vizsgálatra történő előállításra, amennyiben a fogvatartotton külsérelmi nyomot tapasztalnak, vagy járványügyi gyanú merül fel.

A szállítást fogadó bv. intézet **körlet-főfelügyelőjének feladatai**:
- egyezteti a fogvatartottak adatait és átveszi a fogvatartottakat a szállítmányvezetőtől,

- intézkedik a fogvatartottak személyes tárgyainak átvizsgálására, motozására,
- kijelöli a megfelelő zárkákat a fogvatartottaknak (az elkülönítési szabályok és a dohányzási szokások figyelembevételével) és intézkedik az elhelyezésükre,
- intézkedik a fogvatartottak egészségügyi vizsgálatára,
- a bv. intézet vezetőjének rendelkezése szerint átveszi a szállítmányvezetőtől a tárgyletétet,
- ellenőrzi a fogvatartottak felszerelését,
- letétezi a fogvatartottak bv. szervben nem tartható tárgyait.

4. Szállítás végrehajtása

A szállítást végrehajtó személyi állomány:

- a szállítmányvezető,
- a szállító biztonsági felügyelő, továbbá
- a gépjárművezető.

- *A személyi állomány feladat előtti felkészítése, eligazítása*

A szállítás végrehajtására kijelölt személyi állomány részére a feladat megkezdése előtt **minden esetben dokumentált módon, speciális, személyre szóló eligazítást kell tartani**. Személyhez kell kötni, hogy **ki miért felel, kinek mi a feladata** a végrehajtás során (pl.: illetéktelen személyek távol tartása a fogvatartottól, a fogvatartotti szállítójármű átvizsgálása, motozások, csomagok átvizsgálásának, mozgáskorlátozó eszközök felhelyezésének végrehajtása, stb.)

A speciális eligazítás alkalmával, az általános feladatokon és a helyszíni sajátosságokon túl kiemelten kell értékelni minden, a **végrehajtás biztonságát befolyásoló**, relevanciával bíró információt, így különösen:

- a fogvatartás alatt, vagy azt megelőzően más rendvédelmi szerv őrizetéből szökéssel,
- engedély nélküli eltávozással,
- az előzőek előkészületével,
- tiltott tárgy megszerzésével, tartásával

kapcsolatosan rendelkezésre álló információkat, fogvatartotti többletinformációkat.

A speciális eligazítás megkezdése előtt gondoskodni kell arról, hogy a feladatot végrehajtó személyi állomány tagjai a feladat végrehajtás előtt megismerjék a vonatkozó őr-, illetve szolgálati utasításokat, melyekben foglaltak tudomásul vételét a **megismerési íven aláírással dokumentálni kell**. A speciális eligazítás megtartására a biztonsági tiszt a felkészülést kellő időben kezdje meg, ehhez vegye figyelembe a feladat végrehajtásának kezdő időpontját, a feladat járulékos időigényét (pl.: a fogvatartottak átvétele, motozása, kísérése, a szállítás ideje, stb.), a végrehajtók létszámát, az esetleges köztes váltások időtartamát. Minden esetben meg kell határozni a végrehajtó állomány öltözetét, illetve, hogy az adott biztonsági tevékenységet azonos csoportban végrehajtók öltözete egységes legyen.

Az egyéni fegyverzet, valamint felszerelés meghatározásánál figyelembe kell venni a feladat biztonsági kockázatát, a személyre szabott feladatokat. Eligazításon meg kell határozni a szakanyagok rendeltetésszerű működésének ellenőrzését.
Az **eligazításon fel kell hívni a figyelmet** a biztonsági intézkedések kötelező eseteire, azok szakszerű végrehajtására, tájékoztatást kell adni a tiltott tárgyak korábbi és új rejtési helyeiről, a lehetőségekről, a módokról és az előtalálási tapasztalatokról.

A biztonsági feladatok végrehajtásának egyik alapkövetelménye a **végrehajtó állomány és a bv. intézet közötti összeköttetés** folyamatos fenntartása, biztosítása. A bv. intézetnek biztosítania kell a megfelelő összeköttetést EDR rádió formájában a végrehajtó számára, amelynek segítségével jelentési kötelezettségének eleget tud tenni, segítséget tud kérni, valamint a szükséges egyeztetéseket végre tudja hajtani. A **technikai eszközök próbáját** minden esetben meg kell határozni és végre kell hajtani (pl.: forgalmazási csatorna beállítása, ellenőrzése).

A megfelelő színvonalú **elméleti és gyakorlati tudásszint ellenőrzését** a biztonsági tiszt hajtja végre, nem megfelelő felkészültség esetén intézkedni kell a személyi állományú tag leváltására.

Az eligazítások végrehajtását, tett intézkedést az arra kijelölt okmányban dokumentálni kell.

- *A fogvatartott átvétele a részlegen*

A **fogvatartottak azonosítását** a zárkából történő kivétel után végre kell hajtani, melyet a fényképes nyilvántartás alapján kell végrehajtani, és az egyeztetés terjedjen ki a fogvatartás, valamint a fogvatartott legfontosabb személyes adataira is.
A fogvatartott részlegen történő átadását megelőzően a **körletfelügyelő a feladatot végző felügyelő részére adjon tájékoztatást** a központosított szállításban részt vevő fogvatartottak aktuális magatartásáról, hangulatáról, viselkedéséről, egyéb lényeges információkról. A körlet-főfelügyelőtől a **mutatókartonokat át kell venni**, a jóváhagyott szállítási lista alapján az összes meglétét, valamint azokon a célintézet megjelölésének meglétét ellenőrizni szükséges. A célintézetek mutatókartonra történő felvezetése az éjszakás körlet-főfelügyelő feladata. A **szállítás során kiemelt figyelmet érdemlő fogvatartottakról** készült feljegyzéseket a mutatókartonhoz kell csatolni.

- *A fogvatartottak motozása*

A feladat megkezdése előtt **valamennyi érintett fogvatartott teljes vetkőzéssel történő ruházat átvizsgálását végre kell hajtani.** Ennek során kiemelt figyelmet kell fordítani a testfelületen (pl.: hónalj, hajlatok, hosszú haj, nemi szervek környéke, stb.), illetve a ruházatban esetlegesen előre kialakított rejtési helyekre. Figyelemmel kell lenni továbbá arra, hogy az elítélt csak a számára meghatározott rendszeresített ruházatot és lábbelit viselje, csak abban hagyhassa el az intézetet, letartóztatott fogvatartott szállítása az évszaknak megfelelő, zárt polgári ruhában történhet.[230] Ezt minden esetben meg kell, hogy előzze a személyes használati tárgyak átvizsgálása, amelyhez kézi fémkeresőt is alkalmazni kell.

A tárgyak átvizsgálását követően a fogvatartottakat **folyamatos kontroll** alatt kell tartani, hogy a ruházatukba esetlegesen elrejtett tiltott tárgyakat, a már átvizsgált személyes

[230] A BVOP Fogvatartási Ügyek Szolgálatának szolgálatvezetője által jóváhagyott szakmai protokoll, amely a fogvatartottak egységes ruházatviselésének kialakításához nyújt segítséget

felszerelésében ne tudja elrejteni. Az összepakolást követően fel kell hívni a fogvatartottak figyelmét a táskáik zárására oly módon, hogy abba kibontás és észrevétel nélkül ne tudjanak elhelyezni semmit, amely lehetőség szerint lakattal történő lezárást kell, hogy jelentsen. Azon fogvatartottak esetében, akik nem rendelkeznek lakattal, vagy nem zsákban tárolják a személyes dolgaikat más lehetőség is megengedett a meghatározott szempontok figyelembe vétele mellett. Miután ez megtörtént végre kell hajtani a teljes vetkőzéssel történő ruházat átvizsgálást. A tüzetes motozás, ruházat-, személyes használati tárgyak átvizsgálást követően a fogvatartottak átvételét a körlet-főfelügyelő szolgálati naplójában aláírással igazolni kell.

Szállítás, előállítás előtt és után, **amennyiben a lehetőségek arra adottak**, a fogvatartottak személyes tárgyait – megfelelő képzettség esetén a fogvatartottakat is – **kábítószer-kereső kutyával is át kell vizsgálni.**

- *A fogvatartottak eligazítása*

A szállítandó fogvatartottakat a mutatókartonok alapján a szállítmányvezető egyeztesse, majd tartsa meg részükre – a szállítás során maguknál tartható tárgyakra és gyógyszerekre kiterjedő – **részletes eligazítást**.

A szállítás előtti eligazítás során a **fogvatartottak figyelmét nyomatékosan fel kell hívni** a követendő magatartás maradéktalan betartására, a tiltott tárgyak átvételének, megszerzésének, birtoklásának, valamint a tiltott kapcsolattartás formáinak tilalmára, illetve ezek be nem tartása esetén a lehetséges következményekre, a szállítás során maguknál tartható tárgyak és gyógyszerek körére (csak papír zsebkendő, gyógyszertartási engedéllyel kiadott, életmentő gyógyszereik, asthma sprayt, allergia pipát, valamint zárható műanyag flakonban fél liter ivóvizet) az ülésrend betartására, rendkívüli esemény során alkalmazható eszközökre.

- *Mozgáskorlátozó eszközök felhelyezése*

A szállítandó fogvatartottakat a mutatókartonok alapján a szállítmányvezető egyeztesse, majd ezt követően az elkülönítési szabályok figyelembe vételével elkészített ülésrendnek megfelelően sorakoztassa őket. A speciális eligazítás során elhangzottak szerinti személy(ek) helyezze(zék) fel az egyénileg meghatározott mozgáskorlátozó eszközöket, **azok rögzítéséről minden esetben gondoskodni kell**. Amennyiben lehetőség van rá, az eszközök felhelyezését megelőzően a fogvatartottakat kapukeretes fémkereső eszközzel ismételten át kell vizsgálni.

- *A fogvatartottak mozgatása, kísérése*

A **belső mozgatásokat, kíséréseket** úgy szervezzék, hogy az elkülönítések maradéktalanul érvényesüljenek, szükség szerint külön csoportokban. A fogvatartottakat a szállító biztonsági felügyelők **zárt rendben, szoros felügyelet mellett mozgassák**, tevékenységüket folyamatosan kísérjék figyelemmel, nem próbálnak-e a csomagjukból tárgyakat kivenni és azt a ruházatukban elhelyezni.

A kísérés és szállítás gyakorlati végrehajtása során a szabályos tevékenység érdekében **meg kell akadályozni**, hogy olyan helyzetbe kerüljenek a fogvatartottak, amikor számukra a tiltott tárgyak átadására, átvételre kerülhetnek. Ezért kiemelten fontos gyalogmenet során a kísérést végrehajtó **felügyelők elhelyezkedése**, a szállítójárműbe való beszállás, illetve az onnan való

kiszállás során más, illetéktelen személlyel való **kapcsolattartás megakadályozása**, az ülésrend betartásának következetes megkövetelése, **a szállítójármű alapos átvizsgálása**.

- *A szállítógépjárművel kapcsolatos biztonsági feladatok*

Fogvatartotti szállítás és előállítás céljából kizárólag olyan szállítójármű vehető igénybe, amely a bv. **biztonsági és a műszaki, üzembiztonsági követelményeknek maradéktalanul megfelel**. A gépjárművek biztonsági és műszaki szempontú közvetlen indulás előtti ellenőrzését a bv. szerv vezetője rendelkezése alapján dokumentált módon kell végrehajtani.[231]

A központosított szállítást megelőző munkanapon a gépjárművek műszaki állapotáért felelős szakterületi vezető (gazdasági vezető) köteles a szállításba induló gépjárművek **bizottsági szemléjét** végrehajtani, és erről **jegyzőkönyvet készíteni** melyet továbbít az intézet parancsnoka, valamint a biztonsági osztályvezető részére. A szemle végrehajtása abban az esetben is kötelező, ha az intézet új típusú szállítójárművel rendelkezik.

A **gépjárművezető a szállítás megkezdése előtt minden esetben**, a szállítást útba indító **biztonsági tiszt központosított szállítás és célszállítás esetében a fogvatartottak felszállítása előtt mindig**, az előállítások vonatkozásában a feladat megkezdése előtt, szúrópróbaszerűen **vizsgálja át a gépjármű szállítótereit**, csomagtereit biztonsági szempontból (nyílászárók, rácsozat, zárak, berendezési tárgyak állapota), illetve a gépjármű szökési, önkárosítási szempontból gyenge pontjait, a tiltott tárgyak, az esetlegesen kialakított rejtési helyek felderítése tekintetében. Ezen felül ellenőrizze az **összeköttetést biztosító eszközök működőképességét, a tartalékkulcsok meglétét**, a megfelelő mennyiségű ivóvíz és műanyag pohár rendelkezésre állását.

A csomagok csomagtérben történő elhelyezése során annak elkerülése érdekében, hogy a fogvatartott személyes, vagy tiltott tárgyai más fogvatartott birtokába kerüljenek a **csomagelhelyezést folyamatos kontroll alatt kell tartani, mind a berakodás, mind pedig a kirakodás alkalmával**.

Szállítás végrehajtása során a fogvatartottakat a gépjárműbe történő beszállításuk előtt meg kell motozni, kézi fémkeresővel ellenőrizni, így akadályozható meg, hogy a fogvatartottak az utastérbe nem engedélyezett, tiltott tárgyat vigyenek fel magukkal. A szállítójárműbe történő beszállást megelőzően a szállítmányvezető köteles a fogvatartottakat a nála lévő körlet mutatókarton adataival és az azon lévő fényképpel egyeztetni. A mutatókartont a szállítás végrehajtása során a szállítmányvezetőnek külön kell tárolnia és kezelnie. **A szállítás során a szállítmányvezető kizárólag a gépjárművezető mellett foglalhat helyet.** A szállítást a gépjárművezetőn és a szállítmányvezetőn kívül a közepes és nagy befogadóképességű fogvatartotti szállítójárművek esetében legalább két fő biztonsági felügyelővel, kis befogadóképességű szállítójármű esetén - amennyiben szállít fogvatartottat - legalább egy fő biztonsági felügyelővel kell biztosítani.

[231] 30500/7403-1/2018. ált. számon kiadott feladat meghatározás a 2018. július 9-én a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bv. Intézet üzemeltetésében lévő szállítójárműből történt fogolyszökés rendkívüli esemény bekövetkezésével kapcsolatban

A felügyelők követeljék meg, hogy a szállítás egésze során **a fogvatartottak az ülésrendben meghatározott helyen tartózkodjanak**, akadályozzák meg, hogy bármilyen indokkal, **engedély nélkül helyet változtassanak**.

A szállító biztonsági felügyelő(k)nek a szállítás során a szállító **gépjármű–utasterében részükre kialakított helyen** kell tartózkodnia(uk) úgy, hogy a fogvatartottak tevékenységét folyamatosan figyelemmel tudja(ák) kísérni, a rendkívüli esemény előkészületének, végrehajtásának megakadályozása céljából. A figyelési tevékenység hatékonyságának növelése érdekében a feladatot osszák meg egymás között, a kontroll folyamatos legyen. **A fogvatartottakat a gépjárműben egyedül hagyni nem lehet, még az intézet területén sem.**

A szállítótér ajtóit a szállítás végrehajtása során **zárva kell tartani**, annak kulcsát a gépjármű vezetője kezeli. A szállítótér ajtaját kinyitni és oda bemenni csak rendkívüli esemény megelőzése, megszakítása, következményeinek felszámolása céljából lehet. A **tartalék kulcsot** a gépjármű szállító biztonsági felügyelők részére kialakított utastérben lepecsételt kulcsdobozban kell elhelyezni. A pecsét épségét induláskor és érkezéskor a szolgálatban lévő biztonsági tiszt ellenőrzi. A kulcsdoboz felnyitásának időpontját és okát a szállítási tervben rögzíteni kell.

A szállító gépjárműre történő elhelyezés után az **autó kiléptetés**éig is folyamatos kontroll alatt kell tartani a szállításban résztvevő fogvatartottakat. A kiléptetés során végrehajtott **átvizsgálásnak ki kell terjednie** a szállítással távozó fogvatartottak létszámának, a fogvatartotti csomagok elhelyezésére szolgáló rekeszeknek – az üreseket is beleértve – az ellenőrzésére is.

A fogvatartottakat szállító gépjárművel megállni vagy a meghatározottól eltérő útvonalon haladni nem lehet, kivéve:
- **a közúti ellenőrzést,**
- **az elháríthatatlan közlekedési akadály vagy egyéb akadályozó körülményt,**
- **rendkívüli esemény bekövetkezését.**

- *Műszaki- és egészségügyi pihenő, üzemanyag feltöltés*

Az útba eső bv. szervben szükség esetén **műszaki és egészségügyi pihenőt** lehet tartani. A műszaki és egészségügyi pihenő szükségességét a szállítás körülményeinek értékelése alapján minden esetben vizsgálni kell. A szállítás során a közbeeső vagy a kijelölt bv. intézetben tartott **pihenő alatt**, a szállítmányvezető engedélye alapján a fogvatartott a hideg élelmét elfogyaszthatja és az arra kijelölt helyen dohányozhat. A szállítmánynak az útba indító vagy a műszaki és egészségügyi pihenőre kijelölt bv. intézetből való elindulása előtt közvetlenül a fogvatartottak egészségügyi szükségletük elvégzésére lehetőséget kell biztosítani. A szállítmányvezető engedélye alapján a fogvatartott igény esetén használhatja a kijelölt illemhelyet a közbenső vagy a kijelölt bv. intézetben tervezetten végrehajtott pihenő alatt, melyet a bv. intézet számára meghatározott útvonaltervben szerepeltetni kell. A szállító járművek **üzemanyaggal való feltöltését** – ha azt a bv. intézet és a célintézet közötti távolság nem indokolja – a fogvatartottak bv. intézetbe történő szállítása után kell végrehajtani. Amennyiben a nagy távolság miatt az üzemanyag felvétel elkerülhetetlen a feladat végrehajtása közben, azt a közbeiktatott **műszaki pihenő keretében, a fogvatartottak bv. intézetben történő előzetes kiszállítása után** kell elvégezni. Erre vonatkozóan a szállítási tervben rendelkezni kell.

- *A fogvatartotti mobiltelefonokkal kapcsolatos szabályok*[232]

Szállítás közben a fogvatartott a számára kiadott mobiltelefont nem tarthatja magánál. A szállító gépjárműbe történő **felszállás előtt a szállítmányvezető ellenőrzi**, hogy az utastérbe ne tudjanak telefont felvinni a fogvatartottak, hanem azokat a személyes dolgaik között, a raktérben legyenek elhelyezve. A mobiltelefon megfelelő csomagolása a fogvatartott feladata.

A szállítást megelőzően az átadás-átvételi dokumentumok előkészítését az intézetparancsok által kijelölt szakterület képviselője hajtja végre. A szállítmányvezetők az átadás-átvételi jegyzéken jelöljék meg, mely fogvatartottak visznek telefonkészüléket magukkal a szállítás során. A szállítás megkezdése előtt a nyilvántartási szakterület munkatársai az érintett fogvatartottak telefonjait inaktiválják a **„szállítás alatt"** státusz beállításával. A szállítások ideje alatt a FŐNIX rendszerben „szállítás alatt" státuszú fogvatartottak esetében **a rendszer automatikusan tiltja a mobiltelefon-szolgáltatás elérését**. A szolgáltatás akkor válik elérhetővé, ha a fogadó bv. intézet végrehajtja a fogvatartott befogadását.

A központosított szállítás során a BFB és a szállítási útvonal egyéb más bv. intézeteinek szállítózárkáiból történő kiléptetést követően a célintézet szállítmányvezetői ellenőrizzék a fogvatartotti mobiltelefonok meglétét, sértetlenségét.

- *A Budapesti Fegyház és Börtön területén végrehajtandó, központosított szállítással kapcsolatos biztonsági feladatok*

Abban az esetben, ha a gépjárműkapu zsilipterébe történő belépésre várni kell, akkor a gépjármű biztosításáról a szállítmányvezetőnek gondoskodnia kell. A beléptetés után a gépjárműkapun szolgálatot teljesítő biztonsági felügyelő a szolgálati igazolványok szerint **azonosítja a szállítást végrehajtó felügyelőket**, melynek során a szállítótérben felügyelet nélkül nem maradhatnak a fogvatartottak, az **ellenőrzésre felváltva kötelesek leszállni** az autóról. A szállítmányvezető közli a beléptetést végrehajtó kollégával a küldő intézet nevét, valamint a fogvatartottak létszámát, majd utasítást ad a szállítást végrehajtóknak a **fegyverzet meghatározott helyre történő elzárására.**

A központosított szállítások során a BFB területére érkezést követően csak a fogvatartottak fegyelmezett, zárt rendben történő sorakozatása után lehet megkezdeni a bekísérést a befogadó részleg rácsos zsilipterébe. A fogvatartottakra felhelyezett mozgáskorlátozó eszközök eltávolítására vonatkozó eljárásrendet a BFB helyi intézkedése szabályozza, melyet minden szállítmányvezető köteles ismerni.

Létszámellenőrzést követően a szállítmányvezető átadja a fogvatartottak iratanyagait, érték- és letéti tárgyait a KSZNYFO kijelölt munkatársainak. A kiolvasást követően a fogvatartottak minimum **30%-ának szúrópróbaszerű csomag ellenőrzését** csomagvizsgáló berendezéssel hajtsák végre. Amennyiben a fogvatartott csomagja a mérete miatt nem helyezhető a csomagvizsgáló gépbe, annak **tartalmát megbontva** kell a futószalagra felhelyezni.

[232] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 35/2020. (VII.16.) BVOP utasítása a Telekom hálózatos, nem nyilvános mobil távközlési szolgáltatás fogvatartottak részére történő működtetésével kapcsolatos feladatokról

Az adategyeztetések előtt a szállítmányvezető adjon át minden olyan lényegi információt, mely az érintett **fogvatartottak megfelelő elhelyezését s**zolgálja (pl.: elkülönítendő, azonnali egészségügyi vizsgálat szükséges rosszullét, önkárosítás vagy egyéb más ok folytán). Az átvizsgálást követően a rácsos zsiliptérből a fogvatartottakat a szállító zárkák részlegeire kell vonultatni, ahol a célintézet nevével ellátott zárkába kerülnek elhelyezésre a **részlegeken telepített kapukeretes fémkereső alkalmazása és személymotozás végrehajtása után**. A körletfelügyelők a fogvatartottakat név és nyilvántartási szám szerint vegyék, illetve adják át a mutatókartonokkal együtt.

A szállítmányvezető a KSZNYFO kijelölt munkatársától vegye át a fogvatartottak iratanyagait, érték- és letéti tárgyaikat, majd az elkülönítési szabályok és a rendelkezésre álló többletinformációk figyelembe vételével **készítse el az ülésrendet**, amelyet a BFB szállításért felelős biztonsági tisztjének és a KSZNYFO szállítás vezetésével megbízott vezetőjének **jóvá kell hagynia.**

A célintézetbe történő továbbszállítást végző személyi állomány a **fogvatartottak zárkákból történő kiléptetését követően hajtsa végre** a létszámellenőrzést, a személymotozásokat, melyekhez minden esetben alkalmazzanak kézi fémkereső eszközt. A fogvatartottak átvétele minden esetben dokumentált módon történjen. A szállítmányvezető szervezze meg a fogvatartottak levonultatását a meghatározott kiléptetési részleg rácsos zsilipterébe, ahol a jóváhagyott ülésrend szerint hajtsák végre – a szállítmányvezető koordinálása mellett – a fogvatartottak sorakoztatását, mozgáskorlátozását, valamint a szállítójárműre történő felszállítással összefüggő feladatokat a fentebb leírtak szerint.

- *A szállítás fogadásával kapcsolatos biztonsági feladatok*

A szállítás **célintézetbe érkezését követően** a fogvatartottak gépjárműről történő leszállítását, mozgatásaikat, a körletrészekre kísérésüket a fent már leírtak figyelembe vételével kell végrehajtani. A **szállítójármű biztonsági szempontú átvizsgálását a gépjárművezető és a szállítást fogadó biztonsági tiszt megérkezés után is köteles elvégezni** a már leírt metodika szerint.

A meghatározott helyiségbe kísérést követően a **fogvatartottakkal kapcsolatos releváns információkat** a szállítmányvezető jelentse a biztonsági tiszt részére, majd tájékoztassa a körlet főfelügyelőt is (pl.: magas biztonsági kockázatú csoportba sorolt fogvatartottak létszáma, többletinformációs bejegyzések, bármely érkezett fogvatartott hangulatában, viselkedésében bekövetkezett változások, stb). A szállítással érkezett fogvatartottak mutatókartonjait, iratanyagait, érték és tárgyletétjüket a szállítmányvezető átadja az illetékes tárosztálynak, majd – a saját intézetéhez érkezett szállítás esetében – részt vesz a fogvatartottak személyes tárgyainak átvizsgálásában, a személymotozások végrehajtásában.

A fogvatartottakat a **zárkákba, lakóhelységbe helyezésük előtt vetkőzéses módszerrel** meg kell motozni, **személyes használati tárgyait ellenőrizni kell** a rendelkezésre álló technikai eszközök - kapukeretes- és kézi fémkereső, csomagvizsgáló berendezés - alkalmazásával és lehetőség szerint kábítószer kereső szolgálati kutya bevonásával. A helyiségben javasolt az ellenőrzéseket segítő asztalokat, padokat, kosarakat elhelyezni.

A felügyelet kíséretében a fogvatartottak egyesével vigyék csomagjaikat az ellenőrző asztalhoz, ahol jelenlétükben a felügyelet hajtsa végre a személyes tárgyak átvizsgálását. **Minden tárgyat védőkesztyűben, gumikesztyűben, segédeszközök igénybevételével kell**

(pl.: hurkapálcika, fémdrót, fényforrás-rúdlámpa, kézi fémkereső, digitális mérleg, kancsó, nejlon zacskó) **ellenőrizni**. A fogvatartottnál előtalált és nem tartható tárgyakat az asztalhoz készített kosárba külön téve, letétezésre vagy megsemmisítésre elő kell készíteni.

A motozások végrehajtása során meg kell akadályozni, hogy a **motozásra váró, és a megmotozott fogvatartottak egymással érintkezzenek**, valamint, hogy a várakozás során tiltott tárgyat elrejtsenek, eldobjanak, ezért a tevékenységük figyelemmel kísérésére külön állományi tagot kell kijelölni.

A szállítás akkor tekinthető befejezettnek, ha minden érkezett fogvatartott elfoglalta a számára kijelölt zárkát. Ezek után a szállítást végrehajtó felügyelők a szállítmányvezető felvezetésével, a szállítás megkezdésekor felvett felszereléssel jelentkeznek a szolgálatban lévő biztonsági tisztnél, aki utasítást ad a felszerelések fegyverszobába történő leadására, majd eligazítást tart a végrehajtott szállítás tapasztalatairól.

A központosított szállításnál meghatározott feladatokat a célszállításra vetítve értelemszerűen alkalmazni kell.

4.1. Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása szállítás során

Mozgáskorlátozó eszköz alkalmazása nem kötelezettség, hanem lehetőség, a szállítást befolyásoló összes biztonsági szempont figyelembevételével kell az egyéni döntéseket meghozni. A bv. szerv vezetőjének a bv. szervi jellemzők figyelembevételével kell az adott tárgykört szabályozó intézkedést elkészíteni.
Az egyéni mozgáskorlátozásra vonatkozó intézkedés a szállítás befejezéséig, illetve a visszaérkezésig érvényes.

A **szállítás során tilos** a kezeket hátra bilincselni, illetve a fogvatartottat tárgyhoz rögzíteni kivéve, ha a jármű valamilyen ok miatt hosszabb időre várakozásra kényszerül és a biztonságos őrzés más módon nem biztosítható.
Kör- vagy bv. szervek közötti célszállítás esetén, ha a gépjárműbe szállás, vagy onnan kiszállás bv. szerven belül történik - ide értve az egészségügyi pihenőre kijelölt bv. szerv körülményeit is - a mozgáskorlátozó eszköz alkalmazásának szükségességéről az egyénekre szabott mérlegelést el kell végezni.

A mozgáskorlátozó eszköz alkalmazásáról a biztonsági osztályvezető dönt.
Ha lőfegyverhasználat vagy baleset következtében a fogvatartott megsérül, és elsősegélyben részesítése másképpen nem végezhető el, az egyéni mozgáskorlátozást meg kell szüntetni, illetve enyhíteni kell.

4.2. Elkülönítés a szállítás során

A büntetőügyben eljáró hatóság rendelkezése alapján a **bűntársak elkülönítését** a szállítás és az előállítás során is fenn kell tartani. A szállítás során a férfiakat a nőktől el kell különíteni. Az elkülönítés szempontjából a fogvatartottak többlet-információjában foglaltakat is figyelembe kell venni.

4.3. Egyéb biztonsági feladatok

Ha a szállító jármű a bv. intézet területére nem tud beállni, a fogvatartottak ki- és beszállításának időtartamára, a szökés, valamint a fogvatartottak kiszabadításának megakadályozására **biztosítást kell szervezni**.

4.4. Szállítás rendszeresített gépjárművekkel

A fogvatartotti szállítójárműveken betartandó szabályokról a szállítmányvezető a gépjárműbe beszállítást megelőző motozás előtt igazítja el a fogvatartottakat. A motozási feladatok hatékonyságának növelése érdekében, a nagy befogadóképességű szállítójárművek állományát legalább két darab, a kis szállítójárművek állományát pedig egy darab **kézi fémkereső készülékkel alapfelszerelésként kell ellátni**.

A szállításra kerülő fogvatartottak a **szállítójármű utasterében** kizárólag papír zsebkendőt, gyógyszertartási engedéllyel kiadott, továbbá életmentő gyógyszereiket, asthmaspray-t, allergiapipát, és amennyiben az időjárás azt indokolja, (24 °C feletti hőmérséklet esetén), zárható műanyag flakonban fél liter ivóvizet tarthatnak maguknál.

A szállítójármű csomagterében kell elhelyezni a tárgyletéteket és az egyéb engedélyezett csomagokat. A szállító biztonsági felügyelőnek a szállítás során a **szállító gépjármű utasterében részére kialakított helyen kell tartózkodnia** úgy, hogy a fogvatartottak tevékenységét folyamatosan figyelemmel tudja kísérni.

A szállítás végrehajtása során **meg kell akadályozni**, hogy a fogvatartott a jármű szállítóterébe olyan tárgyat vigyen magával, amely a biztonságra veszélyes. Ennek ellenőrzése a szállítmányvezető vagy az általa kijelölt személy feladata. **A személyes tárgyakat tartalmazó csomagot úgy kell elhelyezni, hogy ahhoz a fogvatartott ne férjen hozzá.**
Ha a rendszeresített szállító gépjármű műszaki hiba vagy egyéb ok miatt a meghatározott időpontban a bv. intézetből nem indul el, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt haladéktalanul értesíti erről az útvonal szerint következő vagy a szállítmány fogadására kijelölt bv. intézetet, a BVOP főügyeletesét, és előállítás esetén az azt elrendelő hatóságot.

A gépjármű műszaki meghibásodása, rendkívüli esemény, elháríthatatlan közlekedési akadály vagy egyéb akadályozó körülmény miatti megállást vagy a kijelölt útvonaltól való eltérést **haladéktalanul jelenteni kell** a legközelebbi büntetés-végrehajtási intézetnek és indokolt esetben az illetékes rendőrkapitányságnak.

Megkülönböztetett jelzést használó gépjárművek által közrefogott, zárt csoportban haladó gépjárművekre vonatkozó szabályok:
- gépjármű-menetoszlopban való közlekedés esetén a megkülönböztető jelzés használata kötelező,
- amennyiben a menetoszlopban olyan gépjármű is van, ami nem rendelkezik megkülönböztető jelzéssel, azt mindig meg kell előznie egy megkülönböztető jelzéssel ellátott gépjárműnek,

- a biztosító-felvezető gépjármű az útkereszteződést úgy biztosítsa, hogy áthaladásával a forgalmat megállítja, ezzel lehetővé téve a gépjármű-menetoszlop zavartalan áthaladását,
- a RES elhárító gépjárműnek a menetoszlop leggyorsabb gépjárművét kell kijelölni,
- a rendőri szervekkel történő feladat-végrehajtás során a gépjármű-menetoszlop irányítását a biztosításban résztvevő rendőri egység vezetője végzi.[233]

4.5. Szállítás légi járművel

Légi járművel akkor történhet szállítás, ha a fogvatartott egészségügyi intézménybe juttatása az eset összes körülményeire tekintettel a **leggyorsabban csak így biztosítható** és arra a mentőszolgálat illetékese rendelkezik. Amennyiben a fogvatartottat légi járművel (mentőhelikopter) kell szállítani, annak befogadó képességének figyelembevételével fogvatartottanként legalább egy biztonsági felügyelőt kell a kísérésre beosztani.

A kísérő biztonsági felügyelő a légi jármű fedélzetére bilincs, gumibot, valamint a jármű biztonságát nem veszélyeztető traumatikus lőszer és a célba juttatására szolgáló eszköz kivételével más kényszerítő eszközt nem vihet fel.

A biztonsági felügyelőnek úgy kell elhelyezkedni a légi járműben, hogy a fogvatartottat folyamatosan figyelemmel tudja kísérni, amennyiben szükséges, intézkedni tudjon az egészségügyi személyzet tevékenységének akadályozása nélkül. Fentiek esetén, továbbá amennyiben a légi járműben nem fér el a biztonsági felügyelő, az őrzési feladatok teljesülése érdekében meg kell keresni a szállítás célhelyéhez legközelebb eső bv. intézetet, ahonnan haladéktalanul **útba kell indítani egy vagy több lőfegyverrel felszerelt biztonsági felügyelőt**. Szükség esetén a rendőrség segítségét kell kérni annak érdekében, hogy a légi jármű leszállásakor biztosított legyen a fogvatartott fogadása.

5. A szállítás közbeni rendkívüli események

Amennyiben a szállítás során olyan esemény történik, amely annak folytatását befolyásolja (pl.: a szállítmányt megtámadták, fogolyszökés, fogvatartott rosszulléte, halála, baleset, gépjármű üzemképtelenné válása), arról **haladéktalanul jelentést kell tenni** az útba indító, valamint a legközelebb eső bv. intézetnek, az illetékes rendőrkapitányságnak, és további intézkedést kell kérni.

A szállítmányvezetőnek az intézkedésekről és azok eredményéről jelentést kell tenni az útba indító bv. intézet szolgálatban lévő biztonsági tisztjének és engedélyt kell kérni a szállítás folytatására. A szállítás folytatását a legközelebbi intézettel és a rendőrkapitánysággal is közölni kell.

5.1. Eljárás a szállítás közbeni szökés esetén

Amennyiben fogolyszökés történt és a szökevény elfogása lehetséges, **haladéktalanul meg kell kezdeni az üldözést**, amit addig kell folytatni, ameddig az eredménnyel járhat. A

[233] Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 11/2019. (11.04.) OPBFH körlevele által kiadott a büntetés-végrehajtási szervezet műveleti egységeinek működéséről szóló 8/2019. (IX.5.) OP utasításhoz kapcsolódó oktatási segédlet

szállítmányvezető csak a gépjármű megfelelő biztosítása után adhat utasítást a szökevény üldözésére. Az üldözés alatt a szállítmányvezető köteles gondoskodni a gépjárműben elhelyezett fogvatartottak őrzéséről. Amennyiben az üldöző járőr alkalmazásával a gépjárműben maradt fogvatartottak biztonságos őrzése nem biztosított, a szállítmányvezető az üldöző járőr alkalmazását mellőzheti. A szállítás csak az üldözés befejezése után, a küldő bv. intézet vezetőjének utasítására folytatható.

5.2. Eljárás a gépjármű üzemképtelenné válás és közlekedési baleset esetén

Amennyiben a **gépjármű üzemképtelenné válik** vagy **balesetet szenved**, a járműből csak a szállított személyek életének és testi épségének megóvása, a balesetben sérültek ellátása érdekében lehet kiszállni, valamint akkor, ha a továbbszállításra alkalmas gépjármű megérkezett.

Ha a fogvatartott **sérülését a helyszínen nem tudják ellátni**, a szállítmányvezető megszervezi külkórházba való előállítását, indokolt esetben segítséget kér a legközelebbi bv. intézettől, amennyiben szükséges, az illetékes rendőrkapitányságtól.

5.3. Eljárás a szállítás közbeni rosszullét esetén

Ha a fogvatartott a szállítás közben rosszul lesz, **haladéktalanul gondoskodni kell orvosi ellátásáról**. Ha az orvos a beteget egészségügyi intézménybe utalja, és továbbszállítása a szállító járművön nem lehetséges, a szállítmányvezető köteles gondoskodni az előállításról. Ha a szállítmányvezető úgy ítéli meg, hogy a szállítás folytatása csökkentett biztonsági felügyelettel nem biztonságos, helyben marad és segítséget kér a legközelebbi bv. intézettől vagy az illetékes rendőrkapitányságtól.

- *A rendkívüli eseményekkel kapcsolatos közös szabályok*

A szállítmányvezetőnek a bekövetkezett eseményről, a tett intézkedésekről és azok eredményéről **EDR rádión keresztül folyamatosan jelentést kell tenni** a területileg illetékes bv. intézet biztonsági tisztjének és adott esetben engedélyt kell kérni a szállítás folytatására. Az EDR rádió lehetőséget biztosít a segélyhívásra (01112), illetve a mentők (01104) és a katasztrófavédelem (01105) azonnali közvetlen elérésére. A szám beírása után a hívás gomb megnyomásával, majd az „irodai mellék” kiválasztásával a hívás megkezdhető. Amennyiben az eset körülményei lehetővé teszik, tájékoztatást kell adnia az útba indító és a fogadó bv. szerv szolgálatban lévő biztonsági tisztjének is. A szállítás folytatását az említett bv. intézetekkel, illetve rendőrkapitánysággal is közölni kell, valamint rögzíteni a szállítási terv jelentés rovatába. Az elérhetőség és a hatékony információáramlás érdekében minden szállítójárműben rendszeresíteni kell egy **kimutatás**t, amely a szállítás útvonalán megtalálható, **legközelebbi rendőrkapitányságok, kórházak, tűzoltóságok és bv. intézetek telefonszámait tartalmazza.**

A fogvatartott szállítását végző jármű ellen intézett támadás, vagy annak közvetlen veszélye, illetve a feladatvégrehajtás szándékos akadályozása esetén a törvényességi felügyeletet ellátó ügyészt szóban haladéktalanul értesíteni kell.[234]

[234] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 6/2019. (11.05.) OP körlevélének 1. számú melléklete

6. Beteg fogvatartott szállítása

Amennyiben beteg fogvatartottat általánostól eltérő módon kell szállítani, a szállítás módját egészségügyi szempontból **a bv. orvos határozza meg**, és erről, amennyiben a szakellátás kizárólag orvosi beutalóval vehető igénybe, a beutaló kiállítását követően értesíti a bv. intézet vezetőjét a szállításhoz és esetleges elhelyezéshez szükséges további intézkedések megtétele céljából. Az orvossal nem rendelkező bv. intézetben vagy az orvos távollétében a bv. intézet egészségügyi szakdolgozója is elrendelheti a beutalás nélkül igénybe vehető szakellátásokra történő kiszállítást és annak módját.

Fertőző betegség vagy fertőző betegségre utaló gyanú esetén a fogvatartott szállításának módját egészségügyi szempontból, továbbá a szállítás eszközét (mentő, betegszállító gépjármű vagy a bv. intézet szállítójárműve) a bv. orvos vagy kezelőorvos vagy bv. egészségügyi szakdolgozó (továbbiakban: egészségügyi szakember) határozza meg. Fertőző betegség vagy fertőző betegségre utaló gyanú esetén a betegség jellegétől függően, a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló jogszabály rendelkezései alapján az egészségügyi szakember határozza meg, hogy a fogvatartottat egészséges vagy más betegségben szenvedő személlyel együtt lehet-e szállítani.

Ha a fertőző betegségben szenvedő fogvatartottat tárgyalásra, szakértői vizsgálatra, helyszíni szemlére, ügyészi kihallgatásra kell előállítani vagy kórházba kell szállítani, a szállíthatóságot, a szállítás módját a fertőző betegség jellege és a fogvatartott egészségi állapota függvényében az egészségügyi szakember dönti el. Amennyiben az érintett fogvatartott a fertőző betegségéből adódóan meghatározott orvosi utasításának nem tesz eleget, és a kórházba szállítást megtagadja, abban az esetben azt az illetékes Kormányhivatal Járási Hivatala Népegészségügyi Osztálya hatósági jogkörében eljárva rendeli el.

Amennyiben a fertőző beteg a betegség jellegéből, illetve egészségi állapotából adódóan nem szállítható, azt rövid úton jelezni kell az előállítást kérő hatóságnak, továbbá a fogvatartott megőrzéséről gondoskodó bv. intézetet írásban kell tájékoztatni az addig elvégzett kezelésekről. Fertőző betegségben szenvedő fogvatartott szállításának végrehajtása során és végrehajtását követően az egészségügyi szakterület szakmai állásfoglalása alapján, külön intézetparancsnoki intézkedésben rögzítettek szerint gondoskodni kell a személyi állomány részére a feladathoz meghatározott egyéni védőeszközökről, a szállítójármű és a fertőző betegség jellegétől függően a kísérő személyek személyi fertőtlenítéséről.

Abban az esetben, amennyiben egészségügyi problémával összefüggésben az IMEI-be, valamint a BVEK-ba megőrzésre történő szállítás szükségessége felmerül, a beutalásban érintett bv. intézet egészségügyi szakterülete köteles előzetesen egyeztetni a célintézet illetékes vezetőjével az elvégzendő vizsgálat vagy a betegfelvétel időpontját.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a szállítás fogalma?
- Ismertesse a szállítás formáit?
- Ismertesse a szállítási terv és az ülésrend elkészítésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazására vonatkozó szabályokat a szállítás során!
- Ismertesse a rendszeresített gépjárművel történő szállítás általános szabályait!

- Ismertesse a mentőautóval való szállítás szabályát!
- Ismertesse a légi járművel való szállítás szabályait!
- Ismertesse az eljárási szabályokat szállítás közbeni szökés esetén!
- Ismertesse az eljárási szabályokat a gépjármű üzemképtelenné válása és közlekedési baleset esetén!
- Ismertesse az eljárási szabályokat a szállítás közbeni rosszullét és halál esetén!
- Ismertesse a beteg fogvatartott szállítására vonatkozó szabályokat!

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse szállítás alapelveit?
- Sorolja fel, mely esetekben rendelhetik el fogvatartott célszállítását!
- Ismertesse a bv. szervek különböző osztályainak szerepét a szállítás előkészítésében!
- Ismertesse a speciális fogvatartotti szállítójármű igénybevételére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a fogvatartottak azonosítását és figyelemmel kísérését szolgáló dokumentumokat!
- Mi az átadás-átvételi elismervény és mit tartalmaz?
- Ismertesse a szállítás megszervezésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a szállítmányvezető feladatait a szállítást megelőzően!
- Ismertesse a szállítást útba indító biztonsági tiszt feladatait!
- Sorolja fel a szállítást útba indító körlet-főfelügyelő feladatait!
- Sorolja fel a szállítást fogadó biztonsági tiszt feladatait!
- Ismertesse a szállítást fogadó körlet-főfelügyelő feladatait!
- Fejtse ki a szállítás végrehajtására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse az elkülönítési szabályokat szállítás során!

XV. FEJEZET

A FOGVATARTOTTAK ELŐÁLLÍTÁSA KÖZBENI BIZTONSÁGI FELADATOK[235]

1. Az előállításra vonatkozó általános rendelkezések

A fogvatartottak előállításának megszervezése és lebonyolítása a büntetés-végrehajtás egyik, legtöbb veszélyt magában rejtő feladata, amit a biztonságos végrehajtás, továbbá a rendkívüli események megelőzése céljából kiemelten kell kezelni. A biztonságos, rendkívüli események nélküli végrehajtás a büntetés-végrehajtás eredményes működésének egyik fontos eleme.

Az előállítás fogalma

Az előállítás az a biztonsági tevékenység, amely során a személyi állomány tagja biztosítja, hogy a fogvatartott meghatározott célból, a megadott helyen és időpontban megjelenjen.

A bv. intézeten kívül a fogvatartott **előállítása történhet**
- bíróságra vagy a bíróság által meghatározott helyre (büntetőügyben vagy polgári peres eljárás céljából és akár helyszíni tárgyalásra is),
- ügyészségre (kihallgatás, meghallgatás, nyomozati cselekmények végrehajtása, ujj- és tenyérnyomatvétel, fényképezés, DNS mintavétel stb. céljából),
- közjegyzőhöz (hagyatéki ügyek intézése, stb.),
- hozzátartozó temetésére (kegyeleti jog gyakorlása céljából),
- súlyos beteg hozzátartozó meglátogatására,
- szakorvoshoz, polgári egészségügyi intézménybe, valamint egyéb célból (pl.: igazságügyi orvosszakértői vizsgálat),
- oktatási intézménybe (vizsgán való részvétel céljából),
- egyéb helyszínre, intézményhez (egyedi indokkal).

Alapelvek

Az előállítást a lehető **legbiztonságosabban kell megszervezni és végrehajtani**, amely során figyelembe kell venni:

- fogvatartott személyiségét,
- az elkövetett bűncselekmény típusát,
- a büntetésből hátralévő időt,
- a biztonsági kockázati értékelését,

[235] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 72/2020. (XII.23.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Biztonsági Szabályzatáról, XI. fejezet
A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 1/2021. (01.13.) OPBFH körlevelével (2. számú melléklet) kiadott szakmai protokoll a fogvatartottak bv. szerven kívül történő előállításának végrehajtásához (30500/1078-1/2021.biz)

- az aktuális lelki és fizikai állapotát,
- az esetleges többletinformációját,
- az előállítás helyszínét,
- a tárgyaláson várhatóan megjelenő személyek létszámát, és a média érdeklődését.

Ha a bv. intézet a fogvatartottat az **egészségi állapota miatt nem tudja előállítani**, a nyilvántartási szakterület erről a tényről a bíróságot, hatóságot **haladéktalanul** - telefon, fax vagy e-mail útján - **értesíti**, szükség esetén az ezzel kapcsolatos orvosi igazolást utólag, zárt borítékban megküldi.

Meg kell követelni, hogy a fogvatartottak engedélyezett tárgyakat vigyenek magukkal. A rejtésre alkalmas helyek, tárgyak tüzetes átvizsgálása során számolni kell - a bv. által biztosítottakon túl - a hétköznapi funkciójú eszközök, **tárgyak preparálásával** is (pl.: telefonálásra alkalmas karóra, toll, a kihegyezett fogkefe, a kihegyezetett vagy kiélezett fogvatartotti kés, gémkapocsból készített bilincskulcs, stb). A tárgyak, eszközök, csomagok átvizsgálására **lehetőség szerint csomagvizsgáló berendezést** is alkalmazni kell.

- *Helyszín ismerete, helyszíni szemle, biztonsági leírás*

A biztonsági szakterületért felelős vezető, a helyettese és a biztonsági tisztek **kötelesek részletesen ismerni** a bv. intézet hatáskörébe tartozó, rendszeresen igénybe vett előállítási helyszíneket. Ennek érdekében részt vesznek az évente megtartott **helyszíni szemléken, területbejárásokon**, melyek tapasztalatait alkalmanként jegyzőkönyvbe rögzítik. Szemlét az előállítási helyeken évente legalább egy alkalommal, vagy a munkatervben meghatározottak szerint kell végrehajtani a szolgálati okmányok aktualizálása érdekében.

A bv. intézetek a rendszeres előállítási helyszínekről (a biztonsági rendszerleírásban meghatározottak, pl.: bíróság, ügyészség, egészségügyi intézmények) - egyeztetve azok vezetőivel - **fényképes és/vagy elektronikus útmutatót**, tájékoztatót (a továbbiakban: biztonsági leírás) készítenek, melyet a végrehajtó személyi állomány szakmai felkészítéséhez és feladat-végrehajtásához felhasználnak. Figyelemmel kísérik a helyszíneken történő átalakításokat, változtatásokat és ez alapján a **leírást folyamatosan aktualizálják**.

A biztonsági leírásban szerepeltetni kell:
- az előállítási hely fekvését,
- biztonsággal kapcsolatos sajátosságait,
- a bv. intézettel történő kapcsolattartás lehetőségeit,
- a szökésre legalkalmasabb irányokat, a terepszakaszokat,
- az együttműködésre kötelezett szervek elhelyezkedését, távolságukat,
- az előállítási hely megközelíthetőségét és fényképeit,
- a belső rendészeti szolgálat elérhetőségét,
- az őrző helyiség igénybevételének, kulcskezelésének rendjét is.

A megismerési ívvel ellátott biztonsági leírást az **eligazító helyiségben kell tárolni**, az előállítást végrehajtó állománynak a feladat-végrehajtást megelőzően azt - **aláírásával igazolva - meg kell ismernie.**

Az előállítási utasítások (BSZ. 16 számú melléklete) I-III. adatmezőinek megfelelő kitöltöttségéért a küldő bv. intézet a felelős, azonban hiányosság esetén az előállítást végrehajtó bv. intézet soron kívül köteles gondoskodni annak pótlásáról, az előállítás - a rendkívüli esetek kivételével - kizárólag ezt követően kezdhető meg. A központosított szállítással a bv. intézetbe megőrzésre érkező fogvatartottak **előállítási utasításainak megfelelő kitöltöttségét** a bűnügyi nyilvántartó csoport (igazgatási szakterület) ellenőrzi, különös esetben (pl.: másnap előállítandó fogvatartott hiányosan kitöltött előállítási utasítása) haladéktalanul intézkedik az észlelt hiányos adatszolgáltatás pótlására. Hivatali időn túli célszállítás esetén mindezt a biztonsági tiszt hajtja végre.

Az előállítást végrehajtó(ka)t alapfelszerelésként kényszerítő eszközökkel, illetve az előállítási utasításban **külön meghatározott** mozgáskorlátozó eszközökkel is el kell látni.

Ha az előállítás biztonságát az eset összes körülményeire tekintettel a büntetés-végrehajtás önerőből nem tudja biztosítani, úgy **más rendvédelmi szerv együttműködését kell igénybe venni.**

Az előállítás módja és eszköze

A fogvatartottak előállítása történhet:
- gyalogmenetben,
- gépjárművel.

Gyalogmenetben a fogvatartott bv. intézeten kívül elsősorban közeli (maximum 400 méter) bírósági, ügyészségi épületbe, szakorvosi rendelő állítható elő, de a távolság mellett minden lényeges – a fogvatartás biztonságára ható – körülményt értékelni kell. A vonatkozó helyi intézkedésben kell meghatározni konkrétan, hogy mely előállítási helyekre lehet gyalogmenetben fogvatartottat előállítani. A gyalogmenetben történő előállítást a kísérés idejére legalább **1 fő hivatásos személyi állományi tag** (pl.: járőr) biztosítja.

A bv. intézetnél vagy társ rendvédelmi szervnél **rendszeresített gépjárművel** történő előállításra abban az esetben kerül sor, ha az előállítás helye a bv. intézettől távol van vagy a gyalogmenetben való átkísérés nem biztonságos vagy egészségügyi okból nem lehetséges. **A gépjárművel történő előállítás során a járműben csak a szolgálati feladatot végrehajtó személyi állomány tagjai lehetnek jelen.**

A bv. szerv vezetője – szükség esetén – engedélyezheti az ettől való eltérést (pl.: külső munkaterületről baleset, sürgős egészségügyi ellátás miatt OMSZ, egyéb polgári gépjármű), amit a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság főügyeletese felé az intézet jelenteni köteles.

2. Az előállítás szervezése

Az előállítás megszervezése a biztonsági szakterült vezetőjének, helyettesének, hivatali munkaidőn túl pedig a szolgálatban lévő biztonsági tiszt feladata. A szervezés során

figyelembe kell venni minden olyan körülményt, amely veszélyeztetheti az előállítás, valamint a fogva tartás biztonságát.

2.1. Az előállítás végrehajtását befolyásoló körülmények

Az előállítás biztonságos végrehajtása érdekében az **előkészítés során figyelembe kell venni**:
- a fogvatartottak előállítását végrehajtó állomány létszámát, feladatra való alkalmasságát,
- az előállítást végrehajtó(k) testi, fizikai adottságait, önvédelmi jártasságát,
- az előállítás helyszínét, biztonsági, illetve őrzési körülményeit,
- az előállítási hely bv. intézettől való távolságát (műszaki pihenő tervezése, szállítási terv, ülésrend elkészítése),
- az előállítás előtti, illetve utáni várható várakozási időt,
- a fogvatartott testi, fizikai adottságait, küzdő és fizikai erőt igénylő egyéb sportokban való jártasságát, az esetleges katonai, vagy fegyveres múltját, képzettségét,
- a fogvatartott egészségi és lelki állapotát,
- a vád alapját képező, vagy elkövetett bűncselekményt,
- a várható ítélet súlyosságát, mértékét (a fogvatartott esetében milyen magatartásbeli változást válthat ki, rendkívüli esemény bekövetkezéséhez vezethet-e),
- a fogvatartott eddigi kriminalitását (visszaesés foka), korábbi fogvatartása alatt tanúsított magatartását,
- a fogvatartott biztonsági kockázati besorolását (amennyiben nem került még megállapításra, közepes biztonsági kockázatúnak kell tekinteni), rezsimbe sorolását,
- többletinformációval rendelkező fogvatartott esetén annak az előállítás végrehajtásához kapcsolódó tartalmát,
- a kapcsolattartást, annak korlátozását (az előállítási utasításon feltüntetve kapja meg az előállítást végrehajtó),
- a hozzátartozók (családtagok, rokonok) várható létszámát, illetve hangulatát,
- a média érdeklődését, jelenlétét,
- azt, hogy az előállítás helyén - akár hosszabb időtartamú várakozás esetére is - rendelkeznek-e a fogvatartott elhelyezésére alkalmas biztonsági szempontból megfelelő helyiséggel,
- a differenciálás szabályainak betartását (pl.: bűntársak, férfiak és nők elkülönítése, szállítási terv készítésekor ennek figyelembe vétele),
- a fogvatartott veszélyessége alapján a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazását, a szolgálati kutyával történő biztosítás szükségességét és lehetőségét,
- az együttműködő szerv segítségnyújtásának mértékét, a kapcsolattartók kijelölésével,
- a szállító gépjármű(vek) biztonságát, üzemképességét, a hírösszeköttetést,
- a bv. intézetnek az előállítás végrehajtását befolyásoló egyéb feladatait,
- a szélsőséges időjárási viszonyokat (pl.: hőségriasztás esetén védőital biztosítása).

Előállítás alkalmával a **biztonsági feladatok végrehajtásáról**, így különösen az előállító felügyelők létszámáról, kijelöléséről, – a bv. intézet vezetője által meghatározott esetek kivételével – a biztonsági osztályvezető, akadályoztatása esetén a helyettese vagy a

szolgálatban lévő biztonsági tiszt dönt. Az előállítást végrehajtó személyi állomány feladatait **őrutasításban** vagy **szolgálati utasításban** és **eligazításon** kell meghatározni.

Az előállítást lehetőség szerint 2 fő hivatásos személyi állományú tag részvételével kell végrehajtani. Amennyiben erre nincs mód, vagy az előállítás összes körülménye és a fogvatartott biztonsági kockázata ezt nem indokolja, úgy a feladatra kiválasztott előállítást végrehajtó alkalmas kell, hogy legyen az önálló végrehajtásra.

Az **előállítási utasítás** I. részének **kitöltéséért** az igazgatási (nyilvántartási) szakterület, a II. rész kitöltéséért a fogvatartott reintegrációs tisztje, vagy az őt helyettesítő személy, a III. rész szakszerű kitöltéséért az egészségügyi szakterület, a IV. rész kitöltéséért a biztonsági osztály vezetője, vagy az általa kijelölt személy a felelős (ha a bv. szerv vezetője eltérően nem rendelkezik). **Hivatali időn kívül** (soron kívüli előállítás esetén pl.: egészségügyi előállítás) a kitöltést a szolgálatban lévő biztonsági tiszt (I, II, IV. rész) és az egészségügyi szakterület (III. rész) végzi el. Az I. rész „biztonsági kockázat besorolás" okaként az **előállítás szempontjából fontos körülményt** (suicid hajlam, elkövetett bűncselekmény, szökési szándék, kiemelt veszélyességi kockázatok stb.) kell feltüntetni. Az előállítási utasítást az idézéshez csatolva kell az előállítást végrehajtó biztonsági osztályhoz továbbítani. A végrehajtott előállítást követően, az előállítási utasítást a fogvatartott nyilvántartási anyagában kell elhelyezni.

A közigazgatási határon kívül eső valamennyi előállítás során szállítási tervet és ülésrendet kell készíteni.[236]

Amennyiben az előállítandó fogvatartott megőrzésen más bv. intézetben tartózkodik, azonban előállítását nem a megőrzést végrehajtó bv. intézet személyi állománya hajtja végre, akkor az előállítás adatszolgáltatásával, szervezésével, végrehajtásával érintett bv. intézetek szakterületei - a megőrzés időtartamának figyelembevételével - az előállítási utasítás információs mezőinek kitöltése, aktualizálása érdekében **előzetesen kötelesek egymással egyeztetést végrehajtani.** Ezekben az esetekben a szakmai egyeztetést a fogvatartott megőrzését végrehajtó bv. intézet kezdeményezi.

Az előállítás végrehajtására a **fogvatartottal azonos nemű** személyi állomány tagot kell beosztani. Ettől eltérni csak abban az esetben lehet, ha az előállítás másképpen nem hajtható végre. **Férfi fogvatartottat csak férfi felügyelő állíthat elő**.

Csoportos előállítás esetén csoportparancsnokot kell kijelölni. A felügyelet létszámát úgy kell meghatározni, hogy az előállító **csoportparancsnok lehetőleg ne kísérjen külön fogvatartottat**. Csoportparancsnokot abban az esetben is ki kell jelölni, amennyiben egy fogvatartottat több felügyelő állít elő. Csoportos előállítás esetén női fogvatartott előállítását férfi biztonsági felügyelő is végezheti, de az előállító felügyelők között legalább **egy fő női** biztonsági felügyelőnek is lenni kell.

2.2. Az állomány felkészítése az előállítás végrehajtására

[236] A BVOP Biztonsági Szolgálatvezetőjének 30500/448-2/2019. ált. számú körlevele, 2019.01.10.

Az előállítás előtti eligazításra fordítható rövid időtartam és annak gördülékeny végrehajtása miatt részükre biztosítani kell az önképzés lehetőségét is, az eligazítás során ellenőrző kérdésekkel meg kell győződni az abban rögzítettek ismeretéről.

Az ellenőrző kérdéseknek az alábbi témaköröket célszerű érintenie:

- a bírósági tárgyalásról, ügyészi kihallgatásról történő szabadlábra helyezés esetén végrehajtandó feladatokat,
- a fogvatartottnál tartható tárgyak körét,
- a fogvatartott ruházatára, egyéni ápoltságára vonatkozó követelményeket,
- az összeköttetés, kapcsolattartás módját (EDR rádió esetén hívónév, szolgálati mobiltelefonok esetén a készülékbe rögzített fontosabb telefonszámok, pl.: legközelebbi rendőrkapitányság, orvosi rendelő, intézet telefonszáma, stb.),
- az eljáró ügyész vagy a bíróság által engedélyezett „beszélő" végrehajtásának rendjét,
- a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazását (bilincs, bilincsrögzítő öv, lábbilincs, vezetőbilincs), a mozgáskorlátozó eszköz használatára vonatkozó utasítást (orvosi ellátás, bírósági tárgyalás, tárgyhoz történő bilincselés),
- a fogvatartott motozásának végrehajtását,
- a fogvatartott által elkövetett fegyelemsértés esetén teendő intézkedéseket,
- a felállítási hely meghatározását (pl. a bíró, vagy az ügyész a helyiség elhagyására utasítja az előállító biztonsági felügyelőt, a fogvatartott műtőbe kerül, RTG, CT, MR, vizsgálatot végeznek - a biztonsági felügyelőnek a leggyorsabb közbeavatkozást biztosító, de szökésre legalkalmasabb helyen kell elhelyezkednie),
- a biztonsági felügyelő tevékenységének rendjét az előállítás alatt bekövetkezett egyéb esetekben (pl.: a fogvatartott WC-re kísérése, hozzátartozóval való találkozás, bíró által engedélyezett beszélő, az előállítás végrehajtására irányuló ellenőrzés, ügyvéddel történő beszélő esetén),
- a biztonsági felügyelő és a gépjárművezető feladatát az előállítás helyszínén, illetve menet közben történt események, rendkívüli események bekövetkezése esetén (pl.: baleset, rosszullét, gépjárművet ért támadás, a szállítójármű követése, műszaki hiba, rendőri igazoltatás),
- a gépjárműbe történő be- és kiszállás végrehajtását (nem zárt területen történő végrehajtás esetén a biztosítás módját),
- jelentési kötelezettségre vonatkozó szabályokat,
- az előállítási helyek részletes leírását (épületi alaprajzok, várakozóhely, kijáratok, parkolás, menekülési útvonal, megközelíthetőség, stb.),
- a kényszerítő eszközök és a lőfegyverhasználat szabályait.

A bv. szervezet hivatásos jogviszonyban álló tagja (előállító biztonsági felügyelő) feladatának jogszerű teljesítése (fogvatartottak előállítása) során - amennyiben más intézkedés nem vezet eredményre – fogvatartottal, illetve polgári személlyel szemben az 1995. évi CVII. törvény 15-17.§-ban foglaltak alapján, a 18-21.§-ban meghatározott kényszerítő eszközök alkalmazására jogosult és köteles, illetve a 22-25.§-ban foglaltak szerint - ha más kényszerítő eszközök alkalmazása nem vezet eredményre - lőfegyvert használhat.
Az 1995. évi CVII. törvényben rögzített lőfegyverhasználatra vonatkozó szabályok változása esetén a mindenkor hatályos jogszabályi előírások az irányadók.

2.3. Az előállítási feladatra beosztottak eligazítása

Az előállítási tevékenységre beosztott végrehajtó állomány részére speciális eligazítást kell tartani, melynek fontosabb tárgyköreit az eligazítást tartó személy köteles dokumentálni az e célból rendszeresített okmányban.

Az eligazítás idejét úgy kell meghatározni, hogy lehetőleg az előállítást érintő legfrissebb információkat lehessen biztosítani, de kellő idő jusson az állomány felkészítésére, felszerelésére és az ismeretszintek ellenőrzésére.

Az előállítás során **elsődleges kommunikációs eszköz a kézi EDR készülék**. Az eligazítás során a hírösszeköttetés (EDR rádió) üzemképességét, illetve a megfelelő kommunikációs csatorna beállítását ellenőrizni kell, valamint minden esetben **készülékpróbát kell végrehajtani.** Szolgálati mobiltelefonnal történő feladat-végrehajtás különösen indokolt esetben engedélyezhető, ha EDR készülék nem áll rendelkezésre, vagy a külső körülmények (pl.: lefedettség problémája) miatt alkalmazásuk nem megoldható.
Nagyon fontos, hogy minden egyes biztonsági feladat végrehajtásakor – különösen, ha az az intézeten kívül kerül végrehajtásra – az elöljárónak gondoskodnia kell arról, hogy biztosított legyen a megfelelő hírösszeköttetés.
Az előállítási feladatok végrehajtása során az előállítást végrehajtók saját tulajdonú mobiltelefont nem tarthatnak maguknál.

Az eligazítás során az előállítás vezetőjét vagy csoportparancsnokát és az előállítást végrehajtó teljes állományt - a rendelkezésre álló biztonsági leírások alapján - **szóban be kell számoltatni az előállítás helyszínének ismeretéből**. Az előállító csoportparancsnok azokon az ismeretlen helyszíneken (pl.: temető, kórház), ahol még nem hajtott végre feladatot, köteles **lehetőség szerint előzetes bejárással** felmérni a feladat biztonsági kockázatát, kijelölni a menekülési útvonalakat, lehetőségeket, valamint egyeztetni a belső rendészeti szolgálat munkatársaival, a társszervekkel.
Abban az esetben, **ha az előállítást egy fő előállító hajtja végre**, olyan személyt kell kijelölni, aki kellő helyismerettel és megfelelő gyakorlattal rendelkezik, eltérő esetben az előállítást meg kell erősíteni.
Az adott előállításra történő speciális eligazításon, az általános feladatokon és a helyszíni sajátosságokon túl – az előállítandó fogvatartott vonatkozásában – **kiemelten kell értékelni** a tiltott tárgy megszerzésének, átvételének lehetőségét, az azzal kapcsolatosan rendelkezésre álló információkat, fogvatartotti többletinformációkat.

Az eligazításon ismertetni kell, hogy a fogvatartott:
- elkövetett-e már hasonló cselekményt a múltban (pl.: tiltott tárgy tartása);
- elkövetett bűncselekményének jellegét (pl.: kábítószerrel visszaélés);
- elhelyezési zárkája-, részlege, közössége mennyire „fertőzött” tiltott tárggyal összefüggésben, továbbá feltételezhető-e, hogy „megrendelésre” tesz kísérletet tiltott tárgy bejuttatására;
- a hozzátartozói körének minősége, mekkora a várható létszámuk, továbbá mekkora a velük és a bűntársaival való tiltott kapcsolattartásának lehetősége;
- mekkora börtönrutinnal rendelkezik,

- más szakterületről van-e információ, jelzés a fogvatartott magánéletében történt negatív változásról, problémáról, aminek következtében megpróbál tiltott tárgyhoz (telefon, nyugtatószer stb.) jutni.

Az eligazításon a végrehajtók részére át kell adni az előállítással kapcsolatos iratokat, melynek szabályos kitöltöttségét mind az átadó, mind az átvevő köteles ellenőrizni.
Az eligazítást megelőzően **ellenőrizni kell a szükséges iratok, okmányok meglétét** (idézés, előállítási utasítás, tárgyaláson szabadlábra helyezett személy nyilatkozata, tárgyaláson szabadlábra helyezett személy részére tájékoztató, csatolt többletinformáció, orvos szakértői vizsgálat alkalmával „csak orvos által felbontható" egészségügyi anyag), valamint kitöltöttségüket. Amennyiben **hiányosság észlelhető**, akkor pótlásukra haladéktalanul intézkedni kell. Halasztást nem tűrő esetben (pl.: fogvatartott életveszélyes egészségügyi állapota) az előállítás okmányainak teljes kitöltésétől el lehet tekinteni, viszont azokat soron kívül pótolni kell.

Az előzetesen begyűjtött információk alapján a végrehajtással összefüggésben meghatározásra kerülnek az alkalmazandó mozgáskorlátozó eszközök, melynek során ki kell térni a **mozgáskorlátozások szükségszerű feloldásával kapcsolatos feladatokra**, továbbá az adott helyszín körülményeit figyelembe véve arra, hogy a várakozások ideje alatt a **fogvatartottat biztonságosan hol tudják elhelyezni** (szükség szerint a tárgyhoz rögzítés lehetőségére, az ahhoz szükséges mozgáskorlátozó eszközök típusára, alkalmazhatóságukra).

Az eligazítás tartalmazza:
- az előállító biztonsági felügyelő(k) személyét, az előállítás pontos helyét, célját, időpontját, az előállítási hely speciális jellemzőit (pihenőhely, várakozóhely van-e, kijáratok elhelyezkedése, menekülési útvonal, parkolás),
- az előállító csoportparancsnok nevét, rendfokozatát, aki az előállítást végzők valamint a fogvatartottak részére megtartja az eligazítást,
- a fogvatartott(ak) létszámát, adatait: név, nyilvántartási szám, bűncselekmény, végrehajtási fokozat, a fényképes mutatókarton, vagy a számítógépes rendszerből a fogvatartott adataival ellátott azonosítására alkalmas fényképes adatlap, idézés, stb. meglétét,
- a fogvatartott bírósági tárgyalásról, ügyészi kihallgatásról szabadítható-e vagy sem, folyik-e újabb büntetőeljárás vele szemben,
- többletinformációval rendelkező fogvatartottak esetén annak az előállítás végrehajtásához kapcsolódó tartalmát,
- súlyos beteg hozzátartozó meglátogatására, hozzátartozó temetésére történő előállítás esetén a beszélő engedélyezésének módját, időtartamát és helyét,
- a szabadlábon lévő bűntársakat, várható magatartásukat,
- a hozzátartozók várható létszámát, illetve magatartását,
- a sajtó, illetve tömegtájékoztató szervek érdeklődését,
- az előállítást végrehajtók (biztonsági felügyelő, gépjárművezető) személyi okmányai (szolgálati igazolvány, vezetői engedély) meglétének ellenőrzését,
- a szállító jármű(vek) indulási időpontját, útvonalát, parkolási helyét, őrzését,
- a megkülönböztető jelzés használatára vonatkozó szabályokat,

- a szállító jármű(vek) biztonságára, üzemképességére, menetokmányainak, meglétére, felszereltségére irányuló az induláshoz szükséges feladatszabás végrehajtását,
- a KRESZ szabályainak betartására vonatkozó feladat-meghatározást.

Meg kell győződni arról, hogy az előállítást végrehajtók megértették-e a kapott feladatot, azt el tudják-e látni, továbbá egészségügyi szempontból alkalmasak-e annak végrehajtására.

3. Az előállítás végrehajtása

- *Felszerelkezés, fegyverzet elhelyezése*

Az előállító biztonsági felügyelő a szolgálati lőfegyver és a hozzá tartozó lőszer javadalmazás felvétele után megvizsgálja azokat és végrehajtja a tárazást, ellenőrzi a felszerelését képező mozgáskorlátozó és kényszerítő eszközök állapotát, működőképességét. Az eligazítás után vezényszóra, ellenőrzés mellett a töltő-ürítő helyen végrehajtja a fegyver töltését.

A szolgálati lőfegyvert - általános szabályként - tilos bevinni a bv. intézetek azon területeire, ahol fogvatartottak elhelyezési részlege, illetve a belső munkaterületek vannak. A fogvatartott tartózkodási helyére történő bevonulás előtt azt a bv. intézet azon területén kell - a helyi előírások szerint erre a célra kialakított, vagy őrzött tároló helyen - a lőfegyvert elzárni, amelyen keresztül a már mozgáskorlátozással ellátott fogvatartott kísérése, előállítása megtörténik.

3.1. A fogvatartott átvétele, eligazításának, motozásának végrehajtása

Az előállító biztonsági felügyelő a fogvatartottat személyes és büntetés-végrehajtási adatai egyeztetése után, valamint mutatókarton (BSZ 17. számú melléklet) alapján veszi át a körlet-(fő)felügyelőtől. Az átvétel során az átvett fogvatartottat meg kell motozni, az előállítás során tanúsítandó magatartásról és a kényszerítő eszköz alkalmazásának lehetőségéről el kell igazítani. A fogvatartott mozgásának korlátozását a bv. szerv vezetője által meghatározottak szerint kell végrehajtani. Az egyéni mozgáskorlátozásra vonatkozó intézkedés az előállítás befejezéséig, illetve a visszaérkezésig tart.

- *A fogvatartott eligazítása*

Miután a körleten az illetékes körletfelügyelő kihívta a zárkából a fogvatartottat, az előállító biztonsági felügyelő a fényképes mutatókarton, vagy a fogvatartott adataival ellátott, azonosításra alkalmas, a számítógépes rendszerből kinyomtatható fényképes adatlap, és az idézés alapján adategyeztetést végez.

A fogvatartottat az előállítás megkezdése előtt el kell igazítani. Az előállítandó fogvatartott eligazítását az előállítást végrehajtó, csoportos előállítás során az előállító csoportparancsnok az **előállítási „Minta" alapján** köteles végrehajtani. A fogvatartott eligazítására - annak helyszínétől függően eltérő tartalommal (pl.: bíróság, kórház, temetés) - **speciális segédletet kell elkészíteni**, amit a biztonsági osztályok eligazító helyiségeiben kell kihelyezni, ahol az előállítást végrehajtó a segédlet tartalmát köteles megismerni és azt

aláírásával igazolni. A segédlet felhasználásával **tájékoztatást kell adni a fogvatartott részére** az előállítás során tanúsítandó magatartási szabályokról, be nem tartásuk esetén annak lehetséges következményeiről, a kényszerítő eszközök szükség szerinti alkalmazásáról és a kapcsolattartásról.

MINTA
AZ ELŐÁLLÍTANDÓ FOGVATARTOTT ELIGAZÍTÁSÁHOZ

A fogvatartott adatainak ellenőrzését az eligazítás előtt minden esetben el kell végezni (neve, nyilvántartási száma, születési helye, ideje, anyja neve), majd azt követően a következőkről tájékoztatni:

Önt, mint arról előzetesen értesítették, a mai napon tárgyalásra/meghallgatásra/egészségügyi ellátásra állítjuk elő a …….... helyiségébe,

a) az előállítás során minden tevékenységet kizárólag utasításra, vagy engedéllyel végezhet. Nem beszélhet, és nem kezdeményezhet kapcsolatfelvételt illetéktelenekkel, senkitől nem vehet, és senkinek nem adhat át semmit. Ez alól kivételt képez büntetőügyben az üggyel kapcsolatos iratok ügyvédnek történő átadása vagy a tőle történő átvétel. Együttműködése hiányában, illetve szökési kísérlet, támadás esetén, a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén magával szemben kényszerítő eszközt fogok alkalmazni,

b) az előállításához szükséges, ott felhasználható eszközöket, tárgyakat (pl. hidegélelem, füzet, íróeszköz, jegyzetcsomag, 1 doboz bontott cigaretta, tűzgyújtó eszköz, stb.) a szállítótérbe nem viheti be magával, azokat a szükséges alkalmazásukig, felhasználásukig én tárolom, kezelem,

c) az előállítás során az illetékesek által feltett kérdésekre a meghatározott időben és módon válaszoljon, közbeszólásokkal ne zavarja a munkát,

d) az előállítás során beszélő kizárólag a rendelkezési jogkör gyakorlójának engedélye alapján, felügyelet mellett, illetve az általam engedélyezett formában és időtartamban engedélyezett,

e) tilos a bv. intézet belső rendjéről és biztonságáról beszélgetést folytatni, valamint a kapcsolattartói részére bármit átadni, vagy tőlük átvenni, amennyiben ezeket a szabályokat megsérti, akkor a kapcsolattartójával engedélyezett beszélgetését megszüntetem,

f) beszélő alkalmával, továbbá a bv. intézet által biztosított hidegélelem elfogyasztásának ideje alatt a mozgáskorlátozó eszköz alkalmazását fenntartom,

g) a kapcsolattartójával engedélyezett beszélgetése alatt magyarul (külföldi fogvatartott esetén anyanyelvén a bíróság által kirendelt tolmács jelenlétében) beszélhetnek,

h) egészségügyi szükségleteit még a bv. intézetben végezze el. Ha az előállítás során mégis elkerülhetetlen a mosdó igénybevétele, az csak előzetesen átvizsgált helyiségben történhet, személymotozás végrehajtása után. Szükségleteit behajtott helyzetű ajtónál végezheti, azt nem zárhatja be,

i) kezelik-e valamilyen betegséggel, szed-e rendszeresen gyógyszert, ha igen, a gyógyszerosztásnál bevette-e az előállítás idejére elégséges adagot (Vagy: Az orvos által előírt, napközben beszedendő gyógyszeradagját tőlem kapja meg.)?

Felhívom a figyelmét arra, hogy a viselkedési szabályokat és az eligazításon közölt előírásokat tartsa be. Megértette az általam elmondottakat, van-e kérdése, jelentenivalója?

……..., 20.....év……hó…nap…...óra…….perc

Megértette az általam elmondottakat? igen nem

fogvatartott olvasható aláírása, nytsz.

A **fogvatartott köteles** a nyomtatványon az eligazítás megvalósulását aláírásával igazolni. A nyomtatványt az előállítási utasításhoz csatolva kell tárolni.

Az előállítás előtti eligazítás során a **fogvatartott figyelmét nyomatékosan fel kell hívni** a tiltott tárgyak átvételének, megszerzésének, valamint a tiltott kapcsolattartás formáinak tilalmára, illetve ezek lehetséges következményeire (pl.: szigorúbb rezsimbe-, biztonsági kockázatba sorolás, látogató fogadás szigorúbbá tétele stb.)

- *A fogvatartott motozása*

A fogvatartottat meg kell motozni:
- az előállítás előtt a részlegen történő átvételkor,
- az előállítás alatt mellékhelyiségbe menetele előtt és kijövetele után,
- bíró vagy ügyész által engedélyezett beszélő előtt és után (amennyiben annak feltételei adottak),
- az előállítás végrehajtása után a részlegen történő átadáskor,
- abban az esetben, ha alaposan feltételezhető, hogy tiltott tárgyat tart magánál.

Az előállítás megkezdése előtt az érintett fogvatartott vetkőzéses motozását az elhelyezési körleten kell végrehajtani. Ezt a zárkából történő kiléptetés után az arra kijelölt helyiségben az előállító biztonsági felügyelő végezze el, a körletfelügyelő, vagy az arra kijelölt felügyelő biztosítása mellett. **A fogvatartottat a motozás végrehajtása előtt fel kell szólítani az együttműködő magatartásra.**

A felügyelő ismerje fel a **ruházatban előre kialakított rejtési helyeket**, figyelme terjedjen ki a zsebekből a motozást megelőzően esetleg már előre kirakott tárgyakra is. **Nézze át** a zárkából kihozott hidegcsomagot, a fogvatartott által az előállításra magával vinni kívánt iratokat, íróeszközöket, egyéb tárgyakat (pl.: szemüveg, engedélyezett gyógyszer, asztma spray), győződjön meg arról, hogy abban nincs-e tiltott tárgy (pl.: hajtsa szét a zsebkendőket, amennyiben lehet csavarja szét a tollat, lapozza át a jegyzetet).

A **motozás során különös figyelmet kell fordítani** a ruházat és a test olyan részeire, ahová a tárgyak elrejtése könnyű, kevésbé feltűnő, különös tekintettel:
- kabát, zubbony, inggallér, póló, atléta visszavarrásai,
- lábbeli talpa, belseje, szára,
- fehérnemű, zsebkendő,
- test felszínén: lábszár, boka környéke, tenyér, ujjak köze, combok között a nemi szerv alatt, női fogvatartott esetében a mellek között és alatt,
- hónalj, talp, sarok, hátközép, hajzat, szakáll,
- indokolt esetben a testüreg,
- a szájüreg,
- nadrág és szoknya derékvarrása, hajtókája, nadrágszíj (öv), sapka.

A fogvatartott **tiltott tárgyak elrejtésére legalkalmasabb helyei**, lehetőségei:

- ruházatában (pl.: a cipőben, talpbélés alatt kialakított helyen, vagy a preparált talpban, nadrágban, alsónadrágban kialakított helyen, kabátbélésben, levarrások alatt stb.);
- testfelületén (pl.: lábujjak között, talpon, szájban, hónaljban, nemi szervek alatt, combok hajlatában, hajban, testszőrzetben, elhízott fogvatartott esetében a has megnövekedett területe alatt stb.);
- engedéllyel magával vitt, elrejtésre alkalmas tárgyaiban (pl.: élelmiszer hideg csomagban, iratok között, szemüvegben, tollban stb.);
- életmentő és engedéllyel magánál tartható gyógyszerei között (pl.: asztma pipában SIM kártya).

A fogvatartott motozása során **figyelemmel kell kísérni a viselkedését, reakcióit**. (Milyen ruhadarabokat vesz le vontatottan, illetve mikor változik meg viselkedése, mikor válik idegessé?).

A vetkőzéses motozás az előállítás megkezdése előtt és a feladat végrehajtása után is kötelező. (kerüljön alkalmazásra valamennyi rendelkezésre álló technikai eszköz) A jogerős szabadságvesztés büntetést töltő fogvatartott kizárólag **formaruházatban** vagy a bv. szervezet által **rendszeresített ruházati termékekben** állítható elő, a megőrzésen lévő fogvatartott ellátása a küldő bv. intézet feladata. A fogvatartott **nem rendszeresített lábbeliben történő előállítására** kizárólag egészségügyi szempontból indokolt esetben, az ezt igazoló érvényes egészségügyi igazolás rendelkezésre állása mellett - rendkívüli esetben annak mellőzésével - kerülhet sor.

A fogvatartott előállításra csak

- textil vagy papír zsebkendőt,
- íróeszközt,
- ügyével kapcsolatos iratait, feljegyzéseit,
- amennyiben szüksége van rá szemüveget,
- 1 doboz bontott cigarettát, tűzgyújtó eszközt,
- egész naposra tervezett vagy közigazgatási határon kívüli tárgyalás esetén a hideg élelmet,
- ivóvizet (átlátszó műanyag flakonban max. 1,5 litert),
- életmentő gyógyszereit

viheti magával.

Az előállítás során a fogvatartott **kizárólag zsebkendőt, szemüveget, ivóvizet és életmentő gyógyszert vihet be a gépjármű szállítótérbe**, minden mást az előállítást végrehajtó tárol. Tartalmilag az ügyével kapcsolatos iratait, feljegyzéseit nem lehet ellenőrizni, azonban a magánál tartható iratokat az íróeszközével együtt **biztonsági szempontból ellenőrizni kell**. Gyógykezelés alatt álló fogvatartott esetén az orvos által előírt szív, asztma, cukorbetegség stb. kezelésére szolgáló gyógyszert (ennek szervezetbe juttatására szolgáló készüléket), szükség esetén írásos orvosi rendelkezéssel az **előállítást végrehajtónak kell magával vinni**,

és az orvos által meghatározottak szerint a fogvatartott részére átadni. Az előírt és életmentő gyógyszerek adagolását a fogvatartott köteles végezni.

- *Mozgáskorlátozó eszközök alkalmazása*

A személymotozás végrehajtása után a fogvatartottra az elrendelt mozgáskorlátozó eszközöket fel kell helyezni. **Sorrendben: bilincsrögzítő öv, patentbilincs, lábbilincs, vezetőbilincs.**

A patentbilincset minden esetben rögzíteni kell.

Az előállítások végrehajtása során a fogvatartott mozgásának korlátozására **elsősorban rögzíthető állású zsanéros patentbilincset** kell alkalmazni. A rendkívüli események megelőzése érdekében a bilincset úgy kell a fogvatartottra felhelyezni, hogy annak **kulcsnyílása a fogvatartott felé nézzen.** A mozgáskorlátozás könnyítésének elrendelése esetén csak az egyik kézről kell eltávolítani a bilincstagot, amit a **bilincsrögzítő övhöz kell rögzíteni.** Amennyiben bilincsrögzítő öv alkalmazása nem indokolt, úgy a patentbilincset mindkét kézről oldani kell.

Az **egytagos vezetőbilincset** a rögzített zsanéros patentbilincstől a könyök felé, a fogvatartottnak arra a kezére kell felhelyezni, amelyik oldaláról az előállítást végrehajtó kíséri. Amennyiben a fogvatartott **keze be van gipszelve, kötözve**, vagy egyéb sérülés van rajta, akkor az ép kezére kell felhelyezni a vezetőbilincset. Amennyiben a fogvatartott a bv. intézeti vagy a szerződéses orvos által engedélyezett **járókerettel, vagy bottal jár**, akkor a vezetőbilincset úgy kell biztonságosan rögzíteni (akár a kezéhez), hogy az a fogvatartottat a mozgásában ne akadályozza.

Indokolt esetben (pl.: lépcsőzés) a lábbilincs felhelyezése - az együttműködő fogvatartott esetében, és kizárólag zárt területen - **végrehajtható közvetlenül a szállítójárműbe történő beszállítás előtt is.** A patentbilincset és a bilincsrögzítő övet szükség szerint - vagy ha a biztonsági körülmények miatt a fogvatartott már megbilincselt állapotban van - **lakattal egymáshoz lehet rögzíteni**, ennek alapján a mozgáskorlátozó eszközök felhelyezési sorrendje a következőképpen módosul: patentbilincs, bilincsrögzítő öv, lábbilincs, vezetőbilincs.

A mozgáskorlátozó eszköz **állapotát és működőképességét** az átvételekor, valamint az alkalmazása előtt minden esetben ellenőrizni kell. Az előállítás során a rögzítést s - különösen a bilincs oldását követően annak ismételt felhelyezése után, valamint a fogvatartott mozgatásának megkezdése előtt - minden esetben ellenőrizni kell. A mozgáskorlátozó eszközök **felhelyezésének szakszerűségét szúrópróbaszerűen** - vagy azon fogvatartottak esetében, akiknél alapos okkal feltételezhető rendkívüli esemény kialakulása - **a biztonsági tisztnek ellenőrizni kell.**

Amennyiben intézeten kívül végezzük a bilincselést nem csak az ütőtávra kell figyelni, hanem arra is, hogy a maroklőfegyver távol legyen a megbilincselt személytől. Olyan oldaltartásba kell állni, hogy a maroklőfegyver mindig biztonságos helyzetben, ellentétes oldalon legyen.[237]

[237] Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 10/2019. (10.31.) OPBFH körlevele a büntetés-végrehajtási szervezetben alkalmazandó intézkedéstaktikai eljárásokról és a kényszerítő eszközök alkalmazásának rendjéről

Az előállító biztonsági felügyelőnek a fogvatartott átvételét az illetékes körlet-(fő)felügyelő szolgálati naplójában aláírásával köteles igazolni. Miután ezt megtette, az elhelyezési körletet a fogvatartottal együtt elhagyhatja.

3.2. A fogvatartott mozgatása, kísérése

- *Mozgatás az intézeten belül*

Az elrendelt mozgáskorlátozó eszközök motozást követő felhelyezése már a bv. szeren belül korlátozza a fogvatartottat abban, hogy mozgatása során bármilyen eszközt, tárgyat magához vegyen, átvegyen. Ennek érdekében a **belső haladási útvonalon közelről kell kísérni** és folyamatosan kontrollálni kell a tevékenységét. Amennyiben más fogvatartott is tartózkodik a haladási útvonalon, akkor **kellő időben intézkedni kell a velük való fizikai kontaktus elkerülésére**. Esetleges érintkezésüket követően intézkedni kell a fogvatartott átvizsgálására.

Gyalogmentben történő előállítás alkalmával az intézet elhagyását megelőzően a kijelölt helyen elzárt **lőfegyvere felvételét, felhelyezését** a felügyelő úgy végezze, hogy a fogvatartott ez idő alatt tőle biztonságosan elzárt, de általa lehetőleg szemmel ellenőrizhető területen tartózkodjon. Amennyiben az elzárás nem megoldható a biztosítást úgy kell végrehajtani, hogy az előállítást végrehajtó a fogvatartottat a fegyverfelvételi helytől számított legtávolabb eső helyen várakoztatja, és lehetőség szerint addig egy másik felügyelő biztosítsa a fogvatartottat.

- *Gyalogmenetben való kísérés intézeten kívül*

Az előállítást végrehajtó a fogvatartott kísérését a számára kiadott lőfegyver viselésével **ellentétes oldalon** hajtsa végre. A fogvatartott a motozását követően az előállítás egésze során **illetéktelen személyekkel sem verbálisan, sem fizikálisan nem érintkezhet**. Ez alól kivételt képez a bíró vagy ügyész, illetve temetés során a bv. intézet vezetője által engedélyezett kapcsolattartás. Az előállítások alkalmával intézkedni kell arra, hogy a fogvatartott **illetéktelen személytől ne vehessen át, vagy adhasson át részére semmit**. Ezek elkerülése érdekében bírósági, ügyészségi előállítás során - végső esetben - az eljáró bíró (ügyész) segítségét kell kérni.

Az előállítást végrehajtó a fogvatartottat maga előtt kíséri, a vezetőbilincs csuklószíját pedig abban a kezében köteles csuklójára fűzve tartani, amelyik oldalról a fogvatartottat kíséri. Gyalogmenetben történő előállítást, kísérést úgy kell végrehajtani, hogy a gyalogos forgalom az előállítást ne akadályozza, **illetéktelen személy az előállítást végrehajtó és a fogvatartott közé ne tudjon beférkőzni.**

Várakozás esetén a fogvatartottat szintén a viselt lőfegyverrel ellentétes oldalra kell ültetni, illetve a tárgyalóteremben - ha lehetőség van rá - a fogvatartott mögötti padsorban kell elhelyezkedni a vezetőszár fogásával.

- *Gépjárművel kapcsolatos szabályok*

Gépjárművel történő előállításnál a gépjárművezető köteles a szállítótér átvizsgálását végrehajtani, és ha nem kísér fogvatartottat, akkor a jármű nyitott ajtajánál várja a fogvatartottat és kísérőjét a beszállás biztosítása céljából.

Gépjárműre szálláskor a **vezetőbilincset az előállítást végrehajtó csak akkor engedheti el**, ha a fogvatartott beszállt a jármű számára kijelölt fülkéjébe és helyet foglalt. Az ajtó reteszelését és zárását (lakatolását) követően az előállítást végrehajtó a fogvatartott magatartását, a mozgáskorlátozó eszközöket fokozott figyelemmel követi. A fogvatartotti fülkét a gépjárművezető zárja, az ő tevékenységét az előállítást végrehajtó biztosítja.
Bilincselő nyílással ellátott fogvatartotti szállító járművek esetében a **vezetőszárral ellátott bilincset indulás előtt a nyíláson keresztül el kell távolítani a fogvatartottról**, az előállítás helyszínére történő **megérkezést követően fel kell helyezni rá**. A fogvatartott kiléptetése a járműből csak ez után kezdődhet meg. Visszainduláskor értelemszerűen ugyanígy kell eljárni.

A fogvatartott(ak) gépjárműbe szállása után az előállítást végrehajtó **lőfegyvere felvételét, felhelyezését** az előírt helyen elvégzi, majd a gépjármű bejárati zsilipben a jármű fogvatartott(ak) szállítására szolgáló utasterének fogvatartott(ak)tól elhatárolt részében a szállítás ideje alatt **folyamatosan figyelemmel kíséri a szállított személy(ek) tevékenységét**. A lőfegyver felvételének ideje alatt a gépjárművezetőnek vagy az e feladat végrehajtására kijelölt személynek kell a fogvatartott(ak) tevékenységét figyelemmel kísérni.

A fogvatartott tevékenységét folyamatosan figyelni kell, hiszen amennyiben tiltott tárgyhoz jutott az előállítás során, a **gépjárműben lehetősége nyílik arra, hogy azt elrejtse, használja**. Meg kell akadályozni, hogy a mozgáskorlátozó eszközöket – egy esetleges rendkívüli esemény előkészítése érdekében – megrongálja, használhatatlanná tegye.

A szállítójármű külső ajtaját, továbbá a belső terében lévő fülkéket a fogvatartottak beszállítása és az előállítást végrehajtó(k) elhelyezkedése után zárva kell tartani. A kulcsokat a gépjárművezető kezeli. A **fülkék tartalékkulcsait** - a gépjármű szállítótérének a személyzet részére kijelölt részén - egy lepecsételt – „tartalékkulcsok” felirattal ellátott - kulcsdobozban kell elhelyezni, melyet felbontani csak rendkívüli esemény bekövetkezése, megakadályozása céljából lehet. A kulcsdobozt a biztonsági osztályvezető, osztályvezető-helyettes **pecsétnyomójával kell lepecsételni**, annak sértetlenségét a gépjármű vezetője indulás előtt köteles ellenőrizni. A biztonsági tisztek a helyi intézkedésben meghatározott gyakorisággal végrehajtják a kulcsdoboz és a tartalékkulcsok kezelésének, meglétüknek ellenőrzését. A doboz felnyitását, annak okát jelenteni kell.

A helyszínen a kiszállítás előtt az előállítást végrehajtók ellenőrizik a mozgáskorlátozó eszköz állapotát oly módon, hogy **az ajtót résnyire kinyitják**, és egyikük azt kívülről lábbal, vállal megtámasztja, majd a fogvatartottat felszólítják, hogy a vezetőbilincs szárát adja ki a résen. A gépjármű mellett álló előállító **felügyelő ellenőrzi a vezetőbilincs szárának, csuklószíjának épségét** és a felhelyezett mozgáskorlátozó eszköz állapotát. Amennyiben nem észlel rendellenességet, akkor nyitja az ajtót, majd kilépteti a fogvatartottat a szállító járműből. **A gépjárművezetőnek a fogvatartott mozgatásának biztosításában részt kell vennie.** Amennyiben szükséges, úgy az előállító csoportparancsnok utasítása szerint a járó motorú gépjárműben várakozik.

Fogvatartottakat bv. intézeten kívül - a gépjárművezető biztosítása mellet - **egyesével kell a jármű ajtajához kísérni és beültetni**. Addig, amíg a gépjárművezető bezárja a szállító fülke ajtaját az előállítást végrehajtó végzi a biztosítást. Az előállítás jellegétől függően (pl.: abban az esetben, ha a fogvatartottak egymáshoz vannak bilincselve) más módon is történhet a le- és felszállás, amit az eligazítás során kell meghatározni, de a szállító fülke nyitását és zárását követően a kulcsot a gépjármű vezető kezeli.

Az **elkülönítési szabályokkal érintett fogvatartottak** azonos járművel történő szállítása esetén külön fülkében, indokolt esetben a bűntársakat külön járműben kell szállítani. Különböző nemű fogvatartottakat azonos járművel történő szállítás során külön fülkében kell elhelyezni.
Az őrzött területen lehetőség szerint úgy kell a **gépjárművel megállni**, hogy a fogvatartottak mozgatása rövid időtartamban, akár természetes vagy mesterséges kordon között, mögött történjen (pl.: gépjármű behajtónál lévő betonfal, korlát vagy a felügyelők sorfala). Visszaindulásnál hasonló módon kell a beszállást megszervezni, illetve végrehajtani.

A **szállítótérben** minden esetben utaznia kell legalább egy fő előállítást végrehajtónak, aki biztosítja a folyamatos őrzés, esetleg felügyelet fenntartását, és figyelemmel kíséri a fogvatartottak magatartását, tevékenységét, illetve kapcsolatot tart a gépjárművezetővel. Éjszaka végrehajtott előállítás során a szállítótérben kötelező az ott elhelyezett fogvatartott(ak) megvilágítása!

- *Helyszín és területbejárás*

A bv. szerven kívüli felvezetések végrehajtása előtt kiemelt jelentőségűek az **előzetes helyszín- és útvonalbejárások**, azok során a tiltott tárgyak esetleges megszerzésével kapcsolatos tényezők, körülmények feltérképezése. Az előállítási helyszínek **helyiségeinek használat előtti átvizsgálása** az előállítás során visszatérő jellegűek legyenek a már esetlegesen előre elrejtett, (pl.: WC helyiségben, folyosón, bármely helyiség padja széke alá ragasztva, bíróságon kialakított ügyvédi beszélőben, vagy őrző, várakozó helyen stb.) tiltott tárgyakhoz való hozzájutás megakadályozása érdekében.

Az előállítás megérkezésekor az előállító csoportparancsnoknak, egyszemélyes előállítás esetén a gépjárművezetőnek, vagy a kísérő járőrnek **lehetőség szerint területbejárást kell végrehajtani**, azt követően a fogvatartott(ak)at - tárgyalása, meghallgatása, egészségügyi vizsgálata kezdetéig - **biztonságosan el kell helyezni**. Az előállítás vezetője az elkülönítési szabályokat is figyelembe véve megszervezi, kijelöli a helyiségeket, helyeket és szükség szerint **egyesével felvezeti** a fogvatartott(ak)at és az ő(ke)t kísérő előállítást végrehajtó(ka)t.
A biztonságos elhelyezésre szolgáló termet, őrző helyiséget az előállítás vezetője, egyszemélyes előállítás esetén a gépjárművezető, illetve a kísérést biztosító járőr **átvizsgálja a tiltott tárgyak, valamint rendkívüli esemény előidézésére alkalmas eszközök előtalálása érdekében.**

Liftet csak mozgáskorlátozott fogvatartott esetében és orvosi javaslatra, vagy rendkívüli esemény megelőzésére - az előállítást végrehajtón kívül más személyek jelenlétének kizárásával, az adott szinten a lift megérkezését biztosító előállító, vagy másik felügyelő részvételével - lehet igénybe venni. **Állandóan körbe járó személyfelvonó (páternoszter) használata tilos.**

- *Mellékhelyiség használata*

Az előállítás megkezdése előtt az előállítást végrehajtó - még a bv. intézetben - intézkedik arra, hogy a fogvatartott a **személyes szükségleteit elvégezze** annak érdekében, hogy az előállítás során erre minimális esetben kerüljön sor.

A fogvatartott egészségügyi szükségleteinek elvégzésére alkalmas helyiségben előzetesen az elrejtésre alkalmas helyek (pl.: WC tartály, papírtartó stb.) ellenőrzését el kell végezni. Az előállítást végrehajtó - biztosítás hiányában – az előállítás során a **mellékhelyiség átvizsgálása előtt** és annak idejére a **fogvatartottat a másodlagos patentbilincsével, a mozgáskorlátozás bontása nélkül tárgyhoz rögzíti**, mellyel elkerülheti, kizárhatja a fogvatartott támadási, illetve szökési lehetőségét, továbbá megakadályozhatja az előre elrejtett tiltott tárgyak, eszközök átvételét. **A mellékhelyiségben a vezetőbilincset a fogvatartottról ott tartózkodásának idejére levenni nem lehet.** A szükségletek mértékétől függően, azok elvégzésének idejére a patentbilincs két tagja közül a vezetőbilincses kezén lévőt kell a fogvatartott kezén hagyni. Helyes taktikai eljárás lehet az is, hogy a vezetőbilincses kezéről veszi le a biztonsági felügyelő a bilincset, amit azonnal a helyiség alkalmas tárgyához (pl.: radiátorcső) rögzít. Bilincsrögzítő öv alkalmazása esetén az oldott bilincsszemet az öv láncához, vagy - a láncból nem kihúzva - a vezetőbilincses kézre kell visszarögzíteni.

A mellékhelyiség ajtaját a fogvatartott nem zárhatja be, az ajtó annyira legyen behajtott állapotban, hogy az ne legyen szeméremsértő, azonban tevékenysége a résen keresztül ellenőrizhető maradjon. A vezetőbilincs szárát – a fogvatartott benntartózkodása alatt – az előállítást végrehajtó nem engedheti el. A fogvatartottat **mellékhelyiségbe menetele előtt és kijövetele után minden esetben meg kell motozni**, továbbá a mozgáskorlátozó eszközök állapotát ellenőrizni kell. Ennek elvégzéséhez az előállítást végrehajtó úgy helyezkedik el, hogy váratlan meg- vagy ellökésével se legyen lehetősége a fogvatartottnak a mellékhelyiség kijárati ajtaján elfutni, ezért indokolt esetben tárgyhoz bilincseli. A fogvatartott személyes tárgyait, hidegcsomagját a mellékhelyiség használatának idejére sem lehet őrizetlenül hagyni. Amennyiben ez nem megvalósítható, soron kívül el kell végezni a csomag átvizsgálását.

Az **előállítást végrehajtó egészségügyi szükségletei elvégzése miatt** a fogvatartottat a másodlagos patentbilincsének alkalmazásával tárgyhoz rögzíti.

- *Előállítás helyszínén történő várakozás, civil személyekkel való találkozás, visszaindulás*

Amennyiben az előállítás helyszínén **nincs kiépített őrző, várakozó hely**, a várakozás helyét úgy kell megválasztani, hogy a fogvatartott civil személlyel ne tudjon kontaktusba kerülni. Szükség esetén a fogvatartottak folyamatos őrzését a gépjárműben kell végrehajtani, úgy, hogy a gépjárművet nem közelítheti meg senki, az ajtókat folyamatosan zárva kell tartani.

Civil személyekkel való találkozás esetén:
- beszélgetés (kivéve az engedélyezett beszélőt), testi kontaktus nem engedélyezhető,
- bármilyen tárgy, illetve eszköz átadását és átvételét meg kell akadályozni,
- amennyiben testi kontaktusra került sor, a fogvatartott - a legrövidebb időn belül, amikor az biztonságosan végrehajtható - motozását végre kell hajtani. Amennyiben a

hozzátartozói kör létszáma, magatartása, illetve az előállítás helyszíne nem teszi lehetővé a fogvatartott azonnali motozását - és a fizikai kontaktus során bizonyíthatóvá vált az előállítást végrehajtó számára tiltott tárgy átadása, de azt nem állt módjában megakadályozni, - akkor arról haladéktalanul tegyen jelentést a biztonsági tisztnek, kérjen segítséget. Abban az esetben, ha a segítségnyújtásra azonnal nincs lehetőség, akkor a motozás végrehajtásáról a kiérkező szállítójárműben, vagy a bv. szervbe történő visszaérkezést követően - az erre a célra alkalmas legelső helyiségben - kell gondoskodni.

Az előállítási feladat befejezését követően, az intézetbe történő bevonulás megkezdése előtt - még az előállítás helyszínén -, a személyi állomány tagjai ellenőrizzék le egyéni felszerelésük, fegyverzetük meglétét.

Az előállításról visszaszállított fogvatartott motozását a **ruházat teljes levetetésével**, kézzel és technikai eszközök alkalmazásával a körletfelügyelő, vagy az arra kijelölt körletfelügyelő az előállító felügyelő biztosítása mellett hajtsa végre. A tiltott tárgyakkal, vagy a tiltott kapcsolattartással összefüggő cselekmények észlelése esetén az előállításról történt bevonulást követően haladéktalanul intézkedni kell a tiltott tárgy letétezéséről, átvételéről a fegyelmi eljárás megindításáról, szükség szerint a rendőrség értesítéséről.

Az előállítások során hozzátartozóktól a fogvatartott részére szánt csomagot átvenni, illetve a csomag átvételét engedélyezni tilos!

3.3. Dohányzásra és étkezésre vonatkozó szabályok előállítás során

A gépjárműben, illetve kísérés és biztosítás közben, valamint a konkrét feladat-végrehajtás során a fogvatartottak és az előállítást végrehajtók vonatkozásában is tilos a dohányzás.

A **fogvatartott részére kizárólag** az alábbi esetekben és formában engedélyezhető dohányzás:
- amennyiben az előállítás helyszínén olyan dohányzásra kijelölt hely van, melyben a fogvatartott őrzése - annak dohányzása közben is - biztonságosan végrehajtható,
- abban az esetben, amennyiben a fenti dohányzásra kijelölt hely polgári személyektől jól elkülönített,
- amennyiben a dohányzásra kijelölt hely nem közterületen van, illetve annak bejárata nem közterületre nyílik,
- az előállítás helyszínén a dohányzás törvényi feltételei biztosítják annak lehetőségét (pl. egészségügyi intézmények kizártak).

Az bv. intézet által biztosított hideg élelem elfogyasztásának idejére, a mozgáskorlátozások enyhítése **csak bilincsrögzítő öv alkalmazása során engedélyezhető**. Ebben az esetben a mellékhelyiség, mosdó használat eseteire leírtaknak megfelelően kell eljárni.

A **végrehajtó állomány részére kizárólag** az alábbi esetekben és formában engedélyezhető dohányzás:
- amennyiben a fogvatartott őrzése zárt várakozó helyiségben megoldható, illetve az egyben a dohányzásra kijelölt hely is,

- csoportos előállítás esetén az előállítási csoportparancsnok által ütemezett formában,
- amennyiben a dohányzásra kijelölt hely nem közterületen van, illetve annak bejárata nem közterületre nyílik,
- az előállítás helyszínén a dohányzás törvényi feltételei biztosítják annak lehetőségét (pl. egészségügyi intézmények kizártak).

Dohányzásra kizárólag a fentiekben felsorolt valamennyi körülmény teljesülése esetén kerülhet sor úgy a fogvatartott, mind a személyi állomány vonatkozásában.

Az előállítást végrehajtó egész napos tárgyalás esetén **élelmiszerét és a szükséges mennyiségű folyadékot** magával viheti. A tárolásukra vonatkozó utasításokat a bv. intézet vezetőjének helyi intézkedésben kell meghatározni.

A **személyi állomány részére** az alábbi esetekben engedélyezhető az **étkezés**:
- amennyiben a fogvatartott biztonságos őrzése zárt várakozó helyiségben megoldható,
- ha őrző helyiség nem áll rendelkezésre, akkor a fogvatartott tárgyhoz rögzítése mellett,
- abban az esetben, ha az adott fogvatartott előállítását egyszerre egy főnél több felügyelő hajtja végre,
- csoportos előállítás esetén az előállítási csoportparancsnok által ütemezett formában és kizárólag teljes felelősség vállalása mellett.

3.4. A fogvatartott előállítása bírósági tárgyalásra, ügyészi meghallgatásra, egyéb célból

- *Megérkezés az előállítási helyszínre és várakozás*

A bíróságra, ügyészségre érkezéskor a **területbejárás során** az előállítás vezetője meggyőződik a várakozó, őrző helyiség zárhatóságáról. Annak kulcsait magához veszi vagy a bíróság, ügyészség belső rendészeti szolgálatától elkéri. Az előállítás során a kulcsok kezelése az előállító csoportparancsnok feladata. **A várakozó, őrző helyiséget alaposan át kell vizsgálni.** Az előállítás vezetője az elkülönítési szabályokat is figyelembe véve szervezze meg és **szükség szerint egyesével vezesse fel a fogvatartott(ak)at és az őket kísérő előállító(ka)t**.

Elsősorban a várakozó, őrző helyiségekben kell várakozni. Amennyiben **nincs várakozó helyiség**, akkor lehetőleg az idézésen szereplő tárgyalóterem előtt kell várakozni, de más személyektől elkülönülten, tőlük olyan távolságra, hogy ne történhessen érintkezés. Szükség esetén a tárgyalóterem előtti folyosó olyan részét jelöli ki az előállítás csoportparancsnoka, ahol a biztonságos várakozás megoldható. Ebben az esetben a bíró, ügyész segítségét kell kérni. A **várakozás során** - lehetőség szerint - a fogvatartottat le kell ültetni, az előállítást végrehajtó állva biztosít. Az említett feladatok biztonságos végrehajtásához - amennyiben rendelkezésre áll - **igénybe vehető a belső rendészeti szolgálat segítsége**. Amennyiben a bíróságon **nem áll rendelkezésre** sem biztonságos várakozó helyiség, sem várakozásra alkalmas terület, akkor a bíróság zárt udvarán, vagy a legbiztonságosabbnak ítélt helyen álló, a **fogvatartott szállítására használt gépjármű** - az előállítást végrehajtó és/vagy a gépjárművezető folyamatos őrzése mellett, a mozgáskorlátozó eszközök alkalmazásának enyhítése nélkül - a várakozásra igénybe vehető.

Az előállító **csoportparancsnok jelentést tesz** a megérkezésükről, elhelyezkedésükről a bírónak, ügyésznek. Továbbá minden rendellenességet jelent, szükség esetén segítséget kér, amennyiben a biztonságos feladat végrehajtásban bármilyen akadály lép fel. Az előállítások alkalmával intézkedni kell arra, hogy a fogvatartott illetéktelen személlyel ne beszélhessen, illetve ne vehessen át tőle, vagy adhasson át részére semmit. Ezek elkerülésére - végső esetben - az eljáró bíró (ügyész) segítségét kell kérni.

Ha az idézésen megjelölt **tárgyalóterem vonatkozásában változás történik** - időközben másik tárgyalótermet jelöltek ki - ezt a tényt a tárgyalás megkezdése előtt a biztonsági felügyelő vagy az előállítást vezető csoportparancsnok a közvetlen szolgálati elöljárónak jelenteni köteles.

A **várakozás ideje alatt** a fogvatartottat az előállítást végrehajtó az általa viselt lőfegyverrel ellentétes oldalára leülteti, és folyamatosan figyeli mozdulatait, tevékenységét. Az előállítást végrehajtó a tárgyalás megkezdéséig, vagy befejezését követően - várakozó helység hiányában történő várakozás során - a tárgyalóteremben, illetve annak előterében **úgy helyezkedik el**, hogy azzal egy lehetséges rendkívüli esemény bekövetkezésének megakadályozására intézkedni tudjon.

A nagy esetszámú előállítással érintett bírósági épületek tekintetében a bv. intézeteknek meg kell vizsgálni - az előállítások időtartamában a helyszínen tartózkodó - **járőröző biztonsági felügyelő igénybevételének lehetőségét**. Ebben az esetben az előállítást végrehajtó(k) szükség esetén - a feladatok biztonságos végrehajtása érdekében - kötelesek a járőr közreműködését kérni. (pl.: felvezetések, várakozások biztosítása, mozgáskorlátozó eszköz kényszerű levétele, a fogvatartott által igénybe vett helyiségek alkalmazás előtti átvizsgálása, stb.) A **járőrnek kötelessége ismerni** az épület és azon belül a helyiségek biztonsági jellemzőit (nyílászárók elhelyezkedését, rácsozatokat, rendészeti szolgálat létszámát, elhelyezkedését, stb.), hírösszeköttetése folyamatosan biztosított legyen az bv. intézettel.

Az előállítást végrehajtó feladata megakadályozni, hogy illetéktelen személyek a közelükbe kerüljenek, illetve a fogvatartott és közé helyezkedjenek, a fogvatartottal beszélgetést, vagy bármilyen módon történő kapcsolatfelvételt kezdeményezzenek. Ha a **kialakult helyzet** a feladat biztonságos végrehajtását veszélyezteti, akkor az előállítást végrehajtó azonnal köteles jelezni a bírónak, ügyésznek és a továbbiakban a kapott utasítás szerint jár el. A bíró, ügyész értesítésén túlmenően, a szükséges intézkedések megtétele után jelentést tesz szolgálati elöljárójának is.

- *Elhelyezkedés a tárgyalóteremben*

A tárgyalások során a tárgyalóteremben alkalmazható **legoptimálisabb helyezkedési módok** az előállítást végrehajtó(k) részére:
- a fogvatartott mögött ülve, annak oldalirányába kihúzódva;
- a fogvatartottól külön (széken) ülve és tőle úgy elfordulva, hogy részére a tárgyalóterem fogvatartott előtti és mögötti részei is láthatóak legyenek;

- amennyiben a fentiekre nincs lehetőség a fogvatartott mellett ülve, a megfelelő távolság tartásával, úgy, hogy a fogvatartott a lőfegyverrel ellentétes oldalon helyezkedik el és az őrzést végző előállító kissé a fogvatartott felé forduló testhelyzetben legyen és a szabadlábon védekező vádlottaktól a lehető legjobban elkülönülve, megfelelő távolságot tartva biztosítson.

A felsorolt elhelyezkedési módok közül az adott körülmények függvényében a lehető legalkalmasabbat kell kiválasztani, úgy, hogy az előállítást végrehajtó a fogvatartottat folyamatosan figyelemmel tudja kísérni, meg tudja előzni a rendkívüli esemény kialakulását, szükség esetén pedig intézkedni tudjon. **Fokozott figyelemmel köteles ellátni feladatát szembesítéskor, ítélethozatalkor,** ezekben az esetekben követi a fogvatartott minden reakcióját, felkészültnek kell lennie váratlan, erőszakos megnyilvánulásokra és a vezetőbilincs szárát röviden fogja.

A **tárgyalóteremben meg kell akadályozni**, hogy a fogvatartott bármit magához vegyen, vagy bárkitől átvegyen. Az előállító felügyelőnek **úgy kell elhelyezkednie**, hogy lássa a kísért fogvatartott kezeit és a közvetlen közelében tartózkodó személyek tevékenységét is folyamatosan figyelemmel tudja kísérni. A fogvatartott ültetését egyeztetni kell a bíróval (ügyésszel), lehetőleg szorosan mellé, civil személy ne ülhessen.

- *Ügyvéddel, jogi képviselővel való kapcsolattartás*

Az **ügyvéd** csak az ügyvédi igazolvány vagy a személyazonosító igazolvány és a meghatalmazás ellenőrzése után beszélhet a fogvatartottal. Az ellenőrzés terjedjen ki az ügyvéd (ügyvédjelölt), jogi képviselő nevére, az igazolvány érvényességére, illetve arra, hogy azok azonosak-e az előállítási utasításon szereplő kapcsolattartói nevekkel. Az előállítást végrehajtó az ügyvédi beszélő időtartamára úgy és olyan távolságra helyezkedik el, hogy megakadályozhassa a fogvatartott esetleges rendbontó cselekményét, egyúttal a felek beszélgetését ne hallhassa. A fogvatartott a büntetőeljárással kapcsolatban készített feljegyzését, vázlatát magánál tarthatja, illetve azok ellenőrzése után átadhatja védőjének.
A fogvatartott részére a védő a tárgyalás alkalmával - a fogvatartott ügyével összefüggő iratokon kívül - nem adhat át semmit, e tevékenység kizárólag a bv. intézeten keresztül, hivatalos (ellenőrzött) formában történhet. **Az ügyvéd a fogvatartottnak közvetlenül nem adhat át semmit.** Az előállítást végrehajtó a fogvatartott részéről átadandó iratok esetében **csak biztonsági szempontú ellenőrzést** végezhet (pl.: nincs-e köztük pénz, kábítószergyanús anyag, hangrögzítésre alkalmas egyéb eszköz, stb.).

Amennyiben a védő, az eljáró bíró a tárgyaláson a fogvatartott ügyével kapcsolatos iratokat **adathordozó eszközön** (pl.: pendrive, CD) keresztül adja át az előállítást végrehajtónak, azt a bv. intézetbe történő visszaérkezést követően az **informatikai szakterületnek biztonsági szempontból ellenőriznie kell**, és csak azután kerülhet a fogvatartott birtokába.

- *Fogvatartott rosszulléte a tárgyalás során*

Az előállítást végrehajtó a **fogvatartott rosszulléte esetén** a mentőszolgálat, vagy bv. intézet közelében lévő bíróságon a bv. intézeti orvos értesítéséhez a bíró segítségét kéri.

- *Mozgáskorlátozó eszközök utasításra történő eltávolítása, visszahelyezése*

Büntető ügyben történő előállításkor az eljáró ügyészség vagy a bíróság elrendelheti az alkalmazott mozgáskorlátozó eszköz eltávolítását. Az előállító biztonsági felügyelő az erre vonatkozó rendelkezést köteles végrehajtani. Az intézkedés nem vonatkozhat a **vezető és a lábbilincs** eltávolítására.

Amennyiben a bíró utasítást ad a mozgáskorlátozás enyhítésére, akkor azt minden esetben fel kell vezettetni az előállítási utasításra. Csoportos előállítás esetén a tárgyalóteremben **tilos a bilincseket egy időben levenni**, illetve visszahelyezni. Azt az előállítást végrehajtóknak egyenként, egymást biztosítva kell végrehajtani, mert a figyelem megosztását a fogvatartottak vagy más személyek kihasználhatják. A vezetőbilincs csuklószíját a bilincsek le- illetve felhelyezésénél is folyamatosan fogni, illetve szorosan csuklóra fűzött, stabil állapotban kell tartani. Abban az esetben, ha a bíró utasítást ad a vezetőbilincs és lábbilincs levételére, **udvariasan tájékoztatni kell**, hogy utasításának teljesítését a 16/2014. (XII.19.) IM rendelet 54.§ (4) bekezdése nem teszi lehetővé.

Valamennyi bv. szerven kívül történő előállítás (bírósági, ügyészségi, vagy egészségügyi) esetében alkalmazott **mozgáskorlátozás könnyítése előtt** a személyi állomány tagja köteles a számára biztosított kézi EDR készüléken a bv. **intézet biztonsági ügyelete felé jelentést tenni**. Mozgáskorlátozás könnyítésének elrendelése esetén, a jelentés vételét követően, a szolgálatban lévő biztonsági tiszt ez alapján **döntsön az előállítás biztosításának esetleges megerősítéséről**.[238]

- *Meghallgatás az előállítást végrehajtó távollétében*

Amennyiben a bíró vagy ügyész az **előállítást végrehajtó távollétében akarja meghallgatni** a fogvatartottat, annak eleget kell tenni, de az idézésre igazoltan rá kell jegyeztetni az átadás, illetve a visszavétel időpontját (óra, perc szerint), továbbá, hogy a mozgáskorlátozással vagy annak mellőzésével kéri az előállító távozását. **A vezető-és lábbilincset ebben az esetben is tilos levenni.** Ha az előállítást végrehajtó **veszélyes körülményt észlel**, akkor udvariasan felhívja a bíró vagy az ügyész figyelmét (több kijárat, földszinti helyiség rács nélküli ablakokkal, fogvatartottal kapcsolatos többletinformáció tartalma), majd a **bejárati ajtó előtt várakozik**. Az előállítást végrehajtó a biztosításra elfoglalt helyet nem hagyhatja el, rendellenesség bekövetkezésekor intézkednie kell.

- *Tárgyalási szünet, illetve rendbontás a tárgyalóteremben*

Amennyiben a mozgáskorlátozás könnyítésének elrendelésére került sor, akkor a tárgyalási szünetben a tárgyalóban minden esetben történjen meg a **mozgáskorlátozó eszköz eredeti módon történő felhelyezése**.

A tárgyalóteremben a **rend fenntartása a bíróság feladata** (pl.: hangoskodás). Emiatt előfordulhat, hogy a bíró arra ad utasítást, hogy az előállítást végrehajtó rendbontás miatt kísérje ki a fogvatartottat. Ekkor további utasításig a várakozó helyiségben, ennek hiányában az épület biztonságosnak ítélt szakaszán, indokolt esetben a szállító járműben kell várakozniuk. A tárgyalási szünetben - egyéb rendelkezés hiányában - a várakozó helyiségben

[238] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 4/2019. (II. 20.) OP körlevele (30500/803-4/2019. ált.)

kell a fogvatartottal tartózkodni. Várakozó helyiség hiányában az épület biztonságosnak ítélt más helyiségében, területén kell tartózkodni, ahol a **fogvatartott őrzését folyamatosan fenn kell tartani.** A várakozás ideje alatt a mozgáskorlátozó eszköz nem vehető le a fogvatartottról, a várakozó helyiség ajtaját zárva kell tartani, az előállítást végrehajtó ez alatt az ajtón belül tartózkodik. A várakozó helyiség ajtaját lehetőség szerint akkor is be kell zárni, amikor a fogvatartottat a tárgyalóterembe kísérték annak érdekében, hogy távollétükben oda mások ne rejthessenek el semmit.

- *Kapcsolattartókkal engedélyezett beszélő*

A fogvatartott büntetőügyben történő előállítása során az eljáró ügyész vagy bíró engedélyezheti, hogy a fogvatartott nyilvántartott kapcsolattartójával a tárgyalás (meghallgatás), nyilvános ülés szünetében vagy annak befejezése után, az ügyre nem tartozó kérdésben beszéljen, ha annak megfelelő feltételei biztosítottak. Ebben az esetben az engedélyező gondoskodik a megfelelő helyiségről és a beszélgetés ellenőrzéséről. A fogvatartott tevékenységét ilyen esetben is folyamatosan felügyelni kell.

A **kapcsolattartóval engedélyezett beszélgetésre** (a továbbiakban: beszélő) vonatkozó szabályokat a fogvatartott eligazítására készített minta tartalmazza. A fogvatartott **tevékenységét ilyen esetben is folyamatosan figyelni kell**. Amennyiben a beszélő **lebonyolításának körülményei nem biztosítottak**, akkor azt külön időpontban, külön engedély alapján a bv. intézetben kell végrehajtani, amelyről tájékoztatni kell az engedélyezőt és a kapcsolattartót. **A beszélő végén a fogvatartottat minden esetben meg kell motozni.**

A **bíróság által engedélyezett beszélőt** a kijelölt beszélő helyiségben, ennek hiányában a tárgyalóteremben kell végrehajtani. A fogvatartott és a hozzátartozó kartávolságnál messzebb kell, hogy elhelyezkedjenek egymástól. A felügyelő lehetőség szerint ültesse le őket, és úgy helyezkedjen el (minden esetben állva), hogy a fogvatartott és a kapcsolattartó beszélgetését, tevékenységét végig láthassa. A látogató kezében lehetőleg semmi ne legyen (pl.: kabát, táska, igazolvány, mobiltelefon, zsebkendő). A **beszélő végeztével** a felügyelő küldje ki a látogatót a teremből, beszélő helyiségből, majd a fogvatartottat vesse alá motozásnak.

Amennyiben a motozás során tiltott tárgy kerül elő a fogvatartottól, azt az **eljáró bírónak, illetve ügyésznek jelenteni kell** (a jegyzőkönyvbe történő rögzítéshez), szükség esetén értesíteni kell a rendőrséget. Az előtalálást jelenteni kell a biztonsági tisztnek, majd a tárgyat – amennyiben nem a rendőrség hatáskörébe tartozik – az esetről készített jelentéssel együtt részére le kell adni.

- *Tárgyalás, meghallgatás végén végrehajtandó feladatok, visszaszállítás, szabadítás*

A tárgyalás (ügyészi kihallgatás) végén az előállítást végrehajtó **ellenőrizi a bírótól (ügyésztől) kapott értesítés vagy egyéb irat rovatainak olvashatóságát**, majd azokat - az intézetbe történő visszaérkezése utáni szóbeli jelentését követően - csatolja az előállítás végrehajtásával kapcsolatban keletkezett egyéb dokumentumok mellé.

Amennyiben a bíróság a letartóztatást fenntartotta, meghosszabbította vagy elrendelte, a fogvatartottat vissza kell szállítani a bv. intézetbe. Amennyiben az eljáró bíró a fogvatartottat szabadlábra helyezné, azonban az előállítási utasításon a „NEM SZABADÍTHATÓ” rendelkezés szerepel, akkor az előállítást végrehajtó az **esetről jelentést tesz a közvetlen**

elöljárónak és rajta keresztül ismételt egyeztetést kell végezni az intézet nyilvántartási szakterület illetékesével. Az egyeztetés eredményétől függően kerülhet sor az esetleges helyszíni szabadításra. **Szabadításra vonatkozó információ hiánya esetén a fogvatartottat vissza kell kísérni az intézetbe és soron kívül egyeztetni kell a dokumentációkat.**

Szabadlábra helyezés esetén, ha a fogvatartott a tárgyalásról elengedhető, az előállítási utasítás és az értesítő adat, valamint ügyészi számának egyeztetése, továbbá a nyomtatvány alaki és formai ellenőrzése után az érintett személyt írásban **nyilatkoztatni kell**, hogy vissza kíván-e menni a bv. intézetbe vagy a helyszínről távozik. Mindkét esetben ki kell tölteni a „Bírósági tárgyaláson szabadlábra helyezett személy nyilatkozata" nyomtatványt (BSZ 18. számú melléklete), valamint a tájékoztatót két példányban, amelynek egyik példányát át kell adni a szabadlábra helyezett személynek, a másik példányt csatolni kell az előállítás során keletkezett dokumentumok mellé. Amennyiben a szabadlábra helyezett személy **nem akar a helyszínről távozni**, hanem személyes tárgyainak, letétjének rendezése miatt vissza akar térni a bv. intézetbe, a nyilatkozat és a tájékoztató kitöltése, valamint **a mozgáskorlátozó eszközök levétele után** – a többi fogvatartottól elkülönítve – **vissza kell szállítani vagy kísérni a bv. intézetbe.**

Amennyiben a fogvatartottnak más ügyből elrendelt, fenntartott, vagy meghosszabbított **letartóztatása van**, továbbá a fogvatartás alapjául szolgáló **egyéb irat alapján nem szabadítható**, arról a bírót tájékoztatni kell.

- *Sajtónyilvános tárgyalás, életfogytig tartó ítélet*

Amennyiben az előállított fogvatartott ügye **nagy sajtónyilvánosságot kapott**, vagy kiemelt figyelmet érdemlő ügyben került előállításra, és a tárgyaláson jelen van a sajtó, akkor az előállító **köteles azt az előjárójának azonnal jelenteni**. Ezen szabályok mérvadóak akkor is, ha a fogvatartottat a bíróság jogerős, vagy nem jogerős életfogytig tartó szabadságvesztésre ítélte. Ebben az esetben az elsődleges intézkedések megtételét követően ezen körülményeket azonnal jelenteni kell az előjárónak, és az intézetbe történő visszakísérést követően **intézkedni kell a pszichológusi, reintegrációs tiszti meghallgatására.**

- *Visszaérkezés az előállításról*

Az előállítást végrehajtónak az előállításon történtekről a **visszaérkezést követően** jelentést kell tennie (pl.: ítélet, szabadlábra helyezés, kiutasítás, óvadék elfogadása, fegyelemsértés, rosszullét, stb.), továbbá értesíteni az illetékes szakterületeket az újabb időpontra történő idézésről, új tárgyalási nap kijelöléséről, és a keletkezett iratokat (bűnügyi nyilvántartó csoportnak, hivatali időn túl a biztonsági tisztnek) részükre átadni.

3.5. A bírósági tárgyaláson elrendelt letartóztatás foganatosításához kapcsolódó biztonsági feladatok végrehajtása

Amennyiben az intézet székhelyén működő bíróság a vádirat benyújtását követően **tárgyaláson rendeli el a terhelt letartóztatását**, és az eljáró bíró az intézet vezetőjétől kéri a letartóztatás végrehajtását, akkor azt végre kell hajtani. A feladat megszervezésével, valamint az előállítást végrehajtók eligazításával, az előállítás végrehajtásával kapcsolatban a fentebb leírt előírásokat kell megfelelően alkalmazni. Az eljáró bíró utasítása alapján a letartóztatás kihirdetését követően a tárgyalóteremben, a részéről meghatározott személlyel szemben **elrendelt mozgáskorlátozó eszközöket fel kell helyezni.** Az **érintett személyt el kell igazítani** a magatartási és viselkedési szabályokról. A bíróságtól átvett értesítőlap alapján a fogvatartott adategyeztetését, továbbá az értesítőlap - különösen a formai (aláírások, körbélyegző) elemeire vonatkozó - kitöltöttségének ellenőrzését is el kell végezni, majd a letartóztatott fogvatartottat befogadás céljából a bv. intézetbe kell kísérni. A fogvatartott tájékoztatása a magánál tartható tárgyak, ruházat, eszközök köréről a helyszínen a kísérő személy által megtörténik.

3.6. A fogvatartott előállítása közeli hozzátartozó temetésére

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 459. § 14. pontjában meghatározott hozzátartozó temetésére a fogvatartott előállítása engedélyezhető.

A bv. kódex 123.§ is rendelkezik a temetésre, illetve a súlyos beteg hozzátartozó meglátogatására történő előállításról:

Az elítélt a bv. intézet parancsnokának engedélye alapján – őrzéssel, vagy anélkül – részt vehet közeli hozzátartozója temetésén. A bv. intézet parancsnoka elrendelheti mozgáskorlátozó eszközök használatát, kivételes esetben megtagadhatja a temetésen való részvétel, illetve a kegyelet lerovásának engedélyezését. A közeli hozzátartozó temetésére a rendkívüli eltávozás az öt napot nem haladhatja meg, annak tartama a szabadságvesztésbe beszámít.

Ha az elítélt a temetésen nem vett részt, a parancsnok a **temetést követő harminc napon belül** engedélyezheti, hogy az elítélt lerója kegyeletét a közeli hozzátartozója sírjánál. Az elítélt az előállítás költségét köteles megtéríteni.

Hozzátartozó:

- az egyeneságbeli rokon és ennek házastársa vagy élettársa,
- az örökbefogadó és a nevelőszülő (ideértve az együtt élő mostohaszülőt is), az örökbe fogadott és a nevelt gyermek (ideértve az együtt élő mostohagyermeket is),
- a testvér, és a testvér házastársa vagy élettársa,
- házastárs, az élettárs,
- a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére.

- *Az előállítás megszervezése*

A **biztonsági feladatok megszervezésénél** az előállításokra érvényes általános előkészítésen túl az alábbiakat kell figyelembe venni:
- a temetés időpontját (nap, napszak, évszak),
- a temetés jellegét (polgári vagy egyházi szertartás),

- a temetés típusát (koporsós vagy urnás),
- az őrzési körülményeket (pl.: temető bejáratai, a ravatal elhelyezkedése, kerítés magassága, anyaga, fák, bokrok, sírhelyek elhelyezkedése, száma),
- a hozzátartozók és egyéb gyászolók várható létszámát, hangulatát,
- a fogvatartott bűncselekményét, ítéletét, amennyiben van, folyamatban lévő ügyét,
- a megkülönböztető jelzés használatának szabályait (pl.: gyors helyszínelhagyás esetén),
- a temetésen résztvevők várható létszámát, összetételét, kriminalitását,
- a hozzátartozók által tanúsított magatartást, együttműködést,
- a beszélő engedélyezésének lehetőségét, a végrehajtás módját, időtartamát,
- a társszervek bevonását az előállítás végrehajtásába (biztosítási feladatok),
- a menekülési lehetőségek ismeretét,
- a bekövetkezett rendkívüli esemény következményeinek felszámolási lehetőségeit, azonnali segítségkérés lehetőségét.

Az előállítás szervezése során a Központi Szállítási és Nyilvántartási Főosztállyal szükséges egyeztetni a lehetséges kockázati tényezőkről.

Az előállítás megkezdése előtt a biztonsági szakterület vezetője **felveszi a kapcsolatot a területileg illetékes rendőri szervvel** és tájékoztatja a feladat végrehajtásáról. Az adott helységbe érkezéskor az előállítás helyszíni megszervezését, a biztonsági körülmények kialakítását követően az előállítást végrehajtó csoport parancsnoka felveszi a kapcsolatot a társszervekkel, a temetői szolgálattal, a temetést végrehajtókkal, majd végrehajtja a temetés és a **szertartások helyszíneinek előzetes bejárását lehetőség szerint a rendőrséggel közösen**. Az előállítás csoportparancsnokának **tájékoztatnia kell a hozzátartozók képviselőjét** a fogvatartottal való kapcsolattartás lehetőségeiről a szertartás előtt, alatt és után, a hozzátartozók által követendő magatartás biztonsági szempontjairól, illetve a szabályok be nem tartásának következményeiről.

- *Az előállítás végrehajtása*

A helyszínre történő megérkezés után az előállítás csoportparancsnoka köteles az előállítás helyszínét közvetlenül megtekinteni. Erre az időre a közeli bv. szervben vagy a rendőrség épületében egy arra **alkalmas helyiségben kell a fogvatartottat egy fő biztonsági felügyelő hátrahagyásával elhelyezni.** Amennyiben az előállítást végző csoportparancsnok a helyszín bejárása során szerzett tapasztalatai szerint az előállítás biztonságosan nem hajtható végre, azt jelentse szolgálati elöljárójának és a továbbiakban az ő utasítása szerint járjon el. Szükséges esetben a fogvatartottat vissza kell szállítani az intézetbe.

A helyszínbejárást követően - az ott tapasztaltak alapján - az előállítást végrehajtó csoport parancsnok **eligazítást tart** a végrehajtó állomány részére, meghatározza a személyre szóló feladatokat. Az előállító csoport, alakzat felállítási helyét úgy kell kiválasztani, meghatározni, hogy az kellő távolságra legyen a többi résztvevőtől és jó figyelési lehetőséget biztosítson irányukba. A felvezetés, majd az előállítás egész ideje alatt az alakzat, csoport részére – lehetőség szerint – mindig legyen biztosított szabad terület a haladási útvonalakon, nyitott, szabad oldal a sír és a koporsó körül. A gépjárművezető a kihajtás irányába, vagy úgy parkoljon a gépkocsival, hogy egy **azonnali indulást ne akadályozzon semmi**, illetve a jármű ajtajánál biztosítani tudja a ki- és beszállás végrehajtását. Menekülési útvonalat minden

esetben ki kell jelölni, az előállítást végrehajtók részére az azzal kapcsolatos feladatokat meg kell határozni.

A temetés során a fogvatartott részére lehetővé kell tenni, hogy **a halottól a vallási szokásoknak megfelelő végső búcsút vegyen**, vagy a gyászolók távozását követően a sírnál lerója kegyeletét, mely kizárólag a biztonsági szempontok maradéktalan érvényesítésével hajtható végre.

A zavartalan végrehajtást követően a bv. intézet vezetőjétől előzetesen megkért és engedélyezett – a kapcsolattartásra vonatkozó szabályzóknak megfelelő – 15 perc időtartamú **beszélő bonyolítható le a temető egy kijelölt részén**, a csoport parancsnoka által meghatározott formában. A fogvatartottnak a gépjármű rácsajtóval lezárt részén kell ülnie, míg a hozzátartozók a gépjárművön kívül állnak.

3.7. A fogvatartott előállítása súlyos beteg hozzátartozójának meglátogatására

A Btk. 459. § 14. pontjában meghatározott hozzátartozó súlyos betegsége esetén meglátogatása engedélyezhető.

- *Az előállítás megszervezése*

A bv. intézet vagy azzal szerződésben álló orvos - a fogvatartott által bekért, a bv. intézet címére megküldött - a betegség súlyosságát igazoló vélemények, leletek áttanulmányozása után felveszi a kapcsolatot a hozzátartozó kezelő orvosával. Egyeztet a beteg állapotával, elhelyezésével a látogatás helyszínével (egészségügyi intézmény vagy magánlakás) és a látogatás lehetséges időpontjával kapcsolatban, majd mindezek alapján javaslatot tesz a bv. intézet vezetőjének a döntés előkészítő folyamat részeként.

A magánlakásba végrehajtandó látogatás előtt a szervezési feladatok fontos része, hogy az előállítási helyszínen a látogatás idejére a szükséges mértékben álljon rendelkezésre rendőri jelenlét. A magánlakásba történő előállítást a szóbeli, vagy írásbeli hozzájárulás megkérése után lehet végrehajtani.

- *Az előállítás végrehajtása*

Amennyiben indokolt, a végrehajtáshoz a rendőrség együttműködését kell kérni. Ebben az esetben **a rendőrséggel közösen a lakás helyiségeit át kell vizsgálni**, a bent lévők létszámának, közvetlen hozzátartozók adatainak megállapítása után tájékoztatni kell a fogvatartott előállításáról a bent tartózkodókat, a látogatás alatt a hozzátartozók által követendő magatartásról, illetve a szabályok be nem tartásának következményeiről.

A helyszín előzetes megtekintése, bejárása alkalmával a **jelenlévők részére meg kell határozni**, hogy a fogvatartott a látogatás végrehajtására kijelölt helyiségbe történő vonultatásának és az ott tartózkodásának ideje alatt kizárólag a beteg legyen jelen, illetéktelen személy nem tartózkodhat a látogatás helyszínén (amennyiben a beteg egészségügyi állapota folyamatos felügyeletet igényel, úgy az ellátást végző személyzet tagja jelen lehet). A bejárás

során az előállító csoportparancsnok meggyőződik az épület kijáratainak elhelyezkedéséről, a lakás tagoltságáról, a lakásban élők létszámáról, az előállítás alatti elhelyezkedésükről.

A látogatás során a **felállítási helyeket** úgy kell meghatározni, hogy jó figyelési lehetőséget biztosítson a végrehajtók számára. A fogvatartott a látogatásra érkezésekor, illetve távozásakor a súlyos beteg közeli hozzátartozókat **csókkal, kézfogással üdvözölheti**, de az előállítás végrehajtónak a fogvatartottat ebben az esetben is fokozott figyelemmel kell kísérnie. **A helyszínről történő távozás előtt a fogvatartottat meg kell motozni.**

A **fogvatartott a látogatás ideje alatt** italt nem fogyaszthat, nem étkezhet, nem dohányozhat, az intézetbe vissza semmit nem vihet, róla az alkalmazott **mozgáskorlátozó eszközöket levenni TILOS!** Az előállító biztonsági felügyelő semmit nem fogadhat el.

A gépjárművezető minden esetben - a kihajtás irányába - úgy parkoljon a gépkocsival, hogy egy azonnali indulást ne akadályozzon semmi, illetve a jármű ajtajánál állva biztosítani tudja a ki - és beszállás végrehajtását.

3.8. A fogvatartott előállítása szakorvoshoz, külkórházba

Az előállítás időpontját lehetőleg úgy kell egyeztetni, hogy a fogvatartott a végrehajtás ideje alatt a legkevesebb polgári személlyel találkozzon. Az előállítást úgy kell megszervezni, hogy az a lehető legrövidebb ideig tartson, a várakozási idő minimális időtartamú legyen, továbbá a fogvatartás biztonságát csak a szükséges mértékben veszélyeztesse.

- *Az előállítás megszervezése*

A szakorvoshoz, illetve polgári egészségügyi intézménybe történő előállítás esetén a **biztonsági feladatok megszervezése az alábbiakkal egészül ki:**
- a bv. intézeti orvos a vizsgálat után dönt a kezeléssel kapcsolatban és szükség szerint egyeztet a további kezelést végző egészségügyi intézmény illetékes orvosával,
- az egyeztetés során meggyőződik az intézmény fogadóképességének lehetséges akadályáról (pl.: járvány miatti tilalom, stb.)
- az előzetesen egyeztetett időpontra beutalót állít ki, ezzel egyidőben az egészségügyi szakdolgozó előkészíti a kiszállításra vonatkozó okmányt (kiszállítás szolgálati jegye) engedélyezésre,
- engedélyezés után az előállításra vonatkozó okmányokat átadja a biztonsági osztályvezető (szolgálatban lévő biztonsági tiszt) részére.

A fogvatartottal előre csak indokolt esetben közölhető az előállítás helye, dátuma és időpontja, így megakadályozható a hozzátartozók, ismerősök előzetes értesítése. A biztonsági felügyelő felállítási helyét úgy kell meghatározni, hogy a fogvatartott soha ne maradjon őrzés nélkül.

- *Az előállítás végrehajtása*

Az előállítás végrehajtása során – amennyiben rendelkezésre áll és szükséges – a kórházi biztonsági szolgálat munkatársainak segítségét kell kérni a **kórterem, mellékhelyiségek, mozgási útvonalak előzetes ellenőrzéséhez**, valamint a hozzátartozók/látogatók kontrollálásához. A biztonsági szolgálat hiányában az őrzést biztosító személyi állomány tagja(i) – a biztonsági intézkedések megfelelő alkalmazása mellett – az ellenőrzéseket önállóan hajtsák végre.

A várakozás az egészségügyi intézményben, lehetőség szerint a **polgári személyektől elkülönülve** történjen. A kompetens személlyel történő egyeztetés során az ellátás elsőbbségére kell törekedni, ha erre nincs lehetőség, akkor olyan időpont meghatározása szükséges, amely a várakozást a legrövidebb időre csökkenti. **Hozzátartozóval való találkozás esetén** a biztonsági felügyelő beszélgetést, testi kontaktust nem engedélyezhet, mindennemű tárgy, eszköz átadását és átvételét meg kell akadályozni, a fogvatartottat a legrövidebb időn belül biztonságos helyre kell kísérni.

- *Mozgáskorlátozó eszközök enyhítése vagy eltávolítása*

Különös figyelmet kell fordítani arra a kezelési folyamatra, ahol az előállítást végrehajtó nem lehet jelen, illetve enyhíteni, oldani kell a mozgáskorlátozó eszközöket (pl.: a fogvatartott **műtétjénél, RTG, CT, MR**, stb. vizsgálatánál). Az előállítást végrehajtó részére az **eligazításon meg kell határozni** az egyes mozgáskorlátozó eszközök enyhítése esetén teendő feladatokat, kiemelve a mozgáskorlátozó eszközök kombinált alkalmazásával történő tárgyhoz rögzítés esetén felmerülő feladatokat, eljárásmódot. Az előállítást végrehajtónak a **leggyorsabb intézkedést biztosító és a szökés megakadályozására legalkalmasabb útvonalon kell elhelyezkedni**. Indokolt esetben hivatásos szolgálati jogviszonyban álló egészségügyi szakdolgozó is részt vesz az előállítás végrehajtásában.

Amennyiben a vizsgálatok elvégzéséhez a **kezekről el kell távolítani a bilincset**, úgy az előállítást végrehajtó azt csak esetleges tárgyhoz rögzítés, illetve a lábbilincs, és/vagy az egyhurkos gyorsbilincs felhelyezése után teheti meg. A felhelyezéskor úgy kell elhelyezkedni, hogy az előállítást végrehajtó a váratlan támadást el tudja hárítani.
Az **egyhurkos gyorsbilincs** alkalmazásának szükségességét a vizsgálat jellegéből fakadóan az egészségügyi szakterület előzetes véleménye alapján a biztonsági szakterület vezetője egyedileg - a végrehajtást közvetlenül megelőző előzetes egyeztetést követően - rendelheti el. A gyorsbilincs alkalmazását az előállító állománynak módszertani oktatás tárgyává kell tenni.

Amennyiben a fogvatartott az **egészségügyi beavatkozást követően fekvőbeteg ellátásban részesül**, az őrzés megszervezésekor figyelemmel kell lenni különösen:
- az előállítást végrehajtó(k) szükséges létszámára, elhelyezkedésére (a fogvatartott folyamatosan látókörében legyen),
- a kórterem épületen belüli elhelyezkedésére, méretére, a kórteremben elhelyezett polgári személyek létszámára, a helyiség őrizhetőségére,
- a hír-összeköttetésre,
- a mosdó, a mellékhelyiség megközelíthetőségére, elhelyezkedésére, őrizhetőségére,

- az ágyhoz, tárgyhoz történő állandó, vagy ideiglenes, kombinált bilincselés módjára (az ágyon történő mozgását, a vizsgálatokat, az egészségügyi ellátást legkevésbé zavarja, a bilincs vagy lakat kulcsát a biztonsági felügyelő folyamatosan magánál tartja),
- a fogvatartott ruházatának elzárási lehetőségére,
- az előállítást végrehajtó a kórház személyzetével és a kórteremben lévő többi beteggel kapcsolatos magatartására (legyen udvarias, segítőkész, a betegeket ne zavarja).

A biztonsági szakterület vezetője vagy a szolgálatban lévő biztonsági tiszt **kiemelt fogvatartott kihelyezése esetén** felveszi a kapcsolatot a területileg illetékes rendőri szervvel és rendőri biztosítást kér a végrehajtásra.

Az előállítást végrehajtónak **fokozott figyelemmel kell eljárni** a fogvatartott illemhelyre, mosdóba történő kísérésekor, az ottani tevékenységét, viselkedését - nem szeméremsértő módon - figyelemmel kell kísérnie. A mozgáskorlátozó eszköz(ök) alkalmazásánál (bilincselésnél) **figyelembe kell venni a fogvatartott sérülését** (pl.: kézsérülésnél a lábra történjen a mozgáskorlátozó eszköz helyezése), betegségének jellegét, biztonsági kockázati besorolását továbbá azt, hogy a fogvatartott a mentőautóban **ülő vagy fekvő testhelyzetben** kerül szállításra. Fekvő helyzetben történő szállítás esetén fel kell mérni, hogy az egészségügyi személyzet az erre rendszeresített hevederrel - a magatehetetlen állapota, illetve további sérülések elkerülése miatt - rögzítette-e a hordágyhoz a fogvatartottat.

Fel kell készülni, hogy a fogvatartott színleli a rosszullétet és a bv. intézetből történő kiszállítást követően szökést kísérel meg, melynek megelőzésére a mozgáskorlátozás különböző változatai alkalmazhatók. Soron kívüli, sürgősségi kiszállítás alkalmával az eligazításra, az okmányok elkészítésére a helyzettől függően kell intézkedni. Azonban a fogvatartottról nyomtatott fényképes adatlap - melyen szerepel a meghatározott mozgáskorlátozás -, továbbá a kiszállítandó fogvatartottról a legfontosabb információk, biztonsági kockázati besorolásának ismeretének rendelkezésre kell állnia. Az azonnali kiszállítást követően, szükség szerint - az összeköttetést biztosító hírközlő eszközökön – folyamatosan intézkedni kell az információk pótlására, biztosítására az előállítást végrehajtó részére.

3.9. Az előállító biztonsági felügyelő feladata váratlan helyzetek esetén

Várhatóan elhúzódó vagy előre jelzett egész napos tárgyalás (hat órát meghaladó) esetén a bv. intézet köteles biztosítani az **előállítást végrehajtó munkaközi szünetét**. Amennyiben erre a távollét időtartama alatt nincs mód, akkor azt a bv. intézetbe visszaérkezés után kell biztosítani. **Váratlan helyzet bekövetkezését követően** az előállítást végrehajtó az elsődleges intézkedések megtétele után haladéktalanul jelentést tesz a közvetlen szolgálati elöljárójának, amennyiben szükséges segítséget kér.

A **tárgyhoz történő rögzítés** során az előállítást végrehajtó meggyőződik arról, hogy a **rögzítési pont alkalmas-e arra, hogy a fogvatartott által kifejtett erőhatásnak ellenálljon**, továbbá megvizsgál, felszámol minden körülményt, ami azt eredményezheti, hogy a fogvatartott a rögzítés helyéről ki tudja magát szabadítani. Amennyiben illetéktelen személy

tiltott kapcsolatot akar létesíteni a fogvatartottal, részére bármit át akar adni vagy tőle át akar venni, azt az előállítást végrehajtónak akár kényszerítő eszköz alkalmazásával meg kell akadályozni, az esetet jelenteni kell az eljáró bírónak, ügyésznek, továbbá a közvetlen szolgálati elöljárónak. Az előállítás során bekövetkezett váratlan élethelyzet alkalmával az előállítást végrehajtó azonnal intézkedik a fogvatartott és a saját maga biztonságba helyezésére, majd a lehető legrövidebb időn belül a bv. intézetbe történő visszaszállítására.

Amennyiben a biztonsági felügyelő egyedül hajtja végre az előállítást és annak időtartama alatt, **úgy érzi, hogy egészségügyi vagy más okból (pl.: rosszullét, erős fájdalom, személyes szükségletek elvégzése, stb.) szolgálati feladatát nem tudja ellátni**, a fogvatartottat kísérje a várakozó helyiségbe vagy haladéktalanul bilincselje tárgyhoz. A váratlan helyzetet előállítási feladattól függően jelenteni kell a bírónak, (ügyésznek), a közvetlen szolgálati elöljárójának, és ha szükséges, segítséget kell kérni az útba indító bv. szervtől, a bíróság őrzését ellátóktól, a kórház személyzetétől, helyzettől függően a legközelebbi bv. szervtől, vagy a területileg illetékes rendőrkapitányságtól.

Felkészülési kérdések alapfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi az előállítás fogalma?
- Mely okból történhet intézeten kívüli előállítás?
- Ismertesse az előállítás módját és eszközeit?
- Ismertesse az előállítás szervezésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse, hogy előállítás végrehajtása során mikor kell a fogvatartottat megmotozni?
- Ismertesse a fogvatartott gyalogmenetben való kísérésének szabályait!
- Ismertesse a mellékhelyiségbe kísérés és biztosítás szabályait!
- Ismertesse a bírósági tárgyalásra, ügyészségi meghallgatásra történő előállítás szabályait!
- Ismertesse a hozzátartozó temetésére történő előállítás szabályait!
- Ismertesse a súlyos beteg hozzátartozó meglátogatására történő előállítás szabályait!
- Ismertesse a fogvatartott egészségügyi intézetbe történő előállításának szabályait!
- Ismertesse az előállító biztonsági felügyelő feladatait váratlan helyzetek esetén!

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Az előállítás megszervezése során milyen szempontokat kell figyelembe venni?
- Sorolja fel az előállítást befolyásoló körülményeket!
- Milyen adatokat kell tartalmaznia az előállítás biztonsági leírásának?
- Sorolja fel, mit tartalmaz az előállítás módszertani gyűjtemény!
- Ismertesse, mit kell tartalmaznia az előállítás előtti speciális eligazításnak!
- Mit vihet magával a fogvatartott az előállításra?
- Ismertesse a fogvatartott mozgatására, kísérésére vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a szabályokat a fogvatartott bírósági tárgyalásra, ügyészségi meghallgatásra történő előállítása tekintetében!

- Ismertesse a tárgyalóteremben a legoptimálisabb elhelyezkedési módokat!
- Ismertesse a szabályokat az ügyvéd, jogi képviselő és a fogvatartott közötti kapcsolattartásra vonatkozóan!
- Ismertesse a szabályokat arra az esetre, ha a bíró vagy az ügyész az előállítást végrehajtó távollétében akarja a fogvatartottat meghallgatni!
- Ismertesse a szabályokat a kapcsolattartóval való beszélő lebonyolítására vonatkozóan!
- Ismertesse a feladatokat szabadlábra helyezés esetén!
- Ismertesse a feladatokat nagy sajtónyilvános és hosszú ítéletet kapott fogvatartott esetére!
- Ismertesse a bírósági tárgyaláson elrendelt letartóztatás foganatosításához kapcsolódó biztonsági feladatokat!
- Közeli hozzátartozó temetésére történő előállítás esetén sorolja fel, hogy a megszervezés során milyen biztonsági szempontokat kell figyelembe venni!
- Súlyos beteg hozzátartozójának meglátogatására történő előállítás esetén sorolja fel, hogy a megszervezés során milyen biztonsági szempontokat kell figyelembe venni!
- Szakorvoshoz, külkórházba történő előállítás esetén sorolja fel, hogy a megszervezés során milyen biztonsági szempontokat kell figyelembe venni!
- Ha a fogvatartott egészségügyi beavatkozást követően fekvőbeteg ellátásban részesül, milyen szempontokat kell figyelembe venni az őrzés megszervezésekor?

XVI. FEJEZET

A FOGVATARTÁS RENDJÉT VESZÉLYEZTETŐ ESEMÉNYEK

1. Az eseményekről általában

A rendkívüli esemény fogalma

Rendkívüli eseménynek minősül minden olyan esemény, amely a fogvatartás biztonságát súlyosan sérti, vagy veszélyezteti, és külön intézkedések bevezetését teszi szükségessé, így különösen

- **a terrorcselekmény,**
- **a fogolyzendülés,**
- **a bv. szerv létesítményét, eszközeit, járműveit, valamint a személyi állomány tagját vagy az elítéltet ért támadás,**
- **a bv. szerv létesítményéből vagy járművéből való erőszakos kitörés,**
- **a fogolyszökés,**
- **az elítélt öngyilkossága,**
- **az elítélt halála,**
- **a bv. szerv létesítményét vagy járművét veszélyeztető elemi csapás, vagy jelentős tűzeset.**

A fentebb felsorolt rendkívüli események bekövetkezéséről a törvényességi felügyeletet ellátó **ügyészséget értesíteni kell**.[239]

A fogvatartott részére az általa végzett munka jellegének, az egészségi állapotának és az életkorának megfelelően kialakított normák alapján, legalább napi háromszori étkezést – ebből legalább egy alkalommal meleg ételt – kell biztosítani. Rendkívüli esemény idején – legfeljebb öt napig – a fogvatartottak kizárólag hideg élelemmel is elláthatók. A hideg élelem elfogyasztásához szükséges eszközöket a bv. intézet biztosítja.

2. Az események csoportosítása[240]

- a személy állománnyal kapcsolatos események
- a fogvatartottakkal kapcsolatos események
- a bv. szervek működését, biztonságát veszélyeztető események

[239] 16/2014. (XII. 19.) IM rendelet a szabadságvesztés, az elzárás, a letartóztatás és a rendbírság helyébe lépő elzárás végrehajtásának részletes szabályairól, 48. §. (1-2) bekezdés

[240] A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese által jóváhagyott MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a fogolyszökés rendkívüli esemény felszámolásához, valamint az azzal kapcsolatos jelentések végrehajtásához (20500/4556-1/2019.ált.)

3. Az események fajtái

Az események fajtáit annak alapján különböztetjük meg, hogy az **elkövetésük milyen módon, és formában, milyen cselekményekkel történik.** Alapja pedig az, hogy a büntetés-végrehajtási szerv biztonságának melyik eleme az elkövetett cselekmény, illetve történés esetén a veszélyeztetés tárgya.

Ezek alapján lehet:
- biztonság **személyi feltételeit sértő**, vagy veszélyeztető esemény,
- biztonság **tárgyi feltételeit sértő**, vagy veszélyeztető esemény,
- biztonsági **rendszabályokat sértő**, vagy veszélyeztető esemény.

Az események fajtái ilyen formában sorolhatók fel, bár vannak olyan cselekményfajták is, amelyeket egyszerre több helyre is besorolhatunk, mivel a büntetés-végrehajtási szerv biztonságának egyszerre több elemét is sértik, vagy veszélyeztetik.

3.1. A biztonság személyi feltételeit sértő, vagy veszélyeztető események

Ezen cselekmények **csak aktív módon követhetők el.** A büntetés-végrehajtási szerv biztonságára azért veszélyesek, mert a fogvatartottak őrzését, felügyeletét, ellenőrzését ellátó személyi állomány személye elleni erőszak alkalmazásával, lehetőséget teremtenek további események elkövetéséhez.
A személyi feltételt sértő cselekmények irányulhatnak valamely jogi tárgy ellen is, így bűncselekménynek is minősülhetnek, amelyek lehetnek:
- a személyi állomány bármely tagjának megtámadása,
- hivatalos személyek elleni bűncselekmények.

3.2. A biztonság tárgyi feltételeit sértő, vagy veszélyeztető események

Ezen cselekmények, történések tárgya a büntetés-végrehajtás **létesítményei, épületei, területei, technikai eszközei, műszaki és biztonsági berendezései**.
Az által sértik, vagy veszélyeztetik a büntetés-végrehajtási szerv biztonságát, hogy a fontosabb létesítmények és berendezések (technikai. eszközök. műszaki biztonsági berendezések) megrongálásával, lehetőséget teremtenek más események elkövetésére, vagy működészavar bekövetkezésére, így akadályozzák a büntetés-végrehajtási szerv zavartalan működését.

Ezen cselekmények lehetnek:
- rongálás, rombolás,
- gyújtogatás, tűzokozás
- robbantás, vagy ezekkel való fenyegetés,
- terrorcselekmény,
- elemi csapás.

3.3. A biztonsági rendszabályokat sértő, vagy veszélyeztető események

A biztonsági rendszabályok a szabadságvesztéssel, letartóztatással összefüggő legalapvetőbb jogszabályok foganatosítását, a büntetés-végrehajtási szerv zavartalan működését biztosítják, megsértésük esemény bekövetkezéséhez vezethet.
Ezen cselekmények tárgya tehát, elsődlegesen valamilyen rendszabály, de irányulhat a biztonság más eleme ellen is. Az elkövetés módja ezen cselekmények esetén akár passzív, akár aktív is lehet, amelyek a következőkben nyilvánulhatnak meg:

- az engedetlenség,
- utasítás megtagadás,
- munkamegtagadás,
- táplálkozás megtagadás,
- zárkatorlaszolás,
- fogolyszökés,
- fogolyzendülés.

Ugyanakkor a büntetés-végrehajtási feladatok végrehajtása során bekövetkezhetnek olyan cselekmények, történések, amelyek nem minősülnek eseménynek, azonban a bv. szerv működési rendjét befolyásolják, és jelentési kötelezettség alá esnek.

A büntetés-végrehajtási szervezet ügyeleti tevékenységéről és a jelentések rendjéről szóló BVOP utasítás értelmezésében:

- **esemény:** a fogvatartás biztonságát súlyosan sértő vagy veszélyeztető, külön intézkedések bevezetését szükségessé tevő, továbbá a bv. szerv biztonsága és működése szempontjából fontosnak tartott történés;
- **csoport:** legalább három főből álló, egységes akarat-elhatározással fellépő személyek köre;
    - Csoportos ellenszegülésnek minősül, ha a jogszabályban vagy a bv. intézet házirendjében meghatározott kötelezettség végrehajtását vagy a személyi állomány tagjának valamely utasítását legalább három fő fogvatartott együttesen megtagadja.
- **tömeg:** egységes akarat-elhatározással fellépő vagy véletlenül az esemény részesévé váló, tíz főt meghaladó létszámú személyek köre;
    - Tömeges ellenszegülésnek minősül, ha a jogszabályban vagy a bv. intézet házirendjében meghatározott kötelezettség végrehajtását vagy a személyi állomány tagjának valamely utasítását tíz főt meghaladó létszámú fogvatartott együttesen megtagadja.

A bv. szerv személyi állományának tagjai az események bekövetkezésének közvetlen veszélyéről vagy bekövetkezéséről a közvetlen szolgálati elöljárójuknak haladéktalanul kötelesek jelentést tenni.

4. A bv. szervezet ügyeleti tevékenysége és a jelentések rendje[241]

A büntetés-végrehajtási szervezet ügyeleti tevékenységi rendszeréhez kötődő feladatokat a **vezető ügyeleti szolgálat**, a **BVOP főügyelete**, továbbá a **bv. intézet állandó ügyeleti szolgálatai** látják el.

[241] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 4/2018. (XII.7.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet ügyeleti tevékenységéről és a jelentések rendjéről

- **vezető ügyeleti szolgálat**: a BVOP-n működtetett, készenléti jellegű szolgálat, amelyet a BVOP állományába tartozó kijelölt vezető külön meghatározottak szerint lát el;
- **BVOP főügyelete**: a Biztonsági Szolgálat Ügyeleti és Védelmi Osztálya által működtetett állandó ügyeleti szolgálat;
- **állandó ügyeleti szolgálat**: a jelentési kötelezettség rendjét teljesítő, a rendkívüli eseményekkel összefüggésben az elsődleges intézkedések megtétele érdekében intézkedő, továbbá a büntetés-végrehajtás folyamatos feladatellátását a nap 24 órájában biztosító szolgálat.

A vezető ügyeletes jogosult:
- indokolt esetben, hivatali munkaidőn kívül, az esemény kivizsgálásában érintett személyi állomány részére - beleértve a bv. szerv intézkedő vezetőjét és a főügyeletest is - utasítást adni, feladatot meghatározni,
- az eseményhez kötődő szolgálati feladat végrehajtására a személyi állomány bármely tagját berendelni, berendeltetni,
- a bv. szerv részéről tett jelentésekkel kapcsolatban kiegészítő információkat kérni,
- tájékoztatni és szükség szerint együttműködésre felkérni a társszervek vezetőit.

A főügyeletes jogosult:
- a bv. szervtől beérkező jelentésekkel összefüggésben további információkat kérni, annak teljesítését határidőhöz kötni,
- a bv. szerv által jelentett események minősítését, kategorizálását felülbírálni,
- a bv. szervtől eseti adatszolgáltatást kérni,
- az országos parancsnok utasítása alapján a bv. szerv értesítését és készenlétbe helyezését, a személyi állományi tagok és eszközök átcsoportosítását elrendelni,
- bármilyen elemzést, értékelést igénylő eseményről a parancsnoki kivizsgálási jelentést bekérni,
- indokolt esetben a bekövetkezett eseménnyel, illetve soron kívüli adatszolgáltatás meghatározásával összefüggésben az érintett bv. szerv vezetőjével konzultálni, soron kívül intézkedést kérni.

A szolgálatellátás érdekében a fogvatartottak elhelyezésére kijelölt **bv. intézetben folyamatos ügyeleti tevékenységet kell végezni**. A bv. intézet ügyeleti tevékenységi feladatait a biztonsági osztály hajtja végre.

Az **állandó ügyeleti szolgálat** személyi állománya részére a szolgálatellátás során az egyenruha viselése kötelező, továbbá a rendszeresített kényszerítő eszközöket az arra kijelölt helyen köteles tárolni.

A bv. szerv biztonsági osztálya az **ügyeleti tevékenysége során köteles**:
- a bv. szerv rendjét, a fogvatartás biztonságát veszélyeztető körülmények, események bekövetkezését megelőzni, illetve a bekövetkezetteket – egyes esetekben a rendelkezésre álló tervekben meghatározottak szerint, a személyi állományi létszám és az eszközök összehangolt irányításával – hatékonyan felszámolni,

- hivatali munkaidőn kívüli időpontban a meghatározott eseményekről – beleértve a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaságok területén, valamint tevékenységük során bekövetkezőket is – a főügyeletes részére jelentést tenni,
- a vezető ügyeletes és a főügyeletes utasításait végrehajtani,
- az elektronikus távfelügyeleti rendszer felügyeletét ellátni, a Marathon Terra rendszer üzeneteit folyamatosan figyelemmel kísérni,
- a bv. szerv vezetőjének utasítása alapján a bv. szerv személyi állományára kiterjedő értesítéssel, továbbá különleges jogrendi működéssel összefüggő feladatokat végrehajtani.

Készenlétbe helyezés és különleges jogrend kihirdetése esetén a BVOP főügyeletét és a bv. intézet állandó ügyeleti szolgálatát az OPBFH utasításának megfelelően meg kell erősíteni, indokolt esetben az OPBFH vagy az igazgató rendelkezésére a Büntetés-végrehajtási Szervezet Oktatási, Továbbképzési és Rehabilitációs Központjában ideiglenes ügyeleti szolgálatot kell létrehozni.

A bv. szerv személyi állományának tagjai az utasítás 1. mellékletében nevesített események bekövetkezésének közvetlen veszélyéről, illetve bekövetkezéséről – az észlelést, tudomásra jutást, valamint a hatáskörükbe tartozó és halaszthatatlan intézkedések megtételét követően – **a közvetlen szolgálati elöljárójuknak haladéktalanul kötelesek jelentést tenni**. Az eseményekről az utasítás 1. számú mellékletében meghatározott személyek a meghatározott időtartamon belül és rend szerint kötelesek jelentést tenni. A jelentésre kötelezett személy az esemény felszámolását követően a főügyeletes külön utasítására, az általa meghatározott tartalommal – a bv. szerv részére előírt írásbeli jelentési kötelezettség teljesítésén kívül – a legrövidebb időn belül köteles **tényszerű, írásbeli tájékoztató jelentést** tenni.

A főügyeletes részére történő jelentés teljesítése a jogszabályokban, illetve más belső rendelkezésekben meghatározott szóbeli és írásbeli jelentési, tájékoztatási kötelezettséget nem korlátozza és nem váltja ki.

A Büntető Törvénykönyvről szóló törvényben meghatározott katonák, valamint a magyar büntetőjog hatálya alá tartozó szövetséges fegyveres erő tagjainak elhelyezésére szolgáló részleg vonatkozásában, továbbá a személyi állomány tagjai által – szolgálati feladataival összefüggésben – elkövetett cselekmények parancsnoki kivizsgálását követően, annak eredményétől függően, bűncselekmény gyanúja esetén parancsnoki nyomozást kell elrendelni, vagy feljelentést kell tenni.

Abban az esetben, ha az **esemény vizsgálata elhúzódik, minősítése, jellege megváltozik**, továbbá új adat vagy bizonyíték merül fel, az országos parancsnok (illetve a jelentést telefonon fogadó személy, vezető ügyeletes) által meghatározott határidőn belül és módon kiegészítő jelentést kell tenni. **Amennyiben az esemény jellege, minősítése a határidőn belül teljes pontossággal nem állapítható meg, az a jelentésnek nem lehet akadálya.**

A bv. szervnek a jelentésre kötelezett eseményeket a 3. melléklet szerinti okmányban nyilván kell tartani, amely naplót helyben kell elkészíteni és kiadni, és az ügykezelési szabályoknak megfelelően iktatni, illetve megőrizni.

4.1. Esemény bekövetkezésével kapcsolatos személyi állományi jelentések rendje[242]

A bv. szerv vonatkozásában bekövetkezett rendkívüli, vagy egyéb, a fogvatartás rendjét és biztonságát sértő események felszámolását követően a **személyi állományi tagok által készített jelentéseknek** a rendkívüli esemény későbbi rekonstruálhatósága érdekében, az esemény jellegéhez igazodó, és a saját hatáskörben, vagy utasításra megtett intézkedések vonatkozásában **a szükséges érdemi információkat tényszerűen tartalmazniuk kell.**

A jelentésbe szövegszerűen kell belefoglalni:

- a cselekmény elkövetőjét, vagy érintettjét (fogvatartott esetén nevét, nyilvántartási számát),
- az esemény megnevezését, vagy leírását,
- helyszínét,
- pontos időpontját, vagy időintervallumát.
- az esemény helyszínén lévő tanúk felsorolását, (a későbbi azonosíthatóság érdekében szükséges, függetlenül attól, hogy ők is jelentés írására kötelezettek-e, vagy sem.)
- a fogvatartottal szemben tett, illetve egyéb intézkedéseket,
- az intézkedő által észlelt – nem egészségügyi szempontból regisztrált – külsérelmi nyomokat (pl. hematóma, vér, kitört fog, stb.).
- az egészségügyi előállítás indokoltságát, annak megtörténtét (amennyiben a jelentés készítője foganatosította),
- egyéb megtett intézkedések felsorolását,
- a jelentés általános elemeit (készítő neve, rendfokozata, beosztása, dátum, stb.).

Ha az intézkedéssel érintett személy fogalmazott meg panaszt, az erre vonatkozó előzetes nyilatkoztatási kötelezettség, illetve annak **előzetes elbírálására vonatkozó álláspont nélkül kell rögzíteni**. Amennyiben az eseménnyel összefüggésben anyagi károkozás keletkezett, annak leírása, továbbá a jelentést készítő által kezdeményezett fegyelmi vagy kártérítési eljárás tényének, elrendelt fegyelmi vagy biztonsági elkülönítés végrehajtásának rögzítése is fontos tényező.

Az elkészített jelentés akkor tekinthető befejezettnek, ha az előbbiekben foglaltakon túlmenően rögzítésre kerül **az esemény dokumentálásának módja**, esetleges többletinformáció rögzítése, a szóbeli jelentést fogadók köre, annak időpontja, illetve a közvetlen szolgálati elöljáró által meghatározott utasítások.

A jelentések parancsnoki kivizsgáláshoz vagy feljelentéshez csatolásának feltétele, hogy azokat **tartalmi és alaki szempontból a szolgálati elöljárónak ellenőriznie és azonosítható elektronikus, vagy manuális aláírással kell ellátnia**, mely azt hivatott szavatolni, hogy az esemény körülményeiről tájékozódott, és a beosztott személyi állomány jelentésében foglaltakat megismerte.

[242] A BVOP Biztonsági Szolgálatvezetőjének körlevele a jelentésekkel és egyszemélyes elhelyezésekkel kapcsolatos szakmai elvárásokról (30500/4669-1/2020.ált)

5. A terrorizmus elleni küzdelem feladatainak végrehajtása

Jogszabály meghatározza a terrorfokozat elrendelése esetén a bv. szervek által bevezetendő intézkedéseket, végrehajtandó feladatokat, meghatározza azon – terrorizmussal összefüggő – eseményfajtákat, amelyek bekövetkezése (vagy annak veszélye) esetén a bv. szervezet közvetlen érintettsége – és ebből eredően intézkedési kötelezettsége – nagy valószínűséggel fennáll.

5.1. Az irányítás rendje

A Nemzetbiztonsági Kabinet terrorveszéllyel, terrorfenyegetettséggel kapcsolatos feladatainak koordinálása érdekében létrehozott Terrorellenes Koordinációs Bizottság Operatív Törzsének működésbe lépése esetén a **BVOP-n Operatív Csoportot** kell felállítani. A bv. szerv(ek)ben a terrorellenes feladatok irányítására, koordinálására és ellenőrzésére, a személyi- és fogvatartotti állomány élete, testi épsége védelmének biztosítása érdekében **Operatív Törzset** kell létrehozni.

Az Operatív Törzs vezetője a bv. szerv vezetője, tagjai:
- a gazdálkodó szervezet ügyvezető igazgatója,
- a gazdasági vezető,
- a biztonsági osztály vezetője,
- a büntetés-végrehajtási osztály vezetője,
- az egészségügyi osztály vezetője,
- a mozgósítási megbízott, továbbá
- a bv. szerv vezetője által kijelölt személyek.

5.2. Külön intézkedések bevezetését szükségessé tevő, vélelmezett események

A bv. szervezet feladat- és hatáskörére, működési gyakorlatára, eszközrendszerére jellemzők figyelembevételével – a veszélyeztetettség forrásainak megfelelő feltételezésével – az egyes terrorfokozatok elrendelése esetén **az alábbi eseménytípusok bekövetkezésével lehet számolni**:
- a bv. szervek objektumait ért, bv. szerven kívüli feladat-végrehajtást közvetlenül érintő, a személyi- és/vagy a fogvatartotti állomány életét, testi épségét veszélyeztető támadás, amely előidézhető
    - lőfegyver, lőszer, robbanóanyag, robbantószer alkalmazásával,
    - radioaktív anyaggal visszaélést elkövetve,
    - közveszélyt okozó anyag, vagy energia pusztító hatását kihasználva (pl.: ivóvízforrás, élelmiszer, élelmiszer-alapanyag megmérgezése, stb.).
- nem a bv. szervek objektumai, illetve nem a bv. szerven kívüli feladatot végrehajtó személyi állomány ellen irányuló, de a működést, feladat-végrehajtást jelentősen akadályozó terrorcselekmények,

- a terrorcselekmény elkövetőinek értékrendjével, gondolkodásmódjával azonosuló, a fogvatartás rendjét súlyosan veszélyeztető, nyílt ellenszegülésben résztvevő fogvatartottak,
- a bv. szervek ellátását biztosító közüzemi és informatikai szolgáltatások működésének megzavarása, akadályoztatása, az ellátás ellehetetlenítése.

5.3. Az egyes terrorfokozatok elrendelése esetén bevezetendő intézkedések

A bv. szerveknek az esemény fajtájától, kiterjedésétől, a veszélyeztetettségüktől függően kell az egyes fokozatokhoz (**4-es (alacsony), 3-as (közepes), 2-es (magas) és 1-es (kritikus) fokozat**)[243] rendelt feladataikat végrehajtani. Azok alkalmazási szükségességét az Operatív Csoport iránymutatása, illetve az adott bv. szerv érintettsége határozza meg.

A terrortámadás bv. szervekre gyakorolt (várható) hatásától, az elrendelt terrorfokozatoktól, az alapfeladatok ellátása alóli mentesítés mértékétől függően a bv. szervek a rendelkezésre álló eszközeikkel, képességeikkel **segítsék a felszámolásban részt vevő együttműködő szerveket**. Pl.:
- a művelet(ek)be bevont személyi állomány élelmezésének biztosítása a bv. szervek által működtetett konyhák kapacitásának függvényében,
- a személyi állomány feladat-végrehajtás során elszennyeződött ruházatának mosatása,
- elszállásolás céljából a bv. intézmények szabad férőhelyeinek rendelkezésre bocsátása,
- pengeéles dróthenger biztosítása műszaki akadály kialakításához,
- kijelölt területek drótfonatú kerítéssel történő bekerítése,
- fogvatartotti munkaerő a károk felszámolásához, a normál működési rend helyreállításához.

A terrortámadás, illetve annak közvetlen veszélye esetén a feladatok végrehajtásába bevont személyi állományról, járművekről, eszközökről, szolgáltatásokról, a bv. szervek részére meghatározott műveletek megkezdéséről és befejezéséről – a végrehajtás hatékonyságának elsődlegességét szem előtt tartva, amint arra lehetőség nyílik **– a főügyeletes részére haladéktalanul jelentést kell tenni**.

6. A büntetés-végrehajtási szervezet katasztrófavédelmi feladatai[244]

A büntetés-végrehajtás a központi, a megyei és a helyi védelmi bizottságok operatív munkaszervezetébe a 62/2011. (XII.29.) BM rendeletben meghatározott feladatok ellátására képviseletet delegál. A bv. szervek védekezési feladatainak irányítására, koordinálására, ellenőrzésére, az NVK ágazati szakértő támogatására – a katasztrófa fajtájának, kiterjedésének figyelembevételével – a **BVOP Operatív Csoportot működtet**, amelynek vezetője az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese.

[243] A fokozatok elrendelése esetén bevezetendő intézkedéseket az intézkedési terv tartalmazza

[244] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 19/2020. (V.29.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet katasztrófavédelmi feladatairól

A bv. szerveknél katasztrófaveszélyben, illetve veszélyhelyzetben, közvetlen érintettség esetén a feladatok végrehajtására – a Veszélyelhárítási Törzs irányításával, koordinálásával és ellenőrzésével – **Helyi Védekezési Szervezetet kell létrehozni.**

A katasztrófaveszély elhárítása, a katasztrófák következményeinek csökkentése érdekében – a BM rendelet 3. § (1) bekezdése alapján – szervezeti veszélyelhárítási feladattervet kell készíteni. A szervezeti veszélyelhárítási feladatterv figyelembevételével a bv. szervek **veszélyelhárítási feladattervet készítenek**, amely az alábbiakat tartalmazza:

- a bv. szervek illetékességi területén a katasztrófák általi veszélyeztetettségre vonatkozó adatokat;
- az irányítás, az együttműködés és a vezetés rendjét;
- az egyes katasztrófaveszélyekre vonatkozó feladatokat;
- a védekezésbe, a kitelepítésbe, kimenekítésbe, befogadásba, valamint a visszatelepítésbe bevonható erőket és eszközöket;
- egyéni és kollektív védelem megszervezésére vonatkozó feladatokat;
- a logisztikai támogatás, valamint egészségügyi ellátás biztosítására vonatkozó feladatokat.

veszélyelhárítási feladatterv: a hivatásos katasztrófavédelmi szervek kivételével, az e rendelet hatálya alá tartozó szervek katasztrófavédelmi feladatairól és azok végrehajtásáról szóló okmány.

A szervezeti veszélyelhárítási feladatterv, valamint a veszélyelhárítási feladattervek felülvizsgálata a BM rendelet 3. § (4) bekezdésében meghatározott időközönként, illetve eseményeket követően történik.

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi a rendkívüli esemény fogalma?
- Ismertesse a rendkívüli események csoportosítását!
- Ismertesse a biztonság személyi feltételeit sértő vagy veszélyeztető eseményeket!
- Ismertesse a biztonság tárgyi feltételeit sértő vagy veszélyeztető eseményeket!
- Ismertesse a biztonsági rendszabályokat sértő vagy veszélyeztető eseményeket!
- Ismertesse, hogy a BVOP főügyeletese mire jogosult!
- A bv. szerv biztonsági osztálya az ügyeleti tevékenysége során mire köteles?
- Ismertesse az események jelentésére vonatkozó rendet!
- Sorolja fel, hogy terrorfenyegetettség esetén kik a tagjai a bv. szerv Operatív Törzsének!
- Terrorfokozatok elrendelése esetén milyen eseménytípusok bekövetkezésével lehet számolni?

XVII. FEJEZET

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEK SZEMÉLYI ÁLLOMÁNYÁNAK ÉRTESÍTÉSI RENDJE[245]

1. Alapfogalmak

Értesítés: azon intézkedések együttese, amely a bv. szerv vezetőjének döntése szerint biztosítja a személyi állomány szolgálatot nem teljesítő tagjának meghatározott helyen és időtartamon belüli, szolgálati feladat ellátására történő rendelkezésre állását.

Berendelés: a személyi állomány szolgálatot nem teljesítő tagjának tájékoztatása a rendkívüli feladatból eredő, a kijelölt helyre, jellemzően a bv. szerv területére történő bevonulási kötelezettségéről.

Értesítési megbízott: a személyi állomány azon kijelölt tagja, akit a kommunikációs eszközök működésképtelensége esetén, vagy külön utasításra a bv. szerv személyi állományi tagjainak személyes berendelésével bíztak meg.

Értesítési Névjegyzék: valamennyi bv. szervre vonatkozóan kötelezően elkészítendő, a bv. szerv személyi állományi tagjainak nevét, rendfokozatát, elérhetőségét, beleértve az értesítési címet is tartalmazó okmányt, amelyet kizárólag a manuális módozatú telefonos értesítés, illetve a tartózkodási hely szerinti személyes értesítés esetén kell alkalmazni.

Elektronikus kiértesítő rendszer: a bv. szerv biztonságtechnikai rendszerének részét képező, szoftveres rendszer, amely megfelelő beállítások mellett, több telefonvonal egyidejű használatával alkalmas a bv. szerv személyi állományi tagjainak rendkívüli feladatvégrehajtásra vonatkozó tájékoztatására, a tájékoztatás megtörténte időpontjának nyilvántartására.

Értesítési körzetek: a bv. szerv vezetője jóváhagyásával kijelölt, a személyi állomány tagjainak értesítési helyét magába foglaló területek, amelyekhez a közlekedési lehetőségek figyelembe vételével külön-külön bevonulási normák tartoznak.

Annak érdekében, hogy indokolt esetben a műveleti osztály, valamint a műveleti csoportok tagjai együttesen és haladéktalanul berendelhetők legyenek, a bv. intézetek telefonos kiértesítési rendszerén belül önálló „**műveleti kiértesítési csoport**”-ot kell létrehozni.[246]

Normaidő: a bv. szerv vezetője által meghatározott időtartam, amely alatt a személyi állomány tagjának az értesítési helyéről a bv. szervbe, vagy más kijelölt objektumba szolgálatteljesítésre be kell vonulnia.

---

[245] 2/2016. (II.25.) BM utasítás a Belügyminisztérium és a belügyminiszter által irányított szervek értesítési rendjéről
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 53/2020. (X.30.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervek személyi állományának értesítési rendjéről

[246] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 8/2019. (IX.5.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet műveleti egységeinek működéséről

2. Általános szabályok

Értesítési feladat elrendelhető:
- készenlét elrendelése során,
- a készenlét fokozása érdekében vagy
- az önálló belügyi szervek által bevezetett rendkívüli intézkedések részeként, illetve
- az értesítési feladatok gyakorlása és ellenőrzése céljából.

Az értesítés a bekövetkezett vagy feltételezett eseménytől függően az **elrendelő döntése szerint lehet:**

- **részleges**, ha csak a bv. szerv kijelölt személyi állományára terjed ki,
- **teljes**, ha a bv. szerv teljes személyi állományára kiterjed.

A bv. szerv személyi állományának **részleges vagy teljes** értesítését elrendelheti:
- a belügyminiszter,
- a belügyminiszter megbízásából a belbiztonsági államtitkár,
- az országos parancsnok és helyettesei, és a bv. szerv vezetője
  - ha a központi utasítás kiadásához szükséges idő miatti késedelem különösen jelentős hátrányt (életveszélyt, anyagi kárt) okozna,
  - természeti, ipari és civilizációs katasztrófa, tömegszerencsétlenség vagy ezek veszélye esetén
  - az állampolgárok élet- és vagyonbiztonságának megvédése, az anyagi értékek megóvása (megőrzése) céljából,
  - váratlanul jelentkező szolgálati feladatok erő-eszköz szükségletének biztosítására.
- az előzőekben megjelölt személyek által megbízólevéllel ellátott személy.

A bv. szerv vezetője általi elrendelés esetén annak tényét és a tett intézkedéseket, amint az lehetővé válik **haladéktalanul jelenteni kell** az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének, valamint a BVOP főügyeletesének.

Az értesítés **elrendelése történhet:**
- személyesen (az elrendelő, vagy az általa megbízott személy útján),
- hírközlő eszközökön keresztül, vagy
- az ügyeleti szolgálatok útján, szóban vagy írásban.

Az értesítés-elrendelést fogadó személy **minden esetben köteles**:
- személyes elrendelés esetén a személyazonosságot és az elrendelésre jogosultságot ellenőrizni,
- a főügyeletes általi elrendelés jogszerűségéről visszahívással meggyőződni,
- az elrendelés pontos időpontját év, hónap, nap, óra, perc feltüntetésével, az elrendelő személy nevét, beosztását feljegyezni, a kapott feladatot nyilvántartani,

- megbízott általi, személyes elrendelés esetén a megbízott nevét, beosztását, személyazonosságának igazolására alkalmas okmány, valamint a megbízólevél számát rögzíteni.

Értesítés elrendelése esetén a **beérkezés normaideje legfeljebb 6 óra**, amely az elrendelés időpontjától kezdődik. A személyi állomány tagjának beérkezés normaidejét a bv. szerv vezetője - a berendelt beosztásának, értesítési körzetének, tartózkodási helyének, a közlekedés sajátosságainak függvényében - csökkentheti.

Az értesítést úgy kell megszervezni, hogy az biztosítsa a személyi állomány szolgálati vagy munkahelyére történő, meghatározott normaidőn belüli beérkezését. Sikertelen értesítés esetén az értesítést legalább egyszer meg kell ismételni.

A berendelt személyt szóban, vagy írásban

„SZOLGÁLATI (MUNKA-) HELYÉRE VONULJON BE!"

szöveg közlésével a feladat-végrehajtás szempontjából biztonságos bevonulási helyszín megjelölésével kell értesíteni.

A személyi állomány tagja a berendelés vétele után köteles a megjelölt helyre, a tőle elvárható legrövidebb időn belül, de legfeljebb az értesítési körzetéhez társított normaidőn belül bevonulni és az ott meghatározottak szerint szolgálatot teljesíteni, munkát végezni.

A berendelés sorrendjének meghatározásához a személyi állomány tagjainak beosztására, a meghatározott normaidőre, a beérkezés időszükségletére tekintettel **értesítési körzeteket kell kijelölni.**

A bv. szerv az értesítés végrehajtására Értesítési Tervet, illetve értesítési körzetenként Értesítési Névjegyzéket köteles készíteni. Az Értesítési Névjegyzéken feltüntetett sorszám egyben az értesítés sorrendjét is kell, hogy jelentse.

Az **Értesítési Terv** tartalmazza

- **alaki követelményként:**
  - a bv. szerv megnevezését,
  - a bv. szerv vezetőjének aláírását,
  - az értesítési terv jóváhagyásának időpontját,
  - a bv. szerv bélyegző lenyomatát.

- **tartalmi követelményként:**
  - elrendelésre jogosultak beosztásának megnevezése,
  - az elrendelés célja,
  - az elrendelés jogosultságának ellenőrzési módja,
  - az értesítés szövege,
  - az értesítés vétele utáni teendők, az értesítési megbízott feladatai,
  - a meghatározott időnormák,

- a felügyeleti, illetve az együttműködő szervekkel való kapcsolattartás rendje, elérhetőségek
- az értesítéssel berendelt személyek szolgálatteljesítésére, munkavégzésére, szolgálati- és munkarendjére vonatkozó szabályok,
- az eseményekről történő tájékoztatások rendje,
- a jelentések rendje,
- a személyi állomány értesítésére és a feladat továbbrendelésére vonatkozó szabályok,
- a BVOP főügyeleti szolgálatának, illetve az együttműködő szervek ügyeleti szolgálatainak elérhetőségei.

A személyi állomány értesítéséhez
- elsősorban kommunikációs eszközöket kell alkalmazni,
- annak hiányában, működésképtelensége esetén vagy külön utasításra a tartózkodási hely szerinti, személyes kapcsolatfelvételt kell alkalmazni, mely során az érintett részére a berendelés és a helyszín közlésével egyidejűleg Értesítési Kártyát át kell nyújtani.

A **berendelés** – a végrehajtás módozatai szerint – **történhet**:
- közvetlenül, ha egy bv. szervben kijelölt központi helyről (pl.: számítógépes értesítési rendszer alkalmazásával, vagy telefonos berendelésre kijelölt beosztottak bevonásával), vagy
- közvetve, továbbértesítéssel megbízott személyek bevonásával (manuális telefonos, vagy értesítési kártyás berendelés esetében egyaránt).

A **berendelés sorrendjének** meghatározásakor a végrehajtandó feladatokra tekintettel az elrendelő utasítást adhat csak egyes szakterületek vagy csoportok személyi állományának berendelésére, de az egyes személyek értesítésének sorrendjét ez esetben is az Értesítési Névjegyzékben feltüntetett helye, sorszáma határozza meg. A személyi állomány szolgálatban lévő, valamint a berendelhető tagjaira figyelemmel folyamatosan rendszerezett **Értesítési Kártyákat** a bv. szervek biztonsági osztályain, illetve az e feladatra kijelölt szervezeti egységnél kell tárolni.

A BM utasításban meghatározottak szerint **berendelés alól mentesítettek** csoportjába tartozókról nyilvántartást kell vezetni, azt naprakészen tartani, esetükben az értesítéstől el kell tekinteni.

A BM szerv vezetője **mentesíti** a szolgálatteljesítési vagy munkahelyre történő bevonulás alól:[247]
- a várandós nőket a várandósság orvosi megállapításának idejétől,
- azokat az egyedülálló szülőket, akiknek 18 éven aluli gyermekük van, ha annak felügyeletét más nem tudja ellátni,
- azokat, akiknek gondozásra szoruló közeli hozzátartozójuk van, és annak felügyeletéről, gondozásáról más módon gondoskodni nem tudnak,
- az egészségügyi szabadságon lévőket,

[247] A Belügyminisztérium, és a belügyminiszter által irányított szervek értesítési rendjéről szóló 2/2016. BM utasítás 22. §

- a rendelkezési állományban lévőket annál a szervnél, ahol rendelkezési állományban vannak,
- az átrendelteket, az átirányítottakat, a kirendelteket és a külföldi szolgálati kiküldetésen lévőket az eredeti szolgálati vagy munkavégzési helyükön,
- a felmentési idejüket töltőket,
- a tartalékállományban lévőket,
- a személyi állomány szolgálati beosztásából felfüggesztett tagját,
- a könnyített szolgálatot ellátó hivatásos állományúakat és
- az Alaptörvényben meghatározott különleges jogrend esetén elrendelt értesítés kivételével a különleges foglalkoztatási (szenior) állományban lévőket.

Ha a **személyi állomány mindkét tagja** BM szervnél foglalkoztatott, és 18 éven aluli gyermekük vagy gondozásra szoruló közeli hozzátartozójuk van, és felügyeletéről más módon gondoskodni nem tudnak, az érintett szervek vagy szervezeti egységek vezetői - egyeztetést követően, a szolgálati érdek figyelembevételével - rendelkeznek arról, hogy melyik fél kötelezett a bevonulásra abban az esetben, ha mindkét BM szervnél egyidejűleg rendeltek el értesítést.

Értesítés esetén – különösen indokolt esetben – taxi igénybevételét a bv. szerv vezetője engedélyezheti. Ez esetben az értesítésen a szöveg kiegészül a „BEVONULÁSHOZ TAXIT VEHET IGÉNYBE!” szöveggel. A berendelési, továbbértesítési feladattal megbízott beosztottak számára taxi csak a szolgálati helyre vagy más kijelölt gyülekezési helyre történő utazáshoz vehető igénybe.

Az **értesítések megszüntetéséről** az azt elrendelő saját hatáskörben dönt vagy elöljárója utasítása szerint jár el. A megszüntetést, valamint a bevonult, szolgálatellátásra alkalmas személyi állomány létszámát a főügyeletesnek/biztonsági tisztnek az elrendelés időpontjától számítva, eltérő rendelkezés hiányában óránként jelenteni kell. Ez a meghatározás a gyakorlás céljából elrendelt értesítésre is vonatkozik.

3. Kommunikációs eszközökön keresztül történő értesítés

A kommunikációs eszközök általi értesítés esetén, a hívott személyi állományi tag elérhetőségei vonatkozásában az alábbi sorrendet kell alkalmazni:
- mobiltelefon,
- vezetékes telefon.

Amennyiben az értesítendő személyt első alkalommal telefonon nem lehet elérni, akkor a kapcsolatfelvételt – az elrendelő eltérő utasításáig – egymást követően, **legalább egy alkalommal meg kell ismételni.**

4. Lakcím szerinti személyes értesítés

A körzetek számához, nagyságához, a közlekedési viszonyokhoz igazodó létszámú, elsősorban hivatásos jogviszonyú **értesítési megbízottat** kell kijelölni, figyelembe véve a kijelölést követően esetlegesen fellépő, értesítés végrehajtását akadályozó tényezőket.

A megbízottakat a feladatvégrehajtásra a kijelölést követően 5 munkanapon belül, majd ezt követően évente legalább egy alkalommal el kell igazítani, melyet haladási naplóban dokumentálni szükséges.

A megbízottak nevére **Értesítési Megbízást** kell kiállítani, melyet a bv. szerv vezetője, vagy külön írásban rögzített rendelkezésére, helyettesei írhatják alá. Rendkívüli helyzetben, nem megfelelő létszámú megbízott rendelkezésre állása esetén új Értesítési Megbízás formanyomtatványt kell kitölteni, amelyet az értesítés végrehajtásáért felelős személy is aláírhat.

A berendelési feladattal csak az adott időpontban szolgálatra alkalmas állapotban lévő, a feladatait ismerő beosztott bízható meg. A **megbízott a feladatát** a bv. szerv vezetője vagy az értesítést elrendelő döntése alapján végrehajthatja gyalogmenetben tömegközlekedési eszközök igénybevételével, saját tulajdonú, illetve közvetlen hozzátartozók járművével is, vagy szolgálati járművel. **A hivatásos jogviszonyú megbízottak szükség szerint lőfegyverrel és az aktuális közbiztonsági helyzetet értékelve, civil öltözet esetén a rejtett viselést lehetővé tevő kényszerítő eszközökkel felszerelhetőek**, valamint megfelelő rendelkezésre álló létszám esetén az értesítés további beosztottakkal megerősíthető. A megbízottakat előzetesen a szolgálati járművek - beleértve a bv. szerv tulajdonában lévőket és a bv. szerv által üzemeltetetteket egyaránt - **vezetésére feljogosító írásbeli engedéllyel kell ellátni**. Rendkívül indokolt esetben írásbeli engedéllyel nem, de érvényes vezetői engedéllyel rendelkező beosztott is megbízható. Utóbbi esetben a jármű jogszerű használatát kizárólag az Értesítési Megbízás igazolja.

A megbízott a bevonulásra kijelölt helyre csak abban az esetben indulhat vissza, ha a számára, kijelölt körzethez tartozó beosztottakat kivétel nélkül értesítette, vagy üzenetet, illetve Értesítési Kártyát hagyott hátra. A továbbértesítéssel megbízott személyek értesítése a továbbértesítés szempontjából csak akkor tekinthető teljesítettnek, ha a személyes találkozásra sor került. A megbízott a számára meghatározott, valamint sikertelen értesítés esetén a továbbértesítési megbízott körzetébe tartozó személyek értesítését követően bevonul a kijelölt helyre, a feladat-végrehajtásáról jelentést tesz az értesítést elrendelőnek, a továbbiakban az általa meghatározottak szerint jár el.

5. Az értesítés gyakorlásának rendje

A bv. szervnél **kétévente** a teljes személyi állományra kiterjedő értesítési gyakorlatot kell végrehajtani, amelyhez minden esetben rendkívüli esemény-felszámolási vagy készenlétbe helyezési gyakorlatot kell társítani. A valós helyzet alapján elrendelt, a bevonulásra kötelezett személyi állomány több mint 66%-át érintő értesítés a tárgyévre tervezett gyakorlatot kiváltja.

A személyi állomány tagjainak mobiltelefonon, vezetékes telefonon keresztül, hivatali munkaidőn kívüli időpontban történő **elérhetőségét évente** kell ellenőrizni. A teljes személyi állományra kiterjedő értesítést **legalább háromévente** kell gyakorolni.

A személyi állomány kijelölt körét - a jóváhagyott terveknek megfelelően - a bv. szervre jellemző hivatali munkaidő kezdetéhez képest attól legalább 4 órával korábban, vagy a befejezésétől legalább 4 órával később a

"Gyakorlat! "Szolgálatteljesítésre (munkavégzésre) vonuljon be! Gyakorlat!"

szöveg közlésével kell a gyakorlatról értesíteni.

Értesítési gyakorlat során - a valós helyzet esetén mentesítendő beosztottakon kívül - a szolgálati okból távollévőket, valamint a szabadságon lévőket sem lehet berendelni.

Az értesítési gyakorlat elrendeléséhez - annak tervezett időpontjához képest **legalább 15 munkanappal korábban** - az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesétől kell engedélyt kérni, és **gyakorlatot követő 10 munkanapon belül** értékelő jelentést kell felterjeszteni.

A kérelemhez csatolni kell az értesítési- és az ahhoz társított készenlétbe helyezési/rendkívüli esemény-felszámolási gyakorlat levezetési tervét, amely tartalmazza:
- a gyakorlat helyét, időtartamát, tárgyát, célját,
- a résztvevők körét, öltözetét, felszerelését,
- a felkészülés irodalmát,
- a gyakorlat vezetőjét,
- a berendelt személyi állomány körét (az értesítés kiterjesztését),
- a feldolgozandó témát (a feltételezett helyzetet),
- a gyakorlat szerint elrendelt készenléti fokozatot/felszámolandó rendkívüli esemény típusát,
- az együttműködő szervek körét, tervezett feladataikat,
- az előzetesen tett intézkedéseket.

A gyakorlat értékelése során vizsgálni kell:

- a vezetői és személyi állomány intézkedő-képességét és gyakorlottságát,
- az értesítési terv és egyéb okmányok naprakészségét, kezelhetőségét és összehangoltságát,
- az ügyeleti szolgálat (kapcsolattartási pont) felkészültségét, az értesítési rendszer működőképességét,
- az értesítési- és a készenlétbe helyezési/rendkívüli esemény-felszámolási feladatok begyakorlottságát és végrehajtásának színvonalát (szolgálati fegyelem, öltözet, felszerelés, feladat-végrehajtó képesség elérése stb.),
- a gyakorlat végrehajtásának költségét.

A végrehajtott értesítés értékelése "Megfelelő", illetve "Nem megfelelő" minősítésű lehet. "Megfelelő", ha az értesített állomány legalább kétharmada megfelelt az gyakorlat követelményeinek. Egyéb esetben az eredmény "Nem megfelelő". "Nem megfelelő" minősítés esetén a hiányosságok megszüntetése után, de **legkésőbb 6 hónapon** belül újabb értesítési gyakorlatot kell elrendelni.

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Mi az értesítés fogalma?
- Ismertesse a berendelés fogalmát!
- Mit nevezünk értesítési körzetnek?

- Mi a normaidő?
- Ismertesse az értesítés méreteit!
- Mely személyek jogosultak értesítés elrendelésére?
- Sorolja fel az értesítés elrendelésének módjait!
- Ismertesse az értesítést-elrendelést fogadó személy kötelességét!
- Mennyi a beérkezés normaideje?
- Milyen felhívószöveg közlésével kell a személyi állomány berendelni?
- Mit kell az Értesítési Tervnek tartalmaznia?
- Sorolja fel, hogy mely személyeket mentesíthet a bv. szerv vezetője a bevonulás alól!
- Ismertesse a szabályt, ha a személyi állomány mindkét tagja BM szervnél foglalkoztatott és gyermekük felügyeletéről nem tudnak gondoskodni az értestés miatt!
- Ismertesse az értesítési megbízottra vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse az értesítés gyakorlásának rendjét!
- Milyen adatokat kell tartalmaznia az értesítési gyakorlat levezetési tervnek!
- A gyakorlat értékelése során milyen szempontokat kell vizsgálni?

XVIII. FEJEZET

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEK KÉSZENLÉTBE HELYEZÉSÉRŐL, KÜLÖNLEGES JOGRENDI MŰKÖDÉSÉNEK SZABÁLYAIRÓL ÉS AZ ELLENŐRZÉS RENDJÉRŐL[248]

1. Készenlét elrendelésének jellemzői

A készenlét elrendelésének lehetséges okai:
- megelőző védelmi helyzet,
- rendkívüli állapot,
- szükségállapot, vagy azok közvetlen veszélye,
- az országot ért váratlan támadás, vagy annak közvetlen veszélye,
- terrorveszélyhelyzet,
- egyéb, a bv. szervek rendjét, biztonságát súlyosan veszélyeztető események bekövetkezése, vagy azok közvetlen veszélye: terrorfenyegetettség, tömeges bevándorlás okozta válsághelyzet, élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás, ipari szerencsétlenség, katasztrófa,
- az előző pontokban említett eseményekre való felkészülés keretében a feladatok begyakoroltatása.

A **bv. szerv készenlétbe helyezését**, az elhelyezési objektumból történő kitelepítését, a Belügyminisztérium és az Utasítás egyes rendelkezéseinek - készenléti fokozat elrendelése nélküli - végrehajtását - az országos parancsnokon keresztül - a belügyminiszter rendelheti el.

A bv. szerv vezetője saját hatáskörben azonnal köteles intézkedni, amennyiben a megjelölt események körülményei, illetve a késlekedés a személyi és a fogvatartotti állomány életét, testi épségét közvetlenül veszélyezteti.

Az intézkedésről az országos parancsnok és az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese részére haladéktalanul jelentést kell tenni, valamint a BVOP-n szolgálatot teljesítő főügyeletest is tájékoztatni kell. A bv. szerv vezetője a különleges jogrendi feladatok végrehajtása esetén az intézkedéséről a megyei (fővárosi), helyi védelmi bizottság elnökét is tájékoztatni köteles.

A bv. szerv készenlétbe helyezésére az Utasításban meghatározott készenléti fokozatok alkalmazhatóak.

[248] A belügyminisztérium és a belügyminiszter által irányított szervek készenlétbe helyezésének, különleges jogrendi feladatokra való felkészülésének és ellenőrzésének rendjéről szóló 3/2016. (II.25.) BM utasítás
A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 54/2020. (XI.5.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervek készenlétbe helyezéséről, különleges jogrendi működésének szabályairól és az ellenőrzés rendjéről

- MEGELŐZŐ KÉSZENLÉT,
- FOKOZOTT KÉSZENLÉT,
- TELJES KÉSZENLÉT.

Az elrendelt (meghatározott) készenléti fokozathoz az Utasítás[249] 21. §.-ában rögzített normaidők tartoznak. A készenléti fokozatok normaidőit az elrendelés időpontjától kell számítani.

Készenlétbe helyezés és különleges jogrend kihirdetése esetén a BVOP főügyeletét és a bv. intézetek ügyeleteit meg kell erősíteni, indokolt esetben a bv. intézményekben ideiglenes ügyeleti szolgálatot kell létrehozni.

Az elrendelés módjai:
- nyílt szöveggel (szóban vagy írásban),
- az országot ért váratlan légitámadás vagy annak közvetlen veszélye esetén a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (MTVA), valamint a kijelölt országos vagy helyi műsorszolgáltatók révén közzétett közleményének átvételével elrendelt légiriadóval. (a bv. szerv vonatkozásában minden esetben a teljes készenlét elrendelését jelenti)

A bv. szerveket a meghatározott készenléti fokozat elrendeléséről elsősorban

- kommunikációs eszközökön,
- az előző alpontban megjelölt eszközök hiányában, működésképtelensége esetén, vagy külön utasításra a bv. szervek személyi állományának értesítési rendjéről szóló BVOP utasításban meghatározottak szerint kell értesíteni.

2. Készenléti fokozatok

Az egyes készenléti fokozatok elrendelését követően - az Utasítás 24-32.§-aiban meghatározottakon túl – a BVOP utasítás tartalmazza a **megelőző készenlét**, a **fokozott készenlét** és a **teljes készenlét** elrendelése esetén végrehajtandó feladatokat.

A bv. szerv vezetője az egyes készenléti fokozatban meghatározott feladatok végrehajtásáról – a folyamatos kapcsolattartási ponton (ügyelet) keresztül – a külön meghatározottak szerint köteles összegző jelentést tenni a főügyeletes számára. Amennyiben valamilyen ok miatt írásbeli jelentés nem küldhető, a kötelezettségnek szóban kell eleget tenni.

3. Felkészülés, gyakorlatok, jelentési kötelezettségek

A bv. szervek készenlétének fokozására, a különleges jogrend időszakában meghatározott feladatokra történő **felkészülés tervezésének, szervezésének központi irányítását a BVOP Biztonsági Szolgálat Ügyeleti és Védelmi Osztály végzi**.

[249] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 54/2020. (XI.5.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervek készenlétbe helyezéséről, különleges jogrendi működésének szabályairól és az ellenőrzés rendjéről

Az eseményekhez kötődő feladatok ellátása érdekében a felkészülést a várható feladatok megtervezésével, a személyi állomány – ehhez igazodó – képzésével, továbbképzésével, a bonyolultabb feladatok ellátására való felkészítésével és begyakoroltatásával, valamint a működéshez szükséges anyagi-technikai feltételek biztosításával kell végrehajtani.

A készenléti fokozatok eléréséhez és a különleges jogrendi működés biztosítása érdekében szükséges feladatokat tervekbe kell foglalni, amelyeket folyamatosan aktualizálni kell.

Az elkészítendő tervek típusai:
- Készenlétbe-helyezési Terv,
- Intézkedési Terv,
- Végrehajtási Terv.

Készenlétbe-helyezési Tervet készít a bv. szerv vezetője, Intézkedési Tervet az osztályvezetők, az ügyvezető, a bv. szerv vezetője, a mozgósítási megbízott, Végrehajtási Tervet a feladat végrehajtására megbízott személyek, az osztályvezetők és az ügyvezető. A büntetés-végrehajtási intézet és a vele azonos székhelyen működő, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaság, illetve annak fióktelepe közös Készenlétbe-helyezési Tervet készít. A Készenlétbe-helyezési Tervet és az Intézkedési Terveket a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka, a Végrehajtási Terveket az ügyvezető, illetve az osztályvezetők hagyják jóvá.

A Terveket szükség szerint, de **évente legalább egy alkalommal felül kell vizsgálni**, indokolt esetben módosítani szükséges. A készenlétbe helyezéssel összefüggő, valamint a különleges jogrendi feladatokat az újonnan állományba kerülők részére a szaktanfolyami képzés során, a személyi állomány többi tagja részére a törzsfoglalkozások, valamint a gyakorlatok során **évente legalább egy alkalommal oktatni kell**.

A **gyakorlatok végrehajtásának időpontját** az országos parancsnok határozza meg, erről a kijelölt bv. szerveket a Biztonsági Szolgálat a végrehajtás évét megelőző év december 15-ig tájékoztatja. A bv. szerv vezetője saját hatáskörben is tervezhet készenlétbe helyezési gyakorlatot, amelynek időpontjáról, témájáról a végrehajtás évét megelőző év november 30-ig – írásban – jelentést köteles tenni az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese részére.

A gyakorlatot, annak befejezését követően szóban, majd a gyakorlatot követő 10. munkanapig írásban is **értékelni kell**, az alábbi szempontok alapján:
- a tervek és egyéb okmányok naprakészsége és kezelhetősége, összehangoltsága,
- az ügyeleti szolgálat felkészültsége, a szolgálati okmányok naprakészsége,
- a készenléti fokozathoz társított feladatok személyi- és tárgyi feltételeinek biztosítottsága,
- a vezetői és beosztotti állomány végrehajtó képessége, gyakorlottsága,
- a gyakorlat költsége.

A gyakorlat - bv. szerv vezetője általi - minősítése lehet "megfelelő" és "nem megfelelő". Megfelelő, ha a levezetési tervben szereplő gyakorlatot végrehajtották és - elrendelés esetén - az értesítési feladatok is "megfelelő" értékelést kaptak. "Nem megfelelő" a gyakorlat minősítése, ha a gyakorlat levezetési tervében meghatározott feladatokat nem vagy csak részben tudták végrehajtani és/vagy az értesítési feladat "nem megfelelő" minősítést kapott. "Nem megfelelő" értékelés esetén a gyakorlatot **6 hónapon belül meg kell ismételni**.

A bv. szervek különleges jogrendi felkészülésének ellenőrzésére jogosult:

- a belügyminiszter,
- a belügyminiszter megbízásából a belbiztonsági államtitkár,
- az előzőekben megjelölt személyek által kiadott, megbízólevéllel ellátott személy(ek),
- az országos parancsnok és helyettesei,
- az országos parancsnok és helyettesei által nyílt paranccsal, illetve megbízólevéllel ellátott személy(ek).
- a Biztonsági Szolgálat vezetője és beosztottai.

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Sorolja fel a készenlét elrendelésének lehetséges okait!
- Mely személyek jogosultak a bv. szerv készenlétbe helyezésének elrendelésére?
- Sorolja fel a bv. szervek készenlétbe helyezésének fokozatait!
- Ismertesse a készenlétbe helyezés elrendelésének módjait!
- Ismertesse a Készenlétbe-helyezési Terv, az Intézkedési Terv, és a Végrehajtási Terv elkészítésére és jóváhagyására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse milyen szempontok szerint kell a készenlétbe helyezés gyakorlását értékelni!
- Sorolja fel a bv. szervek különleges jogrendi felkészülésének ellenőrzésére jogosult személyeket!

XIX. FEJEZET

A BÜNTETÉS-VÉGREHAJTÁSI SZERVEZET CSAPATSZOLGÁLATI TEVÉKENYSÉGE[250]

A fogvatartás és a büntetés-végrehajtási szervezet biztonságát sértő vagy veszélyeztető tömeges ellenszegülés, a büntetés-végrehajtási objektumot ért támadás elhárítása, a személyi állomány és a bv. intézetben fogvatartottak, az objektumot más módon veszélyeztető rendkívüli esemény megelőzése, megszakítása felszámolása érdekében a büntetés-végrehajtási intézetek, intézmények, valamint a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdálkodó szervezetek területén jogosult és köteles a rend fenntartásához, valamint a biztonságos működés helyreállításához szükséges intézkedéseket megtenni.

1. Kötelékben való fellépés

Amennyiben más intézkedés nem vezet eredményre, a bv. szervezet biztonságát súlyosan sértő, veszélyeztető körülmények elhárítására a büntetés-végrehajtás hivatásos állományú tagja csapatszolgálati feladatok végrehajtására kötelékben is alkalmazható.

A hivatásos állomány tagjai kötelékben alkalmazhatók[251]
- fogolyzendülés felszámolására;
- terrorcselekmény felszámolására;
- túszok kiszabadítására;
- megszökött fogvatartott felkutatására és elfogására;
- a bv. szervet, illetőleg eszközeit, járműveit ért támadás elhárítására;
- a bv. szervből, annak járműveiből való erőszakos kitörés megakadályozására;
- a bv. szerv biztonságát sértő vagy ezzel közvetlenül fenyegető tömeges vagy erőszakos cselekmények megakadályozására, felszámolására;
- a 13. § (3) bekezdésében meghatározott esetben.

A bv. szervezet a közrend és a közbiztonság, az élet- és vagyonbiztonság súlyos sérelme vagy annak közvetlen veszélye esetén, az intézkedésre jogosult rendvédelmi szerv kérésére — a büntetés-végrehajtás biztonságának a veszélyeztetése nélkül — **segítséget nyújt a közrendvédelmi feladatok ellátásához**. A segítség nyújtására kizárólag a bv. szervezet és az

[250] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 36/2020. (VII.16.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Csapatszolgálati Szabályzatáról, valamint a rendkívüli események felszámolási terveinek elkészítéséről,
Az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének 11/2019. (11.04.) OPBFH körlevele által kiadott a büntetés-végrehajtási szervezet műveleti egységeinek működéséről szóló 8/2019. (IX.5.) BVOP utasításhoz kapcsolódó oktatási segédlet

[251] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 26.§ (1) bekezdés

intézkedésre jogosult szerv közötti megállapodás alapján, az abban foglaltak szerint kerülhet sor.[252]

Kötelékben történő fellépés esetén a hivatásos állomány tagja a **kötelék parancsnokának az utasítása szerint köteles eljárni.**

Csapaterő zárt alakzatban történő alkalmazása esetén az intézkedő saját elhatározásából is használhatja lőfegyverét amennyiben a lőfegyverhasználat törvényben meghatározott feltételei fennállnak és a **zárt alakzattól elszakadt**, vagy alakzaton kívüli feladat végrehajtására kap utasítást.

A bekövetkezett rendkívüli eseményekkel kapcsolatos, a törvényességi felügyeletet ellátó ügyész irányában teendő jelentéseket a büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 6/2019. (11.05.) OP körlevelében meghatározott határidők betartásával kell teljesíteni.

2. A csapaterő szervezete

A csapatszolgálati tevékenység rendvédelmi jellegű feladatellátás, amely a fogvatartás rendjét, biztonságát sértő, veszélyeztető rendkívüli események megszakítására, felszámolására alkalmazott szolgálati tevékenység.

A csapaterő a bv. szerv, valamint más együttműködő szerv személyi állományából és eszközeiből ideiglenesen létrehozott szervezeti elem, amelynek rendeltetése a csapatszolgálati feladatok végrehajtása.

Az ideiglenesen létrehozott szervezeti egységeket a biztonsági osztály, valamint a műveleti egységek állományából, illetve – a szükséges mértékben – a többi szolgálati ág állományának és eszközeinek bevonásával kell szervezni. Az ideiglenes csapaterőben alkalmazott szervezeti elemek létszámát, a feladat nagyságától függően a csapaterőt vezető parancsnok határozza meg.

A **csapatszolgálati tevékenység végrehajtásának irányítása, vezetése**

- helyi szintű csapattevékenység esetén a vezetés - eltérő intézkedés hiányában - az érintett bv. szerv állományilletékes parancsnokának,
- regionális szintű a rendkívüli esemény esetén az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének vagy az általa kijelölt személynek,
- országos szintű csapattevékenység esetén az országos parancsnoknak, akadályoztatása esetén az országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettesének feladata.

3. Általános intézkedési sorrend rendkívüli események bekövetkezése során

[252] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 13.§ (3) bekezdés

A rendkívüli események eredményes felszámolásának érdekében, a **csapatszolgálati tevékenység végrehajtásának vezetője az alábbi intézkedéseket tegye meg:**

- tájékozódik a rendkívüli esemény bekövetkezésének valódiságáról, annak súlyosságáról;
- információ- és adatgyűjtést végez a rendkívüli esemény minősítéséhez, valamint a további intézkedések megtételéhez (elkövetés helye, ideje, módja, élet, valamint anyagi javak közvetlen veszélye, résztvevők személye, száma, esetleges követelése);
- elrendeli megfelelő szintű készenlét (értesítés) megkezdését;
- megteszi a szükséges jelentéseket és értesítéseket;
- a szükséges mértékben tájékoztatja az állományt;
- vezeti az eseménynaplót;
- biztosítja a helyszínt;
- meghatározza a hírösszeköttetés és a folyamatos kapcsolattartás módját;
- intézkedik a parancsnoki – műveleti – törzs felállítására;
- intézkedik a szükséges eszközök készenlétbe helyezésére;
- a szükséges helyeket, továbbá az őr-, és szolgálati helyek megerősíti;
- elrendeli a szükséges korlátozó intézkedéseket;
- létrehozza és eligazítja a szolgálati csoportokat.

Az esemény felszámolását követően a csapatszolgálati tevékenység végrehajtásának vezetője:
- helyreállítja az eredeti állapotot, intézkedik az elkülönítésre, valamint ez érintettek meghallgatására;
- intézkedik a készenlét (értesítés) megszüntetésére;
- értékeli a tevékenységet, tájékoztatja a személyi állományt;
- szükség esetén intézkedik a fegyelmi és/vagy büntetőeljárás lefolytatásának kezdeményezésére;
- megteszi a szükséges jelentéseket.

4. Rendkívüli események megelőzése, bekövetkezése esetén alkalmazható csapatszolgálati tevékenységek

4.1. Megszökött fogvatartott felkutatása, elfogása

A bv. szerv őrizetéből megszökött fogvatartott elfogása a bv. szerv személyi állományából szervezett szolgálati csoport(ok) összehangolt, **megszakítás nélkül történő kutató és késedelem nélkül bevezetett üldöző tevékenysége.**

Fogolyszökésnek minősül, aki a büntető eljárás alatt, illetve a szabadságvesztés vagy az elzárás végrehajtása során a hatóság őrizetéből megszökik.[253]

Amennyiben a fogvatartott őrzését, felügyeletét, ellenőrzését ellátó állománytag **észleli a szökést – ha a körülmények lehetővé teszik –, akkor haladéktalanul meg kell kezdeni a közvetlen üldözést.** A fogvatartott üldözése során törekedni kell az elfogására, amennyiben

[253] A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 283. §

ez nem történik meg, követni kell a fogvatartottat, jelenteni kell a szökés irányát az elfogásra intézkedő személynek vagy a kutatást megkezdő műveletvezető parancsnoknak.

Az elsődleges intézkedések megtételére jogosult vezető, az **„Általános intézkedési sorrend rendkívüli események bekövetkezése során”** felsorolt eljárásrend szerint köteles eljárni.

Amennyiben a bevezetett **üldözés nem járt eredménnyel**, az alábbi intézkedések megtétele indokolt:
- készenlét kiterjesztése a szükséges állományra, gyülekezési hely kijelölése,
- az állomány öltözetének, felszerelésének meghatározása,
- az illetékességi területre kiterjedő csapatszolgálati tevékenység, az alkalmazandó taktikai eljárások meghatározása.

Amennyiben a szökevény a bv. szerv **illetékességi területén túljutott** az elfogásra irányuló tevékenységet **továbbra is folytatni kell**. Amennyiben a területileg illetékes rendőrkapitánysággal együttműködve folyik a tevékenység, azon taktikai eljárásokat, melyekre a bv. szerv állományának nincs jogosultsága a rendőrség irányítja és hajtja végre.

Szökés esetén, soron kívül **értesíteni kell** a területileg illetékes rendőrkapitányságot, melynek során közölni kell a körözési adatokat, rendelkezésükre kell bocsátani a megszökött fogvatartott fényképét. Továbbá a körülményektől függően saját erőt kell küldeni a helyszínre.
Ha az elfogásra bevezetett intézkedések eredménnyel járnak, **haladéktalanul intézkedni kell** a fogvatartott egészségügyi ellátására, beszállítására, elkülönítésére, meghallgatására, melyről jegyzőkönyvet kell felvenni.

A fogolyszökés felszámolásának további szabályai[254]

- Meg kell állapítani, hogy a „hiányzó” személy egyáltalán elhagyta-e a bv. szervet, vagy a munkahely területét.
- Meg kell győződni a rendkívüli esemény alapján, hogy **szükséges-e a személyi állomány teljes értesítésének elrendelése**. Ha indokolt, úgy annak végrehajtását elsősorban a biztonsági főfelügyelő, illetve a technikai rendszerkezelő hajtsa végre az értesítési rendszeren, vagy kommunikációs eszközön keresztül.
- A szolgálatban lévő személyi állomány számára – soron kívül – **el kell rendelni a részleges értesítést**, ami történhet szóban, riadókürtön, telefonon.
- A **hadműveleti naplónak** a biztonsági tiszti szolgálati helyen hozzáférhetőnek kell lennie, melyet az esemény bekövetkezését követően haladéktalanul meg kell nyitni. (rögzíteni kell a hadműveleti időt is)
- Elő kell készíteni a **felszámolási terveket**, megfelelő méretű városi, megyei, országos térképeket.
- Az esemény körülményeitől függően – amennyiben szükséges – a kutató csoportokból a **főbb tömegközlekedési csomópontokhoz** (pl. buszmegálló, buszvégállomás, vasútállomás) is ki kell rendelni egységeket.

[254] A büntetés-végrehajtás országos parancsnok biztonsági és fogvatartási helyettese által jóváhagyott MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a fogolyszökés rendkívüli esemény felszámolásához, valamint az azzal kapcsolatos jelentések végrehajtásához (20500/4556-1/2019.ált.)

- Erő-eszköz számvetést, úgynevezett harc-értéket szükséges készíteni a szolgálatban lévő, valamint értesített személyi állományról. A beérkezők regisztrálására **tartalék erő parancsnokot** kell kijelölni, aki tartja a kapcsolatot a műveletirányítóval és a bv. szerv vezetőivel.
- A fegyverszobában szükséges felkészülni a nagy mennyiségű **kényszerítő eszközök, fegyverzeti szakanyagok** gyors, gördülékeny kiadására. A kézi EDR rádiók kiosztásáról és a személyre szólóan meghatározott hívónevekről intézkedni szükséges.
- El kell rendelni a **teljes, vagy részleges zárást**, a létszám ellenőrzéseket soron kívül meg kell tartani valamennyi elhelyezett fogvatartott vonatkozásában. A zárásnál körültekintően mérlegelni szükséges, hogy az részleges vagy teljes legyen-e (pl. bizonyos munkahelyeken, konyha, hőközpont, külső munkáltatás nem indokolt minden esetben felfüggeszteni a munkáltatást).
- Szükség esetén **meg kell erősíteni a külső őrhelyeket**, belső szolgálatteljesítési helyeket is. Indokolt esetben járőrözési tevékenység elrendelését kell foganatosítani.
- A bv. szerv területén tartózkodó **idegen személyek eltávolítását**, esetleg biztonságos helyre kísérését, a be-és kilépés megszigorítását kell meghatározni. A rendkívüli események során nem a személyi állományba tartozó személyek belépését a bv. szervbe meg kell tagadni, a **beléptetést általánosságban meg kell szigorítani**, ettől eltérni csak különösen indokolt esetben lehet.
- A rendkívüli esemény bekövetkezésének **helyszínét szükséges biztosítani és elszigetelni** a nyomozóhatóság eredményes nyomrögzítésének, illetve a szagminta vétel érdekében.
- Fel kell állítani a **műveleti törzset**, olyan esetekben, melyek során a bv. szerv vezetője még nem érkezett meg a helyszínre, a hatáskörében eljáró személy (pl.: biztonsági osztályvezető, biztonsági tiszt) is köteles erre intézkedni. **A biztonsági tiszt teljes értékű parancsnoki hatáskörrel rendelkezik, amíg az intézkedést át nem veszi tőle elöljárója.**
- Fel kell állítani a szükséges **szolgálati csoportokat**, és meg kell kezdeni az esemény felszámolását. Rendkívüli eseménytől függően az alábbi csoportok megalakítására kell intézkedni: záró csoport, kutató csoport, tartalék erő, járőr csoport, felszámoló csoport, illetve az EÁP-okra (ellenőrző-áteresztő pont) kihelyezett személyek.
- Fel kell készülni az elöljáróknak és a Főügyeletnek történő jelentésre, az együttműködő erők fogadására, tájékoztatására, a nekik szükséges segítségnyújtásra. Kiemelten indokolt kezelni a **bv. ügyész időben történő tájékoztatását** a kialakult helyzetről, illetve az addig megtett intézkedésekről.
- A rendkívüli eseményben érintett fogvatartott zárkatársainak, vele szomszédos zárkákban elhelyezetteknek, vele ugyanazon munkahelyen dolgozóknak, valamint olyan **fogvatartottaknak meghallgatásáról intézkedni kell**, akik releváns információval rendelkezhetnek az esettel kapcsolatban. Adott esetben a zárkaközösség tagjainak elkülönítéséről is gondoskodni kell.
- **Közeli bv. szervek segítségét kell igénybe venni**, azoknak a rendelkezésre álló élő erőből annyit biztosítani kell, ami még nem veszélyezteti a saját biztonságukat. Útba indítást megelőzően a csoporttagokat alapfelszereléssel (kényszerítő eszközök, kommunikációs eszközök) el kell látni.

- A helyszínre megérkező, **illetékes rendőrségi vezető részére** soron kívül át kell adni a rendkívüli eseményben érintett fogvatartott valamennyi releváns adatát, illetve aktuális, színes, jó minőségű fényképét.
- Szállítás során – akár mozgó gépjárműből is – történő fogolyszökés esetén a szállítmánynak meg kell állnia, a **nyomon üldözést soron kívül meg kell kezdeni**. A szállítmányvezető intézkedjen a gépjármű fegyveres biztosítására. A bv. intézet biztonsági tisztje vegye fel a kapcsolatot az esemény helyszínéhez legközelebb eső bv. intézettel és kérje a biztosításban, valamint a fogvatartottak elszállításában a segítséget.
- A rendkívüli esemény után **kettő munkanapon belül törzsfoglalkozást szükséges szervezni** a bekövetkezett rendkívüli esemény részletes feldolgozásának céljából.

4.2. A Bv. szervet, illetve eszközeit, járműveit ért támadás, objektumvédelem

A bv. szervezet biztonságos működését fenyegető veszélyforrások közé sorolható a létesítmények ellen irányuló külső támadás.

Készenlétet kell elrendelni, ha:
- a bv. szerv objektumait, eszközeit vagy az őrhelyeit megtámadták;
- pontos információ van arra, hogy rövid időn belül várható a támadás,
- a bv. szerv objektumán belül súlyos rendkívüli esemény történt,
- a bv. szerv objektumának közvetlen közelében rendzavarás, tüntetés következett be, illetve létrejöttére alaposan lehet következtetni.

A bv. objektumot, eszközeit veszélyeztető cselekmény vagy támadás különböző intézkedésekkel előzhető meg. Ilyenek lehetnek:

- a figyelmeztetés olyan megelőző intézkedés, amelyet a gyanúsan viselkedő személyek eltávolítása érdekében kell végrehajtani;
- gyanús vagy idegen személy feltartóztatása az illetékességi területen, mely nem járhat a személyes szabadság korlátozásával;
- indokolt esetben a területileg illetékes rendőrkapitányság értesítése.

A megerősített őrzést a szolgálatban lévő, valamint a készenlétbe helyezett állomány hajtja végre.

A bv. szerv **járműve elleni támadás során a szállítmány parancsnoka köteles megszervezni** a támadás visszaszorítását, az alábbi intézkedések egyidejű megtételével:
- a jármű vezetőjét a sebesség növelésére, fény- és hangjelzés használatára, valamit olyan manőverek alkalmazására jogosult utasítani, melynek eredményeként a támadók nem tudják a járművet megállásra kényszeríteni;
- a körülmények függvényében intézkedni jogosult a legközelebbi védett objektum (pl.: rendőrkapitányság, bv. szerv, laktanya, stb.) elérésére;
- lőfegyverrel történő támadás esetén tűzparancs kiadására és a védekezés megszervezésére jogosult;
- köteles a támadást a területileg illetékes rendőrkapitányságnak bejelenteni, illetve a legközelebbi bv. szervtől segítséget kérni, továbbá a BVOP főügyeletére jelentést tenni;

- a jármű üzemképtelenné válása esetén minden eszközzel gondoskodni köteles a fogvatartott biztonságos őrzéséről, életének és testi épségének megóvásáról, indokolt esetben a fedezékbe vonulásról, tüzelőállás elfoglalásáról, a megerősítő erők megérkezéséig a védekezésről;
- a támadás végső kimeneteléről (sérülésről, elhalálozásról, keletkezett kárról, szükséges segítségről) köteles jelentést tenni hírközlő eszköz útján.

A fegyveres szervek egyik alapvető feladata, hogy az elhelyezésükre, illetve az őrzésükre bízott objektumokat óvják és védjék a támadó, vagy a biztonságra veszélyes egyéb tevékenységektől.

A bv. objektumok esetében az **objektumvédelem célja**, hogy biztosítsa a meghatározott objektum sérthetetlenségét, felderítse a kívülről támadók, illetve a szökést megkísérlők szándékát, megakadályozza személyek vagy csoportok erőszakos behatolását, visszaverje azok támadását, megakadályozza az onnan történő jogellenes eltávozást és kedvező feltételeket teremtsen a szökni, kitörni szándékozó cselekmények megakadályozásához.

Az objektumok elleni támadó tevékenységek célja irányulhat:

- az objektum biztonságának gyengítésére,
- az objektum egyes részeinek (őrtorony, gépjárműkapu) használhatatlanná tételére, megsemmisítésére,
- az objektum birtokba vételére,
- az objektum működésének akadályozására, zavarására,
- az objektumban őrzött fogvatartottak kiszabadítására, kitörésük segítésére,
- az objektumban elhelyezett lőfegyverek vagy az őrzött javak megszerzésére.

A támadó tevékenységek a következő módon történhetnek:

- fegyveresen elkövetett támadással,
- robbantással vagy más módon elkövetett rongálással,
- be nem jelentett vagy betiltott tömegdemonstrációval, csoportosulással, amely az objektum működését zavarja, veszélyezteti.

Normál (béke) időszakban védelmi helyzetet eredményezhet, ha:

- az szerv közelében rendbontás, rendzavarás, tömegdemonstráció vagy más, a közbiztonságot, illetve a bv. szerv biztonságát veszélyeztető, de nem az ellen irányuló csoportosulás alakul ki,
- az őrhelyeket, vagy az őrzött javakat támadás éri, vagy egyes jelekből arra lehet következtetni, hogy az hamarosan bekövetkezik,
- a bv. szervben súlyos rendkívüli esemény (erőszakkal elkövetett kitörés, fogolyzendülés, terrorcselekmény, stb) történt.

Normál (béke) időszakban az előzőeken túl védelmi helyzetet eredményezhet:

- a fogvatartottak zendülésre, kitörésre való bíztatása,

- az egyes fogvatartottak vagy fogvatartotti csoportok szabadon engedésének követelésében, kiszabadításuk segítésében,
- terrorcselekmények elkövetésében,
- a fogvatartottak zendülésének, kitörésének támogatásában.

Rendkívüli helyzetben az előbb felsorolt támadó tevékenységek bekövetkezésével fokozottabban kell számolni, melyek célja lehet:

- bv. szerv fegyvereinek megszerzése,
- a bv. szerv működésének és a hatóságok által elrendelt intézkedések végrehajtásának akadályozása,
- egyes objektumrészek megsemmisítése,
- a bv. szerv vezetése vagy a személyi állomány tagjai elleni támadás, terrorcselekmények elkövetése.

A védelemre való berendezkedés jellegét és minőségét elsősorban az **objektum potenciális veszélyeztetettsége**, illetve a védelem szempontjából fontos adottságai határozzák meg, ennek a legfontosabb tényezői a következők:

- bv. szervben fogvatartottak létszáma, társadalomra veszélyességük szerinti összetétele,
- bv. szervben lévő lőfegyverek, fegyverzeti szakanyagok összetétele, mennyisége,
- bv. szerv hivatásos állományának létszáma, a kiképzettsége, az együttműködő erők létszáma, az együttműködés rendje,
- a bv. szerv objektumának földrajzi elhelyezkedése, kiterjedése, adottságai.

A bv. szerv objektumait őrző és védő erőknek olyan képzettségi szinten kell állniuk, mely lehetővé teszi a hatékony védelmi intézkedést.

Az objektumvédelem jellegét mindig az adott helyzet határozza meg, a védelmet, az erőket és eszközöket ennek megfelelően kell alkalmazni. Az objektumőrzés a helyzettől függően alakul át objektumvédelemmé, amely különböző védelmi fokozatok elrendelésében nyilvánul meg.

A különböző fokozatok elrendelése vagy elérése függ:

- a támadó tevékenység jellegétől (várható vagy váratlan támadás),
- az objektumon belüli ellenséges tevékenységtől,
- a támadó erők megjelenési formájától (pl. fegyvertelen vagy felfegyverzett tömeg),
- a támadók létszámától,
- a rendelkezésre álló erők és eszközök mennyiségétől.

A bv. szerv közvetlen közelében történő nagy létszámú csoportosulás esetén segítséget kell kérni a területileg illetékes rendőrkapitányságtól.

A védelmi fokozatok elrendelésének, illetve életbe léptetésének esetei

Megerősített őrzést kell elrendelni akkor, amikor az elsőfokú és a másodfokú védelmet nem igénylő rendkívüli esemény, ok, körülmény szükségessé teszi.

Elsőfokú védelmet kell elrendelni, ha:

- az személyi állomány tagját vagy az őrhelyeket megtámadták,
- rövid időn belül várható a támadás,
- az objektumon belül súlyos rendkívüli esemény történt,
- az objektum közvetlen környékén rendzavarás, tüntetés, illetve csoportosulás van kialakulóban.

A **másodfokú** védelem az objektum teljes védelmi fokozata. Abban az esetben kell életbe léptetni, ha az eredményes ellentevékenység kifejtésére rendelkezésre álló létszám kevésnek bizonyul. A másodfokú objektumvédelemnek az objektum megtartásán kívül biztosítania kell a támadók elfogását vagy a támadás felszámolását az objektum területén.

A védelem szolgálati tagozódása:
- védő csoport,
- biztosító csoport,
- tartalékok.

A szolgálati elemek feladatai:

A védő csoportnak - bármilyen védelmi helyzetet kiváltó ellenséges tevékenység esetén - az alábbi feladatokat kell meghatározni:

- az őrhelyekről, illetve a kiépített tüzelőállásokból megfigyelés végrehajtása,
- jelentések megtétele a védelem parancsnokának, a támadás körülményeiről,
- a rendelkezésre álló eszközök alkalmazásával, az őrzött területre be-, vagy onnan kitörni szándékozó személyek feltartóztatása.

A védőcsoportba beosztottak általános feladata:

- a védő- és tüzelőállásokból biztosítják az objektum körkörös őrzését és védelmét,
- megakadályozzák az illetéktelen személyek ki- és behatolását,
- feltartóztatják a kitörni szándékozó fogvatartott(ak)at.

A védő csoportba beosztottak

- **külső támadás esetén:**
    - biztosítják a bv. szerv személy-, és gépjárműbejárati kapuját,
    - megakadályozzák a parancsnoki épület megközelítését, a bástyafalon, illetve biztonsági kerítésen történő átjutást,
- **belülről történő támadás esetén:**
    - biztosítják a parancsnoki épület főbejáratát, a személy- és gépjárműbejárati kaput, ellátják más irodaépületek védelmét,
    - megakadályozzák a közterülettel határos épületek ablakain való bejutást,
    - megakadályozzák továbbá a bástyafalon, illetve biztonsági kerítésen történő átjutást,
    - együttműködés más védőállásban elhelyezett csoportokkal.

A védelemi feladatokat ellátó csapatszolgálati tevékenység vezetőjének feladatai:

- a biztonsági felügyelőket tüzelőállásba rendeli (váratlan támadás esetén azt önállóan hajtja végre),
- elrendeli a fogvatartottak létszámellenőrzését, valamint a zárást,
- kiadja a szükséges felszereléseket, lőfegyvereket,
- biztosítja a lőfegyverek elhelyezéséül szolgáló biztonsági blokkok védelmét a rendelkezésre álló felügyelőkkel,
- jelentés tesz a rendkívüli helyzetről a szolgálati elöljárónak, tájékoztatja az együttműködő szerveket,
- megszervezi a kiértesített az állomány nyílt vagy rejtett bevonulását, ha ez nem lehetséges, meghatározza a külső gyülekezési pontot.

Biztosítócsoportot megerősített őrzésnél és másodfokú védelemben kell alkalmazni, melynek során az alábbi feladatokat látják el:

- a biztosítási övezetben a védelem szempontjából fontos terepszakaszok megszállása,
- a bv. szerv megközelítési útvonalainak lezárása,
- a készenlétbe helyezett személyi állomány, illetve a segítségnyújtás céljából érkező együttműködő erők objektumba történő bejutásának biztosítása,
- menekülési irányok lezárása,
- fegyveres támadás elhárítása.

Tartalék erőt minden védelmi fokozatban kell képezni, és a kialakult helyzettől függően a feladatát az alábbiakban kell meghatározni:

- a védőcsoport részére a tartalék anyagok kiszállítása,
- az objektumon belüli rend biztosítása,
- az esetleges tűzoltási feladatok ellátása,
- a meglévő szolgálati elemek megerősítése,
- a veszteségek pótlása,
- új szolgálati csoportok létrehozása.

A biztonsági osztály állományán kívül, más szakterületek is kijelölhetőek a szolgálati feladatok végrehajtására.

Az objektumvédelmi terv elkészítése

A bv. szerv a védelmi tervet a biztonsági rendszerrel és az értesítési tervekkel együtt köteles kidolgozni.

A **védelmi tervet** a bv. objektum sajátosságainak és a lehetséges támadási formák figyelembevételével, mindhárom védelmi fokozatra el kell készíteni, amely tartalmazza:

- az objektum vázlatát az egyes őrhelyekkel, azok berendezéseit, a műszaki eszközök feltűntetésével,
- a támadás valószínű irányait,
- a bv. szervben található védőállások, védelmi szakaszok helyét,
- a védőcsoport és tartalék feladatát a különböző helyzetekben,
- a különböző szolgálati elemeket és azok minimális létszámát,
- a híradás és az anyagi-technikai biztosítás rendjét,
- a megerősítő erők feladatait,
- a parancsnokok vezetési pontjait, elsősegélynyújtó hely, lőszer-felvételező hely telepítését.

4.3. Fogolyzendülés felszámolása

Fogolyzendülésként értékelendő minden olyan nyílt fogvatartotti ellenszegülés, amely a fogvatartás rendjét, biztonságát súlyosan veszélyezteti. A fogolyzendülés felszámolására teendő intézkedések végrehajtása során az **„Általános intézkedési sorrend rendkívüli események bekövetkezése során”** leírtakat kell figyelembe venni.

A végrehajtandó feladatokat, a végrehajtás módját, az együttműködés rendjét, a biztosítási feladatokat **írásos parancsba kell foglalni**. A parancs legyen rövid, érthető és végrehajtható, zárja ki a tévedés lehetőségét. A parancsnak megfelelően a felszámolás fontosabb dinamikáját (a veszélyeztetett körzetet, az elkövetők pozícióját, a biztosítási körzetet, egyes szolgálati csoportok elhelyezkedését, terepszakaszait, közlekedési útvonalakat, stb.) térképszelvényen vagy vázlaton célszerű rögzíteni.

Ha a tömeges cselekmény megszüntetésére bevezetett békés módszer nem vezet eredményre, a felszámolást a helyszíntől függően az **alábbi csoportok létrehozásával célszerű tervezni**:
- a terület zárásához záró (biztosító) csoport,
- a hangadók kiemelésére kiemelő csoport, műveleti csoport,
- az elkövetők által épített akadályok megszüntetésére műszaki csoport,
- az esetleges gyújtogatás megelőzésére, a keletkezett tűz eloltására tűzoltó csoport,
- a sérültek ellátására egészségügyi csoport.

A fogvatartottakkal szemben közvetlenül intézkedő felszámoló vagy kiemelő csoportot lehetőleg a műveleti csoport tagjaiból kell létrehozni. A csoport tagjait a szükséges kényszerítő eszközök és védőeszközök felvétele után a csoport vezetője igazítja el és meghatározza a csoportos és egyéni feladatokat. Az **esemény felszámolása során** a csoport tagjainak utasítást csak a csoport vezetőjén keresztül lehet adni. Az elsődleges feladat adott esetben az erő demonstrálása. Az intézkedés során törekedni kell arra, hogy az eseményben részt nem vevő fogvatartottak megfelelő biztosítás mellett el legyenek különítve.

A **felszámolást ellátó csapatszolgálati tevékenység vezetője** a felszámolás során intézkedik:
- az elfogott elkövetők elkülönítésére, meghallgatására,
- a rendkívüli esemény helyszínének biztosítására,
- a normál működés helyreállítására.

A **felszámolást ellátó csapatszolgálati tevékenység vezetője** a felszámolás **befejezését követően**:
- intézkedik a készenlét beszüntetésére, értékelést tart,
- megteszi a szükséges intézkedéseket (okok feltárása, felelősség kérdése),
- a vonatkozó jelentési szabályoknak megfelelően jelentést tesz,
- a vizsgálatot követően büntető feljelentést tesz, és fegyelmi eljárást kezdeményez az elkövetőkkel szemben.

4.4. A robbantással vagy más közveszéllyel való fenyegetés felszámolása

A robbantással vagy más közveszéllyel való fenyegetés célja a bv. szervhez tartozó egyes épületek és anyagi javak fizikai megsemmisítése. Az elkövető az anyagi javak sértetlenül hagyását az állami szervhez vagy társadalmi szervezethez intézett követelés teljesítésétől teszi függővé.

A csapatszolgálati tevékenység végrehajtásának vezetőjének az értesülést követően, az **„Általános intézkedési sorrend rendkívüli események bekövetkezése során”** leírtakon felül, haladéktalanul meg kell kezdeni a felszámolásra irányuló intézkedéseket, melyek az alábbiak:
- amennyiben lehetséges, intézkedik a fenyegető üzenet hang- vagy képanyag rögzítésére, vagy annak szó szerinti feljegyzése minden más jellemzővel (pl.: háttérhangok, fenyegető hangjával kapcsolatos jellemzők, van-e helyismerete, szakszavak használata, stb.),
- megteszi a szükséges intézkedéseket a veszélyeztetett épületek, területek kiürítésére,
- intézkedik a szükséges védőfelszerelések előkészítésére, kiosztására,
- intézkedik a kiürítés során szükséges eszközök készenlétbe helyezésére (gépjárművek, mozgáskorlátozó eszközök, kényszerítő eszközök, híradó eszközök), valamint kimentésére.

Az objektum biztosítása és a személyi állomány biztonsága érdekében **bevezethető korlátozó rendelkezések:**
- szükség szerint az őrhelyek megerősítése,
- járőrözés elrendelése, figyelemmel az érintett területre, továbbá az kulcsfontosságú helyekre,
- a fokozottan veszélyes létesítmények (gépház, hőközpont, gázfogadó állomás, trafóállomás, üzemanyagtöltő állomás, stb.), valamint a fogvatartottak elhelyezésére szolgáló helyek közvetlen őrzése.

Amikor a tűzszerészek a jelzett területet átvizsgálták, a tűzszerészek parancsnokának egyetértésével intézkedni kell az eredeti állapot visszaállítására.

4.5. Terrorcselekmény felszámolása, túszok kiszabadítása

Az **„Általános intézkedési sorrend rendkívüli események bekövetkezése során”** leírtakon túl, a bekövetkezett rendkívüli eseménnyel kapcsolatban az alábbi fontosabb intézkedéseket kell megtenni a csapatszolgálati tevékenység végrehajtási vezetőjének:
- haladéktalanul **értesíteni kell a Terrorelhárítási Központot** (a továbbiakban: TEK), katasztrófavédelmet, a mentőket és fel kell készülni az érkezésükre (gyorsított beléptetés,

intézeti tervrajzok előkészítése, kapcsolattartó személyek kijelölése a társszervek parancsnokai részére), haladéktalanul tájékoztatni kell az illetékes regionális nyomozó ügyészségi ügyészt, valamint a BVOP főügyeletesét,
- a **TEK érkezéséig meg kell kezdeni a tárgyalást** (a bv. szervben lévő legmagasabb beosztású, az eseménnyel összefüggésben döntésre jogosult vezető ne tárgyaljon), lehetőleg kiképzett túsztárgyalóval, amennyiben nem tartózkodik a bv. szervben, akkor intézkedni kell az azonnali berendelésére, beszállítására. A tárgyaló önállóan ne ígérjen semmit a túszejtőknek.
- **haladéktalan kiértesítése** a műveleti egységek tagjainak, túsztárgyalónak, a résztvevő fogvatartottak reintegrációs tisztjeinek, pszichológusainak,
- bekérése és tanulmányozása az elkövetők és a túszul ejtettek igazgatási, reintegrációs- és egészségügyi anyagának, állománytag esetén a személyzeti nyilvántartásnak,
- a fogvatartottak különböző tevékenységének (munkáltatás, szabadlevegőn tartózkodás, orvosi rendelés, vásárlás, stb.) beszüntetése, zárás és létszámellenőrzés végrehajtása,
- az esemény helyszínének biztosítása, körülzárása a rendelkezésre álló erőkkel,
- a cselekmény közvetlen közelében elhelyezkedő **helyiségek kiürítése**, a közlekedési utak szabaddá tétele.

A terrorcselekmény erőszakos eszközökkel és módszerekkel történő felszámolására a TEK állománya jogosult. A TEK megérkezéséig a halaszthatatlan beavatkozás végrehajtásához a BVOP Biztonsági Szolgálat, Központi Támogató Főosztály, Műveleti Osztályának munkatársait, illetve a bv. szerv speciális feladatra kiképzett műveleti egységeit kell bevonni.

A rendkívüli esemény felszámolása során jelentkező, illetve az azt követő **speciális feladatok**:
- az elkülönítések végrehajtására szolgáló helyiségek kijelölése, átvizsgálása,
- egészségügyi ellátás megszervezése a személyi állomány és a fogvatartottak részére,
- az érintettek meghallgatási feltételeinek biztosítása,
- a felszámolásban résztvevő állomány pihentetésének, váltásának és étkeztetésének megszervezése,
- a készenlét beszüntetése, a normál állapotok visszaállítása,
- a rendkívüli esemény felszámolását követően a rendőrséggel közösen a saját, illetve az együttműködő állomány tevékenységének értékelése, vizsgálat eredményétől függően fegyelmi, illetve büntetőeljárás(ok) kezdeményezése,
- az eseménnyel kapcsolatos összefoglaló jelentés elkészítése és felterjesztése,
- a rendkívüli esemény okainak elemzése, a továbbiak megelőzésére a szükséges intézkedések kidolgozása, kiadása.

4.6. A bv. szerv biztonságát sértő vagy ezzel közvetlenül fenyegető, tömeges vagy erőszakos cselekmények megakadályozása, felszámolása

A tömegoszlatás központi erőből megalakított, kötelék által alkalmazott eljárások, kényszerítő intézkedések, korlátozó rendszabályok összessége, amely a bv. szerv rendjét, az anyagi javakat vagy személyeket közvetlenül fenyegető tömeggel szembeni határozott

fellépést, aktív, folyamatos ráhatást jelenti. A tömegoszlatás a jogellenes magatartás megszüntetését, a törvényes rend megteremtését eredményezi.

Tömegoszlatás

Ha a fogvatartás és a bv. szerv biztonságát közvetlenül veszélyeztető tömeg a szétoszlásra, illetve a jogellenes cselekmény abbahagyására irányuló felszólításnak nem tesz eleget, a 18-21. §-okban meghatározott kényszerítő eszközök használata mellett a következő eszközök és intézkedések alkalmazhatók

- vízsugár;
- pirotechnikai eszköz, riasztólövés;
- ingerlő vegyi eszköz;
- kényszeroszlatás.

A meghatározott eszközök, illetve intézkedések alkalmazására **a tömeget előzetesen figyelmeztetni kell. A tömeget a helyszínről való eltávozásában tilos korlátozni. Tömegoszlatásnál lőfegyverhasználatnak nincs helye.**

A **tömegoszlatás célja** a megbomlott rend helyreállítása, a jogszabályban meghatározott magatartás kikényszerítése, a tömeg magatartásával keletkezett zavar megszüntetése, a normális működéshez szükséges feltételek megteremtése.

Külső cselekménynek minősül, amikor a bv. szerv közelében olyan jellegű tömeg alakul ki, illetve tömeges cselekmény történik, amely hatással lehet a fogvatartás biztonságára. **A bv. szerv területén kívül a tömeg szétoszlatására nem jogosult.** Amennyiben a tömeg a bv. szerv ellen különböző támadó cselekményeket hajt végre, akkor az objektumvédelem szabályai szerint kell eljárni.

A bv. szerv területén belüli cselekménynek minősül az – a bármely személy által elkövetett – aktív vagy passzív ellenszegülés, amely a fogvatartás biztonságát rövidebb, hosszabb ideig súlyosan veszélyezteti.

A csapaterőt vezető parancsnoknak a bv. szerv biztonságát sértő vagy közvetlenül fenyegető tömeges vagy erőszakos cselekmények megakadályozására, felszámolására irányuló taktikai eljárásokon túl az **„Általános intézkedési sorrend rendkívüli események bekövetkezése során”** felsorolt intézkedéseket is végre kell hajtania.

A tömegoszlatást végrehajtó kötelék oszlató csoportból, kiemelő csoportból, biztosítócsoportból, tűzoltó csoportból, egészségügyi csoportból és tartalékból állhat. Az oszlató csoport megerősíthető szolgálati kutyával, amelyet a tömeges cselekmény esetén csak pórázon, kutyavezető irányításával lehet alkalmazni. Az **oszlató csoport felszerelése**: szolgálati öltözet, védőfelszerelés (sisak, gázálarc, pajzs, testvédő felszerelés) gumibot, könnygázszóró palack, bilincs.

A **bv. szerven belül a tömegoszlatást úgy kell megszervezni, hogy a fogvatartottaknak lehetőségük legyen az adott terület elhagyására.** Előre meg kell tervezni, hogy a tömeg milyen irányokba (körletrészre vagy zárkába) szorítható ki, ezekben az irányokban a biztosítócsoportot úgy kell elhelyezni, hogy a tömeg a kívánt irányba legyen terelhető. A **kiemelő csoport feladata** a tömegbe tartozó felfegyverkezett személyek, különösen agresszív magatartást tanúsítók, uszító hangadók kiemelése, az épületek tetejére vagy egyéb létesítményekre történő felmászás megszüntetése során a fogvatartottak lehozatala. A

biztosító csoport feladata az oszlató csoportba beosztottak védelme és az eredményes tevékenység végrehajtásához szükséges feltételek biztosítása.

4.7. A bv. szervtől, annak járműveiből való erőszakos kitörés megakadályozása

A cselekmény elkövetésével vagy annak kísérletével a fogvatartottaknak az a céljuk, hogy a számukra kijelölt kényszertartózkodási helyet erőszakkal elhagyják, onnan kitörjenek. Az erőszakos kitörést a fogvatartottak megkísérelhetik valamilyen bezárt helyiségből (zárkából, üzemcsarnokból, részlegről, stb.), a bv. szerv területéről, illetve a szállítójárművéből.

Belső helyiségekből történő kitöréskor a fogvatartottak létszámától és felszereltségétől függően, a tömegoszlatásnak a módszereit célszerű alkalmazni. A **bv. szerv területéről** vagy egyéb őrzött területről történő kitörési kísérlet felszámolása során – a résztvevők létszámától és felfegyverkezettségétől, valamint tevékenységüktől függően – az objektum védelmére vonatkozó szabályok az irányadók.

Az **„Általános intézkedési sorrend rendkívüli események bekövetkezése során”** leírtakon túl, a csapatszolgálati tevékenység végrehajtásának vezetője a kitörési kísérlet megakadályozására az alábbi intézkedéseket köteles megtenni:
- meghallgatja a jelentést a kialakult helyzettel kapcsolatban, szükség esetén személyesen tájékozódik a helyszínen,
- haladéktalanul intézkedik a helyszín elszigetelésére, a munkahelyekről történő bevonulásra, zárásra, a létszámellenőrzésre,
- kijelöli a gyülekezési pontot, meghatározza a felszámolásban résztvevők öltözetét, felszerelését,
- a kialakult körülményektől függően dönt az alkalmazásra kerülő taktikai eljárásról, az esemény felszámolásához szükséges szolgálat csoportok megalakításáról, felszerelésükről,
- intézkedik a szolgálati csoportok anyagi, technikai ellátására, az elsősegélyhely telepítésére, mentő biztosítására, az esetleges sérültek ellátására.

A bv. szerv feladatai közül jelentős biztonsági kockázattal bír a fogvatartottak szállítása, valamint előállítása. A szállító járműből történő kitörés megelőzésére szolgál a szállítás és előállítás szabályszerű előkészítése az alábbiak szerint:
- alaposan át kell tanulmányozni a fogvatartottak nyilvántartási anyagát (elkövetett és jellemző bűncselekményei, visszaesés foka stb.),
- körültekintően kell meghatározni és alkalmazni a mozgáskorlátozó eszközöket,
- el kell igazítani a fogvatartottakat a magatartási és a tiltó szabályokra, fel kell hívni a figyelmüket arra, hogy milyen következményekkel jár ezek megsértése,
- a motozás szabályos, körültekintő végrehajtásával meg kell akadályozni veszélyes eszközök birtokban tartását,
- be kell tartani az ülésrendre vonatkozó előírásokat, elkülönítési szabályokat,
- a szállítás időtartama alatt folyamatosan figyelemmel kell kísérni a fogvatartott(ak) reakcióit, viselkedését.

A szállítás vagy előállítás esetén, ha a fogvatartottak a szabályos előkészület és végrehajtás ellenére kitörést kísérelnek meg, a **szállítmányvezetőnek az alábbiak szerint kell eljárnia**:

- a jármű vezetőjét a sebesség növelésére, fény- és hangjelzés használatára, valamit olyan manőverek alkalmazására jogosult utasítani, melynek eredményeként a támadók nem tudják a járművet megállásra kényszeríteni;
- a körülmények függvényében intézkedni jogosult a legközelebbi védett objektum (pl.: rendőrkapitányság, bv. szerv, laktanya, stb.) elérésére;
- lőfegyverrel történő támadás esetén tűzparancs kiadására és a védekezés megszervezésére jogosult;
- köteles a támadást a területileg illetékes rendőrkapitányságnak bejelenteni, illetve a legközelebbi bv. szervtől segítséget kérni, továbbá a BVOP főügyeletére jelentést tenni;
- a jármű üzemképtelenné válása esetén minden eszközzel gondoskodni köteles a fogvatartott biztonságos őrzéséről, életének és testi épségének megóvásáról, indokolt esetben a fedezékbe vonulásról, tüzelőállás elfoglalásáról, a megerősítő erők megérkezéséig a védekezésről;
- a támadás végső kimeneteléről (sérülésről, elhalálozásról, keletkezett kárról, szükséges segítségről) köteles jelentést tenni hírközlő eszköz útján.

4.8. Zárkatorlasz felszámolása

A zárkatorlasz a különböző helyiségek (foglalkoztató, tanterem, műhely, stb.) eltorlaszolásának megszüntetésével és a torlaszolást végrehajtók kiemelésével szüntethető meg. **A cselekmény befejezését a fogvatartottak általában valamilyen feltétel teljesítéséhez kötik és az elkövetési mód is hasonló a terrorcselekményhez.** Ezért a torlaszolás felszámolásakor a csapaterőt vezető parancsnoknak célszerű a terrorcselekmények megszüntetésére vonatkozó protokoll szerint eljárni. **Amennyiben az eseménnyel összefüggésben túszejtésre kerül sor, haladéktalanul értesíteni kell a TEK-et.**

A zárkatorlasz felszámolására, az azt elkövető személyek ártalmatlanná tételére az alábbi **szolgálati csoportokat kell alkalmazni**:
- biztosítócsoportot, azon belül: az érintett zárka körzetének lezárására: záró csoportot,
- különböző akadályelemek (ajtók, torlaszok, stb.) bontására: műszaki csoportot,
- a zárka berendezéseinek felgyújtásával történő fenyegetés esetén: tűzoltó csoportot,
- megsebesült (személyi állományba tartozó vagy fogvatartott) személyek ellátására: egészségügyi csoportot,
- az előre nem tervezhető feladatokra, a szolgálati csoportok megerősítésére: tartalékerőt,
- a zárkatorlasz felszámolására, a zárkát eltorlaszoló személy elfogására, elkülönítésére, meghatározott helyre történő előállítására elfogó-felszámoló csoportot.

A zárkából kiemelés során cél a támadólag fellépő vagy hangadó fogvatartott kivitele az adott helyszínről. A tárgyaló biztonságos területen az intézkedés megkezdéséig kommunikálhat a célszeméllyel/célszemélyekkel. Ennek során tisztázza az engedetlenkedéshez vezető, azt kiváltó okot. Az **erő előzetes demonstrálása fontos taktikai tényező**. Elsődleges feladat a dühöngő, önmagára és másokra is veszélyes elítélt vagy elítélt csoport elkülönítése a többi fogvatartottól.

4.9. Az alaptörvényben nevesített különleges jogrend során ellátandó feladatok

Magyarország Alaptörvényében meghatározottak szerint különleges jogrendben szükségessé válhat a bv. szervezet erőit és eszközeit az állam működőképességének fenntartása, az élet- és vagyonbiztonságot fenyegető természeti vagy társadalmi eredetű veszélyek elhárítása érdekében igénybe venni, mely jelentős személyi állományi létszámot igénylő, csapaterő alkalmazását feltételező feladat.

A normál (béke) időszaktól eltérő események során a csapaterő egyik fő feladata a rend fenntartása, a veszélyek elhárításában résztvevő mentőegységek zavartalan munkájának a biztosítása (biztosító csoport), valamint a megelőzésben, felszámolásban való közreműködés.
A megelőzés, az élet- és vagyonmentés érdekében a bv. szervnél **Veszély-elhárítási Törzset**, illetve – csapaterő alkalmazásával létrehozandó egységeket tartalmazó – **Helyi Védekezési Szervezetet** kell létrehozni.

A csapaterőben alkalmazható műveletek, taktikai eljárások további részletes szabályait a 36/2020. BVOP utasítás X. fejezete tartalmazza.

5. Az egyes rendkívüli események Terrorelhárítási Központtal történő együttes felszámolása[255]

A TEK a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 7/E. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott feladatok végrehajtását a terrorizmust elhárító szerv kijelöléséről és feladatainak ellátásáról részletes szabályairól szóló 295/2010. (XII.22.) Korm. rendelet 1/A. § (2) bekezdése alapján az ország egész területére kiterjedő illetékességgel látja el, ezért e feladatok végrehajtása tekintetében a bv. szervekben is hatáskörrel rendelkezik.

A rendkívüli események esetén a bv. szervhez érkező TEK műveleti egységek beléptetését az V. fejezet 7. alcímében meghatározottak alapján kell végrehajtani, a beléptetést követően a TEK egységek rendkívüli esemény helyszínére történő akadálymentes eljutását biztosítani kell.

Amennyiben a bv. szerveknél rendkívüli esemény következett be, úgy a haladéktalan reagálás érdekében az általános protokolltól eltérően – a jelentéstételi kötelezettségek végrehajtásával egyidőben – a TEK központi ügyeletet szükséges soron kívül értesíteni a bv. szervekben megtalálható riasztó gombbal, majd csak ezt követően az esetlegesen bevont többi társ rendvédelmi szervet (pl.: rendőri szervek, katasztrófavédelmi szervek).

A TEK értesítése az alábbi rendkívüli események bekövetkezése esetén szükséges:
- fegyveresen, felfegyverkezve vagy személy elleni erőszakos bűncselekmény alkalmazásával elkövetett fogolyszökés, továbbá ilyen körülményre utaló információ esetén,
- terrorcselekmény esetén,
- fegyveresen, felfegyverkezve vagy személy elleni erőszakos bűncselekmény alkalmazásával elkövetett fogolyzendülés esetén,

[255] A BVOP biztonsági és fogvatartási helyettese által jóváhagyott szakmai protokoll az egyes rendkívüli események Terrorelhárítási Központtal történő együttes felszámolására

- a bv. szerv személyi állományát érintő fegyveresen, felfegyverkezve, illetve személy elleni erőszakos bűncselekmény alkalmazásával a bv. szerv létesítményét, szközeit, járműveit érő támadás esetén,
- a bv. szerv létesítményeiből vagy járművéből személy elleni erőszakkal történő fogolyszökés – kitörés – esetén.

A **TEK soron kívüli értesítése** a bv. intézeteknél telepített **„riasztó" gomb megnyomásával** szavatolható, így az eszköz alkalmazása az előzőekben felsorolt események bekövetkezése esetén kötelező. A „riasztó" gomb megnyomására a szolgálatos biztonsági tiszt, vagy akadályoztatása esetén, utasítására a biztonsági főfelügyelő jogosult. Ha a „riasztó" gomb megnyomásra kerül, úgy soron kívül jelentést kell tenni a bv. szerv vezetője, valamint a BVOP Főügyelet felé.

A „riasztó" gomb megnyomása a TEK ügyeleten, a műveleti igazgatóságon, valamint a BVOP Főügyeleten jelzést ad, így a **felszámoló egység soron kívül elindul az érintett bv. szervbe**. A megérkezésig a végrehajtó TEK műveleti egység parancsnoka a szolgálatban lévő biztonsági tiszttől információt kérhet.

Rendkívüli esemény bekövetkezése esetén, annak helyszíne közelében a – műveleti termen kívül – más helyiségek biztosítására is fel kell készülni**. „Műveleti felkészülési helységet"** kell biztosítani a felszámoló egységek számára, illetve külön **„Tárgyaló helyiséget"** a túsztárgyalók részére. Az érkező TEK járművek nagy számára tekintettel a bv. szerv területén történő parkolás lehetőségének soron kívüli biztosítására intézkedni kell. A TEK személyi állománya részére lehetőséget kell biztosítani a bv. szerv ügyeletén történő biztonságtechnikai rendszer elemeinek figyelemmel kísérését. Az esetleges rendkívüli események során a TEK munkatársai megfelelő összeköttetés és információ áramlás érdekében az érintett bv. szerv lokális EDR csatornára válthatnak, melyeken a TEK illetékeseivel lehet kommunikálni. A rendkívüli eseményben érintett fogvatartottak Navigator alkalmazásban elérhető a „Rendkívüli esemény adatai" elnevezésű, letölthető adatait haladéktalanul továbbítani kell elektronikusan a TEK elérhetőségére.

Valamennyi bv. szerv vonatkozásában szükséges a biztonsági ügyeleten rendszeresíteni egy lezárt borítékban a **bv. szerv alaprajzait, fotóit, illetve olyan rajzokat, melyen a stratégiailag kiemelt pontok kerültek megjelölésre**. Stratégiailag kiemelt pontok: fegyverszoba, fegyverraktár, biztonsági ügyelet, személy és gépjármű-bejárati kapu, külső őrhelyek, séta udvarok, fegyelmi részleg, elhelyezési épületek, HSR, energiaellátás, fogvatartotti munkahelyek, kiszolgáló egységek, bv. szerv megközelíthetősége.

A rendkívüli események felszámolása során **döntési jogosultsággal** a TEK műveleti parancsnoka rendelkezik, a bv. szerv vezetőjének döntésbe történő bevonása mellett. A bv. szervben jelen lévő vezetőnek gondoskodnia kell pszichológus, reintegrációs tiszt, túsztárgyaló soron kívüli berendelésére. A tárgyalásokat a TEK Műveleti Igazgatóság Tárgyaló Osztály állományának megérkezéséig meg kell kezdeni. A TEK illetékes csoportparancsnokának jogosultsága dönteni arról, hogy ki folytassa a tárgyalásokat. A bekövetkezett rendkívüli esemény típusától függően a szomszédos zárkák, részlegek, esetlegesen épületek kiürítését a biztonsági előírások betartásával a vonatkozó szakmai protokollok szerint kell végrehajtani. A rendkívüli esemény észlelésével és a TEK értesítéssel egyidőben **műveleti napló indítása szükséges elektronikusan**, melyet folyamatosan kell vezetni.

A helyszínre érkező TEK műveleti felszámoló csoport, valamint annak parancsnoka részére az alábbi információkat kell biztosítani:
- a rendkívüli eseménnyel kapcsolatos leírást, elkövetők adatait, túszok adatait,
- az épület-tervrajzokat, fényképeket, adatokat, a jelenlévő személyi állomány, illetve fogvatartottak létszámát,
- az érintett vezetők neveit, elérhetőségeit feladatok szerint csoportosítva.

A biztonsági tisztek átadás-átvételének tárgyát képezi a „riasztó" gomb, valamint az Enigma rendszer sértetlensége.

6. A rendkívüli események felszámolási tervei[256]

A rendkívüli események megelőzésének, továbbá a bekövetkezett események gyors, hatékony és eredményes megszakításának, felszámolásának elengedhetetlen feltétele, hogy a büntetés-végrehajtási szervek rendelkezzenek a feladatokat konkrétan tartalmazó, kellően részletes felszámolási tervekkel és a vonatkozó utasításban meghatározott értesítési tervvel.

A bv. szervek kidolgozott tervekkel (értesítési és készenlétbe helyezési terv, veszély elhárítási feladatterv) rendelkeznek a normál (béke) időszaktól eltérő körülmények kezelésére. A csapatszolgálati tevékenységeket ezekhez a tervekhez és a kialakult körülményekhez igazodva kell meghatározni.

A felszámolási terveknek **tartalmaznia kell**:
- az elsődleges intézkedéseket;
- a felszámolás érdekében teendő intézkedéseket;
- a felszámoláshoz szükséges létszámokat, csoportokat, eszközöket, felszereléseket, vázlat- és alaprajzokat;
- a felszámolás irányításának együttműködő szervek (rendőrség, katasztrófavédelem) részére történő átadásakor jelentkező feladatokat;
- a felszámolás után teendő intézkedéseket.

Az egységes végrehajtás érdekében a bv. szerv által elkészítendő tervek köre:

- fogolyszökés felszámolási terve
- fogolyzendülés felszámolási terve
- terrorcselekmény felszámolási terve
- robbantással fenyegetés, közveszély okozás felszámolási terve
- tűzeset felszámolási terve
- objektumvédelmi tervek
    - fogvatartottaknak a bv. szerv létesítményéből vagy járművéből való erőszakos kitörése, kitörésük megakadályozása,
    - fogvatartottaknak a bv. szerv megszállására, romboló cselekményükre irányuló tevékenységének leküzdése, a káros következmények elhárítása,

[256] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 36/2020. (VII.16.) BVOP utasítása a büntetés-végrehajtási szervezet Csapatszolgálati Szabályzatáról, valamint a rendkívüli események felszámolási terveinek elkészítéséről

- a bv. szervet fenyegető külső támadás.

A bv. szerv állományilletékes parancsnoka további eseményfajtákra is elrendelheti felszámolási terv készítését.

7. A törzsfoglalkozásra való felkészítés és részvétel szabályai[257]

A törzsfoglalkozás végrehajtása a büntetés-végrehajtás rendjét, biztonságát súlyosan sértő vagy veszélyeztető cselekmények, események, rendkívüli események, katasztrófahelyzetek megelőzése, felszámolása érdekében **végrehajtandó intézkedések gyakorlását biztosítja** annak érdekében, hogy a **bv. szerv felkészültsége magas színvonalú, összehangolt és begyakorolt legyen.**

A bv. szervek **félévente legalább egy törzsfoglalkozást kötelesek tartani**, melynek időpontját a bv. szerv féléves munkatervében rögzíteni kell.

A **törzsfoglalkozáson résztvevő személyi állomány** körébe a bv. szervek alábbi beosztású tagjai tartozzanak:

- parancsnok, igazgató, főigazgató főorvos, a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaság ügyvezetője
- parancsnok-helyettes;
- osztályvezető, osztályvezető-helyettes;
- biztonsági tiszt;
- biztonsági-és körlet főfelügyelő;
- a fogvatartottak kötelező foglalkoztatására létrehozott gazdasági társaság foglalkoztatási biztonsági felelőse;
- a munkáltatás-biztonsági vezető,
- a bv. szerv vezetője által berendelt személyek (pl.: reintegrációs tisztek, mozgósítási megbízott, műveleti csoport-vezető, kutyatelep-vezető, tűzvédelmi vezető, munkavédelmi felügyelő, nyilvántartási szakterület vezetője, stb.);
- indokolt esetben az együttműködő szervek képviselői, akiket a bv. szerv vezetője a törzsfoglalkozáson való részvételre felkér.

A törzsfoglalkozás végrehajtása a feltételezett helyzetek, események bekövetkezése esetén teendő intézkedések (válságkezelés) gyakorlását biztosítja.

A törzsfoglalkozásról a **tervezett időpont előtt nyolc nappal**, a tematika megjelölésével a BVOP Biztonsági Szolgálatát írásban tájékoztatni kell. A törzsfoglalkozás tematikáját úgy kell összeállítani, hogy abban évente mindazon eseményfajták szerepeljenek, amelyek **kezelésére a bv. szerv a felszámolási tervekben foglaltaknak megfelelően köteles**. A törzsfoglalkozáson ismertetni kell a törzsfoglalkozások közötti időszakban – helyben vagy más bv. szervnél – történt súlyosabb események tanulságait, továbbá értékelni kell az adott bv. szerv biztonsági helyzetét is. A bv. szerv vezetője köteles biztosítani annak lehetőségét,

[257] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 24/2020. (VI.19.) BVOP utasítása a törzsfoglalkozás végrehajtásáról

hogy a törzsfoglalkozás végrehajtása előtt a törzsfoglalkozáson részvételre kötelezett személyi állomány tanulmányozni tudja a vonatkozó jogszabályokat, a belső rendelkezéseket, valamint a felszámolási tervekben foglaltakat.
A tervekbe történő előzetes betekintés, továbbá az adott bv. szerv épületeiben, létesítményeiben elhelyezett fontosabb biztonsági eszközök, tárgyak helyének ismerete a törzsfoglalkozáson részvételre kötelezett személyi állomány kötelezettsége.

A törzsfoglalkozásra **foglalkozási terv**et kell készíteni, melynek tartalmi kritériumait a BVOP utasítás tartalmazza.

A törzsfoglalkozást a **bv. szerv vezetője vezeti**, és közvetlenül ellenőrzi a részt vevő személyi állomány felkészültségét. Amennyiben a törzsfoglalkozás jellege lehetővé teszi, a törzsfoglalkozáson a feltevéseket a résztvevőkből alakított **csoportokban** kell megoldani. A csoportokat úgy kell kialakítani, hogy lehetőség szerint azokban az eltérő szakterületen dolgozók egyenlő arányban vegyenek részt. Az aktuális feladatok feldolgozása során az egyes végrehajtási javaslatokat meg kell vitatni. A helyzetbeállítások elméleti megoldását a feltételezett helyszíneken is szükséges begyakorolni, **helyszínbejárást kell tartani**.

A törzsfoglalkozásokról a biztonsági osztályvezető, vagy a mozgósítási megbízott **haladási naplót vezet**. A törzsfoglalkozás végrehajtásának tapasztalatairól 5 munkanapon belül jegyzőkönyvet kell készíteni, melyben rögzíteni kell a felkészületlenség, a szakmai ismeretek hiányosságainak észlelését, valamint az arra megtett intézkedéseket, meghatározott feladatokat is.

A törzsfoglalkozáson részvételre kötelezett **személyi állomány az elhangzottakról** – az ismeret megőrzése érdekében – **jegyzetet köteles készíteni**. A bv. szerv vezetője köteles gondoskodni arról, hogy a törzsfoglalkozástól **távollévők az elmaradt ismereteket** utólag megszerezzék. Az utólag megtartott törzsfoglalkozás jelenléti ívét fel kell terjeszteni a BVOP Biztonsági Szolgálata részére.

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Sorolja fel, mely esetekben alkalmazható a bv. szerv hivatásos állománya kötelékben!
- Ismertesse a csapatszolgálat fogalmát!
- Ismertesse a csapaterő fogalmát!
- Ismertesse az általános intézkedési sorrendet rendkívüli események bekövetkezése esetén!
- Ismertesse a Csapatszolgálati Szabályzat alapján a megszökött fogvatartott felkutatására, elfogására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a Csapatszolgálati Szabályzat alapján a bv. szervet, eszközeit ért támadás esetén mikor kell készenlétet elrendelni!
- Ismertesse a Csapatszolgálati Szabályzat alapján a szállítást végrehajtóknak milyen feladatik vannak ha a járművet megtámadják!
- Sorolja fel, mi ellen irányulhat támadó tevékenység!
- Mi eredményezhet béke időszakban védelmi helyzetet?
- Ismertesse az objektumvédelem fokozatait!
- Ismertesse a védelem szolgálati tagozódásait!

- Ismertesse a védelem parancsnokának elsődleges feladatait!
- Mi az objektumvédelmi terv és mit tartalmaz?
- Ismertesse a Csapatszolgálati Szabályzat alapján a fogolyzendülés felszámolására vonatkozó általános szabályokat!
- Milyen szolgálati csoportok létrehozását kell tervezni csoportos fogolyzendülés esetén?
- Ismertesse fogolyzendülés esetén a felszámolás parancsnok feladatait!
- Ismertesse a Csapatszolgálati Szabályzat alapján a robbantással vagy más közveszéllyel való fenyegetés felszámolására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a Csapatszolgálati Szabályzat alapján a terrorcselekmény, a túszul ejtett személy kiszabadítására vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a terrorcselekmény, a túszul ejtett személy kiszabadítása során és az után teendő speciális feladatokat!
- Ismertesse a Csapatszolgálati Szabályzat alapján a bv. szerv biztonságát sértő vagy fenyegető, tömeges, erőszakos cselekmények felszámolására vonatkozó intézkedéseket!
- Mi a tömegoszlatás célja?
- Ismertesse a Csapatszolgálati Szabályzat alapján a bv. szerv területéről, járműveiből való erőszakos kitörés megakadályozására vonatkozó szabályokat!
- Mely feladatok végrehajtásával kerülhető el a járműből történő kitörés lehetősége?
- Ismertesse a Csapatszolgálati Szabályzat alapján a zárkatorlasz felszámolására vonatkozó szabályokat!
- Milyen szolgálati csoportok létrehozását célszerű alkalmazni zárkatorlasz felszámolására?
- Ismertesse az alaptörvényben nevesített különleges jogrend, illetve az ezt közvetlenül megelőző időszak kezelésére vonatkozó szabályokat!
- Mit kell tartalmaznia a rendkívüli események felszámolási terveinek?
- Milyen rendkívüli eseményekre kell felszámolási tervet készíteni?
- Mi a törzsfoglalkozás?
- Kinek kell részt venni a törzsfoglalkozásokon?
- Ismertesse a törzsfoglalkozásra való felkészítés és részvétel szabályait!

XX. FEJEZET

A SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY SZOLGÁLATKÉPES ÁLLAPOTA[258], ILLETVE A SZOLGÁLAT ALATT BIRTOKBAN TARTHATÓ TÁRGYAK KORLÁTOZÁSA[259]

1. A szolgálatképes állapot megállapításának rendje

A ht. állomány tagja **köteles magát alávetni** a szolgálatképes állapot megállapítása céljából az alkohol, a kábítószer vagy pszichotróp anyag fogyasztásának ellenőrzését célzó, műtétnek

[258] A büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 25/2020. (VI.19.) BVOP utasítása a szolgálatképes állapot megállapításának általános rendjéről

[259] A Büntetés-végrehajtás országos parancsnokának 48/2020. (IX.30.) BVOP utasítása a szolgálat alatt birtokban tartható tárgyak, eszközök körének korlátozásáról és a technikai ellenőrzés szabályairól

nem minősülő vizsgálatnak. Amennyiben bűncselekmény, vagy fegyelmi vétség gyanúja nem merül fel, de a ht. állományú tag a vizsgálatot megtagadja, arról jegyzőkönyvet kell felvenni és a kötelesség megszegése miatt büntetőjogi vagy fegyelmi felelősség érvényesítéséhez szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

A vélelmezett és utóbb orvosszakértői véleménnyel cáfolt szolgálatképtelen állapot miatt a szervezeti egységgel terhelő intézkedési kötelezettség – a ht. állományú által elkövetett egyéb kötelességszegés hiányában – fegyelmi felelősséget nem keletkeztet.

A **mintavételi egységdoboz** felnyitása és alkalmazása csak a mintavétellel érintett ht. állományú tag, a ht. állomány vizsgálatot foganatosító tagja, amennyiben ez nem azonos a szolgálati elöljáróval, akkor a szolgálati elöljáró, és a mintát vevő orvos jelenlétében történhet.

1.1. Az alkoholos befolyásoltság vizsgálata

Az alkoholos befolyásoltság vizsgálatának eszközéül a szervezeti egységnél alkalmazott **elektromos** (digitális, illetve analóg) **alkoholteszter**, vagy **hiteles elektromos légalkoholmérő** berendezés alkalmazható. A vizsgálatok helyi gyakorlatát. a jelentési és értesítési kötelezettségeket az állományilletékes parancsnok határozza meg.

Az alkoholos befolyásoltság vizsgálatát **a szolgálati naplóban**, pozitív eredmény esetén a 22/2015. (VI. 15.) BM rendelet mellékleteit képező **nyilatkozatban, illetve jegyzőkönyvben** kell rögzíteni. Hitelesített mérőeszközzel történő mérés esetén az eszköz segítségével nyomtatható mérési eredmény egy további példányát is csatolni kell a jegyzőkönyvhöz.

Az **őr, ügyeleti vagy készenléti** szolgálatot teljesítő ht. állományú tag pozitív eredménye esetén parancsnoki nyomozást kell elrendelni és a szakértői vizsgálathoz szükséges mintavételre haladéktalanul intézkedni kell. A **nem őr, ügyeleti vagy készenléti** szolgálatba beosztott ht. állományú tag esetén amennyiben az eljárás bármely szakaszában katonai bűncselekmény vagy fegyelemsértés megalapozott gyanúja merül fel, a katonai ügyésszel folytatott egyeztetésnek megfelelően, az iránymutatása alapján kell eljárni.

Pozitív eredmény esetében a ht. állományú tagot szolgálatba állítani nem lehet, pótlására intézkedni, szolgálatteljesítés közbeni, illetve szúrópróbaszerű ellenőrzés esetén a leváltásról gondoskodni kell.

Az alkoholfogyasztásra vonatkozó szakértői vizsgálathoz szükséges **vérvételre és lehetőleg közel azonos időben végzett vizeletminta-vételre kell a lehető legrövidebb időn belül intézkedni**. A levett vérmintát, vagy vér- és vizeletmintát a lehető legrövidebb időn belül továbbítani kell szállításra alkalmas, hűtött, hőszigetelt táskában a szakértői vizsgálat lefolytatása céljából a területileg illetékes igazságügyi szakértői intézetbe. Ha a levett minta

továbbítására csak a következő munkanapon van lehetőség, úgy a mintát az egészségügyi osztályon 5 °C-nál nem magasabb hőmérsékletű hűtőszekrényben kell tárolni.

1.2. A kábítószer-fogyasztás okozta befolyásoltság vizsgálata, a biológiai mintavétel végrehajtása

A **kábítószer-fogyasztás okozta befolyásoltság gyanúja** esetén az észlelő személy köteles haladéktalanul jelenteni a szolgálatban lévő biztonsági tisztnek, aki intézkedik a szükséges szervezeti egységen belüli jelentések megtételére, valamint az egészségügyi személyzet értesítésére. A kábítószer-fogyasztás gyanújának megállapítására a szervezeti egység alapellátó orvosa vagy a szolgálatteljesítés helye szerint illetékes egészségügyi szolgáltató ügyeletes orvosa jogosult. A mintavételt a BM. rendeletben[260] foglaltak betartásával kell végrehajtani.

A **biológiai minta levételével egyidejűleg** alkalmazni kell a vizelet előszűrésére alkalmas eszközt. A mintavételnél a szükséges mennyiséget ennek figyelembevételével kell biztosítani. Az eredményt az orvos értékeli. Ha az eszköz **valamely hatóanyagra pozitív jelzést ad**, a vizsgálatot végzőnek kontroll előszűrő vizsgálatra kell intézkedni. Másodszori pozitív jelzés esetén, továbbá abban az esetben, ha az eszköz negatív jelzése ellenére a kábítószer-fogyasztás egyértelmű és szemmel látható gyanúja fennáll, a ht. állomány vizsgálat alá vont tagjának szolgálatba lépését meg kell tagadni, illetve további szolgálatot nem láthat el.

Az előszűrés eredményéről, valamint a bűncselekmény gyanújáról haladéktalanul **egyeztetni kell az illetékes regionális nyomozó ügyészségi ügyésszel** is. A feljelentés megtételére, illetve a fegyelmi eljárás megindítására, továbbá a vizsgálat alá vont ht. állományú tag szolgálati beosztásából való felfüggesztésére az intézetparancsnok az egyeztetésnek megfelelően intézkedik.

2. A szolgálat alatt birtokban tartható vagyontárgyakra, magáncélú telekommunikációs eszközre, készpénzre és készpénzt helyettesítő eszközökre vonatkozó korlátozás

A **személyi állomány szolgálatban lévő tagja** a büntetés-végrehajtás intézet

- fogvatartott elhelyezésére szolgáló részlegén,
- a fogvatartottak foglalkoztatására kijelölt területén,
- az őrhelyen, továbbá,
- a büntetés-végrehajtási objektumon kívüli őrzési, felügyeleti és ellenőrzési feladat ellátásakor

[260] A belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálatképes állapota megállapítása érdekében a befolyásoltság kiszűrése céljából elvégezhető vizsgálatok köréről, és a vizsgálat végrehajtásának szabályairól szóló 22/2015. (VI.15.) BM. rendelet

magáncélú telekommunikációs eszközt, tízezer forintot, vagy ennek megfelelő összegű külföldi fizetőeszközt meghaladó készpénzt, és – bankkártya, valamint a Széchenyi pihenőkártya kivételével – készpénz-helyettesítő fizetési eszközt **nem tarthat magánál.**

Az országos parancsnok vagy a bv. szerv parancsnoka munkabiztonsági okból vagy a feladatellátás rendjének fenntartása és ellenőrizhetősége érdekében **megtilthatja, hogy a munkavállaló munkaidőben** a fenti eszközöket magánál tarthassa, illetve korlátozhatja a magáncélú kommunikációs eszköz munkaidőben történő használatát a fogvatartottak elhelyezésére szolgáló részlegen, munkaterületen munkát végzők esetében, továbbá az intézeten kívüli felügyeleti és ellenőrzési feladatokat ellátó személyek esetében.[261]

A büntetés-végrehajtási szervezet szolgálatba lépő személyi állományú tagja tekintetében már a szolgálatteljesítés helyéül kijelölt objektumba történő beléptetés során, az ott meghatározott beviteli korlátozásoknak megfelelően a belépni szándékozó személyi állományú személy önként vagy a beléptetést végrehajtó személy felszólítására **köteles az értékmegőrzőben elzárni**.[262]

Különös méltánylást érdemlő esetben a szolgálati elöljáró a személyi állomány tagjának magáncélú telekommunikációs eszköz útján való elérhetőségét **meghatározott időszakra engedélyezheti**. A kérelmet és az engedélyezést dokumentálni kell.

Az állományilletékes parancsnok a **magáncélú telekommunikációs eszköz használatát** akkor is **korlátozhatja**, ha az általános tiltás feltételei nem állnak fenn, de a végrehajtandó szolgálati feladatok tartalma alapján a szolgálat ellátásával az nem fér össze. A korlátozás vonatkozhat a teljes szolgálat időtartamára, annak meghatározott időszakára vagy egyedileg meghatározott szolgálati feladat végrehajtásának időtartamára.

2.1. A technikai ellenőrzés szabályai

Az állományilletékes parancsnok **állandó vagy eseti jelleggel elrendelheti**

- a szolgálatteljesítésre kijelölt helyiségben vagy a közterületen az ott tartózkodók számára nyilvánvalóan észlelhető módon elhelyezett képrögzítő, hangrögzítő, valamint kép- és hangrögzítő eszköz vagy
- a szolgálati gépjárműben, illetve a rendvédelmi szerv által rendelkezésre bocsátott telekommunikációs eszközben működő, a tartózkodási hely megállapítására és nyomon követésére alkalmas technikai berendezés alkalmazását.

[261] A büntetés-végrehajtási szervezetről szóló 1995. évi CVII. törvény 10.§ (6) bekezdés, Utolsó módosítás: 2020.02.01.

[262] A belügyminiszter 21/2015. (VI. 15.) BM rendelete a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományú tagjai által szolgálatban birtokban tartható vagyontárgyak, magáncélú telekommunikációs eszközök, készpénz, készpénzt helyettesítő eszközök korlátozásának szabályairól

Technikai eszköz **állandó jellegű alkalmazása**

- a fogvatartottak elhelyezését szolgáló épület, épületrész folyosóján, közösségi helyiségében és udvarán,
- a fogvatartottak szállítását szolgáló gépjárműben
- a büntetés-végrehajtási intézet személyi és gépjármű bejárati zsilipjében, valamint
- külső falrészek vonatkozásában

rendelhető el.

Az állományilletékes parancsnok köteles gondoskodni arról, hogy a munkaköri leírásban tájékoztatás történjen a technikai eszköz és a helymeghatározó eszköz alkalmazásáról.

Felkészülési kérdések közép és felsőfokú oktatásban résztvevők számára:

- Ismertesse a szolgálatképes állapot megállapításának rendjét!
- Ismertesse az alkoholos befolyásoltság vizsgálatára vonatkozó szabályokat!
- Ismertesse a kábítószer-fogyasztás okozta befolyásoltság vizsgálatára és a biológiai mintavétel végrehajtására vonatkozó szabályokat!
- Milyen korlátozás vonatkozik a szolgálat alatt birtokban tartható vagyontárgyakra, magáncélú kommunikációs eszközökre és készpénzre?
- Ismertesse a technikai ellenőrzésre vonatkozó szabályokat!

ZÁRADÉK

A dokumentum elektronikus aláírással hitelesített